Devrimci Yol ve
Devrim Dergilerinden
Seçmeler

1

DÜNDEN YARINA KALAN

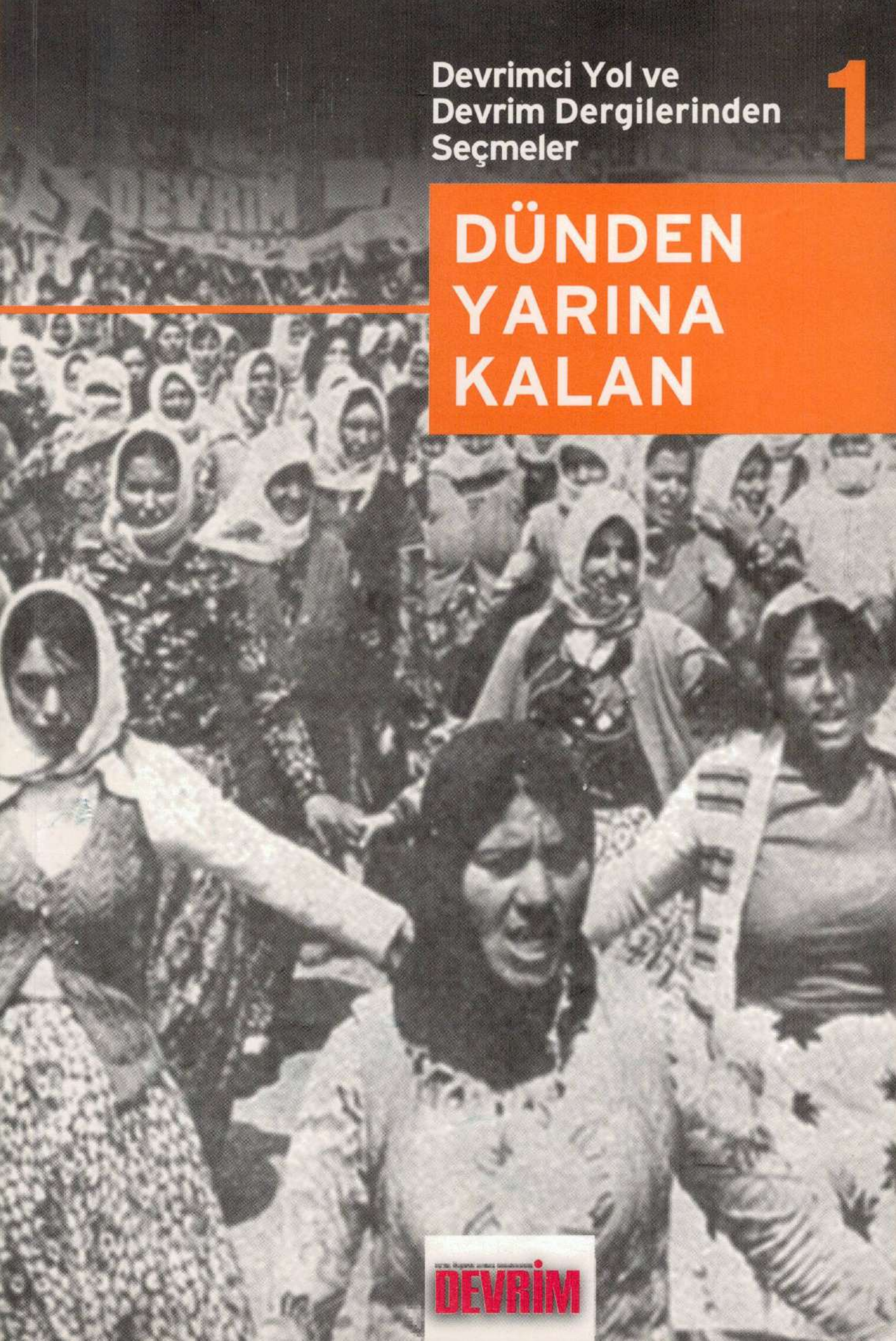

DEVRİM

Devrimci Yol ve Devrim Dergilerinden Seçmeler

1

DEVRİM

■

Devrimci Yol ve Devrim Dergisinden Seçmeler 1

■

Dünden Yarına Kalan

■

ISBN 9944-5221-1-2

■

Derleyen

Semra Ocak

■

Baskı ve Cilt

Can Matbaacılık

■

Birinci Baskı

Temmuz 2006, İstanbul

■

Semra Ocak Dergi Basım Yayın ve Dağıtım

Tomtom Mah. Örtmealtı Sk. 6/3 BEYOĞLU/İSTANBUL

0212 245 9037

devrimdergi@gmail.com

DÜNDEN YARINA KALAN

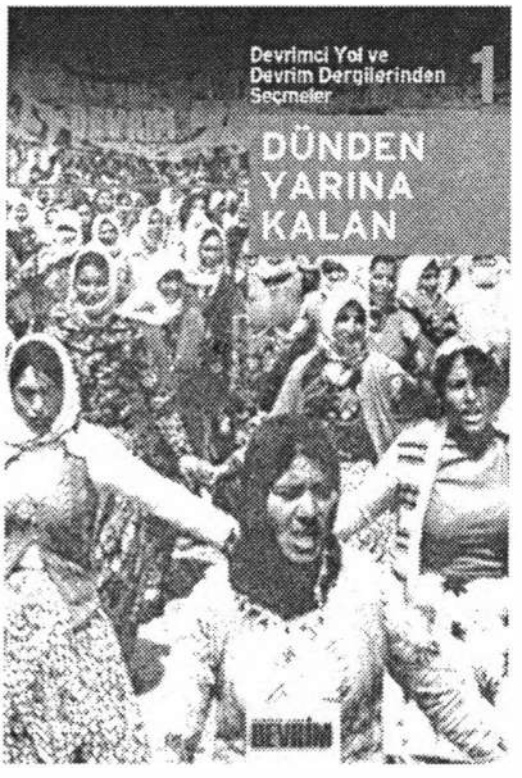

İçindekiler

SUNUŞ: DÜNÜ YARINA AKTARMAK **7**

DEVRİMCİ MİRAS 11
Aydınlık Sosyalist Dergi'ye Açık Mektup 13
Kesintisiz Devrim I 32
Kesintisiz Devrim II-III 81
Devrimci Yol Bildirgesi 133
THKP-C ÜZERİNE YAZILAR 171
"Militan Gençlik" geçmişi karalamakta, inkarda "ince" metodlar geliştiriyor 173
Kızıldere'nin yıldönümünde geçmiş değerlendirmelerine ilişkin bazı noktalar 183
Kızıldere'nin yıldönümünde geçmiş değerlendirmelerine ilişkin bazı noktalar (2) 200
Geçmiş hareket-Bugünkü görevler ve devrimci hareketin geleceği 210
Devrim olabilirsiniz ancak 221
THKP-C bir devrimci savaş örgütü 225
Gelecekten geçmişe bakarken 228
Dünden yarına kalan 236
DEVRİMCİ YOL ÜZERİNE YAZILAR 245
12 Mart sonrası Türkiye: İç Savaşa doğru (1973-1977) 247
'70'li yıllar: Solda ilk kümelenme 254
12 Eylül öncesi Türkiye: İç Savaştan darbeye 258
Devrimci Yol'un kısa öyküsü-I 265
Devrimci Yol'un kısa öyküsü-II 271
EKLER 281
Yayın politikamız (Kurtuluş) 283
Çıkarken (İşçilerin Sesi) 286
Bir adım ileri 289
Çıkarken (Devrim) 317

SUNUŞ:

DÜNÜ YARINA AKTARMAK

Türkiye devrimci hareketinin, solun 1960'lı yıllardan günümüze dek süren temel ideolojik-politik tartışma başlıklarına ilişkin görüşlerini yansıtan metinler, şimdi Devrim Yayınları tarafından beş ciltlik bir Seçmeler dizisi içinde yeniden yayımlanıyor.

"Devrimci Yol ve Devrim Dergilerinden Seçmeler" ana başlığını taşıyan bu beş cilt, zaman zaman bu iki kaynak dışında yayımlanmış olan metinleri de kaçınılmaz olarak kapsayacak. Ancak esas olarak Devrimci Yol ve Devrim dergilerinde "geçmiş devrimci hareket, emperyalizm, faşizm, emek hareketinin sorunları, Kürt sorunu ile devrimci strateji ve örgütlenme sorunları" hakkında kaleme alınmış olan seçme yazılardan oluşacak.

Bu beş cilde neden ihtiyaç duyduk? Gerçekte dizinin 1.cildinin "Dünden Yarına Kalan" biçimindeki alt başlığı, Seçmeler'in ana hedefinin ne olduğunu da yeterince net biçimde anlatmaktadır: Dünü yarına aktarabilmek. Türkiye, devrimci hareketin bir yandan güçlü ideolojik-politik kavramsal köklere sahip olduğu, öte yandan hem örgütsel kesintilerin hem de siyasal-konjonktürel dönüşümlerin bu köklerin sürekli olarak yenilenmesi ihtiyacını dayattığı bir ülkedir. Üstelik bu tarihsel kırılmalar Türkiye soluna büyük bir kavramsal kargaşa olarak yansımakta, teorik-politik savrulmalar, burjuvazinin ideolojik egemenliği koşulları altında, gerçek bir köksüzleşmeye kadar varmaktadır.

Böyle bir ülkede devrimci hareketin teorik-politik alanda kaydettiği ilerlemelerin olduğu kadar, sürekliliklerin de kavranması, devrimci bir tarih bilincinin yaratılması açısından zorunludur. Devrimci tarih bilinci ise, devrimci bir hareket yaratma çabasının olmazsa olmaz bir parçasıdır.

Seçmeler dizisi, günümüzün en önemli politik tartışma başlıklarının çözümlenmesine temel oluşturabilecek olan bir devrimci perspektifin, "THKP-C/ Devrimci Yol" perspektifinin tarihsel birikimini ve sürekliliğini olduğu kadar, ilerleme noktalarını da derli toplu bir biçimde görünür kılmayı hedeflemektedir. Dünle bugün arasındaki ortak ilişkiyi yarına taşıyabilmek üze-

re, bu devrimci perspektifin temel politik metinlerinin kalıcılığından ve kavramsal sürekliliğinden-ilerlemelerinden faydalanmayı amaçlamaktadır.

Dizinin ilk cildi olan "Dünden Yarına Kalan" kitabı, devrimci hareketin "yeni başlangıç" dönemlerine ait kurucu metinleri de kapsayan üç ana bölümden oluşmaktadır: "Devrimci Miras", "THKP-C Üzerine Yazılar" ve "Devrimci Yol Üzerine Yazılar". Dördüncü bir bölüm olarak yer alan Ekler bölümü ise, bu metinleri tamamlayıcı nitelikteki yazıları kapsamaktadır.

Türkiye devrimci hareketinin 1965-80 arasındaki döneminin "klasik" metinlerinden oluşan "Devrimci Miras" bölümünde yer alan yazılar, kendi dönemlerinin genel devrimci siyaseti ile ekonomi politiğine ilişkin devrimci bakış açısının köşe taşlarını yansıtan kurucu metinlerdir. Birinci bölümdeki yazıların ilki olan "Aydınlık Sosyalist Dergi'ye Açık Mektup", THKP-C'yi oluşturacak olan gençlik kadrolarının, 12 Mart darbesinin hemen öncesinde, 1971 Ocak ayında, geleneksel soldan ve Kemalist cuntacılıktan koparak özgün bir devrimci hatta yönelmelerinin teorik gerekçelerini sundukları temel metindir. Bölümün ikinci temel metni olan ve bir önceki metin gibi Mahir Çayan'ın imzasını taşıyan "Kesintisiz Devrim I-II-III", Türkiye devrimci hareketinin 1960'lar sonrasından 1970'lerin ortalarına kadar biriktirdiği devrimci düşünsel çerçevenin esas kurucu metnini temsil eder. 12 Mart döneminin cezaevi ve firar günlerinde kaleme alınmakla birlikte, adeta 1975 sonrasında yaygın bir etki yaratan "Kesintisiz II-III", bu nedenle 1960-80 devrimci mücadelesinin ana akımı olan THKP-C/Devrimci Yol çizgisinin de temel teorik-politik metni niteliğini taşımaktadır. "Devrimci Miras" bölümünde yer alan son metin olan "Devrimci Yol Bildirgesi" ise, THKP-C'den devralınan düşünsel temellerin, 1975-80 Türkiye'sinin iç savaş koşullarına uyarlanmasının teorik temellerinin ilk kez ifade edildiği metindir. 1977 baharında yayınlanan Bildirge, anti-faşist mücadele içindeki sağ ve sol sapmalar karşısında olduğu kadar, SBKP ve ÇKP uzantısı gruplar karşısında da savunulan teorik-politik perspektifin berraklaştırılmasına önemli katkılarda bulunmuştur.

Kitabın ikinci ve üçüncü bölümlerini oluşturan "THKP-C Üzerine Yazılar" ve "Devrimci Yol Üzerine Yazılar" bölümleri, Devrimci Yol ve Devrim dergilerinde yayınlanmış olan geçmiş değerlendirmesi yazılarından oluşmaktadır. Devrimci Yol dergisinin yayınlanmaya başlaması öncesinde, 1976 Mayıs ayında "Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı Devrimci Gençlik" dergisinde yayımlanmış olan "'Militan' Gençlik Geçmişi Karalamakta, İnkarda 'İnce' Metodlar Geliştiriyor" başlıklı yazı, daha sonra Devrimci Yol dergilerinde yayınlanmış olan THKP-C değerlendirmeleriyle süreklilik oluşturduğu için derlemeye alınmıştır.

Faşizme karşı mücadele çizgisine ve THKP-C'nin 12 Mart'ta uğradığı örgütsel yenilgiye dair teorik-politik tartışmaların 1970'ler devrimci hareketi

açısından kurucu anlamlar taşıdığı bir dönemde Devrimci Yol dergisinde yayınlanmış olan geçmiş değerlendirmesi yazıları, tarih değerlendirmesine ilişkin doğru devrimci yöntem ve dönemin devrimci strateji tartışmaları bakımından da tarihsel metinler niteliğini taşımaktadır.

"THKP-C/Devrimci Yol" çizgisinin, 1980 askeri darbesiyle birlikte yeni bir örgütsel kesintiye maruz kaldığı ve bu çizginin tarihsel teorik-politik temellerinin 1990'larda reel sosyalizmin çöküşü ve neo-liberal saldırganlık dalgası karşısında çözülmeye uğradığı 1990'ların sonlarında, Mayıs 1997'de yayınlanmaya başlayan Devrim dergisi, bu cildin Ekler bölümünde yer alan "Çıkarken" yazısında da belirtildiği gibi, "devrimci bir hareketi inşa etmeye çalışan devrimci inisiyatiflerden birisi olarak" yayın hayatına girmiş ve temel hedefini, "uzun bir belirsizlik döneminin ardından devrimci bir teorik-politik hattın temel kavramlarını biriktirmek" olarak belirlemişti. Devrim dergisinin ilk sayılarında THKP-C ve Devrimci Yol hakkında yayınlanıp Seçmeler'in ikinci bölümünde yer alan ve üçüncü bölümün tamamını oluşturan yazılar, yeni dönemin devrimci hareketini oluşturma çabası içindeki devrimcilerin, THKP-C/Devrimci Yol çizgisini ve 1965-80 tarihsel sürecini ilk değerlendirme girişimlerini temsil eden yazılardır. Bu değerlendirmenin daha gelişkin bir hali, Devrim Yayınları tarafından kısa süre önce yayınlanmış olan "THKP-C ve Devrimci Yol'dan Bugüne Geçmiş Değerlendirmesi: Bu Tarih Bizim" isimli kitapta yer almaktadır.

Cildin sonunda yer alan "Ekler" bölümü ise, devrimci hareketin birbirinden oldukça farklı tarihsel atmosferler içinde ve farklı tarihsel misyonlarla yayınlamış olduğu siyasal dergilerin sunuş yazıları ile 1996 tarihli "Bir Adım İleri" broşürünü içermektedir. THKP-C'nin siyasal yayın organı "Kurtuluş" dergisinin 15 Mart 1971 tarihli "Yayın Politikamız" yazısı; daha sonraki ciltlerde bazı yazılarına yer vereceğimiz "İşçilerin Sesi" gazetesinin 1 Mayıs 1989 tarihli "Çıkarken" yazısı ve Devrim dergisinin 1 Mayıs 1997 tarihli sunuş yazısı, farklı tarihsel koşullarda yayınlanmış olan bu yayınların, kendileri açısından belirlemiş oldukları temel hedeflerin neler olduğuna ışık tutmaktadır. 1996 tarihinde yayınlanan ve 1990'ların sonlarında Türkiye soluna hakim olan teorik-politik karmaşa ortamı içinde ayak basılacak ilk devrimci kavramsal çerçeveyi netleştirmek hedefiyle kaleme alınmış olan "Bir Adım İleri" broşüründe yer alan fikirlerse, Devrim dergisinin, Seçmeler dizisinin sonraki bölümlerinde yer alacak olan yazılarında önemli ölçüde geliştirilmiştir.

Söz uçar, yazı kalır; tarih bilinci yok olduğunda devrimci hareketin dünü basit bir geçmiş zamana, yarını belirsiz bir geleceğe indirgenir. Seçmeler, devrimci hareketin dünden yarına kalan teorik-politik birikimini, günümüzün sorunlarına karşı devrimci bir düşünsel silah haline getirmek amacıyla daha da ileri taşıma çabasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Devrim Yayınları

DEVRİMCİ MİRAS

Aydınlık Sosyalist Dergi'ye Açık Mektup

•

Kesintisiz Devrim I-II-III

•

Devrimci Yol Bildirgesi

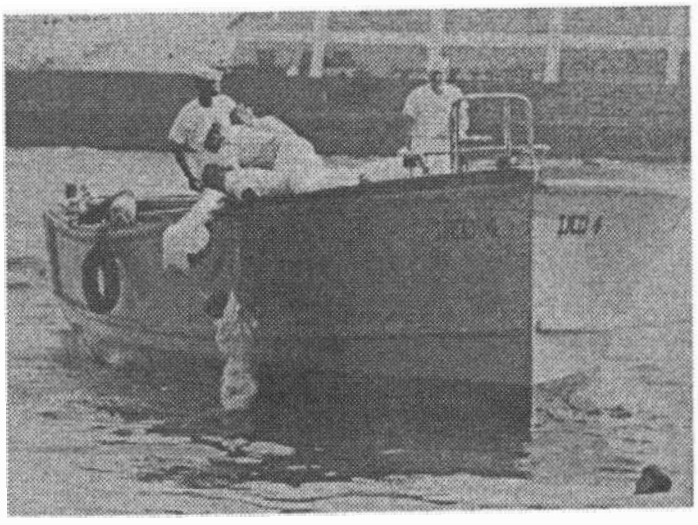

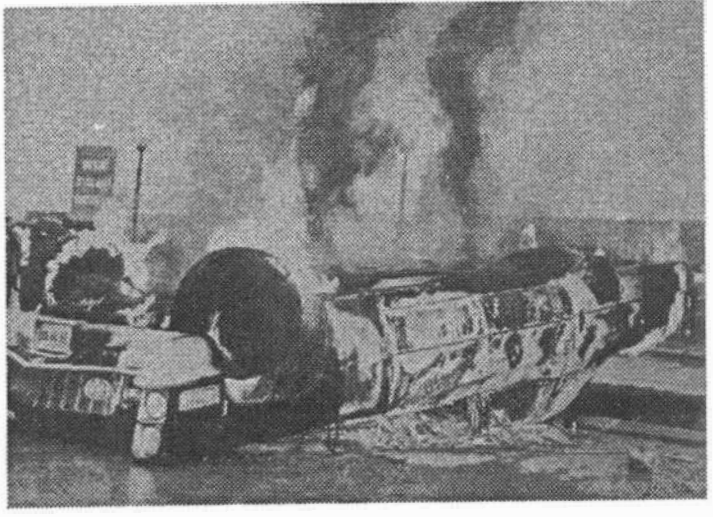

İLERİ

TÜRKİYE DEVRİMCİ GENÇLİK FEDERASYONU

20 Kasım 1970 Sayı : 5

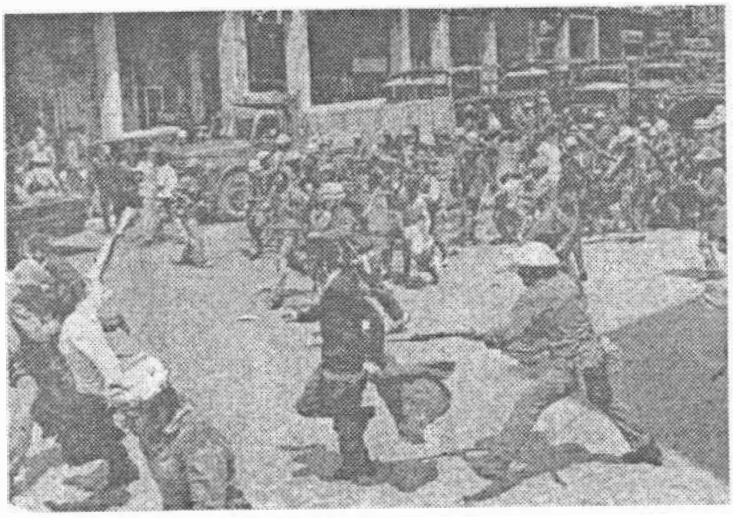

AYDINLIK SOSYALİST DERGİYE AÇIK MEKTUP*

Aydınlık Sosyalist Dergi'den ayrılmamız üzerine söylentilerin ve spekülasyonların yoğunlaştığı şu günlerde bu yazılı açıklamayı zorunlu görmekteyiz.

Bu kısa yazıda ayrılmamızın nedenlerini ve görüş farklılıklarımızı çok kısa bir şekilde özetleyeceğiz. Türkiye'deki devrimci hareketin çeşitli meselelerine (genel olarak devrimin yolu, Türkiye'nin sınıfsal ilişki ve çelişkileri, solun tarihinin değerlendirilişi ve Türkiye'ye özgü yol vs.) ilişkin görüşlerimizi etraflı bir şekilde ortaya koyacağız.

I

Hakim sınıfların sınırlı demokratik hakları rafa kaldırma hazırlıkları içinde oldukları, proleter devrimci hareketi ezmek için oyunların tezgahlandığı şu günlerde, ilk bakışta saflarımızdaki bu bölünme hoş bir şey değildir. Ve hareketimize sempati duyan, ama gerçek duruma yabancı olan pek çok arkadaşta bu ayrılmanın derin bir üzüntü ve endişe yaratacağı açıktır.

Gerçekten de ayrılmaların, bölünmelerin hoş olduğunu iddia edecek değiliz. Ne var ki, bütün gayretlerimize rağmen, birlik amacı ile birlik-eleştiri-birlik mekanizmasını kullanarak, Aydınlık Sosyalist Dergi'deki sağcı ideolojiyi bertaraf edemedik, Aydınlık Sosyalist Dergi'deki sağcı ideolojiyi tartışma ile bertaraf etmenin ortamı olmadığına ve de iki ideolojinin ortasının bulunamayacağına göre, ayrılık zorunlu olmuştur. Çünkü, gerçek anlamda birlik, bilimsel sosyalizmin temeli üzerinde kurulabilir. Birlik, şu veya bu kişinin etrafında kümelenme değildir. Hareketin

* Bu yazı, Mahir Çayan, Yusuf Küpeli, Ertuğrul Kürkçü ve Münir Aktolga imzası ile 1971 Ocak ayında KURTULUŞ YAYINLARI'ndan broşür olarak yayınlanmıştır.

birliği, *leninizmin ilkeleri* üzerindeki birliktir. Ve bu uzlaşmaz durumdan dolayı Aydınlık Sosyalist Dergi'yi bıraktık.[1] Unutmayalım ki, bugün için kötü olan, yarın için iyi bir şey olabilir. Ve bugün, devrimci ilkeler üzerinde kurmaya başladığımız birlik, anın üzüntü ve endişelerini memnuniyete çevirecek kadar güçlüdür.

II

Devrim yolu engebeli, dolambaçlı ve dikenli bir yoldur. Devrimci hareketin meseleleri, karmaşık ve çözümü güç meselelerdir. Bu şartlar altında sosyal sınıf pusulasının ayarındaki bozukluklardan dolayı, bir devrimci harekette, hareketin ilkelerini değişik yorumlayan, "ufak görüş ayrılıkları"nın varlığı, sağ ve sol kanatların varlığı kaçınılmaz bir olgudur. Bu kaçınılmaz olguda önemli olan, birlik isteğiyle yola çıkmak ve karşılıklı saygı çevresi içinde bu görüş ayrılılarının temeline inerek, bilimsel sosyalizmin devrimci ilkeleri üzerinde var olan bu farklılıkları gidererek, birliği sağlamaktır.

Devrimci tutum budur. Yani görüş ayrılıkları karşısındaki devrimci tutum, bazı arkadaşların yaptığı gibi, bu ayrılıları örtbas etmek değil üstüne üstüne gitmektir.

Biz daima ikinci yolu tercih ettik. Sahte birlik çığlıklarına karşı koyarak, varolan ideolojik farklılıkların üstüne üstüne gittik. Bunu ayrılıkçı bir tutumla değil, birleştirici bir tutumla birlik-eleştiri-birlik ilkesine bağlı kalarak yaptık.

Baştan beri bizim Mihri Belli arkadaşla görüş ayrılıklarımız vardı. Fakat biz, Mihri Belli arkadaşın, geçmişini, tecrübesini dikkate alarak, onun bir proleter devrimciye yaraşmayacak tavır ve davranışlarına, kişisel davranışlarına karşı geniş bir tolerans havası içinde, hareketin birliğini savunduk. Bunu yaparken hiçbir zaman idare-i maslahatçılık içine girmedik. Doğru bildiğimiz ilkelerden hiçbir zaman taviz vermedik. Görüşlerimizi her zaman, her yerde açıkça ortaya koyduk; yazdık ve de söyledik. Çünkü birlikçi tutum ilkelerde uzlaşmak demek değildir.

Bizim bu tutumumuz karşısında Mihri Belli ve bugün etrafında olan arkadaşlar ne yaptılar?

M. Belli arkadaş, kendi görüşleri ile bizimkiler arasında temelde önemli bir fark olmadığını söyleyerek, milliyetçilik, revizyonizm, örgüt meselesi vs. gibi konulardaki görüşlerini düzeltme yoluna gittiğini ima

ediyordu. Böylece saflarımızdaki sağ görüşler arkadaşça yürütülen eleştiri mekanizması ile bertaraf ediliyordu. Ne var ki olaylar umutlarımızı boşa çıkartan bir yönde gelişti. Ve 29-30 Ekim tarihindeki toplantı, M. Belli arkadaşın bu tutumunda samimi olmadığını ortaya koydu. Mihri Belli arkadaş, bu toplantıda tam bir ayrılıkçı ve bölücü tutumla, terkettiğini ima ettiği eski sağ görüşlerini tekrar ileri sürerek; bu görüşlerle çelişki içinde olan görüşlerin tamamen yanlış görüşler olduğunu söyleyerek, "ilkelerimiz demek, ben demektir; arkamdan gelen gelir, gelmeyen gelmez" diyerek birlik-eleştiri-birlik ilkesini çiğnedi.

Yapılan hatalar, körükörüne üstüne gidilerek düzeltilmez. Hele de üstünü örterek, yanlış görüşler yok edilemez. Her eleştiriyi kendisine karşı bir kinin ifadesi sayan insanlardaki eleştiriye tahammülsüzlük "küçük görüş ayrılıkları"nın altında, koskoca bir ideolojik ayrılık uçurumunun yattığını belirler. Bu yanlışların ve sağ görüşlerin düzeltilmesine ilişkin yapılan ciddi bir ihtar ise, bu kişilerin üzerinde, artık her şeyi parçalamanın zamanı geldi, duygusunu uyandırır. Ve mesele 29-30 Ekim günlerindeki toplantıda olduğu gibi umulmadık bir anda patlak verir.

Bu toplantıda *Aydınlık* Sosyalist Dergi'deki *sağ kanat*, görüşlerini *Aydınlık* Sosyalist Dergi'nin görüşleri olarak, kendi kendine gelin güvey olarak ilan ediyordu.

Bu durumda hareket bölünmesin diye, proletaryanın devrimci ilkelerinin çiğnenmesine, leninizmin bayrağının oportünizm batağına sokulmasına göz yumacak mıydık?

Hayır, bin kere hayır!

"Biz mutlaka, barış ve birlik aracı değiliz, görüş ayrılıkları asla saklamamaya ve bütün çıplaklığı ile ortaya koymaya mecburuz. Biz mutlaka ayrılıkçı ve nifakçı da değiliz. Saptırmaları yola getirmek doğrultmak için kullandığımız bütün imkanlar tükenirse, *dünyanın en uzlaşmazlarıyız*.

Bizim için ayrılık ne zaman parola olur? Kargaşalık, gerek teorik, gerek pratik ilerleyişe engel olmaya başladığı zaman." (Lenin, Sol Komünizm, İtalikler bize ait).

Artık, Mihri Belli'nin sağcı görüşlerinden dolayı harekete tam bir kargaşa hakim olmuştur. Bu kargaşa, hareketin hem teorik, hem de pratik ilerleyişine engel olmaya başlamıştır.

Artık ayrılık parolamızdır.

Ve proletaryanın devrimci ilkelerini her şeyden üstün tutan, devrimci

şerefi ve namusu olan her devrimcinin yapacağı gibi Mihri Belli ve onun temsil ettiği akımla bütün organik bağlarımızı kestik!

III

Bizimle düne kadar ilkelerde hemfikir olan bazı arkadaşlar bu sağcı görüşlerin yanında yer aldılar.

Devrim yolu engebelidir, dolambaçlıdır, sarptır. Bazıları düşerler, gerilerde kalırlar. Daha düne kadar beraber omuz omuza yürüdüğümüz bazı arkadaşlarla artık beraber değiliz. Onlar için daha fazla duramayız. Çünkü onlar tercihlerini geriye doğru yaptılar. Onlar bataklığı tercih ettiler. Ve maalesef, namlularını bize çevirdiler. Bu mücadele sınıflar mücadelesidir. Burada el titremesine, tereddüde ve kararsızlığa yer yoktur. Sınıflar mücadelesinde *proletarya yoldaşlığının* dışında, feodal ve ataerkil ilişkilere yer yoktur.

Ve işin acı tarafı bu arkadaşlar, daha düne kadar beraber oldukları arkadaşları olan bizlere atıp tutacaklar, kızacaklar, veryansın edeceklerdir. Ve bunu yaparken içtenlikle hareket ettiklerini söyleyeceklerdir. Nitekim, bugün de bu arkadaşlar hareketin esenliğini düşündükleri için o saflarda yeraldıklarını, aslında görüş ayrılıklarının, ayrılmayı gerektirecek kadar önemli olmadığını, varolan farklılıkların "küçük görüş ayrılıkları" olduğunu bizlerin bir kaşık suda fırtına kopartan sekterler olduğumuzu içinde bulunduğumuz dönemde, MİT'in, CIA'nın ve oportünizmin bütün fraksiyonlarının M. Belli'ye saldırdıkları bu dönemde, M. Belli'yi eleştirmenin yanlış olduğunu, bizim dün ayrı şeyler bugün ise ayrı şeyler söylediğimizi, bugün değiştiğimizi söyleyerek bizleri suçlamaktadırlar.

Bu arkadaşların subjektif niyetleri ne kadar iyi, ne kadar "devrimci" olursa olsun, bunlar demagoji ve safsatadan başka şeyler değildir.

Bu demagoji ve safsataların bazı arkadaşlarımızın kafalarını karıştıracağını düşünerek, bunları teker teker cevaplandıralım.

Bir kere, Mihri Belli arkadaşın temsil ettiği görüş ile aramızdaki farklılığın "küçük görüş ayrılığı" olmadığını bilenlerdensiniz.

Sizler değil miydiniz, AYDINLIK Sosyalist Dergi'nin bu kadar eleştirilere hedef olmasının, dolayısıyla saflarımızda varolan kesif dağınıklığın sebeplerinin, Mihri Belli arkadaşın bulanık ve yanlış görüşlerini ihtiva eden *yazıları* olduğunu defalarca söyleyen?

Saflarımızda hem teorik, hem de pratik ilerlemeye engel olan sağcı

ideoloji ile devrimci ideoloji arasındaki farklılık "küçük görüş ayrılığı" mıdır?

Bu arkadaşlara hatırlatalım ki, oportünizmi ayakta tutmanın bir yolu da onun önemini küçültmektir, "küçük görüş ayrılıkları" diyerek meseleyi savuşturmaktır!

Bir an için Mihri Belli arkadaşla aramızdaki ideolojik farklılıkların "küçük görüş ayrılıkları" olduğunu varsayalım. Bu durumda bile, Mihri Belli arkadaşın 29-30 Ekim toplantısındaki bireyci tavrından ve sağcı görüşlerinde ısrarından sonra, bu arkadaşların hala "görüş ayrılıkları önemsizdir" diyerek, meseleyi geçiştirmeleri devrimci olmayan bir tavırdır.

Unutmayalım ki, bir hareket içinde varolan nüans ayrılıklarında, küçük görüş ayrılıklarında uzlaşabilir çelişkiler, birlik-eleştiri-birlik ilkesinin ışığı altında çözümlenemezse, yanlış görüşlerin sahipleri görüşlerinde ısrar ederlerse, bu çelişkiler, uzlaşmaz zıtlıklara dönüşür. "Küçük ihtilafların" bu biçime dönüşmeleri, o nüansların temelinde uzlaşmaz ideolojik ayrılıkların yattığını gösterir.

Bu konuda diyor ki, Lenin; "*her* **küçük ayrılık**, *eğer onda ISRAR edilirse, eğer hep ön planda tutulursa, eğer herkes ayrılığın köklerini ve dallarını araştırmaya koyulursa, büyük bir ayrılık haline gelebilir. Her* **küçük farklılık**, *kararlı hatalı görüşlere doğru bir hareket* **noktası** *olursa, bu hatalı görüşler yeni ve ek farklılıklar tarafından, Partiyi (saflarımızı) parçalanış noktasına getiren* **anarşist** *hareketlerle birleştirilirse, işte o zaman o küçük farklılıklar,* **korkunç** *bir önem kazanır*". (Lenin, Bir Adım İleri, İki Adım Geri, s: 66)

Görüldügü gibi, mesele açık ve basittir. İstedikleri kadar bu arkadaşlar, "küçük görüş ayrılıkları etrafinda fırtına koparılıyor, önemli görüş ayrılıkları yok" diyerek, Mihri Belli arkadaşla aynı saflarda yer almalarını hareketin esenliği için bir taktik esneklik(!) olarak nitelendirsinler, yanlış ve sağcı görüşlerin yayılmasına zemin hazırladıkları için, bu tutumlarının devrimci bir tutum olmadığını hiçbir gerekçe ile gizleyemeyeceklerdir. Hele bu gerekçelerinin safsata ve demagoji olduğu o kadar ortada ki!..

Gelelim CIA, MİT, TİP ve PDA oportünizmleri ile aynı makamlarda türkü söyleme demagojisine...

Bu arkadaşlara göre bizim eleştirilerimiz sınırlı olmalıdır. Özellikle Mihri Belli arkadaşı içinde bulunduğumuz dönemde hedef almak yanlıştır. Çünkü, bugün, CIA da, MİT de, Bizim Radyo da, PDA da, TİP de

Mihri Belli arkadaşa saldırmaktadır. Bu ortamda, Mihri Belli arkadaşı eleştirmek onlarla aynı makamda türkü söylemek; emperyalizmin ve oportünizmin oyununa gelmektir.

Bu iddia temelsiz bir iddia olduğu gibi, aynı zamanda korkunç bir demagojidir.

Bir kere, bu arkadaşlara sormak isteriz; şu günlerde M. Belli'nin sağcı görüşlerini eleştiren bir dizi kitaplar çıkartan, "en eski sosyalizmin" temsilcisi Hikmet Kıvılcımlı arkadaş yetmişinden sonra pusulasını mı şaşırdı acaba, CIA'nın oyununa gelmekte?

İkinci olarak, neden Mihri Belli arkadaş, emperyalizmin ve oportünizmin oklarına bu kadar çok hedef olmaktadır? Neden bir başka arkadaş, mesela Mihri Belli arkadaştan çok daha güç şartlar altında, genellikle "eski tüfeklerin" pek ateş almadığı 1951-1960 dönemi de dahil olmak üzere, her dönemde yılmaz bir mücadele vermiş olan Türkiye'nin sınıfsal ilişki ve çelişkilerine ilişkin bizlere ışık tutacak, değerli teorik çalışmalar yapmış olan Hikmet Kıvılcımlı arkadaş Mihri Belli gibi sürekli ve yoğun olarak CIA'nın ve MİT'in broşürlerine, PDA ve TİP oportünizmlerinin saldırılarına hedef olmamaktadır?

Bu arkadaşlar bunu hiç düşündüler mi? Acaba, CIA, MİT veya oportünizmin her türlüsü başka proleter devrimci arkadaşları daha az mı tehlikeli görüyorlar? Değil elbette.

Mihri Belli arkadaşın bu kadar çok hücuma hedef olması iki ana nedene dayanmaktadır. Mihri Belli arkadaşın bu hücumlara hedef olmasının en önemli nedeni, bu arkadaşın hareketimizin sözcüsü olarak bugüne kadar görülmesinden ileri gelmektedir. Burada hedef alınan Mihri Belli arkadaşın şu veya bu olağanüstü niteliği değildir; hedef alınan 30 küsur şehit vermiş, Türkiye'deki işçi ve köylü hareketlerini yönlendirme gayretleri içinde olan, *Dev-Genç* aracılığıyla sayısız anti-emperyalist gençlik hareketlerinin başını çekmiş olan proleter devrimci hareketimizdir. Bu durumda Mihri Belli değil de, Ahmet veya Mehmet olsaydi şüphesiz aynı hücumlara Mihri Belli kadar o da hedef olacaktı.

İkinci olarak, Mihri Belli arkadaş, sosyal pratikte en doğru olan, emperyalizme ve yerli müttefiklerine karşı en kararlı ve uzlaşmaz bir mücadele vermeye çalışan, genellikle genç proleter devrimci kadroların başını çektiği harekete, bütün sağcı görüşlerine, eklemeci, zikzaklı çizgisine rağmen sözcülük yapmak iddiasında ve durumundadır. Oportünizmin bu kadar eleştirilerine hedef olmasında Mihri Belli arkadaşın birbiriyle

çelişen tutarsız görüşlere sahip olmasını da dikkate almak gerekir. Oportünizm karşı tarafın doğrularını bile eğri gösterir. Hele de eğrileri bu kadar çok birarada görünce, ne yapmaz ki?

Şimdi bütün arkadaşlara soruyoruz; böyle bir kurmayı olan bir hareket ileriye doğru hamleler yapabilir mi?

Elemanları ne kadar tutarlı olursa olsun şefi bu kadar tutarsız olan bir orkestra başarılı olabilir mi?

Böyle kritik bir pozisyonda gözüken kişinin doğru ve tutarlı bir çizgisinin olması gerekmez mi?

Bu şartlar altında CIA, MİT ve oportünizm Mihri Belli arkadaşa saldırıyor diye hareketi, Mihri Belli arkadaşın yanlış ve sağcı ideolojisinin yönlendirmesine bırakmak mı doğrudur? Yoksa bu ideolojiyi eleştirerek bertaraf etmek mi doğrudur?

Düşman tarafından kuşatılmış, dört bir yandan hücuma uğrayan bir ordunun yanlış bir rota izleyen genel kurmayı izlemesi mi doğrudur, yoksa rotanın düzeltilmesi için sonuna kadar direnmesi mi doğrudur?

Bizce doğru olan ikinci şıklardır. Çünkü bilimsel sosyalizm bize bunu öğretmektedir.

Gelelim bizim görüşlerimizi değiştirdiğimiz meselesine...

Mihri Belli'nin sağcı görüşleri ile yaptıkları uzlaşmalara meşru bir gerekçe aramak amacıyla bu arkadaşlar dün bizim ayrı şeyler söylediğimizi, bugün ise ayrı şeyler söylediğimizi iddia etmektedirler.

Bu da, öteki iddialar gibi boş ve mesnetsiz bir iddiadır, dolayısıyla kötü bir demagojidir.

Bizim yazdıklarımız ve toplantılardaki konuşmalarımız açıktır, ortadadır. Mihri Belli arkadaşın söyledikleri ve yazdıkları açıktır; ortadadır.

Maalesef değişen sizlersiniz arkadaşlar!

Açıkça görülüyor ki, Mihri Belli'nin rotasını sözde "bazı eleştirilerle" kabul ettiniz ve birdenbire tutum değiştirdiniz!

Gelelim sekterlik, kapalı kapıcılık ve bölücülük suçlamalarına... Önce sormak isteriz bize sekter bir politika içinde olduğumuzu söyleyen arkadaşlara;

Mihri Belli arkadaşın görüşlerinin hem yanlış olduğunu kabul edip, hem de pratikte bu ideolojinin saflarımızdan tasfiye edilmesine karşı çıkmak mı doğru politikadır?

Yanlışlığı artık iyice ortaya çıkmış olan, Mihri Belli'nin sağcı görüşlerinin hem yanlışlığını kabul edip, hem de Aydınlık Sosyalist Dergi'nin görüşleri olarak ileri sürmek hareketimizin militanlarını aldatmak olmuyor mu?

Şurası apaçık gerçektir ki, biz bu arkadaşların dediği yolda gitseydik, M. Belli arkadaşın yanlış görüşleri saflarımızda pekişecek ve teorik yeterliliğe sahip olmayan pek çok militan arkadaşımız bu görüşlerin etkisi altında kalarak rotalarını şaşıracaklardı. Bu durum ise, proleter devrimci hareketimizin yara alması, zayıf ve cılız kalması, oportünizmin gürbüzleşmesi sonucunu doğurmayacak mıydı?

Sağcı bir ideolojiye karşı pasif ve hayırhah bir tavır almak, bu ideolojiyi savunanlarla beraber olmak demek değil midir?

Bu, devrimci bayrağı yarıya indirmek değil midir? Bu, işçi sınıfının davasına yan çizmek değil midir?

Oportünist görüşlere karşı devrimci tavır, uzlaşmacı tavır değil, uzlaşmaz tavırdır. Oportünist görüşlere sekter davranmayanlar, kendi emekçi halkına sekter davrananlardır.

Gerçekler göstermiştir ki, leninizm bayrağı yarıya indirildiği zaman devrimci hareket zayıflar, düşmanlar güç kazanır. Devrimci ideolojinin bayrağı yükseklerde tutuldukça devrim yükselir, düşmanlara ağır darbeler indirilir.

Biz sağcı ideoloji ile uzlaşmıyor ve devrimci ideolojik bayrağı yükseklerde tutmaya çalışıyoruz. Bu doğru tutumdur. Biz bu doğru tutumda sonuna kadar direniyoruz ve direneceğiz. Çünkü, saflarımızın ancak bu tutumla çelikleşeceğine, hareketin ancak bu kararlı tavırla ilerilere doğru hamleler yapacağına kesinlikle inanıyoruz. Bu tutuma nasıl sekter bir tavır denilebilir.

Mihri Belli'ye karşı olmak devrimci hareketin tarihine karşı olmaktır demagojisine gelince... Bazı arkadaşlar M. Belli'nin tarihi temsil ettiğini, bu yüzden M. Belli arkadaşın sağcı görüşlerine karşı olmayı devrimci hareketin geçmişi, tarihi ile bağları koparmak anlamında yorumlayarak, M. Belli'nin görüşlerine kendilerinin de karşı olduğunu fakat geçmişle bağları koparmamak için bu görüşlere katlandıklarını, dolayısıyla Mihri Belli'ye angaje olduklarını söylemektedirler.

Bu temelsiz, saçma sapan ve devrimci olmayan bir tutumdur. Bu ilişkiler sosyalist ilişkiler değildir. Bunlar devrimci olmayan anormal ilişkilerdir; feodal ilişkilerdir.

Elbette marksistler arası ilişkileri feodal bir ailenin ilişkileri şeklinde anlayanlar için, devrimci hareketin tarihi mirasını bu feodal ailenin nesillerine intikal etmesi şeklinde anlayanlar için, bugün M. Belli arkadaşın sağcı görüşleri ve temsil ettiği akımla ilişkilerimizi kesmemiz, tarihle bağlarımızı koparmak anlamına gelebilir.

Ama sosyalistler arası ilişkiler bu mudur? Hayır, bu olamaz.

Türkiye'deki marksist hareket şerefli bir mücadele tarihine sahiptir. CHP ve DP yönetimlerinin karanlık yıllarında, siyasi irticanın en azgın olduğu yıllarda, Türkiyeli proleter devrimciler yiğitçe ve mertçe mücadeleler vermişlerdir. Türkiye proleter devrimci hareket içinde siyasi irticaya karşı başeğmez bir mücadele içinde olan arkadaşlarımız, daima biz genç proleter devrimciler için örnek olmuşlar ve büyük değer taşımışlardır. Ama bu geçmişteki mücadelelerin hatalarını eleştirmeyeceğimiz anlamına gelmez. Bugün ve yarın için doğru olan politika, dünün eleştirisinden çıkar.

Biz, Türkiye'deki marksist hareketin tarihine sonuna kadar saygılıyız. Ve onun bir devamı olarak kendimizi görmekteyiz.

Biz sadece "ben tarihim, bana karşı olan tarihe karşıdır" görüşüne karşı çıkıyoruz. Ve bu görüşün sahibi ile bağlarımızı kopartıyoruz; tarihle değil!

"Biz eskileriz, biz biliriz" safsatadan başka bir şey değildir. Neyi bilirsiniz? Biz eğer gerçekten devrimci isek, gerçeği biliriz. Sosyalistler arası ilişkiler, askeri kışla ilişkileri değildir. Her geçen yıl kıdemin arttığını zanneden ve başkalarından itaat bekleyen kişinin kafası sosyalist değil, olsa olsa dar asker kafasıdır.

Sosyalist harekette, elbette geçmişte mücadeleleri olanlara saygı beslenir ve onlara öncelik tanınır. Sosyalist harekette elbetteki bir hiyerarşi vardır. Ama, nasıl hiyerarşi? Doğru ideolojinin temeli üzerinde hiyerarşi. Doğru görüşlerin sözcülüğünü yaptığın sürece kitle seni tanır; yanlış görüşlerinde ısrar edersen artık hiyerarşi filan ortada kalmaz!

Ayrıca, bir kişi kalkıyor ben devrimci hareketin tarihiyim diye ortaya çıkıyor, bu dünyanın hangi ülkesinde görülmüştür?

Bu, ülkemizdeki devrimci hareketin tarihinin zayıf ve cılız olduğunu söylemek olmuyor mu?

Bu, ülkemizdeki devrimci hareketin tarihini küçümsemek olmuyor mu?

Geçmişin mirasçısı, geçmişteki kararlı ve uzlaşmaz mücadelelerin mirasçısı olmak isteyen kimse, bugün doğru devrimci çizgide prole-

taryanın devrimi bayrağını yükseklerde tutmak zorundadır.

Bu bayrağı her kim yükseklerde tutmuyorsa, her kim devrimci hareketin oportünizm oklarına hedef olmasına sebebiyet vererek, hareketi zayıf ve cılız düşürüyorsa, o kişi, mazideki durumu ne olursa olsun, geçmişin temsilcisiyim diye ortaya çıkamaz.

Bugün, kim leninizmin yüce bayrağını, hem teoride, hem sosyal pratikte emperyalizmin ve oportünizmin saldırılarını göğüsleyerek yükseklerde tutuyorsa, Türkiye'deki marksist hareketin tarihi zincirinin haldeki halkası olur; devamı olur!

Özetlersek; bizler, "küçük görüş ayrılıkları" etrafında bir karış suda fırtınalar koparmakla suçlanıyoruz; niçin? Marksizm-Leninizmin perspektifi yerine M. Belli arkadaşın perspektifini kabul etmediğimiz için!

Bizler, emperyalizm ve oportünizm ile aynı makamda türkü söylemekle suçlanıyoruz; niçin? Hareketimizin ileriye gidişini engelleyen sağcı ideolojiye karşı uzlaşmaz bir tavır içinde olduğumuz için!

Bizler, tarihle bağları koparmakla suçlanıyoruz; niçin? Marksizm-Leninizm bayrağının yarıya indirilmesine göz yummadığımız için, geriye değil, ileriye baktığımız için!

Bizler, sekterlik, kapalı kapıcılık ve bölücülükle suçlanıyoruz; niçin? Sağcı ideolojiye karşı sekter davrandığımız, onunla uzlaşmadığımız için, ahbap çavuşlar birliğine dahil olmamakta ısrar ettiğimiz için!

Varsın bütün oklar üstümüze yağsın. Biz, doğru gördüğümüz bu yolda sonuna kadar yürüyeceğiz. Bu yolda çeşitli suçlamalara, haksız kötülemelere, iftiralara, küfürlere hatta, provokasyonlara hedef olacağız. Dünyanın herhangi bir ülkesinde oportünizm tarafından bu çeşit suçlamalara hedef olmamış, bir marksist-leninist hareket gösterilebilir mi? Ve yine gösterilebilir mi ki, bu çeşit suçlamalarla oportünizmin bir marksist-leninist hareketin üstesinden geldiği? Hayır, hayır arkadaşlar, dünyanın her yerinde, her zaman marksist hareket oportünizmin suçlamalarına, iftiralarına, hatta *provokasyonlarına* rağmen, emperyalizmin ve hakim sınıfların insanlık dışı bütün cebir ve baskılarına rağmen, giderek güçlenmiş, çelikleşmiş ve zafer kazanmıştır!

Tavrımız proleter devrimci tavırdır. Çünkü, proletaryanın devrimci ilkelerine azimle bağlı kalmak, bu ilkeleri çiğneyen her çeşit sağ ve "sol" görüş ve hareketle uzlaşmaz bir mücadele içinde olmak kendisine proleter devrimcisiyim diyen bütün devrimcilerin en kutsal görevleridir!

IV

Gelelim, Mihri Belli arkadaşla olan ideolojik ayrılığımıza. Mihri Belli arkadaşla aramızdaki çeşitli meselelere ilişkin ideolojik farklılıkları başlıca üç ana başlık altında toplayabiliriz:

1 - *Devrim anlayışı,*

2 - *Çalışma tarzı,*

3 - *Örgüt anlayışı,*

Milliyetçilik, revizyonizm vs. gibi diğer konulardaki görüş ayrılıkları, bu üç ana meseledeki görüş ayrılıklarının çeşitli meselelerde yansımasından başka bir şey değildir.

DEVRİM ANLAYIŞI

Devrim tarihi göstermektedir ki, devrimci marksizm ile oportünizm ve çağdaş reformizm arasındaki görüş ayrılıkları en son çözümlemede, "kendi özgücüne güvenerek devrim için yola çıkmaya cesaret edip etmeme" meselesine dayanmaktadır. Devrim teorisi, çalışma tarzı, örgüt konularındaki bütün ilke ayrımlarının temelinde bu gerçek yatmaktadır.

Bugün sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin solu içerisinde ideolojik mücadele, en son tahlilde, devrimin kırlardan şehirlerin kuşatılması şeklinde, köylü ordusunun işçi sınıfı kurmaylığında, uzun, dolambaçlı bir halk savaşıyla zafere erişebileceğini savunanlarla, şehirlerde düşmanın çizdiği sınırlar içinde "legalite uğruna" mücadele ederek kendi özgücünün dışındaki güçlere bel bağlayanlar arasında cereyan etmektedir.

Leninizmin dünyanın yarı-sömürge ve sömürge ülkeler için öngördüğü devrim teorisi; işçi sınıfının önderliğinde köylü ordusunun halk savaşıyla kırlardan şehirleri kuşatması teorisidir.

Biz, hiçbir sömürge ve yarı-sömürge ülkenin, kıtanın veya bölgenin leninizmin bu evrensel ilkesini geçersiz kılabilecek kendine özgü şartlar taşıdığını kabul etmiyoruz.

Mahalli, tarihi, gelenek, görenek veya üretici güçlerin gelişme seviyesi, sadece leninizmin evrensel devrim teorisinin taktiklerine yön verecek unsurlardır. Bu farklılıklar, her ülkenin devrim stratejisinin kendine özgü ara aşamalarının niteliklerini biçimlendirirler.

İşte sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin, solundaki ideolojik ayrılığın temeli budur. "Kastrist", "Maoist", "Guevarist" vs. ayrımları ise, özde

hiçbir şey ifade etmeyen, gerçek durumu yansıtmayan, sahte ve suni ayrımlardır. Şiarları ne olursa olsun, "Kastrist" veya "Maocu" rozetini yakasına iliştirmiş bir hareket veya parti pekala sol gevezeliklerle icazetli bir mücadele içinde olabilir. Dünyada ve ülkemizde bunun örnekleri vardır.[2]

Biz, devrimin, işçi-köylü ittifakı temeli üzerinde emperyalist boyunduruğun en zayıf olduğu kırlardan şehirlerin fethi rotasını izleyen bir halk savaşı ile zafere erişeceğini söylüyoruz. Bu devrim anlayışında köylülük temel güçtür, proletarya önder güçtür.[3] Proletaryanın önderliği ideolojik öncülüktür.

Mihri Belli arkadaş ise, işçi sınıfının önderliğini reddederek, köylülüğü değil de, işçi sınıfını temel güç kabul ederek, işçi sınıfının fiili öncülüğünün geçerli olduğunu savunmaktadır.

Açıktır ki, sınıfların güdümü ve önderliğin niteliği, tayin edici mücadele alanı olarak, şehirleri veya kırları temel alma düşüncesinden gelmektedir. İşçi sınıfını temel güç kabul ederek, ideolojik önderliği reddeden görüş, lafta ne derse desin, şehirleri temel almaktadır. Ve bu anlayışa göre de, devrim şehirlerden kırlara doğru bir rota izleyecektir.

Bu anlayış temelden sakattır. Emperyalizmin işgali altındaki bir ülkede devrimin, köylü ordusunun uzun ve dolambaçlı bir savaşı olmadan olacağını düşünmek boş bir hayaldir. Bilimsel sosyalizm ve dünya devrimci pratiği, bu düşüncenin bir hayal olduğunu söylemektedir. Emperyalist boyunduruk, bu şekilde kırılamaz. Emperyalist zinciri en zayıf halkasından parçalamak gerekir.[4]

Çağdaş reformizm devrimlerin temel gücü olarak, işçi sınıfını gördüğü ve kırlardan şehirlerin fethi teorisini "köylü çeteciler" vs. şeklinde küçükburjuva hareketi olarak kınadığı için, Mihri Belli arkadaşın bu görüşüyle aramızdaki çelişki, çağdaş reformizm ile leninizm, klâsik sol partilerle, leninist partiler arasındaki ideolojik ayrılıktan başka bir şey değildir.

Mihri Belli arkadaşın devrim anlayışı, niyeti ne kadar devrimci olursa olsun, en son tahlilde sosyal reformist bir temele dayanmaktadır.

ÇALIŞMA TARZI

Devrim teorisiyle, devrime giden yolda yapılacak çalışmaların biçimi arasında tam bir uygunluk vardır.

Devrim yolu olarak, uzun, yorucu ve dolambaçlı bir halk savaşını

değil de, şehirleri esas kabul ederek, buradan işçi sınıfının iktidara el koyması temel alınırsa, emperyalizmin 3. bunalım döneminde, emperyalizmin ve yerli hakim sınıfların şehirlerde kurdukları sıkı denetim zorunlu olarak, devrimin subjektif güçlerinin dışında, başka güçlere bel bağlamak eğilimini doğurur. Başka bir deyişle, bu devrim anlayışı içinde, kişinin subjektif niyeti ne kadar devrimci olursa olsun, devrimin subjektif güçlerinin (örgütlü özgücünün) dışındaki güçlere güvenmek hatta, bu güçlerin atılımını kısa dönemde temel almak ön plana çıkar. Mihri Belli arkadaşın hem pratik çalışmaları, hem de teorik görüşleri açıktır. Mihri Belli arkadaşın yönetimindeki *Türk Solu*'nun bilindiği gibi bütün eylemi proletaryasız bir cephe kurma çalışmalarından başka bir şey değildi. *Dev-Güç* hikayeleri, yine pratikte herkesin bildiği bir başka örnektir.

Mihri Belli'nin bu konudaki teorik görüşleri açıktır; Mihri Belli arkadaş, bugüne kadarki tahlillerinde daha çok özgücüne değil de sağındaki güçlere yer vermiştir. Teorik yazılarını topladığı Yazılar adlı kitabında açıkça görülebileceği gibi, küçük-burjuva, hatta kısa dönemde onlara öncelik tanıyan bir *sağ görüş* hakimdir. Bu görüş, çağdaş reformizmin "milli devrimci yol" diye tanımladığı reformist bir görüştür. Bu reformist strateji ile, elbette devrimci bir ruhla kendi özgücünü örgütlendirerek harekete geçilemez.

İşte, Mihri Belli arkadaşın çalışma tarzını çok kısa özetlersek budur. 29-30 Ekim toplantısında, Türk Solu'nun bir yöneticisi; "bizim bütün amacımız eski tüfek denilen kişilere meşruiyet kazandırmaktı" diyerek Türk Solu'nun bütün çalışmasını çok güzel açıklamıştır. Yani, Mihri Belli'nin yönetimindeki Türk Solu'nun başlıca amacı, Mihri Belli ve birkaç "eski tüfeğe" legalite kazandırmakmış! Ve hala bugün bu "legalite uğruna mücadele" devam etmektedir!

Sosyalıstçilik yasağı yaparak, "devrimci milliyetçi" adını kendine takıp, kimliğini gizleyerek, legaliteyi temel amaç alan bir çalışma tarzı ile proleter devrimci çalışma tarzı arasında hiç ama hiç benzerlik yoktur.

ÖRGÜT ANLAYIŞI

Kişinin devrim teorisi ve çalışma tarzındaki bütün yanlışlıkların örgüt anlayışında yansıması son derece doğaldır. Savaş alanı yanlış seçilmişse, sakat bir çalışma tarzı, çalışma tarzı olarak alınmışsa, bu çalışmaları yönlendirecek, çeşitli sektör ve bölgelerdeki çalışmalar arasındaki ahenk ve eşgüdümü sağlayacak olan organizasyonun, doğru ve tutarlı olması bek-

lenemez elbette. Rotası yanlış olan bir ordunun, rotayı çizen genel kurmayının tutarlı olmasına imkan var mı? Şehirleri temel alan, düşmanın çizdiği sınırlar içinde "legalite uğruna" göğüsleme manevraları yapan kişinin parti anlayışı da devrimci olmayan bir örgüt anlayışıdır. Bu sağcı devrim teorisini ve çalışma tarzını kabul etmiş bir kişiden savaşçı bir örgüt anlayışı beklenebilir mi?

Bu yüzden M. Belli arkadaşın sağcı devrimci teorisi ve çalışma tarzı proletarya partisi anlayışını çarpıtmaktadır. Bu görüşün parti anlayışı, deyişleri ne kadar keskin olursa olsun, savaş örgütü değil, *düzen örgütüdür*.

Leninist örgütlenmeye karşılık, oportünizm her yerde ve her zaman iki şeyi önermiştir.

1- *Demokratizm* : En demokratik şekilde aşağıdan yukarıya örgütlenme,

2- Partinin kurulmasının ilk etabında, emekçilerin mutlak bir *çoğunlukta* olması.

Örgüt konusundaki oportünizm ve menşevizm, işte bu iki ana noktada ortaya çıkar; işte bu iki ana nokta yeni kurulan veya kurulma aşamasında olan bir partinin düzen örgütü mü, yoksa savaş örgütü mü olacağını belirler. Hiçbir örgüt, savaş örgütü olarak doğmaz. Ancak atılan ilk adımın niteliği örgütün, savaş örgütünün tohumlarını taşıyıp taşımayacağını belli eder. Halk arasında yerleşmiş bir söz vardır: "Adam olacak çocuk bokundan bellidir".

Daha ilk etapta örgütü "aşağıdan yukarı, en demokratik şekilde kuracağız ve işçiler, köylüler ilk dönemde sayıca ağır basacaklardır" diyen Mihri Belli ve etrafındaki kişilerin kuracağı partinin devrimci bir parti, emperyalizme karşı bir savaş örgütü olmayacağı gün gibi açıktır.

Leninizmin parti hakkındaki görüşleri açıktır; leninizm, aşağıdan yukarı demokratik biçimde örgütlenmeyi mahkum etmektedir. Leninizm, Mihri Belli arkadaşın örgüt görüşünü 65 yıl önce oportünizm diye mahkum etmiştir. Mihri Belli arkadaş gibi aşağıdan yukarı en demokratik biçimde örgütlenmeyi savunan menşevik Martov'lara, Akselrod'lara karşı büyük usta Lenin diyor ki; "*Oportünist sosyal-demokrasinin örgütlenme prensipleri aşağıdan yukarıya doğru örgütlenme usulünü izler. Ve bu yüzden mümkün olduğu kadar, (aşırı bir şevkle) anarşizm noktasına varan özerkliği ve demokrasiyi yeğ tutar. Devrimci sosyal demokrasinin örgütlenme prensipleri ise, yukarıdan aşağı doğru örgütlenme usulünü izler...*" (Bir Adım İleri İki Adım Geri, s: 232-233)

Elbette, bu şekilde kurulacak olan bir örgüt proleter devrimcileri tarafından *düzen örgütü* damgasını yer. Ve gerçekten de böyle kurulan bir örgütün *savaş örgütü* olma şansı hiç ama hiç yoktur.

İkinci olarak, oportünizm parti konusunda leninizmin ikinci etapta aradığı şartı ilk etapta arar. Yani ilk dönemde, kuruluş döneminde, tıpkı Mihri Belli'nin söylediği gibi, işçilerin ve köylülerin yani emekçilerin çoğunlukta olmasının şart olduğunu ileri sürer. (Bu öneri, aşağıdan yukarıya örgütlenme önerisinin doğal bir sonucudur.)

Oysa, leninizme göre, partinin ilk etabında emekçi kökenden gelen-gelmeyen ayırımı yapılmaz. İlk dönemde bu ayırımı yapmak oportünizmin ta kendisidir. *İlk etapta, işçi veya aydın kesiminden gelmek önemli değildir, önemli olan işçi sınıfı ile kendisini özdeşleştirmiş, "yalnız boş gecelerini değil, bütün ömrünü devrime adamış" asgari bir marksist formasyondan geçmiş ve belli alanda uzmanlaşma yolunda olan profesyonel devrimcilerin örgütün temelini oluşturmasıdır. Önemli olan, profesyonel devrimcilerin yönetimde olup olmamasıdır. Ve ilk dönemde dar tutulmuş, sayıca az, ama demir gibi bir disipline sahip çelik çekir-dek önemlidir.* Ve bu çekirdek içinde sınıfsal kökenin şöyle veya böyle olması ilk dönemde önemli değildir.

Ancak, bu çelik çekirdek çeşitli aşamalardan geçerek, ikinci etaba geçer. Emekçi kitlelerin mücadelelerini yönlendirmeye, onu kucaklamaya başladığı bu ikinci etapta emekçi kökenden gelenlerin ağır basmasına dikkat edilir. İlk dönemde, aydın-işçi ayrımını yapmanın oportünizm olduğunu söyleyen Lenin, ikinci dönemde, parti yönetim kademelerinde işçilerin mutlak bir çoğunluğa sahip olmaları gerektiğini söylemektedir.

Oportünizm, daima ilk dönemde, aydın-işçi ayırımı yapar, aydın düşmanlığı yaratır ve görünüşte işçilerin yanında yer alır. Oysa bu sahte bir tavırdır. Oportünizmin yanında olduğu, savunduğu işçiler ve onların çoğunlukta olması değil, örgütün baştan *düzen örgütü* olarak doğmasıdır. Oportünizmin örgüt konusundaki bu evrensel ve değişmez karakteridir. İlk dönemde emekçilerin "yanında" olmakla işe başlayan oportünizm, ikinci ve üçüncü dönemlerde savaş örgütü içinde barındırılması imkansız olan, küçük-burjuva aydınların sözcülüğünü yapar duruma gelir. *Aslında o, ilk dönemde de proletaryanın değil, hakim sınıflara karşı savaşmayı göze alamayan pasifist küçük-burjuva aydınlarının özlemlerini, yani düzen örgütünü dile getirmektedir. Bunu, sözde devrimci bir görünüm altında, özde ise düzen örgütünü savunarak yapar.* İkinci ve üçüncü etapta ise, devrimci

maskesini atıp, bütün çıplaklığıyla ortaya çıkarak bu eylemi sürdürür.

Emperyalizmin III. genel bunalım döneminde, menşevizmin bu örgüt anlayışını ileri süren çağdaş reformizmdir. Bu örgüt anlayışı çağdaş reformizmin devrim ve çalışma tarzı anlayışları ile tam bir uygunluk içindedir.

İşte görüldüğü gibi, Mihri Belli arkadaşın örgüt görüşü de sağcı devrim teorisi ve sağcı çalışma tarzının doğal sonucu, sağcı bir görüştür. Bu görüşlerin sahiplerinin kuracağı örgüt, stratejisi milli demokratik devrim olan yeni bir TİP'ten başka bir şey olamaz.[5]

Biz, her çeşit anti-leninist örgütlenmeye karşıyız. Biz düzen örgütünden değil, savaş örgütünden yanayız. Savaş örgütü olabilecek bir parti leninizmin ilkelerinin temeli üzerinde, leninist örgütlenmeye uygun bir şekilde kurulur.

İşte Mihri Belli arkadaşla olan ideolojik ayrılıklarımız bu üç temel üzerinde yükselmektedir. Görüldüğü gibi, perspektiflerimiz tamamen farklıdır. Bu perspektif farkı, çeşitli konularda yansımaktadır. Son zamanlarda aktüel olan milliyetçilik, milli mesele ve revizyonizm tartışmalarındaki Mihri Belli arkadaşın sağ görüşlerinin, sağ perspektiflerinin bu meselelere yansımasından başka bir şey değildir.

Kısaca, son zamanlarda aktüel olan bu meselelere değinelim.

Mihri Belli arkadaşa göre, bugün dünya işçi sınıfı hareketi içinde sosyal reformist bir çizgi olarak revizyonizm, modern revizyonizm yoktur. Revizyonizm, Bernstein ile ortaya çıkmış ve onun ölümü ile birlikte yok olmuş bir akımdır. Hele dünyanın bazı sosyalist ülkelerinde revizyonizmin etkin ve yönetici olduğunu söylemek saçmalıktır. Çünkü revizyonizmin tanımı açıktır; revizyonizm marksizmin resmen inkarıdır.

Bu görüş temelden yanlıştır. Bir kere, revizyonizm marksizrmin resmen inkarı değildir. Tam tersine revizyonizm, marksizmin bazı tezlerinin gayrı resmi inkarıdır. Kelime anlamı düzeltme, kontrol etme olan revizyonizm, marksizmin lafızlarına sahip çıkarak, özünün, belkemiğinin inkarıdır. Mihri Belli arkadaşın revizyonizmi bu şekilde tanımlayarak, bugün revizyonizmin mevcut olmadığını söylemesi tamamen devrim, çalışma tarzı ve örgüt konusundaki sosyal reformist görüşlerinden dolayıdır. Mihri Belli'nin örgüt anlayışı, devrim teorisi ve çalışma tarzı bugün dünya işçi sınıfı hareketi için yok varsaydığı revizyonist akımın temsilcilerinin görüşlerinden başka bir şey değildir. Mihri Belli, bu görüşleri devrimci saydığı için, bu görüşlerin sahiplerini de revizyonist

saymamaktadır ve bu anlayışın dünya işçi sınıfı hareketi içinde revizyonizm diye bir sosyal reformist akımın var olduğunu kabul etmemesi, son derece doğaldır.

Milliyetçilik meselesine gelince...

Mihri Belli arkadaşa göre, "devrimci milliyetçilikle" proleter enternasyonalizmi çelişmez. Ve "devrimci milliyetçi" olduğunu söyleyen Mihri Belli arkadaşa göre sosyalistler koyu milliyetçilerdir. Çünkü, "milliyetçiliğin azı enternasyonalizmden kişiyi uzaklaştırır".

Mihri Belli, sosyalistlerin milliyetçi değil, yurtsever olduklarını, nasyonalizm ile enternasyonalizmin birbirine tamamen zıt iki kavram olduğunu bilmiyor mu? Biliyor elbette. Fakat Mihri Belli'nin küçük-burjuva radikalizmine bel bağlayan tutumu, proleter devrimcilikten tavize hatta, literatüre "proleter milliyetçiliği" katkısıyla tahrife kadar uzanmaktadır.

Bütün bunların temelinde "milliyetçi devrimci" küçük-burjuva radikallerine proleter devrimcilerin kendilerinden pek farklı olmadıklarını, temelde devrimci milliyetçi olduklarını ima ederek, şirin gözükme yatmaktadır. Mihri Belli'nin aynı şirin gözükme gayretlerini milli meselede de görmekteyiz.

Mihri Belli'ye göre, Türkiye'deki milli meselenin her zaman ve her şart altında tek bir çözüm yolu vardır; Kürt emekçi halkının çıkarlarıyla bağdaşan tek formül vardır; o da, meseleyi şartlar ne olursa olsun, misak-ı milli sınırları içinde ele almak gerekir.

Oysa bu görüş, temelden yanlış ve anti-sosyalist bir görüştür. Bilindiği gibi, devrimci proletarya milli meseleyi ulusların kendi kaderini tayin hakkının ışığı altında ele alır. Biz, ulusların kendi kaderini tayin hakkının ışığı altında diyoruz ki: "Her şart altında, her zaman meseleyi misak-ı milli sınırları içinde ele almak gerekir veya Kürt emekçi halkının çıkarlarıyla bağdaşan tek çözüm yolu ayrılma hakkının kullanılmasıdır" diyen görüşler yanlıştır. Bu görüşlerin sahipleri, her iki tarafın burjuva ve küçük-burjuva milliyetçi unsurlarıdır. Oysa, devrimci proletarya, meseleyi diyalektik bir tarzda ele alır. Yani, ulusların kendi kaderini tayin etme hakkının öngördüğü *ayrılma, özerklik, federasyon* vs. çözüm yollarının hangi şartlar altında ve ne zaman geçerli olabileceğini açıkça ortaya koyar. (Biz bu meseleyi ayrı bir yazıda etraflı bir şekilde ortaya koyacağız. Bu kısa açık mektubun amacı bu olmadığı için bu meseleye burada girmiyoruz.)

Mihri Belli'nin proleter enternasyonalimi zedeleyen bu milliyetçi görüşlerinin temelinde yukarıda da belirttiğimiz gibi, devrim anlayışı ve çalışma tarzındaki reformist görüşlerinden dolayı "milliyetçi devrimcilere" yani küçük-burjuva devrimcilerine bel bağlama ve taviz verme eğilimleri yatmaktadır.

V

İşte Mihri Belli arkadaşla olan görüş ayrılıklarımızı çok kısa bir şekilde, özet olarak ortaya koyduk. Görülebileceği gibi, bu saflarımızdaki herhangi ikinci dereceden bir meselede varolan "ufak görüş ayrılıkları" karşısında alınacak bir tavır meselesi değil, leninizm ile sosyal reformizm arasındaki bir tercih meselesidir.

Bu, sıradan yanlış görüşlerin eleştirilerek düzeltilmesi meselesi değildir. Hareketi temelden saptıracak nitelikteki sağcı görüşlerin tasfiye edilmesi meselesidir.

Takınılacak tavır, devrimcilikle, oportünizm arasındaki tavırdır. Her kim ki, hem Mihri Belli'nin görüşlerinin yanlış görüşler olduğunu söyler ve hem de şu veya bu gerekçeyle o saflarda kalırsa, bilsin ki, kaldığı yer bataklıktır, oportünizmin bataklığıdır. Ve kendisinin subjektif niyeti ne olursa olsun, ne kadar halisane duygularla dolu olursa olsun, tavrı oportünizmin en sinsi, en ikiyüzlü, en iğrenç tavrıdır.

Biz proletaryanın devrimci ilkelerinin pazarlık konusu olmasına sonuna kadar karşı çıkacağız. Böyle pazarlıklara bugüne kadar yanaşmadık ve bugün de yanaşmayacağız!

Unutmayalım, proleter devrimci, devrimci hareketin esenliği için, sadece taktiklerde veya ikinci dereceden teorik meselelerde geçici uzlaşmalara gidebilir; devrim lehine eğilip bükülebilir. Ama, proletaryanın devrimci ilkelerinde o, asla pazarlığa yanaşmaz. Ve bu ilkeleri pazara çıkaranlara karşı da devrimci tavır, proletaryanın en uzlaşmaz, en sekter tavrıdır.

Bizi sekterlikle suçlayan arkadaşlara bu yanlış ve uzlaşmacı tutumlarını bir yana bırakmalarını, Mihri Belli arkadaşın ise, özeleştiri yaparak, doğru çizgiye gelmesini, bu arkadaşların her çeşit pragmatizmi bir yana bırakarak, bilimsel sosyalizmin ilkelerine güvenmelerini, zaman henüz geçmeden akıllarını başlarına toplamalarını, dostça ve arkadaşça salık veririz.

KURTULUŞ
Ocak 1971

Dipnotlar

1 Aydınlık Sosyalist Dergi'yi bırakmayabilirdik. Öteki ideoloji ve ekibin ayrılmasını önerebilirdik. Ama Aydınlık Sosyalist Dergi başyazarlarından dolayı bugüne kadar ikinci ideolojinin temsil edildiği bir organ olmuştur. Kanımızca, Aydınlık Sosyalist Dergi de, Türk Solu gibi dönemini kapatmış bir yayın organıdır. Bu nedenlerle Aydınlık Sosyalist Dergi'yi öteki ekibe bıraktık.

2 Amerika'daki Campus "Maoist"leri ve ülkemizdeki PDA'cılar bu gerçeğin somut örnekleridir. Ülkemizdeki icazetli sosyalizmin bu fraksiyonunun durumu gerçekten ibret vericidir. [PDA'cıların ülkenin gelişme seviyesini, mahalli özelliklerini, coğrafi konumunu, emperyalizmin III. bunalım döneminin ayırt edici özelliklerini... dikkate almadan Çin Halk savaşının şiar ve taktik formüllerini zaman ve mekan mefhumunu önemsemeden aktararak, nasıl bir hedef ve rota şaşırdıkları açıktır. Bunları Türkiye'ye Özgü Yol yazımızda ortaya koyacağız. Bu kısa yazının amacı, bu değildir.) Bunlar bir yandan kaloriferli salonlarda, Campus'larda halk savaşı çığlıkları atarken, öte yandan hakim sınıflara göz kırparak devrimci hareketi 27 Mayıs Anayasasının sınırlarının dışına taşırmak isteyen anarşistlerin (!) olduğunu söylemektedirler.

3 Kimilerinin zannettiği gibi, proletaryanın önder güç olması devrimin itici güçleri arasında olmaması demek değildir. İşçiler ve köylüler devrimin itici güçleridir.

4 Devrim, kırlardan şehirlerin fethi şeklinde bir rota izleyecektir. Bu leninizmin sömürge ve yarısömürge ülkeler için öngördüğü evrensel bir tezdir. Türkiye de yarı-sömürge bir ülke olduğu için, Türkiye'de devrim, bu genel evrensel çizgiyi izleyecektir. Yani son duruşma kırlarda cereyan edecektir. Fakat, emperyalizmin 3. bunalım döneminin özelliklerinden ve de Türkiye'deki üretici güçlerin gelişme seviyesinden dolayı Türkiye devrimi, Vietnam, Çin, Küba devrimlerinden farklı ara aşamalarından geçerek zafere erişecektir. Şehir ve kır ilişkileri ve halk savaşının aşamaları kendine özgü olacaktır. Birinci dönemde şehirler temel kırlar yardımcı, ikinci dönemde kırlar temel, şehirler yardımcı. "Birleşik Devrimci Savaş" (Bütün bunları "Türkiye'ye Özgü Yol" yazımızda etraflıca koyacağız.)

5 Kaldı ki, Mihri Belli arkadaşın örgüt anlayışına, menşevizm demek bile fazladır. Şöyle ki, Mihri Belli bugüne kadar, küçük-burjuva radikallerine şirin gözükmek amacıyla "demokrasi uğruna mücadele örgüt uğruna mücadeledir. Örgüt demokrasi mücadelesiyle bir süreç içinde kurulur" diyerek, sosyalist parti meselesini bugüne kadar yokuşa sürmüş bir kişidir.

KESİNTİSİZ DEVRİM-I*

ÖNSÖZ

Ülkemizin Sol'unda tam bir teorik keşmekeş hüküm sürmektedir. Öyle ki, aynı revizyonist tezleri temel alan ve bunları değişik ambalajlamalarla piyasaya süren, kendi özgücünün dışında başka güçlere bel bağlayan çeşitli oportünist fraksiyonlar, en sert bir şekilde birbirlerini oportünizmle, pasifizmle, ihanetle, vs. ile suçlamaktadırlar. Kendi aralarında taktik ayrılık bile sayılmayacak ufak değerlendirme veya deyiş farklılıkları etrafında fırtına koparmaktadırlar.

Sözde yapılan ideolojik polemiklerde, utanmazca yapılan tahriflerin, küçük-burjuva çığırtkanlıklarının, "biz eskiyiz biliriz" ukalalıklarının tozu dumanı içinde tam bir kördöğüşü yıllardır süregelmektedir.

Ülkemizde güçlü bir proletarya hareketinin olmamasının sonucu, solda ideolojik seviye yüksek değildir. Bu yüzden, böyle bir ortamda neyin doğru olduğu, neyin eğri olduğu ayırdedilemez olmuş; her şey birbirinin içine girmiştir. Ve Marksist-Leninist devrim teorisinin özünün kaybolduğu bu ortamda, oportünizmin çeşitli biçimlerinin orjinal "devrim" teorileri, Marks, Engels, Lenin, Stalin, Mao-Tse Tung, Ho Chi Minh... adına; onların yazılarına atıflar yapılarak tezgahlanmaktadır. Öyle ki, oportünizmin bir türü Lenin'in yazılarını kaynak alarak, diğer tarafı hainlikle suçlarken, öteki taraf da, Mao ve Lin Piao'nun yazılarını kaynak alarak kendisini suçlayanı revizyonizmle suçlamaktadır.

"Marksizm son derece derinliği olan, son derece karmaşık bir doktrindir". Marksizm sürekli olarak, hayatın yeni gerçekleri karşısında derinleşip, zenginleşen, kendi kendini aşan bir doktrindir. Marksizmde esas olan lafızlar değil, muhtevadır. Marksizmde değişmeyen tek şey, Lenin'in

* "Kesintisiz Devrim-I", THKP-C'nin kurucusu ve önderi Mahir Çayan tarafından kaleme alınmış teorik metindir. İlk kez Nisan 1971 tarihinde KURTULUŞ yayınları tarafından basılmıştır.

deyişiyle onun yaşayan ruhu olan diyalektik metottur. Diyalektiğin en elemanter iki unsuru olan, zaman ve mekan kavramları dikkate alınmazsa, Marks ve Engels'e göre Lenin'in, Lenin ve Stalin'e göre Mao-Tse Tung'un ve Mao'ya göre de emperyalizmin üçüncü bunalım döneminin muzaffer proleter devrimcilerinin revizyonistliklerinden bahsetmek mümkündür.

Oportünizm her yerde her zaman Bilimsel Sosyalizm'i tahrifte iki metoda başvurur:

Ya zaman ve mekan kavramlarını dikkate almadan, Marksizm ustalarının başka tarihi şartlar için ileri sürdükleri ve yaşanılan dönemde eskimiş olan tezlere dört elle sarılır ve bu tezleri kendi sapmasına dayanak yapmaya çalışır. Veya Marksizm-Leninizmin her şart altında geçerli tezlerini "zaman ve mekan değişmiştir, o yüzden geçerli değildir" diyerek Marksizmi revize eder.

Dünyanın her ülkesinde olduğu gibi, ülkemizde de oportünizmin her türü, her iki metoda başvurarak Marksizm-Leninizmi tahrif ederek, devrimci militanların kafalarını karıştırmaya çalışmaktadır.

Biz bu broşürü kaleme alırken özellikle bu gerçeği dikkate aldık. Devrim anlayışımızı, buna bağlı olarak örgüt ve çalışma tarzı anlayışımızı, Marksist devrim teorisinin, zaman içinde derinleşip zenginleşmesinin nasıl bir rota izlediğini belirterek ortaya koymaya çalıştık. Aslında Bilimsel Sosyalizm'in tahlillerinde genellikle soyuttan somuta değil de, somutun tahlillerinden soyuta doğru gidilir. Fakat ülkemizin solu özel bir durum arzetmektedir. Yukarıda belirttiğimiz gibi, solda var olan teorik keşmekeşin içinde doktrinin özü gözden kaybolmuştur. Bu yüzden, soyuttan başlayarak, meseleyi en başından ele alıp zaman içinde nasıl derinleştiğini ortaya koyarak somuta inmeye karar verdik.

Böylece bir kere, bu kördöğüşü içinde özü kaybolan Marksist devrim teorisini ortaya koymuş olacağız, ikinci olarak da oportünizmin her türünün sözde ideolojik polemikleri ile militan arkadaşlarımızın kafalarını karıştırmasına geniş ölçüde engel olmuş olacağız. (Oportünizmin tahriflerini tam olarak engellemeye elbette imkan yoktur. Ne var ki, meseleyi tam bir açıklıkla ortaya koymak mümkündür ve bu da oportünizmin tahrifatını geniş ölçüde etkisiz kılar).

İşte bu nedenlerle tahlillerimizde soyuttan somuta doğru bir metot izledik.

Meseleyi üç kısımda inceledik. Birinci kısım, Marks, Engels ve Lenin dönemlerinin Marksist devrim teorisini ihtiva etmektedir.

İkinci kısım, İki Taktik'te formüle edilmiş olan Leninist Kesintisiz Devrim Teorisi'nin bizzat Lenin tarafından derinleştirilmesi; bu teorinin sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin pratiklerine uygulanması; Stalin'in yönetimindeki Komintern'in ve Mao'nun, Lenin'in bu önerisini ayrı ayrı yorumlamaları: Kapitalist olmayan yol tezinin özü ve Milli Demokratik Devrim Teorisi bölümlerini ihtiva etmektedir.

Üçüncü kısım ise, emperyalizmin ayırdedici özellikleri, Leninist önerinin yeni şartlar karşısında zenginleşip derinleşmesi ve yarı-sömürge ülkelerin devrim stratejisi, Küba devriminin devrimci ve revizyonist yorumları, Türkiye Devriminin Yolu bölümlerini kapsamaktadır.

Ayrıca her bölümde, konuyla ilintili olan meselelerde ülkemizdeki oportünizmin her türlü eleştirisi yer almaktadır.

KURTULUŞ

DEVRİMİN TANIMI

Marksist devrim teorisi hem determinist hem de (iradecidir) volantiristtir. Bu ikili yön diyalektik bir bütün oluşturmaktadır. Devrimin olabilmesi için maddi bir temelin varlığı şarttır. Üretici güçler devrim için gerekli olan (belli bir) seviyede olursa devrim olabilir. Bu anlamda Marksist devrim teorisi, deterministtir. Fakat sadece devrimin zaferi için üretici güçlerin belli bir seviyede olması, objektif şartların olgun olması yetmez. Devrimin zaferi için *ihtilâlci inisiyatif* de gereklidir. Bu anlamda da Marksist devrim teorisi volantiristtir.

Proletaryanın yönetimi ele geçirebilmesi için, üretim ilişkileri ile üretici güçlerin arasındaki çelişkinin antagonizma kazanması, son haddine ulaşması gerekmektedir.[1] Proletarya, daha doğrusu öncü müfrezesi bu zıtlığı çözümlemek için devrimci sınıfları kendi tarafına çekerek, ileriye fırlar, karşı tarafın baskı ve cebrini devrimci şiddet ile bertaraf edip, eski devlet mekanizmasını parçalayarak, kendi politik hegemonyasını[2] kurarak, kendi iktidarına uygun alt yapı düzenlemelerine geçerek, sınıfsız topluma kadar devrimi sürekli kılar.

"Devrim politik iktidarın ele geçirilmesidir; veya devrim bir üretim tarzından bir ileri üretim tarzına geçiştir" şeklinde karşı karşıya getirilmeye çalışılan bu iki tanım, kendi başlarına hem doğru, hem de eksiktir; ve eksik oldukları için de yanlıştır. Marksist devrim teorisinde böyle karşı karşıya getirilen bir ikilem yoktur. İktidar meselesi her devrimin ana meselesidir; ama bütünü değildir. "Proletarya ve müttefiklerinin iktidara el koymasıdır" şeklindeki devrim tanımı tek başına eksiktir ve dolayısıyla her eksik tanım gibi yanlıştır. Tarihte proletaryanın iktidarı ele geçirdiği halde sosyal dönüşümü sağlayamadığı, Paris Komünü gibi pek çok devrimci girişimi olmuştur. Bu tanıma göre bütün bu hareketleri devrim saymak gerekecektir. Aynı şekilde ikinci kavram da eksik olduğu için nitelik belirleyici değildir. Bu tanıma göre "yukarıdan devrim"le Almanya'yı feodalizmden kapitalizme yükselten Bismarc yönetimini devrimci saymak gerekecektir.

Marksist devrim anlayışı, sürekli ve kesintisiz bir ihtilâl sürecini öngörmektedir. Devrim, halkın devrimci girişimiyle -aşağıdan yukarı- mevcut devlet cihazının parçalanarak, politik iktidarın ele geçirilmesi ve bu iktidar aracılığıyla -yukarıdan aşağıya- daha ileri bir üretim düzeninin örgütlenmesidir.

İşçi sınıfının tarih sahnesine bağımsız bir güç olarak çıkmasından itibaren, sosyalist harekette sapmalar daima devrim teorisinin bu ikili niteliğinden birisini abartmak veya ihmal etmek şeklinde ortaya çıkmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TEKEL ÖNCESİ MARKSİZMDE DEVRİM TEORİSİ

I. MARX VE ENGELS'DE DEVRİM KAVRAMLARI

Marks ve Engels'de, politik devrim, *sosyal devrim ve sürekli devrim* olmak üzere üç tip devrim kavramını görmekteyiz. (Sürekli devrimi III. Bölümde inceleyeceğiz.)

Marks ve Engels'e göre politik devrim, politik iktidarın o tarihsel süreç içinde daha ilerici bir yönetime, mevcut gerici iktidarın alaşağı edilerek geçmesidir. Bir hareketin politik devrim olabilmesi için halk[3] kitlelerinin, en azından önemli bir kesiminin iktidara yönelik mücadelesinin olması şarttır. Ancak kitlelerin ayaklanması sonucu iktidarın devrimci ellere geçmesi halinde politik devrimden söz edilebilir.[4] İkinci olarak, Marks ve Engels'e göre, bir hareketin politik devrim sayılabilmesi için, bu hareketin sonucunda oluşan yönetimin ilerici ve demokrat olması şarttır. Marks'ın bu tanımı tekel öncesi dönemin burjuva toplumuna ilişkindir. Marks ve Engels'teki ilericiliğin ölçüsü oldukça ilginçtir. Bir hareketin ilericiliğinin ölçüsü olarak diyor ki Marks:

"*Kamu kredisi ile özel kredi, bir devrimin şiddetini ölçmeye yarayan ekonomik termometreleridir. Onların düştüğü oranda devrimin yıkıcı ve yaratıcı gücü yükselir.*" (Fransa'da Sınıf Mücadeleleri, s: 53)[5]

Kamu kredisi ve özel kredilere sadece ve sadece tek bir yönetim öldürücü darbeyi indirebilir; o da proletarya yönetimidir. Bu bakımdan, burjuva toplumu zemini üzerinde yıkıcı şiddeti ve yaratıcı gücü en yüksek olan politik devrim, proletarya devrimidir. Bu devrim aynı zamanda sosyal dönüşümü de sağlar (sosyal devrim). Çünkü bu devrim, burjuva kredisini ve borsayı ortadan kaldıracaktır. Bu ise, burjuva üretim ve rejiminin ortadan kalkmasıdır; yeni bir sosyal ve ekonomik düzene geçmektir.

18 Şubat Devrimi, politik bir devrimdir. Mali aristokrasiyi hedef alan

devrim, kamu kredisine ve özel krediye öldürücü darbeyi indirememiş, fakat sınırlandırmıştır. Şubat burjuva rejimine son vermemiş, sadece onun gerici bir fraksiyonunun yönetimine son vermiştir; demokratik hak ve özgürlüklerin çerçevesini genişletmiş ve derinleştirmiştir. Şubat devrimi, burjuva rejimine son vermediği için bir sosyal devrim değildi; ama, kitlelerin ayaklanması sonucu, mali aristokrasinin en gerici yönetimi alaşağı edildiği ve yerine ifadesini *sosyal cumhuriyette* bulan, daha ilerici bir yönetim iş başına geldiği için, bir politik devrimdir.

Marks'ın sosyal devrim tanımı ise, (gerçek devrim demektedir buna) bir üretim tarzından daha ileri bir üretim tarzına geçişi temel almaktadır.

Bu konuda diyor ki Marks:

"*Gelişmelerinin belirli bir aşamasında, toplumun maddi üretici güçleri, o zamana kadar içinde hareket ettikleri mevcut üretim ilişkileri ile ya da bunların hukuki ifadesinden başka bir şey olmayan mülkiyet ilişkileriyle çelişkiye düşerler. Bu ilişkiler, üretici güçlerin gelişmesinin sonucu olan şekiller olmaktan çıkıp, bu gelişmenin önünde engeller niteliğine bürünürler. O zaman toplumsal devrim çağı başlar. İktisadi temeldeki değişme, kocaman üst yapıyı, büyük ya da az bir hızla devirir. Bu alt-üst oluşların incelenmesinde daima, iktisadi üretim şartlarının maddi altüst oluşuyla -ki, bu bilimsel bakımdan kesin olarak tespit edilebilir- hukuki, siyasi, dini, artistik ya da felsefi biçimleri, kısaca insanların bu çatışmanın bilincine vardıkları ve onu sonuna kadar götürdükleri ideolojik şekilleri ayırt etmek gerekir... İçerebildiği bütün üretici güçler gelişmeden bir sosyal şekillenme asla yok olmaz; yeni ve daha yüksek üretim ilişkileri, bu ilişkilerin maddi varlık şartları eski toplumun bağrında çiçek açmadan asla gelip yerlerini almazlar.*" (Ekonomi Politiğin Eleştirisine Katkı, s: 23-24)

Hemen görüleceği gibi, Marks ve Engels'in devrim teorilerinde ağır basan yön, ekonomik ve sosyal determinizmdir. Volantirizmin rolü, maddi koşulların belirleyici çerçevesi içindedir. Bu anlayışa göre, politik devrim, sosyal devrimin tamamlayıcısıdır. Politik devrim, maddi şartların belirleyici çerçevesi içinde *ihtilâlci insiyatifin* ürünüdür. (Proletarya Devrimi deyince, politik ve sosyal devrim kastedilir.)

Unsurlarına ayırırsak:

1-) Politik devrim, sosyal devrimin zorunlu bir aşamasıdır.

Politik devrim ihtilâlci atılımın eseridir. Devrim, kitleleri peşinden sürükleyen, bilinçli ve ne yapacağını bilen bir organizasyonun işidir. Özel-

likle sosyalist dönüşüme yol açacak olan politik devrim için bu böyledir. Demir gibi bir disipline sahip, bir azınlık örgütü kitleleri bilinçlendirerek, kitlelerin bilinç ve eylem düzeyini yükselterek, yerinde ve zamanında *ihtilâlci insiyatifi* kullanarak politik devrimi yapar ve sosyalist dönüşümü sağlar. Devrim bilinçli kitlelerin eyleminin sonucunda olur ve kitlelere dayanır. Fakat dar tutulmuş mesleği devrimcilik olan ihtilâlciler örgütünün ihtilâlci atılımı burada hayati öneme haizdir. (Pasifistler, ihtilâlci inisiyatifin rolünü daima azımsarlar.)

2-) Politik devrimin sosyal dönüşümü sağlayabilmesi için (tekel öncesi dönem için söyleniyor. Yaşadığımız çağda ise devrimin olabilmesi için), *yani sosyal bir devrim olabilmesi için, bir yandan tarihsel koşulların, ekonomik ve sosyal yapının yeterli olması, öte yandan da halk kitlelerinin bilinç ve örgütlenme seviyesinin yüksek olması gerekir.*

Sosyal devrimde belirleyici rolü sadece ihtilâlci insiyatif oynamaz. Tarihi kahramanlar değil, kahramanları tarih yaratır. Devrimler tarihi, iktidarı ele geçirmesine rağmen, objektif şartların yetersizliğinden dolayı (her çeşit kahramanlığına rağmen) ihtilâlci insiyatifin hüsranla sonuçlanması ile doludur. *Münzer hareketinden, Şeyh Bedrettin ve Paris Komünü'ne kadar tarih*, o yaşanılan devrin maddi temelleri ile uygunluk içinde olmayan ihtilâlci insiyatifin mağlubiyetlerine sahne olmuştur.

Belli bir dönemdeki ihtilâlci atılım, ne kadar güçlü olursa olsun, o tarihi dönem bu atılımın zafere erişmesini imkansız kılıyorsa, maddi yaşama şartları, bu atılımın başarıya erişmesi için belli bir olgunluğa erişmemişse, bozgun mukadder bir sonuçtur.

İhtilâlci insiyatif ile *tarihi* ve *sosyal determinizm* arasındaki diyalektik birliği, Münzer'in hareketini tahlil ederken, Engels çok usta bir şekilde gözler önüne sermektedir:

"*Aşırı* (o tarihi döneme uygun düşmeyen anlamında kullanılmaktadır) *bir parti şefinin başına gelebilecek en büyük bela, hareketin, bu hareket tarafından temsil edilen sınıf hakimiyetini daha ele alacak ve bu sınıfın hakimiyetinin gerektirdiği tedbirleri uygulayacak kadar olgunlaşmadığı bir devrede iktidarı ele almak zorunda kalmasıdır. Bu şefin elinden gelen şey, iradesine bağlı değildir. Bu olsa olsa çeşitli sınıflar arasındaki zıtlığın ulaştığı merhaleye ve sınıflar arasındaki çatışmanın gelişme derecesine, sınıf zıtlıklarının gelişme derecesini her an tayin eden maddi geçim şartlarının ve istihsal münasebetleri ile mübadele münasebetlerinin gelişme derecesine bağlıdır... Böylelikle, o halledilmesi mümkün ol-*

mayan bir muamma karşısında bulunmaktadır. Elinden gelen şey, geçmişteki bütün eylemine, kendi prensiplerine ve kendi partisinin günlük menfaatlerine zıttır. Yapacağı şey ise gerçekleşmesi mümkün olmayan bir şeydir." (Almanya'da Köylü Savaşı, sf. 127)

Devrim teorisinde, *ihtilâlci insiyatif* ile ekonomik ve sosyal determinizm arasındaki ilişki ve çelişkiyi, Marks, şu şekilde ortaya koymaktadır:

"*Kişiler kendi tarihlerini, kendileri yaparlar; fakat keyiflerine göre, kendileri tarafından seçilmiş koşullarda değil de, geçmişin doğrudan doğruya verdiği ve miras bıraktığı koşullarda olur bu.*" (Louis Bonaparte'nin Darbesi, sf. 21)

Ve Marks, ihtilâllerin bir avuç kışkırtıcının eseri olduğunu iddia eden gericilere karşı ihtilâllerin nedenini şu şekilde açıklamaktadır:

"*İhtilâlleri kötü niyetli kışkırtıcıların iradesinin ürünü gibi gösteren batıl inancın artık zamanı geçmiştir. Bir ihtilâl sarsıntısının ortaya çıktığı her yerde, bu sarsıntının eskimiş müesseseler tarafından tatmin edilemeyen sosyal ihtiyaçlardan doğduğunu artık herkes bilmektedir*". (1851'de Marks'ın Kolonya Yargı Kurulu Üyeleri Önündeki Söylevinden, aktaran Henri Lefebvre, Marks'ın Sosyolojisi, sf. 189).

Mesele açıktır. İhtilâlci insiyatifin rolünde başarıya ulaşabilmesi için devrimin maddi bir tabana oturması şarttır. Bir başka deyişle, alt yapının, o ihtilâlci atılımın zafere erişmesi belli bir düzeye ulaşması gerekmektedir.

"*Devrimler için maddi bir temel lazımdır. Nazariye kendi ihtiyaçlarının gerçekleşmesini temsil etmedikçe bir halk arasında gerçekleşemez. Düşüncenin gerçekleşmeye doğru yönelmesi yetmez, gerçekleşme düşünceye doğru yönelmelidir.*" (Marks)

II. DEVRİM AŞAMASI, EVRİM AŞAMASI VE BUHRANLAR TEORİSİ

"Büyük tarihi gelişmeler söz konusu olunca" diye yazıyor Marks Engels'e, "yirmi yıl bir tek gün bile sayılmaz ama sonradan yirmi koca yılı içinde toplayan günler de gelebilir" (*Lenin, Proletaryanın Sınıf Mücadelesi Taktiği, Marksizmin Kaynağı, sf. 44*).

Marks ve Engels, proletaryanın devrimci mücadelesini *evrim ve devrim* aşaması olmak üzere iki aşamada formüle ederler.

Her iki aşamada da proletaryanın devrimci taktikleri değişiktir.

Devrim aşaması kısa bir dönemdir. Bu aşama, verili sosyal düzenin alt üst olması aşamasıdır. Bu kısa aşamada proletaryanın ve onun öncüsünün taktiği hücumdur; gündemde tek bir madde yazılıdır: AYAKLANMA! Bu dönemde proletaryanın taktiği verili devlet mekanizmasını parçalayarak, proletaryanın devrimci iktidarını kurmaktır. Marks ve Engels bu taktiğe, Fransızların ihtilâlci atılım ve geleneklerinden esinlenerek *Fransızca konuşma* adını koymuşlardır. Marks ve Engels'e göre ayaklanma bir sanattır.

"Günümüzde ayaklanma gerçekten savaş türünden bir sanattır ve ihmal edildiği zaman, ihmal eden partinin mahvına sebep olacak kurallara bağlıdır... Önce oyununuzun sonuçlarıyla karşılaşmaya tamamen hazır olmadıkça ayaklanma ile oynamayınız... İkinci olarak ayaklanma bir kere başladı mı, *en büyük azimle* ve *hücum planında* yürür. Savunucu bir eylem her silahlı ayaklanmanın ölümüdür... Devrimci politikanın bu güne kadar bilinen en büyük üstadı Danton'un dediği gibi: "*Atılganlık, atılganlık ve yine atılganlık*". (Friedrich Engels, Germany, *Revolution and Counter-Revolution*, International Publishers 1932, s: 100)[6].

Görüldüğü gibi, şartlar olgunlaşmadan, asla ihtilâlle oynanmamalıdır. Ama ihtilâl çığırı bir kere açıldı mı durmaksızın hücuma geçmek, hergün ne kadar küçük olursa olsun zaferler kazanarak müteredditunsurları kendi tarafına çekmek ve de düşmanı gafil avlamak için *saldırmak* şarttır.

Proletaryanın devrim dönemindeki taktiği budur.

Bu kısa süren devrim aşamasına kadar proletaryanın öncü müfrezesinin görevi nedir, oturup beklemek mi? Değil elbette, devrim aşamasına nazaran oldukça uzun süren bu aşamada proletarya partisinin görevlerine ilişkin, Marks ve Engels'in görüşlerini Lenin, şu şekilde nakletmektedir:

"*Proletarya taktiği evrimin her aşamasında, her anında, insanlığın tarihindeki objektif bakımdan kaçınılmaz olan şu diyalektiği hesaba katmak zorundadır: Bir yandan siyasi durgunluk dönemlerinden, yani barış içinde gelişmeden yararlanıp öncü sınıfının bilincini, gücünü ve dövüşkenliğini artırmak üzere, kaplumbağa adımlarıyla ilerlemek; öte yandan da bütün bu çalışmayı öncü sınıfın son hedefine yönelterek düzenlemek suretiyle işçi sınıfını, yirmi koca yılı içinde toplayan, büyük işlerde büyük işler başarmaya yeterli hale getirmek.*" (Proletaryanın Sınıf Mücadelesi Taktiği, Marksizmin Kaynağı, s: 44)

Bu uzun dönemin devrimci mücadelesi *içeride* oportünizme karşı amansız ideolojik mücadele vermek, öncü sınıfın bilincini ve gücünü yükseltmek, eğitmek, *dışarıda* ise proletaryanın sendikal mücadelesinden halk kitlelerinin ekonomik ve demokratik mücadelesine kadar kitlelerin günlük mücadelesini örgütlemekten, mevcut gerici yönetime karşı, demokratik ordunun en solunda yer alarak, siyasi muhalefeti yönlendirmeye kadar her çeşit eylem biçimini kapsar. Marks ve Engels proletaryanın bu aşamadaki devrimci diline, Alman proletaryasının ideolojik-teorik seviyesinin yüksekliğinden ve halk kitlelerini kendi saflarına çekmekteki maharetinden dolayı *Almanca konuşma* demişlerdir. Görüldüğü gibi, proletaryanın taktikleri, somut şartlara ve durumlara göre biçimlenmektedir. Şartlar değişince taktikler de değişmektedir.

Proleter devrimcisi, her iki dili de yerinde ve zamanında kullanan kişidir. Marks'ın Ludwig Feurbach'tan esinlenerek söylediği gibi, devrimci: "Fransız kalbine ve Alman kafasına" sahip olan savaşçıdır. Proletarya partisi ise, en küçük reformist hareketten devrimci tedhişçiliğe kadar her çeşit eylem biçimini, yerinde ve zamanında gündem meselesi yapan, diyalektik ve tarihi materyalizmin temeli üzerinde kurulmuş olan savaşçı bir örgüttür.

Devrim hareketinde ortaya çıkan bütün sağ ve "sol" sapmaların temelinde, bu iki aşamanın devrimci taktiklerini birbirine karıştırmak; ya evrim aşamasında Fransızca konuşmaya kalkışmak ya da devrim aşamasında hala Almanca hitapta ısrar etmek veyahut her iki aşamada da o aşamaların dilini bozuk konuşmak yatmaktadır. (Bir başka deyişle, bütün sapmaların nedenini, devrim teorisindeki ikili yönün, herhangi bir yanını ihmal etmek veya abartmak şeklinde özetlemek mümkündür).

Marks ve Engels, hayatları boyunca her iki sapma ile en sert şekilde mücadele etmişlerdir. Bilimsel Sosyalizm bir bakıma, bir yandan objektif şartlar olgunlaşmadan Fransızca konuşmaya çalışan, kitlelerden kopuk, komplocu, iktidara el koyma manevraları yapan Blanquistlere, Bakuninciler ve de Marks ve Engels'in devrim simyagerleri diye adlandırdıkları Alman Kaba Komünistlerine, öte yandan Proudhoncu ve Lassalleci reformistler ile, proletaryanın siyasi mücadelesini, kapitalizmin isteklerine uygun bir alana sokmaya çalışan İngiliz ve Alman küçük-burjuva reformistlerine karşı, Marks ve Engels'in hayatları boyunca devrimci pratiğin içinde vermiş oldukları teorik-ideolojik mücadelelerle şekillenmiştir.

Evrim ve devrim aşamalarını belirleyen etkenler nelerdir? Devrim ko-

nakları tesadüflere mi bağlıdır? Değildir elbette. Devrimlerin bir yasası vardır. Marks ve Engels devrim aşamasını *devrimci buhrana* bağlamaktadırlar. (Proletaryanın bilinç ve örgüt seviyesinin de devrim için yeterli olması şarttır).

Devrimci bunalım kavramı uzun süre Marks ve Engels'te açık ve net bir kavram niteliğine sahip olamamıştır. Devrimci bunalım kavramının bu bulanık durumundan dolayı, Marks ve Engels 1848 ihtilâllerinde yanılmışlardır.

Bilimsel Sosyalizm'de *devrimci buhran* programı, *ekonomik buhran*, *sosyal buhran*, *siyasi buhran*, ve *sürekli buhran* gibi çeşitli unsurları ihtiva etmektedir.

Yukarda da belirttiğimiz gibi, Bilimsel Sosyalizm'de bu buhranlar teorisi, *Kapital*'e kadar oldukça bulanıktır. Marks ve Engels, *Manifesto*'da "Dönem dönem ortaya çıkmalarıyla burjuva toplumunun varlığını her an daha büyük tehlikeye düşüren ticari buhranları anmak yeter" (s: 54) demektedirler. Bu ekonomik buhranlar, her defasında tehlikesi daha da artan, burjuva ekonomisinin hayatının sonuna kadar devam edecek olan kalp krizleridir. Bu buhranlar aynı zamanda sosyal buhranları da yaratırlar. Fakat bir devrimin olabilmesi için bu iki buhranın varlığı yetmez; devrimin objektif şartlarının olgun olabilmesi için, ekonomik buhranın yanında, sosyal bunalımın derinleşmesi[7] ve burjuva yönetimini alaşağı etmeyi sağlayacak politik buhranın varolması şarttır. (Böyle bir politik buhranın olması da, sosyal bunalımın derinleşmesi ve ekonomik bunalımın varlığına bağlıdır).

Eğer bu üç bunalım bu şekilde son haddine ulaşmazsa, devrim olamaz. (Devrim için, devrimin objektif şartlarının olgunlaşması şarttır.)

Marks ve Engels'in, 1848 ihtilâlleri sırasında, kullandıkları devrimci bunalım kavramı, ekonomik ve derinleşmeyen sosyal bunalımı içermektedir. Marks ve Engels, 1848 ihtilâlleri patlak verdiği zaman, beklenen anın geldiğini zannetmişlerdi. Ve patlak veren buhranı, kapitalizmin *sürekli* ve *son* buhranı olarak düşünmüşlerdir. Bu günlerde Marks ve Engels, gerileme ve duraklama olmaksızın politik iktidarı ele geçirip sosyal dönüşümün yapılabileceğini ummaktadırlar. Bu konuda diyor ki Engels: "*... bizim için o zaman geçerli şartlar altında büyük mücadelenin nihayet başladığına ve tek bir uzun ve karışık devrim döneminde (sürekli devrim kastedilmektedir) sonuçlandırılması gerekeceğine ve fakat en nihayet ancak proletaryanın nihai zaferiyle biteceğine hiçbir şüphe olamazdı.*" (Fransa'da Sınıf Mücadelelerine Önsöz, s: 12)

Ve yine Engels 1848-50 yılları arasında bu şekilde kendileri gibi düşünenlerin yanıldıklarını açık yüreklilikle söylemektedir: "*Tarih bizi ve bizim gibi düşünenlerin hepsini haksız çıkardı. Avrupa kıtasında ekonomik gelişme durumunun, o zaman kapitalist üretimin ortadan kalkmasına imkan verecek şekilde olgunlaşmaktan çok uzak olduğunu gösterdi (...) Ve o zaman burada anlattığımız dönemden yirmi yıl sonra bile, bir işçi sınıfı iktidarının ne kadar imkansız olduğu, bir kere daha ispatlandı.*" (age, s: 16-18, Ayrıca bakınız, Manifesto'nun 1888 tarihli İngilizce Baskısına Önsöz)

1850 yıllarında objektif şartların yetersizliğinden dolayı, bir proletarya devriminin olmasını beklemenin yanlış olduğunu Marks da söylemektedir: "*Burjuva şartlarının izin verdiği kadar bir bollukta, burjuva toplumunun üretici güçlerinin geliştiği böyle bir genel refah mümkün olduğuna göre* **gerçek bir devrimden** *bahsedilemez. Böyle bir devrim ancak bu* **iki faktörün, yani mevcut üretici güçlerle burjuva üretim biçimlerinin birbirleriyle çatışma haline girdikleri zaman söz konusu olabilir...** *Yeni bir devrim ancak yeni bir krizin ardından gelecektir ve birisinin gelmesi ne kadar kesin ise ötekinin gelmesi de o kadar kesindir.*" (Fransa'da Sınıf Mücadeleleri, s: 159)

Marks, 1848-50 dönemi arasında objektif şartların yetersizliğinden dolayı proletaryanın her devrimci atılımının giderek cılızlaştığını ve söndüğünü söylemektedir: "*Hareketin her hamle kazanır gibi oluşunda, öndeki yerini yeniden almaya uğraştı (proletarya), fakat her defasında biraz daha zayıfladı ve her defasında elde ettiği sonuç daha cılız oldu.*" (Louis Bonaparte'in Darbesi, s: 28)

Bütün bu ifadelerden sonra, *devrimci bunalım* kavramı, Manifest'tekinden daha fazla açıklık kazanmaktadır. Marx'ın dediği gibi, üretimin sosyal niteliği ile üretim araçlarının özel mülkiyeti arasındaki çelişki *antagonizma* kazanmadan, kapitalizm üretici güçleri geliştirme imkanlarına sahipken, kapitalizmin devrevi ekonomik krizleri bir devrime yol açamazlar. Açıktır ki, üretim düzeni diyalektik bir bütündür. Her diyalektik bütün gibi, bu da, birliği, beraberliği ve de ayrılmayı, zıtlığı ihtiva eder.

Bir yandan belli bir tarihi anda mevcut üretim ilişkilerinin, üretici güçlere uygun düşmesi, onları kamçılaması, geliştirmesi, öte yandan başka bir tarihi anda aynı üretici güçlere ters düşmesi, gelişmesini frenlemesi; işte bir üretim düzeninin diyalektiği budur.

Üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki temel çelişmeden bir dizi

çatışma doğar. Bu çatışmalar; üretim ile tüketim arasında *ekonomik*, sınıflar arasında, proletarya ve emekçilerle burjuvazi ve burjuvazinin çeşitli fraksiyonları arasında *sosyal* ve proletarya ile burjuvazi arasında, burjuva devlet ve düzenini yıkma veyahut muhafaza etme mücadelesi şeklinde *siyasal* niteliktedir.

Devrim anı, bu temel çelişkilerin son hadde varması dolayısıyla üç buhranın, tek bir buhran halinde kaynaşıp, derinleşmesi yani devrimci buhranın var olması halidir. Ayaklanma ancak böyle bir durumun varlığı halinde söz konusu olabilir.

Marks, Fransa'daki (1848-50 arası) sınıf mücadelesinin genişleyebilmesi ve Avrupa devrimine (dünya devrimi anlamında) varılabilmesi için, bütün Avrupa uluslarını karşı karşıya getirecek bir dünya savaşının mevcudiyetini şart koşmaktadır. Birinci Dünya Savaşının, dünyanın ilk büyük proleter devrimine yol açması gerçeğine bakarak, Marks'ın bu düşüncesinin, gerçekten de büyük bir kehanet, ama bilimsel bir kehanet olmadığını söylemek imkansızdır. (Tabii Marks'ın kehanetinin önce devrimin İngiltere'de olacağı ve proleter devriminin bütün Avrupa'daki ülkelere yayılacağına ilişkin kısmının gerçekleşmediği bilinen bir gerçektir. Fakat, burada önemli olan kapitalist ülkelerarası bir dünya savaşının *proleter* devrimine yol açacağının kahince gözlenmesidir). Diyor ki bu konuda Marks:

"Fransız toplumunun içindeki sınıflar mücadelesi, bütün ulusların karşı karşıya geldiği bir *dünya* savaşı halinde genişler. Dünya ölçüsünde bir çözülme, dünya pazarına hakim olan ulusun, yani İngiltere'nin başına bir dünya savaşı, dolayısıyla proletaryanın geçmesi sonucunda yaklaşmak mümkündür. Orada bitiminde değil, örgütlenmesinin başlangıcında bulunan devrim, kısa soluklu değildir. Bugünkü kuşak, Musa'nın çöllere götürdüğü yahudilere benziyor. Fethetmek zorunda olduğu sadece yeni bir dünya değildir, yeni dünya ile boy ölçüşebilecek olan insanlara yer açmak için kendini feda etmesi gerekmektedir." (*Fransa'da Sınıf Mücadeleleri, s: 132*)

Engels, ilk proletarya devrimi gerçeğine ilişkin Marks'ın bu kehanetini, Marks'ın bunları söylemesinden otuz küsur yıl sonra, ilk proleter devriminden otuz küsur yıl önce, 15 Aralık 1887'de, daha da mükemmelleştirerek, kendilerinden sonraki proleter devrimcilerine, devrim zamanını haber vermektedir. (Engels'in bu uyarısına sadece Rusya'da, Lenin ve Bolşevikler uymuşlardır).

Diyor ki bu konuda Engels: "... Prusya-Fransa için bir dünya savaşı dışında artık başka bir savaş mümkün değildir ve bu savaş bugüne kadar hayal edilmemiş bir ölçüde ve şiddette olacaktır. Sekiz-on milyon asker birbirini kıracak ve böylece bütün Avrupa'yı çekirge sürülerinin bile beceremeyeceği şekilde soyup soğana çevirene kadar, hırsla yiyip yutacaklardır. Otuz yıl savaşlarının yıkımı 3-4 yıla sığacak ve bütün kıtaya yayılacak; açlık, veba, ordularda ve halk kitlelerinde son haddine ulaşmış ıstırap ve tehlikenin yarattığı bir çöküntü; ticaret, sanayi, bankacılıkta kurduğumuz suni mekanizmanın genel iflasla sonuçlanmasının doğurduğu umutsuz karışıklık; eski devletler ile bunların geleneksel devlet felsefesinin çöküşü öylesine bir hal alacak ki, düzinelerle taç kaldırımlarda yuvarlanacak ve mücadeleden kimin galip çıkacağını kestirmek imkansızlığı; yalnız tek bir sonuç kesinlikle belli: genel bir bitkinlik ve *işçi sınıfının nihai zaferi için şartların hazırlanması*.

Son hadde ulaşmış karşılıklı silahlanma yarışı sistemi nihayet meyvalarını vermeye başladığı zaman durum budur... Savaş, belki de bizi geçici olarak geriye itebilir, kazandığımız birçok mevzileri bizden kopartıp alabilir. Fakat tekrar kontrol altına alamayacağınız güçleri bir defa başıboş bıraktınız mı her şey kendi bildiği gibi hareket edebilir: Dramın sonunda siz mahvolursunuz ve proletaryanın zaferi ya kazanılmış olur ya da herhalde (roch) kaçınılmaz hale gelir." (*Lenin, Sosyalizm ve Savaş, s:172-173*)

III. SÜREKLİ BUHRAN VE SÜREKLİ DEVRİM TEORİSİ

1848'den 1850 sonbaharına kadarki süreç içinde Marks ve Engels'in devrim perspektifleri sürekli devrimdir. Bu stratejik görüş o dönemi yanlış değerlendirmenin bir sonucudur. Marks ve Engels, 1847'deki iki büyük krize (1847 dünya ticaret ve sanayi krizi ile tarım krizine) bakarak, kapitalizmin artık son saatlerinin geldiğini, büyük mücadelenin nihayet başladığını, sosyalist devrimler çağının açıldığını zannetmişlerdi. Yani, Marks ve Engels 1847'de patlayan dünya ölçüsündeki kapitalizmin ekonomik buhranını, sistemin *sürekli ve son* buhranı sanmışlardır. İşte, bu sürekli devrim teorisi, sürekli bunalım teorisinin bir ürünüdür.

1847-50 döneminde, Marks ve Engels, Fransa'da ve de Avrupa'da proletarya devriminin yakın bir zaman içinde olacağını düşünerek, Almanya'daki gecikmiş burjuva demokratik devrimine, proletaryanın önderlik et-

mesini savunuyorlardı. Bu dönemde Marks ve Engels, teorik ve pratik çalışmalarının çoğunu Almanya üzerinde yoğunlaştırmışlardı:

"Komünistler dikkatlerini en çok Almanya üstüne çeviriyorlar, çünkü bu ülke, Avrupa uygarlığının daha ileri şartlarında, XVII. yüzyılda İngiltere'de, XVIII. yüzyılda Fransa'da olandan çok daha gelişmiş bir proletarya ile yapılmak durumundaki bir burjuva devriminin eşiğindedir ve çünkü Almanya'daki burjuva devrimi, onun hemen ardından gelecek bir proletarya devriminin ilk adımı olacaktır". (Marks, Engels, Manifesto, s: 91)

Görüldüğü gibi, Marks ve Engels'in Almanya için öngördüğü devrim *sürekli devrimdir*. Ve bu sürekli devrim, aşamasız değil *aşamalı devrim teorisidir*. Burası son derece önemlidir. Lenin'in emperyalist dönemde hayata uyguladığı bu teoriyi, Trotçkist sürekli devrim teorisinden ayıran temel özellik budur. 1849'un Almanyası için sürekli devrimi sadece Marks ve Engels öngörmüyordu. Gosttschalk ve taraftarları da sürekli devrimi öngörüyorlardı: ama onların sürekli devrimi aşamasız veya tek aşamalı bir devrimdir.[8] (Köylülerin devrimci potansiyelini küçümseme, proletaryanın ittifaklarını reddetme; bu teorinin özü budur) ve Marks'ın aşamalı devrim önerisine [önce burjuva devrimi, sonra proleter devrimi] şiddetle çatıyorlardı: "Neden kanımızı dökecekmişiz? Sizin bildirdiğiniz gibi, vaiz bey, (Marks kastediliyor) orta çağ cehenneminden kurtulacağız diye... kapitalizm tarafına mı koşmalıydık."

Derhal proletaryanın devrimci iktidarını kurarak sürekli devrim yoluyla komünizme geçmeyi ileriye süren Gottschalk ve taraftarlarına karşı, Marks ve Engels, Almanya'daki "gelen devrimin" görevinin derebeylik kalıntılarını silip süpürmek, burjuva demokrasisini derinleştirmek olduğunu, onların söylediği gibi bir tarihi görevin üstünden atlayarak geçmenin imkansız olduğunu söylüyorlardı.

Marks ve Engels'in öngördüğü aşamalı devrim teorisinin temelinde, Almanya'daki gecikmiş burjuva devrimini, liberal burjuvaziyi karşıya alarak bizzat proletaryanın, küçük-burjuva demokratlarla ittifak kurarak yapması ve proletaryanın hiç durmadan, devrimi sürekli kılarak sosyalizme geçmesi düşüncesi yatmaktadır. Bu teoriye göre: Liberal burjuvazi karşıya alınmalıdır, çünkü liberal burjuvazi korkak ve zayıftır, Fransa'da olanlardan sonra ürkmüştür, feodallerle anlaşarak devrime ihanet etmiştir. Bu yüzden Almanya'daki burjuva devrimi, ancak liberal burjuvazi karşıya alınarak, yani ona rağmen gerçekleşebilir.

Bununla beraber bu devrim, sosyalist bir devrim olmayacaktı, "cum-

huriyetçi ve sosyal" bir devrim olacaktı. Feodal ve mahalli aristokrasi devrilecek, herkese oy hakkı tanınacak, köylüler serf durumundan kurtarılacak, özgür vatandaş durumuna getirilecek ve de burjuva demokrasisi derinleştirilecekti. Fakat özel mülkiyet, kapitalist sömürü ve sınıflararası çatışma devam edecekti. Ancak özel mülkiyetin yanında kamu mülkiyeti de, proletaryanın yönetime katılması ölçüsünde yer alacaktı. Yani proletarya ekonominin ve üretimin düzenlenmesinde söz sahibi olacaktı. Devletin sınıfsal niteliği ise karma olacaktı. İktidar, işçilerin, köylülerin ve radikal küçük-burjuvazinin ortak iktidarı olacaktı. Böylece "sosyalist demokrasiye" doğru yeni bir hamlenin şartları yaratılmış olacaktı. Ancak unutmamak gerekir ki, demokratik küçük-burjuvazi kırlarda feodal mülkiyetin tasfiyesinden sonra, onun yerine, küçük kapitalist üretimi (ve mülkiyeti) yayarak, kendi hakimiyetini sağlamak isteyecekti. Yani devrimi "mümkün olduğu kadar çabuk" durdurmaya çalışacaktı. Proletarya ona bu fırsatı vermemelidir. Derhal bağımsız bir parti olarak örgütlenip, devrimi sürekli kılmalıdır.

"Küçük-burjuva demokratlar... devrimi bir an önce sona erdirmek isterken, az çok varlıklı bütün sınıflar iktidardan uzaklaştırılmadıkça, proletarya devlet iktidarını ele geçirmedikçe, sadece bir ülkede değil dünyanın belli başlı bütün ülkelerinde proleter örgütleri, bu ülkeler proleterleri arasında rekabeti durduracak ölçüde gelişmedikçe ve üretici güçler, hiç değilse tayin edici nitelikte güçler, proleterlerin eline toplanmadıkça, görevimiz devrimi sürekli kılmaktır." (Marks ve Engels'in Merkez Komitesi Kanalıyla, *Komünist Ligasına Hitab'ından*, aktaran Stalin, *Leninizmin İlkeleri*, s: 38)

Sonradan emperyalist dönemin Marksizminin devrim teorisi olacak olan Marks ve Engels'in sürekli devrim teorisi işte budur.

Dikkat edilecek olursa, Marks ve Engels'in sürekli devrim teorisi, dört ana unsuru ihtiva etmektedir:

1) Sürekli devrim teorisi, sürekli buhranlar teorisinin sonucudur. (Sürekli buhran, kesiksiz buhran değildir. Bu, kapitalizmin öldürücü buhranının zaman zaman kesilmesi fakat yok olmaması demektir. Bir başka deyişle, kapitalizmin ölüm döşeğine girmesi, zaman zaman komadan çıkması, düzelmesi ama döşekten kalkamamasıdır.)

2) Sürekli devrim teorisi, Avrupa devriminin yakın olması düşüncesine dayanır.

3) Sürekli devrim teorisi, o zamana kadar burjuvazinin ordusu sayı-

lan köylülerin, proletaryanın ordusunu teşkil etmesi düşüncesine dayanır. Bu teori geniş köylü yığınlarının burjuvazi tarafından değil, proletarya tarafından feodalizme karşı kanalize edilmesini öngörür. Bir başka deyişle, sürekli devrim teorisi, köylülerin devrimci potansiyelinin Marksist analizidir.

4) Marks ve Engels'in sürekli devrim teorisi, Almanya'da gecikmiş burjuva devrimine proletaryanın önderlik etmesini ve bu proletaryanın, Avrupa proletaryasının -özellikle Fransız proletaryasının- yardımıyla, durmaksızın, sosyalist devrime yönelmesi düşüncesine dayanır.

Özetlersek bu teorinin özü, köylü kitlelerinin devrimci potansiyelinin doğru değerlendirilmesine, proletaryanın önderliğinde devrim doğrultusunda kanalize edilmesine dayanmaktadır.

Gottschalk ve etrafındaki "Kaba Komünistler"in sürekli devriminde ise, köylü kitlelerinin devrimci potansiyelini küçümseme, ekonomik ve sosyal determinizmin belirleyiciliğini önemsememe (bunlar bir tarihi dönemin atlanabileceğini savunuyorlardı) temeldir. (Sol sapma). Trotsky'nin sürekli devrim teorisinin de temelinde bu düşünce yatmaktadır. İleriki bölümlerde göreceğimiz gibi, ihtilâlci inisiyatiften yoksun olan bütün sağ oportünistler ve pasifistler de, daima görünüşte proletaryaya sıkı sıkı sarılarak, köylü kitlelerinin devrimci potansiyelini azımsayarak, pasifizmlerine ideolojik kılıf bulmaya çalışmışlardır.

Görüldüğü gibi, bütün "sağ" ve "sol" sapma, proletaryaya tek başına kaldıramayacağı kadar yük yüklemede ve köylülerin devrimciliğini küçümsemede birleşmektedirler. Sağ ve "sol" sapmaların ortak yanı budur. (1905 Rus Demokratik Devrim döneminde, en "sol"da gözüken Trotsky'nin menşevik öze sahip olmasının temelinde bu yatar).

Başında da belirttiğimiz gibi, Marks ve Engels, sonradan bu teoriyi terketmişlerdir. (1850'lerden sonra) Çünkü bu teori, kapitalizmin sürekli bunalım teorisine dayanmaktadır. Oysa 1850'ler, kapitalizmin üretici güçleri geliştirdiği, kamçıladığı, burjuva anlamında toplumun refah içinde olduğu yıllardır. (Bilindiği gibi, kapitalizm sürekli buhrana, emperyalist dönemde girmiştir). Ve Marks ve Engels'in kapitalizmin "sürekli ve son" buhranı zannettikleri, 1847 ekonomik buhranı, ne sürekli buhrandı ne de kapitalizmin son buhranıydı.

Marks ve Engels, 1850 sonbaharında yanılgılarını anladılar. (Bakınız İkinci Bölüm). Ve bu bunalımın devrevi bir bunalım olduğunu söylediler. Daha kapitalizm sürekli ve kesintisiz bunalımlar dönemine girmemiş-

ti. Bundan sonraki yıllarda Marks kapitalizmin buhranları meselesi üzerine eğildi. Ve kapitalizmin devrevi buhranlarını ve sistemin genel buhranını Kapital'de etraflı bir şekilde inceledi. Marks kapitalizmin bu devrevi buhranlarının özünün "kârın normal oranın altına düşmesi"ne dayandığını, bu devrevi bunalımların aşırı üretimin fazlalıklarını emerek ekonomiyi temelde düzenlediğini, yapıyı tedavi ettiğini ve de her devrevi buhrandan sonra bir nispi refah döneminin başladığını açık bir şekilde Ekonomi Politiğin Eleştirisi'nde ortaya koydu. (Bkz. Kapital, cilt. 5, s: 694-95).

Bu analizlerin sonucu Marks kapitalizmin o çağdaki gelişme durumundan dolayı sürekli bir buhranın (o dönem için) söz konusu olamayacağını anlayarak, bu sürekli devrim teorisini terketti. Ve bu teori uzun yıllar terkedilmiş ve unutulmuş bir teori olarak bir kenarda kaldı. Ta ki, kapitalizm gerçekten sürekli (genel) buhranlar dönemine yani emperyalist aşamaya girene kadar. Bu süre içinde Marksist devrim teorisinde daima ekonomik ve sosyal determinizm (determinist yön) ağır bastı.

Lenin 20. yüzyılın başında, kapitalizmin ekonomik ve politik alanda eşit oranda gelişmeme kanununu -bu kanunun ilk ipuçları Marks'in ekonomi politiği eleştirirken yaptığı soyutlamalarda vardır- bularak, onun en yüksek aşaması olan emperyalizm teorisini formüle ederek, kapitalizmin sürekli ve son buhranlar çağının başladığını, Marks ve Engels'in "bekledikleri büyük mücadele anının" artık geldiğini söyleyerek, Rus proletaryasının devrim teorisinin, *sürekli* veya *kesintisiz devrim teorisi* olduğunu ilan etti.

İkinci Enternasyonal'in sözcüleri ve partileri, özellikle bu kuruluşun Rusya kolu olan menşevikler, Marks ve Engels'in *sürekli devrim* meselesinde yanıldıklarına ilişkin sözlerini, mekanik yorumladılar. Marks ve Engels'in, o tarihi şartlar altında, -tekel öncesi dönemde- kapitalizmin sürekli buhranlarının mümkün olamayacağını, dolayısıyla da sürekli devrim teorisinin geçerli sayılamayacağına ilişkin değerlendirmelerini, emperyalist dönemin şartlarında kapitalizmin sürekli bunalımlar dönemine girdiği gerçeğini hesaba katmayarak, bir dogma şeklinde, her şart altında geçerliymişçesine ele aldılar. (Bu ele alışları sağ oportünizmin ve pasifizmin değişmez karakteridir).

Bunlar, somut durumların somut tahlilini bir yana bırakarak, Marks ve Engels'in başka tarihi şartlarda başka ülkeler için öngördükleri tezlerine -devrimin kapitalizmin en gelişmiş ülkede başlayacağı ve barışçıl ge-

çişin de mümkün olabileceğine ilişkin- dört elle sarıldılar. Oysa kapitalizm, Marks ve Engels'in döneminin kapitalizmi değildi. Kapitalizm, sürekli buhranlar çağına, proleter devrimleri çağına girmişti. Marks ve Engels'in tekel öncesi dönemde hatalı olarak niteledikleri sürekli devrim teorisi, kapitalizmin sürekli buhranlar döneminde, Marksizmin devrim teorisi oluyordu.

VI. DEVRİMCİ ŞİDDET VE BARIŞCIL GEÇİŞ

Marks ve Engels, Lenin'in deyişiyle sosyalizme geçiş meseleleri ile yani biçim meseleleri ile kendilerini bağımlı kılmamışlardır. Sadece genel kural öngörmüşlerdir. Bu kurala göre, proletaryanın burjuva diktatoryasını alaşağı edebilmesi için *devrimci şiddete*, *zora* başvurması zorunludur. Zor, Marks'ın deyişiyle, bir yenisine gebe olan her eski toplumun ebesidir. Sosyal devrimin bir tek yolu vardır, Marks'a göre: "... Ancak, artık sınıfların ve sınıf çelişmelerinin bulunmadığı bir düzendedir ki sosyal evrimler, artık siyasi devrimler olmaktan çıkacaklardır. O zamana kadar toplumun her yerinden değiştirilip, düzeltilmesinin arifesinde sosyal bilimin son sözü şu olacaktır: *Ya mücadele ya ölüm, ya kanlı savaş ya da yok olma*." (Felsefenin Sefaleti, s: 195)

Fakat Marks ve Engels hayatın çok yönlülüğü karşısında dogmatizme düşmemek için şartlı, sınırlama içinde, yani amaca barışçı ajitasyonlarla daha çabuk ve daha emin ulaşılması mümkün olduğu yerlerde, barışçıl geçişten de bahsetmişlerdir.

Marks ve Engels "barışçıl yollardan sosyalizme geçişi" Kara Avrupa'sından tamamen farklı ve de çok değişik özelliklere sahip İngiltere ve Amerika için bir ihtimal olarak öngörmüşlerdir. Marks ve Engels'e göre bu ülkeler barışçıl geçişi mümkün kılabilecek özelliklere sahiptirler. Bir kere, kapitalizm Kıta Avrupa'sına kıyasla bu ülkelerde daha gürbüzdü. Proletarya bu ülkelerde -İngiltere'de- nüfusun çoğunluğunu teşkil ediyordu ve sendikalarda çok iyi örgütlenmişti; ve de Kara Avrupa'sı proletaryasına nazaran kültür düzeyi daha yüksekti. Kapitalist sınıf, Kara Avrupa'sındaki benzerlerine kıyasla çıkarlarını çok daha iyi anlamıştı ve uzlaşma geleneğine sahipti. Bütün bu özelliklerinin yanında bu ülkelerde burjuva devleti yani bürokrasi ve militarizm, Kara Avrupa'sına kıyasla daha zayıf ve cılızdı. Bu nedenlerden dolayı, bu özelliklere sahip olan İngiltere ve Amerika'da proletarya burjuva parlamentosu kanalıyla yani oy mekanizması aracılığıyla, "kapitalistleri satın alma yoluyla" iktidara gelebilirdi.

New York Tribune'ne, 1851 Nisan'ında yazdığı bir makalesinde şöyle diyor bu konuda Marks: "İngiliz işçi sınıfı için genel oy kullanma hakkı ve siyasi iktidar aynı şeyi ifade eder. Proletarya nüfusun çoğunluğunu teşkil etmektedir. İngiltere'de genel oy hakkının kazanılması, Kıta Avrupa'sında sosyalist diye adlandırılan herhangi bir vasıtadan çok daha fazla bir ilerleme, yani sosyalizme doğru bir ilerleme teşkil edecek; genel oy... hakkının kazanılmasının kaçınılmaz sonucu işçi sınıfının politik hegemonyası olacaktır."

V. "MİLLİLİK" VE ENTERNASYONALİZM

Bu meseleye girmeden önce *millilik* ve *enternasyonalizm* hakkında Marks ve Engels'in görüşleri üzerinde kısaca duralım.

Marks ve Engels, somut durumların somut tahlilini yaparken, proletarya devrimine kapitalist ülkelerin bütünü açısından bakmışlardır. Marks ve Engels, proletarya ve dünya emekçilerinin kurtuluşunu, her şeyden önce Avrupa'da ve Amerika'da proleter enternasyonalizminin -I. Enternasyonal'in- iktidara gelmesine bağlamışlardır. Onlar dar milli sınırlar içinde, millet çerçevesinde devrim mücadelesinin hapsedilmesine daima karşı çıkmışlardır. Onlara göre, proletaryanın devrimci mücadelesinin amacı, burjuvazinin çizdiği sınırları aşmak ve ulusların enternasyonalizmini gerçekleştirmektir; proleterlerin vatanı yoktur, onların vatanı enternasyonaldir.[9]

"Proleterler, bütün ülkelerde bir tek ve aynı menfaatin; bir tek ve aynı düşmanın, bir tek ve aynı savaşın karşısındadırlar; proleterlerin çoğu daha şimdiden tabi olarak milli peşin hükümlerden sıyrılmışlardır; onların bütün hareketleri, temel bakımından insancıl ve milliyet karşıtıdır. Milliyeti yalnız proleterler ortadan kaldırabilirler." (Marks)

Fakat bu, her ülkede proletaryanın o sınırlar çerçevesi içinde kendi burjuvazisi ile savaşarak, milli iktidarını kurmaması anlamında yorumlanmamalıdır. Tam tersine, her ülkenin işçi sınıfı, sınıf olarak her şeyden önce kendi ülkesinde iktidarı ele alabilecek şekilde teşkilatlanmalı, kısa ve uzun vadeli taktiklerini, mücadele zemini olarak kabul ettiği ülkenin ekonomik, sosyal ve siyasi şartlarına, yani sosyal yapının tutarlı analizine, hal ve şartların doğru değerlendirilmesine dayandırmalıdır.

Bu açıdan proletaryanın sınıf mücadelesi, içeriği bakımından değil, sadece *formu* bakımından millidir.

Lassallecilerin etkisi altında kaleme alınmış olan *Gotha Programı*'ndaki "İşçi sınıfı, bütün uygar ülkelerin işçilerinin ortak çabası olan gayretinin zorunlu sonucunun, halkların uluslararası kardeşliği olacağını bilerek kurtuluşu için ilk önce *bugünkü ulusal devlet çerçevesi içinde çalışır*" metnini meseleyi dar ulusal açıdan aldığı için eleştiren Marks bu konuda şunları söylemektedir: "Komünist Manifesto'nun ve daha önceki sosyalizmin tümünün tersine, Lassalle işçi hareketini en dar ulusal açıdan kavramıştır. Program tasarısında Lassalle'in bu yolu izlenmektedir ve bu, Enternasyonal'in eyleminden sonra yapılmaktadır!

Besbelli ki, işçi sınıfı, mücadele edebilmek için *sınıf olarak* kendi ülkesinde örgütlenmelidir ve her ülke ayrı ayrı bu sınıf mücadelesinin sahnesidir. İşte işçi sınıfının mücadelesi bu anlamda ulusal nitelik taşır, muhtevası bakımından değil, ama *Komünist Manifesto*'nun da dediği gibi 'şekil bakımından' ulusal" (*Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi*, s: 36)

İşte Marks ve Engels enternasyonalizm ve "millilik" ilişkisini bu şekilde ele almaktadır.

VI. PROLETARYA DEVRİMİ, TEK ÜLKEDE Mİ, BÜTÜN AVRUPA'DA MI?

Kapitalizmin dengesiz gelişmesinin henüz tam anlamıyla tespit edilmesine imkan olmayan tekel öncesi dönemde, Marks ve Engels, tek bir ülkede devrimin zaferinin kesinleşmesinin imkansız olduğunu, bir dünya çapında krizin hemen ertesinde, bütün kapitalist ülkelerin proletaryasının birlikte kurtuluşunun söz konusu edilebileceğini söylemişlerdir.

Marks dar ulusal sınırlar içinde bir proleter devriminin tamamlanmasının imkansız olduğuna örnek olarak, 1849 Haziran'ındaki Fransız proletaryasının bozgununu göstermektedir: "İşçiler... Fransa'nın *ulusal sınırları içinde bir proleter devrimi tamamlayabileceklerini düşünüyorlardı*. Fakat Fransa'nın üretim şartları, dış ticaretiyle, dünya piyasasındaki durumuyla ve bu piyasanın kanunlarıyla belirlenmiştir. *Fransa, bunları, bütün Avrupa'yı içine alacak ve dünya piyasasının despotu İngiltere üzerinde tepkisi olan bir devrimci mücadele olmaksızın nasıl parçalayacaktı?*" (Fransa'da Sınıf Mücadeleleri, s: 48. italikler bize ait)

Marks, görüldüğü gibi bu yıllarda, dünya devriminin -Avrupa devriminin- başlangıç noktası olarak *İngiltere*'yi görmektedir. Marks'a göre, Fransa'daki mevcut siyasi krizin bir çözüme ulaşması ve proletaryanın yöne-

time geçebilmesi için, bütün dünyayı sarsan bir krizin olması ve bu kriz döneminde, İngiltere'de bir proleter devriminin patlak vermesi şarttır:

"... *Fransız toplumunun içindeki sınıflar mücadelesi, bütün ulusların karşı karşıya geldiği bir dünya savaşı halinde genişler. Dünya ölçüsünde bir çözüme ancak dünya pazarına hakim olan ulusun, yani İngiltere'nin başına, bir dünya savaşı dolayısıyla, proletaryanın geçmesi sonucunda yaklaşmak mümkündür.*" (Karl Marks, Fransa'da Sınıf Mücadeleleri. s: 132)

1847-50 yılları arasında Kıta Avrupa'sında sürekli devrimin olacağını zanneden, sonra bunda yanıldıklarını söyleyen Marks ve Engels'in devrim teorilerinde, görüldüğü gibi 1850'de ihtilâlci inisiyatif değil de, ekonomik ve sosyal determinizm ağır basmaktadır. Onlara göre Avrupa devrimi üretici güçlerin gelişme seviyesi en yüksek -objektif şartları en olgun- ülke olan İngiltere'den başlayacaktı.

1850 yılında İngiltere'de yerleşen Marks ve Engels uzun bir süre *İngiltere*'ye bu gözle baktılar. (Dünya devriminin başlangıç noktası olarak gördüler). Fakat 1850'lerden sonra, hızla İngiliz işçi hareketi küçük-burjuva reformizmine, trade-union'cu bataklığa yöneldi; ve yavaş yavaş işçi ile işveren arasında ortalama bir zümre, işçi aristokrasisi doğmaya başladı. Bu aristokrasinin sınıf mücadelesini, kapitalizmin isteklerine uygun bir yöne kanalize etmeyi iyi kötü başardığını gören Marks ve Engels, İngiltere'den ümitlerini keserek, tekrar bütün dikkatlerini Kıta Avrupa'sına çevirdiler. Paris Komünü hareketinde Fransız işçisinin hunharca ezilmesinden sonra, Marks ve Engels, bütün ümitlerini *Almanya*' daki mücadeleye bağladılar. Ve Almanya'daki proletaryanın muhtemel bir zaferini, dünya devriminin başlangıcı olarak gördüler.

Özetlersek, Avrupa devrimini bir bütün olarak gören Marks ve Engels'e göre ilk muzaffer proletarya devrimi üretici güçlerin gelişme seviyesinin az çok yüksek olduğu bir Avrupa ülkesinde olacaktı. Yani Marks ve Engels'in devrim teorilerinde ekonomik ve sosyal determinizm ağır basmaktadır. İhtilâlci inisiyatifin rolü daha talidir. Fakat devrim mihrakının batıdan -İngiltere'den- yavaş yavaş doğuya doğru kaymasına paralel olarak ihtilâlci inisiyatifin nispi önemi de artmaktadır. (Ancak daima belirleyici yön, ekonomik ve sosyal determinist yöndür).

İKİNCİ BÖLÜM

EMPERYALİST DÖNEM MARKSİZMİNİN DEVRİM TEORİSİ

I. SERBEST REKABETÇİ KAPİTALİZMİN TEKELCİ KAPİTALİZME DÖNÜŞMESİ

Fransa ve Prusya savaşından ve onu takiben Paris Komünü hareketinden, 20. yüzyılın başlarına kadar, kapitalizm nispeten barışçı bir gelişim içine girdi. Bu döneme, barış dönemi de diyebiliriz.

Bu evre, kapitalizmin üretici güçleri geliştirdiği, kamçıladığı ve burjuva anlamda refahı sağladığı, tek kelime ile kapitalizmin gürbüzleştiği bir evredir. Fakat, her gelişen, güçlenen şey gibi kapitalizm de bu süre içinde, kendi zayıflığını, çürüklüğünü de geliştirdi ve güçlendirdi. Bir başka deyişle, kapitalizm bir yandan yükselirken öte yandan hızla lokuşmaya, asalaklaşmaya, tekelleşmeye yöneliyordu.

Bu dönem, bireysel kapitalizmin hızla ortadan kalktığı, tekellerin, kartellerin ve tröstlerin ekonomiye hakim olduğu, serbest rekabetçi kapitalin hakimiyetinin, finans kapital tahakkümüne dönüştüğü bir dönemdir.

Lenin, serbest rekabetçi kapitalizmin finans kapitalizmine dönüşme sürecini üçe ayırmaktadır: (Lenin bu süreci 1860'dan başlatıyor).

"... tekellerin tarihindeki belli başlı evreler şöyle beliriyor: 1) Serbest rekabetteki gelişimin en yüksek noktaya eriştiği 1860-1880 yılları: Bu dönemde tekeller henüz güçlükle farkedilebilen birer çekirdek halindedirler; 2) 1873 krizini izleyen ve kartellerin büyük gelişme dönemi olan yıllar; ancak bunlar yine de birer istisna halindedirler; kararlı ve sağlam bir durumları yoktur henüz. Geçici bir nitelik gösterirler; 3) 19. yüzyılın sonundaki yükseliş ve 1900-1903 krizi dönemi; bu dönemde kartel-ler bütünüyle ekonomik hayatın temellerinden biri haline geliyor, kapitalizm emperyalizme dönüşmüştür..." (*Emperyalizm*, s: 29)

1857-60 dünya ekonomik krizinden sonra kapitalizm tam bir refah (boom) dönemine girdi. Bilim ve teknikteki o zamana kadar görülmemiş buluş ve gelişmeler, kapitalizmi hızlı bir gelişme ve yükselme sürecine soktu.

Bilim ve tekniğin en son buluşlarını sanayiye uygulayarak onu hızla

geliştiren kapitalizm, büyük çapta üretimi dev tesislerle geliştirdi ve yaygınlaştırdı. Üretim hızla merkezileşip yoğunlaştı. Giderek bankalar, o güne kadarki aracı görevlerini bir yana iterek, bizzat ekonomiye yatırım yapan dev tekellere dönüşmeye başladı.

Kartellerin, tröstlerin ekonomik hayata hakim olmaya başlamasının, özellikle bankaların sanayiye el atmasının sonucu, küçük ve orta teşebbüsler hızla ortadan silinmeye başladı. Holding sistemi aracılığıyla büyük tekeller ekonominin tek hakimi haline geldiler. Ve böylece kapitalizm, yeni bir çağa, finans kapital çağına girdi.

"Üretimin yoğunlaşması, bundan tekellerin doğuşu, sanayi ile bankaların kaynaşması, iç içe girmesi: İşte mali sermayenin oluşum tarihi ve bu kavramın (finans kapital kavramının) özü." (*Lenin, Emperyalizm, Kapitalizmin En Yüksek Aşaması*, s: 60)

Ve bu gelişmenin doğal sonucu, serbest rekabetçi dönemde belirgin olmayan kapitalizmin dengesiz ve kesikli gelişiminin, bütün çıplaklığı ile ortaya çıkması, iyice belirginleşmesidir.

"Teşebbüslerin, endüstri dallarının ve farklı ülkelerin eşitsiz ve kesintili gelişmeler içinde olması kapitalist rejimde kaçınılmaz bir olaydır." (age, s: 77) Bu eşitsiz gelişim tekellerle birlikte ekonomide muazzam bir sermaye fazlası yarattı. Kapitalizm, endüstriye uygun şekilde tarımı geliştiremediği ve de kâra göre üretim daima bir tüketim eksikliği -halk kitlelerinin açlığı ve yoksulluğunun hızla artmasından dolayı- yarattığı için, bu fazlalık zorunlu olarak, sömürge ülkelere kanalize edildi. Emtia ihracına dayanan eski tip sömürgecilik politikası, yerini sermaye ihracına dayanan emperyalist sömürgeciliğe bıraktı. Dünya bir avuç tekeller tarafından paylaşıldı.

"Sermaye ihraç eden ülkeler, dünyayı, kelimenin mecaz anlamıyla, aralarında bölüşmüşlerdir. Ama mali sermaye kürenin doğrudan doğruya bölüşülmesine yol açıyor." (age, s: 83). Ve dünyanın bütün ülkeleri "dünya mali sermaye işlemleri zincirinin halkalarını meydana getiriyorlar."

Bütün bunlar olurken, teknikteki ve bilimdeki o zamana kadar görülmemiş olan yenilikler ve buluşlar[10] kapitalist ülkeler arasındaki düzey farklarını kapatmaya uygun ortamı hazırlıyordu. Bu ortam içinde daha geri bir kapitalist ülke, sıçramalı gelişme ile ileri bir ülkeye yetişiyor ve bölünmüş olan dünyanın yeni güçler dengesine göre "daha adil" bölüşülmesini istiyordu. Bunun, kapitalistlerarası yeniden paylaşım savaşlarına yol açması kaçınılmazdı.

Emperyalist aşamada kapitalizmin dengesiz ve kesikli gelişmesi, tekellerarası anlaşmazlıkları derinleştirip şiddetlendiriyordu. Bunun doğal sonucu, emperyalist cephede yarıklar açılması ve bu açılan gediklerde sosyalizmin zaferinin mümkün olmasıdır.

"Emperyalizmin neden can çekişen kapitalizm olduğu, sosyalizme geçit teşkil ettiği kolayca anlaşılabilir; kapitalizmden doğup gelişen tekel, artık kapitalizmin ölümüdür. Ve onun sosyalizme geçişinin başlangıcıdır." (Lenin)

Ve artık tarihsel bir dönem geride kalıyordu. Tarih yeni bir sayfasını çeviriyordu. Bu yeni sayfanın başlığı proleter devrimleri çağıdır. "Barış" dönemi artık geride kalıyordu. Artık proleter devrimcilerinin dünyayı yorumlamaktan değiştirmeye geçecekleri, her şeyin alt üst olacağı, kapitalizmin sürekli ve genel bunalımlarını yaşamaya başlayacağı dönem başlıyordu.

Marks ve Engels'in 1840-50 döneminde geldiğini zannettikleri "beklenen an" artık gelmişti.

II. MARKSİZMİN "ORTODOKS" TAHRİFİ VE LENİNİST DEVRİM TEORİSİ (I)

Rekabetin tekele dönüştüğü bu dönem sonundaki enternasyonal örgüt, İkinci Enternasyonal'dir. Kapitalizmin burjuva anlamda refahı sağladığı, bu "barış" döneminde, Avrupa'daki İkinci Enternasyonal partileri, parlamenter yollardan büyük başarılar sağladılar. Özellikle Almanya'daki işçi partisi dev seçim zaferleri kazandı. (Pek çok seçim bölgesinde oyların %50'sinden fazlasını aldı.)

Bu dönem, bütün barış dönemlerinde olduğu gibi solda pasifist ve sağ eğilimlerin palazlandığı bir dönemdir. Kazanılan parlamenter zaferler, İkinci Enternasyonal'in bütün partilerinin başını döndürdü. Bu dönemin hep böyle devam edeceğini zannederek hiç savaş döneminin hazırlıkları ile uğraşmadılar.

İkinci Enternasyonal'in pasifizmini Stalin şu şekilde özetlemektedir: "Bu devre, kapitalizmin nispeten sakin bir gelişme devri, emperyalizmin felaketli çelişkilerinin henüz açıkça belirmeye vakit bulamadığı; işçilerin ve sendikaların ekonomik grevlerinin az çok 'normal' bir şekilde geliştiği; seçim mücadelesinin ve parlamento gruplarının 'baş döndürücü' başarılar sağladığı, legal mücadele şekillerinin övgüleri ile göklere yükseltil-

diği ve legalite yoluyla kapitalizmin yenileceğine inanıldığı bir çeşit savaş öncesi devre idi. Bir kelime ile bu devir, İkinci Enternasyonal partilerinin kendilerini besiye çekip semizlendikleri ve devrimi, kitlelerin devrimci eğitimini ciddi surette düşünmek istemedikleri bir devir idi." (*Leninizmin İlkeleri*, s: 17)

Hayatının son yıllarında, bu kötü gidişi gören Engels, İkinci Enternasyonal reformizmi konusunda Wilhelm Liebknecht ve Kautsky'i uyarmaya çalıştı. Engels, 1891'de *Erfurt Programının Eleştirisi*'nde bu "barışçıl geçiş"e ilişkin pasifist ve parlamenter hayalleri sert bir dille eleştirdi.

Ama Engels'in bütün eleştirisi ve uyarıları sonuçsuz kaldı: İkinci Enternasyonal partileri parlamentarizmin batağına iyice saplandılar. İşte 1900 yıllarında, proleter devrimler çağının başında, Avrupa solunun durumu böyle idi.

II. Enternasyonal'in partileri, kapitalizmin barışçıl bir gelişme gösterdiği yükselme döneminde elde edilen seçim zaferlerinin sarhoşluğu içinde, kapitalizmin bu yeni dönemini hiç ama hiç anlamadılar. Geçici bir devre olan bu "barış dönemi"nin devam edeceğini zannettiler.

Bu partiler, somut durumların somut tahlilini bir yana bırakarak, Marksizmin bir eylem kılavuzu olduğunu ve tarih içinde zenginleşip derinleştiğini unutarak Marks ve Engels'in tekel öncesi dönem için öngördüklerini bir dogma olarak aldılar. Hatta Marks ve Engels'in istisna şartlar için söylediklerini bile genelleştirdiler; tam bir dogmatizmin içine düştüler.

Marks ve Engels'in tekel öncesi döneme ilişkin önerilerinin "ortodoks" yönden muhafaza edilmesi, yani dondurulması, onların objektif durumlarına uygun düşüyordu. Ve bu dogmatizm, aynı zamanda onların ihanet ve korkaklıklarına bir ideolojik kılıf oluyordu. Marks ve Engels'in kapitalizmin üretici güçleri henüz geliştirdiği, onlara ters düşmediği yükselme dönemine ilişkin, "evrim dönemine ilişkin", öngörmüş oldukları devrim teorisini, çalışma tarzını ve taktiklerini, kapitalizmin genel bunalımlar dönemine, sosyalist devrimler dönemine uygulamaya çalışıyorlardı.

Marks ve Engels, tek ülkede, dar milli sınırlar içinde bir proletarya devriminin olamayacağını söylememişler miydi? Devrim, Marks ve Engels'in önerilerine göre, gelişmiş kapitalist ülkelerde, "zamandaş" olarak, dünya devrimi şeklinde patlak vermeyecek miydi? İlk proletarya devrimi, üretici güçlerin en gelişmiş, objektif şartların en olgun, demokrasi-

nin ve proletaryanın kültür düzeyinin en yüksek olduğu ülkede başlamayacak mıydı? O yüzden üretici güçlerin gelişme seviyesi düşük olan bir ülkede yapılacak olan her ihtilâlci teşebbüs, tıpkı 1849 Haziran yenilgisi gibi, tıpkı Paris Komünü yenilgisi gibi, bozgunla sonuçlanmaya mahkumdu. Bu bakımdan üretici güçlerin olgunlaşmasını beklemek şarttı.

Ayrıca bu partiler Marks ve Engels'in başka tarihi şartlar için ileri sürdüklerini bu şekilde dogmatikleştirmeleri bir yana, "istisnai" durumlar için öngördüklerini de genelleştiriyorlardı. Marks'ın nüfusun çoğunluğunu proletaryanın teşkil ettiği İngiltere'de proleter devriminin barışçıl yollardan zafere erişmesinin mümkün olduğuna ilişkin şartlı sınırlamasını genelleştirerek, proletaryanın devrim yapabilmesi için nüfusun çoğunluğunu teşkil etmesinin şart olduğunu ileri sürüyorlardı. Onlara göre proletarya nüfusun çoğunluğunu teşkil edecek ve oyların çoğunluğunu alarak iktidara gelecekti.

II. Enternasyon'in partileri işte, proleter devrimleri çağında Marks ve Engels'i böyle yorumluyorlardı.

II. Enternasyonal pasifistleri, Marksizmi bu şekilde dogmatikleştirirlerken, Marksizmi eylem kılavuzu olarak kabul eden Lenin, somut durumların somut tahlillerini yaparak, kapitalizmin emperyalizme dönüşmesi sürecini yakından izliyordu. (*Lenin, Emperyalizm: Kapitalizmin En Yüksek Aşaması* kitabını 1916'da yazmıştır; fakat Lenin'in 1900'lerden itibaren yapmış olduğu bütün tahliller, emperyalist dönemin çelişkilerinin doğrudan analizine dayanmaktadır.)

Lenin'e göre, dönem Marks ve Engels'in dönemi değildi; kapitalizm yeni bir safhaya girmişti. Kapitalizm Marks ve Engels'in 1947-50 dönemi arasında girdiğini zannettikleri sürekli ve genel bunalımlar dönemine, can çekişme sürecine artık girmiştir. Ve Lenin tekelci dönemde iyice belirginleşen kapitalizmin dengesiz ve kesikli gelişimini doğru gözleyerek, bundan tek ülkede sosyalizmin zaferinin mümkün olduğu sonucunu çıkardı:

"... kapitalizmin gelişmesi, farklı ülkelerde hiç de muntazam olmayan bir şekilde yürümektedir. Meta üretimi sisteminde başka türlü de olamaz. Bundan da reddedilemez bir şekilde şu çıkıyor ki, *sosyalizm bütün* ülkelerde aynı anda zafere ulaşamaz. Önce bir ya da birkaç ülkede zafere ulaşacak, ötekiler ise bir süre burjuva ya da burjuva öncesi dönemde kalacaklardır." (*Proletarya Devriminin Savaş Programı, Sosyalizm ve Savaş*, s: 61)

Lenin, "ekonomik ve politik gelişmenin eşit oranda olmaması kapitalizmin kesin kanunudur. Bundan sosyalizmin, önce kapitalist ülkelerin pek azında, hatta bir tanesinde mümkün olduğu sonucu çıkar" diyor. Marks ve Engels'in "devrim bütün ülkelerde birden patlak verecektir" şeklindeki önerisinin emperyalist dönemde eskidiğini belirtmektedir. Lenin'e göre, Marks ve Engels'in bu eskimiş önerisini, dogmalaştırarak tekrarlayan II. Enternasyonal parti ve sözcüleri, burjuvaziye hizmetten başka birşey yapmamaktadırlar: "Kendilerini çok akıllı sayanların ve üstelik sosyalist geçinenlerin, devrim bütün ülkelerde birden patlak vermedikçe iktidarın mücadele ile ele geçirilemeyeceğini iddia edenlerin her türlüsünü biliyoruz. Bu adamlar, bu gevezeliklerle devrime sırt çevirdiklerini ve burjuvazinin yanına geçtiklerini sezmiyorlar. Çalışan sınıfların uluslararası oranda devrim yapmalarını beklemek, her şeyin bekleyiş içinde donakalması demek olur. Bu saçmalıktır." (Bkz. 4. Baskı, Cilt: 27, s: 336, Lenin'den aktaran *Stalin: Sağ ve Sol Sapmalar*, s: 220)

Leninizme göre, proletarya devrimine o ülkenin iç gelişmesinin bir meselesi olarak bakıp, üretici güçlerin gelişmesinin yeterli olup olmadığının tetkiki artık geride kalmıştır. Emperyalist dönemde, herhangi bir ülkede devrim şartları, üretici güçlerin gelişme seviyesine bağlı değildir. Çünkü emperyalizm ekonomik otarşiyi yıkarak, milli özel ekonomileri, dünya ekonomisi denilen bir zincirin halkaları haline getirmiştir. Ve sistemin bütünü açısından, bütün ülkelerde devrimin objektif şartları mevcuttur. Bu yüzden ilk proletarya devrimini kapitalizmin en gelişmiş olduğu, demokrasinin ve kültür seviyesinin en yüksek olduğu ülkede olacağını beklemek yanlıştır. Marks ve Engels'in tekel öncesi dönem için doğru olan bu önerisi, emperyalist dönemde, artık eskimiştir. Ve Leninizme göre, ilk proletarya devrimi, kapitalizmin ve demokrasinin en gelişmiş olduğu şu veya bu ülkede değil, emperyalist zincirin en zayıf olduğu ülkede yapılacaktır: "Emperyalist zincirin en zayıf olduğu yerde sermayenin cephesi yarılacaktır; çünkü proletarya devrimi, dünya emperyalist zincirinin kırılmasının sonucudur ve devrime başlayan ülkenin sermayenin cephesini yaran ülkenin, kapitalist anlamda daha gelişmiş ülkelere oranla daha az gelişmiş olması, bununla beraber kapitalizmin çerçevesi içinde bulunması pekala mümkündür." (*Stalin: Leninizmin İlkeleri*, s: 32)

II. Enternasyonal partilerinin ileri sürdükleri "barışçıl geçiş" teorisi de, Lenin'e göre yanlıştır. Kapitalizm can çekişme dönemine girdiği için, bürokrasi ve militarizmini iyice güçlendirmiştir. Sosyal devrimin emperya-

list dönemde tek yolu vardır, o da "şiddet yoluyla bürokratik ve askeri makineyi" parçalamaktır. Marx ve Engels'in, tekel öncesi dönemin İngiltere ve Amerika'sı için öngördüğü barışçıl geçiş tezi, tekelci dönemde eskimiştir, geçersizdir.

Diyor ki bu konuda Lenin: "Bugün, ... Marx'ın bu sınırlaması geçerli değildir. Amerika gibi İngiltere de, Anglo-Sakson özgürlüğünün (militarizm ve bürokratizm yokluğu) dünyadaki bu en büyük ve en son temsilcileri de, her şeyi kendilerine bağımlı kılan ve herşeyi kendi ağırlığı altında askeri ve bürokratik kurumların, kan ve çirkef dolu Avrupai bataklığı içine boylu boyunca battılar. Şimdi Amerika'da olduğu gibi, İngiltere'de de, 'bütün gerçek halk devrimlerinin ilk şartı' (...) 'hazır devlet makinasını' *kırmak, parçalamaktır.*" (*Devlet ve İhtilâl*, s: 52)

Leninist devrim teorisinde, işçi sınıfının zayıf olduğu, nüfusun büyük çoğunluğunu köylülerin teşkil ettiği bir ülkede, emperyalist zinciri parçalamak mümkündür. Burada köylülerin devrimci potansiyelinin, proleteryanın ve partisinin yönetiminde harekete geçirilmesi temel alınmaktadır.

" ... *Bilindiği gibi, Lenin, proleterlerin köylülüğe karşı olan münasebetinde Marx kuramını tamamlamış ve geliştirmişti.*" (*G. Dimitrov, Partinin Gelişmesinde Başlıca Devreler, Halk Cumhuriyetine Doğru*, s: 124)

Lenin'in devrim teorisinde, ihtilâlci inisiyatifin rolü (emperyalist dönemin özelliklerinden dolayı) Marx ve Engels'inkilerine kıyasla çok daha ağırlıklıdır. Emperyalist dönemde, devrimlerin maddi temelleri hazır olduğu için, meseleyi çözmek ihtilâlci inisiyatifin uygun zamandaki atılımına kalmaktadır.

Bilimsel sosyalizmin devrim teorisinde köylülerin rolü arttıkça, devrim mihrakı Doğu'ya kaydıkça volantirist yön ön plana çıkmaktadır.

II. Enternasyonal partilerinin devrim yapmaya niyetleri olmadığı için, köylülerin ihtilâlci potansiyellerini kanalize etmek, köylüleri proletaryanın saflarına kazanmak diye bir meseleleri yoktu. Onlar, devrimi köylülerin çoğunluğunun proleterleşeceği, proleteryanın nüfusun çoğunluğunu teşkil edeceği bilinmeyen bir zamana ertelemişlerdi. II. Enternasyonal'in "ortodoks" düşüncesine göre, köylüleri tüm olarak burjuvazinin ordusu içinde düşünmek gerekir. Bu düşünceye göre, "köylüler bütünüyle ancak bir gıda ürünleri sağlayıcısıdırlar" ve çıkarları proletarya ile zıttır. Bu şekilde toplumu birbirine zıt iki renge boyamak II. Enternasyonal oportünizminin, klâsik "ortodoks" anlayışından başka bir şey değildir.

II. Enternasyonal pasifistleri, yukarıda kısaca özetlediğimiz bütün opor-

tünist tezlerini, Marx ve Engels'e dayandırıyorlardı. Onlar Marksizmde neyin kesin olduğunu hiç ama hiç anlamış değillerdi. Onlar Stalin'in deyişiyle, Marksizmin özünü -somut durumların somut tahlilini- bir yana bırakarak, Marksizmi donduruyorlardı.

Emperyalist dönemin ilk yıllarında sadece Lenin ve Bolşevikler Marksizmin özüyle lafızlarını birbirinden ayırarak, Marksizmin özünü muhafaza ederek, hayatın yeni gerçekleri karşısında derinleştirip, zenginleştiriyorlardı.

1900'lerde diyordu ki Lenin: "*Marks'ın teorisini tamamlanmış, değişmez bir bütün olarak görmüyoruz. Aksine olarak düşünüyoruz ki, bu teori sadece bilimin köşe taşlarını yerleştirmiştir; eğer sosyalistler hayatın kendilerini aşmasını istemiyorlarsa bu bilimi her yönden derinleştirmelidirler. Düşüncemize göre Rus sosyalistleri için Marks'ın teorisini bağımsızca iyice işlemek özel olarak zorunludur.*"

III. MARKSİZMİN "ORTODOKS" TAHRİFİ VE LENİNİST DEVRİM TEORİSİ (II) LENİNİST KESİNTİSİZ DEVRİM TEORİSİ VE MENŞEVİZM

20. yüzyılın başında, kapitalizmin emperyalizme dönüştüğünü gözleyen Lenin'e göre, Marks'ın 1847-50 dönemi arasında geldiğini zannettikleri an, "büyük mücadele anı" artık gelmişti. Artık "burjuvazi ile proletarya arasındaki savaş bütün Avrupa'da gündemdedir". Ve Lenin, Marks ve Engels'in 1850 Almanya'sı için öngördükleri *sürekli devrim teorisini*, Rus proletaryasının devrim teorisi olarak ilan ediyordu.

1840-50 dönemi arasında, Marx ve Engels, bu devrim teorisinde gerçekten yanılmışlardı. Çünkü onlar, 1847 dünya ticaret bunalımı ile kapitalizmin genel ve sürekli buhranlar dönemine girdiğini zannetmişlerdi. Oysa kapitalizm o çağda yükselme dönemindeydi. Dolayısıyla Avrupa'da bir proleter devrimi olması imkansızdı. Bu nedenle, Almanya'daki demokratik devrimin başını proletarya çekse bile, Avrupa'da zamandaş patlak veren proletarya devrimleri olmadığı için, proletarya, devrimi sürekli kılamazdı. Almanya'da proletaryanın burjuva demokratik aşamadan durmaksızın sosyalist devrim aşamasına geçebilmesi için, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde iktidarı ele geçirmiş olan muzaffer proletaryanın yardımı şarttı.

Oysa, şu anda (emperyalist dönemde) kapitalizm sürekli bunalımlar dönemine girmiştir. Avrupa proletaryasının iktidara gelmesi için objektif şartlar sistemin bütünü açısından olgunlaşmıştır. Bu yüzden Marx ve Engels'in 1856'lardan sonra vazgeçtikleri bu devrim teorisi, kapitalizmin sürekli ve genel bunalımlar döneminde, Rusya gibi, gecikmiş burjuva demokratik devrimin eşiğinde olan bir ülkenin proletaryasının tek ve doğru devrim teorisidir.

Yani, Lenin'e göre Marx ve Engels'in bir Avrupa devrimi bekledikleri yılların (1840-50 yıllar) Almanya'sının durumu nasılsa, 20. yüzyılın başında, Çarlık Rusya'sının durumu da öyleydi. Bu benzerliğe ilişkin diyor ki Stalin: "Rusya'nın ve Lenin'in başına gelen, 1840-50 arasında Almanya'nın ve Marx ve Engels'in başına gelmiştir." (*Leninizmin İlkeleri,* s: 15)

Yine Stalin *Manifesto*'daki Almanya'da olacak olan burjuva demokratik devrim, proletarya devriminin başlangıcı olacaktır sözüne dikkati çekerek şunları söylemektedir:

"20. yüzyıl başları Rusya'sı için aynı şeyleri söylemek gerekir; ancak Rusya, 1840-50 Almanya'sına oranla gelişmenin daha yüksek bir noktasında idi. Rusya, bu devrimi, daha ileri bir Avrupa çerçevesi içinde ve (İngiltere ve Fransa şöyle dursun) Almanya'dakinden de daha gelişmiş bir proletarya ile yapmak zorundaydı; ve her şey bu devrimin, proletarya devriminin mayası ve başlangıcı olacağını gösteriyordu.

Daha 1902'de, henüz Rus devriminin hazırlık günlerinde, Lenin'in *Ne Yapmalı* adlı eserinde geleceği önceden gören şu sözleri yazması tesadüf değildi.

"Tarih, bizi (yani Rus Marksistlerini, J.Stalin) herhangi bir ülkenin proletaryasının karşılaştığı *hemen yerine getirilmesi gereken görevler* içinde en devrimcisi olan acil bir görevle karşı karşıya getirmiştir. Bu görevin yerine getirilmesi, sadece Avrupa irticaının değil Asya irticaının da en güçlü kalesinin yıkılması, Rus proletaryasını, uluslararası devrimci proletaryanın öncüsü durumuna getirir." (c: IV, s: 382) (*Leninizmin İlkeleri*, s: 15-16)

Rus proletaryasının, uluslararası devrimci proletaryanın öncüsü durumuna gelmesinin nedeni, Çarlık Rusya'sının had safhaya ulaşmış olan bütün zıtlıkları bağrında toplaması, bir başka deyişle emperyalist zincirin en zayıf halkası olmasıdır.

"İşte bunun için Rusya'nın emperyalizmin çelişkilerinin kesin sonucu-

nu verecek olan çatışma konusu olması gerekiyordu; bu, sadece bu çelişkilerin Rusya'da özellikle rezilce, özellikle tahammül edilmez şekilde belirmesinden ötürü değildir; sadece Rusya'nın, Batı'nın mali sermayesini, Doğu'nun sömürgelerine bağlayan batı emperyalizminin başlıca desteğini teşkil etmesinden ötürü de değildi; fakat bunlarla birlikte, emperyalizmin çelişkilerini, devrimci yoldan çözümlemeye sahip gerçek kuvvetin yalnız Rusya'da bulunmasından ötürüydü. Dolayısıyla, Rusya'da devrimin bir proleter devrimi olması zorunlu idi[11] ve bu devrimin gelişmesinin daha ilk gününden zorunlu olarak uluslararası bir karakter alması ve sonuç olarak emperyalizmi ta temelinden sarsması gerekiyordu." (*Stalin, Leninizmin İlkeleri*, s: 14)

Bu değerlendirişin doğal sonucu, Rus proletaryası birbirinden farklı iki savaşı tek bir süreç içinde yürütecekti: "Burjuvazi ile proletarya arasındaki savaş, bütün Avrupa'da gündemdedir. Bu savaş çoktan Rusya'ya da ulaştı. Çağdaş Rusya'da, devrime muhtevasını veren, savaş halinde iki güç değildir, fakat heterojen ve farklı iki sosyal savaştır. Birinci savaş, bugünkü otokratik düzenin bağrında verilmelidir ve köleliğe dayanır; öteki ise gözlerimiz önünde doğan, geleceğin burjuva demokratik düzeninin içinde yer alan savaştır. Biri özgürlük için (burjuva toplumunun özgürlüğü için), demokrasi için, yani halkın mutlak egemenliği için bütün halkın verdiği savaştır; öteki, toplumun sosyalist örgütlenmesi için proletaryanın burjuvaziye karşı giriştiği sınıf mücadelesidir.

Şu halde, karakterleriyle, amaçlarıyla ve kavgada kesin bir tavır takınmaya yetenekli sosyal güçlerin bileşimi bakımından tamamen farklı iki savaşı aynı zamanda yürütmek gibi zor ve ağır basan bir görev sosyalistlere düşüyor." (Lenin, *Sosyalizm ve Köylüler, İşçi-Köylü İttifakı*, s: 15)[12]

1905 Rus burjuva devrimi arifesinde bolşevik devrim perspektifi işte buydu.[13]

Bu perspektifin ayırdedici özelliklerini şu şekilde özetleyebiliriz:

1) Leninist kesintisiz devrim teorisi, kapitalizmin can çekişme döneminin devrim teorisidir. Bu teori, sadece kapitalizmin genel bunalımının başlangıcındaki Çarlık Rusyası için değil, bütün emperyalist kapitalist gelişme sürecine girememiş, dolayısıyla sömürge ve yarı-sömürge olan ülkeler için de geçerlidir.

2) Leninist sürekli devrim teorisi, Marx'ın sürekli devrim teorisinden daha da ileride köylülerin devrimci potansiyelinin devrim doğrultusunda

kanalize edilmesine dayanır. Bu teoriye göre, köylü ordusuna, emperyalist dönemde proletarya kumanda edebilir. Ve devrimi kesintisiz kılmak isteyen proletaryanın görevi bu orduya kumanda etmektir.

3) Çarlık Rusyası gibi bir ülkede burjuva demokratik devriminin sosyalist devrime dönüştürülebilmesi için, iktidara geçmiş olan Avrupa proletaryasının yardımı şarttır.

II. Enternasyonal'in Rusya kolu olan Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin *menşevik hizbinin* devrim perspektifi, II. Enternasyonal'in resmi devrim anlayışının doğal bir sonucu olarak, Bolşevik perspektifin tam tersiydi.

II. Enternasyonal'in "ortodoks" anlayışına göre, ilk proletarya devrimi, kapitalizmin ve demokrasinin en gelişmiş olduğu, proletaryanın nüfusun çoğunluğunu teşkil ettiği bir ülkede patlak verecekti. Ve bu ülkede patlak veren devrim, öteki ülkelere sıçrayacaktı. Böylece dünya devrimi zamandaş olacaktı.

Bu düşünceden hareket eden menşevizme göre 1900'lerde bir dünya proleter devriminin patlak vermesinin objektif şartları olgun olmadığı için ve de henüz, proletaryanın iktidarı ele geçirdikten sonra gerekli olan yönetici kadroları tam oluşmadığından, Rusya'daki demokratik devrime proletaryanın önderlik etmesi düşünülemezdi. Bu şartlar olgunlaşıncaya kadarki süre içinde Rus liberal burjuvazisi burjuva devrimini yapmalı, proletarya da ona destek olmalıdır. Beklenen an gelene kadar, "batı tipi bir demokratik ortamda" Rus proletaryası, parlamenter mücadele metoduyla güç toplardı (güçlenirdi).

Bolşeviklerin sürekli devrim teorisi saçma ve anarşist bir teoridir. Bu teori Marx ve Engels'in 1840-50 dönemi arasındaki yanılgılarından hareket etmektedir. Daha sonraları, Marx ve Engels, bu konuda yanıldıklarını söyleyerek, bu teoriyi terketmemişler miydi? Ve Marx 1859'da yayınladığı *Ekonomi Politiğin Eleştirisine Katkı*'nın Önsöz'ünde yapmış olduğu devrim tanımı ile bu teoriyi mahkum etmiyor muydu?

Proletarya ancak tek bir devrimle uğraşabilir; o da kendi öz devrimi olan sosyalist devrimdir. Bunun için burjuvazinin kendi devrimini yapmış olması, kapitalist üretimi geliştirmiş olması şarttır. Üretici güçler olgunlaşmadan, proletarya nüfusun çoğunluğunu oluşturmadan, burjuva toplum ve düzeni Rusya'ya yerleşmeden, proletaryanın iktidarı diye bir şey söz konusu olamaz.

Menşevizmin Rus proletaryası için öngördüğü devrim teorisi de budur.

Her iki teori, bir sonraki bölümde üzerinde duracağımız gibi, bolşevik ve menşevik parti anlayışı ve çalışma tarzının temeli olmuştur.

Dünyayı ayrı yorumlayanların, değiştirme araçlarının da ayrılacağı açıktır!

IV. BOLŞEVİKLERİN VE MENŞEVİKLERİN PARTİ ANLAYIŞLARI

Leninist sürekli devrim teorisi, proletaryası zayıf olan bir ülkede, ihtilâlci inisiyatifin, çeşitli imkanları -bu imkanların en önemlisi köylülerin devrimci potansiyelidir- devrim için kullanmasına dayanır.

Belli bir tarihi aşamanın sınıfsal karakteri ile, bu aşamadaki sınıfların rolü arasındaki farklılık, bu teorinin temelidir. Bu farklılık, Leninist derim teorisindeki volantirist yanın ağır basmasının doğal sonucudur.

Marx ve Engels'in devrim teorilerinde -o zamanın somut şartlarından dolayı- ekonomik ve sosyal determinist yön, volantirist yöne nazaran daha ağır basar. Leninist teoride ise, politikanın, ekonomiye oranla belirleyiciliği ağır basmaktadır. Yani ihtilâlci inisiyatif temelidir. (Temel olması tek başına belirlemesi demek değildir).

"Politika ekonominin yoğunlaşmış ifadesidir. Politikanın ekonomiye nazaran önceliğini kabul etmemek olmaz. Aksini düşünmek, Marksizmin ABC'sini unutmak demektir." (Lenin, cilt 42, s: 278, Fransızca baskı)

Leninist devrim teorisindeki ihtilâlci inisiyatife, politikaya öncelikle ağırlık vermek düşüncesi Leninist parti anlayışını da biçimlendirmektedir.

Lenin'e göre, proletaryanın, işçiler örgütü ve devrimciler örgütü olmak üzere iki tip örgütü vardır. "İşçilerin örgütü ilk olarak, mesleki bir örgüt olmalıdır, mümkün olduğu kadar gizlilikten uzak, açık olmalıdır. Buna karşılık devrimciler örgütü, her şeyden önce ve başlıca mesleği devrimci eylem olan adamları kucaklamalı..." (Lenin, Ne Yapmalı, s: 340)

Bu anlayışa göre proletarya partisi, tamamen profesyonel devrimcilerden oluşmalıdır. Parti, profesyonel devrimcilerin oluşturduğu bir savaş örgütüdür. Bu profesyonel devrimciler, "toplumdaki mevcut düzen ile bütün bağlarını koparmış, sadece boş gecelerini değil, bütün ömürlerini devrime adamış ve asgari marksist formasyondan geçmiş, belli konularda uzmanlaşmaya yönelmiş kişilerdir." Ve başlangıçta bu profesyonel devrimcilerden oluşmuş olan partide sınıfsal köken ayrımı yapılamaz: "Böyle bir örgütün özelliği karşısında, *işçilerle aydınlar arasında* ve hele ayrı

aynı meslekler arasında, her türlü fark silinmelidir. Besbelli ki bu örgüt, pek geniş tutulmamalı ve mümkün olduğu kadar gizli olmalıdır". (Lenin, Ne Yapmalı, s: 140)

Görüldüğü gibi, başlangıçta parti ile sınıf arasındaki ilişkiler daha çok objektiftir; yani ideolojiktir. Partinin öncülüğünün temeli ideolojiktir. Başlangıçta önemli olan Lenin'in deyişiyle, parti üyelerinin işçi veya öğrenci olması değil de profesyonel devrimcilerden oluşmasıdır. Profesyonel devrimcilerin teşkil ettiği savaş örgütünün objektif olarak proletaryanın devrimci iradesini temsil etmesi esastır. Ve proletaryaya bilinç bu örgüt aracılığıyla dıştan iletilecektir. Çünkü bu örgüt, sosyalist hareketi temsil etmektedir. "Devrimci Sosyal Demokrasi, proletarya örgütüyle [mesleki örgüt kastediliyor] ayrılmaz surette bağlantılı Jakobenleri temsil eder." (Lenin)

Bu örgüt yarı-askeri nitelikte olan bir örgüttür. Yani, demokratik merkeziyetçilik ilkesinde demokratik yan değil de, merkeziyetçi yan ağır basmaktadır. (Bu, burjuva demokrasisi olmayan bütün ülkeler için geçerlidir).

"Devrimci Sosyal Demokrasi'nin örgütlenmedeki ilkeleri demokrasiye karşı hiyerarşik yapı, veya diğer deyişle, otonomiye karşı merkeziyetçiliktir. Bunlar eyyamcıların savunduklarının tam tersi ilkelerdir. Sonuncuların savundukları ilke tabandan yukarı tırmanmak istediği için, en uzaktaki otonomiye ve demokrasiye varıncaya kadar var... Fakat Devrimci Sosyal Demokrasi iktidar mücadelesini yukardan başlattığı için, bölümlerin karşısında merkez teşkilatı haklarını ve tam iktidarının genişletilmesini savunur." (Lenin, *Bir Adım İleri, Adım Geri*)

Lenin'in "Bize bir savaş örgütü verin, Rusya'yı altüst edelim" dediği parti örgütünün niteliği ve işlevi budur.

Fakat bu şekilde savaş örgütünün ilkelerine göre kurulmuş olan bir partinin, savaş örgütü olabilmesi için, geniş proleter kitlelerini mücadele içinde kucaklaması şarttır.

İlk etapta, işçilerin çoğunlukta olması gerekmiyordu. Önemli olan sınıfsal köken durumu ne olursa olsun, örgütün profesyonel devrimcilerden oluşmasıdır. Fakat ikinci etapta, *işçilerin* mutlak bir çoğunluğu teşkil etmesi şarttır.[14] 1902'de partinin dar tutulmuş bir azınlık örgütü olması gerektiğini söyleyen Lenin, 1905'te parti örgütü içinde "yüzbinlerce işçinin" yer alması gerektiğini söylemektedir.

"Üçüncü Kongre'de, Parti Komitelerinde her iki aydına karşılık sekiz

işçi bulunası gerektiği arzusunu ifade etmiştim. Artık bunun da modası geçti. Şimdi, Parti örgütlerinde, Sosyal Demokrasi'ye bağlı her aydına karşılık, birkaç yüz Sosyal Demokrat işçi bulunması arzu edilir." (Aktaran; Tony Cliff, *Rosa Luxemburg*, s: 58)

Parti, proletaryanın siyasi kitle partisi haline dönüştüğü zaman, partinin savaş örgütü olmasından bahsedilebilir. Ve bu savaş örgütünün üyeleri ikili karaktere sahiptir:

"Lenin, Partinin yapısının ve kuruluşunun iki kısımda meydana gelmesi gerektiğini ileri sürüyordu: a) Önde gelen parti işçilerinden esas olarak profesyonel ihtilâlci, yani parti çalışması dışında hiçbir işle uğraşmayan ve gerekli teorik bilgiye, tecrübeye, örgütsel pratiğe ve çarlık polisiyle dövüşme ve ellerinden kurtulma ustalığına sahip olan işçilerinden meydana gelen sıkı bir düzenli kadro; b) Yüzbinlerce emekçinin sevgi ve desteğini kazanan geniş bir mahalli parti örgütleri ağı ve çok sayıda parti üyesi." (SBKPT, s:353)

İşte Bolşevik parti anlayışı budur.

Proletarya devrimi ile burjuva devrimi arasına bir Çin Seddi sokan, proletaryanın devrimci atılımını kapitalizmin ve demokrasinin Rusya'da gelişeceği, proletaryanın nüfusun belli bir çoğunluğunu teşkil edeceği bir zaman ertelemiş olan menşevik devrim teorisi, parti konusunda da olduğu gibi yansıyordu.

Menşeviklere göre, Rus işçi sınıfı henüz zayıf ve cılızdı. Gizli kurulan RSDİP ise, proletarya ile organik bağlar kurmuş değildi. Sadece, "ilkelerde işçileri temsil eden" aydınlardan oluşmaktaydı. Bu yüzden bu parti henüz gerçek proletarya partisi sayılamazdı. (Görüldüğü gibi menşevik anlayış, örgütlenmenin ilk aşamasında işçilerin çoğunlukta olmasını şart koşmaktadır).

Burjuva devrimi Rusya'da belli bir burjuva yasallığını getirecekti. İşçiler bu burjuva özgürlüğünden yararlanarak bir araya gelebilirlerdi. Biraraya gelen işçiler kendi sendikalarını, örgütlerini ve partilerini oluşturacaklardı. Devrimci aydınların görevi sadece bu oluşuma yardımcı olmaktır. Profesyonel ihtilâlcilerin partisi diye bir kavram, çoğunluğun devrimi olan sosyalist devrimi savunan marksistlere ait olamazdı. Bu kavram, azınlık devriminin devrimcileri olan Jakobenlere, küçük-burjuva devrimcilerine aitti. Bu, komplocu Blanquistlerin partisi olabilirdi ama, devrimi kitlelere dayandırmak zorunda olan çoğunluğun devrimini yapmak isteyenlerin olamazdı. Hele proleter kökenli olmayanların profesyonel

devrimci adı altında proletaryayı temsil etme ve onlara bilinç götürme iddiaları tamamen marksist olmayan düşüncenin mahsulüdür.[15]

Mihri Belli'ye göre, ilk etapta proletaryayı bilinçlendirecek ve örgütlendirecek olan, profesyonel devrimciler değildir. (Bütün bunlar için bkz, Mihri Belli, *Milli Demokratik Devrim*, s: 49-50-51-52).

Mihri Belli bir sosyalist aydın(!) olarak, bu anlayışa hayatının düsturu olarak sonuna kadar sadık kalmıştır. Bu yüzden hayatı boyunca proletaryanın bilinçlendirilmesi ve örgütlendirilmesi meselesi ile hiç ama hiç uğraşmamıştır; çünkü onun ekonomist anlayışına göre, proletarya kendi kendine bilinçlenecektir. Proleter kökenli olmayan sosyalistlerin görevi, ona dıştan bilinç götürmek değildir.

O zaman, bu anlayışa göre, Mihri Belli gibi proleter kökenli olmayan sosyalistlere(!) düşen görev, proletaryanın dışındaki devrimci sınıfları, mesela, küçük-burjuvaziyi bilinçlendirmek ve örgütlendirmektir. Ve Mihri Belli de bütün politik hayatı boyunca bu görevi başarıyla yerine getirmeye canla başla çalışmış bir "sosyalisttir". Bu konudaki çalışmaları için, *Yazılar* adlı kitabına bakmak kafidir.

Proletaryanın yönetimi, en demokratik yönetimdir. Onun partisi de en demokratik bir partidir ve en demokratik şekilde aşağıdan yukarı kurulur.

1905 burjuva devriminin oluşturacağı özgürlük ortamında, sadece işçiler değil, halk kitleleri de geniş tutulmuş, "non-partizan" sovyetler içinde örgütlenmelidirler. Bu kendi kendini yöneten belediyelerin ve işçi örgütlerinin temsilcileri "kurucu meclis"e geçiş olan Milli Kongre'yi oluşturacaklar. Böylece gerçek anlamda bir burjuva parlamenter ortam Rusya'ya yerleşecek, yerel, kendi kendini yöneten belediyeler seçimlerine katılan proletarya, halkı yanına çekecekti. Ve bu yüzden parti bütün işçilere ve sosyalist aydınlara açık olmalıdır, geniş tutulmalıdır.

İşte menşevik örgüt anlayışı da budur.

Görüldüğü gibi bu iki farklı örgüt anlayışı, farklı iki devrim anlayışının sonucundan başka bir şey değildir.

V. 1905 DEVRİMİ VE LENİN'İN ÖNGÖRDÜĞÜ DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ

Lenin'in öngördüğü demokratik devrimi karakterize eden unsurlar şunlardır:

1) *Emperyalist dönemde, tarihi ileriye götüren lokomotif, proletarya·*

dır. Bu yüzden Rus liberal burjuvazisi, artık tarihi kaçırmıştır. Burjuva devriminin önderi, sonuna kadar tek devrimci sınıf olan proletaryadır.

"Proletarya durumu gereği, en ilerici ve biricik tutarlı devrimci sınıf olduğundan, Rusya'da, genel demokratik devrimci harekette baş rolü oynamalıdır." (RSDİP'nin III. Kongre Kararı, İki Taktik, s:80)

2) *Demokratik halk devriminin temel güçleri işçiler, köylüler ve şehir küçük-burjuvazisidir*.

"... Çarlık üzerinde kesin zaferi gerçekleştirebilecek olan biricik güç halktır, yani -eğer *temel büyük güçler*i ele almıyorsak, şehir ve köy küçük-burjuvazisini bu *temel güçler* arasında dağıtıyorsak (çünkü küçük-burjuvazi de 'halktır')- proleterler ve köylülerdir." (Lenin, *İki Taktik*, 2. baskı, s:58)

3) Devrimci temel güç birliği işçi-köylü ittifakıdır.

Bu işçi-köylü ittifakı konusunda biraz duralım. Lenin, Çarlık Rusya'sındaki kırlık bölgeyi tahlil ederek, devrimci politikayı şu şekilde tespit etmektedir:

"Gerçekte, yakın ve uzak amaçları ile, kaşımızda üç ayrı sosyal sınıf vardır; büyük toprak sahipleri, varlıklı köylüler -ve kısmen orta köylüler- ve nihayet proletarya. Böyle bir durumda, proletaryanın görevinin iki yön taşıması zorunludur... Köy burjuvazisi ile her türlü kölelik zihniyetine karşı, tarım feodallerine karşı; kent proletaryası ile birlikte köy burjuvazisine ve tüm öteki burjuva unsurlara karşı; işte köy proletaryasının ve onun Sosyal Demokrat ideologunun izleyeceği 'siyasi çizgi!'." (Proletarya ve Köylüler, İşçi-Köylü İttifakı, s: 10)

Ve Lenin, yoksul köylü ve tarım proletaryasına sosyalist devrimle kurtulacaklarını belirterek, onların örgütünün proletarya partisi olduğunu söylemektedir: "... RSDİP, proletaryanın sınıf partisi, köy proletaryasının bağımsız sınıf olarak örgütlenmesi yolunda, yorulmadan çaba gösterir, bir an bile unutmadan ki, tarım proletaryasına onun çıkarları ile köy burjuvazisinin çıkarları arasındaki çelişki bulunduğunu açıklamak ve ancak köylülerin ve şehirlerin proletaryasının burjuva toplumunun bütününe karşı ortak mücadelesinin, yoksul köylülerin bütün kitlesine yoksulluktan ve sömürüden gerçekten kurtarabilecek biricik devrim olan sosyalist devrimin zaferini sağlayabileceğini anlatmak onun görevidir." (age, s: 13)

Lenin'in bu tahlillerinden sonra Rus Demokratik Halk Devrimindeki işçi-köylü ittifakı meselesi iyice aydınlığa kavuşmaktadır. İşçi-köylü itti-

fakı, parti içinde ve parti dışında olmak üzere ikilidir.

Parti içinde şehir ve köy proletaryası ile yarı-proleter unsurlar ve yoksul köylü ittifakı söz konusudur. Orta ve varlıklı köylüler ile ittifak ise, parti dışında ve ayrı sınıf tabanları üzerinde olacaktır. Bir başka deyişle bu ittifak her iki tarafın sınıf partileri arasında olacaktır. *Devrim işçi ve köylü partisinin güç birliği sonucu olacaktır. Fakat bu ittifakta egemen durumda olan proletaryadır. Bu ittifakı yönlendirecek, devrimde hegemonya kuracak olan parti, proletaryanın sınıf partisidir.*

Bu konuya ilişkin olarak diyor ki Lenin:

"RSDİP'nin III. Kongresinde formüle edilen bizim taktik şiarımız ise, demokratik devrimci ve cumhuriyetçi burjuvazinin şiarları ile uygunluk durumundadır. Bu burjuvazi ve küçük-burjuvazi, henüz Rusya'da, büyük bir halkçı parti teşkil etmemektedir. Ama bu partinin unsurlarının varlığından şüphe etmek için ülkede şu anda olup bitenlerden hiçbir şey anlamamak gerekir. Bizim niyetimiz (büyük Rus devriminin başarılı olduğu bir durumda) sadece Sosyal Demokrat Parti tarafından örgütlendirilmiş proletaryayı değil, ama bizim yanımızda yürümesi pekala mümkün olan küçük-burjuvaziyi de yönetmektir." (*İki Taktik*, 2. baskı, s: 46)

DEVRİM ŞEHİRDEN KIRA DOĞRU BİR ROTA TAKİP EDECEKTİR

Çarlık despotizmi, büyük şehirlerdeki silahlı proletaryanın ayaklanması sonucu devrilecektir. Ve devrim -yukarıdan aşağıya doğru- şehirden kıra doğru örgütlenecektir.

Lenin şöyle demektedir: "Bu hareket şu anda daha şimdiden bir silahlı ayaklanma zorunluluğuna vardığına göre;

Proletarya, bu ayaklanmada kaçınılmaz olarak en enerjik rolü oynayacağına ve proletaryanın katılmasının Rusya'da Devrimin kaderini tayin edeceğine göre;

Proletaryayı silahlandırmak için ve aynı zamanda silahlı ayaklanmanın ve bu ayaklanmanın doğrudan doğruya önderliğinin planlarının hazırlanması için en enerjik tedbirlerin alınması ve bu maksatla gerektiğinde özel parti militanları gruplarının teşkili." (*İki Taktik*, s: 80-81)

Lenin'e göre, bu ayaklanmada proletarya baş rolü oynayacaktır ve devrim, geniş ölçüde işçi milis kuvvetlerinin ve işçi ordusunun [Kızıl Ordunun] ayaklanması sonucu zafere erecektir. Fakat işçi sınıfının zaferi sağlayabilmesi için köylülerin desteği şarttır.

KURULACAK OLAN İKTİDAR TEMEL GÜÇLERİN İKTİDARI OLACAKTIR; İŞÇİ VE KÖYLÜ DEVRİMCİ DİKTATORYASI

"Devrimin çarlığa karşı kesin zaferi; proletarya ile köylülerin devrimci diktatörlüğüdür." (Lenin, *İki Taktik*, s: 58)

Burada oldukça önemli olan bir konu üzerinde kısaca duralım: İki Taktik'i dikkatli okuyan bir okuyucu görecektir ki, Lenin, köylüleri ve şehir küçük-burjuvazisini temel güçler arasında bir kere saymaktadır. Ve bunun dışında devamlı olarak devrimde temel güç olarak sadece proletaryadan bahsetmektedir.

Ayrıca, *Leninizmin İlkeleri*'nde, Stalin, demokratik devrim aşmasında temel güç olarak sadece proletaryayı saymakta, köylülükten ise yedek güç diye bahsetmektedir.

Acaba Lenin, o paragrafta köylüleri ve şehir küçük-burjuvazisini temel güçler arasında yanlışlıkla mı saydı? Yoksa bu bir kalem sürçmesi midir?

Değil elbette. Lenin'in o paragraftaki formülasyonu ile kendisinin ve Stalin'in yapmış oldukları öteki ·mülasyonlar arasında bir uyuşmazlık veya çelişki yoktur, tam bir uygunluk ve ayniyet vardır.

Mesele şudur; köy ve şehir küçük-burjuvazisinin de temel güçlerinin içinde olduğu demokratik halk devrimi, şehirlerde halkın silahlı ayaklanmasıyla zafere erişecektir. Bu ayaklanmada proletarya *sınıf katılması* olarak en enerjik ve aktif rolü oynayacaktır. Proletarya halk kitlelerini kendi safına çekerek, silahlı ayaklanması sonucu iktidarı ele geçirecek ve işçi-köylü devrimci diktatoryası böylece kurulmuş olacaktır.

Görüldüğü gibi bu devrimin *temel kitle kuvveti* işçi sınıfıdır. Köylülerin devrimdeki rolü, sınıf katılması olarak ikinci derecedendir; nispidir.

"Proletarya temel güçtür, köylülük yedek güçtür" şeklindeki Lenin'in ve Stalin'in formülasyonu devrimin ağırlık merkezinin şehirler olması ve bunun sonucu olarak devrimin temel kitle gücünün proletarya olmasından dolayıdır.

Aynı durum, Mao'nun, Yeni Demokratik Devrim'inde sınıfların mevzilenmesine ilişkin formülasyonunda vardır. Mao'nun Yeni Demokratik Devrim formülasyonunda bazen "temel güç köylülerdir", bazen de "işçiler, köylüler ve şehir küçük-burjuvazisidir" denmektedir. Bu ilk bakışta çelişkili gibi gözüken formülasyon, tıpkı Lenin'in formülasyonu gibi çe-

lişkili değildir. Mao, "köylüler temel güçtür" derken, elbette şehirli küçük-burjuvazinin, özellikle de proletaryanın devrimde rolünü küçümsememektedir.

Bu şekilde formüle etmesinin nedeni devrimin, halk savaşı izlenerek kırlardan şehirlere doğru bir rota izlemesindendir; yani devrimin odak noktasının farklılığından dolayıdır. Kırlardaki halk kitlesi köylüler olduğu için, devrimin temel kitle gücü köylüler olmaktadır. Devrimin temel kitle kuvveti köylüler olduğu için de, "proletarya önder güçtür, köylüler temel güçtür" formülasyonu yapılmaktadır.

Rus Demokratik Halk Devrimi ile, emperyalizmin işgali altındaki sömürge ve yarı-sömürge ülkeler arasındaki temel fark budur.

Bu faklılık son derece önemlidir. Her iki formülasyonun öngördüğü devrim anlayışı, örgüt anlayışı ve çalışma tarzı temelden farklıdır. Ve bu farklılık şu veya bu ikinci derecede bir farklılık değil, ideolojik-politik ve eylem çizgimizi tayin eden esas faktördür. (İleriki bölümlerde bu konu üzerinde etraflı bir şekilde duracağız.)

Kesintisiz devrimin, *İki Taktik*'teki formülasyonu, emperyalizmin işgali altındaki Türkiye için de öngörülmektedir. Doktor Hikmet Kıvılcımlı açıkça, *İki Taktik*'teki formülasyonu, Türkiye'nin sınıfsal orijinalitesine uygulamaya çalışmaktadır.

Bu sonuca Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın, kitaplarındaki tahlillere bakarak varmaktayız. Şöyle ki; Dr. Hikmet Kıvılcımlı kitaplarında:

1) İşçi Partisinde işçilerin mutlak çoğunlukta olması şart koşulmaktadır. Ayrıca proletaryanın sınıf partisinin dışında bir köylü partisinin varlığına veya varolması gerektiğine işaret edilmektedir.

Bu konularda diyor ki Dr. Kıvılcımlı:

"Halk Partisi henüz bir Köylü Partisi olmaktan çok uzaktır." (*Halk Savaşının Planları*, s: 19)

"Ancak kimi şehirlere ve kasabalara dek ve tek tük köylere dek benekleri atmış bulunan *TİP teşkilatının ve TİP yedeğindeki örgütlerin içine pek çok işçi yurttaşlar da girip çoğunluğu ve güdümü bilfiil ele almadıkça, İşçi Partisi henüz bir PROLETARYA PARTİSİ olmaktan uzak kaldığını görmezlikten gelmemelidir.*" (Keza, s: 19, italikler bize aittir)

"*Örgütte işçi sınıfı üyelerini sayıca ağır bastırmak.*" [lazımdır] (*Oportünizm Nedir?*, s: 11, altını biz çizdik)

2) *Devrimci mücadelenin temel alanı olarak şehirleri seçmesi bunun*

doğal sonuçları olarak, sınıf mevzilenmesinin de temel güç olarak proletaryayı alması ve onun ideolojik değil, fiili önderliğini savunması. (Yani sınıf katılması olarak proleterlerin devrimci temel kitle kuvveti olması). (Bkz. *Halk Savaşının Planları*, s: 188-189)

Oysa marksist-leninist kesintisiz devrim teorisi, *İki Taktik*'teki formülasyonundan günümüze kadar hayatın çeşitli değişiklikleri karşısında değişmiş, yeni deneylerden zenginleşip derinleşmiştir. İçinde bulunduğumuz dönem, kapitalizmin bunalımının başlangıç dönemi değildir. Türkiye de Çarlık Rusyası gibi dünyanın 5-6 büyük sömürgeci ülkesinden bir tanesi değil, tam tersine emperyalizmin işgali altında bir yarı-sömürgedir.

Marksist-Leninist sürekli devrim teorisini, İki Taktik'teki formülasyonla sınırlandırıp dondurarak, onu her dönem için geçerli evrensel bir model olarak alıp, ülkenin sınıfsal orjinalitesine uygulamaya kalkmak, bundan sonraki bölümlerde etraflı bir şekilde göstereceğimiz gibi kişiyi bir sağ-sapma içine sokar.

Lenin'in *İki Taktik* formülasyonundaki modele yakın ele alışı Mihri Belli'de de görmekteyiz. (Mesela, CHP'yi köylü partisi ve de Ecevit'i köylü lideri olarak ilan etmesi, şehirleri temel alması, vs.)

Fakat Mihri Belli'yi *belli* bir yere oturtmak gerçekten güçtür. Çünkü onun belli bir *çizgisi*; kendi içinde tutarlı bir rotası yoktur. Bazen, işçi sınıfının öncülüğünü mutlak bir gerçek olarak ele almak dogmatizmdir derken, bazen de işçi sınıfının öncülüğünü, fiili bir öncülük olarak ele almaktadır. Yine bazı yazılarında Filipin demokrasiciliği şartları altında proletaryanın partisi kurulamaz derken, bir başka yazısında aynı şeyleri söyleyenleri rahatlıkla sağ oportünizmle suçlayabilmektedir. Bir yazısında MDD aşamasında işçi sınıfının ideolojik önerliğinin esas olduğunu söyleyen bir devrimcinin yazısını tahrif ederek; akıl almaz bir hokkabazlıkla buradan işçi sınıfı olmadan devrim yapılmak istendiği sonucunu çıkartırken, öte yandan işçi sınıfı olmadan da küçük-burjuvazinin önderliğinde devrimin olabileceğini rahatlıkla söyleyebilmektedir!..

Bunlara sayısız örnekler katmak mümkündür.

Kısacası, Mihri Belli'nin ne dediği belli değildir. Belli olan tek şey belirsizliğidir. Aslında Mihri Belli, kendinden başka hiç kimseye ve hiçbir şeye (Bilimsel Sosyalizm ve onun kurucuları da dahil) inanmayan, "kerameti kendinde bulan" bir "sosyalist"tir.

O küçük hesapların peşinde tam bir "reel-politiker"dir. (Burjuva anlamda gerçekçi politikacıdır). Ve her reel-politiker gibi, avareliğin zirvesinde, serseri mayın gibi dolaşmaktadır!

VI. EVRİM AŞAMASI, DEVRİM AŞAMASI

Marx ve Engels'teki evrim aşaması, devrim aşaması ve ihtilâlin objektif şartları meselesi, Lenin'in tahlillerinde iyice açıklık kazanmaktadır. Bunda şüphesiz, Lenin'in yaşadığı dönemin, proleter devrimleri çağı olmasının ve Lenin'in iki devrim tecrübesi geçirmesinin büyük rolü vardır.

Lenin'e göre, emperyalist dönemde, bütün ülkelerde kesintisiz devrim anlayışı içinde proletarya devrimlerinin objektif şartları vardır. Üretici güçlerin dünya çapında ulaşmış olduğu seviye devrim yapmak için olgundur. Hazır olarak var olmayan devrimin subjektif şartlarıdır. *Leninizmin temellerini bir bakıma devrimin subjektif şartlarının hazırlanması teşkil eder.*[16] Bu gerçeğin kavranmasının meselenin özü olduğunu ileriki bölümlerde göreceğiz.

Lenin, Marx ve Engels'in evrim ve devrim aşamaları ayırımında, somut durumların faklılığından dolayı değişiklikler yaptı.

Marx ve Engels'e göre, dünya çapında devrimin objektif şartları olgun olduğu zaman, sosyalistlerin dili Fransızca olmalıdır.

Bilindiği gibi emperyalist çağ, dünya çapında devrimlerin objektif şartlarının olgun olduğu çağdır. Düz mantığa göre, Marx ve Engels'in önerilerinin doğal sonucu bu dönemde sosyalistlerin görevi sürekli Fransızca konuşmaktır, durmadan, yılmadan, devamlı taarruz etmektir! (Troçkist düşünce bir bakıma buna dayanır).

Ama diyalektik mantık için durum böyle değildir. Dünya devrimi asla zamandaş olmayacaktır. Önce bir veya birkaç ülkede olacaktır. Bu yüzden her ülkenin proletaryası, kendi sınırları içinde aşamalı bir mücadele vermelidir. Çünkü her ülkenin proletaryasının kurtuluşu, ülke proletaryasının eseri olacaktır. Devrimler ne ithal edilebilir, ne de ihraç edilebilir.

Bir ülkede devrimin objektif şartlarının olabilmesi için, kapitalizmin dünya çapındaki genel bunalımından başka, o ülkenin kendi *milli bunalımını* da yaşaması gerekmektedir.

Leninist ayrıma göre, devrim aşamasında olunabilmesi için a) proletaryanın bilinç ve örgütlenme seviyesinin devrim için yeterli olması gerekir. (Devrimin subjektif şartlarının uygun olması gerekir). b) Ezeni de, ezileni de etkileyen bir *milli bunalımın* olması şarttır.[17] Bu milli bunalım, kapitalizmin genel bunalımının çelişkilerinin o ülkeye en keskin bir şekilde yansımasından başka bir şey değildir.

Devrim aşaması, kısa bir andır. Evrim aşaması uzun bir süreçtir.

EVRİM DÖNEMİ

Evrim döneminin devrimci hitap dili, Almancadır. Almanca konuşma döneminde ihtilâlci atılıma yer yoktur. Bu dönemin devrimci çalışma tarzı proletaryayı bilinçlendirmek, örgütlendirmek, proletarya ile öncüsünün bağlarını sıklaştırmak, emekçi halk kitlelerini proletaryanın saflarına kazanarak devrim için eğitmektir.

Eğer proletarya partisi kurulmuş ise, devrmci çalışma o partiyi proleter siyasi kitle partisi haline getirmek; çeşitli mesleki örgütler aracılığıyla kitlelerle organik bağlarını sıklaştırmak, proletaryanın ve emekçi halkın sınıf bilincini yükseltmek, demokratik muhalefetin en solunda yürüyerek, hakim sınıfları yoğun politik propaganda ile teşhir etmektir.

Eğer, proletarya partisi henüz kurulmamış ise, ana görev proletaryanın öncü müfrezesini oluşturmaktır. Proletaryanın sınıf partisinin olmadığı bir evrede, devrimci durumun olması halinde bile proleter devrimci dil Fransızca olamaz!

Bu dönemin proleter devrimci çalışma tarzını Lenin, şu şekilde özetlemektedir: "Propaganda ve bilinçlendirme, bilinçlendirme ve propaganda *o sırada* objektif şartlar tarafından gerçekten en ön plana itilmişti. Bütün ülkeye hitap eden haftalık olarak yayınlanması *ideal* gibi gözüken bir siyasi gazetenin yayınlanması için çalışma, o zaman devrim hazırlığı çalışmasının temel taşı olarak görünüyordu (ve *Ne Yapmalı* meseleyi böyle koyuyordu). (Silahlı aksiyon yerine) yığınların bilinçlendirilmesi şiarı, (yöresel ayaklanmalar *yerine*) ayaklanmanın sosyal ve psikolojik şartlarının hazırlanması şiarı, o sırada devrimci-sosyal demokrasinin biricik doğru şiarlarıydı." (*İki Taktik*, s: 79, ikinci baskı)

1905-1907 yenilgisinden sonraki ricat taktiğini ise Stalin şu şekilde anlatmaktadır: "1907-1912 devresinde Parti ricat taktiğine geçmek zorunda kaldı; çünkü devrimci eylem yavaşlamıştı, devrim cezri vardı ve taktik zoruniu olarak bu olguyu dikkate almalıydı. Sonuç olarak mücadele şekilleri ve örgüt şekilleri gene değişti. Duma'yı boykot yerine Duma'ya katılma; aleni parlamento dışı eylem yerine Duma'da müdahaleler ve çalışma, genel siyasi grevler yerine özel ekonomik grevler ya da basbayağı hareketsizlik." (*Leninizmin İlkeleri*, s: 83)

Görüldüğü gibi, evrim dönemlerinde parlamentoyu boykot etme, genel siyasi grevlere gitme, silahlı eylemin her türüne başvurma metodları devrimci değildir. Bu dönemde bu metodlara başvurma sol oportü-

nizmden başka bir şey değildir. Devrimci çalışma metodları, başta proletarya olmak üzere emekçi kitleleri bilinçlendirme, propaganda, özel ekonomik grevler ve demokratik muhalefettir.

DEVRİM AŞAMASI

Devrim aşamasında proletarya partisinin çalışma tarzı ve şiarları tamamen değişir. 1905 Devrim aşamasında Lenin, evrim aşmasının şiar ve taktiklerine ilişkin şunları söylemektedir: "... şimdi olaylar bu şiarları aşmış bulunuyor, çünkü hareket ilerleme kaydetmiştir; bu şiarlar artık eskidir, kullanılmış ve hizmetini tamamlamış eşyadır." (*İki Taktik*, 2. baskı, s: 79)

Bu yirmi yılı, bir güne sığdıran bu kısa dönemi çok iyi değerlendirmek gerekir: "İhtilâl, saatinin alelade, alışılagelen saatlerden farklı olduğunu, tarihin hazırlanması saatlerinden farklı olduğunu ve ihtilâl saatlerinde yığınların ruh haletinin için için kaynamasının, inancın *eylem olarak* ifadesini bulduğunu" iyi anlamak gerekir.

Bugünler, yığınların koro halinde ihtilâl türkülerini söylediği nadir günlerdir. Dönem, artık ihtilâlci atılımın dönemidir. Bu dönemde kitleler tek bir dilden anlamaktadırlar: O da Fransızcadır. Ve bu dili konuşmak da başlı başına bir sanattır... *Fransız yüreği* veya *Rus devrimci atılımının* rolü burada önem kazanmaktadır. Bu atılımdan yoksun evrim dönemlerinin nice başarılı devrimci, nice ulema devrimcisi bu dönemde acizliğin, korkaklığın ve ihanetin bataklığında kulaç atar.

Bu kısa dönem de ayrıca kendi içinde *geçiş devresi, taktik taarruz devresi* ve *stratejik taarruz* devresi olmak üzere üçe ayrılır.

a) Geçiş devresi Fransızcası:

Evrim döneminin hemen bitiminde başlar. Devrim dalgasının yavaş yavaş yükseldiği ve kitleleri sarsmaya başladığı ve kitlelerin inancının kitlesel eylemlere dönüştüğü evrenin Fransızca konuşma taktiğidir.

1905 Devrim döneminde, Fransızca hitabın bu aksanı şöyle idi; mahalli siyasi grevler, nümayişler, genel siyasi grev ve Duma'yı boykottur.

Bu dönemin Bolşevik taktiğini Stalin şu şekilde açıklamaktadır:

"Nümayişler ve tezahüratlarla öncüye sokak eylemlerini öğretmek ve aynı zamanda cephe gerisinde sovyetler ve cephede asker komiteleri vasıtasıyla ihtiyatları öncüye bağlamak." (*Leninizmin İlkeleri*, s: 85. Bu aktarılan kısım, 1917 Devrim döneminin geçiş devresi Fransızca konuşma taktiğidir)

b) Taktik Taarruz devresi

Bu kısa devre, öncünün şehir eylemlerini öğrendiği dolayısıyla halk kitlelerine önderlik etmeyi becerebildiği ve halk kitlelerine ayaklanmanın doğru taktiklerini öğrettiği devredir. Bu evre, halkın devrimci potansiyelinin iyice yükseldiği, devrim dalgasının en üst seviyeye yaklaştığı, öncünün son hücum öncesi taktik taarruzlarının yoğunlaştığı evredir. Bu devrede başlıca amaç, düşman saflarında yılgınlık ve panik yaratmak, karşı-devrim cephesini dağıtmak ve yarıklar açmaktır.

1905 Devriminin taktik taarruz devresinin devrimci taktikleri, barikat savaşları (sokak savaşları) ve şehir gerillasıdır. Şehir gerillası, şehir proletaryasından oluşmaktadır.

Şehir gerillasının çeşitli görevlerinden bir tanesi olarak halk kitlelerine ayaklanma taktiklerini öğretmesi konusunda Lenin, *Moskova Ayaklanmasından Alınacak Dersler* yazısında şöyle demektedir:

"Aralıktan beri bütün Rusya'da süregelen gerilla savaşı ve korkunç şiddet hareketleri elbette bir ayaklanmanın doğru taktiğini öğrenmede kitlelere yardım edecektir."

c) Stratejik Taarruz Devresi, Nizami Orduya Geçiş ve Ayaklanma:

1905'in 10 Haziran'ında Lenin diyor ki:

"Parlamalar-gösteriler-sokak çarpışmaları, devrimci ordu birlikleri: İşte halk ayaklanmasının gelişimindeki aşamalar bunlardır. Artık son aşamaya ulaştık."

İktisadi ve politik buhran iyice derinleşmiş ve en üst seviyeye çıkmıştır. Artık beklemek, Lenin'in deyişiyle, cinayettir. Ve ayaklanma gündemin artık birinci maddesi olmuştur. Stratejik taarruz nizami ordu ile, düzenli ordu ile yapılır. Son hücum için önce dağınık olan bütün güçler bir araya toplanır, Kızıl Ordu yaratılır. (Kızıl Ordu da proleter ordusudur). Barikat savaşları ve şehir gerilla taktiği artık yerini Kızıl Ordu'nun ayaklanma taktiğine bırakmıştır.

Ekim ayaklanmasının taktiğini Lenin şu şekilde çizmektedir: "... ayaklanmayı marksistçe, yani bir sanat gibi anlamak için aynı zamanda, bir saniye kaybetmeksizin, ihtilâl müfrezelerinin *genel kurmayını* örgütlemeli, güçlerimizi taksim etmeli, güvenilir alayları en önemli noktalara göndermeli, Aleksandra tiyatrosunu kuşatmalı, Pier Paul kalesini işgal etmeli, genel kurmay heyetini ve hükümeti tutuklamalı, askeri öğrencilere ve vahşi tümene karşı, düşmanın şehrin hayati merkezlerine girmesine izin

vermektense ölmeye hazır müfrezeleri göndermeliyiz; silahlı işçileri seferber etmeli, onları en son ve amansız mücadeleye çağırmalı, aynı zamanda telefon ve telgrafı işgal etmeli, bizim ihtilâl genel kurmayımızı telefon merkezine yerleştirmeli ve onu telefonla bütün fabrikalara, bütün alaylara, bütün silahlı mücadele merkezlerine, vb. bağlamalıyız." (*Marksizm ve İhtilâl, Nisan Tezleri ve Ekim Dersleri*, s:167-168)

İşte sovyetik ayaklanma bu şekilde bir süreç izler. Elbette hayat hiçbir zaman şu veya bu şemalandırmaya harfiyen uygun akmaz. Her soyutlama ve şemalandırma gerçeğin bir kısmını ihmal eder, bir kısmını ise, ister istemez abartır. Fakat teorik tahlil, hayatın giriftliğini ve çok yanlılığını kolay anlaşılır hale getirerek, eylem kılavuzluğu görevini yerine getirir.

Bu yüzden bu şemalandırmamızdaki dönemleri mekanik bir şekilde birbirinden ayrı şekilde değil de, bir sürecin, birbiri içine girmiş iç halkaları olarak görmek gerekir.

Dipnotlar

1 Devrim kavramı, burada proletarya devrimi veya proletaryanın hegemonyasında demokratik devrim anlamında kullanılmaktadır.

2 Sosyalist devrimde proletarya diktatoryasını; demokratik devrimde ise halk diktatoryasını kurar.

3 Halk siyasi bir kavramdır. İçinde bulunulan devrimci aşamaya göre bir araya gelen, çıkarları mevcut hakim sınıflara karşı olan sınıfların kompozisyonudur.

4 Marks ve Engels'e göre, eğer bir politik devrim, sosyal dönüşümü sağlarsa, o, aynı zamanda sosyal bir devrimdir. Sağlamazsa politik devrim olarak kalır. Manifest'in 1888 tarihli İngilizce Baskıya Önsöz'deki komünist işçi tanımı şöyledir: "İşçi sınıfının politik devrimlerin yetersizliğine inanmış ve toptan bir sosyal değişmenin zorunluluğunu ilan etmiş olan her bir kesimi kendisine komünist diyordu." (Manifesto, s: 24)

5 Bu ölçü çağımızdaki yarı-sömürge, sömürge ülkelerdeki, sözde ilerici, anti-emperyalist, özde ise emperyalizmin bir iktidar değişikliğinden başka bir şey olmayan bir yönetim yenilenmesi ile, gerçekten ilerici, milliyetçi, bir küçük-burjuva devrimci iktidarını ayırdetmekte de geçerlidir.

6 Aktaran, Pomeroy, Gerilla Savaşı ve Marksizm, s: 52

7 Sosyal Bunalımın Derinleşmesi: Toplumda emekçilerin fakirleşmesinin son haddine varmasıdır. Yani burjuva toplumunda sınıflar kutuplaşmasının derinleşmesidir. Üretim ilişkilerinin, üretici güçlerin gelişmesine iyice köstek olmasıdır.

8 Trotçki'nin Marks'a dayandırmaya çalıştığı sürekli devrim teorisinin özü, Kaba Komünistler'den Gottschalk ve Weitling'lere aittir. Yani Trotçkist sürekli devrim teorisi, Marksist bir teori değildir.

9 Bu, Marks'ın vatanseverliğe karşı olduğu anlamında yorumlanmamalıdır. Marks ve Engels'e göre proletarya, vatanı tehlikeye düştüğü her zaman ve her yerde en önde dövüşmüştür. Ve de dövüşmelidir. O açıdan sonuna kadar milli olan tek sınıf proletaryadır. İşçilerin vatanı yoktur diyen Marks, bir işçi hükümeti olan Paris Komünü hakkında şunları söylüyor: "Komün, böylece Fransız toplumunun bütün sıhhatli unsurlarının gerçek temsilcisi ve dolayısıyla Fransa'nın *gerçekten milli hükümeti oluyordu*. Aynı zamanda bir emekçi hükümetin ve emeğin kurtuluşunun cesur savaşçısı olarak sözün tam anlamıyla enternasyonal bir mahiyete sahipti." (Fransa'da İç Savaş, s: 86, italikler bize ait).

Bu arada Prusya ordularının istilası karşısında vatan ve millet bayrağını yükselten, vatanı kahramanca koruyan Fransız burjuvazisi değil, proletaryasıydı. "Paris'in mütecaviz Prusya'ya karşı zaferi, Fransız emekçisinin, Fransız kapitalistleriyle devletin parazitlerine karşı zaferi olacaktı. Milli görevler ile sınıf menfaatleri arasındaki bu ihtilafta, milli savunma hükümeti (burjuva hükümeti) bir *milli ihanet hükümetine* dönüşmekte bir an bile tereddüt etmedi." (age, s: 46, italikler bize ait)

10 Planck'ın "Quantum Teorisi", Einstein'ın İzafiyet Teorisi modern atom fiziğinin temel taşlarını oluşturdu. Ayrıca, endüstride seri üretim (Ford'un otomobil seri üretimi), elektrikli ve içten yanmalı motorların kullanılışının genişlemesi, vs.

11 Burjuva demokratik devrimin sosyalist devrime dönüştürülmesi, tek bir süreç içinde iki devrimin yapılması kastediliyor.

12 Görüldüğü gibi, Leninist kesintisiz devrimin özü, emperyalist dönemde, burjuva demokratik devrimini tamamlamamış bir ülkenin sosyalistlerinin, karakterleriyle, hedefleriyle ve ittifaklarıyla tamamen birbirinden farklı iki devrimin savaşını tek bir süreç içinde vermesine dayanmaktadır. Bir başka deyişle, emperyalist dönemde, bütün bu ülkelerde bu devrimi zafere götürecek tek güç proletaryadır. Yani demokratik devrimin önderi sadece proletarya olabilir. Ve de emperyalist dönemde burjuva demokratik devrimi yapan bir ülke şartları ne olursa olsun, sosyalizme gider.

Bu devrimin özü budur. Bu tez Lenin'den bu yana ileriki bölümlerde göstereceğimiz gibi derinleşip zenginleşmiştir.

Emperyalist dönemde, dünya konjonktüründeki durum ne olursa olsun, demokratik devrimini yapmış bir ülkenin önünde bir yol kavşağı değil, bir tek sosyalizme giden yolun olduğuna, Türkiye'de bilimsel sosyalizm adına karşı çıkanlar vardır. Meşevizmin bir başka ifadesi olan bu görüşün temsilcilerinden birisi ve bu görüşü en iyi formüle eden kişi, Mihri Belli'dir. Mihri Belli'ye göre, meseleyi bu şekilde (Lenin'in koyduğu şekilde) koymak kaderciliktir. Ve demokratik devrimin tek bir öncüsü olduğunu ve bu öncünün de proletarya olduğunu söylemek iddiacılıktır. Meseleyi pazarlık konusu yapmaktır; devrimde burjuvazi öncü olamaz, ama pekala kü-

çük-burjuvazi öncü olabilir. (Bkz. Türkiye'de Karşı-Devrim, Türk Solu, Sayı: 64, s: 21. Aydınlık, Sayı: 9, s: 270, vs.)

13 Yazının amacını dikkate alarak, sürekli devrim teorisinin sosyalist toplumdan sınıfsız topluma kadar devam eden, kültür ihtilâli sürecini tahlilimizin dışında tutuyoruz.

14 Bu ilke, halk savaşı vermek zorunda olan ülkeler için geçerli değildir. Bir başka deyişle, bu ikinci etapta örgütte işçilerin mutlak bir çoğunlukta olması bu ülkeler için geçerli değildir. Eğer halk savaşı verilecekse kırlık bölgelerdeki geniş yoksul köylüleri kucaklamalıdır. Partili emekçiler arasında köylüler işçilerden nicelik olarak daha ağır basar bu ülkelerde. Bu, Leninist parti anlayışının zaman içinde derinleşmesinin, devrim teorisindeki volantirist yönün daha ağır basmasının tabii bir sonucudur.

15 Bilincin *içten iletilmesi meselesi ile Çin seddi teorisi* aynı ideolojik bütünün parçalarıdır. Burjuva devrimi ile sosyalist devrim arasına Çin seddi sokanlar her zaman ve her yerde, değişik laflarla bilincin dıştan iletilmesine karşı çıkarlar. Bu sadece 1900'lerin Çarlık Rusya'sındaki ekonomistlere ve de sonradan bu görüşü kabul etmiş olan menşevik hizbine özgü değildir. Menşevizm, emperyalist çağın her döneminde ve her ülkede şu ya da bu kılıkta solda daima yaşama imkanı bulmuş olan oportünist bir akımdır. Örneğin Türkiye'de Çin seddi teorisyenlerinden Mihri Belli de bilincin dıştan iletilmesine karşı çıkmaktadır. Mihri Belli'ye göre bilincin dıştan iletileceğini söylemek yanlıştır. Hem Lenin, Kautsky'den aktardığı bu düşünceden bir kere o da çok kısa olarak bahsetmiş, bir daha hiç bahsetmemiştir (yani Lenin, sonradan bu düşünceden vazgeçmiştir!). Bu görüşe göre, Lenin bilincin dıştan iletilmesini değil, içten iletilmesini savunmuştur(!).

16 Devrimin subjektif faktörünü hazırlamanın Leninizmin temeli olmasına ilişkin *Dimitrov* şunları söylemektedir: "Partimiz Bolşevik Partisinin ve ölmez Lenin'in önderliği altında, Enternasyonal'in kurulmasına katıldı. Yeni bir program beyannamesi kabul etti ve proleter devrimini, belirsiz geleceğe ait bir gaye olarak değil, objektif şartları olgunlaşmış bulunan, halledilmesi devrimin subjektif faktörüne, yani bizzat Partinin devrimi teşkilatlandırmak ve idare etmek hazırlığına ve kabiliyetine bağlı olan bir görev olarak kavradı." (Partinin Gelişmesinde Başlıca Devreler, Halk Cumhuriyetine Doğru, s: 129)

17 Lenin, *milli bunalımı* (devrimci krizi) şu şekilde tahlil etmektedir: "Marksistler için, devrime elverişli bir durum olmaksızın bir devrim imkansızdır, üstelik her devrimci durum da bir devrime yol açmaz. Genel anlamda bir devrim durumunun belirtileri nelerdir? Şu üç ana belirleyiciyi sıralarsak bizce yanılmış olmayız: 1. Hakim sınıflar için bir *değişiklik* yapmaksızın hakimiyetlerini sürdürmek imkansız hale geldiği zaman, 'üstteki sınıflar' arasında şu ya da bu şekilde bir buhran olduğu zaman; hakim sınıfın politikasındaki bu buhran, ezilen sınıfların hoşnutsuzluk ve kızgınlıklarının ortaya dökülmesini sağlayacak bir gedik açtığı zaman, bir devrimin olması için çoğu zaman 'alttaki sınıfların' eski biçimde yaşamak *'istememeleri'* yeterli değildir, 'üstteki sınıfların da' eski biçimde 'yaşayamaz hale gelmeleri' gerekir. 2. Ezilen sınıfların sıkıntıları ve ihtiyaçları *dayanılmaz* hale geldiği zaman, 3. Yukarıdaki sebeplerin sonucu olarak barışta soyulmalarına hiç seslerini çıkartmadan katlanan ama, ortalığın karıştığı zamanlarda hem buhranın yarattığı şartlarla ve hem de bizzat 'üstteki sınıfların' bağımsız tarihi bir eyleme *sürüklemeleriyle* kitlelerin *faaliyetinde* oldukça büyük artış olduğu zaman.

Sadece tek tek grupların ve partilerin değil, münferit sınıfların iradesinden de bağımsız olan bu objektif değişmeler olmaksızın, genel kural olarak, bir devrim imkansızdır. Bu objektif değişikliklerin hepsine birden, devrim durumu denilmektedir." (V. İ. Lenin: *Sosyalizm ve Savaş,* s: 118-119)

KESİNTİSİZ DEVRİM II-III*

GİRİŞ

Bilindiği gibi Türkiye Solu'nda uzun yıllar revizyonizm, pratiğe ışık tutmayan entellektüel tahlilleri, kuyrukçu çalışma tarzı ve iğrenç ilişkileri ile etkin ve yönlendirici unsur olmuştur.

1961 Anayasası'nın oluşturduğu sınırlı demokratik haklar, bu akıma hiçbir tarihsel dönemde olmayan maddi bir ortam yaratmıştır.

Devrimci hareket, devrimci-milliyetçi bir rotanın peşine takılarak, onun himayesinde entellektüel planda yıllar önce sosyalizmin ustaları tarafından yazılmış, çizilmiş ve her biri, belli bir devrimci pratiğin ürünü olan siyasi tahliller, yerli "teorisyenler" tarafından adaptasyonlarla, teori yeniden keşfedildi (!). Yıllar ülkedeki devrimci mücadeleye ilişkin "nereden ve nasıl başlanmalıdır?" sorusuna açıklık getirecek somuta ilişkin hiçbir şey yazılmadan geçti. Kitap ve broşür çıkarma (ticaretle karışık) başlı başına bir eylem haline geldi.

Yetişen genç devrimci kuşaklar da bu ortamda, bu ortamın ilişkileri içinde sosyalist gıdalarını aldılar.

Ülkede belki hiçbir sömürge ülkede olmayan çok enteresan bir durum ortaya çıktı. Korkunç bir seviyede (!) (aslında yıllar önce ustalarca yapılmış olan) teorik polemikler, ideolojik spekülasyonlar solu kırıp geçirirken, pratik ise üç-beş üniversitelinin, küçük-burjuva anlamda yaptığı gençlik eylemleri olarak kalıyordu.

Revizyonist anlayışla, Amerikalar yeniden keşfediliyor, üç aşağı-beş yukarı, belli bir seviyede olan herkesin kabaca doğru olarak değerlendi-

* "Kesintisiz Devrim II-III", THKP-C'nin ideolojik, politik ve stratejik görüşlerini sistemli ve bir bütün olarak ortaya koyan ilk teorik metindir. Mahir Çayan tarafından 1972 yılının Ocak-Şubat aylarında illegalite koşullarında kaleme alınmıştır. 1972-74 yılları arasında elle çoğaltılmış ve ilk kez 1974 yılında teksir olarak yayınlanmıştır.

rebileceği, ülkenin tarihsel şartlarının içine "lider teorisyen kadrolar" balıklama dalıyorlar. Kademe kademe önce, Osmanlı İmparatorluğu'nda Asya tipi üretim tarzı mı yoksa feodal üretim tarzı mı egemendi, arkasından da 1960'ların Türkiye'sinde feodalizm mi yoksa, kapitalist ilişkiler mi egemendir, yoksa var olan üretim ilişkileri kapitalize ilişkiler midir? tartışmaları solu kaplıyordu.

Feodalizm egemendir, kapitalizm egemendir tefrikalarının yayınlandığı dergiler etrafında fraksiyonlar savaşı en şiddeti ile yıllar boyu sürdü. Revizyonizm, oportünizm suçlamaları ortalığı kırıp geçirdi. Her çıkan dergi, birer "ciddi" hareketin temsilcisi iddiası içinde sosyalist blok içindeki şu veya bu devlete karşı politik tavırlarından, Osman Gazi'den itibaren üretim ilişkilerinin gelişme sürecine ilişkin görüşlerini, ilk sayılarında 80-100 (hızını alamayan daha da fazla) sayfalık broşürlerle ortaya koyuyorlardı. (Aslında hepsinin değerlendirmesi de, terminoloji ve nüans farkları hariç, öz bakımından üç aşağı beş yukarı aynıydı.) Genellikle soldaki samimi unsurlar da, bu havaya göre şartlanmışlardı. Sürekli olarak herkes, hergün dergilerde ve her yeni ayrılıkta yeni bir Amerika'nın keşfini bekliyordu. Oysa, dünyanın hiçbir ülkesinde devrim hareketi, önce teorik planda binlerce sayfalık yazıları yazıp, sonra da pratiğe geçmemişti. Ulemaların yazıları arasında artık samimi unsurlar ne yapacaklarını şaşırmışlardı.[1]

İşte biz bu hava içinde, biraz da bu havanın etkisinde kalarak doğru çizgiyi, ayaklarımız bu bataklıkta olduğu için ağır ağır yürüyerek bulduk. Aynı yavaşlıkla da pratiğe geçtik. (Teoriyi devrim yapmak için okuduk, öğrendik. Ancak bu ulema olduk anlamında yorumlanmamalıdır. Biz sosyalizmin öğrencileriyiz. Ve bu öğrencilik hayatımız boyunca devam edecektir.)

Bu gerçeği de *Kurtuluş*'un birinci sayısında şu şekilde ortaya koymuştuk: "Bu hareket, revizyonizmin uzun yıllar etkinliğini sürdürdüğü bir ortamda filizlenip gelişmiştir. Dolayısıyla revizyonizmin (pasifizmin) kalıntılarını da içinde belli bir süre taşıyacaktır. Bu kalıntılar savaş içinde, savaşa savaşa atılacaktır."

(Metin elimizde olmadığı için kelime kelime aynen değil de, hatırlayabildiğimiz şekilde yazdık).*

Yine o sayıda bundan böyle yazılacak olan teorik yazıların kısa, öz ve açık yazılar olacağını ve teorik değerlendirmelerin masa başında değil de, pratikten çıkan zengin deney ve tecrübelerin, Marksizm-Leninizm kılavuzluğunda yoğrulacağını belirtmiştik.

Şu anda, daha önce genel hatları belirtilmiş olan partimizin ideolojik-politik-örgütsel-stratejik ilkelerini ortaya koyarken hareket noktamız bu devrimci tespit noktası olacaktır.

Bu ilkelerimizi, bir sürü genel doğrularla, Marksizmin lafızları arasında yüzlerce sayfalık metinlerle ortaya koymak, takdir edileceği gibi pekala mümkündür. Ve pekala mümkündür sözde pratiğe ışık tutacak, bir sürü masa başı ahkamlar kesmek.

Ama hayır! Partimizin bünyesinde bu tip entellektüel tahlillere yer yoktur. Dilimiz, terminolojimiz ve tahlillerimiz genel olarak dünya devrimci pratiğinin, özel olarak da pratiğimizin ürünü olmalıdır.

Genel çizgimize ilişkin sorunlarımızı en açık, öz ve direkt pratiğimize ışık tutacak şekilde ele almalıyız.

Partimiz, diyalektik ve tarihi materyalizmin ilkeleri üzerine kurulmuş Leninist bir partidir.

Partimiz Marksizm-Leninizm kılavuzluğu altında, emperyalizmin III. bunalım döneminin çelişki ve ilişkileri ile, bu çelişki ve ilişkilerin Türkiye'ye yansımasının (ülkemizin tarihi, sosyal, politik, ekonomik, psikolojik niteliklerinin) devrimci tespitinden hareketle Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'ni, devrim stratejisi olarak saptamıştır.

Bu stratejik çizgi, kır ve şehiri, silahlı propaganda ve öteki politik kitlevi mücadele biçimlerini diyalektik bir bütün olarak ele alan çizgidir.

Bilindiği gibi, gerilla savaşı kavramı, kavram olarak tek başına nitelik belirleyici değildir.

Merkezi otoriteye karşı mahalli mütegallibe de, düzenli birlikleri yenilmiş bir ordu da düşmanına karşı gerilla savaşı yürütebilir. Gerilla savaşının devrimci politik amaçlarla, siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olarak yürütülmesine, yani politik kitle mücadelesi olarak ele alınmasına *Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi* denir. Politikleşmiş askeri savaş stratejik çizgisinin teorik kaynakları, hareket çizgisi, somut durumların somut tahlilindedir. Yani genel olarak emperyalizmin III. bunalım döneminin ayırtedici niteliklerinde, özel olarak bu çelişki ve özelliklerin Türkiye şartlarına yansımasında yatmaktadır.

Devrim stratejisini bu şekilde saptayan bir örgütün örgütsel ilkesi de, bu Leninist çizginin örgütsel ilkesi olan, *politik ve askeri liderliğin birliği ilkesidir.*

Bu teorik temelleri kısa ve öz olarak açıklamadan önce, Marksist-Le-

ninist teoriye ilişkin bazı ön açıklamaların, meselenin somutlaşması açısından faydalı olacağı kanısındayız.

BİRİNCİ BÖLÜM

I. MARKSİZM-LENİNİZM BİR EYLEM KILAVUZUDUR

"Marksizm son derece derinliği olan, son derece karmaşık bir doktrindir".

Marksizm sürekli olarak, hayatın yeni gerçekleri karşısında derinleşip, zenginleşen, kendi kendini aşan bir doktrindir. Marksizmde esas olan lafızlar değil, muhtevadır. Marksizmde değişmeyen tek şey Lenin'in deyişiyle, onun yaşayan ruhu olan diyalektik metodtur. Diyalektiğin en elemanter iki unsuru olan, *zaman ve mekan* kavramları dikkate alınmazsa, Marx ve Engels'e göre Lenin'in, Lenin ve Stalin'e göre Mao Tse Tung'un ve Mao'ya göre de emperyalizmin III. bunalım döneminin muzaffer proleter devrimcilerinin revizyonistliklerinden bahsetmek mümkündür.

Oportünizm, her yerde ve her zaman bilimsel sosyalizmi tahrifte iki metoda başvurur. Ya zaman ve mekan kavramlarını dikkate almadan, Marksizmin ustalarının başka tarihi şartlar için ileri sürdükleri ve yaşanılan dönemde eskimiş olan tezlere dört elle sarılır ve bu tezleri kendi sapmasına dayanak yapmaya çalışır. Veya Marksizm-Leninizmin her şart altında geçerli tezlerini -zaman ve mekan değişmiştir, o yüzden geçerli değildir' diyerek, Marksizmi revize eder." (*Bkz. Kesintisiz Devrim-I*)

Revizyonizm ve oportünizm teoriyi bir dogma ve nas olarak ele alır. Sadece devrim anlayışı, sınıflar kombinezonu ve örgüt meselelerinde değil, çalışma metodlarında da revizyonizmin soruna yaklaşması böyledir. Geçmiş dönemde ustalar tarafından öngörülen mücadele metodlarının varlığı, oportünistlere göre teorinin revizyonudur. Mesela, 1905-07 Ayaklanma döneminde, devrim dalgasının düşüş evresinde, gerilla savaşına başvuran Bolşevikler, Kadetler (burjuva partisi) ve Menşevikler tarafından anarşizmle, narodnizmle ve blanquizmle suçlanmışlardır. Menşevikler bu mücadele biçiminin Marks ve Engels'in yapıtlarında olmadığını ileri sürmüşlerdir.

Keza Mao, şehir proletaryasının anahtar rolü oynamadığı (ayaklanma ile değil, halk savaşı ile zafere erişecek olan) Çin Devrimi'nde, gerilla savaşını temel alarak Sovyet Devrimi modelinden farklı bir çizgi izlemiştir. Mao, bu yüzden pasifistler tarafından Leninist olmamakla, narodnik olmakla, Leninizmi revizyona tabi tutmakla suçlanmıştır. Gerekçe, Mao'nun devrim yolu ve mücadele biçimlerine ilişkin öngördüklerinin Lenin ve Stalin'in kitaplarında mevcut olmayışıdır.

III. bunalım döneminde pasifistlerin itirazları gene aynıdır. Değişen tarihsel durumu dikkate almayan oportünistler için teoriyi diyalektik olarak ele alıp, pratiğe uygulayan Marksist-Leninistlerin çizgisi ve pratik içinde geliştirilen aktif mücadele metodları, Lenin, Stalin ve Mao'nun kitaplarında olmadığından anti-leninisttir, sol sapmanın ve anarşizmin çizgisidir.

Her tarihsel dönemde, sağ oportünizm teoriyi "ortodoks" yönden dondurarak, Marksizmin yaşayan ruhu somut durumların somut tahlilini bir yana atarak, onun özüne değil de lafızlarına dört elle sarılır.

II. LENİNİZMİN EVRENSEL TEZLERİ

Konuyu genişletip, laf kalabalığına yol açmadan siyasi pratiğe ilişkin evrensel ilkeleri şu şekilde belirtebiliriz:

Özetle bu ilkeler, devrim, parti ve devlet teorilerinde yatmaktadır.

Sırasıyla özetleyelim:

-Devlet aygıtı, bürokrasi ve militarizmi ile bir bütün olarak egemen sınıfların bir baskı örgütüdür.

-Devrim, halkın devrimci girişimiyle -aşağıdan yukarı- mevcut devlet cihazının parçalanarak politik iktidarın ele geçirilmesi ve bu iktidar aracılığıyla -yukarıdan aşağıya- daha ileri bir üretim düzeninin örgütlenmesidir.

Bunun için:

1) Milli krizin varlığı

2) Öncünün varlığı

3) Kitlelerin bilinçli ve örgütlü olarak savaşa katılması şarttır.

- Emperyalist dönemde tek ülkede devrim olabilir. Bu dönemde burjuvazi devrimci niteliğini kaybetmiştir. Kendi devrimini yapamaz. Bu yüzden geri-bıraktırılmış ülkelerde proletarya tek bir süreç içinde ikili

devrimci görevle karşı karşıyadır. (Kesintisiz Devrim esprisi.)

- Proletaryanın siyasi partisi olmadan proletarya devrimi olamaz.

- Proletaryanın partisi ideolojik, ekonomik-demokratik ve politik olmak üzere üç cephede birden savaşan, diyalektik ve tarihi materyalizmin temeli üzerine kurulmuş olan proletaryanın öncü müfrezesidir.

- Devrim sürekli ve kesintisizdir. Sadece iktidarın ele geçirilip, altyapının düzenlenmesi ile bitmez, üst-yapıda, sınıflı toplumlara özgü çelişkiler ortadan kalkana kadar devam eder. (*Kültür İhtilâli*)

Leninizmin bu evrensel tezlerinin herhangi birisinin eskimiş olduğunu, dolayısıyla geçersizliğini iddia edenler, bu iddiaları ister soldan (Debray), isterse de sağdan (*klâsik revizyonizm*) gelsin anti-leninizmdir; revizyonizmdir.

III. EVRİM-DEVRİM AŞAMALARI VE ÇALIŞMA TARZI

Marx, Engels ve Lenin devrimci mücadeleyi iki evrede mütalâa ederler: *Evrim dönemi, devrim dönemi.*

"Marx ve Engels proletaryanın devrimci mücadelesini evrim ve devrim aşamaları olmak üzere iki aşamada formüle ederler. Her iki aşamada da proletaryanın devrimci taktiği değişiktir. Devrim aşaması kısa bir dönemdir. Bu aşama verili sosyal düzenin alt üst olması aşamasıdır. Bu kısa aşamada proletaryanın ve öncüsünün taktiği hücumdur; gündemde tek bir madde yazılıdır: AYAKLANMA. Bu dönemde proletaryanın taktiği verili devlet mekanizmasını parçalayarak, proletaryanın devrimci iktidarını kurmaktır. Marx ve Engels bu taktiğe Fransızların ihtilâlci atılım ve geleneklerinden esinlenerek *Fransızca konuşma* adını koymuşlardır (...)

Proletaryanın devrim dönemindeki taktiği budur." (Bkz. *Kesintisiz Devrim I*)

Evrim aşaması ise uzun bir dönemdir. Bu dönemde proletaryanın partisinin görevi proletarya ve müttefiklerini bilinçlendirme, örgütlendirme ve devrim aşamasının sosyal ve psikolojik şartlarını yaratmaktır.

Marx ve Engels bu evrim döneminin devrimci çalışma tarzını şu şekilde ortaya koymaktadırlar: "Bu uzun dönemin devrimci mücadelesi, *içeride* oportünizme karşı amansız ideolojik mücadele vermek, *dışarıda* ise, proletaryanın sendikal mücadelesinden, halk kitlelerinin ekonomik ve de-

mokratik mücadelesine kadar kitlelerin günlük mücadelesini örgütlemekten, mevcut gerici yönetime karşı, demokratik muhalefetin en solunda yer alarak, siyasi muhalefeti yönlendirmeye kadar her çeşit eylem biçimini kapsar (silahsız). Marx ve Engels, proletaryanın bu aşamadaki devrimci diline, Alman proletaryasının ideolojik-teorik seviyesinin yüksekliğinden ve halk kitlelerini kendi saflarına çekmekteki maharetinden dolayı, *Almanca konuşma* demişlerdir." (Bkz. *Kesintisiz Devrim I*)

"Marx ve Engels'deki evrim aşaması, devrim aşaması ve ihtilâlin objektif şartları meselesi, Lenin'in tahlillerinde iyice açıklık kazanmaktadır. Bunda şüphesiz Lenin'in yaşadığı dönemin, proleter devrimleri çağı olmasının ve Lenin'in iki devrim tecrübesi geçirmesinin büyük rolü vardır.

Lenin'e göre emperyalist dönemde, bütün ülkelerde kesintisiz devrim anlayışı içinde proletarya devriminin objektif şartları vardır. Üretici güçlerin dünya çapında ulaşmış olduğu seviye devrim yapmak için olgundur. Hazır olarak var olmayan devrimin subjektif şartlarıdır. *Leninizmin temellerini devrimin subjektif şartlarının hazırlanması teşkil eder... Lenin, Marx ve Engels'in evrim ve devrim aşamaları ayrımında somut durumların farklılığından dolayı değişiklikler yaptı.*

Marks ve Engels'e göre, dünya çapında devrimin objektif şartlarının olgun olduğu zaman, sosyalistlerin dili Fransızca olmalıdır.

Bilindiği gibi emperyalist çağ dünya çapında devrimlerin objektif şartlarının olgun olduğu çağdır. Düz mantığa göre, Marx ve Engels'in önerilerinin doğal sonucu bu dönemde sosyalistlerin görevi sürekli Fransızca konuşmaktır. Durmadan, yılmadan devamlı taarruz etmektir.

Ama diyalektik mantık için durum böyle değildir. Dünya devrimi asla zamandaş olmayacaktır. Önce bir veya birkaç ülkede olacaktır. Bu yüzden her ülkenin kurtuluşu, bizzat o ülkenin proletaryasının kendi eseri olacaktır. Devrimler ne ithal edilebilir, ne de ihraç edilebilir.

Bir ülkede devrimin objektif şartlarının olabilmesi için, kapitalizmin dünya çapındaki genel bunalımından başka, o ülkenin kendi milli bunalımını da yaşaması gerekmektedir. Leninizmin ayrımına göre devrim aşamasında olunabilinmesi için: a) Proletaryanın bilinç ve örgütlenme seviyesinin devrim için yeterli olması gerekir. (Devrimin subjektif şartlarının olgun olması şarttır.) b) Ezeni de, ezileni de etkileyen bir *milli bunalımın* olması şarttır. (...)

Devrim aşaması kısa bir andır. Evrim aşaması ise uzun bir süreçtir..." (Bkz. *Kesintisiz Devrim I*)

Evrim aşamasına ilişkin bolşevik çalışma tarzı Lenin'e göre şöyledir:

"Evrim döneminin devrimci hitap dili Almanca'dır. Almanca konuşma döneminde ihtilâlci atılıma yer yoktur. Bu dönemin devrimci çalışma tarzı proletaryayı bilinçlendirmek, örgütlendirmek, proletarya ile öncüsünün bağlarını sıklaştırmak, proletaryanın ve emekçi halkın sınıf bilincini yükseltmek, demokratik muhalefetin en solunda yürüyerek, hakim sınıfları yoğun politik propaganda ile teşhir etmektir."

Eğer proletaryanın partisi henüz kurulmamış ise ana görev, proletaryanın öncü müfrezesini oluşturmaktır. Proletaryanın sınıf partisinin olmadığı bir evrede, devrimci durumun olması halinde bile devrimci dil Fransızca olamaz. Bu dönemin proleter devrimci çalışma tarzını Lenin, şu şekilde özetlemektedir: 'Propaganda ve bilinçlendirme, bilinçlendirme ve propaganda o sırada objektif şartlar tarafından gerçekten ön plana itilmişti. Bütün ülkeye hitap eden haftalık olarak yayınlanması ideal gibi gözüken bir siyasi gazetenin yayınlanması için çalışma, o zaman devrim hazırlığı çalışmasının temel taşı olarak görünüyordu. (Ve *Ne Yapmalı* meseleyi böyle koyuyordu.) (*Silahlı Aksiyon yerine*) yığınların bilinçlendirilmesi şiarı, (*yöresel ayaklanmalar yerine*) ayaklanmanın sosyal ve psikolojik şartlarının hazırlanması şiarı, o sırada devrimci-sosyal demokrasinin biricik doğru şiarlarıydı.' (*İki Taktik*, s. 78)". (Bkz. *Kesintisiz Devrim I*)

Evrim aşamasını ve çalışma tarzını bu şekilde ortaya koyan Lenin, 1905 Devrim aşamasında şunları söylemektedir: "... Şimdi olaylar bu şiarları aşmış bulunuyor, çünkü hareket ilerleme kaydetmiştir, bunlar artık eskidir, kullanılmıştır, hizmetini tamamlamış eşyadır (yani evrim aşamasına ilişkindir)." (*İki Taktik*, s. 78)

Kısa olan devrim aşamasında da bolşevik taktik ve şiarlar, derhal ayaklanma değildir. "Bu kısa dönem de ayrıca kendi içinde *geçiş devresi, taktik taarruz devresi* ve *stratejik taarruz devresi* olmak üzere üçe ayrılır.

a) *Geçiş devresi Fransızcası*: Evrim döneminin hemen bitiminde başlar. Devrim dalgasının yavaş yavaş yükseldiği ve kitleleri sarsmaya başladığı ve kitlelerin inancının kitlesel eylemlere dönüştüğü evrenin Fransızca konuşma taktiğidir.

1905 Devrim döneminde, Fransızca hitabın bu aksanı şöyle idi; *mahalli siyasi grevler, nümayişler, genel siyasi grev ve Duma'yı boykottur.* (...)

b) *Taktik Taarruz Devresi:* Bu kısa devre, öncünün şehir eylemlerini

öğrendiği dolayısıyla halk kitlelerine önderlik etmeyi becerebildiği ve halk kitlelerine ayaklanmanın doğru taktiklerini öğrettiği devredir. Bu devre, halkın devrimci potansiyelinin iyice yükseldiği, devrim dalgasının en üst seviyeye yaklaştığı, öncünün son hücum öncesi taktik taarruzlarının yoğunlaştığı evredir. Bu devrede başlıca amaç, düşman saflarında, yılgınlık ve panik yaratmak, karşı-devrim cephesini dağıtmak ve yarıklar açmaktır.

1905 Devriminin taktik taarruz devresinin devrimci taktikleri; barikat savaşları (sokak savaşları) ve şehir gerillasıdır. Şehir gerillası, şehir proletaryasından oluşmaktadır.

Şehir gerillasının çeşitli görevlerinden bir tanesi olarak, halk kitlelerine ayaklanma konusunda Lenin, *Moskova Ayaklanmasından Alınacak Dersler* yazısında şöyle demektedir. "Aralıktan beri Rusya'da süregelen gerilla savaşı ve korkunç şiddet hareketleri elbette bir ayaklanmanın doğru taktiğini öğretmekte kitlelere yardım edecektir."

c) *Stratejik Taarruz Devresi, Nizami Orduya Geçiş ve Ayaklanma*: 1905'in 10 Haziran'ında Lenin diyor ki: "Parlamalar- gösteriler- sokak çarpışmaları, devrimci ordu birlikleri -*işte halk ayaklanmasının gelişimindeki aşamalar bunlardır*. Artık son aşamaya ulaştık."

İktisadi ve politik buhran iyice derinleşmiş ve en üst seviyeye çıkmıştır. Artık beklemek Lenin'in deyişiyle cinayettir. Ve ayaklanma gündemin birinci maddesi olmuştur. Stratejik taarruz nizami ordu ile, düzenli ordu ile yapılır. Son hücum için, önce dağınık olan bütün güçler biraraya toplanır; Kızıl Ordu yaratılır (Kızıl Ordu proleter ordusudur). Barikat savaşları ve şehir gerilla taktikleri artık yerini Kızıl Ordu'nun ayaklanma taktiğine bırakmıştır." (Bkz, *Kesintisiz Devrim I*)

İşte Lenin dünyanın altı sömürgeci ülkesinden birisi olan Rusya'da proletaryanın devrimci sürecini ve taktiklerini böyle koyuyordu.

Stalin, *Leninizmin İlkeleri*'nde, 1905 Devrim aşamasının taktiklerine devrimin *med aşaması* taktikleri demektedir.

Ve 1905 Devriminin yenilgiye uğramasından sonra, tekrar bir uzun evrim dönemine girildiğini devrim cezrinin başladığını söylemektedir.

Hemen görülebileceği gibi, Marx, Engels ve Lenin'de devrim ve evrim aşamaları ve taktikleri *kesin çizgilerle* ayrıdır.

Marx ve Engels'in tahlil ettikleri bu süreç burjuva toplumuna ilişkin, Lenin'inki ise dünyanın en büyük altı sömürgeci ülkesinden birisi olan,

öteki Avrupa ülkelerine kıyasla nispeten zayıf fakat iç dinamiği ile gelişen bir kapitalizmin olduğu Çarlık Rusya'sına ilişkindir.

Yine açıkça görülebileceği gibi her iki aşamada da, devrimci çalışmalar, şiar ve taktikler farklıdır. Evrim aşamasında öngörülen taktik şiar ve metodlar, Almanca'dan kaynaklanmaktadır. Ve silahlı aksiyon evrim aşamasının temel mücadele metodu asla değildir. Devrim aşamasında ise, devrim dalgasının yükselmesine paralel olarak silahlı aksiyon temel olmaktadır.

Marksizm-Leninizmde politik mücadele biçimleri çeşitlidir. Literatürde bu biçimler a) Silahlı aksiyon, b) Silahlı aksiyonun dışındaki mücadele biçimleri diye iki başlıkta mütalâa edilirler. Devrimci sürecin evrim ve devrim diye kesin çizgilerle ayrıldığı ülkelerdeki Marksist-Leninist partiler daima bu iki mücadele biçiminin birisini bu iki evreye göre temel, ötekini ise ona tabi (tali) olarak seçerler. (İçinde bulunduğumuz evrede bu kesin çizgili ayrım emperyalist-kapitalist ülkeler için geçerlidir).

Devrim için uzun ve dolambaçlı halk savaşının zorunlu bir durak olduğu, emperyalist hegemonya altındaki geri-bıraktırılmış ülkelerin somut pratikleri, devrimci sürecin bu evreleri arasındaki ilişkide değişiklik yapmıştır.

Şöyle ki, emperyalist hegemonya altındaki ülkelerde, (ister II. bunalım döneminin emperyalist hegemonyasının dışsal bir olgu olduğu feodal, yarı-feodal ülkelerde olsun, isterse de III. bunalım döneminde emperyalist hegemonyanın içsel bir olgu olduğu emperyalist-kapitalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu geri-bıraktırılmış ülkelerde olsun) evrim ve devrim aşamaları, (Çarlık Rusya'sında olduğu gibi zayıf da olsa) içsel dinamikle kapitalizmin geliştiği ülkelerdeki gibi *kesin* çizgilerle ayrılamaz. Bu tip ülkelerde devrim aşaması kısa bir aşama değil, oldukça uzun bir aşamadır. Evrim aşamasının nerede bittiğini, devrim aşamasının ise nerede başladığını tespit etmek *fiilen* imkansızdır. *Her iki aşama iç içe girmiştir.*

Bu ülkelerdeki emperyalist hegemonya bağımsız bir milli burjuvazinin gelişmesine engel olduğundan ülke kapitalist bir ülke olsa bile, var olan kapitalizm kendi iç dinamiği ile gelişemediğinden çarpıktır, emperyalizme göre biçimlenmiştir. Emperyalist hegemonya toplumun kendi iç dinamiği ile gelişmesine engel olduğu için ülke alt yapı ilişkilerinden üst yapısına kadar, *milli bir kriz* içindedir.

Bu milli kriz, tam anlamı ile olgun değildir. Ancak şu veya bu öl-

çüde vardır. Var olan bu krizin derinleştirilip olgunlaştırılması, tamamen o ülke devrimcilerine bağlıdır.

Özetle söylersek, *emperyalist hegemonya altındaki bütün geri-bıraktırılmış ülkelerde milli kriz, tam anlamı ile olgunlaşmış olmasa bile mevcuttur*. Bu ise devrim durumunun sürekli olarak var olması, evrim ve devrim aşamalarının iç içe girmesi, bir başka deyişle silahlı eylemin objektif şartlarının mevcudiyeti demektir.

Emperyalist hegemonya altında bir ülke olan Türkiye'de silahlı kurtuluş savaşını sürdüren partimiz evrim ve devrim aşamaları değerlendirmesini bu gerçeğin ışığı altında şu şekilde ortaya koymuştur: "*Ülkemizdeki pasifistler evrim aşamasında olduğumuzu, bu yüzden de içinde bulunduğumuz evrede silahlı savaşın objektif şartlarının mevcut olmadığını iddia etmektedirler. Bu iddiaları temelden sakat ve yanlıştır. Bu şekildeki tahlillerin tek amacı teslimiyetçiliğe ideolojik kılıf giydirmektir. Emperyalizmin işgali altındaki ülkelerde evrim ve devrim aşamaları bu şekilde bıçak gibi birbirinden ayrılamazlar. Bu aşamalar birbirinin içine girmiştir. Ayrıca emperyalizmin işgali karşı tarafın bizzat zora, şiddete, silaha başvurması demektir. Bu ise, silahlı savaşın objektif şartlarının mevcudiyeti demektir.*

Şu anda iktidar mücadelesi yapan partimiz iktidarı alabilecek güçte ve aşamada değildir. Ancak düzenli ordular aşamasında, bütün yurt çapında yönetimi ele geçirmekten söz etmek mümkündür. Ve biz, bugün bu aşamayı yaşadığımızı asla iddia etmiyoruz. Biz sadece halkımızın ihtilâlci savaşının bu aşamaya gelebilmesi için, gerilla savaşının şart olduğunu iddia ediyor ve bu amaçla da dövüşüyoruz." (Bkz. THKP *Devrim Stratejisi*, I No'lu Parti Bildirisi)

Bu devrimci değerlendirmeye karşı çıkış, sadece ülkemizin pasifistlerine özgü değildir. Emperyalist hegemonya altında olan bütün geri-bıraktırılmış ülkelerin solundaki pasifistlerin şiddetle karşı çıktıkları bir değerlendirmedir bu.

Meselenin özü de budur. Gerilla savaşına karşı olan (lafta evet deyip de, pratikte karşı olanlar da dahil) bütün geri-bıraktırılmış ülkelerin pasifistleri Lenin'in klâsik tanımına dört elle sarılırlar. Meselenin, zaman ve mekan mefhumlarının ışığında bu devrimci konuş tarzı, onlara göre maceracılıktır, anarşizmdir, fokoculuktur, vs.

Gerekçe, ülkede Lenin'in klâsik tanımına uygun bir milli kriz mevcut değildir.

Bu konuda bir örnek verelim. Cezayir'de küçük-burjuva devrimcileri, Fransız emperyalizmine karşı, silaha sarılıp halk savaşını sürdürürlerken, Cezayir Komünist Partisi ise, Lenin'in klâsik tanımına dört elle sarılıp, ülkede silahlı kurtuluş savaşının objektif şartlarının olmadığını, evrim aşamasını yaşadıklarını söyleyerek, evrim döneminin mücadele biçimlerini temel alıyordu. Bilindiği gibi Cezayir Halk Savaşı, Cezayir Komünist Partisi'nin değil, küçük-burjuva radikallerinin önderliğinde zafere erişti. Savaştan sonra, Cezayir Komünist Partisi'nin sekreteri Beşir Hacı Ali'nin yaptığı özeleştiri ilginçti. Diyor ki, bu konuda Beşir Hacı Ali:

"Durumu doğru değerlendirememizin hemen akla gelen sebeplerinden biri de... Devrimci bir durumun gelişmesi konusunda yaptığımız değerlendirmelerin yüzeyde kalışıdır. Komünist Partisinin inandığı, Kasım 1954'te şartların bir ulusal kurtuluş savaşı vermemiz için elverişli bir olgunluğa erişmemiş olmasıydı. Çünkü Lenin'in koyduğu şartların kapitalist ülkelerle ilgili olduğunu ve askeri eylemlerle genel ayaklanmanın farkını unutuyorduk." (Bkz, Pomeroy, *Gerilla Savaşı ve Marksizm*, s. 320).

İşte, iş işten geçtikten sonra pasifizmin trajik günah çıkarması!

İKİNCİ BÖLÜM

EMPERYALİZMİN ÜÇÜNCÜ BUNALIM DÖNEMİ VE LENİNİST ÇİZGİ

I. EMPERYALİZMİN III. BUNALIM DÖNEMİ

Amerikan emperyalizmi, II. yeniden paylaşım savaşından en az yıpranmış ve en çok kârlar sağlamış emperyalist ülke olarak çıktı. Geçmiş dönemlerle kıyaslanmayacak seviyede yaptığı sermaye ihraç ve transferleri ile öteki emperyalist-kapitalist ülke ekonomilerini hegemonyası altına aldı. Halk savaşlarına ve de sosyalist bloğa karşı, emperyalist bloğun jandarmalığını üstlendi. Dünya kapitalist bloğunun, bu dönemde, Amerikan İmparatorluğuna dönüştüğünü söylemek herhalde yanlış olmayacaktır. (Kapitalist dünya üretiminin 2/5'ini USA yapmaktadır.)

Emperyalizmin III. bunalım dönemi denilen bu dönemde, emperyalist ilişki ve çelişkiler biçim olarak iki temel cephede değişikliğe uğramıştır.

1) *Emperyalistler arası rekabetin (uzlaşmaz çelişkilerin) emperyalistler arası yeniden paylaşım savaşına yol açması imkanı ortadan kalkmıştır.*

2) *Emperyalist işgalin biçimi değişmiştir.*

Bugün dünyada tam sömürge tipi ülke hemen hemen kalmamış gibidir. Açık işgal yerini gizli işgale bırakmıştır.

II. yeniden paylaşım savaşından sonra dünya, burjuva araştırmacılarının "II. sanayi devrimi", Marksist araştırmacıların ise, "*bilim ve teknik devrim*" çağı dedikleri bir çağa girmiştir.

"İnsanlığın atom enerjisini kullanmasına, evrenin fethine, kimyanın gelişmesine, üretimin otomatikleştirilmesi ve bilimle tekniğin diğer muazzam başarılarına bağlı olan bir bilimsel ve teknik devrim çağına girdiğinden bugün kimsenin şüphesi yoktur."

Dünya sosyalist bloğunun dev gelişmesinin yanında, emperyalizm özellikle Yankee emperyalizmi, bilimsel teknik ve keşifleri kullanarak, üretimi belli ölçülerde artırarak, nükleer vurucu kuvvetleri ile -dünya sosyalist bloğu da bu güçlere sahiptir- dünyayı yok edecek bir seviyeye gelmiştir.[2]

(Bu "bilimsel ve teknik devrim" burjuva iktisatçılarının düz mantığına göre, kapitalizmin bunalımına ilaç olmuştur. Oysa durum tam tersinedir. "Bilimsel ve teknik devrim" kapitalist rejimin özündeki mevcut çelişkileri görülmedik seviyeye çıkartarak, kapitalist ilişkiler çerçevesini çatırdatmaktadır. Üretimin artan yoğunlaşması, sermayenin temerküzü, özel tekellerle devlet tekellerinin iç içe girmesi, anormal bir talep yetersizliği korkunç bir kaos yaratmıştır.)

Bir yandan sermayenin korkunç bir seviyede yoğunlaşması ve temerküz etmesi, öteki taraftan dünyanın 1/3'ünün kapitalist sömürünün dışına çıkması, kapitalizm için metropolün dışında pazarların korkunç derecede daralması sonucunu doğurmuştur.

İşte kapitalizmin bunalımını had safhaya çıkaran, onun kudurmuş ve azgın bir güç haline gelmesinin nedeni budur. Bu emperyalistlerarası çelişkileri korkunç seviyede keskinleştirip, derinleştirmiştir.

"*Kapitalist ekonominin gelişme ritmi, kapitalist pazarın durumu ile belirlenmiştir.*"

Nükleer vurucu güçlerin dünya çapında erişmiş olduğu seviye ve de esas tayin edici olarak da, dev dünya sosyalist bloğunun varlığı, emper-

yalistler arası had safhaya ulaşmış olan uzlaşmaz çelişkilerin ekonomik plandan, askeri plana sıçramasına engel olmaktadır. Bir yandan çelişkiler keskinleşip derinleşirken, öte yandan da entegrasyona gidilmektedir.

Emperyalistlerarası uzlaşmaz çelişkilerin had safhaya çıkması, ancak bu çelişkileri yeniden paylaşım savaşı ile geçici olarak çözümleyememeleri ve zorunlu olarak entegrasyona gitmeleri kapitalizmin krizinin en öldürücü aşamayı yaşaması demektir.

Bugün Yankee emperyalizmi tam bir kriz içindedir. Oysa II. yeniden paylaşım savaşını takip eden yıllarda, Avrupalı ve Japon dostlarını, tam bir ekonomik kontrol altına almış olan Yankee emperyalizmi, uzun bir süre ekonomisinin "istikrar"ını devam ettirebilmiş ve uzun süre kendi ekonomik ve politik taleplerini onlara dikte ettirmiştir. Kapitalist dünyada dolar değişmez birim olarak kalmıştır.

Ancak kapitalizmin dengesiz gelişme kanunu bu süre içinde işlemiş ve Avrupa ve de Japon emperyalizmi Amerikan hegemonyasını tehdit eder duruma gelmiştir. Amerikan ekonomisi -işleyen kapitalizmin kanunlarıyla- son on yıldır tam bir kriz içine girmiş ve son yıllarda bu krizi had safhaya gelmiştir. Amerikan ekonomisindeki kriz o derece artmıştır ki, Yankeeler efsanevi dolarının dokunulmazlığını istemeye istemeye -iki yıl geciktirerek- bozmuşlardır. Amerika dolarını 1969'da devalüe etmesi gerekirken, iki yıl dostlarını zorlamış fakat bazı tavizlerin dışında olumlu sonuç alamamış ve 1971'de devalüe etmiştir.

Eğer, III. bunalım döneminin belirttiğimiz özelliği olmasaydı, Yankeeler dostlarının tavizleri ile yetinmeyip, pazar sorununu halletmek için, işi silahla çözümlemek yolunu tercih ederlerdi. (Böylece bir taşla iki kuş vurmuş olurlardı. çünkü aynı zamanda savaş, kapitalizmin talep yetersizliği hastalığının bir ilacıdır.) Ancak dünya sosyalist bloğunun varlığı ve de tekniğin ulaşmış olduğu dev gelişme seviyesi bu tip politikanın aynı zamanda kendi sonu demek olduğunu da hatırlatmaktadır. (Metropollerde ve sömürgelerdeki emekçi sınıflar arasında sosyalizmin bu dönemde kazandığı olağanüstü prestijin de dikkate alınması gerekir. Bu faktör de son derece önemlidir.)

Bu dönemde emperyalizmin iç ve dış pazarlarının son derece daralması, buna karşılık sorunun yeniden paylaşım savaşı ile çözümlenememesi karşısında, genel olarak emperyalizm, özel olarak da Yankee emperyalizmi içte ve dışta iki metoda başvurmuştur. İçte *ekonomisini askerileştirmiş*, dışta ise, eski sömürgecilik metoduna ilaveten yeni-sömürgeciliğe başlamıştır.

Bilindiği gibi iç pazar emekçilerin ferdi tüketimini artırmakla mümkündür. Ancak çalışan nüfusun gerçek gelirlerinde esaslı yükselmelerle iç pazar genişleyebilir. Fakat bu kapitalizmin tabiatına aykırıdır. Artan kârlar peşinde koşmak tekellerin öz tabiatıdır. Sermayenin yoğunlaşıp, temerküzü, kapitalist toplumda işçi ve emekçi sınıfların gerçek gelirlerinin azalması sonucunu doğurmaktadır. 1952'den itibaren, Amerikan proletaryasının gerçek geliri, sürekli olarak düşmüştür.

İç pazarın daralması karşısında, talep yetersizliğine Yankeelerin bulduğu formül, ekonominin daha fazla askerileştirilmesi formülüdür.[3] (Bu formülün de kapitalizmi kurtaramayacağını hayat bugün ortaya koymuştur).

Sermayenin olağanüstü yoğunlaşması ve temerküzü, tekelci kapitalizmi, gerçek anlamı ile tekelci devlet kapitalizmine dönüştürmüştür.[4] Bu da tekellerin gücüyle, devletin gücünün iç içe girmesi, tek bir mekanizma haline dönüşmesi demektir. (Tekelci devlet kapitalizmi aşamasını bilindiği gibi Lenin, sosyalizme geçişin maddi şartlarının en olgunlaştığı aşama olarak nitelemektedir. Yani kapitalizmin uzlaşmaz çelişkileri en had safhadadır.)

Ekonomisini olağanüstü derecede militarize etmiş olan Yankee emperyalizmi, bu durumun doğal sonucu olarak, dünya çapında saldırganlığını, kudurganlığını korkunç bir seviyede artırmış, Pentagon bir yandan CIA'nın komploları ile sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde temsili demokrasileri bile rafa kaldırtarak, militarist rejimlerin kurulmasını sağlarken, öte yandan, milli kurtuluş savaşlarının yürütüldüğü ülkeleri cehenneme çevirmek için bütün güçlerini seferber etmiştir.

Emperyalizmin stratejik planda çökerken, taktik planda gücünü ve saldırısını artırması esprisi budur.

"Bilimsel ve teknik devrim" çağında, uluslararası kapitalizm pazar darlığından dolayı, korkunç seviyeye gelmiş olan krizini geçici olarak gidermek amacıyla, dışta, eski sömürme metodlarında değişiklikler yapmıştır dedik. (Bu, eski metodlarını terkettiği anlamında yorumlanmamalıdır. Bugün, her iki biçim birlikte işlemektedir. Ancak ağırlık yeni biçimlerindedir.)

Bizim pratiğimizi birinci dereceden ilgilendiren bu konu üzerinde etraflıca duralım.

I. ve II. genel bunalım dönemlerinde uluslararası kapitalizmin pazarları, III. bunalım döneminde olduğu gibi iyice daralmış değildi. Daha ön-

ce belirttiğimiz gibi, teknoloji ve de sermayenin yoğunlaşıp, temerküzü bu seviyede değildi. Bu yüzden uluslararası kapitalizm, sömürge ülkelere emtia ihracı ve nakit sermaye ihraç ve transferi ile pazar sorununu halledebiliyordu. Onun için dünya bu kadar küçülmüş (pazarlar daralmış) ve de talep eksikliği bugünkü korkunç seviyeye gelmiş değildi. Bu bakımdan emperyalizmin sömürge ülkelerde pazar genişletmesi diye bir sorunu yoktu. Mevcut yapı korunarak -tabi belli ölçülerde feodalizm çözültülüp, komprador-burjuvazi yaratılmıştı- feodalizmle ittifaka giren emperyalizm sömürüsünü rahatlıkla sürdürebiliyordu.

Feodalizme karşı, feodal sopa ile sömürülen halkın, özellikle hemen hemen serf statüsünde olan köylülerin -çelişkiler çok keskin- spontane patlamalarını ve isyanlarını örgütleyen proleter devrimcilerin mücadelesini, komprador-burjuvazi-feodal mütegallibe yönetimi -zayıf merkezi otorite- engelleyemez duruma geldiği zaman -ki çoğu zaman pratikte böyle oldu- emperyalist işgal açık şeklini alıyordu. Zaten bu ülkelerde, emperyalist devletler, ticari işlerini güven altında tutmak, öteki emperyalist ülkelerin kendi pazarlarına el atmalarını engellemek için, stratejik yerlerde, özellikle limanlarda ve ana haberleşme merkezlerinde askerlerini bulundurarak fiili kontrolü elinde tutmaktaydı. (Zaten ülkenin stratejik merkezlerinde emperyalizmin fiili durumu mevcuttu.)

III. bunalım döneminde ise, *emperyalistlerarası ilişkilerde değişiklikler olmuştur.*

İkinci olarak, metropollerde sermayenin had safhaya varan yoğunlaşması ve temerküzünün oluşturduğu, "*talep yetersizliği*" ve de özellikle II. yeniden paylaşım savaşından sonralarını kaplayan *anti-emperyalist* ve *millici akımlar*, zorunlu olarak emperyalizmin sömürü metodunda değişiklikler yapmıştır. Bu değişiklikler emperyalizmin çirkin yüzünün saklanması ve de sömürge ülkelerde pazar genişletilmesini amaçlayan yeni-sömürgecilik metodlarıdır.

Yeni-sömürgeci metodların temelinde, emperyalist tekellerin aç gözlü sömürü politikasına cevap verecek şekilde, sömürge ülkelerde meta pazarının genişletilmesi, "yukardan aşağıya kapitalizmin" bu ülkelerde hakim üretim biçimi olması, merkezi güçlü otoritenin egemen olması sonucunu doğurmuştur.

"Yukardan aşağıya demokratik devrim" belli ölçülerde gerçekleştirilmiş; üst yapıda feodal ilişkiler genellikle muhafaza edilirken (emeğin feodal sömürüsü sürdürülüp, feodal ideolojiler muhafaza edilirken) alt yapıda kapitalizm egemen unsur haline gelmiştir (pazar için üretim).

Bu da, bu ülkelerde, hafif ve orta sanayinin kurulması ve de yerli tekelci burjuvazinin (emperyalizmin en gözde müttefiki olarak) oluşması ve gelişmesi demektir. Ancak gelişen yerli-tekelci burjuvazi, iç dinamikle değil, emperyalizmle baştan bütünleşmiş olarak gelişmiştir. Böylece I. ve II. genel bunalım dönemlerinde bu ülkeler için dışsal bir olgu olan emperyalizm bu dönemde aynı zamanda içsel bir olgu haline gelmiştir.[5] (Gizli işgal esprisi)

Emperyalizmin, yukarda bahsettiğimiz sonucu doğuran yeni-sömürgecilik metodunu çok kısa özetleyelim.

Yankee emperyalizmi, *özellikle* 1946'dan sonra, yeni-sömürgecilik metodunu geliştirdi. Ve bu yeni-sömürgecilik politikasını, Truman, Marshall doktrinleri ve askeri paktlarla, ikili anlaşmalarla tezgahladı.

Bu politikanın esası, daha az masrafla, daha geniş pazar imkanı sağlayan, daha sistemli ve ulusal savaşlara yol açmayacak, daha üst seviyeye çıkmış emperyalizmin problemlerini daha fazla tatmin etmeye dayanmaktadır. *En temel metodu, sermaye ihracı ve transferinin terkibindeki değişikliktir*. Sermayenin 5-6 elemanı arasında yeni bir oran yaratılmıştır. Şöyle ki, savaş öncesi nakit sermaye ihracı, sermayenin isim, patent hakkı, yedek parça, teknik bilgi, teknik eleman, vs. gibi diğer elemanlarına kıyasla çok daha fazla yer tutarken, savaş sonrası dönemde özellikle 1960'dan sonra bu işleyiş tersine dönmüş, nakit sermaye ihracının dışındaki sermayenin yukarda özetlediğimiz elemanları ağırlık kazanmıştır.

Bugün geri-bıraktırılmış ülkelerde, yabancı nakit sermaye oranının yerli nakit sermayeye oranla çok az olduğu fakat mutlak dışa bağımlı birçok sanayi kuruluşu mevcuttur. (Örneğin oto sanayi) Birkaç yüzde yüz dışa bağımlı temel sanayi tesisi kurulmakta ve bunlara bağımlı olmaya mahkum hafif ve orta sanayi belli ölçülerde geliştirilmektedir.[6] (Bu sanayi kuruluşlarının temelinde ise, yabancı sermayenin nakit sermaye dışında kalan elemanları yatmaktadır.)

Kısaca özetlediğimiz bu yeni-sömürgecilik metodu, bir yandan emperyalizmin ülkeye iyice yerleşmesi (yani emperyalizmin sadece dışsal bir olgu değil aynı zamanda içsel bir olgu haline gelmesi) sonucunu doğururken, öte yandan geri-bıraktırılmış ülkelerde, geçmiş dönemlere kıyasla, izafi olarak -feodalizmin etkin olduğu, eski sömürgecilik dönemine kıyasla- belli ölçülerde pazarın genişlemesine paralel olarak toplumsal üretim ve nispi refahı artırmıştır.

Bunun sonucu olarak, geri-bıraktırılmış ülke içindeki çelişkiler görü-

nüşte yumuşamış (feodal döneme kıyasla) halk kitlelerinin düzene karşı tepkisi ile oligarşi arasında suni bir denge kurulmuştur. Emperyalist işgal gizlendiği için -emperyalizm aynı zamanda içsel bir olgu haline geldiği için- halk kitlelerinin milliyetçi tepkileri, gavura alerjisi nötralize olmuştur. Merkezi devlet aygıtı, geçmiş döneme kıyasla çok güçlenmiş ve ittifak projeleri, ikili anlaşmalar, askeri pakt ilişkileri ile oligarşik devlet cihazı, devrimci iç savaş dikkate alınarak militarize edilmiştir. (Emperyalist yardımların 3/4'ü askeri yardımlardan oluşmaktadır).

Ülke içinde pazarın genişlemesine paralel olarak şehirleşme, haberleşme ve ulaşım çok gelişmiş ve ülkeyi ağ gibi sarmıştır. Eski dönemlerdeki halkın üzerindeki zayıf feodal denetim -emperyalizmin fiili durumu bütün ülke çapında değil ticari merkezlerde ve ana haberleşme yerlerindeydi- yerini, çok daha güçlü oligarşik devlet otoritesine bırakmıştır. Oligarşik devletin ordusu, polisi ve de her çeşit pasifikasyon ve propaganda araçları ülkenin her köşesinde egemenliğini kurmuştur.

Bütün bunlara, I. ve II. genel bunalım dönemlerindekilerle kıyaslanmayacak şekilde, bu ülkelerde emperyalizmin ve oligarşinin propaganda araçlarını korkunç seviyeye getirmesini, pasifikasyon yöntemlerini geliştirmesini ve geçmiş dönemlerde milli kurtuluş savaşlarından edindiği tecrübeleri ilave etmek gerekir.

Artık geri-bıraktırılmış ülkelerdeki oligarşik devlet aygıtı, mevcut üretim ilişkilerini -buna ülkedeki kapitalizm iç dinamikle gelişmediği için, emperyalist üretim ilişkileri demek yanlış olmayacaktır- uzun bir süre koruyabilecek seviyeye gelmiş, bu ülkelerdeki halk kitlelerinin özellikle geniş emekçi yığınlarının tepkileri pasifize edilerek, bu tepkiler ile oligarşi arasında suni bir denge kurulmuştur. (Bu durum, pasifizmin, revizyonizmin bu ülkelerdeki maddi dayanağını teşkil etmektedir.)

II. OLİGARŞİK DİKTA

Sanayi devriminden geçmiş olan emperyalist-kapitalist ülkelerdeki yönetim de, geri-bıraktırılmış ülkelerdeki yönetim de oligarşik yönetimdir. Ancak emperyalist-kapitalist ülkelerdeki kapitalizm gerici bir tarzda değil (yukardan aşağıya değil), devrimci anlamı ile, iç dinamiği ile gelişmiş ve yerleşmiştir. Dolayısıyla, sadece alt yapıda değil, üst yapıda da burjuva demokratik ilişkiler egemen olmuş, feodal ilişkiler bertaraf edilmiştir. Fakat tekelci dönemde, kapitalizm *serbest rekabet, milliyetçilik ve demokratik yönetim* ilkelerini bir yana iterek, yerlerine tekel, *kozmopolitizm ve oligarşik diktayı* ikame etmiştir.

Ancak geçmiş dönemlerde proletarya ve emekçi kitleler, uzun süren kanlı mücadeleler ile demokratik hak ve özgürlüklerine sahip olmuşlardır. Emekçi sınıflar gerek nitelik olarak, gerekse de nicelik olarak güçlüdürler. Onun için bu ülkelerdeki oligarşi, klâsik burjuva demokrasisini ve özgürlüklerini belli ölçülerde sınırlayabilmekte *fakat asla özüne* dokunamamaktadır. Bu ülkelerdeki oligarşinin niteliği finans oligarşisidir.

Bizim gibi ülkelerdeki oligarşik dikta ise, sadece finans kapitalin damgasını taşımamaktadır. Çünkü ülkedeki kapitalizm, kendi iç dinamiği ile değil, yukardan aşağıya geliştirilmiştir. Dolayısıyla yerli tekelci burjuvazi, daha baştan, çekirdek halindeyken emperyalizmle bütünleşerek gelişmiştir. (Emperyalizm içsel bir olgu durumuna geldiği için bu oligarşi içindedir). Ancak bu gelişen tekelci-burjuvazi tek başına emperyalizmle ittifakını sürdürerek emperyalist üretim ilişkilerini muhafaza edecek güçte değildir. Dolayısıyla, yabancı ve yerli tekellere zorunlu olarak bağlı olan toprak burjuvazisi ve feodal kalıntılarla yönetimi paylaşmaktadır.

Oligarşik yönetim içinde, işbirlikçi-tekelci burjuvazi, emperyalizmin temel dayanağı olmasına rağmen, emperyalist üretim ilişkilerini muhafaza eden tek yerli sınıf değildir.

Bizim gibi ülkelerdeki oligarşik yönetim, rahatlıkla işçi ve emekçi kitlelerin demokratik hak ve özgürlüklerinin olmadığı tam bir dikta yönetimi ile ülkeyi yönetebilmektedirler. Buna *sömürge tipi faşizm* de diyebiliriz. Bu yönetim, ya klâsik burjuva demokrasisi ile uzaktan yakından ilişkisi olmayan "temsili demokrasi" ile icra edilir (*gizli faşizm*) ya da sandıksal demokrasiye itibar edilmeden açıkça icra edilir. Ancak açık icrası sürekli değildir. Genellikle, ipin ucunu kaçırdığı zaman başvurduğu bir yöntemdir.

III. DEVRİMCİ ÇİZGİ VE REVİZYONİZM

Kısaca, III. genel bunalım döneminin karakteristiğini, emperyalizmin öteki genel bunalım dönemlerinden farklılığını belirttik.

Bu dönemde, solda revizyonizm ve oportünizm iki şekilde ortaya çıkmıştır.

Birincisi, bu dönemin karakteristik niteliklerine bakarak, Leninizmin, emperyalizm bir sistem olarak çökene kadar devam edecek olan evrensel tezlerinin geçerliliğini yitirdiğini iddia ederek, barışçıl, pasifist devrim teorileri ortaya atmaktadırlar.

Oysa emperyalizmin özü değişmemiştir. *Değişen emperyalistler arası ilişki ve istismar biçimidir*. Bu bakımdan, emperyalist dönemin Marksizmi olan Leninizmin evrensel tezleri, emperyalizm bir sistem olarak çökene kadar geçerlidir.

İkinci tip sosyal reformist çizgi, emperyalizmin değişen ilişki ve istismar biçimini dikkate almayarak, teoriyi bir eylem kılavuzu olarak değil de, tam bir dogma olarak almaktadır. Onlara göre, silahlı propaganda biçimi temel mücadele olamaz. Leninizmde böyle bir propaganda biçimi yoktur. Silahlı propaganda örgütleyici değildir. Bu şekilde ele alış, her şeye silahın ucundan bakmaktır vs...

Bu konu üzerinde biraz duralım.

Bilindiği gibi, Marx ve Engels, 19. yüzyılın ikinci yarısında, proletarya-burjuvazi mücadelesinin bir ileri aşamaya geçebilmesi ve de dünyada ilk proleter devriminin olabilmesinin, kapitalistler arası bir evren savaşıyla mümkün olabileceğini söylemişlerdi. (*Bkz. Kesintisiz Devrim-I*).

Emperyalist dönemde, bu dahiyane gözlemi, Lenin ve Bolşevikler dikkate alarak, dünyanın ilk proleter devrimini yapmışlardır.

Lenin daha 1900'lerde (*Emperyalizm* kitabını yazmadan çok önce) kapitalizmin sıçramalı ve dengesiz gelişme kanununun zorunlu olarak bir emperyalistler arası savaşı doğuracağını ve bunun da, kapitalizmin en zayıf halkası olan Rusya'da devrime yol açacağını söylemişti. Lenin'in öngördüğü devrim biçiminin temelinde, emperyalistler arası zıtlıkların kesin olarak askeri plana yansıyacağı görüşü yatar. (Bkz. *Kesintisiz Devrim-I* ve *Leninizmin İlkeleri*).

Bilindiği gibi, I. emperyalistler arası evren savaşında, bu alt-üst oluş aşamasında, dünya proletarya hareketi büyük bir sıçrama yapmış ve dünyanın 1/6'sı sosyalist olmuştur. II. emperyalist evren savaşının oluşturduğu alt-üst oluş aşamasında ise, dünyanın 1/3'ü sosyalist olmuş ve sosyalizm dünya çapında büyük bir prestije sahip olmuştur.

II. Evren savaşından sonra, kapitalizm yeni bir bunalım dönemine girmiştir. Bu dönemde, emperyalistler arası zıtlığın savaşa yol açması imkansızdır. (Daha önce belirttiğimiz nedenlerden dolayı).

Küba devrimi, çalışma tarzıyla, takip ettiği rota itibariyle bu tarihsel dönemin özelliklerinin bir sonucudur. Bir başka deyişle, Marksizm-Leninizmin, bu tarihsel dönemin pratiğine uygulanmasının bir sonucudur. (Küba proleter devrimi hariç bütün devrimler, iki evren savaşının alt-üst

oluşları içinde olmuştur). *Silahlı propagandanın temel mücadele biçimi olması ve de halkın devrimci öncülerinin savaşı, Marksizm-Leninizmin evrensel tezlerinin bu somut tarihsel durumun pratiğine uygulanması sonucu ortaya çıkmış olan, bütün emperyalist hegemonya altında olan ülkelerin proleter devrimcilerinin bolşevik çizgisidir.*

İşte, silahlı propagandayı temel alan ve öncü savaşı ile emekçi kitleleri devrim saflarına çekerek, devrimci mücadelenin bir halk savaşı ile zafere ulaşacağını tespit eden partimiz bu tespiti, Marksizm-Leninizmin kılavuzluğu altında içinde yaşanılan tarihsel durumun ilişki ve çelişkilerinin ve bu çelişkilerin ülkemize yansımasının ışığında yapmıştır.

Gerek ülkemizdeki, gerekse de, dünyadaki pasifistler, silahlı propagandayı temel çarpışma biçimi alarak öncü savaşını sürdüren devrimci örgütlerin mücadelesine, "bu bir avuç adamın, hakim sınıflarla düellosudur. Bu anarşizmin, narodnizmin çizgisidir, Lenin'de böyle bir çarpışma biçimi yoktur. Sorunu bu şekilde ele alış, her şeye silahın ucundan bakmaktır... vs..." demektedirler. Aslında teslimiyetçiliğe ideolojik kılıftan başka bir şey olmayan bu iddiaların ciddiye alınacak bir tarafı yoktur. Şu kadarını söyleyelim ki, bu dönemde bir devrim olmuştur. Ve bu devrimi yapanlar, işe silahlı propagandayı temel çarpışma biçimi olarak alıp, öncü savaşı ile başlamışlardır. Bu tarihsel durumun bu Leninist çalışma biçimini temel alan devrimci hareketler, bugün dünyanın kırlık bölgelerinde halkların kurtuluş destanını yazmaktadırlar. Pasifistler ise, gerek dünyada, gerekse de ülkemizde emperyalizmin ve oligarşinin soldaki uzantısı bir avuç grup olarak, emperyalizme karşı kanla ateşle kurtuluş destanları yazanlara karşı, söz düellosu yapmaktadırlar.

Bu tip çarpışma biçiminin Lenin'de olmadığını söyleyen bu pasifistlere en iyi cevabı Lenin vermektedir.

Sözü Lenin'e bırakalım: "Marksizm çarpışma biçimleri sorunlarının salt *tarihsel* bir incelenmesini gerektirir. Bu sorunu, *somut tarihsel durumdan* ayrı olarak ele almak, diyalektik maddeciliğin esaslarının yeterince kavranmadığını gösterir. İktisadi evrimin değişik aşamalarında, siyasal-ulusal-kültürel canlı koşullardaki değişmelere bağlı olarak *değişik mücadele biçimleri ortaya çıkar, bunlar başlıca çarpışma biçimleri olurlar; bunlarla ilgili olarak ikinci derecede, tamamlayıcı mücadele biçimleri de değişir.*" (Lenin)

Evet, yaşanılan somut tarihsel durumda (emperyalizmin III. bunalım döneminde) ve de iktisadi evrimin (emperyalizmin) değişik aşamalarında

siyasal, ulusal-kültürel canlı koşullardaki değişmeleri dikkate almadan Marx, Engels, Lenin, Stalin, Mao'nun yapıtlarından, pratikten kopuk, mekanik olarak çalışma tarzları tespit edenler, iyi birer marksolog olabilirler, ama asla proleter devrimcisi olamazlar.

Oportünizmin her türü ile devrimci çizgi arasındaki temel farklılık, temel mücadele biçiminin seçilişinde ortaya çıkar. Bilindiği gibi hakim sınıflara karşı yürütülen proleter devrimci mücadele çok yönlüdür. Bu çok yönlülük literatürde iki ana başlık altında toplanır:

a) Barışçıl mücadele metodları (uzlaşıcı demek değildir)

b) Silahlı aksiyon metodları.

Emperyalizmin işgali altında olan ülkelerde emperyalizm ve oligarşiye karşı mücadele nasıl yürütülecektir? Oligarşi ile halkın memnuniyetsizliği ve tepkileri arasındaki suni denge hangi mücadele biçimi temel alınarak bozulacaktır? Halkı devrim saflarına çekmek için hangi mücadele metodunu temel olarak seçeceğiz? Geniş bir siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının temel aracı hangi mücadele biçimi olacaktır?

İşte, devrimci çizgi ile oportünist çizgiyi, devrimci teoriyi, "ortodoks" ideolojik-politik sözebeliğinden ayırt eden temel ölçü buradadır.

Devrimci mücadeleyi, yaşadığımız dönemde, evrim ve devrim aşamaları diye kesin çizgilerle ayıran, uluslararası revizyonizmin, pasifizmin bu soruya cevabı şudur: (Aralarındaki ayrılıklar ne olursa olsun, şehirleri temel alandan, kırları temel alana kadar.)

"*Kitlelerin içine girerek, kitlelerin acil gereksinmeleri etrafında, kitleleri örgütleyip, eyleme sokma ve kitlelere siyasi bilinç götürüp örgütleme, yani emekçi kitlelerin ekonomik ve demokratik hak ve istemleri etrafında kitleleri örgütleyip, siyasi hedefe yönlendirme.*"

Demokratik hak ve özgürlüklerin kullanılamadığı -rafa kaldırıldığı- daha doğru bir deyişle oligarşi tarafından kullanılmasına "izin" verilmediği, ordusu, polisi ve diğer güçleri ile emekçi kitlelere tam bir tenkil politikasının izlendiği bütün geri-bıraktırılmış ülkelerde, bu tip klâsik "kitle çalışması" ile ekonomik ve demokratik mücadeleyi, politik mücadeleye dönüştürmek isteyen örgütler, düşmanın askeri üstünlüğü ve baskısı karşısında, güçsüzlüğe düşecekler, giderek de iyice sağa kayacaklardır.

Bu yol "oligarşik diktatörlük ile halktan gelen baskı arasında kurulmuş olan suni dengeyi bozacak yerde onu devam ettirecektir." (Che)

Evet, devam ettirecektir. Elbette bu yoldan gidildiğinde de görünüşte

bazı ilerlemeler olacaktır. Ancak bu yolun savunucuları, giderek başlangıçta savaşçı niteliklere sahip olsalar bile, bu niteliklerini kaybedecek, yozlaşacak ve giderek bürokratlaşacaklardır. Yitirilen devrimci öz ve de pasifize edilmiş beş-on emekçi; işte bu görüşün yolu basitleştirilince budur.[7]

Bu mücadele biçimini temel alan örgütler giderek, devrimci milliyetçilerin koltuğu altına girecek ve onların yönetiminin ülkede demokratik hak ve özgürlükleri sağlayacağını ve bu ortamda da, ekonomik ve demokratik mücadelelerin etrafında kitleleri örgütleyip bilinçlendireceklerini düşüneceklerdir.

Mesela, ülkemizdeki (x) grubu, siyasi gerçekleri açıklayan bir yayın organı etrafında toplanıp fabrika, vs. yerlerde üslenmeye çalışarak, ekonomik ve demokratik kitle hareketlerinin içine girerek, buradan hareketle kitleleri devrim saflarına çekmeye çalışırlarken, yani bu tip mücadele biçimini *temel* alırlarken, öte yandan örgütlenmelerine para sağlamak amacı ile bir-iki soygun yapmışlar ve bir-iki sabotaj ve suikast teşebbüsünde bulunmuşlardır. (Ancak yapılan bu *silahlı eylemler*, silahlı propaganda değildir.)

Ve bu çalışma tarzı içinde olan (x) grubu bütün ümitlerini devrimci-milliyetçi bir cuntaya bağlamıştı. Çünkü bu cunta, 27 Mayıs Anayasasını fiilen işler hale getirecek, 141-142'yi kaldıracak ve temel olarak aldıkları mücadele biçimine uygun bir ortam yaratacaktı.

Devrimci görüş:

Oligarşi ile halkın düzene karşı memnuniyetsizlik ve genellikle bilinçsiz tepkileri arasında kurulmuş olan suni dengeyi bozmanın, kitleleri devrim saflarına çekmenin temel mücadele metodu silahlı propagandadır.

Emekçi kitlelerin ekonomik ve demokratik mücadelelerinin, oligarşik diktatörlük -isterse temsili görünüm içinde olsun- tarafından terörle bastırıldığı merkezi otoritenin ordusu, polisi, vs. ile "dev" gibi güçlü olarak halk kitlelerine gözüktüğü, gizli işgalin var olduğu bu ülkelerde, kitlelerle temas kurmanın, onları geniş bir siyasi gerçekleri açıklama kampanyası ile devrim saflarına kazanmanın temel mücadele metodu silahlı propagandadır.

Silahlı propaganda, askeri değil politik mücadeledir. Ferdi değil, kitlevi mücadele biçimidir. Yani silahlı propaganda, pasifistlerin iddia ettiği gibi kesin olarak terörizm değildir. Bireysel terörizmden amaç ve biçim olarak farklıdır. Silahlı propaganda, belli bir devrimci stratejiden ha-

reketle, emekçi kitlelere elle tutulur, gözle görülür maddi ve somut eylemlerden hareketle, soyuta gider. Maddi olaylar etrafında siyasi gerçekleri açıklayarak, kitleleri bilinçlendirir, onlara politik hedef gösterir. Silahlı propaganda, halkın düzene karşı olan memnuniyetsizliğini ajite eder, onları emperyalist beyin yıkamanın giderek etkisinden kurtarır. Önce kitleleri sarsar, giderek de, bilinçlendirir. Merkezi otoritenin görüldüğü gibi güçlü olmadığını, onun kuvvetinin herşeyden önce *yaygara, gözdağı ve demagojiye* dayandığını gösterir.

Silahlı propaganda, herşeyden önce, günlük maişet derdi, vs. içinde kaybolan, emperyalist yayınla şartlanmış, düzenin şu veya bu partisine "umudunu" bağlamış kitlelerin dikkatini devrim hareketine çeker, uyuşturulmuş, pasifize edilmiş kitlelerde kıpırdanma yaratır.

İlk dönemde, yoğun sağcı propagandanın (oportünist yayın da dahil) etkisi ile kitlelerdeki şaşkınlık ve tereddüt, giderek devrim hareketine karşı sempatiye, eylemler karşısında, yüzündeki "adalet" maskesini bir kenara atarak baskı ve terörünü halkın üzerinde görülmedik derecede artıran oligarşinin çirkin yüzünü görerek ona karşı anti-patiye dönüşür.

Silahlı propagandayı temel alan örgüt, giderek ezilenlerin tek umut kaynağı olur. Bir yandan işsizliğin ve pahalılığın giderek artması halkın memnuniyetsizliğini had safhaya ulaştırırken, silahlı propagandanın karşısında baskı ve terörünü iyice artıran, halkın giderek bütün demokratik haklarını rafa kaldıran oligarşi, başta aydınlar olmak üzere bütün halkın nazarında, değer yitimine uğrar. Gerilla savaşını başarı ile yürüten parti, önce soldaki çeşitli oportünist fraksiyonların etkisi altında kalmış olan halkın uyanık kesimlerini etrafında toplayacak, soldaki parazitleri giderek temizleyecektir. Pasifistlerin kafalarını karıştırdığı unsurlar -işçi, köylü, öğrenci- giderek, silahlı propagandanın etrafında toplanacaktır. Yani silahlı propaganda önce solu toplayacaktır. Başlangıçta çeşitli eğilimlerin etkisi altında olan samimi unsurlar tek bir strateji etrafında toplanacaklardır.

Silahlı propaganda, kır ve şehir gerilla savaşı ile psikolojik ve yıpratma savaşını içerir.

Temel mücadele biçiminin bu şekilde ele alınması, elbetteki öteki mücadele biçimlerinin ihmal edilmesi demek değildir. Silahlı propagandayı temel alan örgüt, öteki mücadele biçimlerini de gücü oranında ele alır. Ancak öteki mücadele biçimleri *talidir*. Silahlı propaganda, temel mücadele biçimidir. Bu ekonomik ve demokratik kitle hareketlerine seyirci ka-

lınması demek değildir. Örgüt, gücü oranında, ekonomik ve demokratik hak ve istemler etrafında kitleleri örgütlemeye çalışır. Oligarşiye karşı her çeşit tepkiyi yönlendirmeyle uğraşır. Ancak başlangıçta asla her yere koşmaz, gücünü aşan silahla güven altına alınamayan kitle hareketlerinin içine girmez. *Gücüyle orantılı olarak silahlı propagandanın dışındaki, bilinçlendirme, siyasi eğitim, propaganda ve örgütlendirme işleri ile uğraşır.*

Klâsik politik kitle mücadelesi ile silahlı propaganda birbirini izler ve birbirinin içinde, birbirine bağımlıdırlar, her biri diğerini karşılıklı etkiler.

Silahlı propagandanın dışındaki öteki politik, ekonomik, demokratik mücadele biçimleri silahlı propagandaya tabidir ve silahlı propagandaya göre biçimlenirler. (Tali mücadele biçimleri temel mücadele biçimine göre şekillenir. Yani silahlı propaganda metodlarına göre şekillenir).

İşte silahlı propagandayı temel, öteki politik, ekonomik ve demokratik mücadele biçimlerini, bu temel mücadele biçimine tabi olarak ele alan devrimci stratejiye, *Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi* denir. (Bu stratejinin örgütü de, ideolojik mücadeleyi bir polemik aracı olarak ele almaz. İdeolojik mücadeleyi, kendi kadrolarının siyasi eğitimi olarak ele alır).

İşte III. bunalım döneminde, emperyalizmin işgali altında olan ülkelerin solundaki devrimci ve revizyonist çizgilerin görüşleri özetle budur. Kısaca özetlersek: Bu ülkelerde "proleter devrimci" adı altında iki tip sapma görülmektedir.

1) Revizyonist, Klâsik "Ortodoks" Çizgi: (Karakteristikleri)

Askeri yan ile politik yanı birbirine zıt şeylermiş gibi görüp, askeri yanın küçümsenmesi. Şehir proletaryasının siyasi işlevini, proletaryanın anahtar rolü oynadığı sovyetik modelin ışığı altında görerek, aşırı abartma. Silahlı propagandanın prestij kazanması üzerine solda prestij kaybına maruz kalan bu örgütler, sonradan gerilla yapan bir şube de açmışlardır. Tabiî bu gerilla hikaye olmuştur.

Milli bir krizin ülkede olmasına rağmen barışçıl mücadele metodlarının temel alınmasının ve de evrim ve devrim aşamalarının kesin çizgilerle ayrılmasının, Öncü Savaşının reddinin oluşturduğu kendiliğindencilik.

2) Bu görüşe tepki olarak doğan, Küba Devriminin yanlış yorumlan-

masının sonucu ortaya çıkan militan sol çizgi; *Fokocu Görüş*: Şehir-kır ilişkilerini, silahlı propaganda ve öteki mücadele biçimlerini diyalektik bir bütün olarak görmeyen, tek ve bütün olarak kırları ve silahlı propagandayı alan, şehirlerin ve öteki mücadele biçimlerinin tali rolünü önemsemeyen bir görüştür. Bu görüşün temelinde, geri-bıraktırılmış ülkelerdeki milli krizin en olgun bir şekilde değerlendirilmesi, öncünün mücadelesi ile köylülerin derhal silaha sarılarak, savaşın kısa zamanda Halk Savaşına dönüşeceği düşüncesi yatmaktadır.

Dolayısıyla bu çizgi de "sol" bir kendiliğindenciliktir. Ancak bu görüşün savunucuları, hayatın gerçekleri karşısında bu yorumlarının gerçekçi olmadığını anlayarak, hızla bu görüşü terketmişlerdir. Dünyada bugün hemen hemen fokocu anlayış içinde olan silahlı propaganda örgütleri yok gibidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'NİN TARİHİ-SOSYAL-EKONOMİK ÖZELLİKLERİ VE PRATİĞİMİZE İLİŞKİN SORUNLAR

I. MERKEZİ FEODAL OSMANLI DEVLETİ

Osmanlı devletini iki aşamada ele almak gerekir:

a) Askeri Merkezi Feodal Osmanlı İmparatorluğu.
b) Komprador Feodal Osmanlı Devleti.

Osmanlı toplumu, klâsik feodal bir bünyeye sahip olmamasına rağmen feodal bir devletti. Tam deyimiyle -özellikle 15. yüzyıldan sonra- toplumsal yapı; askeri merkezi-feodal bir yapıydı. Toprağa bağlı reaya üretiyor; artı-ürün, ikincil dereceden feodaller aracılığıyla merkezi otorite tarafından ele geçiriliyordu. Stratejik ticaretin yollarının Osmanlı feodalizminin elinde olması ve dış talan, iç talanın -iç sömürünün- keskin olmamasını sağlıyordu.

Bu durum ve mevcut feodal yapının klâsik tipte olmaması iç çelişkileri belli ölçülerde yumuşatıyordu. (Yani üretici güçlerle feodal üretim ilişkileri arasındaki çelişki kısa bir dönemde had safhaya gelecek kadar keskin olmadı). Kapitalizm yavaş yavaş uç vermeye başlarken, çelişkiler keskinleşme sürecine girerken Avrupa kapitalizminin dış müdahalesi ile bu engellenmiş, yerli kapitalizm gelişememiştir.[8]

Avrupa kapitalizminin bir sömürü sahası haline gelişinde bu zayıf oto-dinamizm şüphesiz önemli rolü oynamıştır.

Osmanlı toplumunun Avrupa kapitalizminin bir açık pazarı haline gelmesi 18. yüzyılın sonlarına doğru olmuştur. (1838 Balta Limanı Anlaşması ile bu durum resmileşmiştir.) Bu yıllar aynı zamanda merkezi otoritenin zayıflayıp feodal mahalli birimlerin gücünü artırdığı yıllardır.

Osmanlı toplumu, 18. yüzyıldan itibaren hızlı bir sömürgeleşme sürecine girmiş, devlet hızla kompradorlaşmış, rüşeym halinde yerli kapitalizm Avrupa kapitalizminin rekabetine dayanamayarak kavrulmuş, ekonomi, feodal-komprador bir yapıya sahip olmuştur.

Bu feodal-komprador ekonomik yapının önemli özelliklerinden birisi de, uluslaşmayı yürütecek, feodal veya yarı-feodal toplum karakterinden, gelenek ve törelerinden doğan sosyal, psikolojik ve de kültürel oluşumun etkisi altında uyuyan halk kitlelerini harekete getirecek, ilerici ve demokratik düşünceyi yaygınlaştıracak güçte devrimci burjuvazinin olmayışıdır. Bu görev zorunlu olarak küçük-burjuvazinin omuzlarına yüklenmiştir.[9] Bir başka deyişle, Osmanlı feodalizminin klâsik bir bünyeye sahip olmayışının oluşturduğu zayıf oto-dinamizm askeri feodal devletin katı merkeziyetçiliğinin oluşturduğu imtiyazlı geniş bürokrasinin adeta bir sınıf gibi hareket kabiliyetini doğurmasıdır.

Merkezi feodal devletin, 18. yüzyılda içte yavaş yavaş merkezi etkinliğini kaybederek, mahalli mütegallibenin iktidar gücünü artırması ve dış müdahale ile merkezi feodal devletin dayanamayarak ittifaka girip, kompradorlaşması, bu imtiyazlı kapıkulu zümresi içinde iki akım ortaya çıkarmıştır. Kapıkulunun Avrupa kapitalizminden paylar alan, imtiyazlı üst tabakası, sultan ailesi ile birlikte hızla kompradorlaşmışlardır. Galata bankerleri, kompradorlaşmış saray ve kapıkulunun (feodal komprador devlet) üst kesimi, batı sömürüsünden oldukça önemli paylar alan imtiyazlı gerici ittifakı oluşturuyordu.

Batı Avrupa kapitalizminin talanı ile hızla eski imtiyazlarını kaybeden, eski "şanlı" ve imtiyazlı dönemlerinin özlemini çeken kapıkulunun bu tayfası devletin bu yeni sürecinden memnun olmadılar. (Bunda mahalli mütegallibenin gücünü artırması da etkilidir). Eski imtiyazlı günlerin özlemi ile feodal-komprador akıma karşı önce "Osmanlılık", sonra da Avrupa'da gelişen, milliyetçilik akımının etkisi ile "Türkçülük" bayrağı altında tavır aldılar. Ancak bu zümre karakteri gereği hedefleri daima bulanık, eylemleri de direkt sonuca gidecek eylemler değildir. Avrupa kapitalizmi bu

zümre içinde kendine ajanlar bularak, temelde kendi istismarını daha da genişleten sahte devrimci hedeflere -Turancılık, vs. gibi- çoğu kere rahatlıkla kanalize edebilmiştir. Hatta zaman zaman feodalitenin tepkilerine karşı, bu zümreyi bir tehdit aracı olarak bile kullanabilmiştir.

Sonuç olarak:

1) Avrupa'nın coğrafi ve teknik keşiflerinden istifade edip kapitalizme geçmesi aşamasında, Osmanlı devleti zayıf oto-dinamizminden dolayı geç kalmıştır. Dolayısıyla sömürgeleşme sürecine girmiştir.

2) Osmanlı feodalizminin niteliğinden dolayı (klâsik anlamda feodal-serf ilişkisinin açık ve kesin olmaması ve de iç sömürünün yumuşak ve gizli olması) isyancılık emekçilerde bir gelenek haline gelmemiştir. Merkezi feodal devlet dış talanı temel alıp, iç sömürüyü nispeten gizli ve yumuşak yürüttüğünden dolayı, Anadolu halkına bir yüce baba, bir hami gibi gözükebilmiştir.

3) Merkezi feodal otoritenin çok güçlü olması (mahalli mütegallibe çok zayıf) devlet otoritesinin "yenilmezliği" ve "karşı konulmazlığı" düşüncesini kitlelerde "fikri sabitlik" derecesinde yerleştirmiştir.

Özetle söylersek, feodal devletin kompradorlaşma öncesi dönemine kadarki süre içinde devlet "halkın babası" ve "kerim devlet" olarak kitlelere görünmüştür. Komprador-feodal devlet döneminde ise devletin kitlelere görüntüsü, ceberutlaşmış, ancak "karşı-konulmazlığı", "yıkılmazlığı" düşüncesi devam etmiştir.

Ancak I. Milli Kurtuluş Savaşı döneminde, açıkça işgalci düşmanın saflarında yer alan komprador-feodal devlete karşı Kuvay-ı Milliye'nin başarılı eylemleri ceberut, "yıkılmaz", "karşıkonmaz", "gücünü tanrıdan alan" Osmanlı devletinin bu görünümünü yıkıp atmıştır.

4) İç ve dış dinamiğin etkisi ile feodalizmin rahminden doğan devrimci bir burjuvazi gelişememiştir. Onun görevini zorunlu olarak küçükburjuva aydınları omuzlamışlardır.

II. KEMALİZM

Kemalizm, emperyalizmin işgali altındaki bir ülkenin *devrimci-milliyetçilerinin* bir milli kurtuluş bayrağıdır. Kemalizmin özü, emperyalizme karşı tavır alıştır. Kemalizmi bir burjuva ideolojisi, veya bütün küçükburjuvazinin veyahut asker-sivil bütün aydın zümrenin ideolojisi saymak kesin olarak yanlıştır.

Kemalizm, küçük-burjuvazinin en sol, en radikal kesiminin milliyetçilik tabanında anti-emperyalist bir tavır alışıdır. Bu yüzden, Kemalizm soldur; milli kurtuluşçuluktur. Kemalizm, devrimci-milliyetçilerin, emperyalizme karşı aldıkları radikal politik tutumdur.[10]

Ülkede, kendi solunda, emperyalizme karşı hiçbir devrimci, ulusal-radikal sınıf hareketi olmadığı, dünyada, bugünkü gibi milli kurtuluş savaşlarının destekçisi bir dünya sosyalist bloğunun olmadığı bir evrede, emperyalizme karşı, dünyada ilk muzaffer olmuş bir halk savaşını veren radikal-milliyetçiler, bu bakımdan, ülkemizin -kökeni Osmanlı alt bürokrasisinin ilericiliğine dayanan- bir orjinalitesidir. Kemalistler için ülkemizdeki, asker-sivil aydın zümrenin jakobenleri diyebiliriz.

III. 1923 DEVRİMİ, 1923-42 ve de 1942-50 DÖNEMLERİ

1923 Devrimi, önder sınıfın karakterini yansıtan bir milli devrimdir. Emperyalist işgal kırılmış, komprador-burjuvazi tasfiye edilmiş, yabancı sermayeye tanınan bazı imtiyazlara rağmen genellikle emperyalist istismar bertaraf edilmiş, feodalizmin ideolojik ve politik gücü kırılmıştır.

Bu, muhtevası burjuva olan bir devrimdir. (Stalin ve Mao, 1919-23 Anadolu harekâtına devrim demektedirler. Keza Mao, 1923 Anadolu Devriminden muhteva bakımından pek farklı olmayan Cezayir Devrimi için de, milli demokratik devrim kavramını kullanmaktadır). Ancak, önder sınıfın karakterinden dolayı, bu devrim sürekli kılınamamış, duraklamalara ve hatta geriye dönüşlere maruz kalmış, sonunda da ülke yeniden sömürgeleşme sürecine girmiştir.

I. Milli Kurtuluş Savaşının ve de 1923 Anadolu Devriminin önderinin büyük-burjuvazi olduğunu söylemek gerçeklere aykırıdır.[11] Çünkü emperyalist dönemde burjuvazi, bütün dünyada devrimci, milliyetçi ve demokrat niteliğini kaybetmiştir. Onun ideolojisi artık milliyetçilik değil, kozmopolitizmdir. O, vatan, millet bayrağını geminin bordosundan aşağıya atmıştır. Bu bayrağı, emperyalist dönemde enternasyonalizm ve yurtseverlik tabanında proleter devrimcileri, milliyetçilik tabanında ise küçük-burjuva radikal unsurları yükseltmektedir.

1923'te kurulan, milli, laik Türkiye Cumhuriyeti'nde yönetim, hiyerarşik tabanın üst kademesinde kemalistler olmak üzere, küçük-burjuvazinin ve de burjuvazinin bütün fraksiyonlarının ortak yönetimidir.

Feodal mütegallibe sindirilmiş, ancak politik ve ideolojik gücü kırılmasına rağmen, ekonomik gücü bertaraf edilememiştir.

Kısaca özetlersek, *feodal-komprador devlet mekanizması parçalanmış yerine, tek parti yönetimi altında küçük-burjuvazinin diktatörlüğü egemen kılınmıştır.*

Lenin, küçük-burjuvazinin hiyerarşinin en üstünde yer aldığı yönetimin niteliklerini şu şekilde belirtmektedir: "... *otorite ve devlet gücünün bu sınıfın ekonomik, sosyal ve politik hiyerarşinin başında kalmasının hizmete konulması ve emperyalizmle ittifak halinde bulunan feodalite ile sermaye diktatörlüğü yerine küçük-burjuva diktatörlüğünün kurulması, bunun için de baskıcı devlet mekanizmasının bu sınıfın çıkar ve ideolojisinin hizmetine konulması.*"

İşte 1923 Türkiye Cumhuriyeti yönetiminin ideolojik ve politik niteliği budur.

Ekonomik plandaki yönetimi ise özetle şudur: Özel mülkiyet ve kârı temel alan (başka türlü olması eşyanın tabiatına aykırıdır) kendi sınıfsal ve de ekonomik örgütlenmesini genişleten, giderek de "milli burjuvazi" sınıfını yetiştirmeye yönelik, küçük üretime dayanan, özünde boş bir milli ekonomi yaratılmıştır.

Bu tip ekonomiye ilişkin, Lenin şöyle demektedir: "... *Şehir ekonomisinin hafif endüstri temeli üzerinde kurulması, daha doğrusu kırsal bölgelerde ve şehirlerde bir tüketim ekonomisinin kurulması (bu 'ne üretilirse tüketilir' ilkesine dayanan ve birinci derecede küçük-burjuva tüketim ihtiyaçlarının hizmetinde olan bir ekonomidir; küçük-burjuva, proletaryanın ve yoksul köylülerin gücünden elde ettiği artı-değerin büyük bir kısmını elinde tuttuğu için nispeten büyük bir satın alma gücüne sahiptir).*"

1923 yıllarında yönetimin üst kademesinde bulunan Kemalistler, başlangıçta emperyalizmle ekonomik plandaki ilişkilerde çekimserdirler. Bir yandan emperyalizmin uzantısı komprador-burjuvazi tasfiye olunurken, yabancı tekellere ilişkin pek çok stratejik işletmeler satın alma yolu ile millileştirilir ve de borç almada son derece dikkatli davranılırken, öte yandan yine de kapitalist dünya içinde yer alınarak, yabancı sermayeye bazı imtiyazlar tanınmaktadır. İdeolojik ve politik alanda gücü iyice kırılan feodalizmin ekonomik gücüne, fazla dokunulamamaktadır. Yani, küçük-burjuva yönetimi, sınıfsal karakterinden dolayı, emperyalizm ve feodalizmle olan bütün köprüleri atamamaktadır.

"... Küçük-burjuvazinin örgütlenmesinin genişletilmesi, bununla birlik-

te feodalite ile olan sınıfsal ve siyasal ilişkilerini koruyacak bir köprünün kurulması." (*Lenin*)

İstiklâl-i tam Türkiye yolunun her alanda tam bağımsız olmaktan geçtiğinin bilincinde olan bu yönetimin lideri G. Mustafa Kemal, milli ekonomi konusunda çok hassas davranmıştır. Gümrük himayeleri, millileştirme, yerli malı kullanma mecburiyetleri, vs.lerde milli bir kapitalist sınıfı oluşturma gayretleri içinde olan Cumhuriyet yönetimi, bu amaçla milli kapitalizmin gelişmesi için devletin bütün imkanlarını kullanmıştır. Ancak gittikçe gelişen politik ve ekonomik plandaki küçük-burjuvazinin örgütlenmesi, giderek ticaret burjuvazisi ile işbirliği içinde olan ve devletin imkanlarını bu alanlarda kullanan bir *bürokrat burjuvazisi* oluşturmuştur.

Meselâ, milli özel yatırımları desteklemek ve kredi vermek amacı ile kurulan İş Bankasının kurucuları, milli kurtuluş savaşına katılmış, Cumhuriyet döneminin politikacıları ile tüccar ve eşraftır. (Bkz. *Savunma*)

İş Bankasının bir nevi politikacılar bankası olarak kurulmuş olması, Cumhuriyet dönemi için bir aforizm salgınının başlangıcı olmuştur. (F. R. Atay, Bkz. Doğan Avcıoğlu, *Türkiye'nin Düzeni*) Giderek Cumhuriyet yöneticilerinin bir kesiminin bürokrat-burjuvazi haline dönüşmeleri, ticaret-burjuvazisi ve eşrafla birlikte ekonomik yatırımlar yapmaları, başlangıçta, ekonomide özel kartelleşme ve tröstleşmeye, yabancı sermaye yardımlarına ve işbirliğine karşı olan devlet üzerinde politik gücünü yavaş yavaş artırmayı doğurmuştur. Yavaş yavaş, bu konuda, meclisten imtiyazlı kanunlar çıkartılmış, yabancı sermaye ile "işbirliği" gelişmiş, ekonomide reformist-burjuvazi ile bürokrat-burjuvazi işbirliği sonucu tekelleşmeye doğru gidilmeye başlanmıştır.

"Aslında sanayiyi ellerinde tutan İş Bankası grubunun büyük yatırımlara burnunu sokup, tekel elde etmesi, bunun yanında perde arkasında bir şirket kurup o fabrika mamüllerini ithal edip, yüksek tuttuğu fabrika fiyatları ile piyasaya sürmesi reformist-burjuvazinin İş Bankası içindeki bir kanadının sivrilmesine ve tekelleşmesine giderek yol açmıştır. Türkiye'de tekelci-burjuvazinin uç vermeye başlamasında en etkin grup, İş Bankası grubu olmuştur". (Bkz. *Savunma*)[12]

Özetle söylersek:

Bu dönemi üç evrede özetleyebiliriz:

1) *1923-32 Dönemi:* Ülkenin bağımsız, ekonomisinin ise bir milli tüketim ekonomisi olduğu evre.

Bürokrat-burjuvazisinin doğuş evresi. Bu evre, yönetimde Kemalistlerin en ağırlıkta olduğu evredir.

2) *1932-42 Dönemi:*Bu evrede, bürokrat-burjuvazinin, ticaret burjuvazisi ve de yabancı tekellerle birleşip yavaş yavaş tekelci-burjuvaziye doğru dönüşmeye başladığı evredir. 1932 Dünya krizinin oluşturduğu ekonomik sarsıntıdan bu zümre geniş ölçüde istifade etmiş ve palazlanmaya başlamıştır. (Bkz, 1932 Milli Korunma Kanunu, *Savunma*).

3) 1942-50 Dönemi: Savaş yıllarında özellikle Saraçoğlu döneminde, Saraçoğlu yönetiminin fiyatları serbest bırakması, ülkede dört nal bir enflasyon yaratmış, Marshall, Truman yardımları paravanası altında, Amerikan emperyalizmi ülkeye iyice girmiş ve yabancı sermayeye geniş imtiyazlar sağlanmıştır. (Ülkenin sömürgeleşme sürecinin başlaması).

IV. 1950-71 DÖNEMİ

Bu yıllar ülkeye Amerikan emperyalizminin ekonomisinden politikasına, kültüründen sanatına kadar damgasını vurduğu ve bizzat oligarşi içinde yer aldığı yıllardır. (Emperyalizmin içsel bir olgu haline gelmesi). Bu yıllarda emperyalist üretim ilişkileri ülkenin en ücra köşesine kadar egemen olmuştur.

Kısaca dersek, *küçük-burjuva milli ekonomisi, emperyalist istismara cevap verecek şekilde değişikliğe uğramış, emperyalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu oligarşinin gayri milli ekonomisine dönüşmüştür. Küçük-burjuva diktatörlüğü yerini oligarşik diktaya terketmiş, küçük burjuvazinin milli ideolojisi ve politikası, oligarşinin gayri milli ideolojisi ve politikasına yerini bırakmıştır.*

Emperyalist tekellerle baştan bütünleşmiş olarak doğan yerli tekelci-burjuvazinin gerçek anlamda gelişip yaygınlaşması bu devrede olmuştur. Özellikle 1960'dan sonra, emperyalist üretim ilişkilerinin derinlemesine yayılmasına paralel olarak, yerli tekelci-burjuvazi de oligarşi içinde emperyalizmin temel dayanağı olmuştur.

Ancak, bu dönemde herşeye rağmen, oligarşi ile küçük-burjuvazi arasında bir nispi denge ülkede süregelmiştir. Yani oligarşi devlete bu dönemde tam anlamı ile hakim değildir. Bu yüzden belli ölçülerde özellikle bürokrasi ve ordu içindeki devrimci-milliyetçiler etkinliklerini bu dönemde devam ettirebilmişlerdir. Fakat özellikle 1963'den sonra, yerli ve yabancı sermayenin ülkemizde giderek merkezileşip, yoğunlaşması ve me-

ta üretiminin ta köylere kadar girmesi ile oligarşi kademe kademe gücünü artırmış ve nihayet 1971'de küçük-burjuvazinin sağ ve orta kanadını da kendi saflarına çekerek, ordu ve bürokrasi içindeki Kemalistlerin gücüne büyük bir darbe indirmiştir.

V. 12 MART ve DEĞİŞEN SINIFLAR İLİŞKİSİ

12 Mart darbesi ile birlikte, ülkedeki sınıflar kombinezonunda tam bir değişiklik olmuştur. Ülkedeki devrimci-milliyetçilerle oligarşi arasındaki nispi denge bozulmuş, devletin bütün kurumlarına oligarşi tam anlamı ile hakim olmuştur.

Kökenini Osmanlı devletinden ve yirmibeş yıllık Cumhuriyet dönemi küçük-burjuva yönetiminden alan Türk ordusunun küçük-burjuva devrimci geleneği artık son bulmuş, ordu doğrudan emperyalizmin ve oligarşinin sömürgeci politikasının aleti olmuştur. (Bu, Türk Ordusunda devrimci-milliyetçilerin hiç kalmadığı anlamında yorumlanmamalıdır. Sosyal olayların sonucu birden ortaya çıkmaz. Ordu ve bürokrasi içinde devrimci-milliyetçiler bir süre daha barınacaklardır. Ancak artık eski güçlerini kaybetmişlerdir. Ve giderek de hızla tasfiye olacaklardır).

Ülkemizde 12 Mart askeri darbesinin olması bir tesadüf değildir. Bu genel olarak, emperyalizmin III. bunalım döneminin, özel olarak Amerikan ekonomisinin 1967'den beri içine girdiği korkunç krizin, Yankee işgali altındaki ülkemize yansımasının bir sonucudur. Ülkemizdeki rejimin militarize olması ve de saldırganlığını artırması, Amerikan emperyalizminin ekonomisini askerileştirmesini olağanüstü artırıp, içerde ve dışarda terörünü artırmasının "Küçük Amerika"ya yansımasıdır.

Amerikan emperyalizminin krizinin had safhaya ulaşması, ülkemizdeki tekellerin aç gözlü sömürüsünün artması emperyalist üretim ilişkilerinin iyice kökleşmesini oluşturdu. Bu ise, ülkemizdeki sosyal, iktisadi ve siyasi krizi iyice derinleştirdi. Paramız devalüe edildi. Fiyatlar görülmedik bir seviyeye yükseldi. Emekçi halkın yoksulluğu, sefaleti had safhaya ulaştı.

Amerika, Türkiye'deki Süleyman Demirel hükümetine iki tavsiyede bulundu. Ülkede kendi sömürüsünü artıracak bir dizi "rasyonalizasyon" tedbirleri (dolayısıyla işbirlikçi-tekelci burjuvazi lehine) almasını (Bkz. OECD Raporları) ve orduyu yönetime katarak hızla gelişen demokratik mücadeleyi bastırmasını tavsiye etti.

Süleyman Demirel yönetiminin bir ayağı tekelleşememiş vurguncu

Anadolu burjuvazisine ve feodal kalıntılara dayandığından bu tedbirleri gereği gibi yerine getiremedi. Tekeller için "huzuru" sağlayamadı.

Bunun üzerine alaşağı edildi. Ve askeri diktatörlük kuruldu. Böylece bir yandan aç gözlü tekellerin istismarını daha da artıracak, öteki egemen sınıf ve zümrelerin aleyhine sömürüyü disipline edecek bir dizi "reformlar" yapılmış olurken, öte yandan ordu ve bürokrasi içindeki devrimci-milliyetçiler geniş ölçüde temizlenmiş ve halkımızın korkunç seviyede artan sefaletinin oluşturduğu tepkiler terörle engellenmiş, tekellerin açgözlü sömürüleri için "huzur" sağlanmış olacaktı.

12 Mart askeri darbesinin sonuçlarını ve aşamalarını sırasıyla şöyle özetleyebiliriz:

1) *Ülkemizdeki askeri diktatörlük, Amerikan emperyalizminin ülkemizdeki işgalinin aldığı son biçimdir. Bu, temsili demokrasinin rafa kaldırılması, düzen partilerinin rolünün asgariye indirilmesi demektir. Artık Türk Ordusu, oligarşinin halkımıza karşı yürüttüğü baskı politikasının açık ve doğrudan bir aleti olmuştur.*[13]

Fakat Türk ordusunun alt kademe subaylarının niteliğini belirleyen milliyetçiliktir. Çoğunluğu da askeri liselerden gelen, küçük-burjuva emekçi kökenli kişilerdir. On yıldır emperyalizm sistemli çalışarak, ordunun küçük-burjuva devrimci geleneğini geniş ölçüde değiştirmiş, 12 Martla birlikte geniş tasfiyelere gitmiştir. Latin Amerika'daki gibi iç savaşa uygun bir biçimlenişi olmayan geniş Türk ordusunda, daha bir süre devrimci geleneğin izleri görülebilir. Ancak süratle oligarşi, tasfiyeler ve yeniden düzenlemelerle orduyu iç savaş ordusu haline getirerek doğrudan vurucu gücü haline getirmektedir.

2) Oligarşi 12 Mart darbesini ülkemizdeki küçük-burjuvazinin gücünü dikkate alarak, onlara ters düşmeyecek, "Atatürkçü", "milliyetçi", "ilerici", "reformcu" sloganlarla yapmış, I. Erim Hükümeti de reformist bir hükümet olarak görünmeye özel olarak dikkat etmiştir.

Bu, asker-sivil aydın zümrenin radikal kanadının sağ kanat ile olan ittifakını bozmak, onu tecrit edip, bu sloganlarla en azından nötralize edip, bürokrasi ve ordu içindeki, "tarafsız" ve sağ kanadı kendi saflarına çekmek için uyguladıkları bir yöntemdir. Oligarşi, ülkedeki nispi dengeden dolayı, bu yöntemi uygulamaya mecburdu. Çünkü Türk Ordusu, ülkenin tarihsel gelişmesinin sonucu olarak, Latin Amerika orduları gibi oligarşinin henüz vurucu gücü olmuş ve o şekilde örgütlenmiş değildi. Bu mekanizmayı, kendi politikasının doğrudan aracı olarak kullanabilmesi için, bu türlü sloganlarla işini yürütmesi zorunluydu.

Ayrıca Amerikan emperyalizmi sömürüsünü daha da genişletebilmek (tabi işbirlikçi-tekelci burjuvazi lehine de) yani sömürüyü disipline edebilmek için, bürokrasi ve ordu içindeki küçük-burjuva aydınlarının desteğine de muhtaçtı.

Şöyle ki, bu sömürüyü disipline etme eylemi, oligarşinin içindeki eski etkinliklerini kaybetmiş olsalar bile, hala belli bir güç olan, özellikle mecliste önemli bir çoğunluğu oluşturan öteki gerici sınıf ve zümreleri -ticaret ve tarım burjuvazisi ile feodal kalıntıları- son derece rahatsız etmektedir. Bu yüzden başlangıçta bu sarı "reformları" büyük bir tepkiyle karşıladılar. Bu gerçeği emperyalizmin ve işbirlikçi-tekelci burjuvazinin teorisinin yapıldığı Milliyet gazetesi şu şekilde özetlemektedir. "... *büyük burjuvazinin öncü çekirdeğini teşkil eden grup özel sektörün bazı kesimlerine göre daha ileri görüşlere de sahiptir. İstekler öncelikle geleneksel ticaret ve tarım sermayelerini (kapitalizm öncesi ortamdaki güçlerini sarsacak biçimde etkileyeceğinden) fazlasıyla rahatsız etmektedir. Oysa, var olan koşulların getirdiği kapitalist üretim biçimi Türkiye'de daha rasyonel tedbirlerin alınmasını zorunlu kılmaktadır. OECD, 1970'in daha ilk günlerinde, Türkiye için bu yönde bir dizi rasyonelleşme tedbirleri tavsiye etmişti.*" (Ali Gevgilili, *Türk Kapitalizmi ve Yeni İstekleri*)

Bu kapitalizm öncesi sınıf ve zümrelerin sömürüyü disipline etmeye yönelik "reformlara" karşı tepkilerini, emperyalizmin ve yerli tekelci-burjuvazinin saf iktidarı olan I. Erim Hükümeti, "ilerici, Atatürkçü, reformist" görünüm altında, küçük-burjuva aydın çevrelerin desteğini alarak, bu çevreleri bu zümreler üzerinde baskı unsuru olarak kullanıp, kırmaya çalışmıştır. Ve ilk dönemde, en radikal küçük-burjuva kanadının bile bu konuda desteğini almayı da başarmıştır.

3) *Ancak, silahlı propaganda, I. Erim Hükümetinin gerçek yüzünü ve emellerini, oligarşinin en gerici, en azgın ve terörist yönetimi olduğunu açığa çıkarmıştır. Böylece, Amerikan emperyalizminin ve işbirlikçi yerli burjuvazinin oyununu alt üst ederek, maskesini alaşağı etmiş, kademeli planını bozmuştur. "İlerici, reformist, Atatürkçü" görünümü altındaki açık faşizmin erken doğum yapmasını sağlayarak, küçük-burjuva aydın çevreler de dahil olmak üzere kamuoyunun gözlerini açtı.*

Bugün, aşağı yukarı bütün küçük-burjuva devrimci aydınları I. Erim Hükümetinin niteliğini açıkça anlamış bulunmaktadırlar.

4) Küçük-burjuva aydın kamuoyunun desteğini kaybeden emperyalizm-işbirlikçi (tekelci) burjuvazi ikilisi, bu sefer zorunlu olarak, sömürüyü disipline etmeye yönelik bir dizi rasyonelleştirme tedbirlerinden (sarı re-

formlarından) tavizler vererek, tekrar bu tedbirlerinden zarar görecek olan öteki gerici sınıf ve zümrelerle ortak müşterekler etrafında anlaşmışlardır.

Bugün oligarşi içinde tam bir bayram havası hüküm sürmektedir. II. Erim Hükümeti de, bu anlaşmanın ve gericiler arası barışın hükümetidir.

İşte 12 Mart ile birlikte ülkemizde sınıflar kombinezonunda meydana gelen değişiklikler bunlardır.

Bütün bunların anlamı, kaba deyişle, ülkemizin Latin-Amerika ülkelerinden farksız bir ülke haline gelmesidir. Artık 1961-70 döneminin sınırlı demokratik ortamı tarihe karışmış, nispi denge bozulmuştur. Emperyalist işgalin ve istismarın Türk Ordusu aracılığıyla sürdürüldüğü, ekonomik ve demokratik amaçlı her çeşit kıpırdanmanın terörle susturulduğu, legal bütün yolların tıkandığı, devrimci politikanın silahla susturulduğu bir ülke haline gelmiştir Türkiye.

Bundan böyle, bütün legal yolların tıkanmasından, emekçi kitlelere karşı tenkil politikasının en gaddarca sürdürülmesinden dolayı, kitlelerle diyalog kurmanın ve onları devrim saflarına çekmenin temel mücadele biçimi silahlı propagandadır.

Ülkemizin Latin Amerika ülkelerinden ve de öteki geri-bıraktırılmış ülkelerden kendine özgü temel farklılıkları ise şunlardır: (Bu temel faktörlerin yanında daha pek çok tali faktör sayılabilir).

1) Ülkemizin jeo-politik durumu:

Askeri ve taktik bir sorun olduğu için şu kadarını söyleyelim. Devrimciler için ülkemizin jeo-politik durumu oldukça önemli bir avantajdır.

Dezavantajı ise, anti-komünizm propagandasının tarihi "moskof düşmanlığına" dayandırılmasıdır.

2) Tarihi ve sosyal gelişmenin oluşturduğu özellik:

Osmanlı feodal bünyenin ayırtedici özelliklerinden (katı merkeziyetçiliği, güçlü devlet aygıtı ve zayıf oto-dinamizmi) dolayı, Anadolu insanının kafasında devlet mefhumu karşı konulmaz, yıkılmaz bir kavram olarak yerleşmiştir. Keza ülkede 1950'ye kadar yönetimi elinde tutan küçük-burjuvazi diktatörlüğünün, geniş bürokratik mekanizması ve tek parti anlayışının küçük-burjuva yukardan aşağıya tahakkümü, devlet otoritesinin "karşı-konulmaz, yenilmez ve yıkılmaz" bir güç olduğuna ilişkin yüzyılların yerleşmiş düşüncesini perçinlemiştir.

Ayrıca merkezi devlet otoritesinin baskısı altında ezilmiş, bunalmış

Anadolu insanı, kaderci bir düşüncenin rijid kalıpları içinde, "böyle gelmiş, böyle gider" düşüncesi ile *politik pasiflik* içindedir. (Emperyalizmin III. bunalım döneminde, geri-bıraktırılmış ülkelerde oligarşi ile halk kitlelerinin düzene karşı tepkileri arasında kurulmuş olan suni denge, ülkemizin tarihi, sosyal özelliklerinden dolayı, çok daha fazladır). Yıllardır aldatılmış, kazıklanmış olduğundan lafa, söze, vs.ye artık inanmaz olmuştur. Bu nedenle kendine söylenenlerin bizzat söyleyenler tarafından eyleme döküldüğünü görmeden inanmaz.

II. yeniden paylaşım savaşından, özellikle 1960'dan sonra (Amerikan gizli işgalinin oluşturduğu) ekonomik, sosyal ve politik kriz ülkedeki sınıflar arası kutuplaşmayı ve emekçi kitlelerin memnuniyetsizliğini had safhaya çıkarmıştır.

Bugün Anadolu'nun pek çok yerinde halkın uyanık kesimleri, düzenin bütün partilerinden umutlarını kesmişler ve bu sefaletten kurtulmanın tek yolunun isyan etmek olduğunun bilincine varmışlardır. Halkımızın uyanık kesimleri, Amerikan "gavuru" ile işbirliği içinde olan ağaların, patronların, parababalarının nasıl kendilerini iliklerine kadar sömürdüklerinin farkındadırlar. Kitlelerde zenginlik düşmanlığı had safhadadır. Onların anlayamadığı tek şey, yenilmez bir güç olarak gözlerinde büyüttükleri oligarşik devlet cihazının kof ve çürüklüğüdür. (Oligarşi, kitlelerin bilincinde fikri sabitlik derecesinde, "devlete karşı konulmaz" düşüncesini iyice perçinlemek için, sürekli olarak yaygara, gözdağı, kuvvet gösterisi ve demagoji ile özellikle bu konuyu işlemektedir).

Bu yüzden beş-altı tane devrimci askeri eylem, (propagandası yapılmamasına rağmen) kitlelerde derin bir şaşkınlık ve sempati yaratmıştır. Latin Amerika ülkeleri de dahil olmak üzere hiçbir geri-bıraktırılmış ülkede, henüz mayalanma aşamasında olan bir gerilla mücadelesi, kitlelerin üzerinde bu kadar etkili ve prestijli olmamıştır.

Bunun nedenleri açıktır.

Bir kere, hiçbir geri-bıraktırılmış ülke insanında "devlete karşı konulmaz, çünkü yenilmez" yanlış düşüncesi Anadolu insanının kafasında şekillendiği biçimde şekillenmemiştir.

İkinci olarak, meclisten, düzen partilerinden ve politikacılarından nefret, nutuk ve lafta kalan propagandaya karşı alerji, ülkemizin emekçi kitlelerinde, hemen hemen öteki geri-bıraktırılmış ülkelerdeki kitlelerdekinden kıyaslanmayacak seviyededir.

Üçüncü olarak, halkımızın uyanık kesimleri pasifist, kuyrukçu çalışma

tarzı içinde olan "solculardan" bıkmış ve onlardan hiçbir hayır gelmeyeceğini de anlamışlardır. Yıllardır bu kesim gerçekten devrim meselesini ciddiye alan, umutlarını bağlayabileceği bir savaşçı örgütün özlemini duymaktadır (THKP-C'nin bugünkü prestijinin kaynağı da budur).

İşte bu nedenlerden dolayı, *devrimci propagandanın etkili olabilmesi, kitlelerin devrim saflarına çekilebilmesi için silahlı propaganda, Latin Amerika ülkeleri de dahil olmak üzere bütün geri-bıraktırılmış ülkelerden çok daha fazla ülkemiz için şart ve elzemdir.*

Kitlelerin düzene karşı memnuniyetsizlik ve kıpırdanmalarının eyleme dönüşmesi için, önce inandırıcı olmalıyız. Söylediklerimizi bizzat eylemimizle onlara göstermeliyiz. Devrimciler herşeyden önce bir yandan kitlelere, hakim sınıfların baskı örgütünün, yüzyıllardır kafalarında şekillendiği gibi olmadığını, aslında çürük ve kof olduğunu, onun bütün gücünün yaygara, gözdağı ve demagojiden ibaret olduğunu askeri eylemleri ile göstermelidirler. Öte yandan, kitleleri devrimci propagandaya *açık* hale getirebilmek ve bu yolla devrimci bilinci onlara götürüp onları devrim saflarına çekmek için, askeri eylemlerin üzerine oturmuş propagandayı işlemelidirler.

Tekrar niteliğinde de olsa söylediklerimizi kısaca özetleyelim:

Ülkemizin ekonomik, sosyal ve tarihi gelişiminin sonucu olarak, bir başka deyişle, geçmiş dönemlerde devletin niteliğinden dolayı, halkımızın tepkileri ile devlet arasında bir suni denge hep süregelmiştir. Emperyalizmin, III. bunalım döneminde istismar metodunda yaptığı değişiklik de böyle bir suni dengeyi kurmayı amaçlamaktadır. Bu bakımdan Amerikan emperyalizmi ülkemizde çok iyi bir zemin bulmuştur.

Bu bakımdan Latin Amerika ülkeleri dahil olmak üzere bütün geri-bıraktırılmış ülkelerdekinden çok daha güçlü olan suni dengeyi bozmanın temel mücadele metodu barışçıl mücadele biçimleri değil, silahlı propagandadır. Pasifist ve revizyonist mücadele biçimleri bu suni dengeyi devam ettirmekten başka hiçbir şey yapamaz.

Ve bütün baştan beri sıraladığımız nedenlerden dolayı, *Şubat-Mayıs şehir gerilla eylemleri sonucu, halkımızın uyanık kesimlerinde düzene karşı duyulan memnuniyetsizlikler devrimci sempatiye dönüşmüştür.*[14] Her yeni, önce tepki ile karşılanır. Giderek yer eder ve benimsenir. Oligarşinin yurt çapında yürüttüğü karşı propaganda önceleri belli ölçülerde etkili olmuşsa da, şu anda artık eski etkinliğini yitirmiştir. Halkımızın düzene karşı nefreti o seviyededir ki, oligarşiye karşı yürütülen 5-6 askeri hareket bir anda devrimciler lehine azımsanmayacak bir prestij yaratmıştır.

Silahlı devrim cephesine karşı somut bir yönelmenin olduğu ve mücadelenin tam bir nitelik sıçraması yapacağı evrede, silahlı propaganda, henüz ruşeym halinde iken darbe yedi.

Şu anda bizlerin görevi, düzen değişikliğinin şu veya bu biçimde gerekliliğine inanan kitlelere böyle bir değişikliğin mümkün olabileceğinin güvencini yaratmaktır. Örgütsüz olan ve idealist düşüncenin perspektifinden, oligarşik devlet gücünü "dev gibi" güçlü ve yenilmez olarak gören kitlelere, merkezi otoritenin aslında göründüğü kadar güçlü olmadığını, kof olduğunu, bütün gücünün yaygara ve gözdağı olduğunu bizzat devrimci pratik içinde göstermek şuretiyle bu güvenceyi yaratabiliriz.

Evet, kitlelere, oligarşiye karşı savaşan silahlı devrim cephesinin güçlü olduğunu göstermemiz, bir bakıma kuvvet gösterisi yaparak, düşmanı yıpratmamız, moralman çökertmemiz gerekmektedir. Bunun tek yolu öncünün bir dizi askeri zaferleridir. Sağlanan potansiyelin kaybolmamasının, giderek genişlemesinin tek yolu budur. Devrimci merkezi yayın organı ancak, bir dizi askeri eylemlerden sonra söz konusu olabilir. (Bu, bu süre içinde devrimci yayının tatil edileceği anlamında yorumlanmamalıdır. Bu süre içinde kitlelere elbette askeri eylemlerin üzerine oturmuş, devrimci yayın yapılacaktır. Ancak bu aşamada bu periyodik olmayacaktır. Ayrıca siyasi kadroların eğitilmesini amaçlayan pratiğimize ışık tutan broşürler de çıkartılacaktır).

Gerek neşir yolu ile, gerekse de propagandistler aracılığıyla yapılan ajitasyon ve propaganda var olan bir şeyin üzerine oturmak zorundadır. Bugün, birkaç tane sözde devrimci yayın organı çıkmaktadır. Zaman zaman çeşitli "solcu" fraksiyonların, kitleleri silaha sarılmaya davet eden bildirileri dağıtılmaktadır. Etkileri nedir? Etkileri *hiçtir*. Çünkü *soyutun* propagandasıdır. Kitleler, kendilerini bir dizi keskin laflarla, ayaklanmaya, silaha sarılmaya çağıranı bizzat savaşın içinde görmek ister. Özellikle Türkiye halkı, soyut propagandaya, "-ceğiz, -cağız"a hiç ama hiç itibar etmez. Kitleler 1961'den beri bu tip dergilere, bildirilere alışıktırlar. "Lafla peynir gemisi yürümez". Kitle, öncüsünü bizzat savaşın içinde görmek ister. Görecek ki, senin içtenliğine inansın. Bu da yetmez. Senin önemli bir güç olduğuna inanacak ki sana meyletsin, *sempatisi güvene*, güveni de giderek *desteğe* dönüşsün.

Ülkemizde pasifistler özellikle şunu söylemektedirler. "Yapılan eylemler kitlelerde sempati yaratıyor, ama hepsi o kadar..."

Doğrudur. Kitleler bizlere karşı sempati duymalarına rağmen, henüz aktif olarak desteklemiyorlar ve mücadelenin içine girmiyorlar. Bu son

derece doğaldır. Ne bekleniyordu yani? 5-6 askeri eylem sonucu, kitlelerin ayaklanıp, ülkede devrim yapması mı?

Bu pasifistlerin devrimci mücadeleyi, kısa bir süreç olarak görmelerinin ve sosyal oluşumdan habersizliğinin bir kanıtıdır.

Biz bugüne kadar şunu söyledik ve hala da söylüyoruz; devrim yolu engebelidir, dolambaçlıdır, sarptır; onyılların mücadelesidir. Bugün henüz savaşın başındayız. Ve henüz mayalanma aşamasında kitlelerin bu sempatisi bile silahlı devrim cephesi için büyük bir kazançtır. Çünkü *desteğin yolu, sempati ve güvenden* geçer. Kitle önce silahlı devrim cephesine sempati duyacaktır. Ama gözünde büyüttüğü merkezi devlet otoritesinden dolayı, silahlı devrim cephesinin ezileceği düşüncesi ile eylemleri tereddüt ve büyük merakla izleyecektir. Gerilla savaşının başarı ile yürütülmesi üzerine görecektir ki, silahlı devrim cephesi önemli bir güçtür; yıkılmaz ve yok olmaz. O zaman sempatisi güvene dönecektir. Bu *ikinci evredir.* Güvene dönmesi çoğunluğun desteğinin kazanılması demek değildir. Ancak gerilla savaşı devamlı ve istikrarlı kılındıktan sonra, güven yavaş yavaş desteğe dönecektir.

Herşey bizim kararlı, inançlı ve tutarlı savaşçılığımıza bağlıdır. Hiçbir zaman yılmamalıyız. Darbeler ve bozgunlar yılgınlık değil, tam tersine devrimci inanç ve öfkemizi bilemelidir. Daha tutarlı ve daha az hatalı savaşmamızı sağlamalıdır.

3) *Ülkemizin ekonomik bünyesinin ve de küçük-burjuvazinin politik ve ekonomik örgütlenmesinin oluşturduğu özellik:*

Ülkemizde küçük-burjuvazinin ekonomik ve politik örgütlenmesi, öteki emperyalist işgal altında olan geri-bıraktırılmış ülkelerden daha güçlüdür. Bu bakımdan ülkemizdeki oligarşi bugüne kadar zorunlu olarak, bu zümreye çok fazla ters düşmeden işlerini yürütmüştür. Hatta 12 Mart'tan sonra, azgınlığını ve terörünü artırmasına rağmen, yine de bir Pakistan, Yunanistan veya Brezilya'daki gerici yönetimler gibi açıkça hukukiliği ve demokratlığı reddetmemekte, görünüşte bazı ufak tefek tavizler vermektedir.

İkinci olarak, ülkemiz, öteki emperyalist işgal altındaki geri-bıraktırılmış ülkelerin çoğuna göre, yüzde yüz dışa bağımlı da olsa, daha güçlü orta ve hafif sanayiye sahip bir ülkedir.

İkinci temel özellikte, belirttiğimiz tarihi-sosyal-politik ve psikolojik etkenlerin yanında, bu iki etken de kitlelerin spontane patlamalarını pasifize etmede temel rolü oynamaktadır.

Bu da solda, revizyonistlerin ve pasifistlerin barışçıl ve uzlaşıcı sözde mücadelelerine bir gerekçe olmaktadır. Pasifistler, uzlaşıcı ve teslimiyetçi tutumlarını, "ülkemiz, uzak-doğu veya Latin Amerika ülkeleri gibi değildir; oralardaki kitlelerde bir isyancı gelenek vardır. Oysa ülkemizde durum başkadır, böyle bir gelenek yoktur. Bu yüzden, önce kitleleri silahlı aksiyonun dışındaki mücadele biçimleri ile bilinçlendirip, örgütleyelim, yani silahlı mücadele için asgari (!) örgütlenmeyi sağlayalım, ondan sonra silahlı mücadeleye başlarız" diyerek haklı ve mazur göstermeye çalışmaktadırlar.[15] Bu da, belli ölçülerde, önemli sayılmasa bile solda bulanıklık yaratmaktadır. Bu revizyonist ve pasifist yorum, formel mantığa göre çok mantıki (!) olduğu için, meselelere henüz diyalektik materyalizmin ışığı altında bakamayanların kafalarını bulandırmaktadır.

Bizim gibi ülkelerin ekonomik ve sosyal durumunun revizyonizmin ve pasifizmin statik örgütlenmesi (kurumculuk) için maddi bir temel teşkil ettiğini Guevara şu şekilde izah etmektedir:

"*Yoğun bir şehirleşmenin ve gerçek bir sanayileşme değilse bile az çok gelişmiş bir hafif ve orta sanayinin bulunduğu ülkelerde gerilla grupları teşkil etmek daha zordur. Şehirlerin ideolojik etkisi, barışçıl usullerle örgütlenmiş kitle savaşları umudunu yaratarak gerilla savaşlarını frenler. Bu da bir çeşit 'örgütçülük' ya da 'kurumculuk' (revizyonist örgütlenme) yaratır ki, az çok 'normal' sayılabilecek olan dönemlerde, halkın geçim şartlarının başka durumlara nazaran pek o kadar çetin olmaması ile nitelenebilir*".

4) 1919-23 Harekâtının oluşturduğu özellik:

Emperyalist açık işgali yaşamış ve emperyalizme karşı muzaffer olmuş, bir anti-emperyalist kurtuluş savaşı vermiş olan Türkiye halkında, anti-emperyalist duygular, yabancıya karşı alerji, Latin Amerika ülkelerinden çok daha fazladır.

Bu duygular devrimciler için çok önemli bir potansiyeldir. Gizli işgal esprisini iyi işleyebilen bir silahlı propagandayı temel alan örgüt, bu duygu ve alerjinin oluşturduğu potansiyeli, sınıfsal bir temel üzerine oturtabilir. (Eğer bu potansiyel iyi işlenemezse, oligarşi bunu anti-komünizm demagojik silahının bir aracı olarak devrimcilere karşı kullanabilir. Nitekim bugün bu konuyu oligarşi özellikle işlemeye çalışmaktadır. Ayrıca oligarşi, ülkemizdeki Türk ve Kürt halklarını birbirine düşürmek için de bu konuyu istismar aracı olarak kullanmaktadır).

İşte devrimci pratiğimize ışık tutan ülkemizin, emperyalist gizli işgal

altında olan öteki geri-bıraktırılmış ülkelerle olan ortak temel özellikleri ile, onlardan farklı, kendine özgü temel özellikleri özetle bunlardır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

STRATEJİK HEDEFİMİZ: ANTİ-EMPERYALİST VE ANTİ-OLİGARŞİK DEVRİMDİR

Bugüne kadar Türkiye solunda, strateji hep yanlış anlaşılmış, stratejik hedef ve stratejinin planı ile bizatihi *stratejinin* kendisi sürekli olarak karıştırılmıştır.

Stratejik hedef, bilindiği gibi, üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki temel çelişkinin, ideolojik, politik, sosyal ve ekonomik çözüm platformudur.

Ülkemizdeki tekelci kapitalizm kendi iç dinamiği ile gelişmediğinden ve de yerli tekeici burjuvazi, baştan emperyalizmle bütünleşmiş olarak doğduğundan, stratejik hedefimiz anti-emperyalist ve anti-oligarşik devrimdir. (Anti-emperyalist ve anti-oligarşik devrim kavramı, kavram olarak MDD'den pek farklı değildir. Ancak daha geniş bir muhtevayı ve niteliği belirtmektedir. Emperyalizmin III. bunalım döneminin emperyalist işgal biçimini belirtmesi açısından bu kavram daha tutarlıdır. Milli Demokratik Devrim kavramı, genellikle, emperyalizmin eski istismar metodlarının temel olduğu dönemi karakterize etmektedir).

II. Yeniden paylaşım savaşından önce, emperyalist istismar metodu sonucu, geri-bıraktırılmış ülkelerde, emperyalizmin müttefiki yerli egemen sınıf feodalizmdi. (Komprador-burjuvazi emperyalizmin uzantısından başka birşey değildir). İkinci bölümde etraflı şekilde belirttiğimiz gibi, emperyalist kontrol ve fiili durum, genellikle kıyı bölgelerinde, limanlarda, stratejik yerlerde ve ana haberleşme merkezlerindeydi. Merkezi otorite çok zayıftı. Ülkenin ve nüfusun 3/4'ü, kendi aralarında da çelişkileri olan zayıf feodal mahalli devletçiklerin kontrolü altındaydı. *Şehirleşme, ulaşım, haberleşme, kapitalizm egemen olmadığından zayıftı. Ülke için emperyalizm dışsal bir olgu, toplumsal süreç de feodal bir süreçti.* Bu yüzden ülkedeki *baş çelişki* ülkenin ve nüfusun dörtte üçünü kontrol altında tutan zayıf feodal birimler ile yarı-serf durumunda olan köylüler arasındaydı. (*Demokratik mücadele*) Köylülerin spontane mücadele ve pat-

lamalarını örgütleyip, onlara proleter devrimci bilinci *götürerek*, proletarya partisinin yönetiminde kurulan köylü ordusu ile zayıf mahalli feodal otoritelerin güçlerini kırarak üs bölgeleri kurmaya başlayıp, ülkeyi yavaş yavaş denetim altına almaya başladıkları evrede, emperyalizm, kendi sömürüsünü korumak için, ülkeyi bütün olarak işgal ediyordu. O zaman, ülkenin baş çelişkisi emperyalizm ve bir avuç hainin dışında bütün ulus arasında olmaktaydı. (*Milli Mücadele*) İç savaş döneminde savaş, genellikle sınıfsal şiarlarla ve sınıfsal planda yürürken, devrimci milli savaş evresinde savaş, ulusal planda ve ulusal şiarlarla yürümektedir.

Emperyalizmin üçüncü bunalım döneminde ise, bizim gibi ülkelerde, toplumsal süreç feodal süreç değildir. Emperyalizm de, sadece dışsal bir olgu değildir. Emperyalist üretim ilişkilerinin ülkenin ta en ücra köşelerine kadar uzanması, emperyalizmi aynı zamanda içsel bir olgu haline getirmiştir. Zayıf-feodal mahalli otoritecikler yerini, bizzat emperyalizmin de içinde yer aldığı güçlü oligarşik devlet otoritesine bırakmıştır. Öyle ki, emperyalizm bu ülkelerde, CIA, FBI, vs. örgütleri ile, istediği zaman kendi çıkarları doğrultusunda oligarşinin çeşitli fraksiyonları arasında iktidar değişikliklerinden, oligarşinin halkımıza karşı yürüttüğü tenkil politikasına yön vermeye kadar her çeşit müdahaleler ve düzenlemelerde bulunabilmektedir. Bu bakımdan, bu nükleer vurucu güç çağında, emperyalist kontrol, bu ülkeler için sadece ekonomik değil, politik, ideolojik ve askeri niteliktedir. Mesela NATO Askeri örgütü içinde olan Türkiye'de, Amerikan emperyalizmi oligarşik dikta yönetimini yönlendirmeden, ülkedeki ekonomiye kadar tam bir hegemonya kurmuştur. (Gizli işgal esprisi) Bu bakımdan ülkemizdeki yerli hakim sınıflarla, Amerikan emperyalizmini kalın çizgilerle ayırmak fiilen imkansızdır.

Ülkemizdeki baş çelişki oligarşi ile halkımız arasındadır.[16] Oligarşi içinde bizzat emperyalizm yer aldığı için devrimci savaş sadece sınıfsal planda yürümeyecektir. Savaş, sınıfsal ve ulusal planda yürüyecektir. Şüphesiz oligarşik devlet cihazının militarize gücü yetersiz kalıp, Amerikan ordularının açıkça savaş içinde yer almasına kadar, sınıfsal yan ağır basacaktır.

Ülkemizdeki revizyonist ve pasifistler, emperyalizmin II. yeniden paylaşım savaşından sonra istismar metodlarında yaptığı değişikliği yani ekonomik, politik, ideolojik ve askeri gizli işgal esprisini gözden kaçırarak, emperyalizmin eski sömürü metodunun ağırlıklı olduğu dönemlerdeki geri-bıraktırılmış ülkelerin devrimcilerinin yaptığı gibi, emperyalizmi dışsal bir olgu kabul edip, onunla hakim sınıfları kalın çizgilerle ayırmaktadır-

lar. İster baş çelişkiyi feodalizm ile köylüler arasında tespit eden oportünistler olsun, ister yerli tekelci burjuvazi ile emekçi kitleler arasında tespit eden oportünistler olsun, bu tespitleri ile Amerikan emperyalizminin ekmeğine yağ sürmektedirler. Amerikalı işgalcilerin bizzat kendileri bütün güçlerini kullanarak, her çeşit ince metodları kullanarak işgallerini gizlemeye çalışmaktadırlar. Bu kesin ayrımlı tespit, Amerikalı emperyalistlerin bu yöndeki gayretlerini "soldan" takviye etmekten başka birşey değildir.

Stratejik hedefin tespiti ile sorun halledilmez. Stratejik hedef, devrimin başlıca darbesinin doğrultusunu tespit etmek işidir. Yani stratejik planın sadece bir kesimidir. Bu nedenle sorun sadece stratejik hedefin doğru tespiti ile bitmez; temel, öncü ve ihtiyatları da doğru tespit etmek gerekir.

Devrimimiz, Halk Savaşı ile zafere erişecektir. Ancak daha önce belirttiğimiz gibi, içinde yaşadığımız tarihsel durum ve ülkemizin özelliklerinden dolayı, Halk Savaşı Öncü Savaşı aşamasından geçecektir.

Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'nin ışığında devrimci rota şöyle bir çizgi izleyecektir:

1. aşama: Şehir gerillasını yaratma
2. aşama: Şehir gerillasını geliştirme,
   Kır gerillasını yaratma ve *kuvvet gösterisi*.
   Bu iki aşamada, savaşın, psikolojik yıpratma yönü ağır basacaktır.
3. aşama: Şehir gerillasını yaygınlaştırma,
   Kır gerillasını geliştirme
4. aşama ise, Kır gerillasını yaygınlaştırma aşamalarıdır.

Neden şehir gerillası ile gerilla savaşına başlandı?

Savaşa, şehir gerillası ile başlamamızın sebebi ikilidir.

A) Objektif nedenler:

a) Savaşçı bir örgütün varlığını kitlelere duyurmanın şehirlerde daha olanaklı olması.

Çünkü, propaganda ve kamuoyunda tanınma olanakları açısından başlangıçta şehir, kıra nazaran daha avantajlıydı.

b) Küçük-burjuva anlamda da olsa, Dev-Genç'in büyük şehirlerde yürüttüğü devrimci şiddet hareketleri ve de, kitle eylemleri, daha sert ve üst düzeyde silahlı eylemlerin yadırganmayacağı uygun bir ortam yaratmıştı.

B) Subjektif Neden:

Silahlı propagandaya hazırlık döneminde işleri gevşek olarak ele almamızdan, hem de, silaha sarılmakta geç kalmamızdan dolayı, kır gerillası için gerekli teçhizat, tecrübe, mühimmat gibi maddi ve manevi ön koşullardan yoksunduk.

İşte bu objektif ve subjektif şartlardan dolayı partimiz, gerilla savaşına şehir gerillası ile başlamıştır.

Bundan böyle partimiz daha önce tespit edilen bu rotayı izleyecektir. (Uzun bir faaliyetsizlik döneminden sonra)

Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'ne göre, devrimin önder ve temel güçleri ve ihtiyatlarını şu şekilde sıralayabiliriz:

Önder Güç: Proletaryadır.

Önder güç sorununda, Partimiz Halk Savaşı ile devrimin zafere erişeceğini tespit ettiğinden proletaryanın ideolojik önderliğini temel almıştır. (Temel bölgenin kırlar olması esprisi) Öncü Savaşı aşamasında Partimizde emekçi kökenden gelen, gelmeyen ayrımı yoktur. Önemli olan savaşçıların profesyonel devrimciler olmasıdır. Savaş genişledikçe yönetim kademeleri de dahil, emekçilerin ağır basmasına özel olarak dikkat edilir.

Temel Güçler: Köylülerdir. (Feodal kalıntılar ve tarım burjuvazisi hariç bütün köylü unsurlardır) Sırasıyla:

Köy proletaryası

Köy yarı-proletaryası

Yoksul köylüler

Orta köylüler

Şehir proletaryası da elbette devrimin temel kitle kuvvetleri içindedir. Ancak devrimde onun belirleyiciliği, devrimin yükselme aşamasındadır. Ve son sözü o söyleyecektir. "*Küçük savaşçı çekirdeklerin başlattıkları mücadeleye (öncü savaşı) giderek sürekli bir şekilde yeni yeni güçler katılır, kitle hareketleri boy göstermeye başlar, eski düzen yavaş yavaş yıpranır, çöker; işte tam bu sıradadır ki işçi sınıfı ve şehirli yığınlar savaşın kaderini tayin ederler.*" (Che Guevara)

Vasıtasız İhtiyatlar:

-Kemalist aydın çevre

-Dünya sosyalist bloğu

-Sömürge ülkelerdeki, özellikle Ortadoğu'daki milli kurtuluş hareketleri.

Vasıtalı İhtiyatlar:

-Küçük-burjuvazinin sağ kanadı.

-Demokrat batı ülkeleri ve kamuoyu.

-Oligarşinin kendi içindeki çelişkileri.

Gerek vasıtasız, gerekse de vasıtalı ihtiyatlardaki dizi sırası, şartlara göre değişir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

12 MART SONRASI TÜRKİYE SOLU

Giriş bölümünde belirttiğimiz gibi "sosyalist cephe"de ülkenin objektif ve tarihi şartlarının bir sonucu olarak revizyonizm ve pasifizm etkin ve yönlendirici unsur olmuştur.

Türkiye'de küçük-burjuvazinin ekonomik ve politik örgütlenmesinin güçlü ve yaygın olması ve ülkemizin 1946'lara kadar küçük-burjuvazi diktatörlüğü altında bir ülke olmasından ve de küçük-burjuvazinin 12 Mart'a kadar bürokrasi ve ordu içinde belli ölçüde etkinliğinden dolayı, küçük-burjuva devrimciliği ülkemizde yaygın bir alana sahip olmuştur.

Yirminci yüzyılın üçüncü çeyreğinde sosyalizmin dünya çapındaki prestijinden dolayı, radikal küçük-burjuvazi geri-bıraktırılmış ülkelerde sosyalizm adı altında politik arenada yer almaktadır.

Ülkemizdeki küçük-burjuva radikalizminin güçlülüğü ve devlet üzerindeki etkinliği "sosyalist cephe"de şu veya bu biçimde ve görünüm altında pasifizm ve de küçük-burjuva radikalizmine bel bağlama umudunu yaratmıştır.

Bu ortamda ülkemizdeki sosyalist hareket bağımsız olamamış, sürekli olarak küçük-burjuva radikalizmi ile iç içe olmuş ve de küçük-burjuvazinin legalite şemsiyesi altında gelişmeye çalışmıştır. İşte bu ortamda 12 Mart askeri darbesi olmuş ve 1923'den beri süregelen nispi denge (önce devrim cephesi lehine, 1946'dan sonra aleyhine olan) bozulmuş, ülkedeki oligarşi, küçük-burjuvazinin politik gücünü kırarak devletin bütün kurumlarına egemen olmuş ve baskı ve şiddet politikası ile solu dağıtmıştır.

12 Mart öncesinde yedi-sekiz fraksiyon halinde olan sol, bugün başlıca iki kampa ayrılmıştır:

- Silahlı devrim cephesi
- Oligarşinin soldaki uzantısı pasifist cephe

Silahlı propagandaya, gerillaya karşı olmanın hainlik sayıldığı hemen hemen herkesin savaş, silahlı eyleme geçme sözlerini ağzından düşürmediği 12 Mart öncesi ortam ile 12 Mart sonrası ortam iki ayrı dünya gibidir. En iyi devrimciliği en keskin gözükmek şeklinde anlayan, silahlı propagandayı ağızlarından düşürmeyen, silahlı propagandayı savunmayan herkesi hainlikle suçlayan pek çok legal dönemin keskin "gerilla uzmanları" silaha sarılmaktan başka hiçbir yolun kalmadığı 12 Mart sonrasında ise, 12 Mart öncesinde devrim meselesini iyi düşünmediklerini, aslında silahlı propagandanın örgütleyici olmadığını, yanlış olduğunu, daha önce meseleleri iyi bilmediklerini, 12 Mart'tan sonra teoriyi öğrendiklerini söyleyerek, daha önce pasifizm diye küfrettikleri uluslararası revizyonizmin çizgisine dört elle sarılmışlardır.

Bu son derece doğaldır. çünkü her darbe, sağ ve pasifist eğilimleri ortaya çıkartır. (1905 yenilgisi menşevik çizgiye geçici olarak güç kazandırmıştır).

12 Mart'tan sonra Türkiye solunda birbirine zıt iki gelişim olmuştur.

Birincisi, genellikle öğrencilerin dışında halkın çeşitli kesimlerinden gelen pek çok yeni ve tutarlı eleman silahlı propagandanın etrafında toplanırken, legal dönemin bazı keskin "cazip şöhretleri" de, geçmişte yanlış düşündüklerini söyleyerek, pasifizmin cephesine gönüllü yazılmışlardır.

Soldaki bu oluşum, Partimizi de etkilemiş ve Partimizin içinden ufak bir grup, Partimizin ideolojik, teorik ve stratejik görüşleri ile eylemlerini narodnizmin, anarşizmin teorisi ve pratiği diyerek, pasifist cephenin Parti içindeki uzantıları olmuşlardır.

Bu sağcı unsurlara göre;

- THKP-C'nin ideolojik-stratejik temellerini açıklayan I No'lu Parti ve Cephe bildirileri ve de Kurtuluş'taki "Devrimde Sınıfların Mevzilenmesi" yazıları, anarşizmin, fokoculuğun ve narodnizmin teorileridir.
- Şubat-Mayıs gerilla hareketleri, yani Partimizi kitlelere tanıtan silahlı devrimci eylemler, bu narodnik ideolojinin pratikleridir. Temellerinde sol oportünist ideoloji yatmaktadır.
- THKP'nin halkın devrimci öncüleri savaşı, bir avuç adamın oligarşi ile olan düellosudur.

- Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi fokocu bir stratejidir. Silahlı propaganda yanlıştır, örgütleyici değildir, asla temel alınamaz.

- İçinde bulunduğumuz dönemde, devrimci görev, merkezi yayın organı etrafında örgütlenip, işçilerin ekonomik ve demokratik mücadelelerini yönlendirmektir.

İşte Partimizdeki sağ çizginin öz olarak ileri sürdüğü eleştiriler bunlardır. Bu eleştiriler Kıvılcımlı ve Şafak pasifist gruplarının Partimize yönelttiği eleştirilerin tamamen aynısıdır. (Bu pasifist görüşlerin eleştirileri Partimizin görüşlerini açıklayan bu yazıdır).

Partimizin ideolojik-pratik ilkelerine aykırı bir rota izleyen bu grupçuk Parti Genel Komitesi üyelerinin oy çoğunluğu ile Partiden ihraç edilmişlerdir. İtirazları ayrıca teker teker eleştirmeyi, gereksiz çaba olarak görüyoruz.

Parti Genel Komitesinin kararı, Partimizin çizgisinin, Marksizm-Leninizmin dünyanın ve ülkemizin somut şartlarına uygulanmasının oluşturduğu proleter devrimci çizgidir. Ve eylemleri de, bu leninist ideolojik ve politik tespitin pratiğe yansımasıdır.

Oligarşinin terörü, şiddeti ne kadar artarsa artsın, Partimiz gerilla savaşına devam edecektir. Partimizin yolu, ihtilâlin yoludur. İhtilâlin yolu, Partimizin yoludur.

Savaş, Mayıs darbesinden sonra kaldığı yerden devam edecektir. Örgütü, örgüt yapan, onu kitlelere tanıtan, programlar veya yaldızlı laflar değil, *devrimci eylemdir*.

YAŞASIN HALKIMIZIN SİLAHLI KURTULUŞ SAVAŞI !

YAŞASIN THKP-C !

KURTULUŞA KADAR SAVAŞ !

Dipnotlar

1 Bu hava içinde oligarşinin 12 Mart darbesi gelmiş ve ortamın bütün yalancı pehlivanlarını, "keskin donkişotlarını" darmadağınık etmiştir.

* Esas metin şöyledir: "Bu hareket revizyonizmin uzun yıllar etkin olduğu bir ortamda yeşermiş, gelişmiş ve güçlenmiştir. O yüzden işler ne kadar sıkı tutulursa tutulsun, başlangıçta şu veya bu ölçüde bu ortamın izlerini taşıyacaktır. Tersini düşünmek idealizmdir. Bu kalıntılar savaş içinde, savaşıla savaşıla atılacaktır."

2 Uluslararası revizyonizm buradan hareket ederek emperyalizmin özünün değiştiğini, bu yüzden de Leninizmin evrensel tezlerinden birisi olan "*şiddete dayanan devrim*" tezinin geçersiz olduğunu iddia etmektedir. Oysa değişen öz değil, *biçimdir*. Emperyalizm bir sistem olarak çökene kadar da Leninizmin evrensel tezleri geçerliliğini muhafaza edecektir.

3 Amerikan savaş mekanizması garip şekilde ve aşırı ölçüde büyümüştür. Ekim 1961'de Amerikan Nation dergisi, Fred Cook'un "Jaggemsut: Savaşa Yönelen Devlet" adlı incelemesini bir özel sayıda yayınladı.

"Sınai-asker karması, yani meslekten yetişmiş askerler grubu ile savaş malzemesi sayesinde zenginleşen kapitalistler, Amerikan politikasını gittikçe daha fazla tayin etmektedir. Akan milyarlar, Pentagon'a bütün ülkeye yayılan ekonomik bir kudret vermektedir. Silahlı kuvvetlerin aktifi, United States Steel, American Telephone and Telegraph, Metropolibin Life Insurance, General Motors ve Standart Oil of New Jersey şirketlerinin toplam aktifinden üç kat büyüktür. Savunma bakanlığından ücret ve maaş alanların sayısı, bu büyük şirketlerde çalışan toplam işçi ve memur sayısından üç kat daha fazladır."

Cook'un belirttiğine göre, 1960-61'deki askeri bütçenin, aşağı yukarı 21 milyar doları savaş malzemesi ve askeri donatım satın alımı için sarfedilmiştir. Bu siparişler ve girişimler, Amerikan ekonomisini askeri programa sıkı sıkıya bağımlı kılmaktadır.

1960-61'de durum böyleydi. Son on yıl içinde ise, ekonominin askerileştirilmesi korkunç bir seviyeye gelmiştir.

4 Bu aşamada, bankalar gibi "para oyunlarıyla ilgili" örgütler mali oligarşiye yetmemektedir. Bu konuda emekli sandıkları, karşılık sandıkları, sigorta şirketleri gibi örgütler güçlerini artırmaktadırlar.

5 Bu değişikliği dikkate almayan sözde "sosyalist" tahlillere göre, Türkiye öteki sömürge ülkeler gibi değildir. Hatta bazılarına göre, işgal nispidir. Kimileri bu yanlış değerlendirmeden sosyalist devrim stratejileri çıkartırken, bir kesimi de sovyetik modele uygun devrim tabloları çizmektedirler.

6 III. bunalım döneminde, emperyalizmin sömürü metodunda yaptığı değişikliği, yani yeni-sömürgeciliğini, bu dönemin muzaffer proleter devrimcilerinden Che Guevara, 1961'de *Verde Olive* dergisinde yayınlanan "Küba: Bir İstisna mı, Yoksa Emperyalizme Karşı Savaşın Öncüsü mü?" makalesinde şu şekilde belirtmektedir. *"... hâlâ ayakta duran eski feodal yapıları yıkmak ve milli burjuvazinin en ileri unsurları ile ittifak kurmak onların da (emperyalistlerin de) işine gelmektedir. Bazı mali reformlar yapmaya, toprak mülkiyeti rejiminde bazı değişiklikler meydana getirmeye, tercihen tekniği ve hammaddeleri ABD'den ithal edilen tüketim mallarına dayanan mutedil sanayileşmeye bir itirazları bulunmamaktadır."*

En mükemmel formül, milli burjuvazinin yabancı çıkarlarla işbirliği yapmasıdır; böylece birlikte o ülkede yeni sanayiler kurarlar, bunlar için gümrük indirimleri elde ederek bu sayede rakip emperyalist ülkeleri tamamen bertaraf ederler ve ayrıca bu suretle elde ettikleri kârların gev-

şek kambiyo yönetmeliklerinin himayesinde ülkeden dışarıya çıkmasını sağlarlar.

Bu çok yeni ve daha akıllıca sömürü sistemi sayesinde, (milliyetçi) ülkenin bizzat kendisi, muazzam kârlara imkan veren imtiyazlı gümrük tarifeleri çıkarmak suretiyle ABD'nin çıkarlarını korumayı üzerine alır. (Tabi Amerikalılar bu kârları gerisin geriye ülkelerine götürürler.) Malın fiyatı da böylece ortada rekabet diye birşey kalmayınca tekeller tarafından tayin edilir. *Bütün bunlar İlerleme İçin İttifak Projesinde yansır. Bu ittifak, emperyalizmin ülkedeki devrim şartlarının gelişmesini durdurmak için, kârların küçük bir kısmını milli sömürücü sınıflar arasında dağıtmak teşebbüsünden başka birşey değildir. Amaç, bu sınıfları en çok sömürülen sınıflara karşı emperyalizmin sağlam müttefikleri haline getirmektir. Başka bir söyleyişle, ittifak, iç çelişkileri mümkün mertebe ortadan kaldırmaya çalışmaktır."*

Bunları söyledikten sonra Che, içinde bulunduğumuz dönemde, emperyalistlerarası çelişkilerin savaşla çözümlenmesinin olanaksız olduğunu belirterek, bizim gibi ülkeler için kader tayin edici siyasi ve ekonomik bunalım olarak, emperyalizm ve yerli müttefiklerinin (Che "yerli" yerine "*milli*" kavramını kullanmaktadır) bu dönemdeki korkunç krizlerinin gerekli objektif şartı oluşturduğunu söylemektedir; "*Bugün için, tayin edici unsur, emperyalizm ve milli burjuvazi cephesindeki kaynaşmadır*".

Bu çizginin kitleleri bilinçlendirme politikası:

- Merkezi periyodik bir yayın organı (siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olarak)

- Broşürler

- Nakil görevini yapan merkezi organın dağıtım şebekesinde, mahaller birim alınarak örgütün bürokratik kademelerini kurmak

- Ve de sözde askeri hareketlerin (silahlı propaganda değil) asgari örgütlenmesi.

Bütün bunlara revizyonistler stratejik örgütlenme derler. Önce bu sözde stratejik örgütlenme için çalışılır.

Ancak oligarşinin ağır baskı ve tenkil politikasının ağır şartları altında:

- Merkezi periyodik yayın organı ve broşürler çıkarmak;

- Klâsik sözde kitle çalışması ile devrimin "taze kuvvetlerini" oluşturmak.

Henüz oluşum halinde olan ve asla da *stratejik örgütlenme* aşamasında olmayan örgütün yöneticilerinin ve önde gelen üyelerinin çalışmalarını, dergi ve broşürler çıkarmaya ve de dağıtmaya teksif eder.

Karşı-devrimin baskı şartları altında örgüt bir türlü silaha sarılacak seviyeye gelemez. Zaman geçer. Asgari örgütlenme için şartlar bir türlü hazır olmaz. Giderek örgüt tam bir bürokratizmin batağına saplanır. Üyelerdeki savaşçı ruh (eğer varsa) yiter; elemanlar merkezi organın çıkmasını bekleyen gazete bayilerine dönerler. Dağıtılması güç, okuyucusu fazla olmayan gazete bayileri halinde "işçi-köylü bölge komiteleri" iki-üç sözde yönetici pasifistin gevezelik, entellektüel tartışma ve de rapor alan-rapor veren bir bürokratik mekanizması haline döner.

Aşırı gizlilik ile laçkalık beraber gider. İllegalitenin çarkları pasifizm adına döner. Arada bir hazırlop para gasbı işi olursa, merkez birkaç kişiyi tayin ederek bu işin yapılmasını organize eder. Böylece örgütün çok yönlü çalışmayı başarı ile yürüttüğü kanısına varılır. Haftalar, aylar stratejik örgütlenmeyi ve de askeri eylemler için asgari örgütlenmeyi tamamlama hikayesi ile, "büyük işler planlanıyor" havası içinde, gevezelik, yazı-çizi işleri ile geçer.

İşte silahlı mücadeleye sözde evet diyen pasifizmin çalışma tarzı pratikte budur.Yaptığı bütün iş, ideolojik mücadele paravanası altında, emperyalizm ve oligarşiye karşı, halkın devrimci sa-

vaşını sürdüren devrimcileri eleştirmek, onlara kara çalmaya çalışmak, silahlı propagandanın sağladığı sempatiyi, kafaları bulandırarak dağıtmaya çalışmaktır. Oportünizmin emperyalizmin soldaki uzantısı olması esprisi budur.

8 18. yüzyılda, Osmanlı toplumunda -toplumun iç dinamiğine ilişkin engelleyici faktörlerin bulunmamasına rağmen- feodal üretim biçimine kıyasla daha ileri bir üretim biçimi olan kapitalizmin oluşumu kendisini göstermiş.

a) Tarım, zanaat ve ticaret birbirinden ayrılmış, belli bir ticari ve tefeci sermaye birikimi meydana gelmiş;

b) Verimli yatırımlara yönelik zihniyet gelişmiş ve

c) Serbest iş gücü doğmuş;

d) Belli bir sermaye birikimini elinde tutan ve verimli yatırımlara yönelen yerli burjuvazi çekirdekleşmiştir.

Denilebilir ki, Osmanlı toplumunun oto-dinamizmi -güçlü olmamasına rağmen- kapitalizmin bağımsız gelişmesi, sanayi devriminin yapılabilmesi için elverişliydi. Kapitalist düzene geçilememesinin ve Avrupa kapitalizminin sömürü sahası olmasının nedenlerini şu şekilde özetleyebiliriz:

a) Dünya ticaretinin mihrakı durumunda olan Anadolu'nun yeni deniz yollarının bulunması ile bu özelliğini yitirmesi, deniz ticaretinin önem kazanması;

b) Avrupa'nın Asya, Afrika, Amerika ve Hindistan'ın insan gücü ve doğal kaynaklarını yağmalayarak elde ettikleri büyük sermaye birikimi;

c) Avrupa'da vurucu gücü büyük, ateşli silahlarla donatılan profesyonel orduların kurulması vs.

Bütün bunlar Batı-Avrupa ülkelerinin toplumsal yapılarında ileriye doğru atılımın, modern kapitalizmin oluşumunun sıçrama tahtası olurken, Osmanlı toplumunun kapitalist düzene geçmesine dış engel teşkil etmişlerdir. (Daha geniş bilgi için Bkz. *Savunma)*

9 Modern bir sosyal sınıf olmayan küçük-burjuvazi -açık işgal şartları hariç- emekçi halk kitlelerini uyandırıp, onları yüzyılların feodal uyuşukluğundan kurtaracak güçlü bir devrimci hareket yaratma kabiliyetinden yoksundur. Bu bakımdan Osmanlı milliyetçi asker-sivil aydınların bulanık milli ve devrimci hedeflere yönelik hareketleri daima zayıf ve cılız olmuş, halk kitleleri üzerinde önemli bir etkiye sahip olamamış, genellikle kitleler bu hareketlerin seyircisi olmuşlardır.

10 Bu sorunun bu şekilde tespit edilmesi, 72'nin Türkiye'sinde gerilla savaşını sürdüren Partimizin (içinde bulunduğumuz devrimci öncü savaşı aşamasında) ittifaklar politikası açısından son derece önemlidir. Küçük-burjuva aydın çevrelerde asgari müşterek içinde olacağımız kimlerdir? Bu sorunun cevabı, Kemalizmin doğru tanımlanmasında yatmaktadır. Ayrıca bu tanımlama kitle çizgisinin tespiti açısından da önemlidir. Şöyle ki, Kemalizmi bir ideoloji, asker-sivil aydın zümrenin bir ideolojisi olarak ele alırsak takip edilecek kitle çizgisi ayrı olur; Kemalizmi asker-sivil aydın zümrenin sol kanadının, emperyalizme karşı, milliyetçilik tabanında takındıkları, milli kurtuluşçu politik tutum olarak ele alırsak ayrı olur. Çağımızda sosyalizmin dünya çapında sahip olduğu prestijden ve SSCB'nin radikal devrimci-milliyetçi hareketlerin baş desteği olmasından dolayı, bugün devrimci-milliyetçiler de kendilerini sosyalist olarak lanse etmektedirler. Bu nedenle ülkemizdeki pek çok Kemalist bugün kendine sosyalist demektedir. Bilindiği gibi, geri-bıraktırılmış ülkelerdeki küçük-burjuvazinin niteliği, kapitalist-emperyalist ülkelerdekinden farklıdır. Bu sınıfın emperyalizme ve yerli hakim sınıflara karşı tavrı homojen değildir. Tavır bakımından bu sınıfı üç grupta mütalâa etmek gerekir. Bu gruplardan birisi, gerici ittifakın içinde yer alır, biri de "kontrol kulesi"ne çıkarak sonucu bekler. Üçüncü grup ise, "radikal-ulusal"

sınıfların hareketine katılır; milliyetçilik tabanında anti-emperyalist bir tavır alır.

İşte Kemalizm, küçük-burjuvazinin en sol, en aydın kanadının milli kurtuluşçu politik tutumudur.

Bizim Öncü Savaşındaki, küçük-burjuva aydın çevrelerde asgari müşterek içinde olabileceğimiz, "hem dostluk, hem mücadele" ilkesini uygulayacağımız, müttefik sayacağımız kesim, bu Kemalist kanattır. Evrimci düşünceye sahip bütün küçük-burjuva aydınlarını, Kemalist sayarak, onların bugün eylemlerimiz karşısında takındıkları olumsuz tavırlara bakarak, "eyvah demokratik çevrelerden koptuk, sola saptık" demek, Kemalizm esprisini hiç anlamamak demektir. Bugün, özel olarak asker-sivil aydın zümrenin, genel olarak küçük-burjuvazinin sağ kanadı, kesin olarak oligarşinin saflarındadır. Orta kanadı ise, 12 Mart öncesinde, "kontrol kulesinden", bir radikal iktidar değişikliği gözlediğinden kendisini sol tarafa doğru fırlatmıştı. Şimdi ise, çaktırmadan iyice sağa yaklaşmıştır. Sol kanat ise, tabiatı gereği (darbeci-devrimci geleneği gereği) asker-sivil aydın zümrenin sağ kanadı ile ittifak kurup iktidara geleceği hülyaları içinde iken, 12 Mart darbesi kafasına balyoz gibi inmiş, 12 Mart öncesi müttefiki olan asker-sivil aydın zümrenin evrimci kanadının, kendisini yapayalnız bırakarak oligarşinin koluna girip, Mart sonrası balayına çıkması,oligarşinin balyozu kadar etkili olmuştur. Ve bugün bu demoralize hava içinde geri çekilip toparlanmaya çalışmaktadır.

Öncü Savaşı aşamasında olan THKP-C'nin küçük-burjuva aydın çevrelerdeki müttefiki, ancak Kemalistler olabilir. Onlarla olan ilişkilerimizde sağ kanadın oligarşinin kesin müttefiki olduğunu, her zaman devrimci saflara, tarihi bir hareket anında ihanet edebileceğini, nedenleri ile birlikte anlatmalıyız. Ortak cephe bu kanadın, darbeciliğin çıkar yol olmadığını anlayıp, sağ kanadı artık dostu olarak görmediği zaman mümkün olacaktır.

11 Devrimin sosyal muhtevasından devrimin öncü sınıfını çıkartma diyalektik materyalizme aykırıdır.

12 Bu gelişmeye paralel olarak, emperyalizm de bürokraside yandaşlar bulmaya başlamıştır. Örneğin, "Bu arada iş karşılığı komisyonlar almış yürümüş, eski İstiklâl Mahkemesi Başkanı ve İş Bankası İdare Meclisi üyesi İhsan beyin çevresi, yabancı silah tekelleri tarafından Deniz Kuvvetlerinin siparişi için rüşvetlere boğulmuştur." (Bkz. *Savunma*)

13 Bu, devrimci-milliyetçilerin gücünün kırılması, nispi dengenin sona ermesi demektir.

14 Sadece THKP-C'nin değil, THKO'nun silahlı eylemleri de bu konuda etkili olmuştur.

15 Pasifistlerin, emperyalizmin işgali altında olan ülkemizde meseleyi bu şekilde koymalarının Türkçesi, "önce revizyonist çalışma yaparak, kitleyi ve kendimizi örgütleyelim, ondan sonra da devrimci mücadeleye başlarız" demektir. Oysa barışçıl mücadele metodları temel alınarak yapılan örgütlenme asla savaşma aşamasına geçemez. Yunanistan örneği açıktır.

16 Bunun pratikteki görünümü, halkın devrimci öncüleri ile oligarşi arasındadır.

DEVRİMCİ YOL BİLDİRGESİ*

ÜLKEMİZDE VE DÜNYADA İÇİNDE BULUNDUĞUMUZ KOŞULLAR VE TEMEL SİYASİ GÖREVİMİZ

ÖNSÖZ

Bugün ülkemizde sol hareket açısından, devrimci hareket açısından en belirgin durum, ideolojik-teorik ve örgütsel alanlardaki karışıklık ve dağınıklıktır. Böyle bir durum, üstelik, ülkemiz hakim sınıflarının bir bakıma yönetemez duruma düştükleri ve emekçi halk yığınlarına karşı faşist saldırıları her geçen gün arttırdıkları ve bu suretle ülkemizin süratle emekçi halk güçleri ile karşı devrim güçleri arasındaki alabildiğine yaygın ve sert bir çatışma alanı haline geldiği bir dönemde ortaya çıkıyor.

Ülkemizin içinde bulunduğu (bu) somut koşullarda devrimci hareketin sorunlarını çözebilmek için, işçi sınıfının ve emekçi halkın faşizme karşı, oligarşiye karşı savaşını başarıya ulaştırabilmek için ne yapılmalıdır? **Devrimciler** bu koşullarda hangi vazgeçilmez görevlerle karşı karşıyadırlar?

DEVRİMCİ YOL bildirgesi bu soruların cevaplarını bulmaya çalışan, sınıf mücadelesinin içinde bulunduğu somut koşulları, sol hareketin dününü ve bugününü **bu açıdan** irdeleyen bir çabadır.

DEVRİMCİ YOL Bildirgesi ülkemiz devriminin **bütün** temel sorunları hakkında derinlemesine incelemeler ve çözümler getirme iddiasında

---

* Bildirge DEVRİMCİ YOL dergisince, Nisan 1977'de yayınlanmıştır.

değildir. DEVRİMCİ YOL Bildirgesinin amacı, devrimci hareketin karşı karşıya olduğu temel siyasi görevi saptamak; bu temel siyasi görevin, **partinin yaratılması** görevinin yerine getirilebilmesi için nasıl mücadele verilmesi gerektiği konusunda bir bakış açısı, bir platform sunmaktır.

Bu amaçla Bildirge'de kalın çizgilerle, emperyalizm, sosyalizm, çelişmeler ve sapmalar konularında tespitlerimiz; "Ülkemiz Solunun Dünü ve Bugünü" başlığı altında, sol hareketin bugünkü görevlerimiz açısından tarihi, gelişimi ve bugünkü görünümü konusunda görüşlerimiz yer alıyor.

Yine, "İçinde Bulunduğumuz Koşullarda Temel Siyasi Görevimiz" başlığı altında, partinin yaratılması görevi temel görev olarak tespit ediliyor. Parti anlayışı, devrim ve çalışma tarzına bağımlı olarak ele alınıp, geçmiş devrimci hareket parti konusunda bugünkü görevlerimize ışık tutacak tarzda inceleniyor. Geçmiş devrimci hareketin yanlış kavranılışına ve bazı "eleştiri"lere cevap veriliyor. Kürt meselesine, parti ve örgütlenme ilişkisi içinde bakış sunuluyor.

Son olarak, partinin yaratılması yolunda nasıl bir mücadele verilmesi gerektiği, bu yolda bilinçli bir çalışmanın nasıl anlaşılması gerektiği konularını, birliğe ve partinin yaratılması mücadelesine çağrıyı ihtiva eden "Partileşme Süreci Üzerine" başlıklı bölüm yer alıyor.

Bildirgede incelenen konular bugünkü görevlerimiz açısından, bu görevleri aydınlatmak noktasından ele alınmaktadır. Burada ele aldığımız konular hakkında bir daha inceleme, derinlemesine araştırma ve tartışmalar yapılmayacak sonucu çıkarılmamalıdır. Aksine, burada incelenen ve incelenmeyen konulara ilişkin etraflıca araştırma ve tartışmalar bundan sonra sürdürülecektir. Bu bildirge, tartışma ve araştırmaların sürdürülebilmesi için bir platform sayılmalıdır.

DEVRİMCİ YOL Bildirgesi **hemen bir parti kurma çağrısı olarak kavranmamalıdır**. DEVRİMCİ YOL Bildirge'sinde sözü edilen parti, böyle çağrılarla kurulabilecek olan bir parti değildir. Devrimci Hareketin birliğinin sağlanabilmesi için ve partinin inşası için ideolojik birliğin gerekli olduğunu; bu ideolojik birliğin de ülkemiz devriminin temel meselesi hakkında bir ideolojik **açıklıktan**; bu açıklığı sağlamak üzere bir ideolojik mücadeleden geçtiğini söylüyoruz. Bunun için Devrimci Hareketin birliğinin sağlanması bir **mücadele konusu** olarak saptanıyor ve devrimcileri bu yolda **mücadeleye çağırıyoruz**.

Yine şüphe yok ki, Devrimci Yol Bildirgesi, bir **birlik** çağrısıdır. Par-

tinin yaratılması mücadelesinde **örgütlü ve bilinçli** bir çabayı öngörmektedir. Bu anlamda, ortak ideolojik ve siyasi görüşlere sahip insanları birliğe ve göreve çağırmaktadır. Ancak böyle bir birliğin, partinin inşası görevini yerine getirmede başarılı adımlar atabileceğini söylemektedir.

Yaşanan politik ortamda bu Bildirge'den beklediğimiz partileşme sürecine hizmet etmesidir. İdeolojik birlik temeline oturacak olan partinin inşası yolunda Bildirge'de sunulan bakış, bu temel görevin daha berrak olarak kavranmasına hizmet ettiği ölçüde görevini yerine getirmiş sayılmalıdır.

I. BÖLÜM

NASIL BİR DÜNYADA YAŞIYORUZ?

Emperyalizmin, nihai çöküşüne doğru hızla ilerlediği bir çağda yaşıyoruz. Kapitalizmin yaşadığımız yüzyılın başlarında "sosyalizmin arefesi" olan çöküş aşamasına (emperyalizm aşamasına) girmesinden bu yana geçen üç çeyrek asır boyunca dünya devrimci hareketi büyük ilerlemeler kaydetti. Dünya proletarya hareketinin ve ezilen halkların kurtuluş mücadelelerinin ulaştığı zaferler sonucu dünyanın büyük bir kesiminde emperyalizmin ve kapitalizmin sömürü ağı parçalanmıştır.

Bugün, emperyalist-kapitalist sistem, genel bunalımının üçüncü evresini yaşamaktadır.

Bu dönem gerek emperyalist ülkelerin kendi aralarındaki ilişkilerde, gerekse emperyalist ülkelerle, sömürge ve yarı sömürge ülkeler arasındaki ilişkilerde biçimsel bazı değişikliklerin **gözlendiği** bir dönemdir. Bir yanda emperyalizmin geri ülkeleri sömürme **biçimindeki** değişimler sonucu emperyalizmin işgali gizli bir niteliğe bürünmüş, bunun sonucu emperyalist tahakküm bu ülkeler açısından **içsel** bir olgu halini almıştır.

Öte yandan halk kurtuluş savaşlarının ve bağımsızlık mücadelelerinin etkisi ve nükleer silahların ulaştığı etki gücü nedeniyle emperyalistler arası bir paylaşım savaşının çıkması mümkün olamamaktadır.

Bugün emperyalist sistemin içine girdiği genel bunalım bir dizi ekonomik-politik etmenin sonucu olarak giderek derinleşmekte ve emperyalist-kapitalist sistemin açmazları her geçen gün çoğalmaktadır. Emperya-

lizmin genel bunalımı her geçen gün derinleşmektedir. Emperyalistlerin karlı yatırım alanı, ucuz hammadde ve pazar sorunları büyümektedir. Eşitsiz gelişim yasasının işlemesi sonucu emperyalistlerarası çelişkiler giderek derinleşmektedir. Derinleşen ekonomik çelişkilerin, politik planda genişleyen çatışmaların, askeri plana sıçramasıyla oluşacak bir paylaşım savaşı ile çözüme ulaşması mümkün olamamaktadır.[1]

Artık emperyalist-kapitalist sistem, içinde bulunduğu krizden, emperyalistlerarası bir evren savaşı biçimindeki bir paylaşım savaşı aracılığıyla geçici de olsa kurtulma, çelişkilerini çözüp ferahlayabilme olanağı bulamamaktadır.

Emperyalizm, bu durumda ölümüne, nihai çöküşüne doğru yaklaşırken dünya devrimi hızla ilerliyor. Dünya proletarya hareketlerinin **tek tek ülkelerde ulaştığı başarıları**, ezilen dünya halklarının her geçen gün yükselen mücadeleleri ve proletaryanın önderliğindeki halkların kurtuluş savaşlarının zaferleri dünya devrimini nihai zafere doğru hızla ilerletiyor.

Şüphe yoktur ki dünya devrimini, nihai zaferine uluslararası proletarya hareketinin birleşik gücü ulaştıracaktır; emperyalizme nihai darbeyi başta devrimini yapmış ülkeler proletaryası olmak üzere tüm dünya proletarya hareketinin birleşik gücü vuracaktır.

Bugün dünya çapındaki mücadelelerin önündeki en büyük engel, uluslararası proletarya hareketine musallat olan revizyonist sapmalardır. İki "karşıt uç" şeklinde görünen bu milliyetçi-revizyonist sapmalar hem tek tek ülkelerdeki mücadelelerin gelişmesini hem de dünya çapında emperyalizmin çöküşünün hızlanmasını engelleyen oportünist bir siyasi hat izlemektedir. Yanlış siyasi çizgilerinin kaynağında ise Marksizm-Leninizme aykırı tahliller yatmaktadır.

SBKP görüşleri, günümüzde sosyalizme barışçıl yoldan geçiş olanaklarını güçlendiren ve bir nükleer savaşı önleme görevini komünist partilerin **temel görevi** haline getiren dünya çapında değişmeler olduğu şeklindeki tahlillere dayandırılmaktadır. Bugünkü Sovyet ideologlarına göre 1917 yılındaki Ekim Devrimi emperyalizmi genel bunalıma sokmuştur. Sovyetler Birliğinin ve sosyalist blok'un güçlenmesi bu bunalımı derinleştirmektedir. Sosyalist blok ekonomik alandaki başarıları ile emperyalizmi geriletmektedir. Sovyet ideologları sosyalist blok'un gücü sayesinde emperyalizmin kuşatıldığını ve bu suretle karşı-devrim güçlerinin müdahale ve direnme gücünün kırılması sayesinde sosyalizme barışçıl yoldan geçiş olanaklarının arttığını (vb) ileri sürmektedirler...

Emek sermaye çelişmesi çağımızın temel çelişmesidir. Bunun bir ifadesi olarak dünya çapında proletarya ile burjuvazi ve de sosyalizmle emperyalizm arasındaki çelişme **nihai tayin edici** bir muhteva taşımaktadır (temel çelişme). Bunun yanında emperyalist-kapitalist sistemle sömürge, yarı-sömürge ülkeler arasındaki çelişme temel çelişmenin çözümünü **tayin edici** önemde etkileyen bir çelişme (baş çelişme)dir.

SBKP görüşlerinde sosyalizm ile emperyalizm arasındaki çelişme (ana çelişme olarak) **tek başına** belirleyici kabul edilmekte, bu çelişme de giderek Sovyetler Birliği ile ABD arasındaki çelişmeye **indirgenmektedir**. Bu suretle ulusal kurtuluş mücadelelerinin ve halk kurtuluş savaşlarının rolü ikincil ve tali bir duruma düşürülürken, herşey ABD ile Sovyetler arasındaki yarışma ve rekabete bağlanmaktadır. Kapitalist olmayan yol, "halktan yana" burjuva hükümetleri, ileri demokrasi ve de toplumsal ilerleme safsatalarının hareket noktası burasıdır.

Öte yandan ÇKP'nin dünya değerlendirmesi de Marksizm-Leninizm'in aynı şekilde kökten inkarına dayanır.

Bu tahlile göre dünya 3 kategori altında toplanıyor. Birincisi "iki süper devlet" diye ifade edilen Sovyetler ile ABD tarafından oluşturuluyor. İkinci kategoriyi diğer "ileri kapitalist" ülkeler oluşturuyor. Üçüncüyü de Şili'den İran'a Mısır'dan Çin'e kadar tüm "üçüncü dünya!" Bu tahlile göre iki süper devletle 2. ve 3. dünya arasındaki çelişme baş çelişmedir. İki süper devlet içinde de baş tehlike Sovyetler Birliğidir. "Üç dünya" tahlili her şeyden önce proletarya-burjuvazi çelişmesini ve bunun dünya çapındaki ifadesi olan sosyalizmle emperyalizm arasındaki çelişmeyi ihtiva etmeyen, sınıfsal temele dayanmayan bir tahlildir.

Bütün bir tarihi döneme (emperyalist döneme), damgasını basan çelişme ihmal edilmekte, emperyalist-kapitalist sistemin alternatifini oluşturması gereken bütün bir sosyalizm güçleri üçüncü dünya içinde bir alt başlık olarak ele alınmakta, tali plana itilmektedir.

Bugün sosyalist ülkelerin bir çoğuna revizyonist çizgilerin egemen olmasının yarattığı "korku" ÇKP'nin (ve takipçilerinin) Leninist tahlillerden uzaklaşmasına yol açmıştır. "Üç dünya" tahlili dünya proletarya hareketine tali bir yer veren kategorik yaklaşımla milliyetçi bir tahlil olmaktan öteye gidememektedir.

ÇKP'nin bu tahlili üzerine gelişen politikaları ise herşeyi "baş tehlike sosyal emperyalizm"e karşı olma noktasından ele almakta; en gerici anti-sovyetik hareketlerin ve (Nato v.b. gibi) emperyalist politikaların

desteklenmesine kadar varmaktadır. Ve işte tam bu noktada bu politika sosyal şoven, sosyal emperyalist bir muhtevaya bürünmektedir.

Bugün ÇKP yanlıları "iki süper devlet" arasında bir savaş çıkması ihtimalini esas alan bir politika izlemektedir. Biz bugün emperyalistlerarası bir dünya savaşı ihtimalinin olmadığını söylemekteyiz. Bu tespitin içerdiği tahlille Sovyetlerle ABD arasında (Sovyetlerin emperyalist olduğu tesbitine dayanarak) bir savaş durumu farklı çıkış noktaları taşıdıkları gerekçesiyle karşı karşıya getirilemez.

Bunu bir yana bırakacak olursak bugün Sovyetlerle ABD arasında bir nükleer savaş olasılığı (pratik olarak zayıf görsek de) teorik olarak mümkündür. Böyle bir savaşın gerici ve haksız bir savaş mı, yoksa devrimci ve haklı bir savaş mı olduğunu savaşa yol açacak olan somut politikalara bakarak karar veririz.

Ne var ki teorik olarak ilerde böyle bir olasılık var diye, bugünden oturup politika tespit etmek ve pratikte devrimci mücadeleyi böyle bir politikaya bağımlı kılmak oportünizmden başka bir şey değildir. Daha öte gidip, böyle bir durumu mutlaklaştırıp, her şeyi Sovyetlerle ABD arasında çıkacak bir nükleer savaşa göre tespit etmek, bilimin yerine saçmayı geçirmekten başka bir şey olamaz.

Günümüzde dünya sosyalist sistemi parçalanmış ve revizyonist çizgilerin egemen olduğu iki ayrı kampa bölünmüştür. İki sapma dışında yer alan Vietnam, Kore, Kamboçya, Mozambik, v.b. ülkelerin uluslararası düzeyde organik bir bütünlükleri yoktur. Uluslararası sosyalist hareketin merkezi bir bütünlüğü yoktur. Bugün enternasyonalizm adına sapmalardan birinin kuyruğuna takılmak enternasyonalizm adına oportünizmin batağına saplanmaktan başka bir şey değildir.

Bugün kuşku götürmez şekilde ortadadır ki, proleter enternasyonalizmine giden yol, uluslararası plandaki revizyonist milliyetçi sapmaların kuyruğuna takılmaktan değil, bu sapmalara karşı tüm burjuva ideolojilerinin etkilerinden bağımsız proleter devrimci hareketin mücadele bayrağını yükseltmekten geçmektedir.

II. BÖLÜM

ÜLKEMİZDE DURUM

Ülkemiz, bugün emperyalizmle ekonomik-politik, kültürel ve askeri bakımlardan tam (bütün alanlarda) bir bağımlılık ilişkisi içindedir.

Emperyalizmin üçüncü bunalım dönemine has gelişmelerin sonucu emperyalizme bağımlı (yukardan aşağı), bir kapitalist ekonomi gelişmiş ve bu yapıya uygun bir biçimde pazar için üretim egemen hale gelmiştir. Bu ekonomik yapı herşeyden önce iç dinamikle gelişmediği için, dışa bağımlı ve çarpık (yabancı tekellere göre şekillenmiş) bir niteliğe sahiptir. Ve de daha baştan tekelci bir karakterde ortaya çıkıp gelişmiştir.

Ülkemiz 1900'lerden bu yana demokratik devrim **süreci** içindedir. Bu süreç burjuvazinin önderliğinde **evrimci** (reformcu) bir rota izleyerek gelişmektedir. Emperyalist çağda burjuvazinin önderliğinde demokratik devrimin gerçekleştirilmesi olanaksızdır. Bu sebeple bugün demokratik devrim görevleri tamamlanmış değildir. Toprak sorunu, (belirli ölçüde çözülmüş olmasına rağmen) tam olarak çözülmüş değildir (Özellikle Doğu Anadolu'da). Ulusal sorun çözülmüş değildir. Ülkemizde bugün ulusal sorunun çözümü demokratik devrimin en önemli görevlerinden birisini meydana getirmektedir. Alt yapıda feodalizmin tasfiyesinin tamamlanamamış olması yanında (ve şüphesiz ona paralel olarak) özellikle üst yapıda feodal kalıntıların önemli bir varlık gösterdiğini görüyoruz.

Bu konuda özellikle pre-kapitalist, feodal unsurların (toprak ağaları ve tefeci bezirganların) oligarşi içinde yer almaları, siyasi iktidarda (giderek azalan oranda da olsa) pay sahibi olmaları olgusu gözönünde bulundurulmalıdır.

Bugün dışa bağımlı (emperyalizmin, yabancı tekellerin ihtiyaçlarına göre şekillenmiş) bir "kapitalist" ekonomik yapıya sahip olmasına rağmen ülkemizde demokratik devrim süreci tamamlanmış değildir. Emperyalizmin 3. bunalım döneminin bir sonucu olarak kapitalizmin yukardan aşağı gelişmesi demokratik devrim programını daraltan önemli bazı değişimlere neden olmuştur. En önemlisi ülkemizde demokratik devrim, esas olarak bir toprak devrimi olmaktan çıkmıştır.

Bu değişimler devrimci programımızın demokratik nitelikli içeriğinde bir daralmaya yol açması yanında, şüphesiz ki ülkemiz devriminde **geçiş sürecini** de etkileyen ve onun özelliklerini belirleyecek olan bir öneme sahiptir.

Ancak, bütün bu değişimler ülkemizde demokratik devrim sürecinin geçildiği şeklinde değerlendirilemez. Yukarda özelliklerine kısaca değindiğimiz bir kapitalizmin buna uyarlı bir biçimde pazar ekonomisinin gelişmesi, hafif ve orta sanayi alanlarındaki gözlenen bir sanayileşme ve yine bütün bunlarla bağıntılı olarak sanayi proletaryasında görülen artıştan kalkılarak, yüzeysel bir değerlendirme ile demokratik devrim sürecinin tamamlandığını söylemek büyük bir yanılgı olur.

Bugün ülkemizde demokratik devrim sürecinin tamamlanması bütün yarı bağımlı, yarı sömürge ülkelerde olduğu gibi bir devrimle gerçekleşebilir.

Ülkemizin gündeminde bulunan devrim anti-emperyalist ve demokratik bir muhtevadadır. Bunu proletaryanın önderliğindeki bütün halkın demokratik iktidarı gerçekleştirecektir.

Ülkemizde kapitalizmin gelişme özelliği hakim sınıflar iktidarında ve bu iktidarın yürütülüş biçimlerinde yansımaktadır.

Ülkemizde uzun bir dönemden beri yerli tekelci burjuvazi, toprak ağaları ve tefeci bezirganlardan oluşan bir gerici ittifakın egemenlik sürdürdüğünü söyleyebiliriz. Emperyalizmin 3. bunalım dönemine has gelişmelerin sonucu olarak işbirlikçi-yerli tekelci burjuvazi, giderek gelişmiş ve emperyalizmin gözde müttefiki haline gelmiştir. Bu nedenle ittifak içinde de belirleyici bir role sahip olmaktadır. Bir başka deyişle hakim sınıflar ittifakı içinde tekelci burjuvazi giderek artan bir etkinliğe sahip olmaktadır.

Emperyalizmin ülkemizdeki uzantısı olarak değerlendirilebilecek olan (uluslararası tekellerle bütünleşmiş, onların bir uzantısı haline gelmiş bulunan) tekelci burjuvazinin hakim sınıflar ittifakı içinde belirleyici duruma yükselmesi aynı zamanda emperyalizmin içsel bir olgu haline gelmesi, emperyalizmin ülkemizdeki egemen sınıflar içindeki ittifakı içinde temsil edilmesi demektir (gizli işgal). Ülkemizde bugün uluslararası tekellerle bütünleşmiş işbirlikçi "yerli" tekelci burjuvazinin, toprak ağaları ve tefeci bezirganların en irileri ile birlikte oluşturduğu gerici bir hakim sınıflar iktidarı (oligarşik diktatörlük) vardır. Oligarşik diktatörlüğü, emperyalizmin ülkemiz üzerindeki siyasi egemenliğinin bir ifadesi (yeni sömürgeciliğe uygun bir biçimi) olarak da değerlendirmek gerekir.

Ülkemizde hakim sınıflar egemenliğinin dayandığı ittifak, kendi içinde önemli çelişmeleri taşımaktadır. (Oligarşik diktatörlük çelişmeli bir ittifak tarafından oluşturuluyor.)

1970'lere gelirken tekelci burjuvazinin güçlenerek sömürüden daha fazla bir paya, siyasi iktidarda da daha etkin bir yere talip olması geleneksel gerici ittifakın parçalanmasına neden olmuştur. Tekelci burjuvazinin artan gelişme ve tekelleşme eğilimi beraberinde kaçınılmaz olarak finansman ve pazar sorunlarının öneminin artmasını da getirmiştir. Bu ise ekonomik platformda feodal ögeler aleyhine bir dizi rasyonelleştirme tedbirlerinin (toprak reformu, finansman ve emlak vergisi kanunları, teşvik tedbirleri v.b.) gündeme getirilmesine yol açarken aynı zamanda hakim sınıflar egemenliğinin temelinde yer alan geleneksel ittifakın parçalanmasını da beraberinde getirdi.

12 Mart açık faşizmi egemen güçlerin yükselen devrimci mücadeleyi bastırma girişimleri ile birlikte, geleneksel ittifakın dağılmasının yarattığı bir iktidar boşluğu zemini üzerinde yükseldi, tekelci burjuvazinin prekapitalist ögeleri tasfiyeye yönelik girişimleri sözkonusu oldu.

Bugün oligarşi içinde tekelci burjuvazi ile diğer prekapitalist ögeler arasındaki çelişmeler, ekonomik plandaki sorunlar önemini sürdürmektedir. Toprak ağaları ve tefeci bezirganlar aleyhine olan zorunlu gelişmeler oligarşi içindeki çelişmeleri arttırmaktadır. Oligarşi içindeki sınıf ilişkilerinin yönü, işbirlikçi, yerli tekelci burjuvazinin lehine diğerlerinin aleyhine yeni bir "denge"ye, yeni bir oligarşi içi ittifaka doğrudur.

Egemen sınıflar ittifakı içindeki çelişmeler ülkemizde genel bir siyasi istikrarsızlığa neden olmaktadır. Öte yandan oligarşinin egemenliğinin temellerinin zayıf olması, ekonominin iç dinamikle gelişmemiş olmasının bir sonucu olarak burjuvazinin daha baştan tekelci ve cılız bir nitelikte olması, ve de iktidarını kendi gelişmesine ayak bağı olan pre-kapitalist ögelerle sürdürmek zorunda olması, bu yüzden emperyalist sömürüden arta kalanla yetinmek durumunda olmaları, emekçi halk yığınlarını ağır bir sömürü altında tutmalarına neden olmaktadır. Egemen sınıflar emekçi yığınların ekonomik-demokratik alandaki taleplerine dahi tahammül edememektedirler. Ülkemizde güçlü bir işçi sınıfı mücadelesinin bulunmayışı, güçlü demokratik geleneklerin sözkonusu olmaması yüzünden de egemen sınıflar burjuva anlamdaki demokratik hakların tanınmadığı, klasik burjuva demokrasisi ile uzaktan yakından ilgisi olmayan bir biçimde egemenliklerini sürdürebilmektedirler. Ve bu baskı, terör rejimi (sistemi) klasik faşizmden "farklı" özellikler gösterse de sömürge tipi faşizmden başka bir şey değildir.

Oligarşik diktatörlük ülkeyi yönetemiyor. Emperyalizmin derinleşen

bunalımına bağlı olarak çarpık ve dışa bağımlı ekonomi şiddetle sallanıyor. Bu, egemen sınıflar arası çıkar çatışmalarının keskinleşmesine ve politik buhrana yol açıyor.

Sınıflar çatışmasının her alanında mücadele ve kargaşa artıyor. Politik arenada, ekonomik-demokratik çatışma alanında sınıf zıtlaşmaları artıyor ve keskinleşiyor. Kurulu düzene karşı kendiliğinden de olsa **yükselen** sosyal muhalefet, sınıflar çatışmasının her alanında mücadelenin artmasına ve gittikçe keskinleşmesine yol açmakla kalmıyor, aynı zamanda mücadele biçimlerinin de zenginleşmesine, basit biçimlerden daha karmaşık ve üst biçimlere doğru çeşitlenmesine yol açıyor.

Oligarşik dikfatörlük halk üzerine, devrimciler üzerine baskı ve terörünü sistemli bir biçimde arttırmaktadır. Faşizmin halka ve devrimcilere saldırıları sınıflar çatışmasının keskinleşmesine paralel bir biçimde artmaktadır.

Marksist-Leninist temelde, doğru sınıf çözümlemesi ışığında tarihi olarak ülkemizde baş çelişmenin çözümüne dayalı devrimci adım anti-emperyalist, anti-oligarşik devrimdir. Halkla oligarşi arasındaki çelişki baş çelişkidir.

Devrimciler, sınıflar savaşının her alanında devrimi ilerletmek, devrimi yükseltmek için mücadele ederler. Devrimi ilerletecek olan insiyatifli müdahale, ancak her alanda tayin edici çelişmeyi kavrayarak, tayin edici çelişmenin çözümü için çalışmakla gerçekleşebilir.

Proleter devrimciler **esas** olarak siyasi mücadeleyi örgütleyen, ekonomik- demokratik ve ideolojik mücadeleyi siyasi mücadeleye bağımlı olarak, siyasi iktidarı ele geçirme işine yardımcı olacak şekilde yürüten insanlardır. Devrimi her alanda yükseltebilmek ve siyasi mücadeleye tabi kılabilmek için belirli ve doğru bir devrimci siyasetin kılavuzluğuna ihtiyaç vardır.

Devrimcilerin somut siyasi görevleri vardır. Bu siyasi görevler sınıflar çatışmasının her alanında baş çelişmenin biçimlenişi tarafından belirlenir.

Ülkemizde, hakim sınıflar yönetiminin özelliklerinden (onun faşist karakterinden) doğan ve oligarşik diktatörlüğün yok edilmesine kadar gündemde kalacak olan anti-faşist mücadele, anti-emperyalist, anti-oligarşik devrimin bir parçasıdır ve çözümü bir devrim sorunudur. Bugün baş çelişmenin politik alandaki görünümü (faşizmin halka saldırılarından dolayı) faşizmle halk arasında bir savaş biçimindedir. Bu anlamda anti-faşist

mücadele tayin edici önemde bir mücadele olarak kavranmak zorundadır.

Politik arenada anti-faşist mücadelenin gereklerini yerine getirmek ve diğer mücadele alanlarında (ideolojik, ekonomik-demokratik) çatışmayı anti-faşist mücadeleye bağımlı kılmak gerekmektedir.

Ülkemizde faşizme karşı mücadele, devrim meselesi olduğu için devrimci hareketin örgütlenmesi ve birliğinin sağlanması sorununa sıkı sıkıya bağlıdır. Bu sorunun çözümü de işçi sınıfının bağımsız siyasi eylemini oluşturmaktan, işçi sınıfının öz örgütünü, **partiyi** inşa etmekten geçer. Faşizme karşı mücadelenin zafere ulaştırılabilmesi, işçi sınıfının öz örgütünün yönetimiyle mümkündür.

Devrimci mücadele böyle bir ortamda gelişip güçleniyor. Devrimci düşünceler, böyle bir ortamda en geniş halk yığınları içinde her geçen gün artan bir hızla yaygınlaşıyor.

III. BÖLÜM

ÜLKEMİZ SOLUNUN DÜNÜ VE BUGÜNÜ

Ne var ki bugün mücadele genel olarak kendiliğindenci bir özellik göstermektedir. Dağınıklık ve örgütsüzlük egemendir. Bu durum bugün işçi sınıfının ve emekçi yığınların devrimci mücadelelerini yönlendirecek ve örgütleyecek devrimci bir partinin; proletaryanın öz örgütünün yokluğunda en özlü ifadesini bulmaktadır. (Burada TİP, TSİP, TEP, SDP, TKP gibi "partilerin" proletarya partisi olmadıklarını kanıtlamak için söze gerek olmadığı kanısındayız.)

Ülkemizde, işçi sınıfı partisi olduğunu iddia eden onca "parti" (ki aralarında bir de Türkiye Komünist Partisi adını taşıyanı vardır!) ve de (M-L) patentli onca "Hareket" bulunmasına rağmen; evet bunca "parti" bolluğuna rağmen bugün ülkemizde proletarya partisinin bulunmadığını söylüyoruz.

Bu durum aslında bugün içinde bulunduğumuz durumun olduğu kadar ülkemiz solunun elli yıllık geçmişinin de en özlü bir açıklaması olarak kabul edilmelidir.

Gerçekten bu "elli yıllık geçmiş"e rağmen, bugün işçi sınıfının dev-

rimci partisinin bulunmayışının nedenlerinin kavranabilmesi geçmişin kavranılmasının en önemli anahtarını veriyor. Bize göre böyle bir sonucun en temel sebebi ülkemiz soluna sağ oportünist ve revizyonist bir çizginin egemen olmasıdır. Ülkemiz solunun bu elli yıllık geçmişine sağ bir eğilimin hakim olduğunu görüyoruz. Bu eğilim hem teori de hem de pratikte gözlenebilecek olan bir şeydir.

Bu yaklaşım bütün bir geçmişin toptan inkarı olarak değerlendirilemez. Elbetteki olumsuz yanlarına karşılık, bütün bir geçmiş dönem, olumlu olan, devrimci olan bir çok öğeyi de barındırmaktadır.

Ne var ki sol hareketin geçmişini bütünsel olarak tahlil edecek olursak ağır basan yanının sağ yanlar olduğunu ifade etmek zorundayız.

Sol hareketin geçmişi, bağımsız bir hareket olmayı, işçi sınıfının bağımsız siyasi eylemini, düzene alternatif hareketi oluşturmayı sağlayamamıştır. Sol, genellikle burjuvazinin kontrolü altında, onun icazet sınırları çerçevesi içerisinde burjuvazinin şu veya bu fraksiyonunu destekleme şeklinde bir siyasi hat izlemiştir. Çeşitli zamanlarda ortaya çıkan "tevkifatlar" ve TKP'nin "sürekli gizlilik koşullarında mücadele etmek zorunda kalması" bu, objektif gerçeği örtbas edecek bir kanıt olarak gösterilemez.

Şüphesiz ki bu durumun ortaya çıkmasında ideolojik plandaki burjuva ideolojisinin etkinliğinin ve burjuva ideolojisinden bağımsız bir ideolojinin sola egemen olmamasının önemli rolü vardır.

Ne var ki bu kadarı ülkemiz solundaki sağ eğilimlerin hakimiyetini açıklamaya yeterli olmadığı gibi böyle bir durumu açıklamak için sadece subjektif olguları görmek, meseleyi tek yanlı ve eksik kavramak demek olacaktır. Bizce böyle bir durumda güçlü bir işçi sınıfı hareketinin bulunmayışı önemli bir rol oynamıştır. "Marksizm büyük çaplı endüstrinin işçi sınıfı ve ideologları tarafından süratle, çok hızlı bir şekilde sürekli olarak ve bütünüyle özümlenmiştir" diyor Lenin. "Ekonomik ilişkilerin geri olduğu ya da gelişmelerin geri kaldığı ülkelerde, sürekli olarak, Marksizmin sadece belirli noktalarını, yeni dünya görüşünün belirli yerlerini ve tek tek sloganlarını özümlemiş olan, burjuva dünya görüşünün ve geleneklerinin tümünü ve burjuva demokratik görüşü kısmen tasfiye etmekten yoksun" olan işçi sınıfı hareketi destekçilerinin ortaya çıkmasına yol açar. (Lenin)

Lenin'in sözleri, ülkemizde revizyonizmin gelişmesine müsait ortamın rolünün kavranılabilmesini sağlamaktadır.

Bu durumda ülkemizde uzun süre reformcu burjuvazinin anti-emperyalist mücadelede öncülüğü ele geçirmiş bulunmasının rolü de büyüktür. Bu arada sol hareketin genel olarak bir aydın hareketi durumunu uzun süre muhafaza etmesi ve emekçi sınıflar temeline kavuşamamış olmasına da değinilmelidir. Böyle bir durumda uzun süre "proleter aydınlar" temelini muhafaza eden bir hareketin hatalarından arınarak ve doğrularını geliştirerek proleter bir istikamette gelişeceği yerde, başlangıçta taşıdığı proleter yanlardan da uzaklaşarak küçükburjuva bir istikamette ilerlemesi, çürümeye yönelmesi kaçınılmaz bir şeydir. Bu, ülkemizde tamamen böyle olmuştur.

Kimileri sol hareketin geçmişi üzerine söylediğimiz bu sözleri hakiki mirasçı pozlarında "inkarcılık", "karaçalmak" v.b, diye suçlandıracaklar ve geçmişimizin belirleyici yönünün devrimci yön olduğunu söyleyeceklerdir. Biz bunları geçelim.

1960 sonrası solunda farklı unsurlar vardır. Bir yanda, sınırlı anayasal özgürlük ortamı içinde Marksist - Leninist klasikler (belirli ölçüde de olsa) yabancı dil bilenlerin tekelinden çıkmıştır. Bunun yanında ve daha önemli olarak kapitalizmin nispi gelişmesi sınıflar mücadelesinin keskinleşmesini ve kendiliğinden de olsa işçi, köylü ve gençlik yığınlarının mücadelelerinin yükselmesini de beraberinde getirmiştir.

Gençlik kesiminden başlayarak, geniş işçi ve köylü yığınlarının politik eylemleri 1970 öncesi gözlenen önemli gelişmelerdir. Bu gelişmeler hemen hemen toplumun bütün kesimlerini kucaklayan bir nitelik taşımıştır ve sınıflar mücadelesinin bu objektif gelişimi sol hareketin değişiminin maddi koşullarını oluşturmuştur. 15-16 Haziranda doruğuna ulaşan işçi hareketleri, köylü hareketleri, Dev-Genç ve 1971 mücadelesi bu aynı gelişme eğiliminin, aynı bütünlüğün parçaları (birbirlerinin alternatifleri olarak değil!) olarak değerlendirilmelidir. 1971, bu gelişmenin doruk noktasıdır.

Bu noktada 1971'i ülkemiz solu açısından bir **dönüm noktası** olarak değerlendirmek yanlış olmayacaktır. Öyle ki, ülkemiz solu üzerindeki revizyonist ve oportünist etkinlik bir ölçüye kadar kırılabilmiş, işçi sınıfının bağımsız siyasi hareketini yaratmak yolundaki önemli mesafeler katedilebilmiştir. Sol hareket içinde proleter devrimci bir hareket, izlediği ideolojik ve siyasi hat itibariyle (örgütsel - subjektif durum olarak olmasa da) iktidar alternatif bir hareket oluşturabilmiştir.

Ne var ki 1971 "devrimci hareket" açısından bir yenilgi olmuştur. **Bu**

yenilgi bir yandan bugün Devrimci Hareketin içinde bulunduğu teorik ve örgütsel kargaşalık ve dağınıklığın en önemli sebebi olurken, öte yandan devrimci mücadele açısından çok zengin dersleri içeren bir pratik olarak da ortaya çıkmıştır. Ülkemizde bağımsız bir siyasi hareketin bu deneyin doğru devrimci temelleri ve dersleri üzerinde yükseleceğine kuşku yoktur. Bu bakımdan bugünkü en önemli görevlerden bir tanesi de geçmişin devrimci derslerinin sağlıklı bir şekilde çıkartılabilmesidir.

1971 yenilgisinin ortaya çıkardığı en önemli **durum** yeni bölünme ve ayrışmalar ile Devrimci Hareket açısından tam bir örgütsüzlük ve dağılma durumunun ortaya çıkmasına yol açmasıdır. Yenilgi sonrası Devrimci Hareket'in birliğinin temelleri ilk önce ideolojik-teorik plandaki **dağılma ve karışıklıkla** birlikte yıkılmaya başlamıştır.

Daha yenilginin eşiğinde ilk bölünme oluşmuş, hakim sınıfların baskısı karşısında "hareketin gözden geçirilmesi" eğilimleri, "evrim ve devrim aşamalarının içiçe geçmezliği"nden başlayan "eleştiri-özeleştiri"ler yapılmaya başlanmıştır. Bu biçimde doğan büyük bölünme içerde de sürdü. Ne var ki ayrılıkçı görüşün önderleri giderek Demirel'in yurtseverliğini de keşfedince onların taraftarlarının çoğu bu yeni akımın takipçiliğinden vazgeçtiler. (Bir bakıma ayrılıklar "içiçe" geçti!)

1972 Mart'ında oligarşiden yenen ağır darbeler ile birlikte "dışarda" herşeyin bittiği koşullarda "içerde" yenilginin getirdiği bulanıklık yaşanmaya devam etti. 12 Mart döneminin yılgınlık ortamı "dışarda"ki bölünmenin bir uzantısı olarak en çarpıcı biçimlerine kadar derece derece hapishanelerde yankı buldu. 40 yıllık oportünist - revizyonist tezler "yeniden" keşfedilmeye koyulunurken, (ve de kimi zaman "doktorda" kimi zaman da Ali Gevgilili gibi burjuva ideologlarında büyük sırlar keşfedilebilirken) bir bakıma yenilginin etkileri "içerde" ideolojik-teorik alanda da ortaya çıkmakta idi.

12 Mart dönemi sona ererken Devrimci Hareketin birliğinin ideolojik temelleri ortadan kalkmış durumda idi. Geride ideolojik temelden yoksun gevşek bir ilişkiler karmaşasından başka bir şey kalmamıştır.[2]

Devrimci Hareketin dağınıklığı bu temel üzerinde yükseldi.

12 Mart dönemi sonrasında böyle bir teorik ve örgütsel keşmekeş içinde en çok gözlenebilen şey inkarcı eğilimlerin yaygın ve yeni biçimlerinin ortaya çıkmasıdır. "Geçmişin eleştiri ve özeleştirisi", "hareketin gözden geçirilmesi", "geçmişin aşılması", "geçmişin eleştirisi", hep geç-

mişe karaçalmanın, yılgınlığın getirdiği bir inkarcılığın, kaşarlanmış oportünist ve döneklerin eski suçlamalarına katılmanın bir kılıfı olmaktan öteye gitmemiştir.

Bu cümleden olarak kimileri, PDA'cıların yıllardır dillerinden eksik etmedikleri karalamaları "bir ara akım" tefsiri ile piyasaya sürdüler. Küçük burjuva maceracılığı, troçkizm v.b. diye geçmiş hareketin Sovyet sosyal emperyalizmine hizmet ettiği safsatasına varıp dayandılar.[3]

Bunun yanında M. Aktolga ve Y. Küpeli tarafından ilk ayrılık sırasında ortaya atılan "eleştiriler" ve suçlamalar da yeniden geçer akçe oldu. Kimilerince geçmiş eleştirisi, (kimi zaman da özeleştirisi!) olarak sunulan tahlillerin çoğu (evrim-devrim, öncü savaşı v.b.) bu eski maruzatlara pek benzemektedir.

Bütün bunlara karşılık, biraz da bu sağ eleştirilerin zorlaması ile (doğrudan veya dolaylı) geçmişin görünüşte "sol" bir inkarı eğilimi de yaygınlık kazandı. Devrimci fikirler ifrat derecelere kadar vardırılıp "abese kadar itilerek" fetişleştirilmekte ve geçmiş, bir kavram fetişizmi içinde devrimci içeriğinden soyutlanılmaktadır.

Bu arada kısaca geçmiş değerlendirmesi konusundaki bu tür eğilimlerin tümünün temelden sakat ve devrimci olmayan bir nitelikte olduklarını belirtelim. Bu şekildeki yaklaşımlarla geçmişin bugün için ortaya koyduğu derslerin özümlenmesi ve bu dersler üzerinde devrimci bir hareketin yaratılması olanaksızdır.

Öte yandan bu kavram kargaşası, ve teorik keşmekeş 12 Mart sonrası solunun genel eğilimi oldu. Başta da belirttiğimiz gibi bu ortam genel bir dağınıklık, teslimiyetçilik, örgütsüzlük ortamıdır. Böyle bir ortam içinde bölünmeler, gruplaşmalar varabileceği en uç noktaya kadar uzandı. Bir tek örnek, bugün ülkemizde otuzu aşkın fraksiyonel yayının bulunması bu uç nokta hakkında fikir vermeye yetecektir.

Bu ortam içinde sağ-revizyonist eğilimler güç kazanmaktadır. Yılgınlık, yenilgi sonrasının teslimiyetçiliği, teorik keşmekeş ve devrimci hareketin dağınıklığı Sovyet yanlısı sağ görüşlerin güçlenmesine hizmet etmektedir. Bu durum bugün "TKP'nin güçlenmesi" biçiminde bir **görüntüde** somut olarak belirginleşmiştir.

Görünüşteki güçlenme eğilimi bizi aldatmamalıdır. Revizyonizmin güçlenmesi sahte ve kof bir güçlenmedir. Bu güçlenme esas olarak 12 Mart yılgınlığının, dönekliğinin örgütlenmesinden ileri gelmektedir. Revizyonizm, dava'dan kaçmanın bir "meşru" yolu olma fonksiyonunu görmek-

tedir. Revizyonizm, sağ, geri bilinç düzeyinden, ideolojik yetmezlikten ve bulanıklıktan, kendiliğindenci ve ekonomist eğilimlerden, siyasi kararsızlıklardan yararlanarak güçlenmektedir. Bunların yanında sözüm ona revizyonizme karşı görünen, ona bir reaksiyon şeklinde beliren ÇKP görüşlerini savunanların oluşturduğu kampın açık anti - Marksist tahlilleri ve pratikte sürdürdükleri "mücadelenin" açık tutarsızlıkları da revizyonizmin işine yaramaktadır. Bunların yanında Sovyet revizyonizminin dünya ölçüsündeki etkinliğinin artması da revizyonizmin güçlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Bugün revizyonizm özellikle işçi sendikalarında yukardan aşağı bir etkinlik sağlamıştır. İşçi kitleleri üzerinde burjuva reformist düşüncelerin henüz etkinliğini sürdürmekte olmasının bu durumda önemli bir rolü vardır. Bunun yanında Devrimci Hareketin örgütsüz ve dağınık olması, bağımsız ve güçlü bir proleter siyasi hareketin bulunmaması revizyonizmin ve reformizmin etkinliğinin artmasında en önemli rolü oynamaktadır.

Revizyonistler bugün ülke devriminden vazgeçme, proletaryanın bağımsız siyasi eylemi yerine burjuvazinin bir kanadının destekçisi olma şeklinde somutlaşan bir siyasi hat izlemektedirler. Barış, demokrasi, toplumsal ilerleme, ileri demokrasi v.b. safsatalarının varıp dayandığı yer burasıdır.

Öte yandan bugün revizyonizmin ve reformizmin güçlenmesi karşısında mevcut olan bir başka hatalı eğilimden, kendiliğindencilikten de söz etmek gerekir. Devrimci Hareketin dağınıklığı ve örgütsüzlüğü revizyonizmin güçlenmesine hizmet etmesinin yanında kendiliğindenci ve ekonomist eğilimleri de teşvik etmekte ve güçlendirmektedir. Örgütlü ve sağlıklı bir işlerliğe sahip proletaryanın bağımsız siyasi hareketinin bulunmayışı tek tek devrimci unsurları şu veya bu alandaki mücadelenin gündelik işleri içinde kaybolup gitmeye, gruplar arası polemiklerin ve çelişmelerin dışına çıkmak isterken çoğu kez de siyasetsizliğe itmektedir. Çok gruplu ortam ve gruplararası polemiklerin çokça **yozlaşması** bu eğilimlerin meşruiyet kazanmasına yol açmakta ve teşvik edici bir rol oynamaktadır.

Yaygın bir düşünce eğilimi şudur; ' bugün bütün sol gruplar işçi sınıfından kopuktur ve hiçbirisi işçi sınıfını temsil etmezler. O halde işçi sınıfı içinde çalışmak gerekir. İşçi sınıfı içinde-işçi sınıfının bilinçlenmesi için mücadele etmek gerekir. İşçi sınıfının bilinçlenmesi ve onun "öncü bilinçli unsurlarının' ortaya çıkmasıyla ancak gerçek proleter partisi ortaya çıkacaktır.

İlk bakışta mantıki görünen bu gibi düşüncelerin hatalı olduğunu belirtmek gerekir. **Pratik bir çözümsüzlük** ifadesi olarak kabul edilebilecek olan bu gibi eğilimlerin hatalı olduğuna kuşku yoktur. İşçi sınıfına bilinç götürmek; evet ama hangi siyasi bilinç? Hangi siyaseti (ve nerede?) örgütlemek için "bilinçlenen işçileri" kim ve hangi siyaset örgütleyecektir?

Kuşku götürmez bir biçimde ortadadır ki **bu biçimde** işçi yığınlarına "kendiliğindenci bilinç" ötesinde bir şey götürülemez. Elde edilecek şey de kendiliğinden mücadelenin "günlük pratik dehlizleri" içerisinde büyük bir olasılıkla yeni bir bıkkınlık ve **kararsızlıktan** başka bir şey olmayacaktır.

Proletarya partisi ile işçi sınıfı arasındaki ilişkilerin niteliği (başlangıçta) objektiftir. Sınıfla örgüt arasındaki örgütsel bağların durumu tayin edici değildir, ikincildir. Önde gelen örgütün izlediği **siyasi çizgidir**. Sınıfla örgüt arasındaki bağ ikinci adımda **tayin edici bir öneme ulaşır**. Bir örgütün proletaryanın öz örgütü olmasının ideolojik-politik ve örgütsel bütünlükteki içeriği (ki bu doğrudur) mekanik olarak içinde bulunulan süreçten, somut durumdan kopuk olarak yorumlanılmamalıdır. Doğru bir ideolojik ve siyasi hat elbette yetmez; ve elbette böyle bir hatta sahip olan bir örgütün sınıfla bütünleşmesi-kaynaşması o örgütün kelimenin gerçek anlamıyla proletaryanın öz örgütü olması için zorunludur. Ama herşeyden önce doğru bir ideolojik- siyasi hat! Yoksa, böyle bir ideolojik-siyasi **birlik** olmadan sınıfla bütünleşme hiçbir şey ifade etmez. Elbetteki bugün işçi sınıfı ve emekçi halk yığınları içinde çalışmak önemlidir. Proleter bir siyasi hareketin oluşturulması elbette iki yönlü bir süreçten geçecektir. Emekçi halk yığınları ve özellikle işçi sınıfı içinde çalışma, teorik ve siyasi bir birliğin oluşturulması çabaları ile diyalektik bir bütünlük içinde yürümek zorundadır; ama burada önemli olan birincinin ikinciye (temel siyasi göreve) bağımlı olduğunun kavranılmasıdır.

IV. BÖLÜM

İÇİNDE BULUNDUĞUMUZ KOŞULLARDA TEMEL SİYASİ GÖREVİMİZ

1. BUGÜN PROLETARYA PARTİSİNİN İNŞASI YOLUNDA, ONUN BAĞIMSIZ SİYASİ HAREKETİNİ YARATMA YOLUNDA MÜCADELE, TEMEL SİYASİ GÖREVİMİZDİR.

Özetle söyleyecek olursak, bugün ülkemizde işçi sınıfı, köylülük ve geniş halk yığınlarının bilinç düzeyi düşüktür ve kendiliğindenci bilinç seviyesindedir. Sol düşüncelerin her geçen gün daha fazla halk yığınlarına doğru yayılmasına karşılık revizyonizm ve reformizmin geniş yığınlar üzerindeki etkinliği fazladır. Halk yığınlarının kendiliğinden mücadelelerinin yükselmesine karşılık devrimci mücadele örgütsüz, merkezi bir siyasi denetimden yoksun, dağınık ve bölük pörçüktür. Proletaryanın siyasi iktidar mücadelesinin aracı olarak öz örgütü yoktur.

Devrimci hareketin dağınıklığı, örgütsüzlüğü devrimden başka her şeye hizmet etmektedir. Bu, gün gibi açık.

Ve yine tartışmasız bir şekilde ortadadır ki **bu** koşullarda **temel siyasi görev proletarya partisinin yaratılması yolunda, bağımsız, devrimci bir hareketin yaratılması, devrimci hareketin birliğinin sağlanması yolunda mücadele etmektir.** İçinde bulunduğumuz somut koşullar tarafından tayin edici bir şekilde öne çıkarılan temel devrimci görev halkası budur. Proletaryanın bağımsız siyasi eyleminin bir ifadesi olarak, bütün halkın demokratik iktidarına giden mücadeleye önderlik edecek, faşizme ve emperyalizme karşı mücadeleyi zafere ulaştıracak, emekçi sınıfların mücadelesini her türlü koşul altında sürdürecek olan devrimci bir partinin yaratılmasıdır. Bu görev, içinde bulunduğumuz somut koşullarda, bütün diğer görevlerin çözümü için çözülmesi zorunlu olan halkadır. İçinde bulunduğumuz tüm pratik-siyasi sorunların esas çözümlerinin zorunlu ön koşuludur. Bu yüzden (ve bu anlamda) bu görev diğer tüm devrimci faaliyetlerin kendisine tabi olmak zorunda olduğu acil-temel siyasi görev halkasıdır.

Bugün her devrimci, işçi olsun, öğretmen olsun, öğrenci olsun, istisnasız bütün bilinçli devrimciler, pratikte yaptıkları bütün çalışmaların doğruluğunu bu temel göreve hizmet etme; proletaryanın bağımsız siyasetini belirleme, devrimci bir teorik temel üzerinde yükselecek olan siyasi pratiği, devrimci bir partinin inşası doğrultusunda yükseltme açısından değerlendirme durumundadır.

Evet; Lenin'in dediği gibi, "birlik gerçekten büyük bir dava ve büyük bir şiar"dır bugün...

2. NASIL BİR PARTİ: DEVRİM, ÖRGÜT VE ÇALIŞMA TARZI

Marksizm-Leninizm bize işçi sınıfının mücadelesinin başarıya ulaşabilmesi için Marksist-Leninist bir partinin zorunluluğunu öğretiyor. Partisiz, proletarya devrimi mümkün değildir. Parti proletaryanın iktidarı alma mücadelesinin en yoğunlaşmış organizasyonudur.

Leninist bir anlayışla örgütlenmiş, proletaryanın iktidar mücadelesini başarıya ulaştırabilecek savaşçı bir parti nasıl yaratılacaktır? Ülkemizde nasıl bir parti devrimi başarıya ulaştırabilir? Devrimci Hareketimizin geçmiş dersleri bize neleri göstermektedir?

Devrimci bir parti anlayışına somut koşulların; ülkenin tarihi-iktisadi-siyasi koşullarının ve sınıf ilişkilerinin doğru bir analizinden ulaşılabilir. Belirli tarihi şartlarda sınıf mücadelesinin nesnel koşulları devrim, çalışma tarzı ve örgüt anlayışını koşullandırır, belirler.

Bu bakımdan her tarihi dönem için farklı iktisadi, siyasi yapılardaki tüm ülkelerde geçerli bir parti modeli, **biçimi** yoktur. Örgüt biçimi çalışma tarzı ve devrim biçimine zorunlu olarak bağlıdır.

Genellikle bolşevik partisinin örgütlenme anlayışı evrenselleştirilir ve klasik bir parti tipi olarak kabul edilir. Bu anlayış sorunu diyalektiğe aykırı bir biçimde ele alıştan kaynaklanmaktadır. Somut koşulların marksist bir tahlili yapılmaksızın ve doğru bir mücadele ve devrim anlayışını ortaya çıkarmaksızın parti biçimine ilişkin sorunları çözmek ve proletarya partisinin yaratılması mücadelesini başarıya ulaştırmak olanaksızdır.

Önümüzdeki süreçte (ki bunu özel olarak partileşme süreci olarak ifade etmek hatalı olmayacaktır.) devrimci mücadeleyi (devrimi) başarıya ulaştırabilecek bir partinin yaratılabilmesi, bu konuda geçmiş hareketin

devrimci deneylerini ve derslerini doğru bir şekilde özümleyebilmekten geçmektedir. Bu ise THKP-C hareketinin sağlıklı bir inceleme ve eleştirisinin yapılmasını içerir.

Bize göre geçmişin ele alınışındaki temel yöntem de bu olmalıdır: Bu günkü görevlerimiz açısından bu devrimci pratik hangi dersleri ortaya çıkarmıştır? Geçmiş, teorisi ve pratiği ile ele alınarak ayrıntılı bir şekilde incelenmelidir. Yoksa Kemalizm sorunuydu, şuydu buydu diyerek geçmiş üzerine küfürler ya da methiyeler düzülerek bir şey elde edilemez.

Biz, burada, partileşme süreci ile ilgili görüşlerimizi ayrıntılı bir şekilde açıklamaya geçmeden önce bu konu ile ilgili (geçmiş tartışmaları ile ilgili) bir-iki temel soruna değinerek geçmişe yaklaşım konusunda genel bir bakış açısı ortaya koymaya çalışacağız.

3. BUGÜNÜN GÖREVLERİ AÇISINDAN GEÇMİŞİN GENEL BİR DEĞERLENDİRMESİ VE BAZI TEORİK SORUNLAR

THKP hareketinin yenilgisi bir bakıma onun "silahlı mücadelenin (silahlı devrimin) başarıya ulaşabilmesi için Marksist-Leninist bir parti tarafından yönetilmesi, mücadelenin sınıf mücadelesinin bütün alanlarında ve tüm mücadele yöntemlerini kullanarak (elbette silahlı mücadele temel alınarak) mücadele etmesinin zorunluluğuna" ilişkin teorik görüşlerin kanıtlanması olmuştur denilebilir.

Zira, bize göre yenilgi bu anlayışın uygulanmasındaki başarısızlıkları içeren bir muhteva taşımaktadır. Şu veya bu sebeple böyle bir bütünlüğünün sağlanılamaması veya sonuç olarak ortadan kalkmasının bir sonucu olarak oıtaya çıkmıştır.

Parti ve Mücadele Anlayışı

Genellikle THKP-C 'nin yalın bir silahlı mücadele, sınıf savaşını sadece gerilla savaşı olarak gören bir teorik anlayışa sahip olduğu ileri sürülür ve bu yorumla THKP-C'nin teorik görüşleri gerilla fokoculuğuna indirgenerek eleştirilir.

Oysa İhtilalin Yolu başlıklı bildiri bu konuda açık bir tavır taşımaktadır.

"Partimiz sınıf mücadelesini dergi çıkarmak ve yasal hareketleri orga-

nize etmek şeklinde gören bütün sağ, pasifist eğilim ve gruplara karşı olduğu gibi sınıf savaşını sadece gerilla savaşı şeklinden ibaret gören 'sol' fokocu eğilim ve gruplara da karşıdır.

Gerilla fokoculuğu herşeyden önce mücadelenin Marksist-Leninist bir parti aracılığı ile sürdürülmesi zorunluluğunu reddeder. Partinin silahlı mücadele içinden çıkacağını ileri sürerken sadece Leninizmin bu en temel ilkesini reddetmekle kalmamakta, partiye ait mücadelenin bütünselliğine ilişkin fonksiyonları **da** reddetmektedir. Parti işçi sınıfının ideolojik, ekonomik-demokratik ve politik alanlardaki mücadelelerinin (politik mücadele temelinde) ve politik mücadelenin çeşitli biçimlerinin birbiri ile uyumlu (diyalektik bir bütünsellik içinde) yürütülmesinin organizasyonudur **da**. lşte partinin reddi bu bütünsel fonksiyonları reddeden bir anlam ifade etmektedir.

Oysa "dünya devrimci pratiği" soldaki bütün sapmaların sınıf mücadelesinin üç cephesinin bir veya iki kesimini ihmal etmek ve önemsememekten geçtiğini göstermektedir." (aynı yerden)

Bu konu ile ilgili olarak Hüseyin İnan'ın "Türkiye Devriminin Yolu" isimli yazısının THKP-C hareketinin eleştirisi ile ilgili şu bölümünü görmek faydalı olacaktır. Burada H. İnan şöyle diyor:

"..... *Bolşevik partisinin çalışma tarzını ve politikasını yurdumuz şartlarında politik bir görüş olarak uygulamak, mücadelenin başından oportünizmin batağına saplanmaktır.*

Son zamanlarda, böyle bir parti anlayışı şehir gerillası ile **birleştirilerek** *(abç) halk savaşı teorisi çıkartılmıştır. (.....) Şehir gerillasını bu şekilde hatalı bir parti anlayışı ile bütünleştirerek politik çizgi haline getirilmesi politik mücadelede farklı iki ideolojinin örgütsel ittifak içine girmesidir. Ve bu görüşün ışığında verilecek mücadele içinde daima iki ideolojinin hakim olacağına bağlıdır. Parçalanma ise eşikteki tehlikedir.*"

THKP-C hareketi içindeki ilk büyük bölünmenin su yüzüne çıktığı bir dönemde kaleme alınan bu yazıda "bolşevik parti anlayışı ile gerillacılığın birleştirilmesi" olarak ifade edilen şey farklı alanlardaki mücadelenin ve barışçıl olan ve olmayan mücadelenin birlikte yürütülmesidir. İki farklı ideolojinin birarada bulunması olarak görülerek reddedilen parti anlayışı açık bir şekilde görülebileceği gibi Marksist-Leninist bir partinin temel fonksiyonlarından bir tanesine aittir.

Bu şekilde, partiyi ve onun çeşitli mücadele alanlarındaki birleşik siyasi eylemini reddeden "sol" anlayış gerçekte **kendiliğindenci** bir müca-

dele anlayışına tekabül eder. Yığınlar silahlı eylemleri görerek -kendiliğinden- harekete geçeceklerdir! Devrimcilerin sadece silahlı eylemler yürütmeleri yeterlidir! Dünya devrimci hareketlerinin pratiği bize sağ olsun "sol" olsun bütün kendiliğindenci görüşlerin yanlışlığını kanıtlamaktadır. Partinin öncünün eylemi ile yığınların hareketleri arasındaki bağıntıyı sağlayan olağanüstü önemdeki rolü reddedildikten sonra öncünün silahlı eylemlerinin başarıya ulaşması olanaksız bir hale dönüşmektedir. Öncünün eylemi ile kitleler arasındaki bağın reddedilmesi bağlantı kayışları kopmuş bir motorun kendi kendine çalışması gibi bir durum doğurur. Üstelik (sınıflar mücadelesi söz konusu olduğunda) motorun dönmesini sağlayan gücün geldiği kaynak da kitlelerden başka birşey olamaz. Bu yüzden, motor kendi kendine dönmeye de devam etmeyecek, bir süre sonra duracaktır. "Sol" kendiliğindencilik yerini bu suretle sağ kendiliğindenciliğe, ekonomizme terkedecektir.

Görüldüğü gibi bu konu gerçekte devrimci mücadelenin devamlılığının sağlanması konusu ile ilgilidir. Parti bu bakımdan öncünün kitlelerle üye alışverişini sağlamak ve giderek genişleyen ve yaygınlaşan bir şekilde yığınların mücadelesini örgütleyecek bir yapılanışa sahip olmalıdır.

THKP-C pratiği bu açıdan irdelendiğinde bu konuda uygulamada bütünsel bir olumluluk gösterdiğini söylemek mümkün değildir. İlk parti içi ayrılık sırasında görüş ayrılıkları ile ilgili olarak M. Aktolga tarafından kaleme alınan metinde bu konuya ilişkin şu satırlar dikkat çekicidir. "Denilir ki 'işte, parti de var, cephe de var' çok yönlü çalışma deyip görev bölümü de yaptık. Yalnız bazıları görevlerini yaptılar, bazıları da yapmadılar... **Numara yapmaya hiç gerek yoktur. O haltlar hep beraber yenmiştir.** (Altını Aktolga çizmiş) Parti de, cephe de çok yönlü çalışma da, Narodnizmi gizlemeye yarayan maskeler olmuşlardır." Burada Aktolga kendilerine yöneltilen çok yönlü çalışma içindeki görevlerini yerine getirmediklerine ilişkin suçlamaya karşı kendini savunmaya çalışırken parti çizgisini suçluyor. Biz burada bu suçlama ve savunmayı bir yana bırakalım. Burada önemli olan iki nokta sözkonusudur. Bunlardan birincisi, partinin çok yönlü çalışmanın **gerekliliğine** ilişkin anlayışının kanıtlanmasıdır. Bunun yanında ikinci olarak, parti pratiği içinde çok yönlü görevlerin bir kısmının yerine **getirilmemiş** olması durumunun tesbitidir.

Gerçekten de farklı alanlardaki çalışmaların diyalektik, bütünsel bir organizasyonuna, birbirini tamamlayan bir uyumluluğa **henüz** ulaşılabilmiş değildi. Farklı alanlardaki çalışmaların yarattığı zorunlu yaklaşım farklı-

lıkları (ki her alanda o alanın **özelliklerinden** gelen "farklı" eğilimlerin bulunması kaçınılmaz bir şeydir. Bu gibi farklılaşımlar temelden farklı kavrayışlara, farklı ideolojik temellere dönüşmedikçe, bir parti içinde doğal olarak karşılanılmalı ve hatta parti içinde gerekli bir fikir çeşitliliği olarak bir sağlık işareti olarak değerlendirilmelidir.) Evet, farklı yaklaşımların giderek büyüyüp farklı ideolojik temellere oturması önlenememiştir.

Ötesi, böyle bir durumda parti yapılanmasında önemli zaaflar varken açık ve yoğun bir baskı döneminin içine girildi. Kazanılmış mevzilerin savaşsız terkedilmemesi ve bu gibi başlıca politik sebeplerle 12 Mart'ın kanlı saldırganlığına karşı savaşmak zorunda kalındı. Oligarşinin ülkemiz tarihinin belki en büyük takibi koşullarında bölünmeye uğranarak örgütün baştaki bütünlüğü kayboldu. Bu nokta yenilginin ortaya çıktığı noktadır.

Bazı Teorik Sorunlar

Öte yandan yine THKP-C hareketinin **her koşulda**, sürekli ve düz bir mücadele mantığına sahip olduğu görüşleri de ileri sürülür.

Kimilerince geçmişi kolayca reddedebilmenin (ve de reddettirebilmenin!) bir yolu olarak görülen bu yaklaşımlarda genellikle "evrim-devrim aşamalarının içiçe geçmesi" ve "öncü savaşı" gibi kavramlardan hareket edilir. Bu yolla THKP-C hareketinin görüşleri "hiçbir hazırlık kabul etmeyen, koşulları gözönünde bulundurmayan, sürekli devrim aşamasında olunduğu iddiasında olan bir anlayışa" tekabül ettirilir. Bu durumda da bir araya gelen her 3-5 kişi öncü savaşına başlamalıdır. "Parti" de "mücadeleden kaçmanın" bir mazereti olarak ileri sürülemez! Çünkü geçmişte de "zaten 3-5 kişi bir araya gelip biz partiyiz demişti!" Bu suretle geçmişin mantığı oksijen olmadan ozon yapmaya kalkmaya (ya da ısıtmadan su kaynatmaya!) indirgendikten sonra artık onu reddetmek hem çok kolay, hem de gönül rahatlığı içinde (diyalektik olarak) yapılabilir bir iş haline gelmektedir!

Tabii ki geçmişi tümden reddetmeyi kafasına koymuş kişiler için yapılacak birşey yoktur. Ne var ki bu tür iddialar ve genel inkarcı yaklaşımlar kendi karşısında reaksiyoner bir şekilde geçmişin böyle bir karikatürünü savunma eğilimlerini de yaratmaktadır. Geçmiş hareketin teorik görüşlerinin kavranılışının yüzeysel ve yetersiz kalması, çoğu zaman "sloganlar" ve "kavramlar" seviyesinde kalması, bu tür eğilimlerin önem ka-

zanmasına zemin hazırlamaktadır. Teorik yetersizlik tarafından beslenen bu eğilim giderek devrimci teoriye ait kavramların fetişleştirilerek adeta herşeyi açıklayan sihirli formüller halinde görülmesine neden olurken, pratikte **bugünün siyasi görevlerine** karşı bir kayıtsızlık ve ihmalkarlık olarak belirmektedir.

İşte gerek bir kavram kargaşası yaratarak, bulanıklık yaratarak geçmişin inkarı eğilimini geliştirmeye çalışanların gerekse bir kavram fetişizmi içinde güya geçmişi savunanların da ortak çıkış noktasından bir tanesi bu THKP-C hareketinin her koşulda sürekli ve düz bir mücadele mantığına sahip olduğu iddiasıdır. Bu yoruma göre evrim ve devrim aşaması içiçe geçmiştir demek, sürekli devrim aşamasında olduğumuzu ileri sürmek, her koşulda tek düze silahlı mücadele sürdürmek demektir.

Hemen böyle bir düşünce tarzının kabul edilemeyeceğini belirtelim.

Bu konu ile ilgili olarak parti sorununu (yukarda ele aldığımız için) bir tarafa bırakalım. Buna ilave olarak THKP-C hareketinin içinde bulunulan koşullar ne olursa olsun değişmeyen düz bir mücadele anlayışına sahip olduğu kabul edilemez. Böyle bir anlayış kabul edilemez.

Mahir Çayan Kesintisiz II-III diye tanınan son yazısında şöyle diyor:

"*Artık 1961-70 döneminin sınırlı demokratik ortamı tarihe karışmış nisbi denge bozulmuştur. (Burada kastedilen orta burjuvazi ile oligarşi arasındaki "denge"dir. DY) Emperyalist işgalin ve istismarın Türk ordusu aracılığıyla sürdürüldüğü, ekonomik ve demokratik amaçlı her çeşit kıpırdamanın terörle susturulduğu bir ülke haline gelmiştir Türkiye.*

Bundan böyle, bütün legal yolların tıkanmasından, emekçi kitlelere karşı tenkil politikasının en gaddar bir şekilde sürdürülmesinden dolayı, kitlelerle diyalog kurmanın ve onları devrim saflarına çekmenin temel mücadele biçimi silahlı propagandadır." (abç)

Mahir Çayan'ın yazılarındaki **dipnotları**, geçmişi değerlendirmek için temel çıkış noktası alan, felsefe lügatlarına dayanarak geçmişe "diyalektik eleştiriler" düzen usulsüz alıntı uzmanlarının gözlerinden kaçan (!) bu iki paragraf, gerçekte geçmişin her türden tahrifatçısını apaçık ortaya çıkarırken, konunun nasıl bir çerçeve içinde ele alınması gerektiğini de ortaya koyan bir muhteva taşımaktadır.

Öncelikle ifade etmeliyiz ki, "evrim ve devrim aşamalarının içiçe geçmesi" şeklinde ifade edilen tahlil **sürekli devrim aşaması** olarak anlaşılamaz. (Öyle olsa idi zaten ülkemizde sürekli devrim aşamasında olun-

duğu belirtilir ayrıca bir de içiçe geçmeden söz edilemezdi.)

Bu konuyu biraz daha yakından inceleyelim.

Evrim-devrim aşamaları ve devrim anlayışı:

Evrim ve devrim aşaması kavramları devrim anlayışına ve mücadele tarzına ilişkin, proletaryanın siyasi iktidarı ele geçirme mücadelesine ilişkin kavramlardır. Bu anlamda evrim ve devrim aşamasının içiçe geçtiği söylenirken veya, kapitalist-metropol ülkelerdeki gibi bıçakla kesmiş gibi birbirinden ayrılamayacağı ifade edilirken her şeyden önce emperyalist-kapitalist ülkelerle emperyalizmin hegemonyası altındaki ülkelerdeki devrim süreçlerinin farklı oluşları ve bu yüzden bunların her birinin farklı aşamalara ayrılmaları sözkonusu edilir.

"Emperyalizmin işgali altındaki ülkelerde evrim ve devrim aşamaları bu şekilde bıçak gibi birbirinden ayrılamazlar, bu aşamalar birbirinin içine girmiştir." (İhtilalin Yolu başlıklı bildiri)

Kapitalizmin iç dinamikle geliştiği ülkelerde siyasi iktidarın ele geçirilmesinin yolu, bir sıra ekonomik-sosyal ve siyasal nedenlerden ötürü ülke çapındaki ayaklanmalara bağlıdır. Ayaklanma koşullarının oluşturulması süreci (ki "barış" dönemlerine tekabül eden bu süreç oldukça uzundur) evrim aşaması olarak ifade edilir. Buna karşılık siyasi iktidarın ele geçirilmesi için ayaklanma durumuna da devrim aşaması adı verilir. Bu iki aşama farklı toplumsal süreçlere (**toplumsal hareketin** farklı özellikler gösterdiği süreçlere) tekabül ederler ki, bunun objektif (maddi) temeli; birinde (evrim aşamasında) ekonominin işleyişinin nispi bir istikrar ve gelişme göstermesi, diğerinde ise (devrim aşamasında) ekonomik bakımdan bir kriz döneminin sözkonusu olmasıdır. (Buna rağmen ekonomik olmayan nedenlerle de devrimci bir durumun ortaya çıkması mümkündür.) Devrim durumları toplumların alt yapısından üst yapısına kadar (ekonomisinden, sosyal-siyasal- kültürel ilişkiler bakımından) tam bir alt üst oluş içinde bulunduğu dönemlere, tekabül ederler.

İşte ayaklanmanın (yığınların siyasi eyleminin en üst biçimlerine çekilebilmesi ve siyasi iktidarın ele geçirilmesinin) koşullarının oluştuğu devrim durumları ile, bu koşulların oluşmadığı durumlarda toplumsal hareketin bu biçimlerine uyumlu olarak devrim süreci de evrim ve devrim aşamalarına ayrılarak incelenir. Proletarya partisinin görevleri ve buna bağlı olarak mücadele anlayışları bu iki aşamada farklılıklar gösterir.

Buna karşılık, emperyalizmin işgali altındaki sömürge ve yarı sömürge ülkelerde toplumsal hareket bundan çok daha farklı özellikler gösterir. Emperyalizmin işgali nedeniyle toplum alt yapısından üst yapısına kadar sürekli bir alt-üst oluş içindedir. Emperyalizmin hegemonyası altındaki ülkelerde devrim halk savaşı ile gerçekleşir. Nispi bir barış koşullarındaki uzun bir hazırlıktan sonra ülke çapındaki bir ayaklanma yerine, proletarya partisinin daha başlangıçtan itibaren savaşmak zorunda bırakıldığı çok daha farklı aşamalardan geçen bir süreç sözkonusudur. Halk savaşı süreçleri emperyalist-kapitalist ülkelerdeki devrim süreçlerindeki gibi bir evrim ve devrim aşamalarına ayrılamazlar.

Emperyalist-kapitalist ülkelerde devrim aşaması için gerekli objektif koşullar, empeıyalizmin işgali altındaki ülkelerde emperyalist işgal tarafından oluşturulmaktadır. Diğer bir ifade ile Lenin'in tanımladığı şekilde bir milli kriz nasıl genel ayaklanmanın objektif koşullarını yaratıyorsa, emperyalizmin işgali de halk savaşının (ve de silahlı mücadelenin) objektif koşullarını oluşturmaktadır.

Emperyalist-kapitalist ülkelerde devrimin objektif koşulları içsel dinamiğin işleyişi ile ortaya çıkmaktadır. Toplumun içsel dinamiği toplumsal hareketin belirleyici unsurudur. Buna karşılık emperyalist işgal toplumun içsel dinamiğini saptırmakta, toplumda ekonomik, sosyal, siyasal alanlarda (alt yapısından üst yapısına kadar) bir çalkantı içine girilmesine neden olmakta yığınların devrim saflarına çekilebilmesinin objektif koşullarını yaratmaktadır.

Bunun yanında emperyalist-kapitalist ülkelerde devrim (genel ayaklanma) aşamasında olunabilmesi için gerekli olan subjektif koşullarla emperyalizmin işgali altındaki ülkelerde halk savaşının başlaması için gerekli subjektif koşullar da aynı biçimde başka başkadır.

İşte bu yüzden, emperyalizmin işgali altındaki ülkelerde halk savaşının başlaması için (emperyalist-kapitalist ülkelerdeki gibi) genel ayaklanma koşullarının aranması sözkonusu olamaz. Zira bu iki durumun özellikleri başka başkadır.

İşte, "evrim ve devrim aşamalarının, emperyalizmin işgali altındaki ülkelerde, (emperyalist-kapitalist ülkelerde olduğu gibi) birbirinden (bıçakla kesilmiş gibi) ayrılamayacağı, bu iki aşamanın iç içe geçtiği" şeklindeki formülasyonun anlatmak istediği şey de tamamen bundan ibarettir.

Mao bu durumu şu şekilde açıklamaktadır:

"İçerde burjuva demokrasisini (feodalizmi değil) uygulayan kapitalist

ülkeler faşist değillerse, ya da savaş halinde bulunmuyorlarsa:... Proletarya partilerinin ödevi işçileri eğitmek, ve uzun bir legal mücadele ile kuvvetlenmek ve böylece kapitalizmin kesin yıkımına hazırlanmaktır... Savaşmak istedikleri bir savaş varsa o da hazırlandıkları iç savaştır. Ama **bu isyan ve savaş burjuvazi gerçekten aciz kalıncaya kadar, proletaryanın çoğunluğu silaha sarılıp, dövüşmeye azmedinceye kadar başlatılmamalıdır.** Ve böyle bir isyanı ve savaşı başlatma zamanı gelince, atılacak ilk adım şehirleri işgal etmek ve sonra kırsal bölgelere doğru ilerlemektir. Bütün bunlar kapitalist ülkelerin komünist partileri tarafından yapılmaktadır ve Rusya'da Ekim devrimi ile doğrulukları sınanmıştır. Ama Çin farklıdır. Çin'in ayırıcı özellikleri **bağımsız ve demokratik olmaması, ama yarı-sömürge, yarı-feodal olması, yani içerde demokrasinin bulunmaması...** emperyalizmden baskı görmesidir... **Temelde komünist partisinin buradaki ödevi, isyan ve savaşı başlatmadan önce uzun bir legal mücadele döneminden geçmek değildir.** Önce şehirleri ele geçirmek ve sonra kırsal bölgeleri işgal etmek değildir. Çin'de savaş, mücadelenin temel şekli ve ordu örgütlenmesinin temel şeklidir. Yığın mücadeleleri gibi öbür şekiller de önemlidir. Ama onların amacı savaşa hizmet etmektir. **Çin'de proletarya partisinin temel ödevi, partinin hemen hemen başlangıcından beri karşı karşıya kaldığı ödevi... silahlı mücadeleler** örgütlemektir."(abç) (Mao Ze Dung, Askeri Yazılar, sh. 353)

Ama, bu tahlilin, halk savaşının başlatılabilmesi için subjektif şartların elverişliliğinin aranmayacağı, koşulların hesaba katılmayacağı bir hesapsızlık mantığına eş tutulması tamamen saçmadır.

Elbette ki, mücadelenin başarıya ulaşabilmesi için yürütülecek mücadelenin ülkedeki mevcut duruma, sınıf ilişkilerine, devrim ve karşı devrim güçlerinin içinde bulunduğu somut duruma uygun olması gerekir. Bir başka ifade ile her durumda yürütülen mücadelenin biçimi mevcut sosyal, siyasal, psikolojik ve askeri v.b. koşullara uygun bir biçimde belirlenir.

"Evrim ve devrim aşamasının içiçe geçmesi" kavramından hareketle hesapsızlık ve keyfilik üzerinde kurulmuş düz ve anti-diyalektik bir mücadele anlayışına varılamaz. Böylesi her şeyden önce halk savaşının uzun, inişli çıkışlı ve dolambaçlı bir yol olmasındaki temel politik perspektifin inkarı demek olurdu.

Bu durum emperyalizmin III. bunalım döneminde emperyalist işgalin

gizli bir niteliğe büründüğü yeni sömürge ülkelerde çok daha grift (karmaşık) bir görünüm kazanmıştır.

Kapitalizmin yukardan aşağı bir biçimde de olsa gelişme göstermesi ve emperyalist işgalin gizli bir niteliğe bürünmesi önemli gelişmeler ortaya çıkarmıştır.

Kısaca özetlemek gerekirse;

1. Hafif ve orta sanayii dallarında meydana gelen montaja dayalı sanayileşme sonucu, işçi sınıfı gelişmiş ve devrimdeki önemi artmıştır. 2. Kapitalizmin nispi gelişiminin bir sonucu olarak feodalizmin belirli ölçüde tasfiyeye uğraması (gerilemesi) ve toprak sorununun bir ölçüde çözüme uğraması nedeniyle demokratik devrim programı belirli bir daralmaya uğramıştır. 3. Merkezi otoritenin güçlenmesi ve tarımda pazar ekonomisinin gelişmesinin sonucu olarak kırların emperyalizmin yumuşak karnı olması durumunda da eskiye oranla bir gerileme ve buna karşılık da şehirlerin ve işçi sınıfının rolünde göreli olarak bir artış meydana gelmiştir. 4. Emperyalist işgalin gizlenmesi sonucu eski sömürge ülkelerde toplumdaki işgalci düşmana karşı olan tepki pasifize edilmiştir. 5. Ülke devrimci iç savaş aşamasındadır.

Bu gibi değişimler toplumun kendi içsel dinamiği içindeki bir gelişmeye yöneldiği şeklinde bir görüntü yaratmaktadır. Bu değişim ve gelişmeler bu yüzden yeni sömürge ülkelerde, içsel dinamikle gelişmiş bağımsız kapitalist - emperyalist ülkelere uygun çözümlemelerin gündeme getirilmesine neden olmaktadır.

Evrim ve devrim sorununu "diyalektik" olarak tartışanların çoğunlukla varıp dayandıkları nokta da burasıdır. Bu tür tartışmalar sonunda üstü örtülü ya da dolaylı olarak, uzun bir "barışçıl" hazırlık aşaması sonunda bir genel ayaklanma fikrinin savunmasına varılmaktadır.[4]

Emperyalizmin III. bunalım döneminde ortaya çıkan değişmeler sonucu olarak, ülkemiz devriminin muhtevasında ve yolunda eski sömürge ve yarı sömürge ülkelerden farklılıklar göstereceğine kuşku yoktur. Buna bağlı olarak Çin ve Vietnam'daki gibi klasik bir halk savaşı modelinin de ülkemizde aynen önerilemeyeceğine kuşku yoktur. (THKP-C'nin teorik ve siyasi doğrultusunun en önemli yanı da ülkemiz devriminin sorunlarını Çin ve Sovyet devrimlerinin kalıplarına çakılıp kalan doğmatik yaklaşımlardan farklı olarak bu objektif-somut gelişmeler doğrultusunda ele almasıdır.)

Ancak, söz konusu gelişmelerden kalkılarak ülkemizin bağımsız-kapi-

talist bir ülke olarak değerlendirilmesi ve ülkemiz devriminin "sovyetik model' çerçevesi içinde ele alınması ve metropol ülkelerle bizim gibi emperyalizmin işgali altındaki ülkeler arasındaki **öze ilişkin** ayrım çizgisinin reddedilmesi büyük bir hataya götürür.

Yeni sömürge ülkelerde toplumsal süreç yine emperyalist-kapitalist metropollerden son derece önemli **nitelik farklılıkları** gösterir.

Uluslararası tekellerle bütünleşmiş, ona göre şekillenmiş ekonomi devamlı bir kriz içindedir. Pazar, finansman, ara mal ve ham madde ihtiyaçları sürekli gündemdedir. Gizli de olsa emperyalizmin hegemonyası nedeniyle toplum kendi içsel dinamiği içinde gelişmemektedir.

Dışa bağımlı, emperyalizmin bir uzantısı durumundaki yerli tekelci burjuvazinin yönlendiricisi olduğu hakim sınıflar iktidarının temellerinin zayıf olması, onların sürekli bir terör ve baskı politikasına ihtiyaç duymalarına neden olmaktadır. Ülke olgunlaşmamış bir milli kriz içindedir.

Özetle ifade etmek gerekirse yeni sömürge ülkelerde (ve ülkemizde) gözlenen değişimler emperyalist işgal durumu açısından özünde bir değişme yaratmamaktadır. Gizli işgal durumu ve açık işgal durumu (sömürge durumu ile yeni sömürge durumu) ortaya çıkardıkları sonuçlar bakımından aynı olmamakla birlikte bu farklılık yeni sömürge ülkelerin, bağımsız - kapitalist ülkelerden farklı bir süreç içinde bulunmaları durumunu ortadan kaldırmamaktadır.

"Evrim ve devrim aşamalarının içiçe geçmiş olması **ifadesi**" çarpıtılarak çeşitli biçimlerde karmakarışık edilmektedir. Kavram tartışmasından öte bir anlam taşımayan bu yöntemlerle ülkemiz devriminin sorunlarının çözümlenmesi bir yana, kavram kargaşasından ve bizantinizim'den bir adım öteye gitmek mümkün değildir. Böyle bir kavram karışıklığı ya da kavram fetişizmi ile (ki ikisi de aynı kapıya çıkıyor) evrim ve devrim aşamasının içiçe geçtiği şeklinde ifade edilen **tahlil** sürekli devrim durumunun varlığı şeklinde yorumlanabiliyor. Bu biçimde bir yorumla silahlı mücadelenin yürütülmesi için herhangi bir "asgari örgütlenme" parti yerine geçirilerek (adı ister parti olsun ister olmasın) ve böyle bir "asgari örgütlenme" silahlı mücadeleyi yürütmek için yeterli bir koşul sayılarak **her durumda** (sürgit) silahlı mücadele yürütmek düşüncesi kabul edilemez. Parti, çok yönlü mücadelenin organizasyonu olması yanında, ülkedeki sınıflar mücadelesinin somut koşullarına, mevcut iç ve dış politik duruma uyarlı bir biçimde politik mücadele taktiklerinin uygulanmasını gündeme getirir. Bu anlamda sınıflar mücadelesinin düz bir hat, tek

bir çizgi üzerine gelişmeyeceğini, hangi koşullarda hangi mücadele taktiklerinin uygulanılmasının gerekeceğini ise ancak partinin değerlendirebileceğini belirtelim.

Emperyalizmin üçüncü bunalım döneminin çelişmelerinin önemli ölçüde yansıdığı, bu döneme has iç gelişmeler sonucu yeni çelişmelerin geliştiği emperyalizmin gizli işgali altındaki ülkemizde oldukça karmaşık (girift) bir yapıya bürünen sınıflar mücadelesi düz bir hat üzerinde gelişmeyecektir. Oldukça inişli, çıkışlı geri dönüşleri ve tekrar ileri doğru sıçramaları ihtiva eden, dolambaçlı bir rota izleyecektir. Çok daha karmaşık bir muhtevaya bürünen devrim mücadelesinde uygulanılacak taktikler ise kimsenin keyfine göre tespit edilmeyecektir. Mevcut koşulların değerlendirilmesi ve ona uyarlı tahlillerin uygulanmasını herhangi bir keyfiliğe, tesadüfiliğe tabi olmaktan çıkaracak olan şey de (bu **güç** görevi yerine getirmek de) sağlam bir Marksist-Leninist temele ve doğru-devrimci bir siyasi çizgiye sahip proletarya partisinden başka birşey olamaz.

Özetle: Farklı alanlardaki mücadelelerin, farklı mücadele biçimlerinin birlikte yürütülmesinin, mücadelenin devamlılığının ve devrimi başarıya ulaştırabilecek bir siyasi çizgi üzerinde mücadelenin geliştirilebilmesinin bir gereği ve ifadesi olarak örgütlenmiş bir Marksist-Leninist parti: Bütün bir geçmişin ve bir devrimci yenilginin en özlü dersleri bu noktada toplanmaktadır. Kuşku yoktur ki gelecek geçmişi tekrar etmeyecek, geçmişin hata ve sevaplarının üstünde yükselecektir.

4. PARTİ VE KÜRT MESELESİ

Bugün ülkemizde ulusal sorun çözülmemiştir. Özellikle Kürt sorunu ülkemiz devriminin temel sorunlarından bir tanesidir. Kürt sorunu bugünkü aşamada örgütlenme anlayışı bakımından da önemli bir yer tutmaktadır.

THKP-C hareketinin bu konudaki görüşleri şu şekilde özetlenmişti:

"... Her şart altında, her zaman meseleyi misak-ı milli sınırları içinde ele almak gerekir, veya Kürt emekçi halkının çıkarlarıyla bağdaşan tek çözüm yolu ayrılma hakkının kullanılmasıdır' diyen görüşler yanlıştır. Bu görüşlerin sahipleri her iki tarafın burjuva ve küçük burjuva milliyetçi unsurlarıdır. Oysa devrimci proletarya meseleyi diyalektik bir tarzda ele alır. Yani UKTH'nın öngördüğü **ayrılma, özerklik, federasyon** v.s. çözüm yollarının hangi şartlar altında ve ne zaman geçerli olabileceğini açıkça ortaya koyar." (ASD'ye açık mektup)

Bu yaklaşım gerçekte **genelinde** doğru bir nitelik taşır. Ne var ki, bu genel yaklaşım ülkemiz koşullarına uygun bir ulusal sorun programı ortaya koyulmadığı için de doğru olarak kabul edilemez. Bu eksiklik ezen ulus şövenizmine karşı ajitasyon-propagandanın ihmali ile birlikte ele alındığında geçmişin bu yönden eleştirilme gereği ortadadır.

Günümüzde, ulusal sorun o günkü boyutlarından daha farklı ve daha geniş bir çerçeve içinde tartışılmaktadır. Bu sorunun doğru çözümü şüphesizdir ki M-L ilkeler ışığında ülkemiz koşullarının ve Kürdistan'ın **somut analizinin** yapılmasıyla ve konunun bütünsel bir değerlendirilmesi ile mümkündür. **Proletarya partisinin ulusal sorun konusunda UKTH'nin Marksist - Leninist kavranılışı doğrultusunda somut bir program ortaya koyması zorunludur.** Ulusal sorun konusunda izlenecek politikanın doğruluğu proletarya partisi ve ülkemiz devrimi açısından büyük bir önem taşımaktadır.

Ulusal sorun konusuna doğru yaklaşımın temel koşulu Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkının kayıtsız şartsız tanınmasıdır. Bu hak Kürt halkının isterse bağımsız bir devlet olarak örgütlenme **hakkı** demektir.

Biz bugünkü koşullar altında böyle bir **çözümü** önermiyor, Kürt ve Türk halklarının oligarşik diktatörlüğe ve emperyalizme karşı ortak bir kurtuluş mücadelesi vermelerini Kürt ve Türk proletaryasının ortak örgütlenmesini, ve her iki halkın özgür ve eşit temellerdeki gönüllü birlikteliğini savunuyoruz. Böyle bir birliğin temel koşulu ise Kürt halkının kayıtsız şartsız bir kendi kaderini tayin **özgürlüğüne** sahip olmasıdır. Bu özgürlüğü savunmadan, birlik çağrıları oligarşinin şoven baskı siyasetinin gölgesinden kurtulamaz. Halkların birliği, halkların özgürlüğünden geçer.

Ayrıca bugünkü koşullar altında da, Kürt halkının ayrılma hakkını kullanma doğrultusunda gerçekleştireceği demokratik muhtevalı bir mücadele karşısında devrimci tavır böyle bir mücadelenin desteklenmesinden başka birşey olamaz. Yeter ki böyle bir hareket emperyalizmin güdümünde, ayrılıkçı ve gerici bir muhtevaya sahip olmasın. Böyle bir durumda dahi, devrimciler böyle bir hareketi desteklemeseler bile, bu durumda ortaya çıkacak olan şoven tenkil politikasına karşı çıkmak yine devrimciliğin zorunlu ön koşuludur.

Biz bugünkü koşullarda Kürt ve Türk proletaryasının (diğer azınlık emekçileriyle birlikte) milliyet ayrımını gözetmeyen ortak örgütlenmesini savunuyoruz. Ayrı örgütlenme, ayrı mücadele ve ayrılmayı mutlaklaştıran anlayışlara karşı olduğumuz gibi ortak örgütlenmenin mutlaklaştırılması-

na da karşıyız. Somut koşullar tarafından ortaya çıkabilecek bir ayrılma durumunda proletarya örgütlenmesinin ayrılığı da zorunlu bir hale gelebilir.

Bugün ülkemizde ezen ulus şovenizmine karşı mücadele büyük bir önem taşımaktadır. Şoven milli baskı politikası, oligarşinin faşist politikalarının en temel bir unsurudur. Bu nedenle anti-faşist mücadelenin güncelliği gerekçesi ile ezen ulus şovenizmine karşı mücadeleden vazgeçilemez. Faşizme karşı "ittifakları parçalamamak için" halkların özgürlüğünü savunmaktan vazgeçilemez. **Faşizme karşı mücadele milli zulme karşı mücadeleden ayrılamaz.**

V. BÖLÜM

DEVRİMCİ HAREKETİN BİRLİĞİ VE PARTİLEŞME SÜRECİ

Biz bugün bir parti kurmuyoruz. Yukarıda anlattığımız türden bir parti, bir takım insanların biraraya gelip "biz parti kuruyoruz" demeleriyle kurulacak bir şey değildir. Bizim devrim ve çalışma tarzı anlayışımıza uygun bir partinin yaratılması uğruna mücadele böyle bir anlayışı reddeder. Partileşme süreci, sınıflar çatışmasının her alanında işçi sınıfının bağımsız siyasetini hayata geçirmeye çalışan bilinçli kadroların örgütlü ve neyi, ne için yaptığını bilen bir tarzda çalışmalarının ürünü olarak tamamlanabilir.

Partileşme sürecini, partinin yaratılması (inşa edilmesi) için bilinçli bir mücadele süreci olarak kavramak gerekiyor. Partileşme süreci kendiliğinden karakterli bir gelişme olarak ele alınamaz. Bu çok önemli bir ayrımdır. Bugün pek çok kişi kollarını kavuşturup partileşme sürecinin tamamlanmasını beklemektedir. Veya; parti yok, partinin olmadığı bir yerde ve zamanda kişiler şu veya bu şekilde düşünmekte, hareket etmekte özgürdürler gibisinden eğilimler yaygındır.

Partinin yaratılması için mücadele sürecinde, böyle bir "özgürlük" kesinlikle yoktur. Her devrimci böyle bir süreçte üzerine düşenin azamisini yapmaya çalışmalıdır. Herkes kendi üzerine düşen siyasi görevleri yeterince yerine getirdiği oranda bu sürece hizmet edecektir. Bu bakımdan, kadro çalışmasını esas alarak karşı karşıya olunan somut siyasi görevle-

ri yerine getirmek için canla başla çalışmak şiarımız olmalıdır. Unutmamak gerekiyor ki bu uğurda görev seçmek, basit iş, zor iş, bana göre olmayan iş ayrımı yapmak bizleri bu önemli görevi gerçekleştirmek için çalışmaktan önemli ölçüde alıkoyar.

Bazılarınca partinin yaratılması bir hiyerarşi oluşturmak şeklinde kavranmaktadır. Bu yanlış bir kavrayıştır. Partileşme olayına yanlış bir noktadan yaklaşmanın ürünüdür. Diyebiliriz ki bu kavrayış parti sorununu devrim ve çalışma tarzı anlayışından kopuk olarak ele almaktan kaynaklanmaktadır. Soruna böyle bir noktadan (hiyerarşi oluşturmak) yaklaşmak, partileşme sürecinde görevlerimizi tam olarak yerine getirmemizi engelleyebilir.

Bugün için hiyerarşi oluşturmak diye özel bir sorun yoktur. Partileşme sürecinin belirli bir aşamasında tabii ki hiyerarşi oluşturmak diye özel bir görev karşımıza çıkacaktır. Örgüt yapısı anlamındaki ilişkiler dizisini saptamak olan bu hiyerarşik şekillenmeyi tespit etme işini çözmekte, Marksist - Leninistlerin önünde hiçbir zorluk yoktur. Böyle bir noktaya gelindiğinde Marksist - Leninistlerin gözetecekleri tek şey davaya en iyi bir şekilde yararlı olmaktır. Marksist - Leninist görev ve sorumluluk anlayışı içinde hiyerarşinin şurasında veya burasında bulunmak diye bir kaygı taşınamaz.

1. PARTİNİN YARATILMASI YOLUNDA BİLİNÇLİ BİR ÇALIŞMA NASIL ANLAŞILMALIDIR?

Bu herşeyden önce bir siyasi çizgi sorunudur. Türkiye devriminin sorunlarına çözümler getirmeyi içerir. Marksizm-Leninizmin ülke somutuna uygulanmasıyla devrimin yolu, devrimci mücadelenin hedefleri ve bu hedeflere varmak için kullanılacak araçları içeren bir politikaya ihtiyaç vardır. Bu politikayı hayata geçirmek için kitleleri siyasi aksiyona sokmak gereklidir. Bir devrim programı çerçevesinde siyasi aksiyona girme çalışmasının organizasyonu anlamında bilinçli adımlar atılmalıdır.

Bunun bir başka açıdan ifadesi siyasi pratiği yükseltmek, devrimci mücadeleyi yükseltmek ve yaygınlaştırmaktır. Devrimci mücadeleyi yükseltmek ve yaygınlaştırmak yolunda bilinçli adımlar atabilmek için emekçi kitlelere götüreceğimiz siyasi bir programımız olmalıdır. Doğru siyasi hedefleri kitlelere göstermeliyiz ve bu hedeflere varmak için kitleleri siyasi aksiyona sokmaya çalışmalıyız. Bir siyasetin gerçekleştirilmesi anlamında kitlelerle organik ilişkiler kurmalıyız.

Siyasi mücadeleyi yükseltmek, yaygınlaştırmak, kitleleri devrime giden yolda kitle hareketleri içinde eğitmekten **de** geçer. Kitleleri devrim saflarına kazanmak, onları devrim için eğitmek doğru siyasi önderliğe ve eylem bağı anlamında organik ilişkiler kurmaya dayanır.

Bilinçli bir mücadele olması, **belirli** bir siyaset önermeyi içeriyor. Yani sınıflar çatışmasının her alanında **belirli** bir politikaya uygun tavır almayı ve kitleleri bu politika doğrultusunda mücadeleye çağırmayı zorunlu kılıyor. Biz sadece sınıflar çatışmasının her alanında genel olarak hakim sınıflara karşı mücadele çağrısı yapmakla yetinemeyiz. Belirli bir mücadele önermek zorundayız. Bu anlamda kitlelere şu hedeflere varmak, şu sonuçları elde etmek üzere, şöyle mücadele etmeliyiz demek zorundayız.

Açıktır ki belirli bir mücadele çağrısı hemen bu mücadelenin organizasyonunu da gündeme getirmektedir. Örgütlenme soyut şeyler üzerinde olamaz, belli bir iş üzerinde olabilir. **Belirli** bir **mücadeleyi** örgütlemek mümkündür. Ve bu noktada hemen kadrolar sorunu gündeme gelmektedir. Kadrolar sınıflar çatışmasının her alanında (politik, ekonomik-demokratik, ideolojik çatışma alanlarında) belirli bir politika doğrultusunda mücadeleyi örgütleyen insanlardır.

Partileşme sürecinin merkezinde kadro çalışması yatmaktadır. Kadrolaşmayı yaratmayan bir çalışma kalıcı bir çalışma olamaz. Partileşme süreci kadrolaşmanın gelişmesine bağlı bir süreçtir. Önerdiğimiz, devrimci mücadeleyi örgütleyecek yeterli sayıda kadronun yaratılması olarak ifade edilebilir. Politikanın hayata geçirilmesi için verilen mücadelede artık öyle bir an gelir ki, bundan sonra bir örgütsel bütün olarak istediği hedeflere yönelebilen bir organizma oluşur. Bu organizmaya parti ismi verilir. Bu anlamda kadro çalışmasının bir sonucu olarak; kadrolaşmanın belirli bir birikiminin **ürünü** (ki bu kadrolaşma birikiminin göstergesi, siyaseti, programlanan biçimleri içinde hayata geçirebilme kabiliyeti olabilir; yoksa mekanik olarak şu kadar adam sayısı biçiminde ele alınamaz), bu kadro çalışmasının **nitelik sıçraması** yapması şeklinde anlaşılmalıdır.

Kadro çalışmasının bu nitelik değiştirdiği noktada (parti yaratıldığı zaman) bu noktaya gelinceye kadarki örgütsel ilişkiler (kadro çalışmasının organizasyonu biçimleri) değişecektir. O noktaya kadar ki ilişkileri aynen partinin örgütsel ilişkileri haline gelecektir şeklinde kavramak yanlıştır.

Kadrolar hiçbir zaman pratikten kopuk olarak yetiştirilemezler. Bizim önerdiğimiz mücadele, sınıflar çalışmasının kızgın pratiğinden geçerek pişmemiş olan, çelikleşmemiş olan insanların omuzlayıp götürebileceği, yönetebileceği bir mücadele değildir.

Bu anlamda işçi sınıfının bağımsız siyasi mücadelesini kalıcı bir mücadele olarak hayata geçirecek olan ve bu mücadeleyi süreç içinde iktidarı almaya doğru yükseltecek olan partinin yaratılabilmesi için gerekli kadroları, ancak ve ancak sınıflar çatışmasının zengin deneylerini, bizzat pratiği ile özümlemiş, sınanmış insanlar arasından bulabiliriz.

Bu ancak siyasi pratiği yükseltmekle elde edilebilecek, sınıflar çatışmasının her alanında kadro çalışmasını esas alarak becerilebilecek bir iştir. Her alanda yeni yeni kadrolar yetiştirmekle; devrimci mücadeleye kitlelerin içinden yeni unsurların katılabilmesiyle ve bunların siyasi bilincinin yükseltilip, bulundukları alanlarda DEVRİMCİ MÜCADELEYİ örgütleme yeteneklerinin verilebilmesiyle gerçekleştirilebilir. Kadrolarımızın asli görevi bulundukları alanlarda ve görevlerde kadro yetiştirmek, kadro çıkartmaya uygun bir çalışma içine girmektir.

Devrimci Mücadele'yi yükseltmek kadro çalışmasıyla, kadro yetiştirebilmek de Devrimci Mücadele'yi yükseltmekle mümkündür. Partileşme süreci de sıkı sıkıya buna bağlıdır.

Kadro çalışması örgütlü bir çalışmadır. Sadece belirli bir siyasi çizginin doğruluğuna inanmış tek tek insanların bireysel çalışmaları şeklinde anlaşılamaz (o zaman zaten bu bir kadro çalışması olamaz). Kadro çalışması kollektif bir çalışma olarak kavranmalıdır. Bu çalışma da yöneldiği amaçlara uygun, kadroların uğraştığı işin, içine girdiği mücadelenin özelliklerine uygun bir organizasyon gerektiriyor. Ancak bu aşamada kadro çalışmasının bu organizasyonu, bir siyasi parti organizasyonu değildir.

Partileşme sürecinin karakterine uygun; **ve bu süreç içinde** karşı karşıya olduğumuz görevlerin yerine getirilmesini sağlayacak olan araçların yaratılması; bu araçların bir çeşit organizasyonu anlamında bir örgütlülük vardır ve olmalıdır. Böyle bir örgütlülük içinde çalışıldığı zaman partinin inşaası yolunda ilerlemek mümkündür. Kadrolar belirli görevlerin gerçekleştirilmesine hizmet eden organizasyonlar içinde ve **bağlı** olarak çalışırlar.

Kadroların belirli alanlarda belirli görevleri yerine getirmek üzere örgütlü çalışmalarının temelinde ideolojik birlik yatmalıdır. Örgütlü çalış-

manın, kollektif çalışmanın en önemli harcı ideolojik birliktir. İdeolojik birlik olmadan kalıcı bir birlik mümkün olmadığı gibi, ideolojik birlik içinde bulunmayan insanların ortak siyasi işler yapmaları tesadüfi bir karakter taşır. İdeolojik birliğe dayanmadan ortak siyasi görevler yapan insanların oluşturacağı çalışma birimleri kadro çalışması birimleri değildir. Kadroların ideolojik netleşme ve birliğe özel bir önem vermeleri zorunludur.

Partileşme sürecinde kadroların yetkinleşmesi ve eğitimi, yeni kadroların yetiştirilmesi açısından ideolojik mücadelenin çok önemli bir ağırlığı vardır. Kadroların ortak pratik içinde bulunabilmeleri ideolojik birlikten, yine kadroların siyasi görevleri daha iyi kavrayabilmeleri onları yerine getirebilmeleri de ideolojik açıklıktan geçer.

Nasıl proletarya partisi ideolojik birlik temeline dayanmakta ise partileşme sürecinde de böyle bir ideolojik birliğe ulaşmayı esas almalıyız. Ancak unutulmaması gereken ideolojik mücadelenin pratikten kopuk bir okuma, yazma, açıklama eylemi olarak kavranmaması gerektiğidir. Bizler ideolojik mücadeleyi, siyasi görevlerimizi daha bir aydınlatmak, onları daha iyi kavramak noktasından ele almalıyız. Yani ideolojik mücadele siyasi mücadeleye hizmet etmelidir.

2. BAZI SONUÇLAR

Bugün ülkemiz devriminin temel meselesi proletaryanın öz örgütünün yaratılması meselesidir. On yıllardan bu tarafa pek çok kişinin tekrar edip durduğu ve fakat hala gündemin birinci maddesi olmaya devam eden partinin yaratılması görevi karşımızdaki temel görevdir. Biz bugün bu görevin yerine getirilmesi için bilinçli ve örgütlü bir çabanın gerektiğini tekrar ediyor; partileşme yolunda yapılması gerekenleri saptıyoruz.

Bu temel görevin başarılabilmesi için sadece yapılması gerekenleri saptamak yeterli değildir. Esas olan bunları hayata geçirebilmektir. En doğru değerlendirmeleri yapsak, bu yolda en tutarlı şeyleri önersek bile hayata geçiremiyorsak eğer, hiçbir şey yapmış sayılmayız. Söylediklerimizi pratikte gerçekleştirmek için bütün gücümüzle çalışmalıyız. Bu yoldaki pratiğimiz bizim devrimciliğimizin mihenk taşı olacaktır. Tarih bizi içinde bulunduğumuz süreçte bu görevi yerine getirip getiremediğimize bakarak yargılayacaktır.

Dipnotlar

1 Bugün bir emperyalistlerarası evren savaşı çıkması ihtimallerini reddeden görüşe karşı yöneltilen itirazlar hiçbir haklı kanıt ve ciddi dayanak taşımamaktadır. Bu konuda en eski ve en çok kullanılan "kanıt" Stalin'in 1950'lerde ileri sürdüğü emperyalistlerarası bir savaşın kaçınılmazlığına ilişkin görüşlerdir. Yaşanan bir gerçeğin karşısına farklı koşullarda ve farklı tartışmalar içinde söylenmiş sözleri ve tahlilleri bir kalıp olarak kullanarak çıkarmaya çalışmak "bilimsel" ve "ortodoks" bir görüntü altında Marksizmin diyalektik özünün ortadan kaldırılmasından başka bir şey değildir. Emperyalistlerin aralarındaki çelişmelerin, onların arasında savaşlarla çözüleceğini Lenin yüz yılın başlarında ortaya koymuştur. Bu tahlillerin doğruluğu birer dünya savaşı biçiminde ortaya çıkan I. ve II. paylaşım savaşları ile doğrulanmıştır. Ancak Marksizmi diyalektikten koparak bütün bilimselliğini ortadan kaldırmadan bugün de emperyalistlerarası çelişmelerin yine mutlaka bir emperyalist evren savaşı biçiminde çözülebileceğini ileri sürmek mümkün olamaz.

Gerek emperyalist ülkeler arası ilişkilerin günümüzdeki somut durumu, gerekse tarihi olarak eğiliminin yönü bizi bu konuda böylesi somut bir tahlile itiyor. Emperyalist ülkelerin sömürge, yarı sömürge ülkelerle girdiği ilişkilerdeki değişiklikler, ulusal kurtuluş savaşları ve nükleer savaşların etki gücü, emperyalist ülkeleri, aralarındaki şiddetlenen çelişkileri (paylaşım savaşı dışı farklı biçimlerde çözmeye zorluyor.

2 Kimileri bu gevşek, ideolojik temelden yoksun, coğu zaman 'kişisel güvene dayalı' diye ifade edilen kişisel ilişkileri idealize ederek bir geçici durumu kalıcı hale getirmeye (içi boş bir birlik fikrine) özel bir önem verdiler. Oysa ideolojik dağılmanın bertaraf edilmesi sağlanmadan bu gevşek ilişkilerin dağılması kaçınılmaz bir şeydi. İdeolojik birliğin olmadığı bir durumda gerçek bir birlik olamaz. Böyleleri bu gibi durumlardaki kaçınılmaz ayrışma ve dağılmalar karşısında hayalleri yıkılmış insanların verdiği hırçınlıkla herşeyi, karşılarındaki kişilerin kariyeristliği ve kişisel özellikleri açıklayabilmişlerdir. Yüksek perdeden 'herşeyin müsebbibi olan kişiler'den hesap soracaklarını (!) ilan edenlerin 'bizden ayrılırken' diye başlayan ifşaatları (!) gerçekte herşeyden çok kendi eksik ve cüce kavrayışlarına tanıklık eder.

3 Yenilgi dönemlerinden sonra sağ ve revizyonist eğilimler güç kazanmaktadır. Modern revizyonizmin proleter devrimci harekete karşı burjuvazinin saflarında sürdürdüğü karalama ve çamur atma kampanyasına 1971 yenilgisinden sonra "yeni" ve çok çeşitli biçimler altında katılanlar bir hayli çoğaldı. Modern revizyonizmin, proleter devrimci harekete ta başından beri bildiğimiz "küçük-burjuva devrimciliği", "küçük-burjuva maceracılığı", "sol sapma", "anarşizm", "troçkizm" v.b. suçlamalarına aynen fakat birkaç yıllık bir gecikmeyle katılanlar ortalığı doldurdu.

Tabii bu saldırı ve çamur kampanyası da "sosyalizm"e bulaştırılarak yapılacaktı. Nitekim geçmişi "devrimci tarzda aşmak", geçmişi "proleter devrimci tarzda eleştirmek" cilası sürülmeye özen gösterilmektedir. Bu keskin "proleter ihtilalci"leri Marksizm-Leninizm adına en saçma sapan lafları ettikleri halde, on beş-yirmi günde bir görüş değiştirdikleri halde "proleter devrimcisi" yaftasını özenle taşımaya gayret ettiler. Felsefi idealizmin batağına saplanan bu "devrimci"ler tekke anlayışına sıkı sıkı sarılıp tali bir takım farklılıklar üzerine birbirlerini de suçlamayı ihmal etmiyorlar.

Felsefi idealist kafalar devrimciliğin kriterlerini kendi subjektif niyetlerine göre tespit etmeye başladılar. Örneğin, Çin görüşlerini kabul edenler proleter devrimcisi olmaya başlarlar. SSCB'ye "emperyalist" hatta "baş emperyalist" demeyenler bırakın devrimciliği yurtsever bile değildirler onlara göre. Herşeye SSCB ve Çin çatışması çerçevesi içinde bakarlar.

Felsefi idealizmle, Marksizm-Leninizm arasında ne kadar benzerlik varsa onlarla proleter dev-

rimciliği arasında o kadar benzerlik vardır. Onların nezdinde sınıflar savaşının kriterleri artık yerini subjektif idealist kriterlere bırakmaktadır. Böyle olmakla devrimden hergün biraz daha uzaklaşmak kaçınılmazdır. Proleter devrimciliği onların kafasında sadece anlamsız ama güzel bir isim haline gelir. O ismin arkasına saklanarak ve o ismin sağladığı avantajlarla devrimden uzaklaşan görüşlerini piyasaya sürme imkanlarını bulurlar. Proleter devrimcilerin sağlamaya çalıştıkları işçi sınıfının bağımsız politik eylemini imkansız hale getirmek için bulanıklık yaratır, hedef şaşırtırlar.

Siyasi olarak, devrimin temel meselelerinden uzak, devrimi ikinci plana itip hakim sınıf hiziplerinden birinin yanında diğerine karşı saf tutmak şeklinde özetlenebilecek bir noktaya gelmektedirler. Revizyonistlerle ("sosyal-faşist" diye suçladıkları insanlarla) siyasi bakımdan böyle ortak bir temelleri vardır. Devrimci mücadeleyi, esas tehlike "Rus emperyalizmi"dir ve ona bağlı olarak daha tehlikeli faşizm "sosyal faşizm"dir diyerek saptıran, devrimci saflara hedef kararlan dolayısıyla sol içinde hakim sınıfların adına faaliyet gösteren revizyonist ve oportünist bozgunculuk amacına ulaşabilmek için proleter devrimci harekete saldırmak zorundadır.

Bugün bu türden epey kabarık sayıda "grupçuk" ya da tekke vardır. Aynı soydan ve aynı öz fikrin çeşitli almaşıkları etrafında kümelenmiş tekkeler arasındaki **ayrılıklar** ciddiye alınmamalıdır.

Aynı siyasi hat içinde yer almalarına rağmen bu tekkeler arasındaki ayrılıklar (önemsiz olsa bile) devam edecektir. Tekkeler birleşemez. Oportünistler birleşemez. Aynı şeyi söyleyen tekkelerin arasında yaygara ve safsata üzerine kurulu rekabet sürüp gidecektir.

4 Burada kısaca değinelim: Böyle bir tartışma temelde evrim aşamasını evrim (nicel birikim), devrim aşamasını da devrim (nitel sıçrama) ile eşitleştirme şeklindeki bir kavram karıştırmasına dayanmaktadır. Böyle bir tartışma tamamen saçma bir şeydir. Herşeyden önce devrim aşaması nitelik sıçraması (devrim) ile eşit tutulamaz. Devrim aşaması devriminin olabileceği koşullara tekabül eder. Bir toplum devrim aşaması koşullarında olmasına rağmen, çeşitli nedenlerle devrimin yenilgisi ile sonuçlanma durumunda devrim olmayabilir. (Toplum nitelik değiştirmeyebilir.) Ama, tekrar edelim ki, sorunun böyle bir kavram tartışması (ya da karıştırması) olarak ele alınması tamamen saçma bir şeydir.

THKP-C ÜZERİNE YAZILAR

“Militan Gençlik” geçmişi karalamakta, inkarda “ince” metodlar geliştiriyor

•

Kızıldere’nin yıldönümünde geçmiş değerlendirmelerine ilişkin bazı noktalar

•

Kızıldere’nin yıldönümünde geçmiş değerlendirmelerine ilişkin bazı noktalar (2)

•

Geçmiş hareket - Bugünkü görevler ve devrimci hareketin geleceği

•

Devrim olabilirsiniz ancak

•

THKP-C bir devrimci savaş örgütü

•

Gelecekten geçmişe bakarken

•

Dünden yarına kalan

DEVRİMCİ YOL

DİRENİŞ haberleri

KIZILDERE DİRENİŞİ UNUTULMAYACAK

KIZILDERE DİRENİŞİ HALKLARIMIZIN DEVRİMCİ YOL'UNA IŞIK TUTACAK

"MİLİTAN GENÇLİK" GEÇMİŞİ KARALAMAKTA, İNKARDA "İNCE" METODLAR GELİŞTİRİYOR

Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı Devrimci Gençlik,
Sayı 8, Mayıs 1976

Militan Gençlik dergisi Kızıldere'de katledilen proleter devrimcilerinin mücadelesini küçümsüyor. Bu mücadelenin siyasi özünü ve önemini gençlik kitlesinin gözünden kaçırmaya ve onu kitlelerin bilincinde karartmaya çalışıyor; ama hayale kapılmasınlar bu isteklerine ulaşamayacaklar. Kızıldere'de yiğitçe ölen proleter devrimcilerini ve onların mücadelesini kitlelerin bilincinden silmek ve karartmak artık mümkün değildir. Kitleler onları tanıyor, biliyor ve benimsiyorlar. Sadece fedakarlık, kararlılık, teslimiyeti reddedişi kişiliklerinde simgeleştirmelerinden dolayı değil, onları siyasi özleri ile de, onları proleter devrimcisi yapan en önemli unsur olan amaçları ve siyasetleriyle de biliyorlar.

"Militan Gençlik" ihanet edenlerin ihanet sebeplerini araştırıyor ve "*partileri, grupları, kişileri; bunlar niyet ve istekleri bakımından devrimciyseler, bu yoldan geriye, teslimiyete ve ihanete götüren, oraya çeken, 'soyut', 'akıl çekici bir şeytan' ve benzeri şeyler yoktur. Onları oraya götüren, siyasi görüşlerinin nesnel muhtevasıdır. 1971 sürecinin devrim dönemlerinin siyasi görüşlerinin nesnel muhtevası ise emperyalizmin stratejik olarak güçlü görülmesiydi. O kadar güçlüydü ki, değil insanların, hayvanların dahi aklını çelebilirdi. Her tarafta provokasyonlar tertipleyebilirdi. Dünyaya bir peygamber olarak gelmiş, ama tanrı olarak çıkmıştı. Ona karşı gelinemezdi; çünkü ona karşı gelişleri bile o tezgahlıyordu. İşte nesnel muhtevası bu olan siyasi görüşleriyle güneşi zaptetmeye gidenleri' lanetlediler*" (M.G., sayfa 3) diyor

"Militan Gençlik"in söylediklerini doğru kabul edelim; evet o insanlar "*emperyalizmin provokasyonuna gelindiğini; emperyalizme hizmet edildiğini*" ileri sürüyorlardı. Tabii ki, bu bizim için doğru değildir ve "Militan Gençlik"in söylediği gibi kabul edelim ki, bu iddiaların nesnel muhtevası emperyalizmi stratejik olarak güçlü görmektir. Oldu... Yalnız bir şeye takılıyor kafamız; bu dönekler, proleter devrimcilerini, "emperyalizme hizmet etmiş olmakla" itham ettikleri için lanetlemiş oluyorlar da; sizler aynı proleter devrimcilere '*küçük burjuva devrimcileri*' demekle; onların siyasi çizgilerine, "*bu çizgi küçük burjuva maceracı bir çizgi*" demekle; ve "*bugün...* (o arkadaşların) *çizgisini aynen savunmaya çalışmanın halkımıza ihanet etmek, sosyal emperyalizme doğrudan hizmet etmek anlamına geleceğini*" söylemekle lanetlememiş, övmüş mü oluyorsunuz?!

İlk dönekler bu arkadaşlarımıza, "küçük burjuva devrimcileri; küçük burjuva maceracılığı" diye saldırıyor; ve küçük burjuva maceracılığından dolayı da provokasyona gelindiğini, dolayısıyla emperyalizme hizmet edildiğini ileri sürüyorlardı. Sizler aynı işi üç yıllık bir gecikmeyle yapıyorsunuz. Bu üç yıllık gecikme, onları dönek, sizi proleter devrimcisi mi yapıyor?!...

Ayrıca yazıda, döneklerin döndükten sonraki düşünceleri alınmış ve o düşüncelerin de en hastalıklı yönlerine değinilmiş. Döneklerin neden ihanet ettikleri gizlenmeye çalışılmış. Esasen onların dönme sebepleri araştırılacaksa, başvurulacak görüşleri, döndükten sonraki görüşleri değil; dönmezden önceki görüşleridir. Fakat "Militan Gençlik" bunu yapmıyor. Özellikle onların en hastalıklı anlamda söyledikleri sözleri sebep diye gösteriyor. Halbuki onlar hastalığın sebebi değil, sonuçlarıdır artık.

Peki, niye bu yola başvuruyor, "Militan Gençlik"? Birşeyleri gizlemeye çalışıyor da ondan... Bu hastalığın nedenlerini araştırıyorum maskesini takarak, hastalık hali ortaya çıktıktan sonra yapılan birtakım davranışlara ve söylenen sözlere işaret ederek; hastalık bundan ortaya çıkıyor diye göstermeye gayret ediyor. Burada şunu açıklamak ve bilmek gerekir ki, mahkemelerde devrimciliğe küfreden dönek ve hainler, yakalanmadan çok önce devrimci görüşleri reddederek troçkizm, anarşizm, küçük burjuva maceracılığı olarak suçlamışlardı. Onları ihanete götüren görüşler diye hastalıklı anlarındaki saçmalıklar değil işte bu görüşler ele alınabilir. "Onları oraya götüren, siyasi görüşlerinin nesnel muhtevasıdır" diye söylüyorlarsa, onları teslimiyete ve ihanete götüren siyasi görüşleri niye ele

almıyorlar? Almıyorlar çünkü, kendileri de onlarla bu konuda aynı şeyleri söylüyorlar; bunu gizlemeye karartmaya çalışıyorlar da ondan. Eğer bunu yapsalar açıkça görecekler ki, o adamlar siyasi görüşlerinden dolayı hastalıklarının had safhaya çıkmış olmasından önce ne söylemişlerse kendileri de aynı şeyleri harfiyen şimdi söylemekteler. Onlar, "küçük burjuva maceracılığı", "anarşizm", "troçkizm" diyorlardı. Kendileri de aynı şeyleri ("küçük burjuva ihtilalciliği", "küçük burjuva maceracı çizgi"; "troçkizm" vb.) diyorlar.

O halde, kendileri şimdi "proleter ihtilalci" iseler, aynı şeyleri 5 yıl önce söyleyenler (henüz hastalığın ürünleri gözlenemezken) proleter devrimcileri değiller miydi? Değillerse niçin değildirler? Kendileri o zamanlar bunlara karşı "yanlış" görüşlerle mücadele ettikleri halde, nasıl oluyor da devamlı "proleter devrimcisi" kalabiliyorlar? Yani, biz geçmişte emperyalizme hizmet ettik; emperyalizmin provokasyonuna geldik; devrimci değil maceracıydık deyip özeleştirilerini yapmaları gerekmiyor mu?...

Ama hayır! Kerameti kendinde olanlar böyle bir özeleştiri yapmadan sağı solu döneklikle, hainlikle ve diğer kötü yakıştırmalarla suçlamayı tercih ederler. Özet olarak, o suçladığınız insanlarla, siyasi görüşlerinizin nesnel muhtevası bakımından en küçük bir farkınız yok sayın ermişler!... Hastalığınız aynı fakat tezahürleri farklı olabilir, o kadar...

İlk döneklerin proleter devrimcilerini itham etmelerinin nesnel muhtevasını söylediniz, anladık(!) peki, sizin ithamlarınızın sebebi nedir? Herhalde kendi ifadenizle, siyasi görüşlerinizin nesnel muhtevası olmalı.

Militan Gençlik bazı simgelerden bahsediyor. Ve yazının bütünü simgeler üzerine kurulu. Hani insanın aklına gelmiyor değil: Niye bu kadar simgelerle uğraşılıyor, simgeleri işin içine sokmadan olayı açıklayamıyorlar mı? O kadar karışık ve anlaşılmaz bir olaydan mı söz ediliyor!

Yoksa çok açık ve anlaşılabilir bir olayı, herkes tarafından çıplak gözle görülen gerçekleri "Militan Gençlik"in kafasındaki "gerçek"le çelişmesinden dolayı; doğrudan doğruya bu gerçeklere karşı çıkma cesaretlerinin olmamasından dolayı; adım adım kendi kafalarındaki "gerçeği" kitleye kabul ettirmek aracı olarak ilk adımda nesnel gerçeği karartmak; gerçeğin öyle kolay anlaşılamayacağını ima etme; gözle görünen nesnel gerçekten ayrı, mutlak bir gerçek olduğunu, onun da anlaşılabilmesinin (o ermişlerin kafasındaki gerçektir) o kadar kolay olmadığını, ancak simgelerinin görülebileceğini ve görülen her şeyin arkasında büyük bir ger-

çek (sır) olduğunu iddia etmek suretiyle, nesnel gerçeklerle çelişen, kendi (kafalarının içindeki mutlak gerçek) görüşlerine kanal açmak amacını mı taşıyor?

"*Ancak, on devrimcinin kişiliğinde toplanan simgeler ölmedi. Fedakarlık, kararlılık, teslimiyeti reddediş, vb. gibi her devrimin belirleyici etmenleri bugün yansıyor.*"(abç) (M.G., sayı 1, sayfa 3) Bu ne anlama geliyor acaba? Her devrimin belirleyici etmenleriymiş simgeler. Bu arkadaşlardan arta kalan, bizlere yol gösterici olarak kalan sadece bu simgeler miymiş? Yani fedakarlık, kararlılık, teslimiyeti reddediş... Başka birşey kalmamış mı? "Militan Gençlik" kalmamış diyor.

O arkadaşlardan bizlere çok şey kaldı. En azından şunu düşünebilirdi "Militan Gençlik": Ne için fedakarlık yaptı bu on devrimci; ne için kararlılık gösterdi? Onların bu fedakarlığının; bu kararlılığının nesnel muhtevası nedir? Ama o böyle soruları işine geldiği zaman sorar, gelmediği zaman sormaz; çünkü o zaman apaçık görülecektir ki, bu fedakarlığı, kararlılığı, teslimiyeti reddedişlerini doğuran, o devrimcilerin ideolojileri, siyasi görüşleri, halka ve devrime inançlarıdır.

İhanetin sebeplerini araştıran, ihanetin sebebi "siyasi görüşlerin nesnel muhtevasıdır" diyen "Militan Gençlik", fedakarlığın, kararlılığın, teslimiyeti reddedişin sebebini niye sormuyor? Bunun sebebi siyasi görüşlerinin nesnel muhtevası değil mi acaba?

Her devrimin belirleyici etmenleri olarak kabul ettiğiniz davranışları ortaya çıkaran bilinmez, gizli bir güç (veya tanrı diyebilir miyiz?! Sadece ermişlerin "vasıl" olduğu mutlak gerçek) mi var? Yazıda onun için mi şeytanlarla, peygamberlerle, tanrıyla, simgelerle uğraşıyorsunuz; bizlere birşeyler mi ihsas etmek istiyorsunuz?!

Bahsettiğimiz simgelerin altındaki gerçek nedir? Simgeler gerçek değildir ki... Yanılıyor muyuz yoksa?!. O simgeleri sizler; iyi şeylerin, faydalı ve güzel şeylerin işaretleri, görüntüleri kabul ediyorsunuz ki, öyle olduğunu, o simgeleri yaşatma gayreti içine girmenizden ve bunun (simgeleri yaşatmanın) teorisini yapmanızdan anlıyoruz.. O halde "on devrimcinin kişiliğinde toplanan simgeler"in kaynağı, on devrimcinin siyasi görüşlerinin nesnel muhtevası olamaz; çünkü onların siyasi çizgisi "küçük burjuva maceracı bir çizgidir" diyorsunuz; marksizm-leninizmle alakası yoktur diyorsunuz. Böyle olunca, niteliği bu olan bir siyasi çizgiden "her devrimin belirleyici etmenleri" nasıl çıkabilir?

Biz burada, ihanetin sebebi siyasi görüşlerin nesnel muhtevasıdır, fa-

kat fedakarlığın, kararlılığın, teslimiyeti reddedişin sebebi siyasi görüşlerin nesnel muhtevası değildir sonucuna varıyoruz. Peki, bunların kaynağı nedir? "Militan Gençlik", bize bunları anlatması gerekirken, simgelerin yaşatılması ve yenilmezliği hakkında birtakım laflar söylüyor.

"*Kızıldere, bütün halk ve gençlik için, bu simgeleri yenilmez kılma mücadelesinde tarihi bir tecrübe sunuyor*". Artık gerçeklerden koptuk, sembollerle uğraşıyoruz. "*Kitlelerin potasında eriyen bu simgeler... ve bu anlamda da kitle potasında erimiş simgeler, erimemiş simgelerden farklılaşır.*" Simgeler bilimi ve simgeler alimiyle karşı karşıyayız adeta...

Evet, bu arkadaşlar simgelerle boşuna uğraşmıyorlar. Mistisizme sığınıp bilinemezciliği yaygınlaştırmak, militanların kafalarını karartmak çabası içindeler. Sonra da, doğu mistisizmine has bir yol izleyerek adım adım tekkeyi genişletmeyi esas alıyorlar. Ermişler, kafalarındaki "gerçeği" müritlerine birden söylemezler; onların önce, "gerçeği" öğrenmeye hazır olmalarını isterler. Ve bu hazırlık için en önemli şart, ermişlere inanmaktır. Onların "gerçeği" bildiğine mutlak inanç gereklidir ve bu inançlarını ispat etmeleri için belli bir süre gözlenirler. Ancak o zaman, ermişlerin kafasındaki gerçeğin bir kısmını (dikkat edin, tamamını değil) öğrenirler. Ermişler de hiçbir zaman görüşlerini açık seçik söylemezler, hatta gizlerler. Düşündüklerinden farklı şeyler savunuyormuş gibi görünürler. Böyle yapmaktaki amaçları, ilişki kurdukları mürit adaylarının kafalarını karıştırabilmek; onları çevrelerinden koparabilmek, mistik şüpheciliği aşılayabilmek; şaşkına çevirmek; aklın çözemeyeceği gerçeği, ancak ermişlere inanarak çözebileceği kanısını uyandırmaktır.

"Militan Gençlik" dergisi etrafında toplanmaya çalışanların, önceleri izledikleri tutum hatırlansın: Bunlar önceleri, revizyonistler-devrimciler ayrımını yapıyor, revizyonistlere karşı mücadeleden sözediyorlardı. Revizyonistlere karşı mücadele, devrimci safları toparlayacak örgütlenmeyi sağlayacak diyorlardı. Henüz Sovyet sosyal emperyalizmi söylenmiyordu. İçinden çıktıkları harekete, küçük burjuva maceracılığı vb. gibi yakıştırmalar yapmıyorlar, o hareketi proleter devrimci bir hareket olarak görüyorlardı. (Esasında, kafalarında böyle değildi fakat karşılaştıkları kimselerden tepki görme korkusuyla gizliyorlar, başka şeyleri savunuyor görünmeye gayret ediyorlardı). Maskeleri düştü, amaçları belli oldu: O hareketi savunuyor görünerek, geniş sempatizanlarını etkilemek, sonra da adım adım, etkileyebildikleri kişilere, gerçek düşüncelerini empoze etmek...

Bu insanların gelişme sürecini yakından takip edenler çok iyi bilirler;

yazdıkları sekizer sayfalarla sempatizanların kafalarını karıştırmak için binbir dereden su taşıyorlardı. Demokratik-merkeziyetçilik üzerine söyledikleri; marksizm-leninizmi gözlerini kırpmadan revizyona sokmaları; diyalektik üzerine incileri ve diğer söyledikleri... Hepsi, bugün çok iyi anladığımız amaçları için kafa karıştırmak, tereddüt uyandırmak ve kerameti kendinde bazı ermişlerin çevresinde, (kafa bulanıklığından artık önünü göremeyen) bir inanmışlar çemberi oluşturabilmek içindi.

Ve tabiidir ki, ülkemiz solunda içinde bulunulan keşmekeş, ideolojik kargaşa bu tür çabaların kısmi de olsa başarı kazanmalarına müsait bir ortam yaratıyor; tekkeler kurabiliyor.

Yukarıda özetlediğimiz ve ağırlıklı unsurları subjektif idealizm, mistisizm, bilinemezcilik karmaşası bir demagoji ile marksizm-leninizmin revizyona sokulması olan çok zikzaklı bir yoldan geçerek tekkelerini kurdular. Ve bütün bu yol boyunca onlar, "proleter ihtilalci" olmayı hiçbir zaman ellerinden bırakmadılar(!). Evet, keramet onların kendilerindeydi, ermişlere inanmak gerekir(!). Bütün devirdikleri çamlara rağmen, marksizm-leninizmle açıktan açığa, pekçok kereler bağıra çağıra çeliştikleri halde[1] (8 sayfalar hatırlansın) eğer kendilerine "proleter ihtilalci" diyorlarsa öyledir(!).

Hatırlanırsa bunlar, Türkiye solunu ikiye ayırıyorlardı: Revizyonistler-devrimciler. Hangi kriterlere göre yapıyorsunuz bu ayrımı diye sorulduğunda şöyle diyorlardı: "*Devrimciler ihtilalcidir; revizyonistler ise ihtilalden korkarlar, ihtilale karşıdırlar.*" Bütün zorlamalara rağmen başka bir kriter getirdikleri yoktu. "*Revizyonistler ve devrimciler kampları dağınıktır. Bizim görevimiz devrimciler kampını örgütlemektir. Bunun yolu da revizyonistlere karşı mücadeledir*" diyorlardı. Sonra devrimciler kampını da ikiyi ayırıyorlardı "*küçük burjuva ihtilalcileri-proleter ihtilalcileri*" diye. Kimler küçük burjuva ihtilalcisi, kimler proleter ihtilalcisi sorularına da verdikleri cevap, aynen "*küçük burjuva ihtilalcileri kitlelerden kopuk ihtilalcilerdir; proleter ihtilalcileri kitlelerle bağı olan ihtilalcilerdir*" cevabıydı. Olur mu? Bunları birbirinden ayıran koskocaman iki dünyadır. Ayrı dünya görüşleri, ayrı siyasi amaçları, ayrı mücadele yöntemleri ve araçları, vb. Birisi marksist-leninist, diğeri burjuva dünya görüşüne sahiptir ve benzeri bir sürü itirazlara ve tartışmalara rağmen; küçük burjuva ihtilalcilerinin de kitlelerle bağları olabileceği gibi itirazlara rağmen; Nuh diyor peygamber demiyorlardı. Bütün bu karşı çıkışlar anlamsızdı onlar için, yani marksizm-leninizm anlamsızdı... İleri sürdükleri kriterden başka bir kriter olamazdı(!) Hatta Lenin'in de meseleyi böyle koyduğu-

nu iddia edebiliyorlar, kanıt(!) gösteriyorlardı. "Lenin, 'bizler, kitlelerle bağı olan jakobenleriz' diyor". İşte tezlerini ispat(!) etmekte kullandıkları kanıt; şöyle izah buyuruyorlar:

"Lenin, proleter ihtilalcidir."

"Jakobenler küçük burjuva ihtilalcileridir."

"Bizler, kitlelerle bağı olan Jakobenleriz" (Lenin)

Sonuç: Proleter ihtilalciler kitlelerle bağı olan küçük burjuva ihtilalcileridir.

Evet, metafizik bir kafa meseleyi böyle çözüyordu.

Olmaz kardeşim! Lenin'in apayrı bir olayı belirtmek için, örgütlenmeyle ilgili bir tartışmada Menşeviklerin saçmalarına karşı söylediği bir sözü, proleter devrimciliğinin nitelik belirleyicisi olarak nasıl kullanırsınız? Bu Lenin'e de küçük burjuva ihtilalcisi demektir. Bu yapılamaz, yanlıştır, cinayettir.

Bu yapılanın, marksizmle, diyalektik yöntemle alakası olamaz. Bu metafiziktir, hem de art niyetli bir metafiziktir yollu itirazlara rağmen, hayır, mesele böyledir deyip çıkıyorlar (haklıydı onlar, marksizm-leninizm diyalektik, hatta aristo mantığı falan hiç ırgalamazdı). Onlar kendileri en doğruyu, "gerçeği" biliyorlardı. Kafalarında çözmüşlerdi meseleyi. "Vasıl" olmuşlardı. Onlara inanmak gerekirdi. Aklın çözemeyeceği şeyi "inanç" çözer, inanarak "gerçeğe" ulaşılabilirdi(!).

İşte bu dogmatik kafa, Lenin'in bir cümlesinden bütün dünyayı açıklayabilecek sonuçlar çıkarmaya hazırdı (bir defa birşeye inanmıştı; keramet sahibiydi). Ve proleter ihtilalciler kitlelerle bağı olan küçük burjuva ihtilalcilerdir sonucunu çıkarmıştı.

Esasında onların Lenin'den delil göstermesine de lüzum yoktur. Fakat bizim gibi fanilerin ve cahillerin şartlanmışlığını düşünmüş olacaklar; o şartlanmışlığın etkisiyle, kendilerine inanmakta kusur edebilirdik. O bakımdan Lenin'in de kendileri gibi düşündüğünü (proleter ihtilalcilerin, kitlelerle bağı olan küçük burjuva ihtilalcisi olduğu konusunda) hatırlatmakta yarar görmüş olmalılar. Yoksa onların öyle mantığa, diyalektiğe, marksizme falan ihtiyacı yoktu. İnanmışlardı, inanmış(!) ermişlerdi. Keramet sahipleriydiler artık...

Bir an için kriterleri doğru varsayılsa; o zaman bunların kitle bağı nasıl birşey acaba? Çünkü hiçbir zaman "proleter ihtilalciliğini" üzerlerinden atmıyorlar. Ayrı bir siyasi olay olmaya karar verdikten önce de, sonra da hep "proleter ihtilalcisi" olmaya devam ettiler.

İddialarına uygun olarak, ülkemiz solunun senelerdir beceremediği(!) kitle bağı kurmayı bunlar nasıl kimseye çaktırmadan kurabildiler ve hemencecik "kitlelerle bağ kuran küçük burjuva ihtilalcisi" (yani "proleter ihtilalci") oluverdiler? Mutlaka bunun da bir "sırrı" vardır...

Kitlelerle bağ kurmayı kafalarında tasarlamak, kitle bağı kurmak için yeterli değildir. Kafadaki bu tasarıyı eyleme sokmak; eylem içinde kitlelerle ilişkide bulunmak (ayrıca bunları yapmak için kitlelere götürülecek bir siyaset de temel şart) gerekmektedir. "Proleter ihtilalciliği" için tek kriter(!) kitle bağı. O halde bu insanların, birdenbire kitle bağı kurabilme özelliği de var anlaşılan. Geçmiş hareketi (uzun ve yoğun pratiğine rağmen) kitlelerden kopuklukla itham eden bu kişiler, o hareketin beceremediği bir işi şipşak kitlelerle bağ kurmaya karar verdikleri saniyede nasıl becerdiler ki, "proleter ihtilalci"yiz demeye başladılar?

Karar vermekle yapmak arasında hiçbir fark olmadığını iddia edemeyiz herhalde. Bu kitle bağının da, bizim gibi fanilerin anlayabileceği bir bağ olmadığı oraya çıkıyor. Ermişlerin becerebileceği; yapmaya karar verdikleri saniyede yapabilecekleri ve kendilerini "proleter ihtilalcisi" olarak ilan etmelerinden itibaren (o "kutsal" simgeyi kullanmalarından anlayacağız ve inanacağız ki, o iş olmuş; kitle bağı kurulmuştur. Simgelerin ardındaki gerçeklere aklımız ermez, böyledir) de yaptıkları bir iştir. Ne yani yalan mı söylüyorlar? "Proleter ihtilalciyiz" diyorlarsa öyledir(!).

Onlar da, karar vermekle yapmak arasındaki farkı kabul ediyorlarsa, o zaman "proleter ihtilalciliği"nin kriteri biraz(!) değişikliğe uğruyor ve, kitlelerle bağ kurmaya karar vermek, "proleter ihtilalci" olmaya kafi geliyor olmalı. "Beynimde proleter ihtilalciyim kararını vermişsem, 'proleter ihtilalciyim'." (İnsan beyninde Napolyon olduğuna da karar verebilir!) subjektif idealizmin en açık haykıran kanıtı budur işte.

Düşüncede (beyninde) proleter ihtilalci olduğunu kararlaştırmış ve proleter ihtilalcisi(!) olmuş; eh, sonrası önemli değil artık; proleter ihtilalcisinin yaptığı işler, marksizm-leninizm doğrultusunda işlerdir. Onun için, onun beyniyle ve yaptığı işlerle çelişenler proleter ihtilalci değildir. Revizyonist, sosyal faşist, dönek, hain, vb. simgelerle isimlendirilir. Bir tane kutsal simge vardır, onun için "proleter ihtilalciliği" kendilerine aittir. Simgelerin de bir hiyerarşisi vardır; en iyiden, kötüye doğru...

"Aynılar Aynı Yerde, Ayrılar Ayrı Yerde"

Bugün gerçek görüşlerini biliyoruz artık. Tekkeyi genişletince ve çevrelerine yeterince müritler toplayınca açıkladılar (bugün açıklığa kavuşan görüşleri önceden beri kafalarında saklıydı). Bir taktik olarak böyle davrandılar! Yalnız biz şunu tekrar belirtelim ki, bu taktikleri, bu yöntemleri bizim bilebildiğimiz kadarıyla marksist-leninistlerin yöntemi olamaz. Olsa olsa doğu mistisizminin "gerçeğe" ulaşma yöntemleri olur... Marksist-leninistler düşüncelerini gizlemezler!

Bugün bu insanlar bütün temel konularda (hatta pekçok tali konuda da) PDA'cılarla aynı şeyleri düşünüyor, söylüyorlar. Fakat onlarla birleşmiyorlar. Aralarında politik ve ideolojik ayrılıklar yoktur. Bu arkadaşların ta başlarda ağızlarından düşürmediği "aynılar aynı yerde; ayrılar ayrı yerde" nakaratı ne anlam taşıyor acaba? Niye aynı oldukları halde birleşmiyorlar veya ayrılıkları varsa (ki yok, biz göremiyoruz, gizlemişlerse o başka) niye ayrıldıkları noktaları koymuyorlar? Onları PDA ile birleşmekten alıkoyan nedir? Proleter devrimciler, ideolojik, politik birlikleri olan herkesle en geniş birliği kurmalıdır. Budur proleter devrimci tavır. Birlikten kaçmak için sahte ayrılıklar yaratanlar ufak ayrılıkları ayrılık gerekçesi gösterenler proleter devrimcisi olamazlar.

"Militan Gençlik"i "Halkın Sesi"yle birleşmekten alıkoyan nedir? Yoksa bunlar iflah olmaz kariyeristler midir? Aynı ideolojik, politik çizgide iki ayrı grup nasıl olur? Bu grupların başına çöreklenen kişilerin burjuva kariyerist insanlar olmaları gerekmiyor mu?

Bir diğer nokta; bugün savundukları görüşleri, PDA çok uzun zamandır savunuyor, hem de "Militan Gençlik"in başındaki ermişlerin yaptığı gibi değil; had be had açıktan açığa yazıyor, çiziyor, savunuyor, mücadelesini (kendilerine göre hatasıyla, sevabıyla) veriyordu. Gizlenmeden yapıyorlardı bu işi. İnandıklarını savunuyorlar (diğerleri inanmadıklarını savunuyor göründüler, tekke kurabilmek için).

Halbuki devrimcilerin yapması gereken nedir? Uzun zamandır inandıkları görüşlerin mücadelesini verenlere gidip özeleştiri yapmaktır. Onlarla birlik olmaktır. Gördükleri bir takım hataları varsa, o birlik içinde eleştirmek, elbirliğiyle düzeltmek için çaba sarfetmektir. Böyle bir devrimci tavır bu kişilerde ne gezer? O dürüstlüğü ancak devrimciler gösterebilir burjuva kariyeristleri değil. Bir hareketin ismini (o hareketle ideolojik, politik hiçbir bağı olmadığı halde) bir tekkenin patenti olarak kul-

lanmak sevdasında olan bu insanlara, gelişim süreçleri de gözlendiğinde gayet kolay anlaşılacağı gibi subjektif idealizmin batağında yüzen, bütün dünyayı kendi kafalarındaki subjektif "gerçeğe" göre yeniden kurabileceklerini zanneden bu ermişlere özeleştiri yapın, birlik olun diye bir öneride bulunmak faydasız olacaktır.

Hatta, daha ilginç olanı şu ki; onlar PDA'nın gelip el-etek öpmesini, "sizler büyük proleter ihtilalcilerisiniz, biz bunu geç anladık; her ne kadar sizin bugün söylediklerinizi bizler çok uzun zamandır söylüyor ve mücadelesini veriyor olsak da, size sormadan ve izin almadan bu işleri yaptığımız için özür dileriz; ne olur bizi de dergaha kabul edin. Bundan böyle sözünüzden çıkmayız" demesini bekliyorlar.

Evet, bugün ayrı oluşlarının başka bir açıklaması yok.

Dipnotlar

* "Militan Gençlik" taraftarları daha sonra "Halkın Yolu"nu çıkartmışlar ve bugün de TİKP saflarındadırlar.

1 Marksist-Leninist demokratik merkeziyetçilik-Stalinist demokratik merkeziyetçilik tasnifleri; anti-Stalinist propagandaları hatırlansın. Ayrıca diyalektik konusunda; diyalektik-mekanik diyalektik; Stalinist mekanik diyalektik, Politzerci mekanik diyalektik, niceliğin niteliğe dönüşümü hakkındaki çok iddialı orijinal "katkıları" düşünülsün.

KIZILDERE'NİN YILDÖNÜMÜNDE GEÇMİŞ DEĞERLENDİRMELERİNE İLİŞKİN BAZI NOKTALAR

Devrimci Yol Dergisi, Sayı 17, 1 Mayıs 1978

Nasıl 12 Mart ülkemiz açısından bir tarihi dönüm noktası oluşturmuşsa, (kapitalizmin yukarıdan aşağı gelişiminin 1960'lar sonrasındaki ulaştığı nesnel gelişim düzeyinin etkisiyle sınıf mücadelesinin keskinleşmesi ve hakim sınıflar içi ve hakim sınıflarla orta sınıflar arasında ilişkilerdeki geleneksel "denge"lerin parçalanmasıyla yeni bir siyasal - tarihsel dönemin içine girildiyse) bu gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan sol hareket içindeki gelişmeler 1971 silahlı mücadele dönemi ve Devrimci Hareketin yenilgisi de ülkemiz solu açısından onun geleneksel özelliklerinin parçalandığı, sağ eğilimlerin egemenliğinin aşıldığı yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Bugün, 1971 yenilgisi karşısında alınan tavır farklılıkları, ülkemiz solu içinde varolan, çeşitli gruplar arasındaki ayrılıkların önemli nedenlerinden birini oluşturmaktadır. Bugün tüm oportünist-revizyonist gruplarla devrimci hareket arasındaki ayrım çizgileri içerisinde en önemli noktalardan birisini, yakın geçmişin değerlendirilmesi ve ona karşı takınılan tavır teşkil etmektedir ve kuşku yoktur ki, bu nokta ülkemiz solu içindeki bölünme ve ayrışmaların diğer temel nedenleri ile sıkı sıkıya bağlantılıdır. 1971 döneminin incelenmesi ve Devrimci Hareketimizin yenilgisinin değerlendirilmesi, bugün, çeşitli grupların geçmişi ele alışlarının, eleştirilerinin incelenmesini ve cevaplandırılmasını da içeren bir kapsam kazanmaktadır.

Bu tartışmanın özünde, bütünüyle bugünün görevlerine ilişkin bir tartışma olduğuna da kuşku yoktur.

Geçen Mart ayı özellikle 12 Mart'ın ve 30 Mart'ın yıldönümleri olması nedeniyle çeşitli grupların geçmiş hareketin değerlendirilmesi konu-

sundaki görüşlerini yeniden ortaya atmalarına ve geçmişe yönelik eski eleştirilerin tekrarlanmasına vesile oldu. Bu vesileyle, geçmiş hareketin değerlendirilmesine ilişkin bazı tartışma konularına genel hatlarıyla değineceğiz ve bu konudaki bazı noktalar üzerinde duracağız.

1

1971 dönemi bütün sol açısından bir sınav dönemi; bir denektaşı olmuştur. İşçi sınıfı adına mücadele ettiğini ileri süren çeşitli siyasal hareketlerin devrim, mücadele ve örgütlenme anlayışları, sınıf mücadelesinin bu sıcak pratiği karşısında, deneyden geçirilmişlerdir.

Burada geçerken bir özel olaya değinmek lazım. 12 Mart dönemi açısından, bu dönem içinde mücadele veren siyasi hareketler içinden çıkan tüm diğer grupların aksine, TİP herhangi bir yenilgiden söz etmiyor. TİP'li magazin Yürüyüş'te 12 Mart'a karşı TİP'in ne kadar doğru bir tavır takındığı (TİP 12 Mart'tan sonra seçime gidilmesini isteyen bir bildiri yayınlamıştı!) yazılır durulur. Bunun dışında, sağa sola fırlatılıp durulan çamurlar arasında başkaca bir değerlendirmeye ve yenilgiden söz açıldığına rastlanılmaz.

Gerçekten de TİP açısından 12 Mart dönemi karşısında bir "yenilgi"den sözedilip edilemeyeceği "tartışma götürür" bir konudur. "Yenilgi" deyince bir mücadelenin de söz konusu olması gerekmez mi? Oysa, elhak, herkes bitiyor ki, TİP açısından böyle bir şeyden bahsetmek mümkün değildir. TİP, 12 Mart muhtırasından sonra seçimlere gidilmesini talep etmiş, sonra da kapanmıştır!

TİP açısından, 1971 dönemi ve 12 Mart faşizmi karşısında bir "yenilgi"den değil bir iflastan sözetmek gerekir. 1971 döneminde, TİP sınıf mücadelesi sahnesine - tabir yerinde ise "havlu atmıştır"; işçi sınıfı ve emekçi halklarımız adına, bu sınıflar savaşı arenasında verebileceği bir şeyin olmadığını, emekçi halklara karşı acımasız bir imha savaşı açmış olan egemen sınıflardan seçimlere gidilmesini talep etmekten öteye yapacak başka bir şeyi kalmadığını ortaya koymuştur.

Bu olay, bir siyasal akım olarak TİP'in sonu olmuştur. Bugün, TİP'in bir küçük burjuva aydınlar kulübü haline dönüşmesinin temel nedeni de budur.

Buna rağmen, bugün eğer "Yürüyüş"te (devrimcilere karşı çirkin ve terbiyesiz - seviyesiz saldırı ve küfürlerin ötesinde) işçi sınıfının bilim-

sel - sosyalist siyasi örgütü adına, file benzemek için şişinip duran kurbağa misali alımlı çalımlı yazılar yazıp duruyorlarsa, bu küçük burjuva aydınları kulübünün üyelerinin kendi kendilerini tatmin gereksinmelerinin bir ifadesi olarak hoş görülmelidir. Bir de, tabii, onların henüz egemen sınıflar adına yapabileceklerinin sona ermemiş olduğunun bir ifadesidir.

TİP için çizilmiş olan bu yargı aynı zamanda, 1971 döneminde henüz sınıflar savaşı sahnesinde yeralmayan (veya henüz o tarihlerde Türkiye'ye gelmemiş olan) ve fakat 1971 dönemine ve Devrimci Mücadeleye karşı goşist - anarşist gibi burjuva küfürlerini savurup durmaktan bir an olsun geri durmayan TİP'in siyasi bakış açısına uygun çizgideki TSİP-TKP-TİKP gibi tüm akımlar için de aynen geçerlidir...

2

1971 yenilgisi üzerine eleştiriler-özeleştirilerden, (çok bilmiş "eleştirel analiz"lerden) geçilmiyor. Bunların çoğunda ne bir fikir kırıntısına, ne de geçmiş hareketler konusunda doğru bir bilgiye rastlamak mümkün değildir.

1971 silahlı mücadele döneminin ve Devrimci Hareketin yenilgi derslerinin kavranılabilmesi, öncelikle onun ne olduğunun doğru olarak ortaya konulabilmesine bağlıdır. Oysa bütün eleştiri-özeleştirilerde geçmişin çarpıtılıp şekilsizleştirildiği, Devrimci Hareketin canalıcı noktalardaki ayrım çizgilerinin karıştırıldığı gözleniyor. 1971 derslerinin kavranılması için, 1971'deki siyasi hareketlerin ideolojik - siyasal - örgütsel anlayış ve uygulamalarının ve bölünmelerin ortaya konması gerekir. Bu noktaların üzeri çoğunlukla örtülmektedir. Böyle olunca yenilgi denilen şeyin ne olduğu da anlaşılmaz hale geliyor. Kızıldere'nin yıldönümü dolayısıyla yazılan yazı ve değerlendirmelerde de, bu durum gözleniyor. 1971 yenilgisi, 12 Mart dönemi sonrasında solcuların hapse atılıp işkence görmesi silahlı eylemler yapan insanların vurulup öldürülmesi gibi şekilsiz bir olaya indirgeniyor. Örneğin "Bağımsız Türkiye"de "İşte böyle koşullarda 12 Mart yenilgisi ile karşılaşılıyor ve buna tepki olarak eylemler oluyor. Elbetteki bunlar da toplumun gerçekleri ve bilimin ışığında eleştirilecektir." (B.T. s. 45) deniyor. Burada 12 Mart yenilgisine karşı eylemlerden söz ediliyor. Tespitler bu olduktan sonra "bilim" ne yapsın? KSD de buna benzer biçimde 1971 direnişi dediği hareketi 12 Mart'la başlayan Kızıldere ile biten bir olay olarak ifade ediyor: "*1971 silahlı direnişi olarak nitelendirdiğimiz ve 12 Mart faşist muhtıra darbesi ile başlayıp Kızıldere ile noktalanan!...*"

12 Mart dönemi hem ülkemiz solu açısından genel olarak, hem de Devrimci Hareket açısından (THKP-C hareketi açısından) bir yenilgi dönemi olarak ortaya çıkmıştır. 1971 mücadelesine damgasını basan THKP-C hareketidir. Bu bağlamda 1971 yenilgisinin genel olarak ele alınmasının ötesinde, esas olarak Devrimci Hareket açısından değerlendirilmelidir. Kızıldere, THKP-C Hareketinin yenilgisinin, onun örgütsel yapılanışının dağılması ve önder kadrolarının yok edilmesi noktasıdır. THKP-C hareketinin yenilgisi, Kızıldere direnişi ile noktalanmıştır. Ama THKP - C hareketi ne "12 Mart faşist muhtırasal darbesi ile başlamış"tır, ne de 12 Mart yenilgisine karşı tepki olarak ortaya konulan eylemler olarak... Devrimci hareket 1971 öncesi Türkiye solu içerisinde yaşanan ayrışmalar içerisinde gelişmiş, çeşitli dönemlerde ortaya çıkan TİP, PDA ve ASD oportünizmlerine karşı mücadele içinde büyük ölçüde kendiliğinden nitelikli bir sürecin sonucunda 1970 sonlarında partileşmiştir.

Mahir Çayan, bu oluşumu şu biçimde ifade ediyordu:

"*... Hayat, devrimci pratiğin içindeki işçi-köylü öğrenci militanları bir araya getirdi. Böylece, Leninizmin temelleri üzerinde, devrimci yoldaşlığın oluşturduğu kelimenin geniş anlamı ile proleter devrimci bir örgüt doğdu. Bu örgüt Türkiye'deki karşı devrim cephesinin bütün baskı, şiddet ve cebrini göğüsleyerek kırsal alanlardan fabrikalara üniversitelere kadar, bütün kesimlerdeki devrimci mücadeleyi yönlendirme gayretleri içinde olanların örgütüdür.*"

Ülkemizde ki bütün oportünistler Devrimci Hareketi kitleden kopuk 3-5 kişinin örgütsüz eylemleri olarak göstermeye çalışmışlardır. Gerçekler ise, bu sahtekarca yalanların tam tersidir. KSD, Devrimci Harekete 12 Mart sonrasında başlayan eylemlere kadar Dev-Genç'in önderlik ve sözcülük ettiğini de ileri sürüyor ki bu da doğru değildir. Dev-Genç, 12 Mart dönemi öncesinde, tamamen, Devrimci Hareketin ideolojik ve siyasi olarak yönlendiriciliği altında ve ona bağımlı bir kitlevi gençlik örgütü idi. THKP-C hareketi ASD'den ayrıldıktan sonra oluştu ve 12 Mart dönemine doğru yaklaşılırken sınıf mücadelesinin o günkü gelişmeleri karşısında, silahlı mücadeleyi başlatma kararı aldı. 12 Mart dönemi sırasında örgütsel yapılanışındaki eksiklikler örgütün ideolojik temellerinin ve bütünlüğünün sağlam olmayışı, bunun sonucu Türkiye tarihinin en büyük takibi koşullarında bölünmeye uğraması gibi nedenlerle yenilgiye sürüklendi. Bu yenilgi Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının idamını önleme amacıyla girişilen eylemin sonucunda ortaya çıkan Kızıldere katliamında,

Devrimci Hareketin önder kadrolarının yokedilmesiyle noktalandı.

Bu yenilgi, devrimci bir yenilgi olarak ortaya çıkmıştır. Engels "*Sert bir çarpışmadan sonraki bir yenilgi, devrimci değeri kolayca kazanılmış bir zafere eşit bir olaydır*" diyordu. Devrimci Hareketin 1971 yenilgisi de, ideolojik - siyasi - pratik hattıyla, arkasında emekçi halklarımızın devrimci yoluna ışık tutan devrimci bir miras bırakmıştır.

3

Kızıldere olayı karşısında takınılan tavırlarda genelde gözlenen bir özellik, çoğunlukla 1971 silahlı mücadelelerinin ve Devrimci Hareketin ideolojik-siyasi ve örgütsel yönleriyle bağlantısının koparılması ve onun bir yiğitlik kahramanlık olayına indirgenmesidir.

Lenin, egemen sınıfların düşmanlarıyla başedemedikleri onları yokedip ortadan kaldıramadıkları zaman onların fikirlerini ortadan kaldırarak cisimlerine sahip çıkmaları; onları birer aziz mertebesine yükselterek - içlerini boşaltarak onları tehlikesiz hale getirmeye başvurmalarının çok görüldüğünü işaretlerken, aynı anlama gelen bir olaydan söz ediyordu.

Devrimci Hareketi onun ideolojik - siyasi - örgütsel özünden koparark, bu yönlerini karalayıp unutturarak, onun bir yiğitlik gösterisi, bir kahramanlık ve direniş olayına indirgenmeye çalışılması da bundan başka bir anlama gelmez. Bu konu üzerinde şimdi PDA'cıların kuyruğu altına sıkışıp kalmış bulunan HY'culara bakış açılarıyla ilgili olarak daha önce (DG, s. 8, Militan Gençlik Geçmişi İnkarda..) uzunca boylu durmuştuk ve bu bakış açısının idealist bir temelden kaynaklandığına değinmiştik. Geçmiş hareket karşısında aynı tutum, bugün daha yaygın olarak bir çok grup tarafından (HK, KSD, vb.) da esas olarak sürdürülmektedir.

1971 Hareketi içerisinden çıkan grupların ve THKO hareketinin devamcılarının bu şekildeki bir tutum içinde bulunmaları üzerinde durulması gereken bir konudur. Onlar, Devrimci Harekete karşı diğer siyasi akımlarca yöneltilen kitleden kopukluk, küçük burjuva maceracılığı, bireysel terörizm vb. tahlillere katılmakta, ancak bu mücadelelere katılanlar hakkında kahramanlık, yiğitlik menkibeleri düzmekten geri durmamaktadırlar. Bu, gerçekte Devrimci Hareket'in özünün yokedilmesinden başka bir anlama gelmiyor.

Devrimci Hareket ve genel olarak sol açısından ağır bir yenilgi olarak ortaya çıkan 1971'lerde, yenilginin ve karşı devrim güçlerinin ağır saldırılarının bir sonucu olarak, bütün yenilgi dönemlerinde olduğu gibi

döneklikler, ihanetler ortaya çıktı. Yenilgi, verilen ağır kayıplar, ihanetler, genç devrimci unsurlar üzerinde kararsızlıklar ve yalpalamalar, bulanıklıklar yaratmıştır. Derece derece ihanet edenlerin düşünce yapılarından (özetle şüphecilik ve bilinemezcilik) etkilenenler, bir kararsızlık, "arayış" ve kafa karışıklığı içine sürüklendiler ve yaşanılan olaylara, geçmişe ve bugüne kaşrı devrimci bir bakış açısının bütünselliğini kaybettiler. Bu kafa karışıklığı, şaşkınlık ve kararsızlık kaçınılmaz bir şekilde subjektif idealizme açılan bir pencere olmuştur. Daima, geçmişi inkara ve revizyonizmin şu veya bu biçimine varıp dayanmıştır.*

Bu gibi grupların geçmişe karşı yönelttikleri eleştiriler içinden 1971 yenilgi dönemi sırasında ihanet edenlerin sahneye çıkardıkları düşüncelerin artıklarını çıkarın; geriye hemen hemen hiçbir şey kalmayacaktır. Çünkü, bugün çeşitli teorik kılıflar altında savunulan görüşlerin kökü, yenilgi yıllarındaki ihanet çizgilerinin mantığına dayanmaktadır.

Örneğin kimisi, 1972'lerde İrfan Uçarlar'dan aldığı düşünceleri, daha sonra MG, HY saflarında (hem de geçmiş harekete karşı proleter ihtilalci eleştiriler yöneltme şeklinde!) sürdürürken, THKP-C hareketi safla rındaki ayrılıklarda Y. Küpeli - M. Aktolga görüşleri yanında yer alanlar ise, bu görüşlerini başka bayraklar altında geçmişe karşı eleştiri veya geçmiş adına özeleştiri olarak ileri sürmüşlerdir. Geçmiş harekete eleştiriler yöneltmeye, veya onun adına özeleştiri yapmaya kalkanlar öncelikle kendi geçmişlerini gözden geçirmedikçe, tutumlarını ciddiye almak mümkün değildir.

Geçmiş harekete karşı, onun içinden çıkanlarca takınılan tutumlarda, genelde şöyle bir düşünce eğiliminin yaygınlaştığı söz konusudur; "Yenildik: O halde yapılanlar yanlıştı." Sonra, bu "yanlış" olan şeyin yanlışlığının "teorik" olarak izah edilmesi(!)ne gelmektedir sıra. Bir-iki felsefe kitabı, bir parça "diyalektik" hikaye... Ortaya çıkan teorik sefaletin kökü daha burda, "yenildik, o halde yanlıştı" düşüncesindeki metafizikliken başlamaktadır. Hareket noktası, yanlışlığına inanılmış bir şeyin kanıtlanması olduktan sonra, başka bir sonuç ortaya çıkabilir mi?

Bu nedenle, "Bildirge"de, özet olarak THKP-C hareketinin, genel olarak da 1971'deki silahlı mücadelelerin yenilgisinin THKP-C'nin teorik görüşlerinin ve siyasi hattının yanlışlığının değil doğruluğunun kanıtlanması olduğunu vurgulamıştık. Peki, nasıl olur da, yenilgi, yenilgiye uğrayan hareketin görüşlerinin yanlışlığını değil de doğruluğunu ortaya çıkarır?

Bu, Devrimci Hareketin teorik-siyasi çizgisini; devrim, mücadele ve örgütlenme anlayışını nasıl gördüğümüze, daha doğru bir ifade ile onun ne olduğuna bağlı bir sorudur.

4

1971 Hareketleri içerisinden çıkan bazı grupların ve THKO'nun devamcılarının 1971 mücadelesi konusundaki ileri sürdükleri, devrimci görüşlerin şekilsizleştirilmeğe çalışılan yönlerine ilişkin bazı noktaları ortaya koymaya yardımcı olabilir.

THKP-C Hareketinin içinden çıkan ve bir yığın yalpalamalardan sonra içine düştükleri kafa karışıklığı ve kararsızlıktan kurtuluş çaresini uluslararası bir akıma kapılanmakta bulan bazı unsurlar tarafından oluşturulan HY grubu 1971 dönemini milliyetçi - darbecilik ekseni etrafında değerlendiriyor ve Devrimci Hareketi "küçük burjuva maceracılığı", "Halktan kopuk bir küçük burjuva devrimciliği" olarak nitelendiriyordu. Onlara göre 1973 sonrasında "*Ülkemiz devrimci hareketi büyük bir altüst oluş içine girmişti. Çünkü yenilgi olumsuz bir öğretmen olmuştu. Uluslararası proleter hareket hızla güçleniyor. Birçok ülkede ÇKP ve AEP'nin temsil ettiği devrimci proleter çizgide Marksist-Leninist partiler kuruluyor ve kurulmuş olanlar güçleniyordu. (...) Proleter devrimci çizgiye yaklaşan devrimciler geçmiş küçük burjuva çizgilere karşı savaş açtılar, geçmiş küçük burjuva çizgileri aşma temelinde geçici gruplar oluştu...*" (HY, s. 4)

Bu geçici (!) grupların açtıkları savaşın hazin sonunun nerede olduğu bugün ülkemiz solu ile birazcık ilgilenenler için meçhul değil. İlginç olan, gözüne taktığı bu yeni gözlükle geçmiş için uzunca bir hikâye kaleme almış olan bu şaşkın yazar; içine düştüğü durumun bile farkında değil ki şöyle yazıyordu bundan bir yıl kadar önce: "*Rehavete ve zafer sarhoşluğuna hiç gerek yok! Ama artık bir dönemeç dönülmüştür... M-L yaratıcı bir şekilde uygulayan, işçi sınıfıyla ve yarı proleterlerle birleşen ve en geniş halk kitlelerine önderlik eden bir birleşik devrimci proleter hareketin doğması artık geleceğe ertelenemez.*" Tevazuya bakınız! Üzerine bindiği subjektivizm atı ile ordularının başında zaferden zafere koşan bir komutan edasıyla zafer(!) sarhoşluğuna ve rehavete kapılma tehlikesine karşı ne kadar uyanık! Bilmiyoruz, insanın böylesi bir körlüğün içinde olması için ne kadar ağır bir subjektivizm hastalığına yakalanmış ve herhalde düştüğü yatağında kendisine sınırdaki ordularının nasıl zaferden zafere koştuğunun anlatılıyor olması gerekir...

Elbetteki, böylelerinin burnunun önünü dahi göremeyecek bir durumda olması bizi ilgilendirmez. Bizim ilgilendiğimiz böylesi donkişotların, kararsızlık içindeki bir yığın iyi niyetli devrimci unsuru peşlerine takarak kendi sefaletlerine ortak etmeleri ve "(PDA hareketi'nin) devrimci mirasına kendi mirasımız olarak sahip çıkabiliyoruz" diyebilecek bir noktaya kadar sürükleyebilmeleridir.

5

THKO'nun devamcılığındaki HK'nun "macera"sı da yukardakinden farklı değildir. Kızıldere'nin yıldönümü dolayısıyla yazdıkları yazılarda sık sık değiştirdikleri diğer görüşlerinin yanısıra, geçmiş hareket hakkındaki hiç değişmeyen görüşlerini tazelediler. Onlar, bir de Ümraniye olayları vesilesiyle öncü savaşı kavramı konusunda da ilginç açıklamalarda bulunduktan sonra, geçmiş hareket konusundaki bireysel terörizm ve kitleden kopuk maceracılık suçlamalarını yinelediler.

HY'nun aksine, PDA'nın kapısının önünden AEP'nin yardımıyla son anda dönen HK, Ümraniye olayı vesilesiyle şöyle yazıyordu:

"1971'in mücadelecileri, izledikleri yol yanlış ve devrime götürmeyecek bir yol olduğu halde, faşizme karşı mücadele yürüten, halkın davası için mücadele eden, halkın davası uğruna mücadele eden kişilerdi.

"Türkiye devrimci hareketindeki bunca tecrübe ve gelişmelerden, sonra, bugün onların yolunu izlediklerini iddia edenler ise birer· karikatür olmaktan ileri gidemezler. Üstelik bugünkü şartlarda görülmektedir ki, bireysel terözm ve sol' maceracılık artık giderek bir bozgunculuğa dönüşmektedir.

"Öncü savaşı" sadece bir safsata ve işçi sınıfı ideolojisine yabancı bir şeydir"

Nereden başlamalı? Herşey o kadar karmakarışık edilmiştir ki. Elbetteki, üzerinde durduğumuz şey, HK'nun "Ümraniye olaylarına" karşı çıkması değildir. Bizi ilgilendiren, karşı çıkarken ortaya koyduğu mantığın ve bakış açısının sakatlığıdır Sözkonusu olayla, öncü savaşı anlayışının ve geçmiş hareketin ne ilgisi olabilir?

HK, bir bireysel terörcülük tutturmuştur. Ama onun ne anlama geldiğini hiç anlamıyor. Marksizmin reddettiği bireysel terörizmle, devrimci silahlı mücadele kavramlarını birbirine karıştırmaktadır. Marksizm ülke çapındaki merkezi ve belirli bir siyasi programa tabi olmayan birbirin-

den kopuk kişi ve grupların şiddetinin temel alınmasını reddeder. Burada söz konusu olan şey eylemin tek kişi veya çok kişi tarafından yürütülüp yürütülmemesi değildir. Bir eylem az sayıda insan tarafından da yapılabilir; onun doğru ya da yanlış olduğunu tayin edecek olan -ve Marksizm açısından bireysel terörizm olup olmadığının ayrım noktası- onun ülke çapındaki emekçi yığınlarının kurtuluş mücadelesinin bir parçası olup olmamasıdır. Bu bağlantıyı oluşturacak olan şey, onun M-L bir partinin politik mücadelesine bağlı olup olmamasıdır. Yürütülen savaşın niteliğine bağlı olarak, ortaya konulan askeri eylem biçimleri son derece farklı olabilir. Marksizm, ilke olarak bunların hiç birini reddetmez. Bir örnek olarak Filistin gerillalarının son İsrail saldırısını ele alalım. Bu askeri eylem Filistin halkının kurtuluş hareketinin yürüttüğü bir merkezi siyasete tabidir. Bireysel terörizm değil, bütün Filistin halkının terörüdür.

Birbirinden kopuk - bağımsız grupların başıbozuk silahlı eylemlerini bir mücadele anlayışı olarak bütün bir geçmişe ve devrimci harekete maletmek saçmadır. Gerilla fokoculuğu olarak niteleyebileceğimiz bu mücadele anlayışını THKO savunuyordu. THKP-C işe silahlı mücadelenin, hayatın bütün alanlarında ve ideolojik - ekonomik - demokratik ve politik alanlarda mücadele eden bir M-L Partinin önderliğinde yürütülmedikçe başarıya ulaşamayacağını vurguluyor, gerilla fokoculuğunu, kendiliğindenci bir devrim anlayışı olarak kökten reddediyordu. Çoğunlukla, geçmiş eleştirilerinde çarpıtılan ve üstü örtülen bir konu budur: THKO ile THKP-C aynı anlayışla eleştiriye tabi tutulurlar ve aralarındaki tek farkın birisinin yaptıklarını izah(!) eden yazılar yazmasına karşılık diğerinin izah etmemiş olması olarak ortaya konulur. Bu tamamen yanlıştır. 1971 döneminde yapılanlar arasında (bazı istisnalar bir yana bırakılırsa) benzerlikler bulunabilir. Ama bu sadece bir görünüştür ve farklı mücadele anlayışlarıyla ortaya konulan eylemler arasında mücadelenin belirli aşamalarında benzerlikler olması mümkündür; ama aradaki köklü ayrım çizgileri ortadan kalkmaz ve kaldırılamaz. 1971'de THKP-C ve THKO arasındaki ayrılık iki farklı devrim-mücadele ve örgütlenme anlayışı arasındaki bir ayrılık olarak ortaya çıkmıştır. Devrimci Hareket bir parti örgütlenmesinin zorunlu olduğu görüşleriyle ülke çapında (ülkemizdeki işçi - köylü - öğrenci ve diğer) toplumsal kesimler içinde örgtülenmeye yönelirken, THKO partinin silahlı mücadeleyi yürüten gruplar içinden çıkacağını ve silahlı mücadele ile yaratılacağını ileri sürmekteydi ve Devrimci görüşleri "revizyonist çalışma ile devrimci çalışmanın eklektik bir tarzda birleştirilmesi" olarak eleştiriyordu.

(İster kır, isterse şehir) gerilla fokoculuğu kendiliğindenci bir anlayıştır. Birbirinden kopuk grupların eylemlerini önerirken, sadece partinin gerekliliğini reddetmiyor, aynı zamanda iyi örgütlenmiş merkezi bir parti çalışmasının oluşturacağı öncünün eylemleriyle halk yığınları arasındaki bütün organik bağları da reddediyordu. Böylesi bir silahlı mücadele anlayışının başarıya ulaşması olanaksızdır. (THKO'nun 1972'lerdeki önderlerinden bir kısmı, bu düşüncelerin yanlışlığını, "firar" sonrasında kabul etmişti.)

Bugün çeşitli gruplar tarafından 1971 dönemine yönelik eleştiriler yöneltilirken, THKO'nun savunduğu çizgi THKP-C'ye maledilmek istenir. 1974 sonrasında THKO görüşlerini benimseyen kişiler kendi geçmişlerini reddederlerken, "sol"dan sağa geçmişler, sağ bir kendiliğindenciliğe düşerken, kendi eski hatalı görüşleriyle birlikte Devrimci Hareketin görüşlerini de aynı mantık çizgisi içinde göstermeye çalışmışlardır. Haydi, onlar, içine düştükleri sosyal emperyalizm teorilerinin bataklığında bunu yapıyorlar. Sözde THKP-C'yi ve sözde Mahir Çayan'ı savunuyor görünen bir takım grupçukların ve bu grupçukları geçmişi aynen savunanlar(!) olarak göstererek THKO'nun geçmiş eleştirilerini aynen benimseyen KSD'nin bu çarpıtmalara -diğer tüm oportünistlerle birlikte- ortak olurlarken aynı şeyi yapmaları nasıl açıklanabilir?

HK "öncü savaşı sadece bir safsata ve işçi sınıfı ideolojisine yabancı bir şeydir" diyor ve şimdi yapılması gerekenin proletarya partisinin inşası olduğunu ekliyor. Bu iki kavramı karşı karşıya getirmek ne kadar saçma bir şeydir. Evet, bugün yapılması gereken proletaryanın öncü - savaşçı partisinin yaratılmasıdır ve bu görev başarılıncaya kadar devrimciler faşizme karşı haklı bir savunma konumundaki mücadelelerini sürdüreceklerdir. Asıl safsata olan, proletarya partisinin yürüttüğü bir askeri mücadele biçimi olan öncü savaşının safsata olduğunun ezbere ilan edilmesidir, HK böyle şatafatlı ve fakat boş laflar üretmek için uğraşacağına Devrimci düşünceleri öğrenmek için biraz daha fazla çaba sarfetse daha iyi olur.

6

Bir de KSD, Acil, vb. var tabii. Geçmiş konusundaki değerlendirmeleri, özünde yukardakilerden farklı olmayan KSD ve bu değerlendirmeleri aynen benimseyen Acil vb. grupçuklar geçmişin değerlendirilmesi sorununu daha ziyade Devrimci Yol'a karşı bir saldırı platformu olarak

kullanmayı severler. KSD bu sorun üzerinde ağır ve çoğu zaman yakışıksız-terbiyesiz bir üslupla ve de spekülatif değerli saldırıları kesintisiz bir şekilde sürdürmeyi kendisi için adeta bir varoluş gerekçesi haline getirmiştir. Ötekiler de, ikide bir, bulabildikleri bir teksir makinasında bir yığın aptalca lafın arasına gene bir yığın küfür doldurarak yarattıkları "eser"leri basarak "illegal"(!) olarak piyasaya sürerler. Biz bütün bu saçmalıklarla uğraşmayı ve okuyucuları uğraştırmayı lüzumsuz gördük.

KSD genellikle, kendilerini inkarcılıkla suçladığımızdan sözederek söze başlamakta, aslında geçmişi bizim de inkar ettiğimizle devam etmekte, bazen asıl bizim geçmişi inkar ettiğimizi kendilerinin ise savunduğunu ileri sürmekte, ve bunu bıkıp usanmadan sürdürmekte "fayda" görmektedir.

Bunu da özel bir "taktik(!)" olarak gördüğünü ifade ediyor. Biz bu iddiayı reddedersek yani geçmişi inkar etmediğimizi yazarsak, "o zaman haydi aynı eylemleri yap(!)" diyecekmiş! Bunu reddetmezsek ve de geçmişi inkar ettiğimizi ilan edersek, bu sefer tabanımızı kaybedecek olduğumuzdan KSD bizi böylece, "açmaza" almış oluyormuş! (Yazdıklarından birinde, bunu aynen böyle açıklıyor da üstelik.)

Bu çok "uyanık" özel taktik formül sayesinde KSD bir taşla bir sürü "kuş" vurduğuna inanıyor. Bir kere bu suretle bizim de inkarcı olduğumuzu bir ispatlarsa inkarcı suçlamasından kurtulacak! (Sanki biz de inkarcı olsak inkarcılık meşrulaşacak!) İkincisi bu iddia sayesinde DY'nin tabanı kayıp bölünebilir. (İki yıldır böyle iddialarla birşey elde edemediği halde, bu "'taktik"ten hala vazgeçemediğine göre hala kendisine umut veren bazı şeyler olduğuna inanıyor olmalıdır!)

Bir de böyle bir iddiayı KSD bir çıkış noktası olarak da kullanıyor. İlginç olan, "Devrimci Yol"da böyle "KSD'nin inkarcı olduğu, geçmişi sadece bizim temsil ettiğimiz" gibi iddialara pek rastlanmazken, yani DY'da bu konuda birşey yazmaya ve KSD'ye böyle "itham"lar yöneltmeye ihtiyaç duyulmazken ve de KSD'nin asıl ızdırabının da kendisinin böyle kaale alınmaması iken, KSD'nin hep "DY böyle iddia ediyor" diye başlayarak, bu sözleri, kendisi için adeta varoluş gerekçesi haline getirdiği saldırı, küfür ve suçlamalarına bir çıkış noktası yapmasıdır. Öyle ki Devrimci Yol'da bu konuda KSD'nin sözünü ettiği bir ithama gerek duyulmamışken, KSD'de bu ithamda bulunduğumuz iddiası onlarca kere yer almıştır. Ve hep DY'ciler bizi inkarcılıkla suçluyor vb. diye başlayarak asıl inkarcı bizim olduğumuz, sahtekarlığımız, hokkabazlığımız, dö-

nek Çetin Özek'in görüşlerini savunduğumuz vb. vb... sınırsız bir suçlama, hakaret ve aşağılama sürüp gitmiştir.

Biz böyle bir zemin üzerinde tartışmayı hep reddettik ve böyle seviyesiz bir polemiğe girmekten özenle kaçındık ve bundan sonra da kaçınacağız. Suçlama ve karalamaları cevaplamayı da gereksiz görüyoruz. KSD kendisinin kaale alınmasını istiyorsa önce kendi kendisini ciddiye almalı, ucuz kasaba politikacılığını terketmelidir.

Biz, KSD'nin inkarcı olduğu, bu yüzden geçmişin mirasına sadece bizim sahip olduğumuz gibi iddialar ileri sürmedik. Bir kere, şu ucuz mirasçılık hikayesine bizim aklımız ermez. KSD sadece bizim mirasçı olmadığımızı, kendisinin de miras payı olduğunu iddia ediyor. Bu ne pespaye mantık! Devrimci Hareketimizin geçmişi Türkiye halklarının kurtuluş mücadelesine malolmuştur ve bunu bütün Türkiye halklarının malı haline getirmek için mücadele edeceğiz. Bizden öyle ucuz bir mirascılık kavgası beklemeyin!

İkincisi, biz KSD'nin geçmişi inkar ettiğini yazmayı da gereksiz bir şey olarak gördük. Bunu bizim yazmamıza da gerek yok. KSD'nin kendi yazdıkları bu konuda yeterince açık! Biz, kendi düşüncelerimizi yazmaya bunları geliştirmeye ve hayata geçirmeye çalışıyoruz.

KSD, polemiklerinde garip ve anlaşılmaz işler yapıyor. İkide bir, örneğin bizim Çetin Özek'in görüşlerini savunduğumuzu(!) ileri sürüp, Çetin Özek'in bir dönek ve hain olduğunu hatırlatmayı da ihmal etmiyor! Böyle yöntemlerden ne fayda bekliyor?

En son da bizim M. Aktolga'nın şahitliğine başvurduğumuza değiniyor. Garip bir yöntem! Bizim M. Aktolga'yı şahit gösterdiğimize takılıyor KSD. Münir Aktolga'nın görüşlerini aynen savunan, onun THKP-C hareketinin çizgisine yönelttiği eleştirileri aynen benimseyen ve bugün THKP-C hareketi içindeki bölünmede M. Aktolga, Y. Küpeli tarafından oluşturulan görüşlerin takipçiliğini yapan KSD, biraz daha gayret etse M. Aktolga'nın bir sözünü aktardığımız için onun savunucusu olduğumuzu ilan edecek! Türkiye garip bir ülke! Bu, KSD'nin teorik olmayan sefaletlerini bırakalım ve onun geçmiş konusundaki teorik sefaletine geçelim.

KSD, 1971 dönemi konusunda ve THKP-C hareketi konusunda bir çok "eleştiri" yazdı. Bu eleştirilerin bütün diğer oportünist grupların kullandığı mantığı ve çarpıtma noktalarını, çıkış noktası olarak alması yanında, onun bu eleştirileri yöneltirken ana eksikliği ya da sakatlığı THKP-C hareketinin devrim - mücadele ve örgütlenme anlayışını reddet-

mesine karşılık, bu konularda belirli bir anlayışa sahip olmamasıdır. KSD'nin belirli bir örgütlenme-devrim ve mücadele tarzı anlayışı yoktur ve bütün bu konulara ilişkin olarak bütünsel bir bakış açısından yoksun olarak ileri sürülen eleştiriler kaçınılmaz olarak eklektisizme (seçmeciliğe) dayanmaktadır. HK, EB (ve biraz da HY) gibi oportünist grupların da temel özelliği aynı ilkesiz eklektisizmdir ve bu sakat akım, bir hastalık gibi 12 Mart dönemi sonrasında yayılmıştır. Çoğu zaman dogmatizme varan bir gelişigüzel aktarmacılığa, içi boş bir ezberciliğe ve toplamacılığa neden olan bu durum özünde ML'i bir dünya görüşü olarak kavrayamamaktan ileri gelir.

Bu durumu, KSD henüz çıkmaya başladığında, DG, II'de işaretlemiştik. KSD evrim - devrim aşamaları üzerine (diyalektik açıdan!) tartışmaya başladı. Bu kavramın reddi özünde halk savaşı fikrinin reddi demektir. Mücadele tarzı konusunda ise temel mücadele biçimi diye birşey yoktur diyordu. Örgütlenme anlayışı olarak demokratik merkeziyetçiliği anlattı (!) ve de Lenin'in bir Yoldaş'a Mektup'unu "özetledi"!

Böyle bir düşünce yapısının tam bir kafa karışıklığına ve onun ürünü olan bir kavram kargaşasına tekabül etmesi kaçınılmaz bir şeydir. KSD kendi yazdıklarını pek beğeniyor olmalı ama, gerek geçmiş üzerine yazdıkları gerekse şu her hafta çıkan haftalık KSD, bu gerçeği her hafta sergilememezlik edemiyor!

Haftalık KSD, Kızıldere'nin yıldönümünde, 12 Mart'la başlayan 1971 silahlı direnişi diye nitelediği geçmiş hareket hakkında şöyle yazıyordu:

"THKP-C Türkiye'nin emperyalizme bağımlı, yarı sömürge bir ülke olduğunu tespit ediyordu. THKP-C'nin ideolojisini belirleyen Kesintisiz II ve III adlarıyla anılan yazılardı. Bu yazılarda ülkemizdeki oligarşi ile halk arasında suni bir denge olduğu, bu dengenin öncüler tarafından yapılacak politikleşmiş askeri savaş stratejisiyle halkın lehine değiştirileceği vurgulanıyordu."

Geçmiş hakkındaki tüm bilgisini, ya da sefaletini bir paragrafta özetleyiveriyor. KSD, "Bir suni denge varmış, bunu kırmak için politikleşmiş askeri savaş stratejisi verilirmiş." Ne suni dengeyi ne de politikleşmiş askeri savaş stratejisini anlamış (ya da öyle görünmeyi yeğliyor!).

Politikleşmiş askeri savaş stratejisi, halk savaşı stratejisidir. Halk savaşının 3. bunalım döneminin özelliklerinden ileri gelen değişimleri belirtmek için bu terimin kullanılması tercih edilmiştir. (Çin ve Vietnam Kurtuluş savaşları gibi bütün halk savaşları politikleşmiş birer askeri sa-

vaştır). Mahir Çayan halk savaşını, (suni dengeyi kırmak için değil!) devrim yapmak, iktidarı ele geçirmek için, bir devrim stratejisi olarak ileri sürer. Suni denge kavramı ise, (emperyalizmin üçüncü bunalım dönemi içinde kapitalizmin yukardan aşağıya gelişiminin ve emperyalist işgalin biçim değiştirmesinin bir sonucu olarak ortaya çıkan, eski yarı feodal ülkelere göre merkezi otoritenin güçlenmesi, şehirleşme, ulaşım, haberleşmenin artması, vb. gelişmelerin sonucu olarak) halk savaşının Çin ve Vietnam gibi ülkelerden görece farklı bir biçimde ve farklı ara evrelerden geçerek gerçekleşeceği tespitine yöneliktir. Halk savaşının ilk aşaması öncü savaşı aşamasından geçecektir; öncü savaşı, halk savaşının ilk evresinde geçilecek bir mücadele biçimidir. Bir devrim stratejsi değil, bir taktik evredir. KSD bir paragraf içinde, ne devrim stratejisinden ne politikleşmiş askeri savaş stratejisinden ne de suni denge ve öncü savaş kavramlarından hiçbir şey anlamadığını özetleyiveriyor; "suni dengeyi kırmak için politikleşmiş askeri savaş stratejisi öneriliyormuş!" Aslında yukarda sözünü ettiğimiz bakış açısıyla, yani hiçbir belirli devrim, strateji ve mücadele biçimi anlayışına sahip olmayan KSD'den bundan daha az bir kafa karışıklığı beklemek, haksızlık olurdu.

Gerçekte KSD'nin öncü savaşı ve suni denge konusunu tartışma konusu etmesi (veya onunla bu konuları tartışmak) anlamsız birşeydir. KSD halk savaşı teorisini reddetmektedir. Bu nedenle halk savaşı teorisine bağlı bu konuları onunla tartışmak gereksizdir. Zira halk savaşı teorisini reddettikten sonra bu konular-kendiliğinden- havada kalır. Önce belirli bir devrim stratejisi, sonra ona bağlı ara aşamalar ve mücadele biçimleri tartışması.... KSD ise öncü savaşı, evrim - devrim, suni denge konularına ilişkin tartışmalarda getirdiği görüşlerle (bu sorunları, halk savaşından bağımsız bir şekilde tartışma konusu ederek, halk savaşına ilişkin sorunlardan koparark) bu konuları karıştırarak ve anlamayarak, devrim stratejisinin reddine yönelik görüşler ortaya seriyor, halk savaşı fikrinin reddine varıp dayanıyor. Bu "sonun" veya onun bu eğiliminin diğer konulardaki tutumuyla bütünsellik taşıdığına işaret etmemiz karşısında ise, eleştirilerinin çıkış noktasındaki eklektisizmine işaret etmemizi hatırlatarak "görüldüğü gibi hem çeliştiriyoruz hem de tam bir bütünsellik arzediyoruz" diyerek tutarsızlığımızı(!) sergiliyor. Ama anlayamadığı ve ona anlatmaya çalıştığımız şu: Eklektisizm, bütünsel bir bakış açısından yoksunluk ve, geçmiş karşısındaki böyle bir bakış açısının varacağı yer eninde sonunda "revizyonizmin bütünselliği"dir. Bu, KSD'nin faşizm konusundaki tutumunda, siyasi tutumlarında, modern revizyonizm ve geriye

dönüş tartışmalarında hep sergileyip durduğu bir eğilimdir. Kimseyi revizyonizme yamamak gibi bir sıkıntımız yok. Zaten kimseyi, kendi iradesi dışında revizyonizme yamamak mümkün de değildir.

KSD bize karşı, (Devrimci Yol saflarında gerçekten iyi niyetli ve proletaryaya hizmet etme amacında olduğuna inandığı kişilere seslenebilmek için!!) yürüttüğü polemiklerinde kıymetli inciler döktürüyor. Hep gülüp geçiyoruz. İşte bir tanesi: "*SP'yı temel çalışma biçimi olarak gören DY siyaseti bugün niçin 'polis sağa sola bomba koyarak provokasyonlar tertipliyor' diye şikayette bulunuyor!*" Sahi niye şikayet ediyoruz? Biz de niye polisle beraber halkın üzerine, tren yoluna, hastanelere, bombalar atarak provokasyon - pardon silahlı propaganda (!) yapmıyoruz? Silahlı propaganda ile silahlı provokasyon arasında ne ilişki var filan diye bir tartışmaya girelim mi? Hayır, belki biraz çalışsa, bu soruların cevabını KSD bile kendi kendine bulabilir!

KSD'nin ve Acil, MLSPB vb. grupçukların geçmiş hareket konusunda temel değerlendirmelerinin, diğer oportünist grupların eleştiri ve çarpıtma noktalarında birleştiğini söylemiştik. Gerçekten KSD ve diğer grupların THKP-C hareketini değerlendirişleri, onun görüşlerindeki en özlü noktaların gözardı edilmesine ve basit bir askeri mücadele düşüncesine - gerilla fokoculuğuna indirgenmesine dayanmaktadır. Bu değerlendirme bir yanıyla örneğin THKO ile THKP-C arasındaki ayrımın yokedilmesine, diğer yandan metropol ülkelerdeki "gerilla" hareketleri (örneğin Almanya'daki Baader-Meinhof, Amerika'daki SLA, Japonya'daki Kızılordu hareketleri vb.) ile özdeşleştirilmesine ve karıştırılmasına varmaktadır. KSD, Acil benzeri grupları pek beğeniyor. Onları geçmişin doğru olarak savunuculuğunu yapan, hem de özü - sözüne uyan kişiler olarak takdim etmeyi pek seviyor. KSD'nin yapmak istediği, iyi niyetli ve gerçekten geçmişin doğruluğuna inanan (!) kişilerin tıpkı Acilciler gibi olmasını mı sağlamak? Belli ki böyle değil ve belli ki kasaba politikacılığı kurnazlığı ile yapılmaya çalışan şey, bir fikri savunulamayacak kadar saçma, savunulamayacak kadar çarpık hale getirmeye çalışarak, ortaya konulan bu çok kötü ve mantıksız örneği göstererek; "işte, savunacaksan böyle olur, yoksa inkar etmek zorundasın" şeklindeki; "Ya Acilci olacaksın ya KSD'ci" şeklindeki saçma bir ikilemi, düşünce ve mantık diye dayatmaya çalışmaktan başka bir şey değildir. Lenin önce apaçık saçma bir şeyi karşıya alıp sonra da bunu çürütmeye çalışmanın fazla akıllı kişilerin oynayacakları bir oyun olmadığını söylüyordu. Bizde ise, kendilerini dünyanın en akıllı insanları sananlar; Devrimci Hareketi "3 tane oksijen bul-

madan ozon yapmaya kalkma"(!) düşüncesizliğine indirgeyerek inkarı makul bir olay(!) haline getirmeyi bir marifet zannederler.

Bu aynı mantık bütün oportünistler korosu tarafından ileri sürülen bir tekrar - inkar ikilemi çerçevesinde de, yaygın bir silah olarak devrimci mücadeleye yöneltiliyor. Yürüyüş'ten Kitle'ye, KSD'den HK'ya hep bir ağızdan geçmişi tekrar etmeye kalkmanın bir komedi, bir karikatür olmaktan ileri gidemeyeceği hikayeleri okunup durmaktadır.

Buna karşılık THKP-C hareketinin ortaya koyduğu zengin dersler, emekçi halklarımızın kurtuluşuna giden devrimci yoluna ışık tutmaya, Devrimci Hareketimiz de bu doğrultuda proletaryanın bağımsız siyasi hareketini örgütleme yolundaki savaşını sürdürmeye devam edecektir. Bunun da kelimenin basit anlamında bir tekrar olmayacağı da ortadadır.

Şu tekrar - inkar mantığına, karikatür - komedi hikayelerine gelince, tarihte, önceden yenilgiye uğramış devrimci mücadelelerin, daha sonra ulaştığı sayısız zaferlerle çürütülmüş bu kocakarı masalına cevabı Lenin'e bırakalım.

"*Bırakın liberallerin ve dehşete düşmüş entellektüellerin özgürlük adına verilen ilk gerçek kitle muharebelerinden ödleri kopsun, bırakın korkaklar gibi dövüştüğünüz yere tekrar gitmeyin, ölüme giden yola bir daha ayak basmayın desinler. Sınıf bilincine sahip proletarya onlara şöyle cevap verecektir: Tarihte bütün devrimlerin büyük sorunları sadece ileri sınıfların tekrar tekrar saldırıları ile çözülmüştür. Ve onlar yenilgi derslerini öğrendikten sonra zafere ulaştılar. Yenilmiş ordular iyi öğrenirler*" (LENİN)

Dipnotlar

(*) 1971 dönemi sırasında, yılgınlığın, ihanetin en çarpıcı, en iğrenç örnekleriyle karşılaşıldı. Ve karşı devrim güçleri bu ihanet çizgisini yaymak, devrimci mücadeleye karşı bağlılığı yoketmek, devrimci düşüncelere inancı ve mücadele azmini kırmak için elinden gelen herşeyi yapmıştır. Bu dönem içinde bir ihanet ve inkar felsefesi de yaratılıp geliştirilmiştir. Devrimci Mücadele, bu çerçeve içerisinde emperyalizmin (Kemalist darbecilik paravanası altında) kışkırttığı bir küçük burjuva maceracılığı olarak gösterilmeye çalışılmıştır. Emperyalizmin aleti olma, emperyalizme hizmet etme, onun tarafından idare edilme hikayeleri uydurulmuştur. Bu düşünceleri gerici basının ve revizyonistlerin teşvik ettiğini, Ali Gevgilili ve K. Tahir'lerin yazı ve düşüncelerinin böyle bir ortam içinde yaygınlaştırıldığını eklemek gerekir. Davayı inkar eğilimleri böyle bir ortam içinde yaygınlaştırılmıştır. 12 Mart dönemi içerisinde, bu ihanet mantığına karşı çıkan birçok devrimci unsur arasında idealizm ve davayı inkar eğilimlerinin etkileri görülmüş, devrimci harekete karşı yöneltilen kemalist cuntacılık, maceracılık vb. suçlamalarını çıkış noktası olarak almış, davayı inkar eğilimlerine doğrudan katılmasa bile, bunların ağır baskı ve etkileri altında kalmıştır. İşte, bütün bu etkiler, 12 Mart dönemi sonrasında geçmişi inkar temeli üzerinde ortaya çıkan birçok grubun çıkış noktası olmuştur. Bütün bu grupçukların revizyonizmin şu veya bu biçimine varıp dayanmaları da (bütün 12 Mart döneminin inkar şampiyonlarının revizyonist karargahlara çöreklenmeleri gibi) anlamsız değildir.

KIZILDERE'NİN YILDÖNÜMÜNDE GEÇMİŞ DEĞERLENDİRMELERİNE İLİŞKİN BAZI NOKTALAR (2)

Devrimci Yol Dergisi, Sayı 18, 22 Mayıs 1978

7

THKP - C hareketi niçin ve hangi anlamda yenilmiştir? Bu yenilgiden çıkarılması gerekli dersler nelerdir? Geçmiş hareket doğru muydu?

Daha önce, gerek Bildirge'de, gerekse geçen sayıdaki bölümde yenilgiyi temel olarak, THKP-C hareketinin eksikliklerine ve hatalarına bağladığımızı söylemiş, yenilgiden onun ideolojik çizgisinin yanlış olduğu sonucunun çıkarılamayacağını ve onun ideolojik çizgisinin, devrim - örgüt ve mücadele anlayışının doğru olduğunu söylemiştik; "örgütsel yapılanışındaki eksiklikler, örgütün ideolojik temellerinin ve bütünlüğünün sağlam olmayışı, bunun sonucu Türkiye tarihinin en büyük takibi koşullarında bölünmeye uğranılması gibi nedenlerle" kaçınılmaz bir şekilde yenilgi ile karşılaşılmıştı.

1971 yenilgisi, THKP-C hareketinin gerek örgütsel yapılanışında ve gerekse örgütün ideolojik temelleri ve bütünlüğü açısından önemli zaaf ve eksiklikler ihtiva ettiğini ortaya koymuştur. THKP-C'nin ideolojik çizgisi, devrim ve mücadele anlayışı, örgütün değişik çalışma alanlarındaki tüm birimlere ve yönetim kademelerine hakim kılınamamıştır. Bir örgütün başarıya ulaşabilmesi için doğru bir ideolojik çizgiye sahip olması ve en üst düzeyde bu ideolojik çizginin izlenmesi yeterli olamaz. İdeolojik tespitlerin değişik çalışma bölgelerinde ve mücadele alanlarında yukardan aşağı bir şekilde doğru olarak kavranılması ve bütün örgütün organik bir bütünlüğe ulaştırılması zorunludur. Bir parti içinde, değişik ça-

lışma alanlarında, o çalışma alanlarının özelliklerinden ileri gelen nüanslar ve farklı görüşler daima bulunur. Bu hem doğaldır hem de bir örgüte canlılık ve çok yanlılık kazandıran olumlu bir olgudur. Parti bu fikir çeşitliliklerini dengeli ve uyumlu bir bütünlüğe ulaştıracak mekanizmalara sahip bir organizasyon olmalıdır.

THKP-C hareketi içinde, başlangıçtan itibaren fikir ayrılıklarının var olduğu görülmüştür. Bu ayrılıklar, kuruluş aşamasındaki hareketin, zorunlu olarak silahlı mücadeleyi başlatması sonucu, mücadelenin keskinleşen koşullarında giderilememiş; farklı iki dünya görüşü arasındaki bir ideolojik farklılaşmaya dönüşen ayrılıklar, çok kritik bir aşamada bölünmeye yol açmıştır.

Burada, oldukça önemli bir sorun şudur: THKP-C hareketi, farklı mücadele alanlarında ve değişik mücadele biçimlerini, silahlı mücadele temelinde bir arada yürütmeyi zorunlu gören bir çalışma tarzını öngörüyordu. Barışçı ve ekonomik - demokratik mücadele, silahlı mücadeleye tabi bir biçimde yürütülecek, yani silahlı mücadeleye göre şekillenecekti. Barışçıl kitlevi mücadelenin ve ekonomik - demokratik mücadelenin, silahlı mücadeleye göre şekillenmesi nasıl anlaşılmalıydı? Bu anlayış, revizyonist ve silahlı mücadele biçimlerinin yan yana -eklektik olarak bir arada bulunması olarak yorumlanamayacağına göre, barışçıl ve ekonomik-demokratik mücadelenin, silahlı mücadeleyi temel alan bir çalışma anlayışıyla yürütülmesi nasıl örgütlendirilecektir? THKP-C'nin en geniş kitlevi örgütlenmesi Dev-Genç'ti. Yukardaki soruya 71 pratiği içinde olumlu bir çözüm getirilmemiş olduğunun da en büyük örneği yine Dev-Genç olmuştur... Silahlı mücadele ile barışçı mücadele alanlarındaki örgütlenmeler arasındaki bağlantı kayışlarının örgütlendirilemeyişi, yani partinin farklı alanlarda var olan çalışmalarının yukarda sözü edilen anlamda uyumlulaştırılıp bütünleştirilemeyişi, onun gelişimindeki zaaf ve eksikliklerin en önemlilerinden bir tanesi sayılmalıdır.

THKP-C hareketinin örgütsel yapılanışındaki eksikliklerin yanısıra, örgüt kademeleri içindeki ayrılıkların, mücadelenin keskinleştiği koşullarda giderek büyümesi sonucu ortaya çıkan bölünme yenilginin en önemli nedenlerinden birisi olarak görülmelidir. Bölünme, elbetteki tek başına yenilgiyi açıklayan bir olgu olarak görülemez. Mücadelenin keskinleşen koşullarında, oligarşinin Devrimci Harekete yönelik bir yok etme saldırısına girdiği (firar sonrası) dönemde ortaya çıkan bu bölünme bir yandan adeta Devrimci Harekete yönelik saldırıya içerden yardım edilmesi fonk-

siyonunu yerine getirmiş, diğer yönüyle de bu saldırı karşısındaki düzenli bir geri çekilmeyi iç mücadelenin bir sonucu olarak olanaksızlaştırmıştır. Bu koşullarda arka arkaya yenilen darbeler, hareketi, yenilginin eşiğine getirmiş, Deniz'lerin idamının önlenmesi amacıyla, devrimci hareketin en zayıf bir durumdayken giriştiği eylem ve nihayet Kızıldere, yenilgiyi noktalamıştır.

"Geçmiş hareket doğru muydu yanlış mıydı?" sorusu sıkça rastlanılan bir sorudur. Ötesi, bu soruya bizim getirdiğimiz çözümlemelerin yeterli cevap getirmediği savının ileri sürüldüğü de oluyor; bu konuya ilişkin ayrıntılı bir tartışmaya girişmek, bu yazı ve derginin çerçevesini aşan bir konudur, kabaca yineleyelim ki; THKP-C hareketinin devrim ve mücadele anlayışı, izlediği siyasi çizgi doğrudur. 1971 dönemindeki koşullarda silahlı mücadeleyi başlatma kararı alması da, hareketin bütün eksikliklerine rağmen zorunlu idi.

8

Burada, tartışma konusu edilen bir noktaya da değinelim. Bizim Devrimci Hareketin "savaşmak zorunda kalındı" ifademizden kalkılarak, "zorunda mı kalındı, yoksa teorik tespitlerinin bir gereği olarak mı savaşa başlandı?" gibi bir ikilem ve tartışma ortaya atıldığı görülüyor. "Savaşmak zorunda kalındı" denilince sözde, "edilgen" bir ifade kullanılmış oluyor, böylece onun "teorik zorunluluğu reddedilmiş oluyor"muş! Böyle bir saçma ikilemi icadedebilmek için insanın, teorik tespitleri, sınıflar mücadelesinin zorunluluklarından koparan ve onu bazı kişilerin keşfettiği reçeteler sanan bir medrese mollası olması gerekir. KSD yazarı, bu konuda bizim "12 Mart faşizmine karşı savaşa atılmak zorunda kalındı" şeklindeki ifademiz karşısında şöyle yazıyor: "Şimdi bu sözlere, yaşadığımız gerçeğe rağmen inanacak mıyız? THKP'nin harekete geçişiyle 12 Mart saldırılarının başlayışı arasında acaba kaç ay var...?" (Geçen sayımızda, geçmişi "*12 Mart'la başlayan 1971 Direnişi*" olarak ifade ettiğini gördüğümüz) KSD yazarının burada söylediği şey THKP-C'nin silahlı eylemlere 12 Mart öncesinde, Şubat ayı içinde başlamış olması... Bu suretle bizi "çürütüyor"!

THKP-C hareketinin, 1970 Aralığında silahlı mücadeleyi başlatma kararı yoktu, ve "örgütün emekçi sınıflar içindeki temellerinin güçlendirilmesini öngören bir program doğrultusundaki çalışmalar" sözkonusu idi.

Daha sonra, ülkemizdeki sınıflar mücadelesinin hızla keskinleşmesi ve

oligarşinin bilinen koşullar içinde halka ve devrimci harekete yönelik saldırılarının gündeme gelmesi, Devrimci Hareketin silahlı mücadelenin başlatılmasına yönelmesini (bütün eksiklere rağmen) zorunlu kılmıştır. Hatta, Mahir Çayan bu konuda geç kalındığını da ifade etmiştir. Tabiatıyla, başlatılan mücadele, onun ideolojik tespitlerinin; halk savaşının ancak öncü savaşı aşamasından geçerek başarıya ulaşabileceği şeklindeki ideolojik doğrultusunun bir sonucudur. Bu tespitler olmasa öncü savaşı kapsamına girecek şekilde silahlı mücadele başlatılamazdı! Ama 12 Mart ortamı söz konusu olmasa idi, silahlı mücadelenin daha sonraki bir dönemde başlatılması da söz konusu olabilirdi. Ne var ki somut siyasi koşulların süratle 12 Mart'a doğru tırmanmaya başlaması, o koşullar altında, mücadelenin başlatılmasını zorunlu hale getirmiştir.

Eylemlerin 12 Mart gününden önce başlatılmış olmasına gelince: Bunu KSD, geçmiş hareketi, "12 Mart'la başlayan 1971 direnişi!" derken, kendi kendisine hatırlatılmalı; zira bu, bizim yukardaki söylediklerimiz açısından herhangi bir şey ifade etmez. Bizim söylediklerimizden, öncü savaşı ve silahlı propaganda sadece 12 Mart sonrası durumlar için geçerlidir gibi bir sonuç çıkartılması da sözkonusu olamaz. Mücadelenin yürütülüşünde, koşullar bir bütün olarak yaratacağı genel siyasi sonuçlar çerçevesinde hesaba katılır. Demokratik hakların nispi olarak varolup olmaması tek başına tayin edici olmaz. 1971 başlarında silahlı mücadeleye başlanılmasındaki temel siyasi amaç ise, halkın bağımsız-silahlı devrimci hareketinin örgütlendirilmesidir. Ve bunun için, o koşullar altında, silahlı mücadelenin başlatılması zorunlu görülmüştür.

KSD yazarı sözüm ona büyük laflar ediyor. "THKP savaşmak zorunda kalmadı, teorisini yaptığı savaşa kendisi başladı." Sıradan laf! Ama daha önemlisi böylesi bir düşünce yoksulluğu ile, tartışmayı dogmatik bir düşünce yapısı çerçevesinde sınırlamaya - koşullamaya çalışarak, gizli bir takım şeyleri "ifşa" ediyor(!), açığa çıkarıyor havalarındaki, bayağı pozlar! "Şöyle dediğin için Mahir Çayan'ı inkar ediyorsun, böyle yapmadığın için geçmişi reddetmiş oluyorsun" gibi tam da kendi dogmatik kafasını sergileyen saçmalıkları ortaya atarken, sanırsınız ki "hazret" geçmişin en bağnaz savunucusu! Kafa bulandırmayı kendisine meslek seçmiş! Şüphe yayma, kafa bulandırma (ve biraz da inkarcılık konumunun yarattığı kompleks ve baskılanmalardan kurtulma!) uğruna sergilenip duran bu ilkelliğin ve sefaletin içinde oportünizmin tüm karakteristiklerini bulmak olanaklıdır.

Bu yolla, bu sağ oportünizmin reaksiyon çerçevesi içinde oluşan bazı istikrarsız unsurların sağlıksız ve dogmatik kafalarını koşullandırıp yönlendirmeyi belirli ölçüde başardığını (!) da söylemek mümkündür! KSD'nin bu anlayışla sergilediği tüm "eleştiri"lerin, eksiksiz olarak Acil ve benzerlerince de tekrarlanıp durması, raslantısal bir şey değildir.

Tabii, her konuda olduğu gibi, bu THKP'nin silahlı mücadeleyi başlatması konusunda da KSD'nin kafadarlarına, "aceleciler"e söz hakkı tanınmalı.

Bunlardan bir tanesi de bu konuda şöyle yazıyordu: "THKP kazanılmış mevzileri savaşsız terketmemek ve bu gibi politik sebeplere değil, 1. Erim hükümetinin içyüzünü açığa çıkartmak için harekete geçmiştir. 12 Mart'ın kanlı saldırganlığına karşı harekete geçmemiş, onun eylemleri sonucu kanlı saldırganlık başlamıştır." Bu satırların arkasından DY'a karşı sunturlu bir küfür savurmayı da ihmal etmeyen bu ileri zekalı "şaşkın ördeğin" şimdi nerede ve hangi işlerle iştigal ettiğini bilemediğimizden, bunu bir tarafa bırakıp geçelim...

9

1971 yenilgisinden, onun ideolojik - örgütsel ve siyasi hattının, devrim anlayışı-çalışma tarzı ve örgüt anlayışının yanlış olduğu sonucuna varılamaz. Böyle bir iddia ile ortaya çıkanların ileri sürdükleri görüşler en geniş hatlarıyla M. Çayan'ın yazılarında ifade edilmiş bulunan devrimci görüşlerin yanlış olduğunu kanıtlamak bir tarafa, onun sürekli olarak çarpıtılarak ilkel bir tarzda sözde çürütülmeye çalışılmasından ileriye gidememiştir. Daha okuduğunu anlayamayacak bir cehalet içinde olanlar (ki onlar bunu pek güzel bir biçimde kanıtlamışlardır!) elbetteki geçmiş hareketin teorik çizgisine ve devrimci görüşlere karşı, ancak, kullanıla kullanıla eskimiş oportünist maruzatları yeni cilalarla piyasaya sürmekten ileri gidemezlerdi. Bu konuyu bitirmeden, bu çerçeve içerisindeki bazı noktalara ve iddialara daha kalın hatlarıyla değinelim. Özellikle KSD tarafından tekrar tekrar ileri sürülüp durulan ve cevaplandırılmasına gerek görmediğimiz için de, bir türlü cevap veremediğimizi ileri sürüp, bizi kendisiyle polemik yapmaya zorladığı noktalar...

Öncelikle, şu cevaplandırılamayan eleştiriler konusuna gelelim. KSD'nin THKP-C'nin ideolojik - siyasi - örgütsel çizgisinin yanlış olduğunu, devrim anlayışı, çalışma tarzı ve örgüt anlayışının geçerli olmadığı noktaları etrafında kümelenen eleştirilerine bizim cevap getirememiz

demek, bu konuda Devrimci Hareketimizin görüşlerine yönelen oportünizmin eskimiş suçlamalarına ve eleştirilerine cevap getirememiş olmamız demekten başka bir anlam taşımaz. Zira KSD'nin tüm ileri sürdükleri, özünde, bugüne kadar TİP, TSİP'den PDA'ya kadar tüm diğer oportünistlerin eleştiri ve suçlamalarının yeni kılıflar altında piyasaya sürülmesinden başka bir şey değildir. KSD, Devrimci Hareketimize yönelttiği tüm eleştirilerde, kendisini daima oportünistlerle yanyana bulmuştur ve her defasında da, oportünistler KSD'nin sırtını sıvazlamaktan, ona aferin çekmekten geri durmamışlardır. KSD, ileri sürdüğü çizgi ile, hep oportünistlere umut vermiştir. Devrimci Hareketle, oportünizm arasına kurulan bir köprü olmuştur.

Bir "Kemalizm sorunu", ve bu konuda ısıtılıp ısıtılıp sürülen iddialar sözkonusu: KSD, geçmiş hareketin Kemalist darbeciliğin etkisi altında kaldığını, Kemalizmden medet umulduğunu ileri sürüp durmuştur. "*71 direnişinin bize verdiği bir ders de ittifak sorunu üzerine olmuştur. Kemalizmden medet umma gibi sağ, sakat bir anlayış 71 direnişi sırasında Kemalizmin ne olduğunun hayatın somut pratiğinde kavranmasıyla terkolunmuştur. İşçi sınıfı... köylülükle beraber yürüyecektir.*" (Haftalık KSD, 13)

Gördünüz mü?! Üstelik, "devrimci harekete proleter sosyalist bir nitelik verdiği"nin de (aynı yazıda) ileri sürüldüğü "71 direnişinin Kemalizmden medet umma gibi sakat ve sağ bir anlayışı" varmış! Ve bu sakat anlayışı 71 yenilgisinden çıkarılan derslerle aşılarak, işçi sınıfının müttefikinin köylülük olduğu, KSD'nin "proletarya sosyalisti" yazarı tarafından keşfedilmiş! Ne mutlu Türkiye İşçi Sınıfına!!

Aslında işçi - köylü ittifakının devriminin temel ittifakı olduğunun 1971'de "bilinmediği"ne, KSD yazarı (duvar kadar saf olsa bile) herhalde kendisi bile inanmaz.

KSD yazarının, Devrimci Harekete yönelik Kemalizm konusundaki eleştirisinin özü, özellikle "TİP"liler ve diğer oportünistler tarafından tekrarlana tekrarlana suyu çıkmış "*cuntacılık*" suçlamasıdır. Geçmişi Kemalist darbecilik suçlaması mihverinde değerlendirmenin yenilgi sonrasında moda haline geldiğine geçen sayıda değinmiştik. Bu iddia da, bütünüyle aynı kaynaktan doğmaktadır...

1970'lerde Kemalizm konusundaki tartışmanın özü, "Kemalist darbeciler" karşısındaki tavır sorunuydu. Bu konuda en doğru tavır da, THKP-C hareketi tarafından ortaya konmuştur. Sol hareket içinde yaygın ve etkin bir akım olarak ortaya çıkan "cuntacılık" eğilimlerine karşı en etkin

bir şekilde mücadele edilmesi, darbeciliğe karşı çıkılması, Devrimci Hareketimizin 1971'lerdeki en temel bir özelliği olmuştur. Cuntacı eğilimlere karşı (gerek gençlik içinde gerekse "askeri" kesimde) devrimcilerin etkili bir şekilde karşı çıkmaları üzerine, bütün cuntacıların devrimcilere karşı saldırılara ve "*polis*", "*pasifist*" gibi suçlamalara giriştikleri, Doğan Avcıoğlu'nun da o zaman ki Devrim dergisinin başyazılarında "pasifist MYK"lardan vb. sözettiği de, hep yaşanan gerçeklerdir. (Daha sonra ülkemizdeki cuntacıların Devrimci Hareketimize karşı olan düşmanlıklarının kalıntıları süregelmiştir. Cumhuriyet gazetesinin Dev-Genç aleyhtarı tutumunun kökeninde de büyük ölçüde bu olgu yatar.)

Bütün bu "yaşanan gerçeklere rağmen", KSD'nin ileri zekalı baylarının "*Kemalizmden medet umma*" gibi bir anlayışın ne kadar sakat bir şey olduğunun ve esasen "işçi sınıfının köylülükle müttefik olduğunun anlaşıldığı" şeklindeki sözlerine inanacak mıyız?

Devrimci Hareket, 1971'lerde cuntacılığa karşı çıkarak, Kemalistleri, işçi sınıfının bağımsız devrimci hareketi açısından, küçük burjuva *aydın çevreler* içerisinde değerlendirilmesi gereken bir müttefik olarak belirlemiştir. Bu bağlam içinde, bu değerlendirmenin, köylülüğün ve işçi - köylü ittifakının karşısına dikilmesi, bu iki farklı kategoriye ait unsurların karşı karşıya getirilmesi söz konusu olamaz. Bunlar (birbirinin yerine geçirilemeyecek) farklı kategorilerdir ve Marksizmi öğrenmeye yeni başlayan ortaokul öğrencileri bile devrimin temel müttefikinin köylülük olduğunu bilir. KSD yazarının da bunu "*bildiğini*" göstermesini çok görmemek lazımdır.

Burada, geçerken değinelim; KSD bizim bir - iki yerdeki bazı ifadelerimizi de tartışma konusu yapmak istiyor. M. Çayan'dan yapılan bir alıntıda "nispi denge" kavramı yanında "burada kastedilen orta burjuvazi ile oligarşi arasındaki 'denge'dir" şeklindeki ifademiz üzerine "takılıyor." Mahir Çayan'ın kastettiğinin milliyetçi devrimcilerle oligarşi arasındaki denge olduğunu, milliyetçi devrimcilerin ise küçük burjuvazi olduğunu, bizim M. Çayan'ı tahrif ettiğimizi vb. ileri sürüyor. Birincisi, o açıklama, Kemalizm "sorununu" kestirip atmak için değil, "nispi denge kavramının", "suni denge" kavramı ile karıştırılması nedeniyle, bu ikisinin karıştırılmamasını hatırlatmak için yapılmış bir nottur. İkincisi, nispi dengenin içeriği konusunda, oraya koyduğumuz ekteki ifadeyi M. Çayan'a aykırılık babında tartışmak KSD'nin alışageldiğimiz bir şarlatanlığından başka birşey değil. (M. Çayan başka yazılarında-örneğin D.Y.

1'deki yazısı- Kemalistler için reformcu burjuvazi ifadesini de kullanıyor, nispi dengenin orta burjuvazi ile oligarşi arasında olduğuna ilişkin ifadeler bulmak da mümkün.) Bu konuyu yani nispi dengenin orta sınıflarla - oligarşi arasında mı, yoksa küçük burjuvazi ile oligarşi arasında mı olduğu konusunu tartışmak gerekirse, bu ayrı bir konu olarak ele alınabilir ve de bizim KSD ile bu gibi konular etrafında laf yarıştırmaya hiç niyetimiz yoktur.

Özetle, 1970'ler de, "cuntacılık" olayı karşısındaki tavır sorunu olan Kemalizm konusundaki Devrimci Hareketin tavrı doğrudur. Bu konuda sol hareket içinde en doğru tavrı ortaya koymuştur. Bugün ise Kemalizm sorunu ve tartışması önemini tamamiyle kaybetmiştir. 1974'ler sonrasında bu konudaki tartışmanın yerini daha ziyade CHP'ye karşı tavır sorunu almıştır.

10

KSD'nin, evrim - devrim, devrim anlayışı, öncü savaşı ve suni denge, vb. konularındaki maruzatları üzerinde burada durmayacağız. Daha önce bunların bir kısmı üzerinde kısaca da olsa durduk. Burada daha fazla durmaya da gerek yok: Hepsi alabildiğine, cıvık bir demagojiye bulanmış olan ve sonuçta, getirdikleri halk savaşı tezinin bütün dayanaklarıyla birlikte reddine varan bir yığın teorik safsata! (Belki, ayrıca, teorik eğitim çalışmaları çerçevesinde olumsuz bir örnek olarak ele alınması, yararlı olabilir.)

Yukarda, bu konudaki görüşlerin özünde, yeni bir şey ihtiva etmediğini ve eski iddiaların bir tekrarı olduğuna değinmiştik: Bu konuya ilişkin olarak şunu söyleyelim ki; KSD'nin bu konularda ortaya koyduğu görüşlerin tümü THKP-C hareketi içinde 1972 döneminde oluşan ayrılıkta M. Aktolga ve Y. Küpeli tarafından ileri sürülen görüşlerin aynısıdır. KSD tarafından ileri sürülen tüm eleştiriler evrim - devrim aşamaları, öncü savaşı (ve Kemalizm) konusundaki görüşler onlar tarafından ileri sürülmüştü. Devrim anlayışı, örgütlenme ve çalışma tarzına ilişkin KSD'nin şimdi ortaya koyduğu anlayış da, o dönemde Yusuf-Münir kliği tarafından savunulan anlayışın tamamen aynısıdır. Bugün, o ayrılık sırasında (Y-M) saflarında yer alanların bir çoğunun KSD saflarında bulunması ve (Y-M) takımının, doğrudan bir uzantısı durumundaki GSB'nin "ilerlemeden" önce KSD ile birleşme antremanları içinde olması, birer rastlantı değildir.

KSD, geçmiş üzerine bir yığın laf etmesine rağmen, niçin 1972'deki bu ayrılık üzerinde hiç durmamıştır? Yenilginin sebeplerini ve derslerini çıkarmak için partinin merkez komitesi içerisinde böyle bir ideolojik ayrılığın ortaya çıkması, bunun sonucunda parti kademelerinde ve çalışma bölgelerinde, Kızıldere'den hemen önce ortaya çıkan kopma ve bölünmenin hiç önemi yok mudur? Geçmiş değerlendirmeleri konusunda; "filan adamın filan yerde şöyle dediği, filancanın ise öyle demediği" gibi konularda onlarca sayfa teorik(!) yazı yazarken, bu konu üzerinde durma gereğini niçin duymamıştır? Bu bölünme incelenmeden ve bu konu hakkında bir tavır ortaya koymadan THKP-C nasıl değerlendiriliyor? (Neden bu konu hep "es geçilmekte"dir?!. Yoksa bu ayrılıktan KSD yazarlarının "haberleri yok mu"(!?) Eğer yoksa "iddianameden de mi okuyamazlardı"?!)

Bu "bölünme" konusunu ağzına almadan ve bölünmede taraf olanlardan (Y-M) kliğinin görüşlerini aynen benimseyen KSD, sözkonusu kliğin liderlerinin mahkemeler sırasında çok daha kötü işler yapmaları ve kötü bir şöhret edinmeleri üzerine bu konunun üzerini örtmektedir. Ama bu konu gözönüne alınmadan geçmiş hareket değerlendirilemez. KSD Kesintisiz II-III hakkında bir yığın laf etti. (Bilindiği gibi, Kesintisiz II - III bu ayrılıktan sonra ve ayrılanların getirdikleri eleştirilere karşı hazırlanmıştı.) Ama bu broşürün yazılmasına neden olan ayrılık konusunda ve bu ayrılıkta yer alan karşı görüş hakkında tek bir laf etmedi. Bu tutumu, ileri sürdüğü maruzatlarının nesnel içeriğiyle birlikte, onu ele vermektedir. Bu konudaki baskılanmadan kurtulmak için de her konuda olduğu gibi ikide bir "*DY, dönek Ç. Özek'in görüşlerini savunuyor*" gibi şamatalara başvurmak da, çıkar yol değildir![*]

11

Geçmişin tartışılması, aslında bugünün siyasal görevlerinin de daha da ötesi, geleceğin tartışmasıdır. Bugün Devrimci Hareketin geçmişine ilişkin suçlama ve saldırıların bugünkü Devrimci Hareketimize yönelik saldırılarla bütünleşmesi, bu bakımdan son derece doğaldır. Devrimci Yol, bugün tüm oportünist akımların, birbirine taban tabana zıt görünüş içindeki akımların hiç bir kayıt ve sınır tanımayan saldırılarına karşı kıyasıya bir mücadele yürütmektedir!

Devrimci Harekete karşı olan bütün oportünistlerin, bize karşı yürüttükleri mücadelede başvurdukları bir yöntem de, sürekli olarak bizim kendi içimizdeki *zaaflarımızın* bir sonucu olarak, bu zaafların yaratacağı

sağlıksız gelişmelerin sonucu olarak çöküp dağılacağı umudunu sürekli olarak canlı tutmak olmuştur.

Devrimci Yol Hareketinin kendi içerisinde bir çok zaaf ve eksiklik taşıdığı bir gerçektir. Bunu herşeyden önce kendimiz tespit ederek açıkça ortaya koyduk.

Bir parti içerisinde bile ortaya çıkması kaçınılmaz olan bu türden gelişmelerin, bizim gibi henüz bir proletarya partisinin sahip olması gereken *niteliklere* bir çok bakımlardan sahip olmayan bir siyasi hareket içerisinde ortaya çıkamayacağını ileri sürmek de kuşkusuz sözkonusu olamaz. Nitekim, bizim hareketimiz içinde, böyle zaaflı ve sağlıksız unsurlar çıkmıştır: Bu sağlıksız gelişmeler sonucu, bölüneceğimiz ve güç kaybedeceğimiz şeklindeki oportünistlerin beslediği *umut*lara gelince: Kimse böylesi boş ve sahte umutlara boş yere bel bağlamasın. KSD 3. sayısında bizi iflas ettirmekte olduğunu yazarak başladı. 16. sayısında bir "*hazan yaprağı gibi dökülüp dağıldığımızı*"(!), belirtti. Şimdi (yirmi küsuruncu sayısında) diğer oportünistlerle birlikte gene aynı türküyü söylüyorlar. Devrimci Yol Hareketi içinden çıkacak sağlıksız unsurların ve bunların yaratabileceği gelişmelerin bundan önce olduğu gibi bundan sonra da oportünistlere kendi yaşamları için ihtiyaçları olan böylesi bir gıdayı temin eden bir olay olmaktan öteye gidemeyeceğinden kimsenin kuşkusu olmamalıdır. Öte yandan Devrimci bir harekette böylesi gelişmeler karşısındaki böyle bir olayı kendi eksik ve zaaflarını gidermeye yönelik bir gelişme olarak kavrayıp değerlendirmesini başarabildiği oranda, bütün halka önderlik edebilecek proletaryanın bağımsız Devrimci Hareketini yaratmaya yönelebilir. Devrimci Yol'un bunu kanıtlayacağından da kimsenin kuşkusu olmasın!

Dipnotlar

Burada, KSD'nin, "mademki savunuyorsunuz, o halde niçin savunduğunuzu söylediğiniz şeyi yapmıyorsunuz. Madem ki yapmıyorsunuz, o halde siz de (bizim gibi!) inkar ediyorsunuz da söyleyemiyorsunuz" şeklinde sürdürdüğü şarlatanlığa da değinelim. Geçmişin savunulup savunulmadığı konusundaki bu ilkel ve demagojik mantık çerçevesinde, KSD ve benzerleri ile bizim neyi ne zaman ve nasıl yapacağımızı tartışması tabiatıyla söz konusu olamaz. KSD bu tutumunun arkasındaki maksadının kışkırtıcılık olmadığını da belirtiyor! Buna da memnun olduk!! Gerçi ne yapacağını KSD'den öğrenen şaşkın ördekler çıkmıyor değil ama, onlar da kılavuzu karga olanın burnunun "toprak"tan kurtulamayacağını pratikte pek güzel kanıtlıyorlar.

GEÇMİŞ HAREKET-BUGÜNKÜ GÖREVLER VE DEVRİMCİ HAREKETİN GELECEĞİ

Devrimci Yol Dergisi, Sayı 19, 20 Haziran 1978

"K.D'nin ('Kesintisiz Devrim' broşürü kastediliyor - DY) günümüzdeki 'sürdürücüleri' yüklendikleri kötü miras temelinde trajik bir görüntü içindedirler. Gerçekten M. Ç'nin pratik faaliyetinden bireysel terör çıkartılıp atıldığında, geriye yalnız modern revizyonizm kalmaktadır... Özellikle D.Y, M. Çayan'ın 'tezlerini' 'açıklayarak' ve yorumlayarak' geçerli kılmaya çalışmakta, fakat onu M. Çayan tarafından varılan sonuçlarına götürmekten titizlikle kaçınmaktadır." (Parti Bayrağı, Sayı 4, S. 56)

"Parti Bayrağı"nı buraya davet etmemizin amacı, yukardaki alıntıyı yaptığımız yazılarındaki görüşlerin eleştirisi veya cevaplaması değil[1]. Yukardaki alıntıyı aktarmamızın amacı, sözkonusu yaygın bir kafa yapısına ve kararsız unsurlarda sıkça rastlanan bir düşünce yapısına da tekabül etmesidir. Öncelikle, bu aynı düşünce yapısıyla ortaya konulan eleştiri veya suçlama, birçok oportünist akım (örneğin "acelecilerin" tüm çeşitleri[2] ve KSD) tarafından da benimsenmektedir.

"D.Y., M. Çayan'ın görüşlerini ve geçmişi reddetmediğini söylemekte, onları yorumlayarak geçerli olduğunu kanıtlamaya çalışmakta ama, Mahir Çayan'ın yaptığı işleri yapmamakta, bireysel terörcülüğe başvurmamakta, geçmişte yapılan silahlı propaganda eylemlerini tekrarlamamaktadır."

Bu aynı düşüncenin daha bir "filozofçasına" da rastlanılmaktadır.

"Bazı gruplar hareketlerinin başlangıçtaki eylemlerinin genç kuşaklar üzerindeki prestijini yaşatmak için o eylemlere temel oluşturan teorik görüşleri de aynı biçimde savundular. Ama, o zamanki ideolojinin üzerine

kırılduğu politik ortamın artık varolmadığını biliyorlardı. Aynı eylem de artık yapılamazdı. Bu ikilem sözkonusu gruplarda üstü örtülü olduğu kadar örtülü tutulmaya çalışılan bir gerilim yaratacaktı: Savunulan statikleşmiş görüşlerle, altta süren (örtütü-gizli anlamında - D.Y.) *arayış arasındaki gerilim*" (Birikim, sayı 32, S. 37)

Birikim yazarının "statikleşmiş görüşler" dediğini (kimin "statikleştirmiş" olduğu ayrı bir sorun!) "olumsuz" unsurları, "arayış" dediğinin de yine kendince "olumlu" unsurları oluşturduğunu hatırlatmaya gerek yok kuşkusuz. Bu düşünce, bazı kesimler tarafından biraz daha farklı ve biraz daha "Türkçe" olarak, ileri sürülüyor. Bizim bugünkü izlediğimiz çizgiyi, siyasi tespit ve çalışmalarımızı olumlu bulduklarını ifade etmekte ama bütün bu "olumlu" şeylerin savunduğumuz görüşlerle, geçmiş hareketin teorik çizgisiyle ters düştüğünü ileri sürmektedirler. Örneğin birçokları bizim ülkemizde "bir iç savaşın gelişmekte olduğu" konusundaki tespitlerimizin doğru olduğunu ama bu tespitin "suni denge" tahliline ters düştüğünü söylemektedirler. Bunun tersi olan düşüncelerle de karşılaşılmaktadır. Yani, mademki "suni denge" var deniyor o halde niçin iç savaştan bahsediliyor?! vb...

Bütün bu ve benzeri yaklaşımların ve bakış açılarının, farklı bir konum içerisinde de bulunsalar, çeşitli tereddütlü eğilimlerle de ilişkili olduğu söylenebilir. Bizim saflarımızda da var olan birçok arkadaşın kafasında, yukardaki bakış açıları ile ilişkili olduğu söylenebilecek olan benzer sorular ve düşünceler, bulanıklıklar vardır. En azından, Devrimci Hareketimizin bugünkü siyasal görevler karşısındaki konumu ve gelişimi, bu gelişimin geçmişle olan ilişkisi üzerine; Devrimci Hareketin gelişimi ile geçmiş hareketin gelişimi, teorik tespitleri ve yenilgisi arasındaki ilişki üzerine düşünceler ve sorular[3]... Bu sonuncuların, daha çok önümüzdeki görevleri daha iyi kavrama çabasına yönelik olduğuna kuşku yoktur.

I

En baştan başlayalım. Oportünistlerin ortaya koydukları suçlama ve eleştirilerin dayandığı kafa yapısı anlaşılır bir şeydir.

"*Bireysel terörcülük*", "*şehir gerillacılığı*", v.b. denilen bazı eylem biçimlerinin tekrar edilip edilmemesi: Sorun böyle ortaya konuluyor. Tümüyle, önce "geçmişin" çarpık bir yorumu, daha sonra da bugün için geçmişin ele alınışıyla ilgili daha da çarpıklaşan bir bakış açısı. Geçmiş hareketin yanlış olduğuna inanan ve onun yanlışlarını kanıtlamaya çalı-

şanlar, hep aynı kafa yapısına sahiptirler ve "aceleci" grupları geçmişin "samimi savunucuları" olarak sunmaya özen gösterirler. Onlar "geçmişin doğruluğuna samimi olarak inanmakta, bugün aynı şeyleri yeniden tekrar etmeye çalışmakta, ama geçmişin bir karikatürü olmaktan ileri gidememekteler" (Çünkü artık geçmiş tekrarlanamaz!). Bir vakitlerin H.Y.'si, KSD ve benzerlerinin düşünce yapısı bu. Marksist dünya görüşü dışında bir kafa yapısına ait olması bir yana, bu bakış açısının geçmişi kolayca çürütmeyi hedefleyen bir mantığa dayandığı söylenebilir: Öyle ya, geçmişi savunmak eğer gerçekten bu gösterilen örnekler kadar kötü ise; bugün artık geçmişi (bu şekilde) savunacak bir tek aklı başında insan kalmamalıdır! Bütün aklı başında insanlar için, (geçmişi savunuyor görünüp de onu yapmamak (!) gibi samimiyetsiz bir duruma düşmek istemiyorlarsa elbette) geriye, KSD, vb.'ci olmaktan başka çare kalmamaktadır! Belki, çok makul bir "mantık" ama; biraz fazla basit bir hileye dayanıyor. "Aceleci"lerin "samimiyetle" savundukları ve yaptıkları şeyleri incelediğimizde, bunların geçmişin ne denli "tekrar"ı olduğu konusunda bir bilgi sahibi olmak çok kolay. "Samimiyetle yapakları"nı bir tarafa bırakalım. Bunların yazdıkları yazılara bir göz gezdirmek, savunduklan görüşlerin devrimci görüşlerle uzak yakın hiçbir ilgisinin bulunmadığını görmek için yeterli. Marksizm-Leninizmle ilgisi olmayan saçma sapan görüşler; tek-emperyalizm, tek bir devrim stratejisi, eşitsiz gelişim yasasının artık eskisi gibi işlemediği, acaip derecede derin (!) suni denge "tahlilleri" vb., vb:, özetle bir sürü zırva Mahir Çayan'a maledilerek savunuluyor. Şimdilerde legal olarak yayınlanan "Cephe" isimli dergiye bir göz atmak bile (öbür bildiri ve yazılar illegaldir!) bu sefaleti görmeye yeterli. Burada, bunları geçmişin en "samimi ve hakiki savunucuları" olarak göstermeye çalışanların bu zırva görüşlerle devrimci hareketin bir ilgisinin bulunmadığına niçin hiç değinmedikleri gibi bir soru sormak da anlamsız ve çok saçma bir şey olur. Zira, onlar da geçmiş hareketi tıpkı berıkiler gibi yorumlamakta ve o şekilde çürütmeye uğraşmaktadırlar. Bu ikisinin birbirlerine karşı ters bir konum içinde de bulunsalar, aynı kafa yapısına sahip olduklarını söylemek yanlış olmaz. (İlginç bir "rastlantı", bunların yazdıklarında - D. Yol'a karşı kesintisiz sürdürülen saldırılar dışında, birbirlerine yönelik ciddi bir eleştiriye rastlamak olanaksızdır.)

Konuya dönelim, geçmişin bu "samimi savunucuları"nın kafa yapısının, savundukları düşüncelerin, M. Çayan'ın savunduğu görüşlerin çok kötü bir karikatürü olduğu ortada iken, bu kafa yapısı geçmişte yapılan

eylemlerin bir kısmının taklit edilmesinin sonucunda ortaya -komedi veya dram- hiçbir şeye benzemeyen bir şaşkınlıktan başka bir şey çıkmayacağı gün gibi ortadadır. Hal böyleyken, geçmişin savunulmasını bu kötü örnekler içine hapsetmeye kalkmanın; yani geçmişi savunmayı bu şekildeki basit bir tekrar-inkar ikilemi içine sokmaya çalışmanın, bakış açısı olarak Marksist dünya görüşünden uzak niteliğinin yanısıra, yöneldiği amaç, kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Bu, devrimci düşünceleri, abese kadar iterek, onu bir fikir olmaktan çıkarıp bir saçma haline dönüştürme ve bu suretle onu "çürütme" çabasından başka bir şey değildir. Bu konu üzerinde D. Gençlik dergisinde de durulmuş ve şöyle yazılmıştı:

"Burada geçmişe yaklaşım açısından, onu savunulamayacak kadar çarpıtıp-karikatürleştirdikten sonra dayatılan eleştiriler yanında aynı biçimde onu karikatürleştirerek sözde savunma eğilimlerine de değinmekte yarar var. Bu eğilimlere, onu savunmak isteyip de sloganlar düzeyini aşmayan iyi niyetli unsurlardan başlayarak diğerlerinden hiç de aşağı kalmayan art niyetli unsurlara kadar derece derece oldukça önemli bir sayıda rastlanılmaktadır. Bu eğilimlerin sebebi geçmişin kavranılamaması, tek yanlı ya da sadece sloganlar düzeyinde ele alınmasıdır.

Bu doğrultudaki bazı gruplaşmalarda geçmişin tam bir karikatürünün savunulduğu bilinmektedir. Lenin diyor ki "Yeni bir siyasi fikri çürütmenin (yalnız siyasi fikri de değil) ve onu etkisiz hale getirmenin en iyi yolu o fikri abese itene kadar savunmaktır. Gerçekten herhangi bir gerçeği aşırı ölçülere vardırtırsak, abartarak gerçek uygulama alanının sınırları dışına yayarsak onu abesliğe kadar itmiş oluruz; ve bu koşullarda o fikir kaçınılmaz olarak fikirlikten çıkar saçma olur." (Devrimci Gençlik Dergisi, Sayı 11, S. 10)

II

Ancak sorunu, sadece bu şekildeki basit bir "çürütme taktiği" ile sınırlamak hatalı ve eksik olur. Bu "çürütme" mantığı, aslında, daima, teorinin devrimci pratiğe yol gösterici olarak nasıl kavranılması gerektiği konusundaki bir kavrayış yetersizliğine, bilimsel dünya görüşü açısından bir çarpıklığa tekabül eder ve bununla içiçe bulunur. Bu, devrimci bir teorinin, bilimsel bir dünya görüşünün ışığında nasıl kavranılması gerektiğine ilişkin bir sorundur.

1974 sonrasında, yenilgi sonrası koşullarında geçmiş karşısındaki tavır sorunu, önemli ve güncel görevlere ilişkin bir sorun olarak ortaya

çıkmıştır. Devrimci Hareketin yenilgisi sonucu gelişen dağınıklık ve kargaşa ortamı içerisinde ne yapılması gerekiyordu? Hangi görevlerle karşı karşıya bulunuluyordu ve geçmişin ele alınışındaki tavır ne olacaktı? Bizim bu sorular karşısındaki tutumumuz, ortaya çıkan (yukarıdaki iki başlık altında ele aldığımız) diğer tüm yaklaşımlardan temelden farklı olmuştur. Devrimci Gençlik'in ve Devrimci Yol'un bugüne değin geçirdiği gelişim sürecine damgasını basan bakış açısı diğer bütün gruplardan temelden farklı olmuştur ve Devrimci Yol bu farklı bakış açısını başından bu yana belirlediği bir pratik süreç içinde oluşturmuştur. Bugünkü konumunu da, yönelimini de belirleyen bu devrimci bakış açısıdır.

Geçmiş hareket karşısındaki bir doğmatizmi ve bu doğmatizmin ürettiği bir slogan fetişizmini, kavram fetişizmini inkarcılıkla birlikte başından beri kesinlikle reddettik. Bu konudaki bakış açımız da, bu iki eğilime karşı yürüttüğümüz mücadele sonucunda gelişmiştir.

Doğmatizm, genel olarak, devrimci görüşlerin, bağnaz ve katı bir savunuculuğu görüntüsünü sergilediği için, ilk bakışta devrimci görüşlerin açıktan inkarına göre daha olumlu ve cazip bir görüntü elde eder. Oysa bu, bütünüyle aldatıcı bir görüntüden başka bir şey değildir ve doğmatizm tıpkı diğeri gibi, daima devrimci teorinin kökten bir reddine dayanır. Çünkü o da, aynı şekilde, sınıf mücadelesinin dayattığı temel görevlerden kesin bir kopmaya ve teorinin tüm devrimci içeriğini yoketmeye tekabül eder. Doğmatizm, bu nedenle, tıpkı revizyonizm gibi, marksizmin kesinlikle reddettiği bir dünya görüşüdür.

Doğmatizmden kaynaklanan bir bakış açısı, 1974 sonrasında, özellikle geçmiş hareket karşısındaki inkarcı eğilimlere bir reaksiyon şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu eğilimlerin örgütlenmesi niteliğindeki çeşitli gruplar, ne kendi durumlarına, ne de ülkemizdeki somut duruma bakmaksızın geçmişte gündeme getirilmiş olan bazı eylem biçimlerini tekrar etmeye (daha doğrusu geçmişi taklit etmeye) girişmişlerdir. Oysa 1974 sonrası koşullarında, geçmişin devrimci görüşlerinin savunulması; devrimci teorinin, (71 pratiğinin ortaya çıkardığı derslerin de ışığında) bugün için yapılmasını gerekli kıldığı şeylerin yerine getirilmesi için mücadele etmekti. Yani yapılması gereken geçmişin taklit edilmesi değil, devrimci teorinin bugünün sorunları açısından neyi gerektirdiğinin doğru olarak kavranması ve bunlar için mücadele edilmesiydi. Bu bakış açısının sonucunda, bizim bugün için ortaya koyduğumuz mücadele çizgisinin geçmişe uymaması, ters düşmesi bir yana, bugünkü koşullarda yerine getirilmesi gereken görevler yapılmaksızın devrimci görüşlerin savunulması olanaksız bir-

şeydir. Bu konuda ortaya koyduğumuz tespitler, siyasal görevler karşısındaki bakış açımız, dogmatizmle devrimci çizgimiz arasındaki kesin hatları oluşturmuştur.

Bildirge'de geçmişin ele alınması ile ilgili olarak şöyle yazılıyordu:

"*Özetle: Farklı alanlardaki mücadelelerin, farklı mücadele biçimlerinin birlikte yürütülmesinin; mücadelenin devamlılığının ve devrimi başarıya ulaştırabilecek bir siyasi çizgi üzerinde geliştirilebilmesinin bir gereği ve ifadesi olarak örgütlenmiş bir Marksist-Leninist parti: Bütün bir geçmişin ve devrimci bir yenilginin en özlü dersleri bu noktada toplanmaktadır. Kuşku yoktur ki gelecek geçmişi tekrar etmeyecek, geçmişin hata ve sevaplarının üzerinde yükselecektir*" (S. 44)

Buna karşılık, bu bakış açısının sonucu olarak formüle edilen partileşme süreci anlayışımız, çeşitli gruplar tarafından eleştirilmiş, ya da reddedilmiştir. Bunun karşısına ise hep aynı düşünceler veya aynı mantıkla çıkılmıştır. KSD geçmişin böyle bir anlayışı olmadığını kanıtlamaya çalışarak, bu tespitleri (alıştığımız biçimde) M. Çayan'la çeliştirmeye çalıştı! Bunun yanı sıra, aceleci grupların da tavrı, kafa yapılarına uygun bir biçimde şekillendi. Bunlardan bir tanesinin bu konuya ilişkin yazdıklarını incelemek ve konuya yaklaşımını görmekte yarar var. Aceleci yazar, Devrimci Yol Bildirgesi'nden 1971 değerlendirmesine ilişkin bir bölüm aktarıyor ve bunun üzerine düşüncelerini şu biçimde açıklıyor:

"*THKP hareketinin yenilgisi bir bakıma onun silahlı mücadelenin (silahlı devrimin) başarıya ulaşabilmesi için Marksist-Leninist bir parti tarafından yönetilmesinin mücadelenin sınıf mücadelesinin bütün alanlarında ve tüm mücadele yöntemlerini kullanarak (elbette silahlı mücadele temel alınarak) mücadele etmesinin zorunluğuna ilişkin teorik görüşlerin kanıtlanması olmuştur denilebilir.*

Zira bize göre yenilgi bu anlayışın uygulanmasındaki başarısızlıkları içeren bir muhteva taşımaktadır. Şu veya bu sebeple böyle bir bütünlüğün sağlanılamaması veya sonuç olarak ortadan kalkmasının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır". (Devrimci Yol Bildirgesi, S. 32)

Devrimci Yol Bildirgesi'ndeki bu bakış açısı karşısında "aceleci" yazarın görüşleri şöyle:

"*Şüphesiz 1971 yenilgisine birşeylerin eksik ve iyi olmamasının neden olduğunu anlamak için fazla bir zekaya gerek yok. Önemli olan neyin eksik olduğunu ve bugün nasıl tamamlanması gerektiğini kavramaktır...*

"*THKP-C esas olarak sınıf mücadelesinin bütün alanlarında ve tüm*

mücadele yöntemlerini kulanarak mücadele edemediğinden değil; yapısı temel mücadele biçimi olan silahlı propagandaya yeterince uymadığından, silahlı propagandanın tüm gereklerini yerine getiremediğinden yenilmiştir.

"Her örgüt içinden doğduğu süreci yansıtır. THKP-C 1965-71 Dev-Genç hareketinden doğdu. Dev-Genç kitlelerin ekonomik-demokratik mücadelesi içinden doğan THKP-C bu yapıyı kaçınılmaz olarak bünyesinde taşımış ve bu yapı da daha üst düzeyde bir mücadelenin gereklerini karşılayamamıştır. Ayrıca doğru devrimci ideolojiye süreç içinde ulaşılması (1970 sonbaharı) ve silahlı propagandanın sonucu THKP-C yetersiz bir örgütsel yapı ile harekete geçmek zorunda kaldı... (Bugün) bunu yapmaya çalışmak THKPC'nin yenilgisine neden olan zaafları daha büyük boyularda tekrarlamaktadır."

Bu kafa yapısını incelemeden önce, bir noktaya işaret etmek, kafanın niteliğini ortaya koyması bakımından, yararlı olacak. Yukardaki alıntıdaki "*yetersiz bir örgütsel yapı ile harekete geçmek zorunda kaldı*" ifadelerinden 7-8 satır aşağıda, yine Devrimci Yol Bildirgesi'nden yapılan bir alıntıdaki "savaşmak zorunda kalındı" ifadesinden kalkılarak, geçmişin inkar edildiği üzerine bir sürü suçlama geveliyor. İncelediğimiz kafanın niteliği -adına siz ne derseniz deyin!-işte bu.

Her neyse, "fazla bir zekaya sahip olmadan", yenilgiye neyin sebep olduğunu bulmuş!

THKP-C'nin Dev-Genç mücadelesi içinden çıktığı için ve bu nedenle yapısı silahlı propagandaya yeterince uymadığından yenildiği ileri sürülüyor. "*Yenilgiye neden olan zaafları tekrar etmemek için Dev-Genç mücadelesine benzeyen bir süreçten geçmemek gerekiyor*"muş! Bu gibi bakış açılarının arkasında, yenilgiyi, 12 Mart sonrasında silahlı mücadeleyi sürdüren unsurların (Dev-Genç içinden çıktığı için) bilinen-polisçe tanınmış kişiler olmalarına, bu yüzden yakalanmış olmalarına bağlayan, yani bir polisiye olay olarak gören bir dar görüşlülük yatıyor. Şimdi eğer silahlı propaganda kimsenin bilmediği tanımadığı (!) unsurlarca yapılırsa, yenilgiye neden olan hatalar tekrarlanmamış olur. Silahlı propaganda yapacak (yani kendilerine göre- bazı yerlerde bomba patlatıp, banka soyabilecek) "İllegal" bir örgüt kurulur. 1-2 ev ve 3-5 kişi bu iş için yeterli. Böylece eylemler başarıyla sürdürülür. Ve bu şekilde silahlı propagandayı yürüten örgüt, savaşa savaşa, parti haline gelir! KSD'nin ve bir çoklarının Mahir Çayan'a izafe etmeye (yüklemeye) çalıştıkları da ve onu reddetmeyenlere dayattıkları da bu aynı düşüncedir.

Bu, tipik küçük burjuva dünya görüşünden kaynaklanan bir düşünce tarzıdır. Öncelikle, parti, öncü savaşı ile oluşacak bir şey, "silahlı propagandayı yürütecek örgütün eylemleri ile, daha sonra oluşacak birşey olarak öne sürülmektedir. Bu Debray'ın "foko"sundan başka birşey değil. 71 yenilgisinden çıkarılan sonuç Debray'ın görüşlerinin doğruluğu oluyor! ("Bazı" arkadaşlar sevmiyorlar ama gel de "şaşkın ördek" deme!) Burada, dikkati çeken bir nokta da şu; yenilgiye neden olan zaafları tekrarlamamak için (!) (bize göre Devrimci hareketin devrim-örgüt ve mücadele anlayışı terkedilerek) tutulan yola; deşifre olmamak için sınıf mücadelesinin tüm güncel görevlerinden, düşük nitelikli işler olan (!) antifaşist mücadeleden ve diğer tüm devrimci eylemlerden sakınarak ve kendilerini Silahlı Propaganda için saklayarak oluşturulan "silahlı propaganda örgütleri", ortaya konulan 3-5 (bize göre bugünün koşullarında gerçekten son derece "düşük nitelikli"!) işten sonra, polis tarafından istendiğinde 3-5 gün içinde toparlanmaktadır. Örneğin bu şekilde, THKP-C'nin hatalarını tekrarlamayarak (!) onun (ve silahlı mücadeleyi yürüten hiç bir örgütün) başaramadığı bir işi başardığını (!) ve mücadelenin devamlılığını gerçekteştirdiğini ilan eden bir "silahlı propaganda örgütü"nün bir gecede toplandığı biliniyor! Bunu bir tarafa bırakalım ve bizim çok illegal "aceleci S.P örgütleri"nin deve-kuşu misali değil de gerçekten çok gizli bir yapıya sahip olduğunu ve "silahlı propaganda"nın devamlılığını sağladığını düşünelim. Yani THKP-C'nin "başaramadığının" başarıldığını! Sorun, çözülmüş mü olacaktır? Kuşkusuz ki sorun böylesi bir sorun değildir. Böylesi bir örgüt tarafından ancak ve ancak "ilgi çekici" bazı "fantastik işler" yapılabilir. Ve böylesi bir örgütlenme ve mücadele anlayışı ile Devrimci bir mücadelenin sürdürülmesi de asla söz konusu olamaz. Bu tür düşünce yapılarına ve devrim anlayışına denk düşen örgütlenmelerin en başarılılarından bir tanesi "Tupomaros"dur. Ve bilindiği üzere "Tupomaros" uzun süre silahlı propaganda niteliğinde görülebilecek eylemlerini başarıyla sürdürmüş ve fakat yenilgiden kurtulamamıştır. Çünkü böylesi bir örgütün, öncünün eylemlerini bütün halkın silahlı eylemine dönüştürecek mekanizmalar-bağlantı kayışları yoktur. Ve Bildirge'de de söylendiği gibi bu bağlantıları taşımayan bir örgütün eylemleri başarıya ulaşamaz. Motor kendi kendine ne kadar dönerse dönsün, bu hareket makinayı harekete geçiremez. Bu bağlantı fonksiyonlarını yerine getirecek olan şey ise M-L bir partiden başka bir yolla asla gerçekleştirilemez. "Tupomaros"un devrim anlayışı, tek yanlı bir askeri eylem çizgisine denk düşüyordu ve başarıyla sürdürülecek silahlı propaganda hare-

ketlerinin halk yığınlarını kendiliğinden ayaklandıracağı anlayışına dayanıyordu. Bu, daha önceleri de bir çok kez belirttiğimiz gibi kendiliğindenciliğin bir çeşidinden başka bir şey değildir. Ülkemizdeki "aceleci silahlı propaganda örgütlerinin" taklit ettikleri de budur.

Devrimci hareket ise, daha başlangıcında bu tür anlayışların; a) kendiliğindenci b) ülkede olgunlaşmış bir milli krizin sürekli varolduğu sanısına dayanan " sol" ve c) M-L bir partinin gerekliliğini reddeden, anti-marksist fokocu çizgisini kesinlikle reddetmiştir.

Ülkemizdeki aceleci grupların, 1975'ler sonrasında, "yenilgiye yol açan hataları tekrar etmemek" için bu düşüncelere sarılmaları, gerçekte yenilgiden, devrimci hareketin teorik çizgisinin devrim ve mücadele anlayışının yanlış olduğu sonucuna varılmasından başka bir anlama gelmemektedir.

Bizim yargımız ve bakış açımız ise bunun tam tersi bir değerlendirmeye dayanmışıtır. Elbette ki, gelecek, geçmişi tekrar etmeyecektir. Buna hiç şüphe yoktur. Zira bütün tarihi gelişme, geçmişi içerir, geçmişin belirlediği bir zemin üzerinde yükselir. Ama, dogmatik kafa yapılarının zannettikleri gibi geçmişin basit bir tekrarı olamaz. Düz değil, helezoniktir. Bir devrimci hareketin geçmişi ile geleceği arasındaki ilişki de başka türlü kavranamaz.

"Geçmişin hatalarını tekrarlamayacağım" diye, "yenilgiye yol açan hataları yeniden yapmayacağım diye, sınıf mücadelesinin objektif gelişiminin dışında fantastik çözüm yolları aramak, marksist dünya görüşünün dışındaki küçük burjuva dünya görüşüne ait bir tutumdur.

"*THKP-C, Dev-Genç mücadelesinin içinden çıktı*" derken, sözkonusu olan şeyin sadece Dev-Genç değil, 1965 yılları sonrasındaki bütün bir sınıf mücadelesi pratiğini kucaklayan bir süreç olduğu görülmemektedir. THKP-C, 1965 yılları sonrasında ağırlıkla gençlik hareketi içerisinde olmakla birlikte, işçi-köylü, asker, v.b, bütün emekçi yığınlar içinde süren devrimci mücadelenin 1970'lerde ihtilalci bir silahlı devrimci hareket düzeyine sıçramasıdır. Onu, içinde yer aldığı bütün gelişim sürecinden, 15-16 Haziran'lardan, yüzlerce köylü eylemlerinden koparark ele almak hiçbir şekilde mümkün değildir. Geçmiş hareketin yenilgisinden, onun partileşme sürecinin yanlışlığı sonucuna vararak, onu "tekrar etmemek gerektiği (!) sonucunu çıkarmaya kalkışmak ve bugün ülkemizde geçmişten farklı bir düzlemde, bir üst gelişme dilimi içinde süregelen sınıf mücadelesinin canlı-sıcak bir pratiği içerisinde yaşanan bir partileşme süre-

ci fıkrine (fikre de değil, bu objektif sürece!) karşı çıkmaya kalkmak, (bir kez daha) deve kuşu rolü oynamaya talip olmaktan başka bir şey değildir.

"Geçmiş geleceğin habercisidir" denir.

Bugün devrimci hareket, bir anlamda geçmişe benzeyen, ama hiç kuşkusuz ondan farklı olan bir çok unsuru da içinde taşıyan, sınıf mücadelesinin nesnel gelişimi içinde oluşmaktadır.

Partileşme süreci, sınıf mücadelesinin bu nesnel gelişimine sıkı sıkıya bağlı bir biçimde gelişen devrimci mücadeleyi, halkımızın birleşik devrimci savaşına önderlik edecek proletaryanın -öncü savaşçı partisi seviyesine yükseltme, devrimci hareketi bu niteliğe sıçratma mücadelesidir.

Devrimci hareketin geçmişini savunmak, bugünün devrimci görevlerini bu anlayışla kavramak ve gereklerini yerine getirmek için mücadele etmekle mümkündür.

Bugün yapabildiklerimiz ise, yapmaya çalıştığımızın (ve yapılması gerekenlerin) ancak bir kısmıdır.

Dipnotlar

1 Bu alıntıyı yaptığımız Parti Bayrağı'nın yazısında şöyle söyleniyor:

"Kesintisiz devrim broşürleri özellikle 71 yenilgisinden sonra hemen hemen her akım tarafından eleştirildi. Onun apaçık kaba hataları defalarca sergilendi. Modern revizyonistler, PDA sağ oportünizmi, reformizm, cuntacılık, v.s. v.s. herkes en az bir kere, bu broşürlerde yazılı olan ya da bu broşürün hayata geçirilmesi demek olan THKP-C hareketinin pratik faaliyetinde ortaya çıkan yöntemler, yorumlar, biçimler konusunda eleştiriler kaleme aldılar. Bu eleştirilerden hiçbirisi (altını Parti Bayrağı çizmiş) KD'nin revizyonist, sağ oportünist özüne ciddi bir eleştiri yöneltmediler..." Böylece, Parti Bayrağı, "KD'i, yani THKP-C'nin teorik görüşlerini en iyi, en keskin bir şekilde kendisinin eleştirdiğini ileri sürerek, hiç kimsenin kendisi kadar iyi eleştiremediğini iddia etmekte, kendisinin getirdiği eleştirileri, öteki oportünistlerin görcmediğini ileri sürmektedir. Bu arada, ötekilerin, Kesintisiz Devrim'de ihtilalci olan ne varsa ona saldırdığını da belirtmektedir. Gerçekten eğer durum böyleyse(!), Parti Bayrağı'na (kimsenin getiremediği eleştirileri getirdiyse) "kesintisizleri en iyi eleştiren oportünist" ünvanının verilmesi gerektiğini düşünebilirdik. Ama getirdikleri eleştirilerin istisnasız hepsi, diğer oportünistler tarafından (kendi ifadesiyle) devrimci hareketin "ihtilalciliğine saldırırlarken" defalarca ileri sürülmüş olan maruzatlardan başka birşey değildir. Hem öyle ki, eleştiriler sırasında yapılan alıntılar ve kullanılan ifadeler bile hep aynı! Parti Bayrağının yaptığı, beğenmediği PDA'dan, KSD'den, Birikim'den ve öteki revizyonistlerin eleştirilerinden topladıklarını süsleyip püsleyip diğerleri anarşistlik, maceracılık, troçkistlik, v.b derken, aynı şeylere kendilerinin sağ oportünist-revizyonist diyerek sözde "sol"dan eleştirme şerefine erişmek çabasından başka birşey değil. Bize kalsa bu "Kesintisiz devrimi en iyi eleştiren" ünvanı konusunda fazla durmayabiliriz. Ama, bu kez diğer oportünistler ortaya çıkıp da bu eleştirileri ben icadettim, patenti bana ait derse ne olacak (ki, bunların içinde Y. Küpeli ve M. Aktolga bile vardır.)

Ama, eleştiri, özü bakımından öteki oportünstlerinkinin aynısı olmakla birlikte, kullandığı "zengin" ifadeler, "ince" espiriler ve "haşmetli" alaylar bulunması bakımından kayda değer bir özellik taşıyor! Bu bakımdan, Parti Bayrağı yazarına, Kesintisiz devrimi en iyi eleştiren oportünist ünvanı verilemese bile, en iyi laf ebesi ünvanının verilmesine hiçbir itirazımız olmaz!

2 Bilindiği gibi hepsi birbirinden ileri(!) ve bepsi birbirinden keskin 7- 8 "aceleci çeşidi" vardır ülkemizde.

3 Burada herhangi bir yanlış anlayışa yol açmamak amacıyla şunu ifade edelim ki, bu sorun karşısındaki tutumumuz ve çabamız hiçbir şekilde her türlü "kuşku"ya ve "soru"ya kapıları sonuna kadar kapalı tutmak gibi bir tutum değildir. Tersine, eğer sorular ve kuşkular siyasal bir kararsızlık ve kafa karışıklığına tekabül etmiyorsa, bilimsel bir araştırma ve yargılamaya tekabül ediyorsa, bu her devrimci hareketin bir gereksinimi olan, onu her tür dogmatizmden koruyacak ve bu yolla bütün hayatiyetini ve canlılığını yitirmesini önleyecek olan bir şeydir. Giderilmesi ve yokedilmesi gereken şey bu değil, bununla ilgisi olmayan kafa karışıklığı ve siyasal kararsızlığa tekabül eden şüpheciliktir. Bu ikincisi, önce siyasal görevler karşısında bir kayıtsızlığa ve pasifizme ve daha sonra, kaçınılmaz bir şekilde davayı inkara, revizyonizme vanp dayanır.

DEVRİM OLABİLİRSİNİZ ANCAK

Devrim Dergisi, Sayı 1, Mart 1997

THKP-C hareketi, Türkiye sol hareketindeki en köktenci kopuş hareketidir; teorik, politik, örgütsel bir kopuş hareketi. Türkiye solu ancak bu kopuş hareketiyle 1970'li yıllarda milyonlara uzanan bir yığınsallaşma yoluna girebildi.

THKP-C'nin içerisinde geliştiği devrimci gençlik çevresi gençlik hareketindeki diğer kümelenmelerden yalnızca gençlik mücadelesindeki atılganlığıyla ayrılmıyordu. Marksizmi kavrayışta ortodoks tutumları, somut durumu sınıf mücadelesinin en kızgın yerinde yürüttükleri devrimci eylemle kavrama çabalarıyla bütünleşiyordu.

Benimsedikleri çizgiyi "*esen rüzgara kendilerini kaptırmadan*" uygulamakta, oluşmuş statü ve alışkanlıkları iradi bir tarzda aşmakta en kararlı davrananlar THKP-C'liler oldular.

Söylemek kolay, yapmak zordur

THKP-C, söylediğini harfi harfine yapan devrimcilerin örgütüdür. Gençlik hareketinin kendi gelişmesinin sınırlarına ulaştığı, devrimci hareketin ufkunu gençlik hareketinin ötesine, işçilere, köylülere ve halkın diğer kesimlerine genişletmesinin ve savaşçı bir örgüt temelinde partileşmesinin zorunlu olduğu fikrine bir kez ulaşıldıktan sonra bu düşünceye denk düşen pratik adımları, "*gündelik kaygılara ve ataerkil ilişkilere*" takılmaksızın ardı ardına atanlar THKP-C'lilerdi.

Devrimci çizgiyi savunmak, kuru kuruya bir teorik tartışmadan ibaret değildir

Türkiye solunun mücadele, örgütlenme ve devrim anlayışına sinen

50 yıllık revizyonizmi kaldırıp bir kenara koymak yalnızca teorik bir çabayla gerçekleşmedi. Revizyonizmin zincirleri, "*bir avuç*" THKP-C'li devrimcinin "*devrimci olma*"yı her türlü gündelik kaygının, şüphenin, kararsızlığın üzerine koyan politik eylem tarzıyla kırıldı.

Kopuşçu yaklaşım daha başlangıçtan itibaren damgasını vurur hareket tarzlarına... Hızla şiddetlenen sınıflar mücadelesi koşullarında TİP'nin yasalcı, parlamentarist çerçevesi devrimciler için mücadelenin gerçek zeminlerinde karşılığı olmayan anlamsız bir ayakbağı haline geldiğinde, devrimci örgütlenme sorununu parti binalarında, dergi bürolarında değil mücadele alanlarında çözmeye başlayan devrimcilerdir THKP-C'nin yaratıcıları. Gençliğin anti-emperyalist eylemini örgütlerlerken tartışırlar devrimin stratejisi ve taktiğini. Onlar için devrimci politik örgüt sorunu devrimci eylem içerisindeki kadroların sorunudur... "**Savaş örgütü, savaş meydanlarında çıkar**" çünkü.

MDD oportünizmi devrimin geleceğini devrimci güçlerin dışında, devlet içindeki çatışmalara bağlarken, devrimin öncülüğünü küçük burjuva radikalizmine havale ederken "hayır" demesini bilenlerdir THKP-C'liler. "**Devrimcinin görevi devrim yapmaktır.**" Fırsatçılığın sınıflar mücadelesinin demirden kuralları karşısında hiçbir hükmünün olmadığını göstermek için "*eski tüfekler*"in hareket üzerindeki vesayetinin ortadan kaldırılması zorunluydu. Bu ise hareketin gerçek sahiplerinin, genç devrimci militanların hareketin tüm siyasal sorumluluğunu üstlenmesi demekti. Bunun için bağımsız bir devrimci iradeyle davranmaya "*cesaret edebilen*" devrimcilere ihtiyaç vardı. Ve bu irade THKP-C'nin önderlerinde somutlandı.

Çok kısa bir süre içerisinde, bir yandan işçiler ve köylüler içerisinde örgütlenme çalışmalarına, diğer yandan savaşçı bir örgütlenmenin kadro ve lojistik gereksinimlerini gidermeye, eldeki kadroyu böylesi bir mücadelenin gereksinimlerine göre konumlandırmaya yöneldiler. THKP-C'nin 12 Mart faşizmine karşı silahlı bir direniş çizgisini hayata geçirebilmesi, 12 Mart öncesi başlatılan bu teorik ve pratik kopuşun sonucudur.

Tutarlılık, fikri takiptir

Fikirler yalnızca fikirlerle değil, eylemle takip edilir. Ve silahlı mücadele fikrini takip etmek "*ateşe atılmak*"tır. Ateşe atılırlar ve tartışma patlak verir. Silahlı mücadele çizgisinin ilk kritik tartışması Efraim El-

rom'un kaçırılmasının ardından yaşanır. Eylemin ardından THKP-C, faşizmin bütün saldırganlığını üzerine çeker. İşte tam bu noktada eylemi tüm sonuçlarıyla göğüsleme sorunu hareketin saflarında müterediddit eğilimlerin doğmasına neden olur. Tereddüdü aşacak olan devrimci iradedir. "**Bir eylemi yapacaksan ya sonuna kadar götüreceksin, ya da hiç girmeyeceksin**"... Ve eylemi sonuna kadar götürür THKP-C'li devrimciler.

Mayıs darbesinin ardından Küpeli-Aktolga ikilisinin "*ricat*" adına silahlı mücadeleyi durdurmaları ve Parti'nin ideolojik-politik-pratik çizgisini narodnizm-troçkizm-anarşizm gibi sıfatlarla reddetmeleri, THKP-C'nin ikinci büyük dönemeç noktasıdır. Parti'nin militan kitlesi sağ sapmanın Merkez Komitesindeki egemenliği karşısında ciddi bir belirsizliğe düşmüş, Partiye fiilen pasifizm egemen olmuştu. Sağ sapmayla açık ve doğrudan bir hesaplaşma, Mahir ve Ulaş'ın Maltepe'den firar etmelerinin ardından yaşandı. Denizlerin idamının gündemde olduğu ve firar sonrasında faşizmin son derece kapsamlı ve kanlı bir takip-operasyon yürüttüğü bu günlerde Parti içindeki görüş ayrılığı ilk etapta ve acilen çözülmesi gereken sorunu oluşturuyordu. "*Zaten kaç kişiyiz ki!*" sorusu kafaları kurcalıyordu. Devrimci hareketin bir kez daha devrimci iradeye gereksinimi vardı.

Küpeli-Aktolga ikilisi önce pasifist yaklaşımlarını gizlemeye çalıştılar. Yenilen darbeler karşısında etkili bir "*ricat*" çalışmasını gerçekleştirmek üzere "*silahlı işçi milisleri*" oluşturmak için hazırlık yaptıklarını savundular. Ama durum ortadaydı. Parti kadrolarının başlıca meşgalesi ele geçmemeye çalışmak ve Şubat-Mayıs eylem çizgisi hakkında yapılan ileri-geri spekülasyonları değerlendirmekti. Tartışmadaki bu belirsizliği bir çırpıda ortadan kaldıran Mahir oldu. Parlak sözlerin arkasındaki pasifizmi açığa çıkardı ve Parti'nin çizgisini hiçbir belirsizliğe yer bırakmaksızın ilan etti. "**Oligarşinin terörü, şiddeti ne kadar artarsa artsın, partimiz gerilla savaşına devam edecektir... Örgütü örgüt yapan, onu kitlelere tanıtan programlar veya yaldızlı laflar değil, devrimci eylemdir.**"

Evet Parti savaşa devam edecekti

Ama oligarşi de kendi savaşını sürdürüyordu. Ardı ardına basılan evler, sempatizan bile olmayan insanlara kadar yayılan operasyonlar içerisinde silahlı mücadeleyi yeniden başlatmak için titremeyen ellere, gevşemeyen iradelere ihtiyaç vardı. 1972 Ocak'ından 30 Mart Kızıldere katliamına kadar geçen üç aylık süre, bu savaşma kararlılığının destanıdır.

19 Şubat'ta Ulaş düşer

Sonra Koray... Ama "**kurtuluş bayrağı, bu yolu tırmanan gerillaların birbirine iletmesi ile oligarşinin burcuna dikilecektir**"... Bayrak Karadeniz'e, Kızıldere'ye çıkar THKP-C savaşçılarının ellerinde... Mahir, Saffet, Sinan, Kazım, Hüdai, Ertan, Sabahattin, Ahmet, Nihat, Ömer, Cihan, aynı yürekten ses verirler: "**Biz buraya dönmeye değil, ölmeye geldik!**"... Düşerler... "**Düşenler geride kalmazlar. Onlar emekçi halkın ruhunda, benliğinde ve bilincinde devrimin önder ve itici sembolleri olarak yaşarlar**". Ve çok değil iki yıl sonra yeni Mahirler, Hüseyinler, Ulaşlar, Saffetler çıkar faşizme karşı savaş meydanlarına... "**Yolumuz devrim yolunda düşenlerin yoludur**" diyerek... Kızıldere'de bombalarla yerle bir edilen köy evinin yıkılmış duvarları altındaki devrim bayrağı anti-faşist halk eyleminde yükselir... Fatsa'da, Çeltek'te, Tariş'te...

"*Bir avuç devrimci*" sarsılmaz bir irade ve ölümüne bir kararlılıkla 50 yıllık revizyonist çürük kokusunu taze ve tertemiz bir rüzgarla dağıttılar, yeni bir devrimci kültür yarattılar. THKP-C Türkiye solunun tarihsel bir dönemine son verdi, yeni bir dönemi başlattı. Kopuş yalnızca teorik-politik bir kopuş değildi. Devrimci iradenin kendiliğindenlikden kopuşuydu. Ve devrimci irade devrimcinin kendisiydi, **Mahir**'di, **Hüseyin**'di, **Ulaş**'tı.

THKP-C: BİR DEVRİMCİ SAVAŞ ÖRGÜTÜ

Devrim Dergisi, Sayı 19, Nisan 1999

30 Mart 1972 Kızıldere katliamından bugüne 27 yıl geçti. Bugün Kızıldereli olmak büyük bir onur, Kızıldere'yi anlamaksa yolun yarısı... Bugün Kızıldereli olmanın yolu, Türkiye halklarının devrim mücadelesindeki en önemli devrimci dönüşümü başlatan THKP-C ve THKO hareketlerinin yaptıklarıyla devrim mücadelesine kazandırdıklarını görmekten geçiyor. Siyasi faaliyete SBF'de Kızıldere katliamını protesto eden bildiriler dağıtarak başlayan Öcalan'ın Türkiye'ye kaçırılmasından sonra devrimci örgütlerin otobüs yakma, halkın olduğu saatlerde mağaza molotoflama, hedefsiz bomba yerleştirme vb. biçimlerde gerçekleştirdiği, amacı araçlaştıran şiddet eylemleri ve reformizmin yeni adlarla TİP'çilik oynaması, bize tarihi referanslarımızın önemini bir kez daha gösteriyor.

68 hareketinin dünya çapında yarattığı etki ülkemizde de kendini göstermiştir. Bu dönemde sol, TKP revizyonizmi ve TİP reformizmi arasında sıkışmış durumdadır. Anti emperyalist temelde yükselen gençlik hareketi ise ülkenin kurtuluş mücadelesine, devrimci bir yol açmanın sancılarını çekmektedir. 1969'da reformizmin gençlik içerisindeki etkinliğinin kırılarak militan kitlesel gençlik örgütü Dev-Genç'in oluşturulması (ve gençliğin emekçi halklar üzerinde yarattığı etki) devrimci hareketin gelişmesinde önemli bir ateşleyici oldu. Bu dönemde gençlik mücadelesinin önderleri kısıtlı sol literatürle Türkiye halklarının kurtuluşu mücadelesine ilişkin (daha sonraki döneme damgasını vuran) yetkin tartışmalar yürüttüler. Emperyalizm, devrim teorisi, demokratik halk devrimi, silahlı propaganda, suni denge, politikleşmiş askeri savaş vb. konularda bugün devrimcilerin söylemlerini oluşturan kavramlardı.

71 darbesinin yaklaştığı koşullarda yapılan tartışmalar, Türkiye dev-

rimci hareketinin dönüm noktasını oluşturmuştur. Ülkenin ve solun o günkü koşulları devrimci hareketin de oluşum koşullarını yaratıyordu:

"*Ekonomik ve politik buhran hızla derinleşiyor. Hakim sınıflar kendi aralarında çeşitli fraksiyonlara bölünmüş, düzeni kendi resmi kanunlarıyla koruyamaz duruma gelmişlerdir. Bu yüzden, devrimciler üzerinde, karşı devrim cephesinin baskı, şiddet ve cebri görülmedik bir derecede artmıştır. Temsili demokrasi hızla rafa kaldırılmaktadır... Kriz solda bütün revizyonist grupların, devrim kalpazanlarının niteliklerini ortaya koymaya başladı. Bütün revizyonist klikler, değişik tonlarda açıkça, pasifizmin ve teslimiyetçiliğin borusunu öttürmeye başladılar.*"

Bu koşullarda gençliğin anti emperyalist mücadelesi gün geçtikçe yükselirken devrim mücadelesine ilişkin devrim teorisi ve örgüt anlayışının oluşmaması önemli bir engel teşkil ediyordu. Bu dönemde gençlik önderleri öncelikle MDD çizgisinin önderi Mihri Belli'yi örgüt perspektifi oluşturma konusunda zorladılar, ancak bir sonuç alamadılar. Ve yükü kendileri omuzladılar: "*Emperyalizmin gizli işgali altında bulunan Türkiye'de devrimin objektif koşulları hazırdır. Devrimcilere düşen görev subjektif koşulları yerine getirmek yani emperyalizme ve oligarşik diktaya karşı silahlı bir devrim cephesi örmektir.*" 1970 Aralık ayında Küçükesat'ta bir evde toplanan 11 kişi (Mahir Çayan, Münir Aktolga, Bingöl Erdumlu, Hüseyin Cevahir, Ulaş Bardakçı, Ziya Yılmaz, Sina Çıladır, Orhan Savaşçı, Sırrı Öztürk, Ertuğrul Kürkçü, Yusuf Küpeli) parti olma yolundaki ilk önemli adımı attılar. 11 kişilik genel komite ve 3 kişilik (Mahir Çayan, Münir Aktolga, Yusuf Küpeli) merkez komite oluşturuldu, merkez komite aynı zamanda Kurtuluş dergisinin yayın politikasını belirleyecekti. Süreç beklenenden hızlı gelişiyordu. Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının Ankara'da yaptıkları banka soygunu, "*Kurtuluş grubunu*" daha hızlı davranmaya zorluyordu. Bu dönemde THKO'yu yanına çekmeyi başaramayan Çayan ve arkadaşları da Küçükesat Ziraat Bankası soygununu yaparak hareketin kavramsal çerçevesinde önemli bir değişimi başlattılar. 15 Mart 1971'de yayınlanan "*Kurtuluş/Devrim için savaşmayana sosyalist denmez!*" dergisinde "*kelimenin en geniş anlamıyla bir proleter devrimci örgüt doğdu*" denilerek örgütlenme ilan edildi. Nisan 1971'de Mahir Çayan'ın ortaya attığı, THKP-C adında iki düzeyli bir örgütlenme fikri hareketin önde gelenleri tarafından benimsenerek büyük bir askeri eylemle örgütlenmenin duyurulması kararı alındı.

17 Mayıs 1971'de İsrail Başkonsolosu Efraim Elrom kaçırıldı, THKP

1 No'lu bildirisi yayınlanarak silahlı savaş örgütü "**parti-cephe**"nin amaçları duyuruldu ve silahlı propaganda eylemleri başlatıldı. Devrimci örgütlenmelerin bugün büyük bir yanılsama içerisine girerek bireysel terörizmi silahlı propaganda olarak göstermeye çalışmaları karşısında THKP-C'nin ifade ettikleri ve yaptıkları tarihsel öneme sahiptir:

"*Silahlı propaganda, askeri değil politik mücadeledir. Ferdi değil kitlevi mücadele biçimidir. Yani silahlı propaganda, pasifistlerin iddia ettiği gibi kesin olarak terörizm değildir. Bireysel terörizmden amaç ve biçim olarak farklıdır. Silahlı propaganda, belli bir devrimci stratejiden hareketle, emekçi kitlelere elle tutulur, gözle görülür maddi ve somut eylemlerden hareketle, soyuta gider. Maddi olaylar etrafında siyasi gerçekleri açıklayarak, kitleleri bilinçlendirir, onlara politik hedef gösterir.*" (Mahir Çayan, Toplu Yazılar, Sf. 309) "*Gerilla savaşının devrimci politik amaçlarla, siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olarak yürütülmesine yani, politik kitle mücadelesi olarak ele alınmasına politikleşmiş askeri savaş stratejisi denir.*"

Yani silahla yapılan her şiddet eylemi "*silahlı propaganda*" değildir. "*Savaş politikanın silahla sürdürülmesidir. Her değişik askeri strateji ve taktik, değişik ideoloji ve politikanın bir ifadesidir... askeri yan hiç bir zaman ideolojik ve politik yandan ayrılamaz.*" (sf 212) Bugün yaşanan politik üretimsizlik ve muhalefet krizi içerisinde bir yandan reformizm "silahla bir yere varılamaz"ın propagandasını yaparken, diğer yandan kof bir şiddet taraftarlığı gelişmektedir. Onurlu tarihimiz bize en iyi örneği sunmaktadır: THKO'nun fidye almak için doktor Rahmi Duran'ın oğlunu kaçırması THKP-C tarafından gerillacılığın altın kuralı olan "*çocuklara ve kadınlara ilişmemek*" ilkesi çerçevesinde eleştirilmiştir. Yine Hüseyin Cevahir'in öldürüldüğü olayda, Mahir ve Hüseyin'in kaçmak amacıyla yanlarına aldıkları Sibel adlı kızın ateş içinde zarar görmesini engellemeleri, savaşta herşeyin mübah olmadığını gösteren önemli bir örnektir.

GELECEKTEN GEÇMİŞE BAKARKEN

Devrim Dergisi, Sayı 7, Ekim 1997

1960-85 dönemi, Türkiye'nin siyasal-toplumsal tarihinde "yeni sömürgeciliğin" olgunlaşma dönemi olarak yaşandı. Şimdi sınıflar mücadelesinin bütün siyasal ürünleri gibi, Türkiye devrimci hareketi de yeni tarihsel-politik koşullarda yeniden yapılanıyor.

Türkiye sol hareketinde, bu yeni tarihsel-politik kuruluş sürecinin esas olarak iki biçimde kavrandığını söyleyebiliriz. Bu yaklaşımların birincisi, çeşitli etkenler yüzünden dağılan-parçalanan eski politik kimliklerin tutarlı bir bütünü oluşturan tüm özelliklerini yeni koşullarda varetme mantığına dayanıyor. Diğer taraftan eski politik kimliklere ve kadrolara dayalı ama "yeni" bir tarz, 1960-85 döneminin sol hareketin gündemine soktuğu tarihsel sorunlardan önemli ölçüde farklılaşan bir politik gündem ve eylem çizgisiyle toplumsal çatışmalara dahil olmaya çalışıyor. İkisinin de ortak özelliği, sol hareketin tarihini esas olarak sol grupların özel tarihlerinin bir bileşkesi olarak kavramaları ve toplumsal çatışmalara bu değerlendirmeden doğan politik kimliklerin taraftarlarını kazanma anlayışıyla dahil olmalarıdır. Ancak her iki tarzın da aşamadığı sorun, toplumsal muhalefetin devrimci bir sentez olarak saflaştırılması sorunudur.

Toplumsal muhalefet hareketinin devrimci biçimde sentezlenmesi sorunu, aşılması gereken gerçek bir sorundur. Bugün toplumsal muhalefet hareketi parçalanmayı aşıp bütünlenebildiği hemen her durumda, bunu düzen-dışı değil, ağırlıkla düzen-içi bir zeminde ve açıkça düzen-karşıtı bağımsız bir programla değil düzenin politika alanına yönelik müdahalelerinin etkisi altında gerçekleştirebiliyor. Ortaya çıkan muhalefet biçimleri, en genelde savaş rejiminin muhalefeti olarak düzenin kurduğu barikatlar önünde etkisizleşiyor ya da parçalanıyor. Sol hareketin tarihini, sol grup-

ların özel tarihlerinin bir bileşkesi, siyasal tarihi politik öznelerin özerk tarihi olarak kavramaya dayalı hiçbir politik taraftarlık anlayışı, bu sorunu gerçekten çözecek araçları yaratamaz. Çünkü sorunu tanımlayan süreç, olgunlaşması tamamlanmış olan yeni sömürgecilik ilişkilerinin 1985 sonrasındaki kriz sürecidir. Ve bu durum sınıflar mücadelesinde yeni ihtiyaçlar yaratmaktadır.

Ancak yeni sömürgeciliğin 1985 sonrasındaki krizi, 1960-85'deki olgunlaşma döneminde ortaya koyduğu özelliklerden bütünüyle ve tamamen farklı nesnel toplumsal koşullara dayanmıyor. Sömürü ve egemenlik ilişkileri bir yandan da tarihsel bir süreklilik içinde gelişiyor. Devrimci hareketin yeni kuruluş döneminde rol alan siyasal inisiyatiflerin hemen hepsinin köklerini dayandırdıkları siyasal gruplar bulunmasının, gerçek anlamı da buradan kaynaklanıyor. Ancak sorun tarihsel sürekliliğin politik bir kök olarak ifade edilmesinden kaynaklanmıyor. Bu politik köklerin gelecekten geçmişe değil, geçmişten ya da bugünden geleceğe bakan bir anlayışla tanımlanmasından kaynaklanıyor. Sonuçta devrimci bir geçmiş, basit bir politik "alt-kimliğe" dönüştürülüyor.

Geleceğe geçmişten hareketle bakılarak bugünkü sınıflar mücadelesinin ihtiyaçları anlaşılamaz. Geçmişi değerlendirirken, yalnızca geçmişteki siyasal gelişmeleri ortaya çıkaran ekonomik, ideolojik ve politik koşulları saptamakla, yani "bugünden geçmişe bakmakla" da yetinilemez. Geçmiş ancak bugünden geleceğe bakarak değerlendirebilir.

"Devrim, nihai zaferin bir dizi 'yenilgilerden' geçerek hazırlanabildiği tek savaş biçimidir"[1]. Toplumsal gerçekliğin somut analizine dayalı devrimci bir hareketin tasarlanabilmesi için, geçmişteki devrimci deneyimler ve birikim, devrimci hareketin geçmişte uğradığı yenilgilerin kaynakları, gelecekte benzer koşullarda aynı sonuçlarla yüzyüze gelmemek amacıyla incelenmelidir.

Geçmişe dair bir değerlendirme, esas olarak 1960'lı ve 1970'li yılların devrimci hareketlerinin ve yenilgilerinin değerlendirmesi olarak yapılabilir. Sağlıklı bir geçmiş değerlendirmesinin odağında bu nedenle 1960'lı yıllar için 12 Mart süreci ve bu sürecin devrimci güçlerinin gelişimine damgasını vuran THKP-C; 1970'li yıllar içinse 12 Eylül süreci ve Devrimci Yol hareketleri bulunmalıdır. Bu seçimin nedeni öznel değil nesneldir. Geçmiş değerlendirilirken yöntem geçmişten ya da bugünden geleceğe değil, gelecekten geçmişe bakmaksa, bakılması gereken yer geçmişin en çatışmalı konjonktüründeki mücadeleye başarı ve yenilgileriyle damgasını vurmuş olan hareketlerdir.

12 Mart ve THKP-C

Türkiye'deki devrimci mücadelede hegemonyanın küçük burjuva radikalizminden (Kemalizmden) proleter devrimci ideolojiye (Marksizm-Leninizme) geçtiği bir dönüm noktasını oluşturur. Bu geçişi sağlayan esas olarak THKP-C'nin 12 Mart faşizmine karşı yürüttüğü silahlı politik direniştir. 12 Mart döneminin arkasından gelişen sınıflar mücadelesi konjonktüründe, proletaryanın devrimdeki ve devrimci mücadeledeki öncülük ve önderliği artık tartışma konusu olmaktan çıkmıştır.

Türkiye devrimci hareketinin gelişmesinde büyük bir "trent atlaması" gerçekleştiren THKP-C'nin tarihsel eylemi, yeni sömürge devrimlerinin ilk dalgasının Türkiye'deki karşılığını oluşturdu. THKP-C'nin katkısıyla oluşan ideolojik-politik zemin, 1970 sonrasında Türkiye'de devrimci hareketin gelişmesi açısından, aynı dönemde dünyanın başka birçok ülkesinde yaşanan yenilgilerin bıraktığına kıyasla, çok daha güçlü bir devrimci miras bıraktı. Devrimci hareketin 1970'li yıllarda gösterdiği başarı ve 1980'deki yenilgisinin öznel yanları, bir ölçüde de bu mirasın doğru biçimde değerlendirilmesi ya da değerlendirilememesinin bir sonucuydu.

THKP-C'nin 12 Mart konjonktüründeki önemi, bu dönemin 1945 sonrasında yaşanan yeni sömürgecilik ilişkilerinin inşası sürecinin yarattığı ilk büyük siyasal çatışmaya denk düşmesinden ve THKP-C'nin bu çatışmaya dahil olma biçiminden kaynaklanmaktadır. DP yönetimine karşı ordu içindeki reformist bir cunta tarafından örgütlenen 27 Mayıs 1960 darbesi, oligarşi içinde tekelci sermayenin belirleyici bir konuma yükselmesinin koşullarını oluşturmuş ve kısa bir süre içinde asker-sivil bürokrasinin, sömürge tipi faşist devlet aygıtının kurumsallaşması sürecine kazanılmasıyla sonuçlanmıştır.

1960-70 arasında yaşanan toplumsal çatışmalar, tekelci burjuvazinin oligarşi içindeki diğer egemen sınıf katmanları karşısında öne geçme mücadelesinin damgasını taşımıştır. Politika alanında ise, reformist darbe güçleri ile oligarşi arasında kurulmuş olan nispi dengenin yarattığı sorunları ortadan kaldırma mücadelesi egemendir. Diğer yandan yeni sömürge kapitalizminin olgunlaşmasıyla birlikte, sınıflar mücadelesinde emek-sermaye çelişkisinin belirleyici rolü ön plana çıkmaya ve emekçi dinamikleri olgunlaşmaya başladıkça, oligarşi içi her çatışma aynı zamanda emekçi sınıfları da kapsayan bir çatışma olarak yaşanacaktır.

Bu koşullarda merkezinde reformist darbecilerin yeraldığı ve tekelci ser-

mayenin egemenliğini sorgulayan devlet içi bir siyasal çatışma düzleminin yanısıra, işçi sınıfı, yoksul köylülük ve kent küçük burjuvazisinin giderek yoğunlaşan tepkilerinin belirlediği ikinci bir çatışma düzlemi de ortaya çıktı. Birinci çatışma düzleminde tekelci burjuvaziye karşı düzen-içi muhalefetin ideolojik-politik çerçevesini belirleyen temel eksen, anti-emperyalizmi ve sosyalizan özellikleri vurgulanmış Kemalizmdi. Ezilen sınıfların toplumsal tepkileri, Kemalizmin sınırlı anti-emperyalist ve modernleşmeci ideolojik çerçevesini, sosyalizme yönelerek zorlamaya başladı.

İlki, toplumsal kutuplaşmanın ve politik çatışmanın derinleşmesine bağlı olarak, özellikle küçük rütbeli subaylar arasında güç kazanarak anti-emperyalist cunta girişimlerine zemin hazırladı. İkincisi, 1960'ların toprak ve üniversite işgalleri, yükselen işçi direnişleri içinde bağımsızlıkçı ve sol bir eksende gelişen kitlesel örgütlenmelerini yarattı.

Sol hareket içindeki ilk ayrışma, TİP'de cisimleşen "parlamentocu" eğilimle, "Kemalist cuntacılar"dan Dev-Genç'e kadar uzanan "devrimci" eğilim arasında yaşandı. Bu öbekleşmenin en önemli nedeni, "devrimci eğilimin" bileşenleri arasındaki ideolojik ortaklık değil, bu bileşenlerin farklı nedenlerle bile olsa devrimin güncelliğine inanmaları ve toplumsal çatışmaya devrimin güncelliği fikriyle dahil olmalarıdır.

Geleneksel solun iflası

1951 tutuklamalarıyla birlikte yurtiçindeki faaliyeti kesintiye uğrayan TKP'nin "tarihsel devamı"[2] olan TİP, devrimin güncelliğine dayanmayan bir politik-pratik çerçeveyle bu saflaşmanın devrimci olmayan, düzen-yanlısı bölümünde yeralmıştır. TİP'in konumu kuşkusuz, uluslararası sosyalist hareketin genel koşullarının dışında değerlendirilemez.

Emperyalizmin 1. ve 2. bunalım dönemlerinde şekillenen geleneksel komünist partiler (ve paralel örgütleri), 1945 sonrasında iktidara geldikleri ülkelerde başında bulundukları devletlere mevcut uluslararası ilişkiler sistemi içinde bir yer aramaya, iktidara gelmedikleri ülkelerde ise kurulu düzenin bir parçası haline gelmeye yöneldiler. Parlamentoda güç kazanarak "ilerici" burjuva hükümetlerine katılmayı başlıca hedef haline getiren parlamentarizm ve sendikalar aracılığıyla "refah devleti" içinde işçi sınıfının durumunun iyileşmesini sağlamayı hedefleyen "reformizm", bu hareket çizgisinin en belirgin niteliklerini oluşturdu. Emperyalizmin 3. bunalım dönemiyle birlikte ortaya çıkan yeni sömürge devrimlerinin genel özelliklerine karşı bir yabancılığa dayanan bu tarz, ideolojik-poli-

tik düzlemde kendisini devrimin güncelliğinin yarattığı gerçek sorunlardan koruyan bir perdeye gereksinim duyuyordu.

Türkiye'de de siyasal krizin derinleşmesiyle ortaya çıkan devrimci dinamiklerle yüzyüze gelmekten kaçınan geleneksel sol hareket, çatışmanın dışındaki konumunu "Sosyalist devrim" teziyle meşrulaştırmaya yöneldi. Burjuva demokratik devrimin tamamlandığı ve sınıflar mücadelesinin klasik kapitalist toplum modeline göre cerayan ettiği saptamasını yapan TİP, temel çatışma içinde önemli olanın, işçi sınıfının burjuvaziye karşı mücadele platformunun güçlendirilmesi olduğunu ve bu mücadelenin yürütülmesi gereken temel alanın da parlamento olduğunu savunuyordu. TİP'e göre 12 Mart'ın öngünündeki çatışma işçi sınıfı ile burjuvazi arasında değil, egemen sınıflarla küçük burjuva radikalleri arasındaydı. Yaşanan çatışmada gençlik ve işçi hareketleriyle yoksul ve küçük köylülerin eylemlerinden fışkıran dinamizmi hissetmek için uygun bir konumlanışa sahip olmayan TİP, gelişmekte olan kriz karşısındaki temel görevi, sınıflar mücadelesinin "demokratik koşullarını" (yani parlamenter işleyişi) korumak olarak tespit etti ve daha 12 Mart muhtırasının ön gününde "seçime gidilmesini" isteyerek siyaset sahnesinden düştü.

Devrimci hareketin yeni kökleri

Devrimci ve reformcu eğilim arasındaki ikinci büyük ayrışmaysa, Milli Demokratik Devrim tezi etrafında gelişti. Burjuva demokratik devrimin tamamlanmadığı ve ülkenin emperyalizmin sömürgesi olduğu gerçeğine dayanan bu tez, devrimin başlangıçta emperyalizm ve yerli müttefikleri ile halk arasındaki çatışmalar ekseninde ve demokratik (bağımsızlıkçı, anti-tekelci ve anti-feodal) bir içerikle gelişeceğini saptıyordu. Çatışmanın gerçek ve somut biçimlerini kavrayan bu perspektif, devrimcilere devrimin olanaklarını krizin dışında kalarak değil, krize müdahale ederek yaratma olanağı sağladı.

Ancak ilk çatışmadaki saflaşmayı yaratan ana eksen devrimin güncelliğiyse, ikinci saflaşmanın ana ekseni devrime hangi sınıfların önderlik edeceğiydi. İşçi sınıfının devrime politik bakımdan öncülük edebilecek nicel ve nitel özelliklere sahip olmadığını savunan Milli Belli ve PDA'ya göre, "Türkiye'de esas mücadele, işbirlikçilerle Kemalistler" arasındaydı ve devrimin bu aşamasına küçük burjuva radikallerin önderliğindeki bir "Milli Cephe" önderlik edecekti. Kemalizmle sosyalizm arasında bir "Çin Seddi" yoktu; öncelikli görev proletarya partisinin değil, "Milli Cep-

he"nin inşasıydı.[3] "Kendi sağındaki güçlerden medet ummayı" ve "kendi özgücüne güvenerek devrim için yola çıkmaya cesaret edememeyi" beraberinde getiren bu yaklaşımın temel zayıflığı, Türkiye devrimini klasik sömürgecilik sisteminin çözülüşü süreci içerisinde değerlendirmesi ve devrimde sınıfların mevzilenmesini, bu sürece özgü bir "aşamacılık" (önce milli bağımsızlık, sonra demokrasi ve son olarak sosyalizm) perspektifiyle ele almasından kaynaklanıyordu.

THKP-C'nin perspektifiyse, statükoculukla devrimcilik arasındaki ayrıma dayanır. THKP-C'ye göre, Kemalistlerle işbirlikçiler arasındaki çatışmanın ön planda görünmesine karşın gerçek çatışma oligarşi ile halk arasında derinleşmektedir ve bu biçimde gelişen anti-emperyalist ve anti-oligarşik bir devrimde, küçük burjuva radikalizminin değil, henüz pratik-politik nitelikte değil ideolojik nitelikte bile olsa, proletaryanın önderliği temeldir. Kemalizmle sosyalizm arasında bir Çin Seddi vardır ve bu set burjuva ideolojisiyle proletarya ideolojisi arasındaki settir.

THKP-C, yaşanmakta olan toplumsal krize devrimci bir siyasal gelişme doğrultusu kazandırma sorununu, (ideolojik bakımdan saflaşmamış, burjuvazi ile proletarya arasında seçimini yapmamış siyasal-askeri güçler tarafından değil), başından itibaren devrimciler tarafından örgütlenen ve esas olarak (devlet içindeki kimi güçleri değil) emekçi yığınları hareketeye geçirmeyi hedefleyen bir savaş örgütünün yaratılması sorunu olarak kavramıştır. Emperyalizmin gizli işgali altında bulunan, yönetimin bürokrasi ve militarizme dayanan gerici bir ittifakın elinde olduğu ve iktisadi gelişme düzeyinin henüz tam bir proleterleşme yaratmamış olduğu bir ülkede, devrimin güncel çerçevesinin sahip olduğu tarihsel özellikler, devrimcilerin hareket doğrultusunu da belirler. Evrim ve devrim aşamalarının içiçe olduğu bu ülkelerde devrimci çalışma, barışçıl mücadele biçimlerinin temel alındığı evrimci çalışma ve silahlı mücadelenin temel alındığı devrimci çalışma dönemi olarak birbirinden ayrılamaz. Bu ülkelerde devrim yapılabilmesi için önce bir halk savaşının verilmesi, ama bunun için de önce proletaryanın fiziki değil, ideolojik-politik savaşçı müfrezesinin bir öncü savaş içinde oluşturulması gerekir. Bu savaşçı müfrezenin iktidar mücadelesinin temel alanı, savaşın yürütülme koşullarının en uygun olduğu alandır; devrimin temel gücünü oluşturan kesimse bu savaş alanında yaşayan halk kitlesi olacaktır.[4] Anti-emperyalist anti-oligarşik devrimin başarıya ulaştırılabilmesi için işçi sınıfının devrimdeki hegemonyası, ideolojik-politik-örgütsel ve askeri bir hegemonya olmalıdır.

THKP-C'nin Türkiye devrimine ilişkin bu yaklaşım farklılığı Stalin'in sömürgesel devrim şemasında Hindistan gibi "kapitalist bakımdan gelişmiş sömürgeler ve bağımlı ülkeler" için ileri sürdüğü tezlerle[5], Mao'nun "Halk Savaşı" teorisinin doğru biçimde kavranarak Türkiye devrimine uygulanmasından kaynaklanmaktadır. THKP-C'nin geleneksel soldan pratik-politik kopuşunu beraberinde getiren yaklaşım, Marksist-Leninist teorinin ortodoks bir tarzda "donduruluşundan" bir kopuş olarak değil, dondurulmanın yarattığı revizyonlara (yozlaşmalara) karşı ortodoks ve tam bir kavrayışın ürünüdür. Bu yaklaşım farklılığı sayesinde, cunta girişimlerinin başarısızlığını "devrimci hareketin" yenilgisi olarak kabul eden ve kenara çekilen MDD çizgisi karşısında THKP-C, 12 Mart'ı elde silah karşılayarak siyasal krize devrimci bir müdahalede bulunabilmiştir.

Yeni sömürge devrimlerinin stratejik gelişiminde, klasik halk savaşı anlayışının (kırlardan şehirlerin kuşatılması) derinleştirilmesi zorunluluğunu gören THKP-C, "kır ve şehri diyalektik bir bütün olarak ele alan politikleşmiş askeri savaş stratejisi"ni geliştirebilmiş, klasik sömürgelere özgü aşamalı devrimin yerine, kesintisiz devrim anlayışına dayalı bir program (devrimin sınıfsal yanının ulusal yanına ağır basması) koyabilmiştir. Bu devrim anlayışının ortaya çıkardığı örgütlenme biçimi, Latin Amerikalı devrimcilerin, resmi Komünist Partilerin merkezlerinin "kır gerillasını şehirlerden yönetmeye çalışma" tutumu karşısındaki eleştirisini ifade eden "politik ve askeri önderliğin birliği" ilkesine yaslanmıştır. Cephe ve örgüt anlayışı da, geleneksel solun devrimci toplumsal eylemi reel politikaya kurban eden çizgisinin eleştirisi üzerinde yükselir. Cephe devrimci eylem halindeki halk güçlerinin örgütüdür, devrimci eylem zeminidir ve onu oluşturacak olan devrimcilerden başkası değildir.

Yenilgi nasıl değerlendirilmeli?

THKP-C "kesintisiz devrim" ve "politikleşmiş bir askeri savaş örgütü olarak proletarya partisi" kavramlaştırması ile geleneksel soldan yalnızca politik değil, ideolojik nitelikteki bir kopuşu da sağlamıştır. Silahlı mücadeleyi temel alarak, ama silahlı mücadeleyi politik mücadeleye tabi bir yöntem olarak kavrayarak, işçi ve köylü hareketleri içinde, yürütülecek savaşa canlı kökler sağlayacak bir politik partinin inşasına yönelmiştir. Bu seçim, yeni sömürgelerdeki devrimci hareketin 1960'lı yıllardan 1980'lere kadar süren ilk yükseliş dönemine özgü devrimci bir tutum alıştır ve devrimci hareketin, 1971 yenilgisini izleyen gelişimi, bu

ideolojik-politik ve stratejik yönelimin yanlışlığının değil doğruluğunun kanıtıdır. Yine sınıflar mücadelesinin 1971 sonrası gelişimi de, THKP-C'nin (ve aynı zamanda THKO ile TİKKO'nun) 12 Mart faşizmine karşı sergilediği direniş çizgisini politik bakımdan doğrulamaktadır. THKP-C'nin yaklaşımındaki kritik unsuru oluşturan "silahlı mücadelenin sürekliliğinin sağlanması" sorunu ise, THKP-C'nin 12 Mart'ta kendi devrimci stratejisini uyguladığı için değil, uygulayamadığı için yenilmesiyle sonuçlanan ana unsurdur. Sorun kendisini üç biçim altında ortaya koymuştur: Gizlilikten, temel gerilla tekniklerine kadar uzanan bir dizi alanda deneyim ve birikim eksikliğinin, devletin saldırılarıyla birlikte yarattığı sonuçlar; geleneksel solla ideolojik ayrılığın temellerinin kısa süre önce yaşanmış olmasının ideolojik netleşme ve birlik bakımından yarattığı sorunlar; ve partinin en geniş kitle bağını oluşturan örgütlenmelerin, kitle mücadelesi ile THKP-C arasında canlı bir ilişki kuracak biçimde konumlanamamış olmasından kaynaklanan sorunlar.

TKHP-C yeni sömürge devrimlerinin birinci dalgasının en verimli ürünlerinden birisi oldu. Uğradığı yenilgide bile devrimci hareket için yeni gelişme kanallarını yaratarak ve ona tarihteki bütün devrimci girişimler gibi, kitaplarda yazmayan bir devrimin cesaretini bırakarak...

Dipnotlar

1 R. Luxemburg, "Spartakistler Ne İstiyor?", Sf. 170, Belge Yay. İstanbul-1979.

2 R.Nuri İleri

3 D. Perinçek, İşçi-Köylü Gazetesi, Sayı 7, Sf. 4; Aktaran M. Çayan, Age Sf. 155.

4 Bu yaklaşım açısından temel mücadele alanının kırlar, temel gücün ise köylülük olarak saptanması tümüyle o güne ilişkin bir saptama olarak anlam kazanmaktadır. Temel mücadele (savaş) alanı ve temel savaş gücünün saptanmasında belirleyici olan, "oligarşinin yumuşak karnı", yani devrimci savaş karşısında en elverişsiz konumda olduğu alandır. "Köylü ordusuyla şehirlerin muhasarası ve fethi" olarak formüle edilen halk savaşı stratejisinin daha sonra giderek "kır ve kentin diyalektik birliğine dayalı birleşik devrimci savaş" biçiminde formüle edilmeye başlanmış olması, stratejik yaklaşımda ilkesel bir değişikliğe gidildiğini göstermez; değişen, "yumuşak karın"a ilişkin aktüel değerlendirmedir.

5 J. Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürgeler Sorunu, Sf. 263-265, Sol Yay., 1977.

DÜNDEN YARINA KALAN

Devrim Dergisi, Sayı 8, Kasım 1997

Geçmiş tartışması, hemen her zaman bir gelecek tartışmasıdır. Her gelecek tartışması, yapıldığı günün koşullarından hareket eder. 70'li yıllarda geçmiş tartışması, ağırlıkla '71 silahlı direnişinin doğru olup olmadığı hakkındaki bir strateji ve taktik tartışması olarak yaşandı. Bugünse geçmişi, sosyalizmin tarihsel bir döneminin sona erdiği koşullarda tartışıyoruz. Artık geçmiş tartışmasını yalnızca strateji ve taktikle ilgili olarak yapmak olanaklı değildir. Tartışma, devrimci hareketin geçmişte kalan tarihsel dönemi ile yeni tarihsel dönemi arasındaki ilişki tartışması olarak yapılabilir.

Bu tartışmada Türkiye devrimci hareketinin hangi öğeleri, nasıl bir yer tutmaktadır?

Bu sorunun doğru olarak yanıtlanabilmesi için, öncelikle, "eski" ve "yeni" kavramlarının devrimci hareketin tarihsel gelişimi açısından anlamları netleştirilmelidir.

Günün devrimci hareketi açısından eski ve yeni tasnifinin anlamını, daha önce yapılmış benzer tasnifleri izleyerek saptayabiliriz.

İlk tasnif

Devrimci hareketin dünya çapındaki gelişim sürecindeki ilk tarihsel tasnif, ütopik sosyalizm ile bilimsel sosyalizm tasnifidir. Modern proletaryanın henüz ortaya çıkmadığı, küçük üretimin ekonominin temel sektörü olduğu 19. yüzyıl başlarında, kent ve kırdaki emekçilerin yürüttükleri mücadelelerin ideolojik karşılığı ütopik sosyalizmdi. Bilimsel sosyalizmse, sanayinin ve modern işçi sınıfı mücadelelerinin gelişmesiyle birlikte ortaya çıktı. Başlangıçta marksizm, sosyalist hareketin alt-kümelerden birisi gibi görünüyordu. Marksizm işçi sınıfı hareketine damgasını, sanayi devrimi sonrası proletaryanın olgunlaştığı koşullarda vurdu.

Marksizm ve ütopik sosyalizm (owencilik, anarşizm, popülizm v.b) arasındaki ayrım, yalnızca küçük burjuva ideolojileri ile proleter dünya görüşü arasındaki basit bir fikir ayrılığından kaynaklanmıyordu. Marksizmi, sosyalist hareket içinde bir alt-küme olmaktan çıkaran ve sosyalist hareketin genel teorisi konumuna yükselten, bizzat işçi sınıfı hareketinin niteliğindeki genel bir değişimdi. Bu genel değişim, mevcut toplumun girdiği krizlerin somut biçimlerinin geçirdiği tarihsel farklılaşmanın ürünüydü.

Sanayi devrimi öncesindeki kapitalizme damgasını vuran toplumsal gelişme süreci, esas olarak küçük köylülüğün ve zanaatkarların mülksüzleştirilmesi ve vasıfsızlaştırılması, yani proleterleştirme süreciydi. Kapitalist toplumun bu süreç temelinde gelişen krizi, kendisini küçük üreticiliğin krizi biçiminde ortaya koydu. Sanayi devrimi ile birlikte kapitalist toplumun yaşadığı krizin somut biçimi, sermaye krizi haline geldi. Marks, sosyalizmin somut olanağını sermayenin analizinde buldu. Bu analize dayanan Marksizm, sanayi devrimi sonrası kapitalist toplumdaki işçi hareketlerinin ideolojik temelini oluşturmak açısından rakipsiz bir konumda bulunuyordu.

İkinci tasnif

İkinci dönemsel tasnif, rekabetçi kapitalizm döneminin marksizminden, emperyalizm döneminin marksizmine geçişte ifadesini bulan değişime dayanır. Marksizm, modern kapitalizm döneminin sosyalizmidir; Leninizmse, emperyalizm döneminin marksizmi. Marks ve Engels'in devrim anlayışları, kendi dönemlerinin sınıf mücadelesi koşullarına karşılık veriyordu. Bu anlayış, emperyalizm çağına girilmesiyle birlikte, hangi çizginin proletarya devriminin somut tarihsel gelişimine denk düştüğünün saptanması açısından mutlak bir ayırdedici olmaktan çıktı. Bu yüzden emperyalizm dönemiyle birlikte, "ekonomizm, legalizm, reformizm, uvriyerizm" gibi farklı düşünce akımları boygöstermeye başladı. Hemen hemen aynı dönemde ortaya çıkan bu düşünce akımları, bir ideolojik disiplin içinde yaşanan sıradan bir fikir ayrılığı değildi. Emperyalizm dönemine girilmesiyle birlikte sermayenin devresel krizi yerini genel ve sürekli bir krize bırakmıştı. Bu nedenle sermayenin krizi, sermayeye dayalı üretimin örgütlenmesindeki değişikliklerle atlatılabilir olmaktan çıkmıştı. Artık kapitalizmin krizi esas olarak, devresel sermaye krizi değil, kapitalist dünya sisteminin genel ve sürekli kriziydi. Halbuki sosya-

list hareketin geleneksel gelişme dinamikleri esas olarak, kapitalizmin ileri bir gelişmişlik düzeyinde olduğu ülkelerdeki sermayenin devresel krizine dayanıyordu. Bu temele dayalı devrimci hareketlere özgü örgüt yapıları ve düşünce kalıplarıyla, dünyada gelişmekte olan yeni devrimci süreci kavrayabilmek de artık olanaklı değildi. Marksist hareketin saflarında ortaya çıkan parçalanma, bu yetersizliğin bir ürünüydü. Belirdikleri dönemde basit birer fikir ayrılığı olarak görülen bu farklılaşmanın, devrimci hareketin yeni döneminin kuruluş sancıları olduğunun ortaya çıkması içinse, pratiğin ışığına gereksinim vardı.

Devrimin olanaklarını kapitalizmin genel ve sürekli krizinde arayan Leninist Kesintisiz Devrim Teorisi, ortaya çıktığı dönemde, marksizmin bir alt-kümesini oluşturuyordu. Leninistlerle[1] ekonomistler, revizyonistler, reformistler ya da uvriyeristler arasındaki ayrım da başlangıçta markistler arasındaki bir fikir ayrılığı gibi görünüyordu. Proleterya devriminin güncel gelişme ekseninin, kapitalist dünya sisteminin krizi tarafından oluşturulduğu, II. Enternasyonal'in iflası ve Ekim Devrimi ile birlikte açıklık kazandı. Bu gerçeğe dayanan ve içinde bulunduğu çağı, "emperyalizm ve proleterya devrimleri çağı" olarak tanımlayan Leninizmin de, Marksizmin emperyalizm çağındaki ifadesi olduğu tartışılmaz hale geldi. Tıpkı, sanayi devrimi sonrasında, sosyalizmin ana akımının marksizm haline gelmesi gibi, emperyalizm çağında da marksist hareketin ana akımı leninizm oldu. Ekim devriminin ardından gelen devrimci hareketler, ifadelerini bu genel teori içinde buldular.

Bu dönemde, emperyalizmin krizinin birincil dinamiği, kapitalizmin tekel-öncesi dönemlerinde ortaya çıkan eskimiş yapılarla, tekelci mali sermaye temeline dayanan yeni yapılanma arasındaki çelişki tarafından oluşturuluyordu. Bu dinamik, kapitalizmin bir aşamasından bir başka aşamasına geçiş sürecinin yarattığı çelişkiye dayanıyordu. Bu çelişki, tarihsel süreç içinde kendisini bugüne kadar şu temel biçimler altında gösterdi:

1. Eski tip çokuluslu devletlerin (Çarlık Rusyası, Osmanlı İmparatorluğu, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu) krizi.

2. Klasik sömürgecilik sisteminin (İngiliz, Fransız, İspanyol, Portekiz sömürge imparatorluklarının krizi)

3. Burjuva demokrasilerinin krizi.

Sistemin ikinci kriz dinamiğini ise, bizzat mali sermaye egemenliğinin iç çelişkileri oluşturuyordu.

"Emperyalizm ve proletarya devrimleri çağının birinci evresi"

Sermayenin genel bunalımının emperyalistlerarası bir paylaşım savaşına dönüşmesiyle birlikte (1. Dünya Savaşı), eski tip çokuluslu devletlerin krizi, en yıkıcı aşamasına ulaştı. Bu devletler, kapitalist dünya sisteminin zayıf halkalarını oluşturdular. Proletarya devrimi, emperyalist zincirin, devrimin nesnel ve öznel koşullarının en olgunlaşmış halde bulunduğu, bu en zayıf halkasında kendini gösterdi. Çarlık Rusya'sının krizinden, Ekim devrimi doğdu.

Eski tip çokuluslu devletlerin krizi, 1. Dünya Savaşı'nın ardından bu devletlerin, tarih sahnesinden silinmesiyle sonuçlandı. Ama bu krizin çözülmesi, kapitalizmin genel ve sürekli krizini ortadan kaldırmadı. Eski kapitalizmden yeni kapitalizme geçiş sürecine özgü somut kriz etkenleri birbiri ardından önplana çıktı: Klasik sömürgecilik sisteminin krizi ve burjuva demokrasilerinin krizi. Klasik sömürgecilik sisteminin krizi, sömürge devrimleri dalgasının yükselişine yolaçarken, burjuva demokrasilerinin krizi, Avrupa'da faşizmin yükselişine yolaçtı.

Stalin'in "sömürgesel devrim", Mao'nun "milli demokratik devrim", Dimitrov'un "birleşik cephe" teorileri, Leninist kesintisiz devrim teorisini, kapitalist dünya sisteminin güncel kriz merkezlerine, yani zayıflayan halkalarına uygulama çabasının birer ürünü olarak doğdular. (Tıpkı Lenin'in eski tip çokuluslu devletlerin krizine denk düşen "aşamalı devrim" teorisi gibi). Bu nedenle sömürge devrimleri ile Avrupa'da faşizme karşı gelişen direniş hareketleri eski tip çokuluslu devletlerde gelişen devrimci hareketlerle birlikte, tekelci dönemin devrimci hareketinin özel bir alt-sürecinin parçalarını oluştururlar.

Bu hareketlerin, tekelci kapitalizm dönemindeki özel bir alt-süreç olarak ayırdedilebilmeleri, üzerinde geliştikleri krizlerin ortak niteliğinden kaynaklanmaktadır. Bu hareketlere yolaçan krizler, emperyalizm çağının, tekel öncesi yapılarla tekelci kapitalizm arasındaki çelişkilerce belirlenen bir alt-evresini tanımlamaktadır.

Bugünden bakıldığında, 2. Dünya Savaşı sonrasında, bu alt-evreye özgü çelişkilerin çeşitli biçimler altında yaşanan çözülme süreçlerinin genel olarak tamamlandığı söylenebilir.[2] Ulusal devletlerin kuruluş hareketlerinin tamamlanması, klasik sömürge imparatorluklarının çözülüşü, burjuva demokrasisinin emperyalist-kapitalist merkezin hiyerarşik konumuna

özgü bir rejim olarak yeniden yapılandırılması, bu olgunun çeşitli yönleri olarak kavranabilir.

Böylece krizin belirleyici dinamiği de değişti. Artık sürekli ve genel bunalımların belirleyici dinamiği, tekelci kapitalizmin kendi içinde yarattığı çelişkiler haline gelmeye başladı.

Mali sermaye egemenliği, çözülen klasik sömürgecilik sisteminin yerine yeni sömürgecilik sisteminin inşası hareketini geçirdi. Böylece kapitalist dünya sisteminin krizinin bir başka dinamiğini daha yaratmış oldu: Başta Latin Amerika ülkeleri olmak üzere, dünyanın tüm yeni sömürgelerinde, devrimci hareketler yükseldi. Bu hareketlerin üzerinde geliştiği toplumsal çelişkiler, doğrudan doğruya sermaye ihracının yeni sömürgeciliğe özgü biçimlerinin yolaçtığı "çarpık kapitalizmin" çelişkileriydi. Bu krizin devrimci çözüm olanakları, ne "aşamalı devrim", ne "sömürgesel devrim", ne de milli demokratik devrim teorilerini mutlaklaştırarak kavranabilirdi.

Özellikle 1960'lı yıllardan itibaren Marksist-Leninist harekette yaşanmaya başlanan farklılaşma ve parçalanma, toplumsal gelişme sürecindeki bu değişim anlaşılmadan kavranılamaz ve anlamlandırılamaz.

"Emperyalizm ve proletarya devrimleri çağının ikinci evresi"

Emperyalizm ve proletarya devrimleri çağının birinci evresinin devrimci hareketleri, örgütsel yapıları ve düşünce kalıpları bakımından doğal olarak içinde geliştikleri evrenin damgasını taşıyorlardı. Bu evrenin omurgasını oluşturan ana yapılar da, tıpkı tekel öncesi marksizm koşullarında gelişen devrimci hareketin ana yapıları (II. Enternasyonal, Alman Sosyal Demokrat Partisi, Fransız Sosyalist Partisi, İtalyan Sosyalist Partisi, sendikalar) benzeri bir yönde ilerlediler.[3] Yeni devrimci sürecin görevlerini karşılayabilecek bir konuma evrilmek yerine, bir önceki dönemde elde ettikleri mevzileri, dolayısıyla, bu dönemde oluşan statükoları korumaya çalıştılar.

İdeolojik-politik olarak da benzer bir çözüşme süreci yaşandı. Tıpkı II. Enternasyonal yapılarının, marksizmin devrimci özünü sorgulamasına benzer biçimde, emperyalizm ve proletarya devrimleri çağının birinci evresinde gelişen akımlar da, leninizmin devrimci özünü dolaylı ya da dolaysız biçimde sorgulamaya yöneldiler. Kendi aralarında çıkan yaklaşım farklılıkları ise, statükoyu, değişen koşullarda muhafaza etme yöntemindeki farklılıklar olarak belirginleşti.

Bu ana akımların bir kolu, ABD ile "barış içinde yarışarak", "geri ülkeleri kapitalist olmayan yoldan kalkındırarak sosyalizme geçmeyi" hedefleyen SBKP tarafından belirlendi. Devrimin temel çelişkisini "Üçüncü Dünya" (azgelişmiş kapitalist ülkeler) ile "Birinci Dünya" (ABD ile SSCB) arasındaki çelişki olarak gören ÇKP ile burjuvaziyle "İleri Demokratik Düzen" içinde bir "tarihsel uzlaşma" arayan İtalyan ve Fransız komünist partileri (ve yeni sömürge ülkelerin reformlar için mücadeleyi temel alan "resmi" komünist partileri) diğer ana akımları oluşturdular. Bu farklı akımların arasında görülen bütün "ayrılıklar", aynı amacı farklı biçim ve koşullarda sağlamayı amaçlamaktan ileri geliyordu. Amacın kendisi devrimci olmaktan çıkınca, onu sağlamaya yönelik pratik de, gerçek hayattaki devrimci eylemin bir parçası olmaktan çıkıyordu.

SSCB'nin dağılması, Sovyet blokunda yaşanan kapitalizme geri dönüş, Çin'in kapitalist dünya sistemiyle bütünleşmesi, işçi sınıfı hareketinin "geleneksel" denilen örgütlenmelerinin sınıflar mücadelesi içindeki devrimci işlevlerini yitirmeleri, kapitalist dünya sisteminin krizini tanımlayan çelişkinin tarihsel niteliğindeki bu değişim sayesinde anlaşılabilir.

İçinde bulunduğumuz süreç, devrimci hareketin yeni bir gelişme dönemi olarak kavranmalıdır. Bu yeni dönem, kuşkusuz emperyalizm ve proletarya devrimleri çağı içindeki yeni bir dönemdir. Yani tekelci kapitalizmin kendi iç çelişkilerinin ürünü olarak ortaya çıkan krizler üzerinde gelişen dönemidir.

Devrimci hareketin yeni bir döneminden bahsetmek, leninist kesintisiz devrim teorisinin geçerliliğini yitirdiğinden sözetmek demek değildir. Yalnızca, kesintisiz devrim teorisinin, eski tip çokuluslu devletler, klasik sömürge sistemi ve burjuva demokrasisi-faşizm tarafından belirlenen kavramsallaştırmasının, artık günümüzün devrimci hareketini kavramsallaştırmaya yetmeyeceği söylenmektedir. Dolayısıyla, "sosyalizmin tarihsel bir döneminin sona erdiğini ve yeni bir tarihsel döneminin başladığını" söylemek, ne leninist kesintisiz devrim teorisini, ne de bu teoriyi, devrimci hareketin emperyalizm çağındaki ikinci evresine doğru biçimde uygulama girişimlerini görmezlikten gelmenin, bir tarafa bırakmanın gerekçesi olarak kullanılabilir.

Devrimci hareketin ikinci evresi, yaygın inanışın aksine SSCB'nin yıkılışıyla da başlamaz. Tersine, SSCB'nin yıkılışı, bu yeni dönemin içinde gerçekleşen olgulardan birisidir. Yeni dönem, yeni sömürgecilik sisteminin kuruluş dönemi krizi ile birlikte başlar.[4] Yeni sömürgecilik sisteminin kuruluş dönemi krizi başgösterdiğinde, bu krizi önceki dönemle-

re özgü kavramlaştırmaları mutlaklaştırarak anlamaya ve karşılamaya çalışan "leninist kökenli" politik yapılar, yeni sömürgelerdeki devrimci eylemin (ve giderek leninizmin) dışına düştüler. Buna karşılık, yeni sömürgeciliğin krizini diktatörlük ile halk arasındaki çelişkiyi temel alarak çözmeye yönelen devrimci hareketler, yeni sömürge toplumlarında yeni bir devrimci saflaşma sürecini başlatmayı başardılar. Küba ve Güney Vietnam'lı devrimcilerin "Halk Devrimi" kavramları, leninist kesintisiz devrim anlayışının yeni sömürge devrimlerine özgü biçimde kavramlaştırılması yolunda atılan ilk adımlardı.

Türkiye devrimci hareketi

60'lı yılların Türkiye devrimci hareketi, en uç noktasına, yeni sömürgelerde yükselen devrim dalgasını hareket noktası olarak ele alan genç devrimcilerin geleneksel soldan kopuşlarıyla ulaştı. Bu bakımdan, THKP-C özel ve kurucu bir role sahiptir: Leninist kesintisiz devrim teorisini, emperyalizmin III. Bunalım dönemine özgü sömürü biçimlerine uygulamış, "anti emperyalist-anti oligarşik demokratik halk devrimi" ve "politikleşmiş askeri savaş stratejisi" kavramlarına ulaşmış, bu kavramların temeline "yeni sömürgecilik" analizini yerleştirmiştir.

THKP-C'nin değerlendirilmesinde, hareket noktasını ise leninist kesintisiz devrim teorisinin yeni sömürgelere ve bu çerçevede Türkiye devrimine uygulanması oluşturur. Bu noktayı atlayarak yapılacak bir THKP-C değerlendirmesinin, devrimci hareketin bugününde ve geleceğinde anlamlı bir yer tutabilmesi olanaksızdır.

THKP-C, leninist devrim teorisinin önceki somut devrim hareketlerinde ortaya çıkan modelleştirmelerini, "dünyanın Türkiye'sinde devrim yapmak için" incelemiştir. Anti-emperyalist, anti-oligarşik demokratik halk devrimi modeli, (klasik sömürgelere özgü) sömürgesel devrim ve (eski tip çokuluslu devletlere özgü) aşamalı devrim modellerinden farklı niteliktedir. Bu devrim modelinde, sömürgesel devrim modelinin aksine, ulusal yön değil sınıfsal yön önplandadır. Bu devrim modelinde, sömürgesel devrim modelinin ayırdedici özelliğini oluşturan bağımsız bir "milli aşama" bulunmaz. Devrimin "ulusal" yönü, sınıfsal yönüne tabidir.

Diğer taraftan, aşamalı devrim modelinin aksine, bu devrim modelinde, devrim sürecinde motor rol oynayan güç (yani fiili öncü), tek başına burjuvazi ile proletarya arasındaki çatışmadan doğmaz. Halkın oligarşi ile çatışması içerisinde bir "halk cephesi" olarak kendisini gösterir. Halk cep-

hesi ise, ancak oligarşiye karşı silahlı savaş temelinde, bir "silahlı devrim cephesi" biçiminde oluşturulabilir. Yani devrimci süreç ancak, proletarya partisinin silahlı politik eylemi ekseninde gelişebilir.

Böylesi bir devrimde, politik ve toplumsal devrimin ilk aşamadan itibaren içiçe gelişen bir iç savaş biçimini kazanması kaçınılmazdır. İşte bu noktada, devrimin "kesintisiz" niteliği, "aşamalı devrim" ve "sömürgesel devrim" modellerine kıyasla daha belirginleşir. Halkın devrim saflarına kazanılması sorunu, somut olarak halkın silahlı savaş temelinde örgütlenmesi sorunudur. Klasik sömürgelerin aksine, yeni sömürgelerde halk kitleleri, düzene karşı kendiliğinden silahlı ayaklanmalara yönelemez. Politik mücadele açısından, oligarşi ile halk arasında suni bir denge vardır. Bu ise, devrimci sınıfların bilinç ve örgütlenme sorununun çözümünde yalnızca kendiliğinden kitle eylemi temelinin değil, aynı zamanda barışçı politik eylem temelinin de yeterli olmadığı anlamına gelir.

Kaba çizgilerle özetlenirse, THKP-C'nin yeni sömürgelere özgü devrim modeli, yeni sömürge kapitalizminin iktisadi temelinin, bunun yolaçtığı sınıf çelişkilerinin ve politik egemenlik biçiminin "kendine özgü" niteliğinin çözümlenmesine dayanmaktadır. Bu bakımdan THKP-C bizlere, devrimci hareketin geleceğini tasarlarken kullanılacak doğru bir başlangıç noktası bırakmıştır. THKP-C'nin ideolojik netleşme konusunda yaşadığı sorun, bu doğru başlangıç noktasını oluşturmak için gerekli olan kopuşla birlikte ele alınması gereken bir sorundur.

THKP-C'nin yeni sömürge devrimi modelindeki stratejik gelişme ekseni, politikleşmiş askeri savaştır. Bu yüzden devrimcilerin öncelikli sorunu da, politikleşmiş askeri savaşın süreklililiğini sağlamaktır. THKP-C'nin çözmekte başarısızlığa uğradığı ana sorun, bu noktada düğümlenmektedir.

Bu sorunun ele alınış biçimi, 71 sonrasında olduğu gibi şimdi de, devrimci çizgiyle diğerleri arasındaki bir turnusolü oluşturmaktadır. 71 direnişinin yenilgisinde, THKP-C'nin yeni sömürge devrimi modelinin yanlışlığının kanıtını bulanlar, gerçekte bunu, emperyalizm ve proleterya devrimleri çağının ikinci devrimci dönemini kavrama çabasından vazgeçme yoluna sapmanın ilk adımı haline getirmektedirler. Böylece gerçek bir devrimden de vazgeçilmektedir.

Günümüzün devrimcilerinin görevi, 71 yenilgisini politik-askeri savaşın sürekliliğini sağlama sorununu çözmek amacıyla incelemektir.

Dipnotlar

1 Burada "leninizm" kavramıyla, daha sonra leninizm adını alacak olan düşünsel eğilimi kastediyoruz.

2 Tekel öncesi kapitalizme özgü yapılarla, tekelci kapitalizm arasındaki çelişkinin genel olarak çözümlendiğini söylemek, bu çelişkilerin bir bütün olarak silindiği, hiçbir izinin kalmadığı anlamına gelmez. Yalnızca, kapitalist dünya sisteminin genel (yani etkileri dünya çapında hissedilen) krizinin temel bir olgusu olmaktan çıktığı anlamına gelir.

3 Kautsky ve Bernstein gibi, marksizmin tekel öncesi döneme özgü unsurlarını mutlaklaştıran bu sözde "ortodokslar", kısa sürede marksizmin özünü reddetmeye yöneldiler.

4 Yeni sömürgecilik sisteminin krizi, mali sermayeye dayalı üretim sistemi içinde gelişen tek sistematik kriz değildir. Özellikle Afrika'nın terkedilmiş bölgelerinde ortaya çıkan yaygın etnik vahşet ve emperyalist ülkelerde gelişmeye başlayan "merkezin çevreleşmesi" adı verilen süreç, kapitalist dünya sistemi açısından henüz açıkça kavramlaştırılamayacak olsa da, başka sistematik kriz düzlemlerinin geliştiğini göstermektedir.

DEVRİMCİ YOL ÜZERİNE YAZILAR

12 Mart sonrası Türkiye: İç Savaşa doğru (1973-1977)

•

70'li yıllar: Solda ilk kümelenme

•

12 Eylül öncesi Türkiye: İç Savaştan darbeye

•

Devrimci Yol'un kısa öyküsü - I

•

Devrimci Yol'un kısa öyküsü - II

TEK YOL
DEVRİM

DEVRİMCİ
YOL

YAŞASIN
FAŞİZME ve
EMPERYALİZME
KARŞI
MÜCADELEMİZ
DEVRİMCİ
YOL
DEV-GENÇ

12 MART SONRASI TÜRKİYE: İÇ SAVAŞA DOĞRU (1973-77)

Devrim Dergisi, Sayı 9, Aralık 1997

12 Mart, Türkiye'deki siyasal sürecin gelişiminde yeni bir evreyi başlattı. Türkiye solunun bu siyasal süreç içindeki gelişimi iki temel olgunun damgasını taşıdı. Bunlardan biri, 12 Mart'ın değiştirdiği sınıfsal dengeler, diğeri Türkiye devrimci hareketinin, 12 Mart silahlı mücadelesiyle pratik olarak başlattığı geleneksel soldan kopuş hareketiydi. Türkiye devrimci hareketi açısından 1970-80 dönemi, 60'lı yıllarda beliren yeni devrimci hareketin olgunlaşması süreci olarak şekillendi.

Sınıflar mücadelesinin değişen çerçevesi

Oligarşinin 12 Mart sonrasındaki siyasal sorunu, başlangıçta bir "temsil krizi" olarak biçimlendi. 12 Mart faşizmi iki temel hedefe sahipti: "Küçük burjuva radikalleri ile oligarşi arasındaki nispi denge"yi ve oligarşi içerisindeki kapitalizm öncesi unsurların göreli ağırlığını ortadan kaldırmak. 12 Mart cuntası bu hedefler doğrultusunda önemli adımlar attı. Emekçilerin örgütlenme özgürlükleri önündeki ilk ciddi sınırlamalar ve hak gaspları 12 Mart'la birlikte gündeme geldi.

Ancak 12 Mart cuntasının bu sınırlı iktisadi ve politik programı, 70'lerin ortalarından itibaren tüm dünya ile birlikte Türkiye'yi de derinden sarsacak bunalım dinamiklerini oligarşi bakımından tersine çevirebilecek niteliklere sahip değildi.

Üstelik, 12 Mart sonrasında kitlelerin genel tepkisi, Ecevit'in "demokratik sol" bayrağı altında ortaya attığı, "hakça bölüşüm" ve "toprak işleyenin su kullananın" gibi sloganlarda ifadesini bulan "sol" bir siyasal mecraya yöneliyordu. Nispi demokrasinin temelini oluşturan (oligarşi ile

küçük burjuva radikalleri arasındaki) "nispi denge" önemsizleştirilmiş olmakla birlikte, bu kez onun yerini, oligarşi için çok daha ciddi bir tehdit oluşturan, emekçi halkın talepleri ile oligarşi arasındaki geçici güç dengesi almaya başlamış; sol bir genel atmosfer içinde harekete geçen kitleler, haklarını fiilen genişletmeye yönelmişlerdi.

Oligarşi içindeki kapitalizm öncesi unsurların göreli ağırlıklarının zayıflatılması da, gerek iktisadi gerek politik sorunları çözebilmiş değildi. İktisadi yaşamın bir bütün olarak tekelci sermaye ve emperyalizmin tarihsel çıkarları doğrultusunda biçimlendirilmesine yönelik uluslararası bir program, 70'lerin başlarında henüz tam anlamıyla şekillenmemiş ve tekelci sermaye tarafından bilince çıkartılmamıştı. Tekelci sermaye, kitlelerin yükselen ekonomik mücadelesi karşısında ağırlıkla işveren sendikaları, özellikle de MESS (Turgut Özal'ın yönetiminde olduğu Metal Eşya Sanayicileri Sendikası) inisiyatifi altında ve başlangıçta ciddi ücret sınırlandırmaları çerçevesinde gelişen programını olgunlaştırma çabası içindeydi. Ancak bu çabalar da sürekli olarak kitlesel mücadelelere çarparak dağılıyordu.

Diğer yandan, oligarşi içindeki kapitalizm öncesi unsurların göreli ağırlığının zayıflaması, daha 12 Mart öncesinde, sağda ciddi bir parçalanma eğilimi yaratmaya başlamıştı. Sağda yaşanan bu parçalanma, 12 Mart sonrasında, egemen sınıfların temsil ilişkileri alanındaki hareket yeteneğini daraltan faktörlerden birisini oluşturdu.

12 Mart'ın hemen ardından ortaya çıkan kısa süreli ekonomik büyüme koşullarında sosyal demokrasinin gelişmesi, başlangıçta tekelci sermaye tarafından ılımlılıkla karşılandı. Sağ partilerde 12 Mart öncesinde ortaya çıkan parçalanmanın 12 Mart sonrasında da sürmesi nedeniyle, sağ bir koalisyon mümkün olamadı ve 1974 Ocak'ında CHP-MSP koalisyonu gündeme geldi. Dünya kapitalizminin derinleşen bunalımından kaynaklanan ilk emperyalist sıkıştırmalar, koalisyon hükümetinin haşhaş ekimini serbest bırakması ve Kıbrıs müdahalesi gibi (esas olarak bu partilerin dayandıkları seçmen kitlesini pekiştirmeye dönük) hamleleri vesilesiyle devreye sokuldu. Önce ekonomik, ardından da askeri ambargo geldi.

Bu ambargoların gerçek amacı hızla dış borç tuzağına çekilen Türkiye'yi yönetilebilirlik (istikrar) çerçevesi içinde tutabilmek ve dünya bunalımı koşullarında, uluslararası sermaye için oynadığı rol giderek önem kazanan IMF programlarının uygulanma koşullarının ortadan kalkmasını

engellemekti. 70'lerin sonlarına doğru uluslararası sermayenin anti-kriz politikalarının kesin hatlarına kavuşmasıyla birlikte, emperyalistler ve yerli tekelci burjuvazi için, "sağın birliği"nin sağlanması ve emperyalizmin yeni sömürgelerdeki yapısal dönüşüm programlarına tam uyum gösterecek bir iktidar bileşiminin oluşturulması ağırlıklı hedef haline geldi.

Türkiye'nin 1960'lardan itibaren yaşadığı toplumsal değişim dinamikleri ve sömürge tipi faşizm kurumsallaşması, emperyalizm ve tekelci sermaye açısından "uyumlu" bir iktidar bileşimi yaratabilecek başlıca iki aktör ortaya çıkarabilmişti: Ordu ve Demirel liderliğindeki AP. Yani açık ve gizli faşizm dönemlerinin politik önderleri.

Demirel'in liderliğindeki AP, oligarşinin yaşadığı temsil krizini tam da sömürge tipi faşizmin ruhuyla uyumlu biçimde çözmeye yöneldi; sağın birliğini, sivil faşist terör eksenindeki bir anti-komünizm histerisi ile sağlama politikasını geliştirdi. Büyüyen, popülerleşen sol karşısında, sivil faşist terörü yaygınlaştırarak, giderek bir iç savaş sürecine yolaçacak olan bu politika, oligarşinin çeşitli kanatlarınca da desteklendi. İlk etapta bu amaca ulaşıldı da; CHP-MSP koalisyonu yıkıldı ve kısa bir süre içerisinde (DP'den kopan milletvekillerinin de katılımıyla) AP, MSP ve MHP'nin oluşturduğu I. MC koalisyonu kuruldu.

Oligarşinin iç çelişkilerini de yansıtan bu ittifakın sürekliliğini sağlamak için faşist terörün süreklileştirilmesi zorunluydu. "Sağın birliği"ni sağlayan sivil faşist terör, bu birliğin sürekliliğini sağlamak açısından da vazgeçilmez bir nitelik kazandı. MC hükümetleri, devlet içerisinde yukarıdan aşağıya bir sivil faşist kadrolaşma ve işgal hareketini beraberinde getirdi. Sivil faşist terör, başlangıçta, sol toplumsal gelişmeyi, demokratik öğrenci hareketlerini ve işçilerin grev hareketlerini hedef alan bir çizgide gelişti.

12 Mart sonrasında Türkiye solunun durumu

12 Mart sonrası Türkiye solunun durumu birkaç karakteristik çizgiyle belirlenmek istenirse şunlar söylenebilir:

1- Ülkenin her yanında toplumun ezilen kesimleri içerisinde kitlesel, sol bir kaynaşma yaşanıyordu. Büyük kentlerden başlayarak, üniversitelerde ilerici yüksek öğrenim dernekleri yaygınlaşıyor, DİSK işçi sınıfı hareketinin ana gelişme odağı olarak artan bir güç ve prestij sağlıyor, memurlar, teknik elemanlar, öğretim görevlileri kitlesel-demokratik oluşumlar içerisinde örgütleniyorlardı.

2- Halk saflarındaki bu "sol" eğilim Türkiye devrimci hareketinin subjektif yetersizliği nedeniyle ağırlıkla sosyalist bir siyasal örgütlenmeye değil sosyal-demokrasiye yöneldi.

3- 12 Mart sonrasındaki devrimci hareket gücünü ve motivasyonunu '60 sonrasında olduğu gibi Kemalizm ve reformizmden değil, dönemin yükselen ulusal-toplumsal kurtuluş hareketlerinden ve Türkiye'deki ezilen yığınların demokratik hak ve özgürlük arayışlarından alıyordu.

4- 12 Mart sürecinde devrimci hareket içerisinde ortaya çıkan sağ ve bozguncu eğilimler, uluslararası sosyalist harekette meydana gelen bölünmenin (Sovyetler Birliği Komünist Partisi-Çin Komünist Partisi) derinleşmesine paralel olarak, Türkiye devrimci hareketinin hızlı bir biçimde parçalanmasına ve ideolojik bir kargaşaya neden oldu.

5- Türkiye'deki "sol" yükseliş, Kürtleri de içine alıyordu. Sosyalist Kürt aydınların 1970'de yöneldiği "milliyetçi sol" eğilim, bu yükselişin ana rengini oluşturuyordu. Bu milliyetçi akım içerisinde reformist-revizyonist eğilimlerle devrimci eğilimler arasında bir kopuş yaşanmamıştı. Kendisini "Kürt Solu" olarak nitelendiren milliyetçi akımlar içerisinde reformizmin belirgin bir ağırlığı bulunuyordu.

Türkiye devrimci hareketinin 12 Mart sonrasındaki gelişim sürecini ülkedeki genel siyasal koşulların ve solun bu genel karakteristiklerinin ışığında ele almak gerekir.

Devrimci Hareketin yeniden yükselişi

12 Mart sonrasında egemen sınıflar sivil faşist terör aracılığıyla bir yandan emekçi halk muhalefetini terör ortamında etkisizleştirmeye, diğer yandan "anti-komünizm histerisi" temelinde sağın birliğini sağlayarak temsil krizini çözmeye yöneldiler. Böylelikle sivil faşist terör sınıflar mücadelesi içinde "düzenleyici" bir işleve kavuştu ve sömürge tipi faşizmin, 1970'lerdeki "gizli faşizm" evresinin dolaysız bir aracı olarak örgütlendi.

Bu durumun anlamı, sivil faşist teröre karşı aktif direniş çizgisinin, oligarşi ile halk arasındaki devrimci siyasal saflaşmanın eksenini oluşturmasıydı. Sivil faşist teröre karşı direniş, yani anti-faşist mücadele, egemen sınıflarla halk arasındaki çelişkinin aldığı politik biçim olması nedeniyle, bu çelişkinin devrimci çözümünde de ana halkayı oluşturuyor; Türkiye devriminin en temel dinamiklerinden birisi haline geliyordu. Baş-

langıcından itibaren şiddete dayalı mücadele biçimleriyle içiçe gelişen bu süreç, Türkiye gibi yeni sömürge ülkelerde "evrim ve devrim" aşamalarının birbirinden bıçakla kesilmiş gibi ayrılamayacağı gerçeğinin de somut-tarihsel ifadesiydi.

Türkiye sol hareketi, yaygınlaşan sivil faşist terörü değerlendirirken birkaç temel hata üzerinden hareket etti. Bunlardan birincisi, sivil faşist terörün siyasal krizin dışında, yalnızca egemen sınıfların gelişen halk muhalefetine karşı tepkisi olarak ele alınmasından kaynaklandı. Hem '71 devrimci hareketini "kitlelerden kopukluk"la, "Marksizm-Leninizmin yerine narodnik popülizmi* geçirmek"le eleştiren ve Türkiye'deki somut sınıflar mücadelesi konjonktürünü genellikle "ithal ve montaj" teorilerle anlamaya çalışan birçok grup, hem de '71 hareketine ve THKP-C'ye sahip çıkan grupların bir kısmı bu hataya ortak oldular. Sivil faşist terörü gelip geçici bir olgu olarak gören bu gruplar açısından anti-faşist mücadele dinamikleri bir devrim dinamiği oluşturmuyordu. Anti-faşist mücadele, ya ekonomik demokratik mücadele temelindeki örgütlenme görevlerine bağlı olarak ele alınmalı ya da anti-faşist mücadeleden bağımsız bir öncü savaş geliştirilmeliydi. Sonuçta bu yaklaşımın sahipleri sözdeki bütün ortodoksluklarına karşın fiilen, politik mücadelenin görevlerini ikinci plana düşürüyorlardı. Birincisinde politik mücadele, ekonomik demokratik mücadelenin görevlerine, ikincisinde silahlı mücadelenin görevlerine tabi kılınıyordu.

Her iki hatanın teorik-politik temelini de, ülkedeki rejimin sömürge tipi faşist karakterine yönelik bir kavrayışsızlık oluşturuyor; ekonomist indirgemeci yaklaşım, sivil faşist terörü ya burjuva demokrasisine yöneltilmiş dışsal bir "tehdit" ya da "faşist diktatörlüğün" olağan bir uygulaması olarak görüyordu..

Oysa sömürge tipi faşizme karşı anti-faşist savunma, ülkedeki sınıflar mücadelesinin ve devrimin temel gelişme eksenini; emekçi halk güçlerinin bu temelde saflaştırılması da devrimci çalışmanın öncelikli görevini oluşturuyordu. Bu nesnellik, önce politik-ideolojik atmosferini hala 71 hareketinin canlı birikiminin belirlediği gençlik mücadelesinin içinde, sivil faşist terörün giderek yaygınlaşmasına paralel olarak da büyük kentlerin gecekondu mahallelerinde, kırdan kente göçün ara konağı durumundaki orta büyüklükteki Anadolu kentlerinde giderek gelişen anti-faşist direniş çizgisinde cisimleşmeye başladı. Anti-faşist mücadelenin örgütlenmesi, faşizme karşı aktif direniş çizgisinin taşıdığı politik anlamı doğru biçimde

kavrayan gençlik mücadelesinin örgütlenmesinin sınırlarını aşmaya başladı. Nüfusun tüm kesimlerini içine alan bir çatışmanın örgütlenmesi sorunu haline dönüşmeye başladı. Bu durum, gençlik hareketinin politik çerçevesinin de yeniden tanımlanması ve gençlik mücadelesi ile demokratik toplumsal muhalefet arasında, politik eylem düzeyinde bir birliğin kurulması anlamına geliyordu.

Anti-faşist mücadele

1977'ye gelindiğinde sınıf mücadelesinin bu gerçeği sol hareketin gelişimindeki ilk büyük kırılmayı gündeme getirdi. Derinleşen ekonomik kriz ve yükselen emekçi halk muhalefeti karşısında kendi iç çelişkilerinin de etkisiyle yürümez hale gelen I. MC hükümeti, tekelci sermaye çevrelerinin erken seçime gidilmesini istemeleri üzerine seçim kararı aldı. Erken seçim kararıyla birlikte faşist saldırılar iç savaş görüntüleri içinde çığ gibi büyüdü. Faşist saldırılarda öldürülen ilericilerin sayısı iki kat arttı, 1 Mayıs katliamı gerçekleştirildi, Ecevit'in seçim konvoylarına birçok yerde silahlı saldırılar düzenlendi, Ecevit'e suikast girişimi ve Kara Kuvvetler Komutanı Org. Namık Kemal Ersun'un MHP'yle içiçe örgütlediği darbe girişimi birbirini izledi. Seçimlerin ardından Doç. Orhan Yavuz'un öldürülmesiyle sivil faşist terörün kapsamı "seçilmiş hedefler"e genişledi. Demirel dönemin politik ortamını şöyle tanımlıyordu: "Türkiye ikiye ayrılmıştır: milliyetçiler ve solcular."

Seçimler sonrasında kurulan II. MC hükümetinin ardından sistematik bir biçimde yaygınlaşan faşist terör dalgasıyla birlikte emekçi halk muhalefetinin reformcu gelişme ekseni de kendi sınırlarına ulaştı. Emekçi yığınların demokratik hak ve özgürlük taleplerinin örgütlenmesi temeli üzerinde yükselen ve reformizmin etkisi altında gelişen kitle hareketi, 1977 1 Mayıs katliamından itibaren daralmaya başladı. Bu durum, daha sonra, mevzilenmesini hareketin bu gelişme çizgisi üzerine kuran gruplarda, genel olarak kitle hareketlerinin "gerileme" sürecine girdiği yanılsamasını yarattı. Gerçekten de bir "gerileme" ve "daralma" yaşanıyordu, ama bu gerileme reformizmin (CHP ve TKP'nin) ve onun dayandığı kitle hareketi temelinin daralmasıydı. Yaşanan, emekçi halk muhalefetinin o güne kadarki ikili gelişme çizgisinde köklü bir ağırlık değişimiydi. Emekçi halkın demokratik hak ve özgürlük istemlerinin belirlediği toplumsal muhalefet hareketine eşlik eden anti-faşist direniş, toplumsal muhalefet hareketinin temel gelişme ekseni konumunu kazanmıştı.

Bu değişim, 1973-77 yılları boyunca Türkiye solunu tanımlayan kargaşanın sona ermesini de beraberinde getirdi. Artık Türkiye'de tüm siyasal güçler faşist terör ve anti-faşist direniş ekseninde saflaşmaya başlamıştı. Ancak toplumsal muhalefet hareketinin temel gelişme ekseni halini alan anti-faşist mücadele çizgisinin devrimci bir çözüme kavuşturması gereken sorunlar da ağırlaşmıştı: Oligarşi açısından yaşanan kriz bir temsil krizinden bir rejim krizine doğru evrilirken, oligarşi ile halk arasındaki çatışmanın biçimi bir iç savaşa dönüşüyor; emperyalizm ve tekelci sermayenin anti-kriz politikalarının temel saldırı çerçevesi olgunlaşmaya başlıyordu.

Dipnotlar

* Narodnik: Çarlığa karşı mücadele veren ve bir tür köylü sosyalizmini savunan 19. yüzyıl anarşist akımı.

70'Lİ YILLAR: SOLDA İLK KÜMELENME

Devrim Dergisi, Sayı 9, Aralık 1997

12 Mart yenilgisinin ardından Türkiye solunda üç büyük küme oluştu. İlk iki kümeyi Sovyetler Birliği Komünist Partisi yanlıları ve Çin Komünist Partisi yanlıları oluşturuyordu. TKP, TİP ve TSİP birinci kümedeydi. TİİKP (Aydınlık), Halkın Kurtuluşu (daha sonra TDKP), Militan Gençlik (daha sonra Halkın Yolu) ve TKP-ML/TİKKO ikinci kümeyi oluşturuyorlardı. Üçüncü kümeyi ise, THKP-C'ye sahip çıkan gruplar oluşturuyordu.

SBKP yanlısı gruplar

Sovyetler Birliği'nin dünya devrimci hareketinin uluslararası merkezini oluşturduğunu ve Türkiye'de izlenecek devrimci siyasetin SBKP'nin uluslararası siyasetine tabi kılınması gerektiğini savunuyorlardı. '71 devrimci hareketi bu gerçeği dikkate almayan küçük burjuva maceracı bir hareket olduğu için yenilmişti. Dünya ve ülke analizleri, yöneldikleri politik taktik de bu yaklaşımlarıyla uyum içindeydi.

Bu gruplar sosyalizmin temel gelişme dinamiğinin ABD ile SSCB arasındaki çatışmada aranması gerektiği düşüncesindeydiler. SSCB'ye yöneltilen her türlü eleştiri ABD'nin ekmeğine yağ sürüyordu. Oysa Sovyetler Birliği ve müttefiklerinin uyguladığı sosyalizm modeli, izlediği uluslararası siyaset tümüyle doğruydu. ÇKP, SSCB'ye karşı tutumuyla emperyalizmin safına geçmişti. Türkiye'deki ÇKP yanlılarının bu nedenle MHP'lilerden hiçbir farkı yoktu.

Yine bu gruplara göre, Türkiye'deki siyasal rejim, kısıtlı bir burjuva demokrasisiydi. Sivil faşist hareket, ABD'nin faşist iktidar alternatifiydi. Faşizm aşağıdan yukarı tırmanıyordu.

Bu koşullarda sosyalistlerin temel görevi işçi sınıfı içerisinde sosyalizmin ajitasyonunu ve propagandasını yapmak ve işçi sınıfının ekonomik-demokratik mücadelesini örgütlemekti.

İktidarın barışçı yollarla ele geçirilebileceği konusunda kısmi görüş ayrılıkları bulunmasına karşın bu grupların tümü de kendilerini barışçı mücadele biçimleriyle sınırlıyorlar, her türlü militan mücadele pratiğini, "goşizm" ya da "anarşizm" olarak nitelendiriyorlar, provokasyona gelmekle suçluyorlardı.

Parlamentoda çoğunluk sağlayarak iktidarın ele geçirilmesi ("Sosyalizmin bayrağını parlamentoya dikelim!-TİP), CHP ile yapılacak bir ittifak aracılığıyla Türkiye'nin ABD'den koparılması ve SSCB'nin desteği ile sosyalizme yöneltilmesi (Kapitalist olmayan yoldan sosyalizme geçiş-TKP), uzun bir evrimci çalışma döneminin sonrasında ayaklanma yoluyla iktidarın ele geçirilmesi (TSİP) gibi devrim stratejilerini savunuyorlardı.

ÇKP yanlısı gruplar

Çin Komünist Partisi'nin uluslararası devrimci hareketin merkezi ve önderi olduğu konusunda hemfikirdiler. SSCB sosyal emperyalistti (yani kapitalizme geri dönmüş ve emperyalist bir ülke haline gelmişti) ve karşı devrim kampında yeralıyordu. SSCB yanlıları, sosyal emperyalizmin Türkiye'deki ajanlarıydılar ve sosyal-faşisttiler.[1] '71 devrimci hareketi, küçük burjuva maceracı bir hareketti. SBKP ve ÇKP arasında "orta yolcu" bir tutum takınmıştı ve ideolojik olarak işçi sınıfı ideolojisinden çok, küçük burjuva radikalizmine yakındı.

Bu grupların önemli bir bölümü Türkiye'deki rejimin faşist bir diktatörlük olduğunu ve sivil faşist hareketin, diktatörlüğün ikincil şiddet mekanizması olduğunu savunuyorlardı. Bu nedenle sivil faşist teröre karşı mücadele ikincil mücadele görevleri arasındaydı. Mücadele edilmesi gereken esas gücü, devletin resmi şiddet mekanizması oluşturuyordu ancak devrimciler henüz devletle açık ve doğrudan bir çatışmaya girebilecek subjektif koşullara sahip değillerdi. Bu nedenle yapılması gereken, işçiler içerisinde sosyalizmin ajitasyonunu ve propagandasını yapmak, işçi sınıfının sermayeye karşı kitlesel-militan mücadelesini örgütlemekti.[2]

Devrimin barışçıl yoldan gerçekleştirilemeyeceği konusunda hemfikir olmalarına karşın ÇKP yanlısı gruplar, izlenecek devrim stratejisi konusunda tam bir kafa karışıklığı içerisindeydiler. Sözde hemen hepsi "Halk Savaşı Stratejisi"ni savunuyorlar ama yine hemen hepsi '71

devrimci hareketinin stratejik yaklaşımını "sovyetik ayaklanma teorisi"nin kavramsal temelinden hareketle eleştiriyorlardı. Bu kargaşa, evrim ve devrim aşamaları arasındaki ayrım, silahlı mücadele karşısında tutum, işçi sınıfının önderliği gibi sorunlarda belirginlik kazanıyordu. Evrim ve devrim aşamalarının "diyalektik(!) olarak içiçe geçemeyeceğini", silahlı mücadelenin ancak düzenli ordularla yürütülebileceğini, işçi sınıfının fiili öncülüğü olmaksızın devrim olamayacağını, işçi sınıfının ideolojik öncülüğünü savunmanın küçük burjuva radikalizminden başka bir şey olmadığını savunuyorlardı.

THKP-C'ye sahip çıkan gruplar

THKP-C'ye sahip çıkan gruplar, kendi içlerinde "mücadeleyi THKP-C'nin kaldığı yerden sürdürmeyi" savunan (Acil), "THKP-C'nin savunduğu çizgi temelinde yeni bir devrimci hareket yaratmayı" savunan (Devrimci Gençlik) ve "THKP-C'nin stratejik görüşleri itibariyle sol ve sağ sapmalardan etkilendiğini" savunan ve "işçi sınıfı içinde çalışma"yı öne çıkaran (Kurtuluş) çevreler halindeydi. Bu gruplar, uluslararası sosyalist hareketin parçalanması karşısında, SBKP ya da ÇKP gibi bir uluslararası merkeze tabi olmayı reddediyorlardı.

Ancak bu noktadan itibaren bu gruplar arasında gerek dünya ve Türkiye analizi, gerek stratejik yaklaşım ve gerekse politik taktik açısından hiçbir birlik bulunmuyordu.

Acilciler '70 sonrasında emperyalizmin IV. Bunalım döneminin başladığını iddia ederlerken, Kurtuluş, THKP-C'nin bunalım dönemleri analizinin Lenin'in emperyalizm analiziyle çeliştiğini iddia ederek reddediyor, Devrimci Gençlik ise, Kesintisiz Devrim broşüründe çerçevesi çizilen emperyalizm analizini benimsiyor, III. Bunalım Döneminin sürmekte olduğunu savunuyordu.

Bu grupların tümü de, Türkiye'nin emperyalizmin yeni sömürgesi olduğunu ve egemen sınıfların oligarşik bir ittifak oluşturduğunu savunuyorlardı. Ancak Acilciler ve Devrimci Gençlik devletin "sömürge tipi faşist" bir karakter taşıdığı saptamasını yaparlarken, Kurtuluş emperyalizm çağında burjuva demokrasisinin tümüyle ortadan kalktığını yerine tüm dünyada "oligarşik" bir devlet aygıtının geçtiğini, Türkiye'de faşizmin aşağıdan yukarı tırmandığını savunuyordu.

Acilciler, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisini (PASS) uygulamak

için asgari bir örgütlülüğün yeterli olduğunu, öncü savaşının THKP-C'nin kaldığı yerden sürdürülmesi gerektiğini savunurlarken; Kurtuluş PASS'ın "sol sapma" olduğunu ileri sürüyor ve "Sovyetik Ayaklanma Stratejisi"ne özgü tezlerden hareketle (evrim ve devrim aşamaları içiçe değildir, "sun'i denge" kavramı sınıf mücadelesinin reddidir, işçi sınıfı devrimin fiili önderidir, bugün evrim aşamasındayız ...) işçi sınıfı içerisinde örgütlenmenin temel alınması gerektiğini savunuyor; Devrimci Gençlik ise devrimci bir parti oluşturulmadan PASS'nin uygulanamayacağını, temel görevin devrimci bir partinin yaratılması olduğunu ve bu görevin güncel politik-toplumsal çatışma içerisinde devrimci bir hareketin yaratılmasına yönelik bir mücadele sürecinde yerine getirilebileceğini savunuyordu.

Ulusal sorunda "ulusların kaderlerini tayin hakkı, tek devrimci süreç ortak mücadele, ortak örgütlenme" konusunda benzer görüşler savunulmasına karşın, Kurtuluş "Kürdistan'ın sömürge olduğunu, THKP-C'nin Kemalizm'i "küçük burjuva radikalizmi" olarak değerlendirmesinin Kürt sorununda şovenizmden kopulamamasına neden olduğunu savunuyordu. Buna karşılık Acilciler ve Devrimci Gençlik, Türkiye'nin emperyalizmin yeni sömürgesi olması nedeniyle Kürdistanı sömürgeleştiremediğini, Kürt ulusal sorununun yeni sömürgecilik siyasetinin bir parçası olarak ele alınması gerektiğini savunuyorlardı. Devrimci Gençlik, THKP-C'nin Kemalizm analizinin esas olarak doğru olduğunu ve zaten dönemin politik tartışma gündemi açısından bu analizin önemini kaybetmiş olduğunu, "nispi denge"nin bir tarafı olarak önem taşıyan Kemalistlerin tasfiye edildiğini, günün sorununun CHP ile devrimci hareket arasındaki ilişki sorunu olduğunu savunuyordu.

Dipnotlar

1 SBKP ve ÇKP yanlılarının birbirlerini "faşist" olarak tanımlamaları, sol-içi çatışmanın 70'li yıllardaki en önemli kaynağını oluşturmuştur.

2 Bu noktada "genel" bir tasvir yaptığımız için ÇKP yanlıları içerisindeki kimi farklı yaklaşımları ihmal ettiğimizi belirtmeliyiz. Örneğin ÇKP kampı içinde yeralan TKP-ML/TİKKO, kır (ve kısmen de) şehir gerillası yöntemleriyle devletle açık ve doğrudan bir savaşı örgütlemeyi temel alıyordu.

12 EYLÜL ÖNCESİ TÜRKİYE: İÇ SAVAŞTAN DARBEYE

Devrim Dergisi, Sayı 10, Ocak 1998

Toplumsal güçlerin iç-savaş ekseninde saflaşmaya başlamasıyla birlikte, devrimci hareketin çözüm bulması gereken sorunlar dizisi de farklılaşmaya başladı. Emekçi halk saflarında gelişen faşizme karşı birleşme ve dayanışma eğiliminin örgütlenmesi sorunu parti, cephe, devrim stratejisi ve devrimci iktidar sorunlarını somut sorunlar olarak gündeme getirdi. Bu gelişmeyle birlikte artık devrimci hareketin ideolojik gelişiminde yeni bir evreye, **netleşme** evresine girilmiş oluyordu.

Faşist terörün ve anti faşist direnişin ülke çapında yaygınlaşması karşısında Milliyet gazetesi başyazarı Abdi İpekçi dahi "iç savaş" saptaması yaparken, ideolojik kargaşa içerisindeki Türkiye solunda, Devrimci Yol dışında hiçbir grubun bu durumu saptamaya "yanaşmamış" olması, ideolojik-politik bir "basiretsizlik" olarak düşünülmemelidir. Bu olgu Türkiye solundaki bir gerçekliğin altını çizmektedir: 1978 Türkiye'sinde sınıflar mücadelesi içerisindeki nesnel konumu sınıf mücadelesinin canlı gerçekliğini kavramaya uygun tek devrimci grup Devrimci Yol'dur. Bu nedenle, Türkiye solunun bundan sonraki ideolojik-politik gelişimine damgasını vuran tartışmalar Devrimci Yol'la "diğerleri" arasındaki tartışmalar olmuştur.

Ama gerçekten "ideolojik" yollarla kaçabilmek olanaklı değildi. İç savaş koşulları, sol hareketin ÇKP-SBKP kutuplaşmasına ya da geçmiş devrimci hareketle kurduğu ilişkiye göre, yani sınıflar mücadelesi karşısındaki konumlanışın dışındaki ölçütlerle sınıflandırılmasının yerini antifaşist mücadele karşısındaki tutuma bırakmasını zorlamaya başladı. Sivil faşist teröre karşı savaşanlar-savaşmayanlar arasındaki pratik ayrışma, ideolojik mücadelenin ekseninde de köklü bir alt-üst oluşa neden oldu. Bir

önceki dönemin tartışma temalarının yerini, iç-savaş, cephe ve ulusal sorun tartışmaları aldı. Solun o güne kadarki saflaşma çerçevesi ciddi bir dağılmaya uğradı, zaman içinde bu hareketlerde yeni saflaşmalar ve bölünmeler yaşandı. SBKP kanadında, TKP içerisinden İşçinin Sesi, TSİP içerisinden TKP-B, TİP içerisinden Sosyalist Türkiye grupları doğdu. ÇKP kanadı ise ÇKP-AEP ayrışmasına paralel olarak "Üç Dünya Teorisi" ekseninde bölündü.[1] THKP-C kökenli hareketlerden Acilciler sovyetik ayaklanma stratejisine yönelerek pasifizm kampına dahil olurken bu gruptan ayrılan HDÖ ve (MLSPB ile Eylem Birliği'nin birleşmesiyle oluşturulan) Devrimci Kurtuluş anti-faşist mücadelede daha etkili bir konum kazanmayı hedefleyen bir askeri eylem çizgisine yöneldi. Anti-faşist mücadelenin görevlerini "ülke çapında örgütlenmiş merkezi bir devrimci hareket" olarak karşılamaya yönelen Devrimci Yol'da meydana gelen Devrimci Sol bölünmesinin kaynağında Devrimci Gençlik hareketinin gevşek ve federatif ilişkilerinden merkezi bir örgütlenmeye geçişin sorunları bulunuyor gibi görünüyorduysa da, bu ayrılığın temelinde de anti-faşist mücadele karşısındaki iki farklı siyasal tutumun bulunduğu daha sonraki gelişmelerle ortaya çıktı. Tüm bu ayrışmalar aynı pratik temel tarafından zorlanıyordu: devrimci hareketin anti-faşist mücadele temelinde yükselişi.

Sınıflar mücadelesinin güncel somut çerçevesini "iç savaş" kavramıyla tanımlayan Devrimci Yol, emekçi halk saflarında gelişen faşizme karşı birlik, dayanışma ve mücadele eğilimlerine devrimci bir doğrultu kazandırmak üzere "direniş komiteleri" önerisini ortaya attığında, anti-faşist cephe, devrimci parti ve devrimci iktidar sorunlarını somut sorunlar olarak tartışma gündemine sokmuş oldu.

Türkiye solunun geri kalan kesimlerinin, faşizmin saldırganlığı karşısında "kendilerini korumak" zorunda olmalarından ve siyasal eylemlerinin somut ağırlık noktasını zorunlu olarak faşizme karşı mücadelenin oluşturmasından ileri gelen pratik-politik konumlarıyla, ÇKP-SBKP tartışmasını temel alan ve '71 devrimci hareketine "alternatif" bir yaklaşım geliştirme çabasının belirlediği ideolojik konumları arasındaki çelişki, mevcut durumu kavramlaştırmada "körleştirici" bir etkide bulunuyordu. Devrimci Yol'un "iç savaş" saptaması karşısında Türkiye'de bir iç savaş yaşanmadığı, mevcut duruma iç savaş denilecekse bile bunun ancak "gerici bir iç savaş" olabileceği, bir iç savaştan söz etmenin "öncü savaşının reddi" anlamına geldiği türünden itirazlar yükseldi. Direniş komiteleri ve direniş cephesi önerisi ise bu önerinin ortada proletarya par-

tisinin bulunmaması nedeniyle "hayalci" bir öneri olduğu (Kurtuluş), öncü savaşından önce düzenin sınırlarını aşan kitlesel mücadele organlarının oluşturulamayacağı (HDÖ), kitleler henüz politik pasiflik içerisindeyken onları direniş komiteleri temelinde örgütlemenin yaygın kitle örgütlenmesini temel almak olduğu (Devrimci Sol) gibi eleştirilerle karşılaştı.

"İç savaş" saptaması ve "direniş komiteleri" önerisi üzerine soldan gelen eleştiriler, hareket noktalarındaki güdüklüklere karşın, Devrimci Yol'un Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi, öncü savaşı, parti, cephe ve iktidar anlayışı konularındaki görüşlerini netleştirme yolunda ilerlemesini sağlayan bir tartışma zeminini yine de oluşturdu.

Direniş komiteleri gerçekten de emekçi halk yığınları içerisindeki "kendiliğinden" bir eğilimin örgütlenmesi önerisiydi. Devrimci bir anlayış açısından bu onun bugün çokça sözü edildiği gibi "zayıf tarafını" değil, en güçlü yönünü oluşturuyordu. Çünkü ne proletarya partisi, ne de onun önderlik işlevi gökten zembille inmez. "Önderlik" sorununun çözümü, emekçi halk yığınları içinde gelişen devrimci eğilimlerin devrimci bir siyasi hat doğrultusunda yönlendirilmesine bağlıdır.[2]

"Devrimci öncü"nün örgütlenmesi demek olan proletarya partisi için de aynı şey geçerlidir. Tüm halk sınıflarını kendi önderliği altında biraraya getirecek kadrolara ve örgütsel cihaza sahip savaşçı bir parti, partileşme sürecinin başından itibaren doğru bir siyasi önderlik çizgisi izleyerek, halk yığınları içinde oluşan devrimci birikimleri örgütlemeye çalışarak, onun en önünde faşizme karşı doğru bir mücadele anlayışını hayata geçirerek, bu yolla geniş emekçi halk yığınlarıyla sağlam bağlar kurmaya ve pekiştirmeye çalışarak yaratılabilir. Öncü savaşını bütün emekçi halkın silahlı savaşına dönüştürebilecek niteliklere, öncünün eylemini yığınların eylemine doğru geliştirebilecek bağlantı kayışlarına sahip bir savaşçı partinin yaratılabilmesi, partileşme sürecinde toplumsal muhalefet eylemi içindeki devrimci çatışma biçimlerini geliştirmeyi, yaygınlaştırmayı ve örgütlemeyi esas alan bir mücadele pratiği içinde olmakla mümkün olabilir.[3]

Devrimci iktidar sorunu, "geleceğin" değil, günün sorunudur. Faşizme karşı mücadelenin, halkın demokratik iktidarını gerçekleştirme doğrultusunda bir devrim sorunu olduğu Türkiye'de, anti faşist mücadelenin cephesel organlarının halkın iktidar organlarının nüveleri olarak kavranılması gerekir.[4]

Devrimci strateji sorunu, somut siyasal çatışma içerisindeki devrimci

güçlerin ve devrimci hareketin gelişme çizgisi olarak ele alınmalıdır. Bu nedenle "öncü savaşı"nı faşizme karşı mücadelenin dışında ve ona alternatif bir politik mücadele biçimi olarak değerlendirmek, devrim stratejisini, devrimci hareketin somut gelişmesinin dışında tartışmaktan başka bir anlam taşımaz.[5]

Rejim Krizi, Açık Faşizme Geçiş Süreci ve Devrimci Hareket

II.MC hükümeti 5 ay iktidarda kaldıktan sonra yıkıldı. 1978 Ocak'ında kurulan Ecevit hükümetiyle birlikte faşist terör zincirlerinden boşandı. Faşistler Savcı Doğan Öz ve eleştirmen Bedrettin Cömert'i öldürdüler, Doç. Server Tanilli'yi vurdular, Yükseliş öğrencilerini arka arkaya iki kez bombaladılar, 16 Mart katliamını gerçekleştirdiler, otobüsleri, kahveleri taramaya başladılar, Malatya'da kent çapında kitle kıyımı denemesi yaptılar. Ecevit hükümeti IMF'nin dayattığı koşullara boyun eğerken, Sivil Sıkıyönetim uygulamasına geçerek orduyu devreye soktu. Sosyal demokrasi faşizme teslim oldu. Artık Türkiye açık faşizme doğru ilerliyordu. Devrimci Yol, iç savaş sürecindeki bu gelişme eğilimini daha başından gördü: "İç savaşı önleyeceğim diye ordunun devreye sokulması... daha ileri bir aşamada ordunun doğrudan bir şekilde aracılık edeceği açık faşist bir rejime geçişi sağlamaktan başka bir anlama gelmez."

Bu noktadan sonra adım adım açık faşizme doğru ilerlendi. 1978 Aralık'ında Kahramanmaraş katliamının ardından sıkıyönetim ilan edildi; Abdi İpekçi öldürüldü; Ecevit hükümeti düştü; Demirel hükümeti 1980 başında 24 Ocak kararlarını ilan etti, Tariş Fabrikası'ndaki işçi direnişine saldırdı, sıkıyönetimi yaygınlaştırdı, faşistler Çorum'da katliam girişimi yaparlarken Demirel hükümeti Fatsa'ya Nokta Operasyonu'nu düzenledi, Kemal Türkler öldürüldü, Mamak cezaevinde esir kampı uygulaması başlatıldı, sıkıyönetim sonrasında iyice hızlanan sivil faşist terörle resmi terörün işbirliği giderek gelişti ve 12 Eylül...

K. Maraş katliamının hemen ardından 1979 başında ilan edilen sıkıyönetimle birlikte Devrimci Yol, faşistlerin açık faşizm zorlamasının giderek güç kazandığını saptıyordu. Sivil faşist teröre karşı mücadele geniş halk yığınlarında kök salmaya başlamış, faşistlerle devrimci halk güçleri arasındaki mücadelede rüzgar artık tersine dönmüştü.

Ülkenin dört bir tarafında faşist saldırı odakları dağıtılıyor, direniş ko-

miteleri yaygınlaşıyordu. Faşizme teslim olan CHP hükümeti, hızla taban kaybetmeye başladı. Sosyal demokratlar faşizme karşı mücadele geliştikçe sağa kaymayı sürdürüyor, devrimcilere saldırarak anti-faşist mücadeleyle tüm köprülerini atıyordu. CHP'nin sağa savrulması karşısında, sosyal demokrat taban şiddetli bir tepki içerisindeydi.[6]

Sıkıyönetim baskısı altında yapılan 1979 ara seçimlerinde devrimciler, hükümeti protesto etmek ve seçimler sonrasında yoğunlaştırılacak olan faşist baskılara karşı direnişi güçlendirmek amacıyla tüm halkı "seçimleri boykot etmeye ve faşizme karşı direniş komitelerinde mevzilenmeye" çağırdı. 1 milyona yakın CHP seçmeni sandık başına gitmedi. CHP hükümeti istifa etti. Kurulan AP azınlık hükümeti, dışardan destekli bir III. MC hükümetiydi.

III. MC hükümetinin ilk adımı emekçilere karşı açık savaş ilanı, yani 24 Ocak kararları oldu. Ecevit'in deyişiyle bu kararlar "bir dikta rejimine oturmadan" uygulanamazdı. Demirel de bunun farkındaydı. Özellikle KİT'lerde faşist işgal ve kadrolaşma hareketlerine hız verirken, "vur emri"ni yürürlüğe sokarak devlet terörünün önünü iyice açtı. Sivil faşist terörle resmi devlet terörü her geçen gün biraz daha kaynaştı ve giderek sıkıyönetim terörü, emekçilere karşı saldırının asıl biçimi haline geldi. Sivil faşistler ise terör siyasetlerini artık tamamen bir darbe ortamı yaratma hedefine göre düzenlediler. Öte yandan hükümetin kurulmasının ardından ordunun verdiği açık faşist nitelikli "uyarı mektubu" ordunun politik bir güç olarak "resmen" devreye girmesi anlamına geliyordu.

III. MC hükümeti bir azınlık hükümeti olmasına karşın "iç güvenlik"le ilgili konularda CHP'de içinde olmak üzere düzen partilerinin hiçbirinin ciddi bir engellemesiyle karşılaşmıyordu. Bizzat Ecevit hükümete karşı muhalefet durumunda olmadıklarını söylüyordu. Bu durumda tekelci sermayenin "istikrarı sağlamak için" AP-CHP koalisyonuna gidilmesi önerisi aslında fiilen uygulanmakta olduğu için yeni bir şey getirmeyecekti. Hükümetin alternatifi olarak geriye tek seçenek kalıyordu: ordu eliyle yürürlüğe sokulacak açık faşizm.

Artık devrimciler, toplumsal güçler arasındaki devrimci saflaşmanın eksenini rejim krizi çerçevesinde ele almalı ve "açık faşizm yönelimine karşı mücadele" içinde geliştirmeliydi. Ama "iç savaş" halen bütün şiddetiyle sürüyordu ve toplumdaki gerçek siyasal saflaşmaya damgasını vurmaya devam ediyordu. Devrimci Yol, siyasal sürecin açık faşizm yönünde gelişmesi karşısında bir yandan resmi devlet terörüne karşı kitle di-

renişlerini yaygınlaştırma, ülkedeki bütün anti-faşist güçleri böylesi bir direniş platformunda biraraya getirme, diğer yandan ise anti-faşist mücadelenin güncel sorunlarını aşma açısından anlam taşımayan ve kitlelerin askeri bir darbe karşısında hayırhah bir tutum takınmasına neden olacak türde "sansasyonel" askeri eylemlerden ve orta sınıflara yönelik şiddet uygulamalarından kaçınmayı esas alan bir çizgiyi benimsedi.[7] Bu çizgiyle, sivil faşist teröre karşı mücadele içinde oluşmuş örgüt ve mücadele biçimlerinin açık faşizme karşı mücadele görevlerine göre dönüştürülmesi ve ülkedeki anti-faşist güçlerin ordu eliyle tezgahlanacak bir açık faşist rejime karşı hazırlanması hedefleniyordu.

Ancak, 12 Eylül öncesinde izlenen bu çizginin saptanılan amaçlara ulaşmak açısından yeterli olmadığı daha sonra görüldü. Giderek ön plana çıkan devlet terörüne karşı kitle mücadelesini yükseltmek için devrimciler ellerindeki bütün olanakları kullandılarsa da, (resmi-sivil) faşist güçlerle anti-faşist güçler arasındaki bir siyasal saflaşmanın sağlanması açısından fazlaca bir adım atılamadı, sivil faşist teröre karşı mücadele içinde oluşmuş örgüt ve mücadele biçimlerinin açık faşizme karşı mücadele görevlerine göre dönüştürülmesi tamamlanamadı.

Dipnotlar

1 ÇKP, dünyayı "ABD ve SSCB'nin oluşturduğu emperyalist ve hegemonyacı I. Dünya; Avrupa ülkeleri, Kanada vb.lerinden oluşan II. Dünya; Çin, Vietnam, Küba gibi sosyalist ülkeler ve tüm sömürge ülkelerden oluşan III. Dünya" olmak üzere üçe ayırıyor ve dünya çapındaki devrimci çelişkiyi I. Dünya ile III. Dünya arasındaki çelişki olarak tanımlıyordu. Temelini SSCB'nin "sosyal-emperyalist ve genç olduğu için de en tehlikeli emperyalist" olarak nitelendirilmesinde bulan, sınıf perspektifiyle ve dünyadaki gerçek süreçlerle hiçbir ilişkisi olmayan bu teoriden hareketle, ÇKP Angola'da Portekiz sömürgecilerini kovmak üzere olan Marksist MPLA'ya karşı Portekiz ve ABD'yle işbirliği içindeki UNITA'yı, Allende'ye karşı faşist Pinochet rejimini, Filistin halkına karşı Siyonist İsrail ve işbirlikçisi Mısır'ı destekleyebiliyordu. AEP, 1977 yılında "Üç Dünya Teorisi"ni "devrim perspektifini bir kenara bırakması" nedeniyle reddetti; ancak "sosyal emperyalizm" teorisini muhafaza etti.

2 "Parti-Cephe İlişkileri, Direniş Komiteleri ve Partileşme Süreci", Devrimci Yol, Sayı.16

3 Agy.

4 Agy.

5 "Direniş Komiteleri Konusundaki Tartışma, İki Farklı Devrim ve Mücadele Anlayışı Arasındaki Bir Tartışmadır", Devrimci Yol, Sayı.22

6 Ancak baskın eğilimi "sosyal demokrasiden koparak devrimci çizgiye yönelme" oluşturmuyordu. Aksine, bir iç savaş bıkkınlığıyla sosyal demokrat tabanın kaydadeğer bir bölümü, giderek askeri darbeyi meşru kabul eden bir eğilime girdi. Cumhuriyet gazetesinin darbe sonrasındaki tutumu, Ecevit'in cuntaya karşı muhalefet girişiminde yalnız kalması bunu kanıtlayan olgular olarak sayılabilir.

7 Bunun "yersiz" bir endişe olmadığı, '80 Mayıs'ında MHP GYK üyesi Gün Sazak'a yapılan suikastin tüm ülkede gerilimi yükseltmesine (faşist saldırılar bu dönemde sıçrama gösterdi, Çorum olayları meydana geldi) rağmen, anti-faşist halk saflarında coşkuyla karşılanırken, 1980 Temmuz'unda 12 Mart'ın "Balyoz Harekatı"nın "sivil başbakanı" Nihat Erim'in öldürülmesinin geniş kitleler içerisinde "ülkenin bir uçuruma doğru sürüklendiği" yaygarasının yankı bulmasına neden olan olaylardan biri olmasından anlaşılmaktadır.

DEVRİMCİ YOL'UN KISA ÖYKÜSÜ - I

Devrim Dergisi, Sayı 11, Mart 1998

Devrimci Yol, Türkiye'deki sınıflar mücadelesinin 73'den 80'lere uzanan dönemine damgasını vurmuş olan en güçlü ve etkili devrimci siyasal harekettir. Diğer yandan Devrimci Yol, özellikle 1973-80 dönemini yaşamamış olan genç kuşakların zihninde, ya solun bugünkü sorunlarının başlıca sorumlusu olan bir "günah keçisi" ya da güncel sorunların tümünü aşmış bir "ideal devrimci hareket" olarak yeralmaktadır. 1973-85 dönemine ilişkin ayrıntılı ve bilimsel tarih çalışmalarının olmadığı koşullarda, Devrimci Yol çoğunlukla yalnızca kulaktan dolma bilgilerle ve olumlu ya da olumsuz önyargılarla tanımlanmaktadır. Elbette, gerçekte herkesin kabul edebileceği "nesnel bir tarih" yoktur. Her tarih anlatımı, ne kadar gerçek olgulardan oluşursa oluşsun bir "seçme"dir. Sorun herkesin kabul edebileceği bir "nesnel tarih" anlatmak değil, ihtiyaç duyulan olgusal bilgi açığının giderilebilmesine katkıda bulunmaktır. Bu nedenle, kendimizi Devrimci Yol tarihinin önemli bulduğumuz belli başlı olgusal-politik unsurlarıyla sınırlıyoruz.

"Devrimci Yol" hareketi, esas olarak Devrimci Gençlik grubu adı altında etkinlik gösteren ve görüşlerini o güne dek "Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı Devrimci Gençlik" adlı siyasi dergide ifade eden devrimci gençlik çevreleri tarafından, 1977 yılının bahar aylarında oluşturuldu. Bu nedenle, gençliğin devrimci eylemini ülke çapında örgütleme görevini önüne koyan Devrimci Gençlik grubunun 1977'ye kadarki mücadelesi, Devrimci Yol tarihinin ön dönemini ifade eder.

1974 sonrasında faşist terör yaygınlaşırken ideolojik gıdasını 12 Mart öncesi sol hareketlerin mirasından alan öğrenci gençliğin örgütlenme girişimleri hız kazandı.

Üniversitelerdeki ilk devrimci gençlik örgütlenmeleri olan ve 1974'te kurulan Ankara Demokratik Yüksek Öğrenim Derneği ve İstanbul Yük-

sek Öğrenim ve Kültür Derneği hemen her eğilimi içerdiler ve gençlik hareketleri içerisindeki ideolojik kargaşa nedeniyle, birer "şemsiye" örgütü olmanın ötesine geçemediler.

Yeni gençlik derneklerinin kuruluş sürecinde, THKP-C'ye sempatiyle bakan ve sivil faşist saldırılar karşısında aktif bir anti-faşist mücadele çizgisini örgütlemeye yönelen devrimci gençlerin oluşturduğu gruplar öne çıktılar. Genel olarak "Cepheciler" olarak adlandırılan bu kesim içerisinde, Ankara'da "sağ cepheciler", İstanbul'da "Kurtuluş grubu" olarak anılan devrimci gençlik çevreleri, belirgin bir ağırlık sağladılar.

Her iki grubun üzerinde örgütlendiği ortak bir temel vardı: Faşistlerin üniversitelere ve öğrenci yurtlarına yönelik saldırılarını uygun araçlarla ve hazırlıklı bir biçimde karşılamak, saldırganları saldırı merkezlerinde etkisiz hale getirmek ve bunun için militan topluluklar oluşturmak. Bu dönemde öğrenci dernekleri, tehdit altınaki gençlerin birlikte hareket etme gereksinimini karşılayan kitlesel örgütlenmelerdi. "Birlikte hareket", gruplararası ittifaklara değil, faşist saldırganlık karşısında aynı konumda bulunan ilerici gençlik kitlesini tanımlayan siyasal ilkelere göre örgütleniyordu. Anti-faşizm, anti-emperyalizm ve anti-şovenizm.

Ne "şebekesi olan herkes" derneğe alınıyor ne de ilerici gençlik kitlesinin herhangi bir kesimini dışlayan özel bir baraj oluşturuluyordu. Birer ilerici öğrenci birliği niteliğinde olan dernekler kitle temeline dayanarak örgütleniyorlardı. Bu kitlesel özellikler, daha sonra Devrimci Gençlik'i oluşturacak devrimcilere, kitleyi esas alan bir demokrasinin, kitle örgütlenmesinde başlıca yöntemlerden birisi haline getirilmesi deneyimini kazandırdı. İlerici gençliğin anti-faşist bir kitle hareketi halinde örgütlenebilmesi için, faşist saldırganlık karşısında yerine getirilmesi gereken özel görevler vardı. Bu durum, THKP-C'ye sempati duyan devrimci gençler arasında kurulan özel siyasal ilişkilerin de pratik temelini oluşturdu. Geçmiş devrimci deneyimlerden devralınan çalışma alışkanlıkları, ilişki biçimleri ve değerler, devrimci gençler arasında oluşan özel siyasal ilişkilerin harcını yarattı. Her devrimci dünyayı, toplumu ve kendisini devrimci bir düşünsel çerçeveye bağlı olarak değerlendirebilme yeteneğine sahip olmak; hayatının tümünü devrimci politik mücadelenin gereksinimlerine göre düzenlemek; gereken güvenlik önlemlerini bilmek ve uygulamak; içerisinde çalıştığı kitle ve yoldaşları karşısındaki sorumluluklarını bireysel yaşamının ayrılmaz bir parçası haline getirmek için çabalıyordu. Dev Genç'in anti-faşist mücadelenin öncü kadrolarının örgütü

haline gelebilmesini sağlayan temel, bu pratik içerisinde oluştu.

1975 ilkbaharındaki ilk siyasi temasların ardından sonbaharda yayınlanmaya başlayan Devrimci Gençlik dergisiyle birlikte, bu çizgide hareket eden devrimci gençlik çevreleri ortak bir siyasal platform oluşturdular. Platform, Ankara ve İstanbul dışındaki birçok kent ve liselerdeki devrimci gençlik grupları tarafından benimsendi. Ancak bu gevşek bir platformdu. Oluşturucuları ülke çapında bir devrimci gençlik siyaseti yaratmayı önlerine koysalar da, platformu benimseyen tüm devrimci gençlik inisiyatiflerini içine alan merkezi bir örgütlenme henüz ortada yoktu. Her bir gençlik inisiyatifi kendi bulunduğu alanı örgütleyen bağımsız yerel örgütler durumundaydı.

Devrimci Gençlik'ten Devrimci Yol'a

1975-76 öğrenim yılıyla birlikte sivil faşist terör I. MC hükümetinden aldığı güçle hız kazandı. Sivil faşist terör, egemen sınıflarla halk arasındaki çelişkinin politik biçimi, faşist teröre karşı aktif direniş çizgisi oligarşi ile halk arasındaki devrimci siyasal saflaşmanın temel ekseni olarak belirginleşmeye başladı.

Sivil faşist terörü gelip geçici bir olgu olarak gören ya da anti-faşist kitle hareketini bir devrim dinamiği olarak kavramayan birçok grubun tersine, aktif bir direniş çizgisi izleyen Devrimci Gençlik, bu saldırılar karşısında militan savunma biçimlerini daha etkili bir biçimde örgütlemeye başladı. Okullarda faşistlerle devrimciler arasında çatışmalar çıkmaya, faşist saldırılar, kayıp verdirilerek püskürtülmeye çalışılıyordu.

I. MC hükümetinin faşist-polis-idare işbirliğinde somutlanan faşistleştirme politikası etkisiz değildi. 1975-76 öğrenim yılı içerisinde Ankara'da ve İstanbul'da bazı okullar ve öğrenci yurtları faşistlerin işgali altına girdi. Bu durumun oluşmasında doğrudan devlet desteğinin yanısıra, Halkın Kurtuluşu ve Militan Gençlik gibi grupların okulların boşaltılmasına yolaçan "boykot" politikaları da etkili oldu. "Boykot" politikası anti-faşist kitle hareketinin örgütlenmesini, faşizme ve düzene karşı mücadelenin ikinci dereceden bir görevi olarak kavrayan bir yaklaşıma sahipti. Bu yaklaşımların tersine Devrimci Gençlik, okullardaki faşist işgalleri kırma ve okullarda aktif bir savunma çizgisi izleme politikasından taviz vermedi. Faşist işgal tehdidi altındaki okullarda ve yurtlarda, saldırılara karşı etkili güvenlik önlemlerinin alınması, faşist saldırı üslerinin sürekli baskı altında tutulması Devrimci Gençliğin başlıca sorunuydu. İlerici-devrim-

ci öğrencilerin faşist işgal altındaki okullara silahla güvence altına alınmış kortejlerle topluca gidiş gelişleri, faşist işgal güçlerini yerinden sökmeye yönelik kadro eylemleri ve kitlesel kampanyalar, Devrimci Gençlik tarafından örgütlendi.

ODTÜ-ÖTK deneyimi

ODTÜ'deki gençlik mücadelesi ODTÜ-DER'in kurulması ile birlikte büyük bir ivme kazandı. Faşistler okuldan atıldılar ancak okul rektörlükçe kapatıldı. Jandarma işgali altındaki ODTÜ'de 6 ay süren ve öğrencilerin büyük bir bölümünün okulu terketmeden yürüttükleri boykot ve tüm Ankara'yı kapsayan kampanya sonucunda rektörlük Öğrenci Temsilcileri Konseyi'nin (ÖTK) kurulmasını ve yönetime katılmasını kabul ederek okulu öğrenime açmak zorunda kaldı. Hemen tüm ÖTK temsilcilikleri ODTÜ-DER listesinin adayları tarafından kazanıldılar.

Bu dönemde ODTÜ'de yaratılan ÖTK deneyimi, diğer öğrenci derneklerinden farklı bir çalışma tarzının değil, bu tarzın tüm üniversite yaşamını kapsamasının bir ürünüdür. ÖTK, ODTÜ'nün faşistlerden arındırılması ve okula yönelik iktidar planlarının, kitlenin bütünü nezdinde başarısızlığa uğratılması pratiğinden doğdu. Dönemin tüm ilerici öğrenci dernekleri, bulundukları okullarda aynı amaçlar için mücadele ettiler. ODTÜ'nün farkı bu kısmi amaçlara tüm üniversite çapında ulaşılmış olmasıdır. Okulun faşistlerden arındırılması ve ODTÜ-DER'in tüm kitle tarafından tek meşru kitlesel öğrenci örgütü olarak tanınması, ODTÜ öğrencilerinin bir bütün olarak anti-faşist bir güç haline gelmesi demekti. Anti-faşist kitle hareketinin bütün bir üniversite düzlemindeki örgütlü gücünü temsil eden ÖTK, bu gücü üniversitede yeni ve devrimci bir yaşamı örgütlemenin de kaynağı haline getiren pratikler yarattı. Anti-faşist mücadele üniversite öğrenimini özgürleştiren bir içerik kazandı.

Ancak sivil faşistlerin saldırganlıkları da sürüyordu. 8 Nisan'da faşistlerin Ankara SBF'ye yaptıkları baskında devrimci öğrenci Hakan Yurdakuler'i öldürmesinden sonra polisle yaşanan kitlesel çatışma ve iki öğrencinin polisçe öldürülmesi, devrimci gençlik hareketinin esas olarak militan bir anti-faşist kitle hareketi haline geldiğinin somut göstergeleriydi. Devrimci Gençliğin Devrimci Yol'a devrettiği mirasın ağırlıklı bölümünü ise bu pratikler içinde netleşen iki temel ilke oluşturdu. Birincisi "kitleleri faşizmin karşısına bir kale gibi dikmek" ve bir devrim dinamiği olarak örgütleyebilmek için, faşist teröre karşı mücadeleyi, bir kitle se-

ferberliği halinde yürütmek. İkincisi, faşist saldırı tehdidi altındaki kitleleri, saldırıyı bertaraf edebilecek bir tarzda örgütlemek ve teçhizatlandırmak; buna öncülük edecek kadrolara örgütlü ve disiplinli hareket yeteneğini, teknik bilgiyi ve donanımı kazandırmak. Yani "en geniş kitle çalışması içinde en dar kadro çalışması"nı yürütmek.

1976 sonbaharında Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonu'nun kurulması, ülkenin her yerindeki anti-faşist gençlik mücadelelerini tek bir örgütsel çerçeve içinde birleştirmeyi hedefledi. Örgütlenmede atılan bu ileri adım, gençliğin anti-faşist direnişindeki bir sıçramayla birlikte gelişti. "Tüm yurtseverler okullara" şiarıyla birçok okuldaki işgaller şiddetli çatışmalarla kırıldı, işgal girişimleri boşa çıkarıldı.

Okullardan gecekondulara antifaşist direniş

Oligarşinin I. MC hükümeti boyunca hız kazanan iç savaş siyaseti, Devrimci Gençlik'in sivil faşist terör karşısındaki direnişinin emekçi halk içerisinde yaygın bir yankı bulmasını da beraberinde getirdi. Büyük kentlerin gecekondu mahallelerine ve Anadolu'nun çeşitli kentlerine doğru yayılan faşist saldırılar karşısında halkın çeşitli katmanlarından gelen ileri-ci genç insanlar, Dev Genç'in aktif direniş çizgisi etrafında örgütlenmeye başladılar. Üniversitelerde yürütülen anti-faşist mücadeleler içerisinde üniversite öğrencileri, okul ya da yurtlarının bulunduğu bölgelerde faşistlerin gücünü kırmak üzere "kitle kampanyaları" biçiminde mahalli çalışmalar yürütüyor, tatil dönemlerinde memleketlerine dönen öğrenciler amatör siyasal çalışmalar yapıyor ve büyük kentlerin gecekondu semtlerinde yaşayan devrimci öğrenciler mahallelerinde de çalışıyorlardı. Bütün bu çabalar gecekondularda gelişen anti-faşist direnişin mayalanmasında etkili oldu.

Ama esas önemli etken Devrimci Gençliğin üniversitelerde yürüttüğü anti-faşist mücadenin ülke çapında "kurucu" bir örnek niteliği kazanması ve çeşitli toplumsal muhalefet alanlarında kendisini çoğaltması olmuştur. Bu kurucu çalışma, faşist terörün yaygınlaştığı yoksul mahallelerde ve özellikle de Alevi-Sünni nüfusun dengede olduğu Anadolu kent ve kasabalarında, "sola" eğilim gösteren kitlenin direnme gereksinimlerine karşılık oluşturdu.

Devrimci Gençlik, işte bu ihtiyacın kendisine yöneldiği bir siyasal odak olarak öne çıktı. Devrimci Gençlik hızla kendi hareket sınırlarının dışına taşmaya başladı.

Devrimci Gençliğin halk içinde bulduğu bu karşılık, ağırlıkla gençlik hareketi içerisinden gelen devrimci kadroların ülke çapında ve halkın bütün kesimlerini kucaklayan bir devrimci hareketi örgütlemeye yönelmelerinin pratik temelini oluşturdu. Devrimci Yol hareketi bu temel üzerinden gelişti.

Devrimci Gençlik mücadelesinin siyasal örgütlenmesini sağlayan kadrolar, 1976 sonbaharından itibaren, devrimci hareketin çeperini gençlikten halkın bütününe doğru genişletmenin sorunlarını tartışmaya başladılar. Emekçi halkı faşizme karşı mücadelenin devrimci yoluna yöneltmek ve bu çalışma içerisinde işçi sınıfının öncü-savaşçı partisini oluşturmak amacıyla merkezi bir örgütlenmeye gitmek gerektiği konusunda görüş birliği oluşturuldu.

"Partileşme Süreci" kavramı bu ikili görevin tek bir süreç içerisinde kaynaştırılmasının teorik-politik ifadesiydi. Bu görevi önlerine koyan devrimciler arasındaki ideolojik birliğin genel çerçevesini oluşturmak üzere Devrimci Yol Bildirgesi'nin hazırlanmasına girişildi. Bildirge sözkonusu kadrolar arasındaki bir dizi tartışmanın sonrasında 1977'nin Nisan ayında yayınlandı. Ardından 1 Mayıs'ta Devrimci Yol dergisi yayınlandı.

"Faşizme karşı mücadelenin devrimci siyasetini merkezi bir örgütlenmeyle halkın bütün kesimlerine götürmek" için, çeşitli kentlerde bulunan devrimci ilişkileri merkezileştirmek ve çeperlerini genişletmek üzere çalışmalara girişildi.

Devrimci Gençlik'ten Devrimci Yol'a dönüşümün ilk büyük siyasal sorunu da bu noktada ortaya çıktı.

DEVRİMCİ YOL'UN KISA ÖYKÜSÜ - II

Devrim Dergisi, Sayı 12, Nisan 1998

Devrimci Gençlik hareketinin temsil ettiği siyasal çizgiyi halkın bütün kesimleri arasında örgütlemeyi önlerine koyan devrimciler, "Devrimci Yol" adı altında etkinlik göstermeye başladılar. Bu isim tesadüfi değildi. Devrimciler, Türkiye devriminin güncel saflaşmasının "faşizme karşı mücadele" sorunu etrafında biçimlendiğini savunuyorlardı. Devrimci siyaset kendisini reformist, revizyonist ve oportünist siyasetlerden, faşizme karşı mücadelenin devrimci yolunu temsil eden bir siyaset olarak ayırdetmeliydi. "Devrimci Yol", "faşizme karşı mücadelenin devrimci yolu"ydu. Reformistler ve oportünistler faşizme karşı mücadeleyi devrimci hareketin merkezi sorunu olarak görmüyor, halkın dolaysız ve aktif direnişini temel almıyorlardı. Devrimci hareketin, anti-faşist direniş savaşının örgütlenmesi içerisinde gelişeceğini savunan Devrimci Yol'un pratik politik süreçte beliren ayırdedici çizgileri şunlardı:

1. Devrimci güçlerin birliği sorunu "sosyalistlerin birliği sorunu" değil, "faşizme karşı mücadelede birlik" sorunudur. 2. Devrime önderlik edecek partinin yaratılması sorunu, faşizme karşı devrimci mücadele siyasetinin pratik örgütlenme süreciyle elele gelişen bir ideolojik netleşme sürecinde çözülecektir. 3. Oligarşi ile halk arasındaki çatışma, halk güçlerinin ancak Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'ne göre hareket ettirilmesi halinde halkın zaferiyle sonuçlanacaktır. Bu nedenle, (öncünün savaşını halkın savaşına dönüştürmeye yetenekli bağlantı kayışlarını da içine alan) öncü-savaşçı bir partinin yaratılması görevi, devrimcilerin temel siyasi görevidir. Mücadelenin diğer bütün görevleri, bu temel siyasal görevle ilişkisi içinde ele alınmalıdır.

Bildirge ile ilan edilen politik platformun ilk pratik örgütlenme adımını, devrimciler arasındaki ilişkilerin, saptanan politik hedef uyarınca yeniden düzenlenmesi oluşturdu. Büyük kentlerin yoksul mahallelerinde ve Anadolu'nun çeşitli kentlerinde belirmeye başlayan faşizme karşı di-

reniş ve dayanışma eğilimlerinin örgütlenmesi başlıca hedef olarak ele alındı. Yoksul mahallelerde ve etnik köken/mezhep açısından çeşitlilik gösteren birçok ilde, faşist terör karşısında ortaya çıkan direnme eğilimi, Devrimci Gençlik'in izlediği politikayı bir üst-kimlik haline getiren yaygın bir gruplaşmayla birlikte gelişiyordu. Devrimci Gençlik birçok bölgede, antifaşist direnişin ana grubunu oluştururken, egemenlik ve sömürü ilişkilerine karşı yürütülen mücadelelere de etkin biçimde katılıyordu. Anti-faşist mücadeleyle gerici toplumsal egemenlik ilişkileri ve sömürüye karşı mücadele içiçiçe geçiyor; anti-faşist halk eylemi, devrimci toplumsal hareketin bir gelişme biçimi haline geliyordu.

Devrimci Yol, bu siyasal dinamizmi, "ülke çapında örgütlenmiş merkezi bir devrimci hareket"e dönüştürmek üzere, gençlik mücadelesinin yarattığı devrimci kadroları yoksul mahallelerdeki anti-faşist mücadelenin siyasal örgütlenmesine yöneltmeye başladı. Anadolu'nun çeşitli kentlerinde, genellikle kendiliğinden ortaya çıkan Devrimci Gençlik gruplarını da, merkezi bir siyasal hareketin ilişkileri içerisinde örgütlemeye girişti.

Bu girişim, üniversitede ve taşrada kendiliğinden bir süreçte gelişmiş olan yapılanmaların direnişiyle karşılaştı. Bu direniş Devrimci Sol ayrılığında kendisine ideolojik-siyasal bir karşılık da buldu. Devrimci Sol'un, Devrimci Yol'a yönelttiği eleştirinin merkezinde, "anti-faşist direnme savaşı çizgisinin Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi ile çeliştiği" savı bulunuyordu. O güne dek "THKP-C'nin savunulması/reddedilmesi" ikilemi üzerinden gelişen ideolojik-teorik tartışma düzlemi, Devrimci Gençlik militanlarının çoğunlukla "anti-faşist direnme savaşı" ile "suni denge, silahlı propaganda, öncü savaşı gibi kavramlarla tanımlanan Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi" arasında, açık ve olumlu bir bağlantı kurabilmelerini güçleştiriyordu. Bu ideolojik belirsizlik, gerçekte iki ayrı devrim ve örgütlenme anlayışının ayrışması olan Devrimci Yol-Devrimci Sol ayrılığının, "güven" ilişkilerinin belirlediği "örgütsel" bir ayrılık olarak yaşanmasını ve "hizipçilik" tartışmasının, ayrışmanın merkezine yerleşmesini beraberinde getirdi.

Oligarşinin izlediği iç savaş siyaseti, "anti-faşist direnme savaşı" çizgisini, giderek halkın ilerici kesimlerinin yaygın ve canalıcı sorununu oluşturan "faşist terör" karşısındaki tek somut, gerçek ve etkili savunma anlayışı haline getirdi. Devrimci Yol'un örgütlenmesi de, "aktif direniş" çizgisinin halkın tüm kesimleri içinde örgütlenmesi pratiği olarak gelişti. Stratejik sorunlara ilişkin "kavramsal" tartışmalardan hareketle geliştirilmeye çalışılan "aktivizm/pasifizm" ikileminin, gerçek hayatta bir karşılığı kalmadı. Ancak bu tartışma, "anti-faşist direnme savaşı" çizgisinin temel kavramları olan "iç savaş, direniş komiteleri, birleşik direniş

cephesi" ile "Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi" kavramı arasında olumlu bir bağlantının kurulmasını sağlayan "ideolojik bir netleşme" sürecinin de pratik temelini oluşturdu. "Anti-faşist direnme savaşı" çizgisi, faşist teröre karşı mücadelenin halkın kendi özgücüne dayanan aktif direniş yöntemleri temelinde örgütlenmesini öngörüyordu. Faşist terör sorununun çözümünde halkın aşağıdan ve devrimci eylemini esas alan bu çizgi, "faşist güçlerle emniyet güçlerini karşı karşıya getirme" ya da "CHP ile oluşturulacak ulusal demokratik bir cephe hükümeti aracılığıyla mevcut devlet aygıtını kullanarak faşist tırmanışı durdurma" gibi politikalarla açık bir karşıtlık içindeydi. Reformistlerin faşist terör karşısındaki "ittifak" siyaseti, oligarşinin (anti-faşist olduğu varsayılan) temsilcilerinin bir kesimiyle birliği temel almasına karşın, Devrimci Yol'un ittifak siyaseti, anti-faşist halk güçlerinin birliğini temel alıyordu. Reformist "ittifak" siyaseti anti-faşist birliğin yukardan aşağıya oluşturulmasını ve mevcut devlet aygıtının ele geçirilmesini hedefliyordu. Devrimci Yol'un siyaseti ise, halkın faşist teröre karşı "aşağıdan" hareketine dayanan, "aşağıdan yukarı" birlik politikasını esas alıyordu. Bu birlik, doğası gereği mevcut toplumsal egemenlik ilişkileriyle ve devletle açık bir karşıtlık oluşturuyordu. Bu nedenle faşist teröre karşı mücadele süreci, özünde mevcut devlet aygıtının yıkılması süreciydi. Kısacası reformistlerin siyaseti oligarşi ile emekçiler arasında yukardan aşağı bir uzlaşmayı, Devrimci Yol'un siyaseti ise halkın aşağıdan yukarı, kendi devrimci iktidarını kurmasını öngörmekteydi.

Ancak halkın özgücüne dayanan aktif direniş çizgisi, halkın kendini koruma refleksleriyle yetinen bir direniş çizgisi de değildi. Çünkü anti-faşist direniş eğilimi, ideolojik-politik bakımdan burjuvaziden mutlak anlamda bağımsız bir eğilim değildi. Halk içindeki anti-faşist direniş eğilimlerini ortaya çıkarmak, yaygınlaştırmak ve bu eğilimi örgütleyerek onun devrimci özünü genel bir bilinç haline getirmek, devrimcilerin göreviydi. Devrimcilerin "öncülüğü" ve "önderliği" halkın faşizme karşı mücadelesinin başarıya ulaştırılmasında kritik bir yer tutuyordu.

Bu nedenle, direnme savaşının devrimciler açısından "partileşme süreci" bağlamında ele alınması, "faydacılık" ya da "kendiliğindenciliğin" ürünü değildi. Aksine, anti-faşist mücadelenin örgütlenmesi sürecini, öncünün örgütlenmesi ve önderliğin yetkinleştirilmesi açısından değerlendiren bu yaklaşım, devrimci sınıfları ve öncüsünü doğru bir biçimde biraraya getiren bir "iktidar perspektifi"nin ürünüydü.

Devrimci Yolcuların oluşturdukları siyasal örgütlenmeler, herşeyden önce, yaygın faşist teröre karşı aktif direniş biçimlerini ortaya çıkarmayı ve uygulamayı önlerine koydular.

Bu direniş basit bir biçimde, faşist saldırı merkezlerine yönelik suikast ve sabotajlarla sınırlı değildi. Bu yöntemlerin yanısıra tüm halkı aktif bir direniş örgütlenmesinin parçası haline getirmeyi hedefleyen yöntemler kullanıldı. Gece, geç vakitlerde silahlı küçük gruplarla yapılan yazılama ve afişlemeler, yoksul mahallelerin merkezlerinde kısa aralıklarla gerçekleştirilen ve yine silahlı gruplarla güvence altına alınan korsan gösteriler, devletin denetimi dışındaki bir hareket alanında, düzen dışı bir yaşam biçiminin temellerini attı. Alevi-sünni ayrımına dayanan faşist terör karşı mücadelede, ezilen mezhep ve halk kitlesi içinde beliren gerici eğilimleri faydacı bir yaklaşımla değerlendirmek yerine, mezhepçiliğe ve milliyetçiliğe karşı mücadele edildi. (Dönemin birçok sol grubunun kitlesinde yerel, etnik, mezhepsel özellikler ayırdedici bir ağırlık taşırken Devrimci Yol'un kitlesel profilinin üç aşağı-beş yukarı Türkiye toplumunun bileşimini yansıtmasında bu özelliğin belirleyici bir rolü vardır.) Halkın devrimcileri "özel muhafız kıtası" olarak görmesini önlemek ve devrimcilerin halkla ilişkilerini siyasal bir ilişki haline getirmek amacıyla, geniş bir yoksul halk tabanını anti-faşist savunma örgütlenmesine dahil edecek araçlar geliştirildi. Nöbet tutulan mahallelerde, tüm anti-faşist bireyler nöbet sisteminin sürekliliğinin sağlanması için seferber edilmeye çalışıldı. Ayırdedici özelliklerden birisi de bu seferberliğin zorlamaya değil, gönüllülüğe dayandırılmasıydı. Gönüllülük, direnişe katılan halkı devrimcileştirmenin zorunlu bir koşulu olarak görüldü. Bazı sol grupların halktan zorla para ve malzeme toplamaya, zorla kepenk kapattırmaya yönelmeleri karşısında Devrimci Yol, "halkla ilişkide zor kullanmaya" açıkça karşı çıktı; halkı ve devrimcileri, halk içerisinde zor kullanan "sol" örgütlere karşı mücadeleye çağırdı.

Anti-faşist Direniş Komitelerinin üzerinde yükseldiği somut temeli işte bu genel seferberlik hareketleri yarattı. Faşist terör karşısında savunma gereksinimi duyan halk kitlesinin anti-faşist bir birlik haline gelmesinde ve devrimci bir nitelik kazanmasında, bu gönüllü seferberlik etkili bir temel oluşturdu.

Halk kitlelerinin aktif direniş çizgisi içerisinde örgütlenmesi, gerçekte halkın siyasal zorunun örgütlenmesi anlamına geliyordu. Faşizme karşı mücadelede şiddete dayalı mücadele biçimlerinin temel alınması, mücadelede yeralan insanların gündelik yaşantısının da yeni bir temele göre örgütlenmesini zorunlu hale getirdi. Halkın faşizmin karşısına bir "kale" gibi dikilebilmesi için, mevcut toplumsal egemenlik ilişkilerinin gündelik yaşamdaki temellerinin değiştirilmesi zorunluydu.

Bu noktada belli başlı üç ayrı çözüm tarzından sözedilebilir. Birincisi, halkın faşizme karşı direniş eğilimlerinin kendiliğinden temelini mut-

laklaştıran çözüm tarzıdır. Bu tarz, faşısı terörün "yıkıcı" sonuçlarına gösterilen ilkel tepkileri esas alır. Halk içerisinde, ezilen ulusa/mezhebe özgü milliyetçi, mezhepçi kültür ögelerinin yüceltilmesi; serseri unsurlara dayanan sivil faşist çetelerin temsil ettiği ahlaki çürüme ve yozlaşmaya karşı, (eşitlik, özgürlük, evrensellik idealleri açısından bir o kadar zararlı olan) "geleneksel değerler"in yüceltilmesi gibi yaklaşımlar, bu tarzın somut biçimleridir. İkincisi, faşizme karşı mücadelenin "askeri" yönünü mutlaklaştıran çözüm tarzıdır. Bu tarz, militarist "ordu-millet" kültürünü, "genel kurmayını" değiştirerek yeniden üretir. Bu yaklaşıma göre askeri mücadeleye katılma ve destek verme, anti-faşist halk güçlerinin gündelik yaşamının biçimlendirilmesinde tek ölçüttür. Bu tarz, devrimciler örgütünün ve önderliğinin fetişleştirilmesine dayanan militarist-hiyerarşik bir toplumsal ilişkiler dizisinin yaratılmasını beraberinde getirir. Halk, ancak devrimcilere tabi kılındığı ölçüde devrimci bir toplumsal-politik konum kazanır. Üçüncüsü, faşizme karşı mücadelenin gereksinimleri ile "halk içinde devrim"i bütünleştiren çözüm tarzıdır. Bu çözüm tarzı, faşizme karşı direnme eğilimini ortaya çıkarma ve genelleştirme inisiyatifini, devrimci bir toplum yapısının üzerinde yükseleceği somut temeli kurma çalışmasıyla birlikte ele alan bir yaklaşımın ürünüdür. Eşitlik, özgürlük ve evrensellik gibi değerlerde ifadesini bulan bu somut temel, halk içerisindeki gerici (eski topluma özgü) eğilim, alışkanlık ve ilişkilere ve devrimci hareket içerisindeki yanlış (sömürücü nitelikteki yönetici sınıflara özgü) eğilimlere karşı sistematik bir mücadeleye dayanılarak inşa edilecektir. Bir savaş, dayandırıldığı toplumsal temeli devrimcileştirdiği ölçüde devrimci bir savaştır. Devrimcilerin, halkın en geniş kesimlerinin faşizme karşı aktif direnişini örgütleme çabası, halkı devrimcileştirmeyi ve devrimcilerin öncülük ve önderlik kapasitesini yetkinleştirmeyi hedeflemiyorsa, bu çabanın basit bir "sağ-sol çatışması"nın ötesine geçebilmesi de olanaksızdır.

Devrimci Yol'un "Direniş Komiteleri" anlayışı, bu üçüncü çözüm tarzına karşılık düşer. Elbette Devrimci Yol'cuların politik çalışmasında diğer iki yaklaşım tarzına özgü eğilimler de olmuştur. Ancak, bu eğilimlere karşı sürekli bir mücadele yürütülmüştür.

1978 ortalarına gelindiğinde "Devrimci Yol, ülke çapında örgütlenmiş merkezi bir devrimci hareket"ti. Hareketin bütün parçaları birimler halinde, devrimci kadrolar hiyerarşik bir bütünlük içinde örgütlenmişti. Örgütlenmenin ana gövdesi, "politik ve askeri liderliğin birliği" ilkesine göre oluşmuş, sorumluluk alanları tanımlanmış komitelerden oluşuyordu. Siyasi örgütlenme aynı zamanda askeri örgütlenme, siyasi kadrolar, aynı zamanda askeri kadrolardı.[1]

1977 yılından itibaren faşist teröre karşı direniş eğilimleri hızla yaygınlaşırken Devrimci Yolcular halka, faşist teröre karşı direnilmeksizin hiçbir toplumsal istemin savunulamayacağını, faşist teröre karşı direnişle halkın yerel ve genel çıkarlarının savunulması arasında bir ayrım bulunmadığını pratik olarak gösteriyorlardı.

Devrimci Fatsa Belediyesi, Devrimci Yol'un bu anti-faşist mücadele anlayışının üzerinde yükseldi. Demirel'in "Fatsa'da meydana gelen olay, Fatsa Cumhuriyeti olayıdır. Orada devlet yoktur. Henüz Fatsa'nın başındayız. Kökünde Kızıldere vardır. Bu mesele yarım bırakılamaz. Bırakılırsa yüz Fatsa çıkar" dediği; Kenan Evren'in 12 Eylül darbesini yaptıktan sonra "Şimdi biz bu kürsüden konuşmuyor olsaydık, Fatsa'dakiler konuşuyor olacaktı" dediği Fatsa.

Elbette Fatsa'ya ilişkin bu nitelemeler ciddi bir abartı içeriyordu. Yaşananları bir tür "Komün" olarak değerlendirmek doğru değildi. Fatsa'da faşist teröre karşı birleşmiş bir halk ve bu halka dayanarak örgütlenmiş bir Devrimci Fatsa Belediyesi vardı. Devrimcilerin Fatsa Belediyesini ele geçirmesinden sonra "dört yılda yapılamaz' denilen sokaklar, "Çamura Son" kampanyasıyla bir hafta içinde yeniden düzenlendi. Kadınların çabalarıyla 400 profesyonel kumarcının bulunduğu ilçede kumar son buldu. Sağdan soldan bulunan parçalarla eski bir itfaiye aracı çalışır hale getirildi. Karadeniz'deki tüm küçük üreticileri ağır bir sömürü altında tutan tefecilerin yüksek faiz sömürüsü son buldu. Karaborsa önlendi. İstif edilen yağlar, istifçilerin depoları açılarak halk komiteleri eliyle dağıtıldı. 7'den 70'e herkesin katıldığı halk şenlikleri düzenlendi. Nüfusu 10 bin dolayında olan Fatsa'da, halk komitelerinin çalışmalarına 5 binin üzerinde insan katıldı. Kısacası yeni bir ahlak, yeni bir kültür, yeni bir üretim örgütlenmesi, yeni bir siyasal yönetim tarzının filizleri parlak bir biçimde ortaya çıktı.

"Belediye" gibi, son derece kısıtlı bir yerel yönetim aygıtının, 9 ay gibi çok kısa bir sürede bu denli kapsamlı bir toplumsal değişim sürecini başlatabildiğine inanmak güçtür. Gerçekten de Fatsa'daki bu gözalıcı gelişme sürecinin başlangıcına belediye başkanlığı seçiminin alınmasını koymak da doğru değildir. Devrimci Fatsa Belediyesi'ne giden yol, Devrimci Gençlik (ve daha sonra Devrimci Yol) militanlarının faşist teröre karşı dişediş mücadelesiyle hazırlanmıştır. Demirel'in isabetle söylediği gibi Fatsa'nın "kökünde Kızıldere vardır". 60'lı yılların sonlarında ilçedeki etkin TİP örgütünün önde gelen militanları THKP-C'ye katılmışlar ve 1971 Mayıs'ında THKP-C içerisinde ortaya çıkan sağ sapmaya karşı Mahir Çayan'ın yanında tavır almışlardı. Ünye Radar üssünün basılması eylemi Fatsa'daki THKP-C örgütlenmesinin katkısıyla gerçekleş-

ti. Kızıldere katliamı operasyonunda Fatsa'lı devrimcilere yönelik kitlesel bir terör kampanyası yürütüldü. 12 Mart sonrasında, yerel egemenler (tefeciler, trolcüler, kumarhane sahipleri), ilçedeki "sol" kitle temelinin yeniden hareketlenmemesi için, MC iktidarlarının kılavuzluğu altında MHP ve Ülkü Ocakları şubelerini açmışlar, dizginsiz bir sivil faşist terör kol gezmeye başlamıştı. Bütün bu koşullar altında Fatsa'lı devrimciler, devrimci hareketi yeniden yaratmak üzere halk içinde devrimci çalışmayı sürdürdüler. 1977'de Fatsa Halkevi Başkanı Kemal Kara'nın faşistler tarafından öldürülmesiyle birlikte, Fatsa halkı Devrimci Yolcuların önderliğinde faşist teröre karşı topyekün bir mücadeleye girişti. Faşist terör odakları etkisiz hale getirilirken tefeciliğe, karaborsaya, trolcülere karşı mücadele de yükseltildi. 1979 yılına gelindiğinde faşistler Fatsa'yı terketmek zorunda bırakılmıştı. Fatsa'nın faşistlerden temizlenmesi mücadelesi, Fatsa halkı içerisinde devrimci-demokratik, dayanışmacı bir kültürü de yaygınlaştırdı. Fatsa halkı için eşitliği, özgürlüğü, kardeşçe dayanışmayı, sömürüye ve zulme karşı hakkı ve adaleti temsil eden Fatsalı devrimciler, elde ettikleri bu toplumsal-politik konumu, 1979 yerel seçimlerinde, Fikri Sönmez'i belediye başkanlığına aday göstererek bir adım daha ileri taşıdılar. Seçim sürecinde, daha sonra halk komitelerine dönüşecek olan kitlesel örgütlenme temeli de yaratıldı. Devrimciler, o güne dek sağlamış oldukları kitlesel politik desteğe dayanarak devrimci bir yerel yönetim örgütlenmesine giriştiler.

Devrimci Fatsa Belediyesi'nin üzerinde yükseldiği anti-faşist halk direnişi bir "istisna" değildi. Fatsa, başta bölgedeki ilçeler olmak üzere, Anadolu'daki birçok anti-faşist direniş merkezinde yeni bir yerel yönetim anlayışının hayata geçirilmeye çalışılmasını beraberinde getirdi. Fatsa deneyimi, yalnızca "devrimci belediyecilik"le sınırlı bir olgu da değildi. Fatsa belediyesi devrimci bir halk hareketinin yerel yönetim alanındaki ifadesiydi. Bu gerçek, ilçenin Nokta operasyonuyla resmi ve sivil faşist güçlerce işgalinden sonra daha açık bir biçimde kendisini gösterdi. Gerçekte 12 Eylül faşist terörünün bir provası olan Nokta operasyonunun ardından devrimci Fatsa halkı dağlara çekildi. Operasyon süreci boyunca asker, polis ve faşistlerle girişilen çatışmalarda otuz şehit veren, resmi ve sivil faşist güçlere otuziki kayıp verdiren devrimci Fatsa halkı, kısa bir süre içinde ilçe merkezini kuşatma altına aldı. Direnişin ilerlemesi ancak 12 Eylül darbesiyle durdurulabildi. Darbenin ardından Karadeniz'de örgütlenmeye çalışılan kır gerillasının en önemli kitle desteklerinden biri, yine Fatsa'dan geldi. Bütün bunlar, anti-faşist direnişin yerel yönetim aygıtını da içine alacak tarzda örgütlenmesi ve devrimci bir yolla derinleştirilmesinin ürünleriydi.

Anti-faşist direniş yalnızca devrimci bir "halk hareketi"nin temelini oluşturmakla kalmadı, yavaş yavaş yeni ve devrimci bir işçi hareketi de filizlenmeye başladı. Yeniçeltek Direnişi, faşist teröre karşı mücadele ile sömürüye karşı mücadelenin nasıl kopmaz bir bütün oluşturduğunu gösteren ilk deneylerden biriydi. Amasya'dan Çorum'a kadar uzanan bir bölgede bulunan Yeniçeltek kömür işletmelerinde çalışan maden işçileri Yeraltı Maden-İş sendikasında örgütlendiklerinde, karşılarında işveren, faşistler ve devletin cephesini buldular. Öncü işçilerin işten çıkarılmasıyla başlayan direniş üç cephede birden sürdürüldü. İşveren, işten çıkardığı işçilerin yerine köylerden aldığı her işçinin devrimci olduğunu farkettiğinde "işten çıkarmayla direnişi kırma" politikası iflas etti. Devrimci Yolcular, Suluova'nın köylerinde yürüttükleri çalışmalarla işverenin işten çıkardığı her devrimci işçinin yerini bir başka devrimci işçinin almasını sağlamışlardı. Faşistler, Yeraltı Maden-İş Suluova şubesini tararlarken işçilerin elinden güçlükle kurtuldular. Saldırılar, sendika genel başkanı Çetin Uygur ve iki devrimci mühendisin taranmasıyla sürdü. Devrimci Yolcuların yürüttükleri kampanyayla bölgedeki sivil faşist saldırı odakları dağıtıldı. İşyerindeki direnişin yönlendirilmesi ve köylülerin direnişle dayanışması işyerinde ve köylerde kurulan işyeri ve köy komiteleriyle sağlandı. Komitelerde elde ettikleri deneyim, işçilere ve köylülere, ekonomik mücadele ile faşizme karşı mücadelenin ayrılmaz bütün oluşturduğunu ve bu mücadelenin yalnızca devrimci yöntemlerle sürdürülebileceğini gösterdi. Direnişin her adımı işçiler tarafından kararlaştırıldı ve iki aylık bir direnişle işveren masaya oturmak ve "işçi denetimi"ni de içeren bir toplu sözleşmeyi imzalamak zorunda bırakıldı. Toplu sözleşme görüşmeleri, alışılageldiği gibi işveren ve sendika temsilcileri arasında değil, işçilerin tamamının katılımıyla gerçekleştirildi. 12 Eylül'ü grevde karşılayan Yeniçeltek işçilerinin yargılandığı Yeniçeltek Devrimci Yol davasındaki 800 sanığın çoğu işçiydi. Yeniçelteğin devrimci işçileri ve çevre köylerin devrimci köylüleri, 12 Eylül işkencehanelerinde örnek bir direniş sergilediler. 12 Eylül sonrasında yaşadıkları tüm baskılara karşın, Devrimci Yolcuların gerilla gruplarına destek oldular. Benzer deneyimler, Aşkale maden ocaklarında, Artvin orman köylerinde, Hekimhan ve Divriği direnişlerinde de yaşandı.

1980'de kurulan III. MC hükümeti ile birlikte KİT'leri hedefleyen faşistleştirme operasyonları karşısında ortaya çıkan işçi direnişlerinde Devrimci Yol'un aktif direnme anlayışı güçlü bir karşılık buldu. İskenderun Demir Çelik'den Çukobirlik ve Tariş'e dek birçok işletmedeki operasyonlar karşısında, reformist ve revizyonistlerin politikaları iflas etti. Direnme eğilimindeki işçiler arasında Devrimci Yol'a dönük yoğun bir il-

gi başladı. Devrimci Yolcular faşistleştirilmeye çalışılan bütün işletmelerde anti-faşist işçi direnişinin örgütlenmesi için çalıştılar. Direniş komiteleri, işçi mücadelelerinde de yaygınlaşmaya başlıyordu. İşçi hareketinde gelişen bu devrimci eğilim, DİSK'in 1980'deki 7. Kongresi'nde, 11 devrimci sendikanın oluşturduğu devrimci sendikal platformun ortaya çıkmasının temelini yarattı. Faşizme karşı mücadele görevlerini üslenmekten kaçınan reformist yönetimi protesto ederek Genel Kurulu terk eden devrimci sendikalar, 12 Eylül sonrasındaki tek devrimci işçi inisiyatifini örgütlemeye giriştiler. Yeraltı Maden-İş, Devrimci Sağlık-İş, Deri-İş ve Nakliyat-İş'in oluşturduğu bu inisiyatifte yeralan devrimci sendikacılar, 12 Eylül faşizmine karşı direnişi örgütlemek üzere çalıştılar. Deri-İş Genel Başkanı Kenan Budak bu çalışmalar sırasında öldürüldü; diğer devrimci sendikal önderler tutuklandılar.

Fatsa ve Yeniçeltek, Devrimci Yol'un anti-faşist mücadelede izlediği kitle çizgisinin somutlandığı karakteristik örneklerdir. Devrimci Yol bu mücadele çizgisini halkın bütün kesimleri içerisinde ve ülkenin her yanında belirgin bir başarıyla örgütledi. 1979'un sonlarına gelindiğinde, oligarşinin "sağı birleştirerek siyasi istikrarı sağlama" siyaseti iflas etti. Bu iflasta, halkın yükselen direnişi belirleyici bir rol oynadı. Anti-faşist halk direnişinin örgütlenmesinde en büyük rolü üslenen Devrimci Yol bu dönemde sol içinde tartışılmaz bir üstünlük sağladı. Türkiye sol hareketi içerisinde reformistlerin ve revizyonistlerin hegemonyası kırıldı. Devrimciler, 69-70 döneminin on yıl sonrasında yeniden, halkın oligarşiye karşı eyleminin ana gücünü oluşturdular. Bu üstünlük, oligarşinin açık faşizme geçişi zorlayan taktikleri karşısında, halkın devrimci alternatifini örgütleme görevinin Devrimci Yol'un omuzlarına yüklenmesini beraberinde getirdi.

Bu görevin belli başlı unsurları şunlardı: 1. Açık faşizme karşı, silahlı mücadele temelinde açık ve doğrudan bir mücadeleye öncülük ve önderlik edebilecek bir partinin yaratılması 2. Halkın kitlesel anti-faşist örgütlenmeleri içerisinde gelişen ve Devrimci Yolcular tarafından örgütlenmeye çalışılan Silahlı Direniş Birlikleri'nin bir Direniş Cephesi'nin temeli haline getirilmesi için gereken öncü inisiyatiflerin alınması 3. Ağırlıkla kent ve kasaba merkezlerinde gelişen anti-faşist direnişin kırsal alanlara kaydırılabilmesi için gereken hazırlıkların yapılması 4. Açık faşizm alternatifine karşı cuntaya karşı olan tüm demokratik güçlerin devrimci-demokratik nitelikte alternatif bir politik platform oluşturması için biraraya getirilmesi.

Devrimci Yol 1979'un sonlarından başlayarak 12 Eylül 1980'e dek bütün bu görevleri yerine getirmek için iradi bir çaba gösterdi. Merkezi ve bölgesel sorumlularla düzenlenen toplantılar; Devrimci Savaş Bir-

likleri ve Devrimci İstihbarat Teşkilatı'nın kuruluşu; ülkenin bütün bölgelerinde kırsal kesimlerde yapılan silah ve mühimmat yığınağı; kır gerillası için hareket güzergahlarının saptanması; günlük Demokrat gazetesinin çıkarılması ve anti faşist güçlerle açık devrimci-demokratik bir kitlesel politik mücadele platformunun oluşturulmasına yönelik kampanyalar ve diğer girişimler bu çabaların belli başlılarıydı.

Ancak bütün bu çabalar amaçlanan sonuçlara ulaştırılamadı.[2] Bu nedenle Devrimci Yolcular 12 Eylül faşizmine karşı ellerindeki bütün araçlarla direnmeye çalıştılarsa da güçlü bir direniş hareketi örgütleyemediler. Yine de 1980-85 yılları arasında dört yılı aşkın bir süre Devrimci Yolcular ağırlıkla kırsal alanlarda silahlı varlıklarını sürdürebildiler, cuntaya ve işbirlikçilerine karşı küçük çaplı eylemler gerçekleştirebildiler. Bütün bu dönem boyunca, 70'li yıllardaki aktif direniş hareketlerinin Direniş Komitelerine dönüştürülebildiği yerlerdeki halk, gerilla mücadelesine karşı sempati ve umutla yaklaşmayı sürdürdü. 70'li yıllarda aktif direniş yöntemiyle oluşturulan kitle temelinin, devrimci öncünün eylemini halkın eylemine dönüştürmeyi sağlayabilecek bir niteliğe sahip olduğu bu süreçte görüldü.

Dipnotlar

1 Ancak örgütlenmenin alt birimleri için geçerli olan bu yapısal özellik, merkezi birimlere doğru gidildikçe zayıflıyordu. Bu durumun yarattığı "bürokratik tehlike" görülmüş ve "Pembe Broşür" adı verilen bir yazıyla bir mücadele başlatılmışsa da, mücadele yalnızca "bölge örgütleri"ne kadar uzanan bir alanda başarı sağlayabildi.

2 Bu başarısızlığın nedenleri sonraki sayılarımızda ayrıntılı olarak tartışılacaktır.

EKLER

Yayın politikamız (Kurtuluş)

•

Çıkarken (İşçilerin Sesi)

•

Bir adım ileri

•

Çıkarken (Devrim)

DEVRİMCİ YOL
SAYI 13 15 Ocak 1978
500 Kuruş
HALKIN İKTİDARI KENDİ GÜÇLÜ KOLLARIYLA KURULACAKTIR

DEVRİM İÇİN SAVAŞMAYAN SOSYALİST

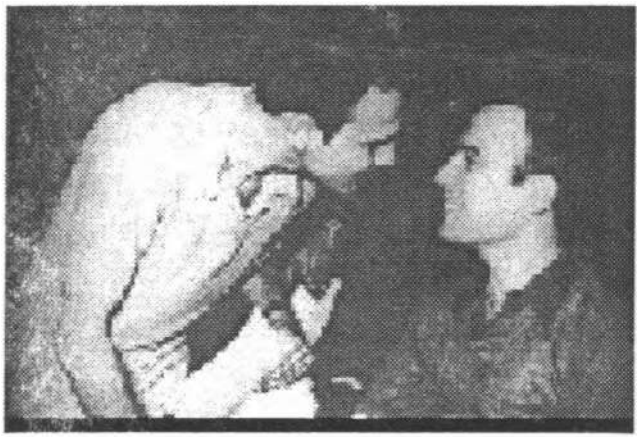

TEK YOL DEVRİM

YAYIN POLİTİKAMIZ

Kurtuluş Dergisi, Sayı 1, 15 Mart 1971

27 Mayıs hareketi ile birlikte, reformist burjuvazi ile finans oligarşisi arasında kurulan nispi denge Türkiye'de sınırlı da olsa bir demokratik ortam yarattı.

Bu sınırlı demokratik hakların çerçevesi içinde sol, belli ölçülerde legalite kazanarak, açılıp gelişti. Bu sınırlı demokratik ortam bir yandan solun gelişmesini sağlarken, öte yandan da solun içersinde revizyonizmin ve küçük-burjuva sosyalizminin gelişmesine ve kök salmasına maddi bir temel teşkil etti. İşte TİP pasifizmi bu zemin üzerinde, yayılma imkanı buldu. TİP pasifizmi karşısında, Mihri Belli revizyonizminin solda devrimci bir alternatif olarak güç kazanmasının en önemli nedeni, yine bu ortamdır.

1966'lardan sonra, Türkiye'deki sınıflar mücadelesinin şiddetlenmesine paralel olarak, bilimsel sosyalizmin temel klâsiklerinin süratle Türkçe'ye çevrilmesi, soldaki sisleri dağıtmaya başladı.

Bilimsel sosyalizmin temel eserlerinin Türkçe'ye çevrilmesi, sosyalist teoriyi ülkemizdeki bir avuç solun entellektüelinin zihni idmanı olmaktan çıkarmıştır. Böylece ülkemizde sosyalist teori mücadelenin gerçek militanlarının savaşına eylem kılavuzu olarak maddi bir güç haline gelmiştir. Bu durum, ve özellikle son üç yılda hızlanan ve keskinleşen sınıf mücadelesi ile birlikte proleter devrimciliğin cesaret, atılganlık ve coşku isteyen bir meslek haline gelmesi, soldaki pasifistlerin, revizyonistlerin ve devrim hokkabazlarının niteliğini hızla ortaya koymaya başladı.

Sınıflar savaşının giderek keskinleşmesi, ülkemizdeki ekonomik, politik ve sosyal krizi iyice şiddetlendirdi. Öyle ki, bugün toplumun bütün kesimleri, eskisi gibi yaşamamak istemeleri bir yana, patlamaya hazır volkan gibi, bir kıvılcım beklemektedirler.

Toplumun bütün kesimlerini sarsmaya başlayan bu devrimci kasırga, genç militanlara devrim arenasında sadece kendilerinin kaldığını gösterdi. Bu esen kasırga, devrimci kavganın çeşitli kesimlerinde fedakârca dövüşen genç militanların benliğinde, bilincinde ve kalbinde derin değişiklikler yaptı; her çeşit feodal ve ataerkil ilişkileri parçaladı. Hayat, devrimci pratiğin içindeki işçi, köylü, öğrenci militanları bir araya getirdi. Böylece, Leninizm temelleri üzerinde, devrimci yoldaşlığın oluşturduğu, kelimenin geniş anlamı ile proleter devrimci bir örgüt doğdu. Bu örgüt, Türkiye'deki karşı-devrim cephesinin bütün baskı, şiddet ve cebrini göğüsleyerek kırsal alanlardan fabrikalara, üniversitelere kadar, bütün kesimlerdeki devrimci mücadeleyi yönlendirme gayretleri içinde olanların örgütüdür.

İşte KURTULUŞ gazetesi, bu örgütün, ideolojik ve politik yayın organıdır.

Bu hareket, revizyonizmin uzun yıllar etkin olduğu bir ortamda yeşermiş, gelişmiş ve güçlenmiştir. O yüzden işler ne kadar sıkı tutulursa tutulsun başlangıçta, şu veya bu ölçüde, bu ortamın izlerini içinde taşıyacaktır. Tersini düşünmek idealizmdir. Bu kalıntılar, savaş içinde, savaşıla savaşıla atılacaktır.

Bugün, ülkemizde, revizyonizmin etkinliğini çeşitli alanlarda görmek mümkündür. Mesela, sosyalist aydınlar için ayrı seksen sayfalık bir aylık dergi, "orta seviyede" olanlar için haftalık onaltı sayfalık bir dergi, işçi ve köylü kitleleri için de bir kitle gazetesi çıkarma, revizyonist bir yayın politikasının ifadesinden başka birşey değildir.

Emperyalizmin işgali altında olan, dolayısıyla halk savaşının zorunlu bir durak olduğu ülkelerde sosyalistlerin temel mücadele metodları, politikleşmiş askeri savaş metodudur. Bu metodu, temel metod olarak alanların devrimci yayın politikası bu olamaz.

Bu yayın politikası, halk savaşına yan çizen, dergicilik ve gazeteciliği temel alan revizyonistlerin politikasıdır. Bu yayın politikasının temeli, dergi etrafında örgütlenme düşüncesine dayanır. Büyük şehirlerde yayınlanan bir dergi etrafında örgütlenme ve bunun aracılığıyla parti örgütlenmesine geçme, revizyonist bir örgütlenme anlayışıdır. Kırlardan şehirlere doğru bir rota takip edecek olan halk savaşının zorunlu durak olduğu ülkelerde devrimcilerin örgütlenmesi bu şekilde olamaz!

Ayrıca bu yayın politikası, çeşitli bakımlardan yanlıştır.

Bir kere, kitleler, kitle organı, vs. ile bilinçlenmezler. Kitleler, savaş

içinde, pratik içinde öncünün yakacağı kıvılcımla bilinçlenirler, örgütlenirler. Devrimci yayın politikasında böyle uydurma bir kitle organı anlayışı yoktur.

İkinci olarak, entelektüele ayrı dergi, işçiye köylüye ayrı dergi, devrimci bir anlayışın ürünü değildir. Bu olsa olsa, emekçi kitlelerine yukardan bakan aydın düşüncesinin ürünü olabilir. Mesela, işçilere hitap eden Iskra'da sosyalizmin en karmaşık meseleleri rahatlıkla tartışma konusu yapılmıştır.

Geçmişte KURTULUŞ olarak biz de aynı hatayı işledik. Bu konuda kendimizi eleştiririz. Bundan böyle, KURTULUŞ gazetesi, bizim ideolojik ve politik görüşümüzü kitlelere iletecektir. KURTULUŞ'un bu niteliğe kavuşmasıyla birlikte (yani bundan böyle Dev-Genç'in yayın organı olan) İLERİ ideolojik ve politik organ olarak ayrıca çıkmayacaktır. Çünkü Dev-Genç hareketimizden bağımsız ayrı bir örgüt değildir. Dev-Genç, hareketimizin kitlevi gençlik örgütüdür. Dolayısıyla, hareketimizin ideolojik ve politik organı KURTULUŞ gazetesi, Dev-Genç'in de görüşlerini dile getirmektedir. Bir eylem örgütü olan Dev-Genç bundan böyle tabanıyla organik bağlantısını (yazılı olarak) Merkez Yürütme Kurulunun çıkardığı İleri bültenleriyle yürütecektir.

Biz, emperyalizme karşı aktif mücadeleyi savunuyoruz. Politikleşmiş askeri savaş metodunu, temel mücadele biçimi olarak kabul eden bizler, bu savaşı asgari bürokrasi ile yürüteceğiz. Asla kırtasiyeciliğin bataklığına yuvarlanmayacağız. Tek bir ideolojik ve politik organla kitlelere görüşlerimizi ileteceğiz. Ayrıca kitlelerin ekonomik ve demokratik mücadelelerine, bölgesel meselelere ilişkin olarak, onlara bilgi götüren, somut meselelerine ışık tutan KURTULUŞ özel sayıları çıkartılacaktır. Devrimci pratiğe ışık tutan uzun araştırmalar ve teorik, ideolojik polemikler ve çeviriler KURTULUŞ Yayınevi'nin çıkaracağı broşürlerle yürütülecektir.

KURTULUŞ

ÇIKARKEN

İşçilerin Sesi Gazetesi, Sayı 1, 1 Mayıs 1989

Ülkemizde, emperyalizmin güdümünde gelişen kapitalizm, 1946'lardan sonra aldığı yeni biçimle, kısa sürede milyonlarca işçi yarattı. Bu oluşum süreci, işçi sınıfının kendiliğinden sınıf olma ve 1970'lerde kendisi için sınıf olmaya yönelme sürecidir.

Bugün Türkiye işçi sınıfının büyük bir bölümü sendikasız ve sigortasızdır. 12 Eylül koşullarının da etkisiyle işçi sınıfının ekonomik-demokratik örgütlenmesi ve mücadelesi büyük ölçüde sınırlıdır. Üstelik sarıuzlaşmacı devlet sendikacılığının ve sendikal mücadeleyi daraltan eğilimlerin işçi sınıfı üzerindeki etkinlikleri azımsanamayacak boyuttadır. İşçi sınıfının ekonomik demokratik talepleri ya hiç karşılanmamakta ya da burjuvazinin şu veya bu kesiminin çıkarları ve istekleri doğrultusunda karşılanmaktadır.

Diğer yandan, işçı sınıfı ideolojik olarak her türden burjuva ideolojisinin kontrolü altındadır. Bu nedenle işçi yığınları faşist demagojiye, reformist aldatmacalara ve revizyonist hayallere tümüyle açıktır. Emekçi halkların onurlu kavgasıyla ulusal değerler haline gelmiş değer ve özlemlerin yerine çürümüş ve kişiliksiz, onursuz bir topluma özgü değerler devletin resmi ideolojik motifleri olmuştur.

Bu sonuçları oluşturan temeldeki eksiklik ise, işçi sınıfının bağımsız siyasi örgütlenmesinin henüz gerçekleşmemiş olmasıdır. Bu durum bugünün koşullarında başta egemen sınıfların ve onun tertip ve saldırısına açık bir durum yaratmaktadır. İşçi sınıfı kendisine yönelen bu gelişmelere karşı hazırlıksız, örgütsüz ve savunmasız durumdadır.

Devrimci sendikal yapının (Sınıf ve kitle sendikasının) yaratılması doğrultusunda bulundukları birimde, fabrikalarda, işyerlerinde mücadele verenler, işçi sınıfının bu olumsuz durumunu, genellikle birbirinden bağ-

lantısız, büyük ölçüde kendiliğinden ve eksikler taşıyan bir mücadele sürdürerek aşmaya çalışmaktadırlar.

Devrimci sendikal yapının yaratılması doğrultusunda mücadele verenler bu olumsuz durumu aşmak zorundadırlar. Bunun için sınıfın genel mücadelesini temel alan örgütlü, programlı, disiplinli bir çalışmayı hayata geçirmenin koşullarını yaratmak doğrultusunda bilinçli ve kararlı bir mücadele sürdürmelidirler. Bugün bazı anlayışların, işçi sınıfının dışında DİSK'i yeniden yaratma, Türk-İş'te birleşme ve bu bünyede yöneticilerin değiştirilmesi gibi gündemler belirlemeye çalışması, işçi sınıfının özgücüne güvensizliğin değişik ifadeleridir.

Bağımsız yeni sendikal örgütlenmeler için de aynı şeyleri söylemek mümkündür. Bu önermeler, sınıfın dışında ayrı bir platformda tartışmalarının sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Sınıftan yana olan kişi ve düşünceler çözümlemelerini sınıfın dışında değil, sınıfın içinde ve onlarla birlikte aramalıdır.

İşçi sınıfının kendi özgücünün ve deneyimlerinin yaratacağı örgütsellik, sınıfın kendi sorunlarına sahip çıkan, sorunların çözümüne direkt katılan ve yarattığı ilişki ağlarında kendi önderlerini çıkaran bir nitelik taşıyacaktır.

Bugün sorunların dolaysız yaşandığı alanlardan, sorunları yaşayanlardan yola çıkmak gerekmektedir. Yani işçilerden ve emekle sermaye çelişkisinin en keskin yaşandığı işyerlerinden. Bu somutlukta yaratılacak örgütsellik, sınıfın kendisi için sınıf olma bilinciyle, söz ve kararın gerçek anlamda işçilerde olduğu, üretenlerin yönetme yeteneklerinin geliştirildiği Devrimci sendikal yapının nüvesi niteliğindedir.

Bu sendikal örgütsellik, 75-80 sürecinde yaratılan devrimci sendikal mücadele ve örgütlenme anlayışının ürünüdür. Filiz şeklindeki Devrimci sendikal yapılar, DİSK'in (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu) 7. erken genel kuruluna verdikleri bildiride sınıfın sendikal örgütlenmesi, mücadelesi ve birlik sorunundaki acil görevleri belirtmişlerdir. 12 Eylül sonrasında sendikal platformdaki bu dağınıklık ve örgütsüzlüğün temel nedeni bu acil görevin yerine getirilmemesinden kaynaklanmaktadır. 75-80 döneminde devrimci sendikal yapının yarattığı örgütlenme ve mücadele şiarı günümüze ışık tutmakta, bugünün kendi koşullarına has böylesi bir örgütselliğin yaratılmasının önemini göstermektedir. Bu bakış açısı, devrimci sendikal örgütselliğin yaratılması doğrultusundaki mücadelede, işçi sınıfının bugün karşılaştığı teorik ve pratik sorunların çözümünde aydınlatıcı olacaktır.

İşçilerin Sesi işçilerin içinde çalışan devrimcilere, devrimci işçi önderlerine, bütün işçilere yol göstermek için çaba sarf edecek, işçi yığınlarının reformist, revizyonist ve sarı sendikacılığın zincirlerini kırma mücadelesinde yardımcı olmaya çalışacaktır. İşçilerin Sesi'nin bu işlevini yerine getirebilmesi için tüm devrimci ve işçi arkadaşların, her türlü sorunlarını işçilerin üzerinde oynanan her türlü gerici oyunları (ırk, mezhep ayrımı, bölgecilik, yabancı-yerli işçi ayrımı vb.) sarı, işbirlikçi sendikaların ve sınıfın mücadelesini daraltan eğilimlerin (reformist-revizyonist) tertip ve etkilerini ve bunları nasıl boşa çıkarttıklarını, püskürttüklerini bize yazmaları gerekir. Çünkü çeşitli alanlardaki bu tür mücadele deneyimleri Türkiye'nin diğer bölgelerindeki arkadaşlarımız için eğitici ve yol gösterici olacaktır. İşçilerin kendi sorunlarını ve bu sorunların çözümlemelerini kendilerinin dile getirmesi, işyeri temelinde yükselecek devrimci sendikal yapılanmanın yaratılması yoluna ışık tutacaktır. Bu nedenle de İşçilerin Sesi tüm işçilere açıktır.

Doğaldır ki İşçilerin Sesi esas olarak tek tek işyerlerinde, maden ocaklarında, kırsal kesimde, tüm iş kollarında, yani hayatın her alanında işçilerin bir arada sürdürdükleri çok yönlü mücadelede yükselecektir.

Bu sesin her yükselişinde sarı, uzlaşmacı, işbirlikçi sendikaların zincirlerinin halkaları birer birer kırılacaktır.

İşçilerin devrimci eyleminin birliği ancak bu şekilde sağlanacaktır.

Her yayın istese de, istemese de kendi etrafında örgütlenmeye neden olur. İşçilerin Sesi bunu amaçlamamaktadır. Tüm bilgi aktarımımızı işyeri komiteleri ve konseyleri etrafından oluşturulan örgütselliğin geliştirilmesi, kalıcılaştırılması, nitelikleştirilmesi doğrultusunda kanalize edeceğiz.

Bugün egemen sınıflar tarafından unutturulmaya çalışılan her kavramı, işçi sınıfının mücadele tarihini, deneyimlerini, karşılaştığı sorunlara buldukları çözüm yollarını bu yayında yeniden açacağız. Bu sayımızda ağırlıklı olarak sendikal alanda tartışılan çeşitli sorunlara yönelik genel yaklaşımlarımızı yansıtıyoruz. Bundan sonraki sayılarımızda tek tek işçilerin sorunlarından, en küçük işyerlerine ve ülke geneline kadar işçi sınıfının gündemindeki her gelişmenin, her olayın çözüm önerileriyle birlikte sesi olacağız.

İŞÇİLERİN SESİ

BİR ADIM İLERİ

1996 yılında broşür olarak yayınlanmıştır.

GİRİŞ

Türkiye toplumu topyekün bir kriz yaşıyor. Kriz, toplumsal yaşamın tüm alanlarına egemen olan genel bir çöküntü tablosu halinde gelişiyor. Ama, gerçekte yaşanan bu kriz, içinden toplumsal devrimin fışkırabileceği güçlü dinamikleri de barındırıyor.

Toplumsal krize devrimci bir müdahalede bulunma, yani varolan potansiyeli gerçek devrimci güçlere dönüştürme inisiyatifi... Türkiye toplumunun kriz karşısındaki gereksinimi, potansiyel dinamiklerin devrimci bir hareketlenmeye doğru seferber edilmesi noktasında düğümleniyor.

Tüm toplumsal güçlerin altüst olduğu bu süreçte Türkiye solu da yeniden yapılanıyor. Bir dönemden bir başka döneme geçiş süreçlerinde yaşanan **belirsizlik**, solun yeniden yapılanmasında da kendisini gösteriyor. Sol hareketin güncel politik konumlanışı, örgütsel biçim ve eylem çizgisi, toplumdaki devrimci dinamikleri bütünsel bir platformda harekete geçirebilecek bir potansiyeli somutlaştıramıyor.

Bu yetersizliğin nedenlerinden birisi, ardı ardına yaşanılan yenilgilerin sol hareket üzerindeki tahribatlarını yaratıcı bir devrimci perspektifle aşma konusunda ciddi bir pratik başarının gösterilememiş olmasıdır. Diğer yandan Dünya'da ve Türkiye'de yaşanan yeniden yapılanma sürecinin yarattığı toplumsal çatışmalar -henüz- içinde devrimci bir hareketin patlak verebileceği bir birikim temeli yaratabilmiş değil. Türkiye solu bu nesnellik yüzünden halen genel bir arayış durumunda. Aynı nesnel koşullar Türkiye solunda belirmeye başlayan örgütsel-siyasal bütünleşme ve kümelenme pratiklerini bir "geçiş süreci"ne özgü, yani nihai ve kalıcı değil, henüz gelişimini tamamlamamış ve geçici oluşumlar olarak ele almayı gerektiriyor.

Bugün her şeyden çok, toplumsal çatışmaların, devrimci bir hareketin kurucu zeminlerine dönüştürülmesine gereksinim var. Böylesi zeminlerin oluşturulması devrimcilerin kararlılık ve tevazuyla toplumdaki tüm sömürü ve egemenlik ilişkilerini yok edecek devrimci güçleri ortaya çıkarmaya yönelen bilinçli girişkenliğin eseri olabilir. Yani ideolojik-politik-örgütsel düzeylerin **tümünü** içerisine alan devrimci bir eylem çizgisinin yaşama geçirilmesiyle ve devrimci bir siyasal akımın bilinçli toplumsal eylem halinde somutlaştırılabilmesiyle gerçekleşebilir.

Bugünden geriye doğru bakıldığında, 1960-85 döneminin, Türkiye'nin siyasal-toplumsal tarihinde "yeni-sömürgeciliğin olgunlaşma dönemi" olarak adlandırabileceğimiz bir dönem olarak yaşandığını ve tamamlandığını söyleyebiliriz. Türkiye'nin bugünkü siyasal süreci bu yeni gerçekliği ifade eden toplumsal temeller üzerinde şekilleniyor. Bugünün devrimci çatışmalarını besleyen koşulları bütünsel bir perspektifle çözümleme, devrimin güncel dinamiklerini saptama ve bunlara uygun bir rota belirleme gereksinimi her geçen gün kendisini daha da şiddetle hissettiriyor.

Bu broşür, esas olarak, böylesi bir çözümleyici çerçevenin somut bir tartışma konusu haline getirilmesini amaçlıyor. Bu nedenle, bitmiş ve tamamlanmış bir politik sürecin sonucunu ilan eden bir "bildirge" olarak ele alınmamalıdır. Böylesi bir çözümleyici çerçevenin oluşturulması yolunda atılmış bir adım olarak ele alınmalıdır. Bu adım aynı zamanda, devrimcilerin ideolojik-politik-örgütsel gelişim sürecinin bütünsel ve planlanabilir bir süreç haline getirilebilmesi için gerçekleştirilmesi gereken bir girişimler dizisinin parçası haline getirilebildiği ölçüde anlamlı olacaktır.

I. BÖLÜM

DEVRİMİN ULUSLARARASI KOŞULLARI

"Çağımız emperyalizm ve proleter devrimleri çağıdır." 20.yy'da yaşanan toplumsal mücadelelere damgasını vuran bu formülasyon, kapitalizmin Dünya çapında emperyalist bir sisteme dönüşmesinin uluslararası sınıf mücadelesinin koşulları ve bu mücadelenin politik içeriği bakımından yarattığı genel sonuçları ifade ediyordu. Bu yüzyılın başından sonuna uzanan tarihsel süreçte yaşanan ulusal ve sınıfsal kurtuluş mücadeleleri, bu temel formülasyonu değiştirmeyen, ancak ayrı yapısal ve uluslararası

özelliklere sahip tarihsel dönemeçler içinde hayat buldular. Politik programlarını bu özgün tarihsel nitelikler üzerine inşa ettiler.

Uluslararası sermayenin güncel yeniden yapılanma sürecine dair bir kavrayış, uluslararası sınıf mücadelesinin yeni koşullarına denk düşen bir politik program çerçevesi oluşturulması yönünde bir başlangıç adımı olarak ele alınmalıdır. Belirli bir uluslararası tarihsel konjonktürde yapılanmış olan ve politik anlamını bu tarihsel konjonktürde bulan farklı politik programlarından (kalkınmacı sosyalizm, bağımsızlıkçı sosyalizm, anayurtçu sosyalizm v.d.) bir kopuşun yaşanması, sermayenin yeniden yapılanma sürecinde kazandığı yeni özelliklerin ve uluslararası sınıf mücadelesinin ortaya çıkardığı pratik-politik sonuçların taşıdığı anlamın bir üst düzeyde kavramsallaştırılması ile olanaklı olacaktır.

Sosyalizme, ulusal kurtuluş hareketlerine ve işçilere karşı savaş

Geçtiğimiz on beş yılda Dünya büyük değişimlere tanık oldu. Sömürgelerdeki devrimci gelişme süreci durakladı; SSCB ve Doğu Avrupa'da kapitalizme geriye dönüş süreci tamamlandı; Emperyalist-kapitalist Dünya Sistemi ekonomik ve siyasal düzeyde yaşanan yeniden yapılanma sürecinde önemli aşamalar kaydetti. Artık siyasal egemenlik ilişkilerinin yeni çerçevesi "**Yeni Dünya Düzeni**" kavramı ile, ekonomik sömürü ilişkilerinin yeni çerçevesi ise "**Globalleşme**" kayramı ile ifade ediliyor. Her iki kavram da, emperyalist baskı ve sömürüyü gizlemeyi amaçlayan ideolojik ifadeler olarak piyasaya sürüldüler. Ama kısa bir sürede "içeril sözü aştı". Uluslararası ilişkilerin baskıcı ve sömürücü özünü gizleme! ve emperyalizm çağının sona erdiğini ifade etmek için piyasaya sürül müş olan kavramlar çoktandır bu ideolojik değerlerini bile yitirdiler. A tık "Yeni Dünya Düzeni" sözü kimse için emperyalizmin ta kendisinde başka bir şey ifade etmiyor. Bu kavramları piyasaya sürenler ise kavramlarının gerçek toplumsal içeriklerini kaçınılmaz bir zorunluluk, insanlık tarihinin ilerleyebilmesi açısından içinden geçilmesi gereken bir yol olarak sunma ikiyüzlülüğünde direniyorlar. Çünkü söz konusu kavramların ana savunucusu durumundaki yeni-sağın Dünya çapındaki "ideolojik hegemonyası", ideolojik tasarımlarının gücüne değil, emperyalizme karşı her düzeydeki mücadelenin bir yeniden kuruluş sürecinde olmasından kaynaklanıyor.

Gerçekte, emperyalist-kapitalist sistemin bu yeni çehresi, 60'lı yılların

ikinci yarısından itibaren derinleşen kriz içerisinde şekillendi. "Varolan sosyalizm" ile Kapitalist Dünya Sistemi arasında, İkinci Dünya Savaşı sonrasında (nükleer silahları da içine alan ve ona dayanan) bir devletlerarası güç dengesi halinde oluşan statüko, klasik sömürge sisteminin çözülüşü sürecinde ortaya çıkan devrimci gelişmelerle sarsıldı. Sömürge devrimlerinin emperyalist-kapitalist sisteme vurduğu darbeler, aslında Bretton-Woods para sisteminin çöküşü ve bunu izleyen petrol şokunun ardında yatan etmenlerin başında geliyordu. Sömürge pazarlarında yaşanan daralma, askeri yatırımlar gibi geri dönüşsüz yatırımların ulaştığı dev boyutlar, enerji ve hammadde gibi değişmeyen sermaye giderlerinin oransal artışı, kar oranlarının şiddetli bir biçimde düşmesine neden oluyordu. Kapitalist Dünya Sisteminin krizi, durgunluk ve enflasyonun birlikte yaşandığı bir kriz olarak derinleşti. Kar oranlarının düşüşü karşısında sermayenin verdiği yanıtların zaman içerisinde çok yönlü bir Dünya Stratejisi'nin parçaları haline geldiği görüldü.

Bu stratejinin **birinci** yönünü, mutlak artık-değer oranının Dünya çapında artırılabilmesini sağlayacak koşulların yaratılması oluşturdu. Sermayenin emek-yoğun üretim alanlarına kayması, vahşi kapitalizme benzer bir çalışma rejiminin yaygınlaştırılması ve geniş ölçekli bir işçileştirme, emekçilere karşı Dünya çapında yürütülen toplumsal-politik bir savaş dahilinde gerçekleştirildi. Stratejinin, göreli artık-değer oranının artırılmasını hedefleyen **ikinci** yönü ise, işçi sınıfının bizzat emek sürecinin içinde bir kez daha yenilgiye uğratılması üzerinde yükseldi. Ulaşım ve iletişim ağının sermaye lehine yetkinleştirilmesi, üretimin teknolojik altyapısındaki değişimler ve yeni emek denetimi yöntemlerinin yaygınlaştırılması, emek süreci dahilinde yürütülen bu savaşın başlıca unsurları oldular. Tekelci sermaye, stratejinin **üçüncü** yönünü oluşturan üretim ve pazarların ulus-aşırı ölçeklerde organizasyonu ile de, emekçilere karşı yürüttüğü savaşın sonuçlarını derleme, yani değerlenme alanını genişletme olanağını yakaladı.

Açık bir savaş stratejisinin başlıca unsurlarını oluşturan bu üç yönelim, bir yandan "sosyalist" denilen ülkelerde ve ulusal kurtuluş hareketlerinde somutlaşan sistem-dışı konum ve hareketlerin ortadan kaldırılmasını, diğer yandan da işçi sınıfının (metropolüyle ve sömürgeleriyle) kapitalist dünyadaki mevzilerinin elinden alınmasını şart koşuyordu. Sosyalizme, ulusal kurtuluş hareketlerine ve işçilere karşı savaş, emperyalizmin derinleşen kriz karşısında verdiği cevabın politik özünü oluşturdu.

Emperyalizm bu üç cephede yürüttüğü savaşta kendi hesabına önemli başarılar kazandı ve yeniden yapılanma sürecindeki gelişimini bu başarılar üzerine temellendirdi.

Emperyalist yeniden yapılanmanın temelleri

Devrimin uluslararası koşullarını anlamayı amaçlayan bir yaklaşımla ele alındığında, emperyalizmin bugünkü "yenilenme"sinin, emperyalist ilişkilerin temel kurucu unsurları olan mali sermayenin, tekellerin ve sömürgeciliğin yapısındaki bir evrime denk düştüğünü söyleyebilmek olanaklıdır. Bu süreçte ortaya çıkan belli başlı karakteristik öğeler şöyle özetlenebilir: Mali sermaye, piyasaların Dünya çapındaki bütünleşme eğilimini güçlendirirken, mali sermaye içerisinde parasal sermayenin rolünün ön plana çıktığı görülüyor.

Kapitalist üretimin zamana, mekana ve insana bağımlılığının azaldığı, sermayenin yüksek bir akışkanlık düzeyi kazandığı gözleniyor. Sermayenin metalaştırıcı etkisi, insani etkinliğin bütün alanlarını içine almaya yöneliyor.

Dünya ekonomisine egemen olan dev tekellerin, ulusal kökenleri ve ulusal devletlerle olan ilişkileri, çok-ulusluluk kavramını tanımlamaya yetmediği ulus-aşırı (transnational) bir nitelik kazanıyor.

Pazarların "ekonomik alan" adı verilen, NAFTA, AB, Pasifik Birliği gibi bölgesel ekonomik birimler üzerinden örgütlenmesi ve paylaşımı öne çıkıyor. Bu bölgeselleşme eğiliminin, günümüzde "küreselleşme" adıyla anılan emperyalist egemenlik ilişkileriyle birlikte geliştiği görülüyor.

Emperyalizmin, yeni-sömürgelerin sömürüsünde uyguladığı yöntemlerde gözle görülür bir evrimleşme yaşanıyor. Ucuz, geniş ve denetlenebilir bir emek piyasasının yaratılması, ulus-aşırı üretim bandına ve ulus-aşırı pazara eklemlenmiş üretim ve tüketim "cep"lerinin oluşturulması öne çıkıyor. Emperyalist sömürü ilişkilerinde emeğin **doğrudan** sömürüsü ağırlık kazanıyor; ulusal ekonomiler parçalanıyor. Kapitalizm bir yandan şiddetli bir sömürüye yol açarken, diğer yandan "ekonomi-dışı" denilerek kendi kaderine terk edilen nüfus ve toprak parçalarının doğmasına neden oluyor.

Bütün bu öğeler içinde en uzun dönemli eğilimi ise, klasik sömürge imparatorluklarının dağılma sürecinin tamamlanmasına paralel biçimde ortaya çıkan ulus-aşırı sömürgecilik sisteminin dünya çapındaki egemenli-

ğini tesis etmesi oluşturuyor. Yüzyılın ortalarından itibaren hız kazanan bu süreçte, artık sömürgeler, bağlı oldukları emperyalist ülkeye göre (ör. İngiliz sömürgeleri, İspanyol sömürgeleri gibi) gruplaşmıyorlar. Bir bütün olarak uluslararası kapitalist ilişkiler ve kapitalist Dünya Pazarı ile kurdukları ilişkilere göre **katmanlaşıyorlar.**

Bu gelişmelere paralel olarak emperyalizmin, sermayenin uluslararası entegrasyonu, yeni-sömürgecilik ilişkilerinin Dünya çapında egemen kılınması ve sosyalizm ile ulusal kurtuluş savaşlarının yarattığı tehdidin ortadan kaldırılması doğrultusunda ciddi bir ilerleme katettiği görülüyor.

Sermayenin uluslararası entegrasyonu, emperyalist-kapitalist merkezde ulus-aşırı örgütlenmelerin ağırlığını artırıyor. IMF ve Dünya Bankası gibi parasal kuruluşlar bu bütünleşmede ön plana çıkarlarken, G-7 gibi merkezdeki kapitalist devletlerin temsilcilerinden oluşan "Zenginler Zirveleri" bu kuruluşların "yürütme komiteleri" olarak biçimleniyorlar. Kapitalist Dünya Sistemindeki bu bütünleşme eğilimi, emperyalist merkezde (Avrupa Birliği'nde olduğu gibi siyasal birliği de içine alan) ulus-aşırı birliklere zemin hazırlıyor. Emperyalistler arasında güçlenen bütünleşme eğilimleri, Dünyanın geri kalan kısmında, etnik ve dinsel çatışmaların olağanüstü artışında kendisini gösteren parçalanma eğilimleriyle birlikte gelişiyor. Diğer yandan, bütünleşme sürecinin kendisi de rekabet ve çatışma üzerinde yükseldiğinden, tekil sermaye grupları lehinde yaratılan basınçlar, bedeli Dünya emekçilerine ödetilen yeni ekonomik çalkantılara ivme kazandırıyor.

Eski tip çokuluslu devletlerin ve klasik sömürgecilik sisteminin çözülüşü sürecinde ortaya çıkan toplumsal devrim hareketlerinin emperyalist-kapitalist sistem üzerinde yarattığı tehdit ise esas olarak bu devrimlerin kesintiye uğraması sonucunda ortadan kalktı. SSCB ve Çin devrimleri milliyetçi ve bürokratik bir sosyalizm uygulamasıyla son buldu; (Vietnam, Kamboçya, Laos, Angola, Mozambik, Gine, Zimbabwe gibi ülkelerde yaşanan) klasik sömürge devrimleri ise **siyasal devrim aşamasında** takılıp kaldılar. Bunda emperyalizmin karşı-devrimci saldırılarının büyük bir payı olmakla birlikte, bu hareketlere egemen olan sosyalizm ve devrim anlayışlarının yanlışlığı belirleyici bir rol oynadı. Kesintiye uğrayan uluslararası devrimci süreç, emperyalist abluka altında önce parçalanmaya ardından da yıkıma sürüklendi. SSCB-Çin kutuplaşmasıyla başlayan bu parçalanma, bu ülkelerle sömürge devrimleri arasındaki bağın kopmasıyla sürdü. Uluslararası devrim sürecindeki bu parçalanma, klasik

sömürge devrimlerinin yeni-sömürgelerde devam eden devrimci bir dalgayla sürmesine köstek oldu. Sömürge devrimleri dalgasının geri çekilmesini "sosyalist" denilen ülkelerin ve bloğun çöküşü izledi.

Sosyalizm ve ulusal kurtuluş hareketlerinin uğradığı bu yenilgi, metropollerde ve sömürgelerdeki işçi sınıfı hareketleri ve devrimci hareketlerin şiddetli bir saldırı sonucunda gerilemesiyle bütünleşti. Bütün bunlar, yeni-sömürgecilik ilişkilerinin önündeki engellerin önemli bir bölümünün de ortadan kaldırılması anlamına geliyordu.

Bu gerileme ve çöküşün en çarpıcı sonucu, dünya işçi sınıfı ve ezilen halklarının burjuvaziye ve emperyalizme karşı mücadelede kullanageldikleri silahların önemli bir bölümünün işlevlerini yitirmesidir. Sosyalizm büyük bir değer yitimine uğrarken, işçi sınıfının geleneksel örgütleri, partiler, sendikalar da kapitalizmle kurdukları statükocu ilişki tarzı nedeniyle yozlaşıp işlevsizleştiler. Günümüz dünyasında milliyetçilik, dinsel fundamentalizm gibi yıkıcı/gerici ideolojilerin etkisinin artmasında bu durumun büyük bir payı bulunmaktadır. Toplumsal çelişkiler, devrimci bir çözüm kanalına yöneltilemeyince milliyetçi ve gerici hareketleri beslemektedir.

Yeni Dünya Düzeni ile globalleşme de işte bu temellere dayanmaktadır Ancak, emperyalizm bu en başarılı göründüğü noktada kapitalizmin tarihindeki en şiddetli çelişkileri üretmekte, proletarya devrimine geçmişteki sınırlılıklarını aşmasını sağlayacak bir toplumsal temel hazırlamaktadır.

Uluslararası devrimin yeni olanakları ve ipuçları

Emperyalizmin yeniden yapılanmasının temel taşlarını oluşturan bu unsurlar, sınıf mücadelesinin bugünkü programatik sorunlarının çözüm olanaklarının ipuçlarını da veriyor.

Emperyalist bütünleşmenin ana kanalını oluşturan mali sermaye içinde parasal sermayenin rolünün ön plana çıkması, toplam artık-değer kitlesi içerisinde faiz ve rant gelirlerinin payının artmasına yol açıyor. Bu durum, kar oranlarını eskisinden daha şiddetli ve sürekli bir düşüşle karşı karşıya getirebilecektir. Krizin bu yönde derinleşmesi, kısır bir döngüye yol açacaktır. Bu durumun sonuçlarından birisi topyekün emperyalist saldırganlığın geçici ve konjonktürel değil, kalıcı ve tarihsel bir strateji olarak biçimlenmesidir. İkincisi, bu durum, sermayenin üretimden ko-

pan kitlesinin sürekli büyümesi ve sermaye egemenliğinin üretim dışı bir egemenlik haline gelmesi eğilimini güçlendirecektir. Her iki sonuç da kapitalist bir toplumsal sistemin tarihsel meşruiyetini hızla eriten nesnel bir temele işaret etmektedir. Üstelik, piyasaların parasal sermaye ekseninde bütünleşmesi ve yeni-sömürgecilik ilişkilerinin ulus-aşırı, küresel bir sistem içerisinde kurulması önümüzdeki dönemin çöküntülerini Dünya Ekonomisi'ndeki topyekün daralmalara dönüştürme ve tüm sistem boyunca zincirleme toplumsal reaksiyonlar yaratma potansiyelini barındırmaktadır.

Mevcut uluslararası mücadele olanaklarını geliştirecek gibi görünen bu eğilimler, emperyalist-kapitalist sisteme karşı uluslararası dayanışma pratiklerini yeni bir perspektifle ele almayı da gerekli kılmaktadır.

Emperyalizmin yeni-sömürgelerde emeğin doğrudan sömürüsüne ağırlık vermesi ve bu ülkelerin uluslararası kapitalist ilişkilerle kurdukları bağlantı içinde katmanlaşmaları, yeni-sömürge devrimlerinin sermayenin uluslararasılaşma sürecinde oynayacağı özel role de işaret ediyor.

"Çağımız emperyalizm ve proleter devrimleri çağıdır". Emperyalizm çağının başlangıcında gelişmeye başlayan büyük devrim girişimlerinin vardığı bugünkü nokta bu tarihsel gerçeği değiştirmiyor. Mali sermaye egemenliğinin yeniden üretimi için gereken sömürü düzeyinin sürekli artmasına karşılık yeni-sömürge halkları (vahşi kapitalizm koşulları altında) proleterleşmenin sınırlarına doğru ilerliyor, günümüzde proleter devriminin en önemli bileşenlerden birinin yeni-sömürgecilik sisteminin krizinden doğacağını kestirmek güç değil. Ama bu aynı zamanda emperyalist kapitalist zincirin "zayıf halkalarının artık belirli bir sömürge imparatorluğunun krizi sırasında bu imparatorluğa bağlı bir sömürgeler grubunda ortaya çıkmayacağı; sömürge devrimlerinin eskiden olduğu gibi, Çin Hindi devrimleri, Afrika devrimleri, Latin Amerika devrimleri biçiminde **belirli bir coğrafyayla sınırlı** bir hareket halinde gelişmeyeceği anlamına geliyor. "Zayıf halkalar" artık belirli coğrafi sınırları değil, Dünyanın neresinde olursa olsun, Kapitalist Dünya Sistemi ile kurdukları ilişki bakımından benzer konumda olan, aynı katman içerisinde yer alan bir ülkeler kuşağını ifade ediyor. Brezilya, Meksika ve Güney Kore'deki toplumsal mücadele süreçlerini bu eğilimin bir göstergesi olarak ele almak gerekiyor.

Bir başka deyişle klasik sömürge sisteminin çözülüşünde "ulusal kurtuluş hareketleri" olarak başlayan toplumsal devrimler dönemi sona erdi. Buna karşılık, emperyalist sömürü ilişkileri içerisinde emeğin doğrudan

sömürüsünün ön plana çıkması, sömürge toplumlarının iç çelişkilerini şiddetlendiriyor. Emperyalizmin yeni-sömürgecilik siyaseti sömürge toplumlarında siyasal-toplumsal bir parçalanmayı beraberinde getiriyor ve bu siyaset ancak örtülü bir iç-savaşla sürdürülebiliyor. Bu nedenle sömürge devrimlerinin daha başından itibaren **sınıfsal** içeriği öne çıkan toplumsal devrimler olarak gelişeceği öngörülebilir.

İnsani etkinliğin tüm alanlarının sermaye tarafından metalaştırılması ve kapitalist ilişkilerin yaygınlaşması işçi sınıfı profilinde önemli değişimler yaratırken, söz konusu değişimler sınıf mücadelesi ile diğer toplumsal mücadeleler arasında organik bir bütünleşme sağlanabilmesinin koşullarını da güçlendiriyor. İşçi hareketinin niteliklerini belirleyen temel unsurlardan birisi olan işçi sınıfı profilinde görülen değişimler, geleneksel işçi hareketinin gerilemesinde önemli bir rolü oynarken yeni hareket olanakları yaratıyor. İşçi sınıfı hareketi artık, eskiden olduğu gibi, standart istihdam koşullarında, Fordist montaj hattı ve kitle üretimine göre örgütlenmiş, çoğunlukla egemen etnik ve dinsel kökenden erkeklerin ağırlığını taşıyan bir sanayi proletaryasının oluşturduğu ana kitle etrafında yapılanmıyor. Yeni emek denetimi yöntemlerinin yaygınlaşması, üretim ölçeklerinin küçülmesi ve uluıs-aşırılaşması, (kadınlar, etnik ve dinsel azınlıklar, göçmenler gibi) ezilen grupların ağırlığının artması, hünerli emeğin ağırlığının artması, kafa emeğinin kol emeği benzeri standartlarla işe koşulabilmesi, üretimin zamana ve mekana bağlılığının zayıflaması gibi olgular işçi hareketi açısından yeni sorunlar ve olanaklar anlamına geliyor. İşçi sınıfının bu yeni özelliklerinin, geleneksel işçi hareketinde ortaya çıkan belli başlı sorunları (Fordist-Taylorist fabrika disiplinini örnek alan örgüt modellerini, etnik ve dinsel azınlıklara, kadınlara, göçmen işçilere karşı ayrımcılık ve dışlayıcılığı, işyeri ve mesaiyle sınırlı olması nedeniyle genelleştirilemeyen mücadele biçimlerini vb.) aşan yeni bir hareket için uygun bir temel oluşturduğu görülüyor.

İki kutuplu dünyanın yerini tek kutuplu bir dünyanın alması "Sosyalizm/Kapitalizm" ikilemine göre kurulan uluslararası ilişkilerin de ortadan kalkmasını beraberinde getiriyor. Sosyalizmin ve ulusal kurtuluş savaşlarının emperyalist sistemi tehdit ettiği koşullarda işçi sınıfına ve sömürge halklarına yönelik olarak izlenen "ödünleme" politikalarının artık rafa kaldırıldığı açık. Ekonomik gereksinimlerin yanında bu dengelerin de damgasını taşıyan "Sosyal Devlet" tarzı toplumsal politikalar, yine bu dönemin koşulları içerisinde oluşmuş "Yeşil Kuşak Doktrini" gibi uluslararası politikalar terk ediliyor. Bir önceki dönemde uluslararası dengeler

nedeniyle emperyalizmin doğrudan bir araç olarak kullanamadığı BM gibi örgütlerin emperyalist egemenliğin doğrudan araçları haline gelmeye başladığına tanık oluyoruz. Yine bu nedenle NATO gibi emperyalist askeri kuruluşların uluslararası etkinlik alanı önemli ölçüde genişliyor; bir önceki dönemde emperyalist egemenliğin örgütlenmesinde devlet topraklarının savunması, yani "ulusal güvenlik" kavramı ön plandayken, "Terörizm/Demokrasi" ikilemine göre kurulan bugünün uluslararası ilişkilerinde **iç güvenlik** politikaları öne çıkıyor.

Soğuk Savaş döneminin "**Ulusal Güvenlik Doktrini**"nin yerini "**İç-Güvenlik Doktrini**"ne bırakmasının, sınıflar mücadelesi açısından kimi özel koşullar yarattığını da görmek gerekir. Bu iki doktrini birbirinden ayıran şey, birincisinde toplumun "dış-düşman"a (SSCB kaynaklı "komünizm" tehdidine) karşı bir **birlik** olarak, ikincisinde ise "iç-düşman"la (düzene başkaldıran tüm ezilen sınıf ve kategorilerle) savaşın sürdürüldüğü bir **savaş alanı** olarak tanımlanmasıdır. Öte yandan sermayenin dev boyutlara ulaşan metalaştırıcı etkisi de devletin iç-güvenlik işlevinin öne çıkması yönündeki eğilimleri güçlendiriyor. Bu durum, toplumun ezilen kesimlerinin basit ve gündelik mücadelelerinin burjuva devletin ortadan kaldırılması sorunuyla bütünleşmesi, devrimcileşmesi yönünde bir etki yaratıyor. Devletin, emekçilerin kollektif tüketim gereksinimlerine denk düşen kamusal işlevlerden azat edilmesi, toplumsal bütünlüğün, yalnızca emekçilerin ve ezilenlerin devrimci eylemiyle sağlanabileceği anlamına geliyor. İşçi sınıfının politik iktidar mücadelesinin, toplumdaki tüm ayrım ve egemenlik ilişkilerini ortadan kaldırmaya yönelen yeni bir toplumsallaşma süreciyle birlikte gelişmesine duyulan gereksinim böylece daha da önem kazanıyor.

Uluslararası ilişkilerdeki bu değişim, yeni-sömürgelerdeki gizli işgalin kapsamını da genişletiyor, emperyalizmin iç politikaya müdahalesini öne çıkarıyor. Bu nedenle yeni-sömürge devrimlerinin daha ilk gelişme anlarından itibaren uluslararası düzeyde örgütlenmiş bir şiddetle yüz yüze gelmesi beklenmelidir. Sonuç olarak önümüzdeki dönemde, yeni-sömürge halklarının devrimci mücadelesinde bir yandan zorun rolünde ve kapsamında belirgin bir genişlemenin yaşanacağı, diğer .yandan da yeni-sömürge devrimleri arasındaki uluslararası dayanışmanın öneminin artacağı söylenebilir.

Sermayenin yeniden yapılanma sürecinde kazandığı özellikler, uluslararası sınıf mücadelesinin yeni bir tarihsel döneminin genel koşullarını

oluşturuyor. Yeni-sömürge proletaryasının bugünkü tarihsel eylemi, Dünya çapında artık-değer oranının düşürülmesini zorlayacak bir düzeye ulaşabilecek ve mali sermayenin küresel egemenliğini olanaksız hale getirebilecek bir gücü ortaya çıkarabilecek mi? Bunlar ancak önümüzdeki dönemin mücadeleleri içerisinde cevaplanabilecek sorular. Ama daha şimdiden, yeni-sömürgecilik sisteminin krizinin, emperyalizmle yeni-sömürge halkları arasında, emek-sermaye çelişkisi temelinde yükselecek bir mücadele sürecinde derinleşeceği söylenebilir.

Öte yandan, devrimin uluslararası koşullarında ortaya çıkan bu yeni öğeler, sosyalizmin teori ve pratiğindeki güncel tıkanıklığın aşılmasına hizmet edecek tarihsel olanaklar olarak da değerlendirilmelidir. Özellikle yeni-sömürgelerdeki sınıf mücadelesi koşulları, politik devrim ile toplumsal devrimin tek bir **kesintisiz devrim** süreci halinde kaynaştırılmasının şimdi eskisinden çok daha büyük ölçüde olanaklı olduğuna işaret etmektedir. Ama bu yalnızca bir "olanak"tır. Bu olanağı gerçek bir hareket haline dönüştürmek ise devrimcilerin topluma ve kendilerine ilişkin bilincine ve müdahale pratiğine bağlıdır. Sosyalizmin kaçınılmazlığına ilişkin bilimsel doğruluğun "kaderci" yorumlarının yetersizliği, yalnızca siyasal iktidarın devrimci partiler tarafından ele geçirilmesinin tüm toplumsal farklılık ve egemenlik ilişkilerinin ortadan kaldırılmasını **kendiliğinden** sağlayamadığı açıkça görülmüştür. Sosyalizm kaçınılmazdır ve proletarya devriminin ilk adımdaki merkezi sorunu politik iktidar sorunudur. Ama bunlar "nihai duruma" ve "ilk adıma" ilişkin belirlemelerdir. Devrimciler insanlığın kurtuluşunu **güncelleştirebildikleri** ölçüde devrimcidirler. Ve devrimcilerin bugünkü sorunu, ezilen yığınların politik iktidarı ele geçirmeye yönelik devrimci eyleminin, daha başından itibaren tüm toplumsal farklılık ve egemenlik ilişkilerini ortadan kaldırmaya yönelen bir hareket halinde örgütlenmesi sorunudur. Öncülük, önderlik, sosyalist demokrasi, ulusallık ve enternasyonalizm, ayrımcılık ve ekoloji üzerine yürütülen bugünkü tüm tartışmalar bu bağlamda büyük bir önem taşımaktadır. Bu sorunların çözüm olanaklarını **ezilen yığınların eyleminde** aramaya, bulmaya ve genelleştirmeye dönük olarak inşa edilmeyen bir sol hareketin gerçekten devrimci bir hareket olma olasılığı bulunmamaktadır. Sosyalizmin yeni ideolojik-politik temeli, ezilen yığınların bugünkü düzene yönelttikleri pratik eleştiri ve bu pratik eleştiri sürecinin bilinçli öncüsü olmayı önüne koyan devrimcilerin öz-eleştirel pratiğinin ürünü olacaktır.

II. BÖLÜM

YENİDEN YAPILANAN TÜRKİYE

Ülkemiz emperyalizmin sömürgesidir. Burjuva devriminin devrimci bir tarzda tamamlanmayışı ve emperyalizmin yeni-sömürgecilik politikası, (siyasal üst-yapıda oligarşik bir yapının egemen olduğu, birikim yetersizliğiyle damgalanmış yukardan-aşağı tekelci bir tarzda geliştirilmiş) çarpık bir kapitalizm doğurmuştur. Toplumun sürekli bir kriz içerisinde bulunması ve mevcut egemenlik ilişkilerinin sömürge tipi faşist bir devlet yapısı ile sürdürülmesi Türkiye'nin bu yapısal gerçekliğinden kaynaklanmaktadır.

Tekelci sermaye ve toplumsal yapı

Emperyalizm ve tekellerin dayattığı ve 12 Eylül öncesinden başlayarak, şiddetli toplumsal çatışmalara neden olan yeniden yapılanma süreci önemli ölçüde tamamlanmıştır. 12 Eylül 1980'in siyasal dönüm noktası olarak ele alınabileceği bir karşı devrimci süreç içerisinde yeniden şekillenen Türkiye toplumunda değişen yalnızca devletin hukuki çerçevesi değil, egemenlik ilişkilerinin dayandığı somut toplumsal yapıdır. Bugünkü toplumsal kriz, esas olarak 12 Eylül sonrasında şekillenmiş olan bu yeni yapının krizidir. Krizin düğüm noktasında ise Kürtlere karşı yürütülen savaş ve sermayenin yeniden yapılanması sürecinin gerekleri uyarınca giderek açık bir terörist rejim halinde yapılanan politik iktidar yani devlet sorunu bulunmaktadır. Bu toplumsal yapının belli başlı özellikleri şöyle özetlenebilir: 60'lı yıllarda, "emperyalizmle bütünleşmiş yerli tekelci burjuvazi, toprak ağaları ve tefeci bezirganların en irilerinin tekelci sermayenin belirleyiciliğinde oluşturduğu çelişkili bir ittifak" olarak somutlaşan oligarşi, sınıfsal bileşimi bakımından **özel bir tür homojenleşme** yaşamıştır. "Tefeci bezirganlar ve büyük toprak sahipleri" ancak tekelci sermayeyle bütünleştikleri ölçüde somut egemenlik konumlarını koruyabilmekte ve tekelci sermaye giderek, geçmişte ayrı sermaye gruplarının sahip oldukları bu farklı özellikleri kendi bünyesine dahil etmektedir. Dolayısıyla oligarşi bir bütün olarak tekelci sermayeye dayanmaktadır.

Tekelci sermayenin emperyalizme bağımlılık düzeyi, bağımlılık tarzının değişmesine paralel olarak artmıştır. Patent, lisans, know-how anlaş-

maları, montajcılık, ortak yatırım gibi, iç-pazara dönük sınai üretim temelinde yürütülen işbirliği biçimlerinin yerini, dev tekellerin ulus-aşırı üretim ve pazarlama bandına eklemlenmeye yönelik işbirliği biçimleri almaktadır. (Gümrük Birliği'ne giriş de esas olarak bu çerçevede değerlendirilmesi gereken bir gelişme olarak gündeme gelmektedir. Amerika, Asya-Pasifik ve Avrupa ekonomik bölgelerinde, emperyalist sömürünün derinleştirilmesi amacıyla yürürlüğe sokulan hiyerarşik ve seçmeli genişleme politikası AB bağlamında Türkiye'yi de içine almaktadır.) Ulus-aşırı tekeller, üretimin yanı sıra hizmetler alanına da yönelmiş ve turizm, konaklama, pazarlama vb. hizmet alanlarında büyük bir ağırlık elde etmişlerdir. Özelleştirme, küçültme, kapatma politikaları, zaten sınırlı olan sınai üretim temelini tehdit etmektedir. Emperyalist-kapitalist sistemle bu bütünleşme tarzı, yerli tekelci sermayenin rolünü "köle tacirliğine" dönüştürmektedir. Yerli tekellerin öne çıkan ekonomik işlevi, yerli emek gücünü ulus-aşırı sermayeye pazarlamaktır.

Bu bütünleşme tarzı çerçevesinde, mali ve teknolojik bağımlılık biçimleri öne çıkmakta ve emperyalist kredi kuruluşları ve yerli tekelci sermaye tarafından yürütülen mali araçlarla sömürünün ağırlığı giderek artmaktadır. Dış ve iç borç gereksinimi ve buna bağlı olarak faiz ve rantın toplam üretimden aldığı pay sürekli artmakta, bu durum birkaç yılda bir (geçmişte ancak on yılda bir ve açık-faşizm koşullarında uygulanabilen) yüksek oranlı devalüasyolara yol açmaktadır.

Kapitalizm-öncesine özgü toplumsal ilişkilerin tarıma dayalı ekonomik temelleri büyük ölçüde **zayıflamıştır**. Esas olarak varlığını Olağanüstü Hal Bölgesi'nde sürdüren feodal kalıntılar, savaş sayesinde ayakta kalmaktadırlar. Tarımda kapitalizm ağırlıkla küçük üreticilik temelinde gelişmiş, tarımsal üretim ve pazar önemli ölçüde uluslararası dinamiklerin etkisine açık hale gelmiştir.

Küçük ve orta sanayi, fason üretimin, taşeron sisteminin, taahhüt işlerinin, bayilik ve yetki anlaşmalarının yaygınlaşmasıyla tekelci sermayenin **doğrudan** denetimi altına girmiştir. Tekelci sermaye bu yolla doğrudan sömürdüğü emekçi kitlesinden defalarca büyük bir emekçi kitlesinin yarattığı artık-değere el koyabilmektedir. Tekelci sermayenin aşırı karlarının oluşumunda, tek alıcı olmaktan gelen tekel avantajı öne çıkmaktadır. Bu mekanizma emek-gücünün değerini düşürmekte başlıca aracılardan biridir. Böylece küçük ve orta burjuvazinin giderek büyüyen bir kesimi, tekelci sermayenin işçi sınıfına saldırısının toplumsal desteklerinden birisi haline gelmektedir.

Egemen sınıflar cephesinde yaşanan bu eğilimler, toplumsal yapının temel unsurlarının giderek daha büyük bir hızla tekelci sermayenin emek karşısında yürüttüğü savaş tarafından damgalanacağına işaret etmektedir. Kentsel dokunun oluşumundan tarım politikalarına, devletin idari biçimlenişinden eğitim sistemine dek uzanan geniş bir alan, öncülüğünü tekellerin yürüttüğü sermaye cephesinin temel tercihleri doğrultusunda biçimlendirilmektedir. Emek ve sermaye çatışması toplumun tüm gözeneklerine yayılmakta ve geçmişte egemen sınıflar ittifakının çelişkili unsurlarıyla emekçi sınıflar arasında zaman zaman yaşanan geçici "çıkar çakışmaları" tarihe karışmaktadır.

İşçi sınıfı nicel ve nitel olarak gelişmiştir. Köyden kente göç ve kamu çalışanlarının proleterleşmesi, çalışan nüfusun yarısından çoğunu işçilerin oluşturduğu bir toplumsal kompozisyona yol açmıştır. Öte yandan emperyalist-kapitalist sistemin vahşi kapitalizme özgü bir emek rejimini dayatan politikalarının öne çıkmasıyla toplumsal muhalefet esas olarak işçi sınıfı hareketleriyle gelişmektedir. Ancak işçi sınıfının ekonomik-demokratik ve siyasal örgütlenmesi sınıfın bu yeni konumuna uygun bir gelişmişlik düzeyinde değildir. Öteden beri bağımsız bir politik örgütlenmeye sahip olmayan işçi sınıfı, (bağımsız bir politik örgütlenme için eskisine oranla çok daha büyük bir devrimci inisiyatifin gerekli olduğu günümüz koşullarında) böylesi bir politik örgütlenmenin oldukça uzağındadır. Geleneksel sendikal hareket ağır bir krize sürüklenmiş, sınıfın ana kitlesinin dışına düşmüş, aristokratik ayrıcalıklar peşinde koşarken, kendi üyelerinin bile haklarını koruyamaz hale gelmiştir. Emek pazarındaki genişleme ve işçi sınıfı hareketinin yaşadığı ağır yenilgi koşullarında sınai ve hizmet üretiminde standart olmayan çalıştırma biçimlerine geniş ölçekte başvurulmaktadır. Çalışma süresi, ücret, sosyal güvenlik, iş güvenliği gibi konularda son derece geri koşullar, işçilere ekonomik ve ekonomi dışı zor aracılığıyla kabul ettirilmiştir. Bu durum, bir yandan mafya tarzı işletmeciliği yaygınlaştırırken, diğer yandan özellikle bu tip işletmelerde çalışan işçiler arasında lümpen proletaryaya özgü davranış biçimlerinin gelişmesi için de bir temel oluşturmakta, işçiler arasında faşist ve gerici eğilimler yaygınlaşmaktadır.

Özünde **işçi sınıfı hareketinin bileşenlerini** oluşturan (sendikalarda) örgütlü işçiler, kamu çalışanları, kent yoksulları, örgütsüz işçilerin hareket ve tepkileri birbirlerinden kopuk ve anakronik (eşzamanlı olmayan) bir gelişme çizgisi izlemektedir. İşçi sınıfı hareketinin toplumsal muhalefetin temel ekseni olarak şekillenebilmesi, öncelikle işçi sınıfı hareketinin bu eşitsiz ve

parçalı gelişimini ortadan kaldıracak bir vasatın (ortak ideolojik-politik-örgütsel temelin) oluşturulmasına bağlıdır. Böylesi bir vasat ise ancak, ezilen ve sömürülen yığınların bütünü içerisinde örgütlenecek devrimci bir politik-toplumsal hareketin yaratılmasıyla olanaklı olacaktır.

Faşizmin güncel dayanakları

Demokratik toplumsal muhalefetin zaafiyeti, oligarşi içi çelişkilerin zayıflaması ve faşizmin hatırı sayılır bir kitle tabanı oluşturması, nispi demokrasinin daralmasına ve zayıflamasına yol açmıştır. Rejim somut biçimini, sürmekte olan kirli savaş, vahşi kapitalizme geçiş düzenlemeleri ve "İç-Güvenlik Doktrini"yle tanımlanan polis devleti uygulamalarıyla bütünleşerek kazanmaktadır. Olağan durumda, parlamento eksenli siyasal süreç ve kurumlar siyasal iktidarın oluşumunda bir rol oynamamaktadırlar. Devletin merkezi MGK'ye kaymış ve Siyasi Şube, Özel Savaş örgütü ve ekonomi bürokrasisi gibi yapılar yön verici politik kurumlar haline gelmiştir. Bu süreçte sivil faşist hareket "resmiyet" kazanmış, hem iç hem de dış politikada resmi devlet politikasının doğrudan bir parçası haline gelmiştir. Başta Özel Tim olmak üzere iç güvenlik birimleri "sivil faşist" hareketin devlet içerisindeki "doğal" mevzileri durumundadır. Böylece sivil faşist güçler devletin merkezine yerleşmişlerdir.

Bütün bunların sonucu olarak açık faşizm-gizli faşizm arasındaki ayrımlar belirsizleşmiştir. Oligarşinin açık faşizme geçmek için başvurduğu askeri darbe benzeri yöntemlere duyduğu gereksinim azalmıştır. Devletin işleyişi darbe yapılmaksızın darbe-benzeri fiili durumları yaratmaya elverişli bir nitelik kazanmıştır. Açık terörist rejim uygulamaları, sermayenin yeniden yapılanma sürecinin gerekleri uyarınca devletin kamusal alanlardan çekilme politikalarıyla birleşmekte ve varlığını esas olarak "rıza/onay" mekanizmaları yerine zorun oluşturduğu bir dengeye dayandıran bir yönetim tarzının kalıcı zeminleri oluşturulmaktadır. Siyasal iktidar alanı kapitalizme karşı mücadele ile barış ve demokrasi mücadelesinin nesnel olarak bütünleştiği alanı temsil ederken, demokrasi sorunu artık tümüye düzenin resmi kanalları dışında radikal politika zeminlerini geliştirme sorunu haline gelmektedir.

Toplumsal ilişkilerin yeni kompozisyonu toplumda şiddetli bir kutuplaşmaya yol açmaktadır. Nüfusun %20'sini barındıran İstanbul toplam üretim artığının %60'ını çekmektedir. Nüfusun gelir piramidinin zirvesindeki %5'inin toplam gelirden aldığı pay %20'yi geçerken, nüfusun, gelir

piramidinin dibindeki %20'sinin toplam gelirden aldığı pay %5'in altındadır. Yani, ekonominin ulus-aşırı kapitalizm ve savaş ekonomisiyle bütünleşmiş kesimleri, tekelci ve siyasal ayrıcalıklar aracılığıyla, üretilen toplumsal artığın giderek daha büyük bir bölümünü elde etmektedir.

Toplumsal kriz, yukarıda sıraladığımız genel siyasal-toplumsal çerçeve içerisinde bu kutuplaşmaya bağlı olarak biçimlenmektedir.

Türkiye toplumu, ekonomisinden politikasına, ideolojisinden kültürüne dek yaşamın bütün alanlarını içine alan şiddetli bir krizle karşı karşıyadır. Ancak kriz düzeni sarsmamakta, aksine, güncel krizin nedenini oluşturan "yeniden yapılanma" politikası kriz olgularıyla meşrulaştırılabilmektedir. Böylece ortaya Yeniden Yapılanma Politikası-Kutuplaşma-Kriz üçgeninden oluşan bir döngü çıkmaktadır. Bu döngünün en temel sonucu belirgin bir **toplumsal parçalanma** tablosudur. Türkiye toplumu siyasal bakımdan, coğrafi, etnik, dinsel köken esaslarına göre parçalanmaktadır. Türk-Kürt, Alevi-Sünni çelişkisi öne çıkmış, (Olağanüstü Hal Bölgesi dışında da) bölgesel esasa göre bir siyasal parçalanma gelişmeye başlamıştır. Söz konusu toplumsal parçalanma eğilimi karşısında güçlü bir devrimci alternatif oluşturulamamakta, milliyetçi-gerici siyasal yaklaşımlar ve çatışma eğilimleri güçlenmektedir. Bu durum oligarşinin siyasal egemenliğini pekiştirmekte, kirli savaş ve polis devleti uygulamalarına etkili bir toplumsal destek sunmaktadır. Pratikte Kürtlere karşı savaş, sosyalistlere karşı savaş, işçilere karşı savaş olarak şekillenen siyasal şiddet, toplumsal parçalanma tablosundan kaynaklanan kaosla örtülmektedir. Parçalanma ve kaos tablosuyla devlet terörü iç-içe gelişmektedir. Bu nedenle oligarşinin siyasal egemenliğini, örtülü bir **iç-savaş** taktiği üzerinden yeniden ürettiği söylenebilir. Ancak bugünkü iç-savaş taktiği, 12 Eylül öncesinde yaşanılan iç-savaştan farklı olarak, ezilen sınıfların tepkilerini kaynağında boğmaya yönelik bir tarzda, savaşın hedefi haline getirilmiş her bir kesimi bir diğerinden **yalıtmayı** hesaba katan özelleştirilmiş biçimler altında geliştirilmektedir.

Toplumsal krizin somut görünümleri ve gelişme eğilimleri

Kürt sorununun bugünkü boyutları ve Siyasal İslamın yükselişi, 12 Eylül sonrasında biçimlenen toplumsal yapının ürünleri olarak toplumsal krizin somut görünümlerini oluşturmaktadır.

Kürt sorunu, eski tip çokuluslu bir devlet olan Osmanlı İmparatorluğu'nun modern-ulusal devletlere parçalanması sürecinden itibaren gündemde olan köklü bir toplumsal sorundur. Sorun kendisini 1984'ten bu yana, milliyetçi-devrimci bir küçük-burjuva önderlikle, silahlı mücadele temelinde gelişen bir ulusal hareket olarak ifade etmektedir. Oligarşi, Kürt sorununun kendisini silahlı biçimler altında ifade etmesi karşısında "askeri çözüm" adı verilen bir "kirli savaş" taktiğini benimsemiştir. Savaş, yılda 3 bin kadar insanın ölümüne yol açan bir felaket halinde sürüp gitmektedir. 11 yıldır süren savaş, sorunun, **mevcut güçlerle** çözümünün olanaklı olmadığını göstermiştir. Sorunun kökleri Türkiye toplumundaki egemenlik ilişkilerindedir ve bu nedenle sağlıklı bir çözüm platformu ancak toplumsal bir devrim hareketiyle kurulabilir. Ancak ortada duran gerçek, sorunun askeri ve siyasi bir çözümsüzlük noktasında düğümlendiğidir. Güçlerin bu karşılıklı konumlanışlarıyla da, daha uzun yıllar herhangi bir çözüme ulaşılamayacaktır. Oligarşi, sorunu çözüm platformuna sokamamaktadır. Çünkü Kürt sorununun ulusal bir sorun olarak çözüm düzlemine sokulması mevcut egemenlik ilişkilerinde ciddi bir sarsıntı yaratacaktır. Oligarşi Kürt sorununun çözümü için bir taraf değil, sorunun kaynağıdır. Oligarşiyle Kürt halkı arasındaki çelişkinin kronik bir "Kirli Savaş" biçimini kazanması ise 12 Eylül ve (Körfez Savaşı sonrası Orta Doğu statükosu da içinde olmak üzere) Yeni Dünya Düzeni'nin Türkiye'ye empoze ettiği siyasal egemenlik ilişkilerinin bir ürünüdür. Kürt ulusal hareketi, sorunun çözümü açısından bugün için bir engeli değil, aksine fiili varlığıyla çözüm güçlerinden birini oluşturmaktadır. Çözümsüzlüğün somut biçimi olan kirli savaş, toplumsal desteğini esas olarak "Batı"dan almaktadır. Bu destekte şovenizmin Türk-Sünni çoğunluk içerisindeki egemenliği belirleyici bir önem taşımaktadır. Ancak Batı'da yaşayan Kürtlerin büyük bir çoğunluğunun ulusal hareketin dışında kalması, kirli savaşın Batı'dan aldığı desteğin **sadece** "ulusal" nedenlerle açıklanamayacağını göstermektedir. Gerçekte "Batı"da kirli savaşa karşı mücadele ancak devrimci bir toplumsal muhalefet hareketi halinde gelişebilir. "Batı"da olmayan da budur.

Yeni toplumsal yapının yarattığı özgül sonuçlardan biri de Siyasal İslam'ın yükselişidir. Öteden beri sahte radikal bir söylemle emekçilerin hoşnutsuzluklarından yararlanmaya çalışan gerici hareketler tarihlerinde belki de ilk defa bu çabalarına ciddi bir karşılık bulmaktadırlar. Siyasal İslam düzen karşıtı bir hareketmiş gibi sunulmaktaysa da gerçekte yaşanan, düzenin toplumun ezilen kesimlerinin tepkilerini şeriatçı siyasal al-

ternatif içerisinde emmesidir. Rejim karşıtı söylemine rağmen Siyasal İslam, **sınıfsal karakteri** nedeniyle düzenle ve rejimle uzlaşmaz bir karşıtlık içerisinde değildir. Siyasal İslam'ı güçlü bir siyasal alternatif haline getiren, hareketi belirleyen sınıfsal odağın tekelci sermayeye kaymış olmasıdır. Siyasal İslam, emperyalizmle bütünleşme politikasına değil bütünleşme yordamına karşıdır; polis devletine ve kirli savaşa son vermeyi değil bunlara tutarlı bir ideolojik bütünlük sağlamaya adaydır. Öte yandan tekelci sermayenin yönetimindeki bir hareket olması nedeniyle sermayenin emekçilere yönelik saldırısı karşısında hiçbir karşı çıkış göstermemektedir. Aksine, özelleştirme, taşeronlaştırma vb. uygulamalarının açıkça taraftarı olduğu pratikte tümüyle ortaya çıkmıştır. Siyasal İslam, yürürlükteki örtük iç-savaş siyasetine karşı düzenin **"bütünleştirici" görünümlü** alternatifini oluşturmaktadır. Ancak Siyasal İslam hem ideolojik ve hem de sınıfsal karakteri nedeniyle "bütünleştirici" bir siyasal programı gerçekleştiremez. (Siyasal İslam, Sünni mezhebiyle ayrılmaz bir özdeşlik içerisindedir. Her şeyden önce bu niteliği onun "bütünleştiricilik" iddiasını olanaksız hale getirmektedir.) Siyasal İslam gerçekte, oligarşinin iç-savaş siyasetini ona totaliter bir nitelik kazandırarak derinleştirmeye adaydır. İşte bu yüzden Siyasal İslam'ın yükselişi gerçek bir rejim sorununa doğru gelişmemektedir. Mevcut rejim Şeriatçı partinin siyasal iktidarıyla uzlaşabileceği gibi, Siyasal İslam da ana kütlesi itibariyle rejim ve düzenle uzlaşacaktır.

Sonuç olarak bugünkü krizin yarattığı resmi siyasal saflaşmalar, esas olarak **düzen-içi** bir karakter taşımaktadır. Düzenin merkezi, Yeni Dünya Düzenine eklemlenme tarzına ilişkin bir tartışıma içinde "liberaller" ve "muhafazakarlar olarak bölünmekte, iktidar erkine yaklaşıldığı ölçüde aradaki farklar kaybolmaktadır. Bugünkü şiddetli toplumsal kutuplaşma devrimci bir toplumsal hareketi kendiliğinden yaratmamakta, aksine emekçiler için çok daha büyük tehlike oluşturan siyasal-toplumsal güçlerin doğmasına hizmet etmektedir.

Yaşadığımız kriz toplumsal devrimin içerisinden fışkırabileceği güçlü çelişkilere dayanmaktadır. Ancak bir toplumsal kriz ne denli güçlü çelişkilere dayanırsa dayansın doğru-devrimci bir müdahale olmaksızın devrimci bir biçimde çözümlenmez.

III. BÖLÜM

NEREDEN BAŞLIYORUZ?

Toplumsal krize devrimci müdahale sorunu, **şimdi ve hemen ardından** ne yapacağımıza ilişkin bir somutlukta ele alındığı takdirde anlamlıdır. Ancak uzun bir belirsizlik döneminin ardından işe bazı genel yaklaşımları "hatırlayarak" başlamamızda yarar var.

Emekçi halklarımız sömürü ve baskıdan nihai olarak, tüm toplumsal farklılıkların ve egemenlik ilişkilerinin ortadan kaldırıldığı, siyasal ve toplumsal devrim süreçlerinin bir ve aynı süreç içerisinde kaynaştığı kesintisiz bir devrim hareketiyle kurtulabilir. Böylesi bir kesintisiz devrim hareketinin **güncel** toplumsal temelini (baş çelişkisini) oligarşi ile halk arasındaki uzlaşmaz çelişki oluşturmaktadır. Toplumsal krizin bütün temel unsurları bu çelişkinin damgasını taşımaktadır.

Devrim, mevcut siyasal egemenlik ilişkilerinin (oligarşinin ve faşizmin) yerine halkın devrimci demokratik iktidarını geçirmeye yönelen bir hareket olarak gelişecektir. Bu hareket gelişiminin daha ilk aşamasından itibaren barışçıl ve barışçıl olmayan mücadele biçimlerinin içiçe geliştiği bir yol izleyecektir. Devrimciler, politik-örgütsel ve taktik konumlanışlarını bu genel gerçekliğe uygun bir stratejik yaklaşım içerisinde oluşturmalıdırlar. (Geçmiş devrimci hareketin Politikleşmiş Askeri Savaş ve Birleşik Devrimci Savaş adları altında kavramlaştırdığı stratejik yaklaşımlar bu bakımdan yol gösterici özelliklerini korumaktadır.)

Dünyada ve ülkemizde yaşanan deneyimler, devrimci hareketin, sınıflar mücadelesinin güncel pratiği içerisindeki devrimci eğilimleri ortaya çıkaran, derinleştiren ve genelleştiren bir devrimci örgütlenmenin önderliğinde varolabileceğini göstermiştir.

Böylesi bir örgütlenmenin **belirli bir gelişme evresindeki** temel nitelikleri Lenin'den bu yana bilinmektedir: İdeolojik-politik birlik temeli üzerinde yukarıdan aşağı örgütlenmiş bir profesyonel devrimciler örgütü, yani işçi sınıfı partisi... Ama deneyim, devrimci örgütlenmenin bu nitelikleri, gelişmesinin belirli bir evresinde kazandığını ve tek başına bunların, hareketin devrimci karakterini sürdürmeye, dolayısıyla da devrimin sürekliliğini güvence allına almaya yetmediğini göstermiştir. İdeolojik-politik-pratik bakımdan sınıflar mücadelesi içerisindeki gerçek bir saflaşmaya dayanmayan "siyasi örgüt"ler dar grup yapıları olmaktan ileri gide-

medi. Buna karşılık devrimci örgütlerin büyük bir çoğunluğu partileştikten (ve özellikle de iktidar olduktan) sonra bürokratik bir kastın örgütleri haline geldi.

Sorunun çözümüne yönelik temel hareket noktalarını (bu evrensel sorunu çözmeye yönelik uluslararası birikimin unsurlarından birisi olarak) THKP-C ve Devrimci Yol'da bulmaktayız. Türkiye solunun "50 yıllık revizyonizminin" ve uluslararası sosyalist harekete egemen "revizyonist diktatörlüklerin" devrimci bir eleştirisiyle gelişen bu hareketler, partileşme sorununun, "**savaş örgütü savaş meydanlarında çıkar**" ana fikrine dayanan ve "**en geniş kitle çalışması içerisinde en dar kadro çalışması**" temelinde şekillenen bir "**partileşme süreci**" kavrayışıyla çözümlenebileceğini göstermişlerdir. Bu yaklaşım, partileşme sürecini devrimci hareketin gelişiminin bir evresi olarak ele alıyor ve teoriyle pratiğin diyalektik birliğini, devrimci sınıflarla devrimciler örgütü arasında, eylem içinde kurulan ilişkileri öne çıkarıyordu. Faşist teröre karşı savunma eylemi içerisinde doğan Direniş Komiteleri deneyiminin aynı zamanda sosyalist demokrasi anlayışının Türkiye'deki gelişiminde tarihsel bir dönüm noktası oluşturabilmesinin arkasında bu yaklaşım bulunuyordu. Ve yine THKP-C ve Devrimci Yol hareketleri, teorileri ve pratikleriyle, başarılarıyla ve yenilgileriyle, devrimci hareketin yaratılmasının devrimcilerin irade ve inisiyatifi dışındaki koşullara bağlanmayacağını gösterdi ve kanıtladılar. (Bu bakımdan özellikle Devrimci Yol hareketinin pratiğinin komplekssiz, öz-eleştirel ve pratik bir değerlendirmesini yapmak devrimcilerin önündeki bir görev olarak durmaktadır.)

Devrimci Hareket, (toplumdaki uzlaşmaz karşıtlıklar temeli üzerinde) devrimciler tarafından yaratılır. Devrimin başarıya ulaşabilmesi için, toplumdaki devrimci çelişki ve güçlerin kavranmasını olanaklı kılan bir ideolojik birlik temeli üzerinde yukarıdan aşağı örgütlenmiş bir devrimciler örgütünün, yani işçi sınıfı partisinin öncülüğü ve önderliği zorunludur.

Devrime önderlik edecek güç ve yetenekteki bir partinin bulunmadığı günümüz koşullarında devrimcilerin temel görevi böylesi bir partinin yaratılmasıdır. Bu nedenle devrimciler, bu dönemi "Partileşme Süreci" olarak kavramalıdırlar.

Partileşme süreci ancak, somut tarihsel-toplumsal koşullar içerisinde cereyan eden pratik bir devrimci süreç olarak ele alınabilir. Bu nedenle sınıflar mücadelesinin öznel ve nesnel koşullarının sağlıklı ve gerçeğe uygun bir değerlendirmesi zorunludur.

Sınıflar mücadelesinin öznel koşullarının değerlendirilmesi esas olarak toplumun egemen ve ezilen sınıflarının bilinç ve örgütlülük düzeylerinin değerlendirilmesidir. Yukarıda, yaşanmakta olan toplumsal krizin bir toplumsal çöküntü tablosuna yol açmasına karşın egemen sınıfların görüşlerinin toplumun tüm kesimlerinde egemen görüşler olduğunu, yani krizin bir ideolojik hegemonya krizine dönüşmediğini belirtmiştik.

Kabul etmek gerekir ki, bu durumun arkasında yatan nedenlerin ilk sırasında, 12 Eylül yenilgisinin ardından devrimci hareketin emekçi yığınlar içerisinde bağımsız bir politik-toplumsal gerçeklik haline getirilememiş olması bulunmaktadır. Bu durum yalnızca devrimci örgütlerin dağıtılması ve devrimcilerin ezilen yığınlarla bağının koparılması, devrimci düşüncelerin inanılırlıklarını yitirmesi sorunu olarak ele alınmamalıdır. Elbette bu olguların tümü doğru ve gerçektir. Ama 12 Eylül yenilgisinin ardından devrimciler yine irili ufaklı örgütler halinde toparlanmış, ezilen yığınların demokratik hak ve özgürlük arayışları devrimcilerin özverili çabalarıyla inişli-çıkışlı da olsa bir gelişme göstermiş, "varolan sosyalizm"in çöküntüsü ve devrimci hareketin yenilgisinden doğan ideolojik sorunlar somut toplumsal-pratik temelin izin verdiği ölçüde tartışma gündemine getirilmiş, yaşanan toplumsal krizi devrimci bir tarzda ele alan politik çözüm önerileri, DGM'lerin yağdırdığı ağır hapis cezalarına karşın ortaya konulabilmiştir. Dolayısıyla, emekçi yığınların bilinç ve örgütlenme düzeyinin bugünkü geriliğini ideolojik-politik-örgütsel yetersizliklerin teker teker giderilmesi sorunu olarak koymakla içinde bulunduğumuz basit dairenin dışına çıkabilmek olanaklı değildir. Öncünün örgütlenmesi ve ezilen yığınların harekete geçirilmesi, ideolojik hegemonyanın yeniden inşası ve güçlü bir devrimci alternatifin yaratılması sorunu bir **bütün** olarak ele alınmalıdır. Bugün Türkiye solunda görülen potansiyel ve gerçek "yetmezlik" tablosu bu sorunlardan birinin ya da diğerinin **tek başına** ele alınmasının sonucunda ortaya çıkmaktadır.

Oligarşi, Türkiye'yi emperyalizmin istemlerine göre biçimlendirmek amacıyla bir yeniden yapılanma programı izlemektedir. Savaş ve özelleştirme politikaları ekseninde sürdürülen bu program ağır bir toplumsal krizle birlikte gelişmektedir. Ülkemizdeki devrimci-demokratik güçler ise yukarıda da belirttiğimiz gibi bu süreci devrimci bir dönüşüm yönünde etkileme gücünden yoksundur. Bu koşullar altında, Oligarşinin emperyalizmle "bütünleşme" programı, toplumun faşistleştirilmesi olarak yaşanan bir siyasal-toplumsal program haline gelmektedir. Oligarşi, izlediği politikalarla toplumsal bir **saflaşmaya** önayak olmaktadır, faşist devlet aygı-

tı aracılığıyla toplum, sermaye güdümündeki bir savaş-faşizm-gericilik kampı halinde örgütlenmektedir. Faşizm, gericilik ve işçi düşmanlığının toplumda sağladığı destek, ideolojik mücadele alanında sağlanmış bir üstünlüğün ürünü değildir. Bizzat bu ideolojik üstünlüğün kendisi, oligarşinin başlattığı **örtülü** iç-savaştaki üstünlüğünün bir ürünüdür.

Türkiye'de devrimci hareketin üzerinde gelişeceği zemin savaş-faşizm-gericilik kampına karşı güçlü bir barış ve özgürlük kampının inşası için militan mücadele zeminidir.

Barış ve özgürlük kampı açısından tek güvenilir toplumsal temel, militan bir kitle hareketi halinde bütünleşmiş işçiler, kamu çalışanları, kent yoksulları, öğrenciler, kısacası "halk"tır. Halkın toplumsal mücadelede devrimci bir güç olarak yerini alabilmesi **işçi sınıfının bağımsız politik-toplumsal çizgisi ekseninde bütünleşebilmesine** bağlıdır. Halkın devrimci eylemi, ancak halk içerisinde güçlü bir emekçi dayanışmasının ve devrimci demokrasinin inşaasıyla iç-içe geliştirilebilir.

Savaş Faşizm ve Gericilik kampının örgütlenmesinde nüfusun etnik ve mezhepsel çoğunluğunu arkasına almayı öngören özel savaş biçimleri etkili olmaktadır. Toplumu etnik ve mezhepsel bir parçalanma ve çatışmaya yönelterek Türk ve Sünni çoğunluğu arkasına almaya çalışan bu politika Kürtleri ve Alevileri açık ve kitlesel bir terörün hedefi haline getirmektedir. Kürtler ve Aleviler, son derece "doğal" bir biçimde, bu açık saldırganlığa karşı, ulusal ve etnik kimliklerini ön plana çıkararak tepki göstermeye yönelmektedirler. Ancak "Barış ve Özgürlük" davasının geniş emekçi yığınlar içerisinde güçlü bir temele sahip olamayışı, Türk ve Sünni çoğunluğun "Savaş Faşizm ve Gericilik" kampının doğal tabanı haline gelmesine, "Barış ve Özgürlük" kampının doğal tabanının ise Kürtlere ve Alevilere indirgenmesine neden olmaktadır. Nüfusun çoğunluğunu "Barış ve Özgürlük" davasına kazanmayı **hedeflemeyen** bir politik mücadele çizgisinin oligarşinin örtülü iç-savaş siyaseti karşısında etkili bir direnişi örgütleyemeyeceği ortadadır. Açık ki bugün Türkiye toplumundaki çöküntü tablosunun en önemli unsurlarından birini bu etnik ve dinsel parçalanma eğilimleri oluşturmaktadır. Devrimci hareket, toplumdaki bu parçalanma eğilimini **gündelik yaşamda** ortadan kaldıran bir "**bütünleşmeyi**" üreten bir toplumsal hareket olarak var olabilir. Böylesi bir "bütünlük" oligarşinin halka karşı yürüttüğü örtük iç savaşın emek güçleri ile sermaye güçleri arasındaki bir savaşa dönüştürülmesi pratiği içerisinde üretilebilir. Bu ise "Barış ve Özgürlük" davasının bir tarafa

bırakılmasını **değil**, nüfusun tüm kesimleri içerisinde, özellikle de Türk ve Sünni çoğunluk içerisinde örgütlenmesini zorunlu kılar.

Devrimci bir toplumsal hareketin yaratılması sorunu halkın devrimci bir politik programa kazanılması sorunudur. Geniş emekçi yığınlarının tepkileri ancak kurulu düzenle politik bir çatışma ekseninde devrimci bir toplumsal harekete dönüşebilir. "Devrimci bir politik program" soyut ve genel bir laf kalabalığı değil, somut ve güncel bir eylem çizgisi olarak kitlelere götürülebilir. Günümüzde halkın devrimci bir politik programa kazanılması sorunu, geniş emekçi yığınlarının "Barış ve Özgürlük" davasına kazanılması sorunudur. Devrimcilerin sınıflar mücadelesi içerisindeki rolü de işte bu noktada ortaya çıkmaktadır. Devrimciler, geniş emekçi yığınlarının "Barış ve Özgürlük" davasına kazanılması sorununu **somut** bir sorun olarak çözmeyi önlerine koyabildikleri, "Barış ve Özgürlük" davası ile "tüm toplumsal farklılıkların ve egemenlik ilişkilerinin ortadan kaldırıldığı sınıfsız ve sömürüsüz bir toplum" idealini bütünleştirebildikleri ölçüde toplum içerisinde devrimci bir özne haline gelebileceklerdir.

"Barış ve Özgürlük" davasının "sınıfsız ve sömürüsüz bir toplum" idealiyle bütünleştirilmesi, bu davanın toplumdaki devrimci sınıf ve kategorilerin (yani nesnel konumu itibariyle çıkarları devrimden yana olan kesimlerin) davası haline getirilebilmesine bağlıdır. Barış ve Özgürlük davasının İşçi hareketi, Kamu Çalışanları hareketi, Kent Yoksulları hareketi ve Gençlik hareketi içerisinde örgütlenmesi, bu nedenle birincil önemdedir. "Barış ve Özgürlük" davasının ezilen yığınların davası haline getirilmesi sorunu, yalnızca bugünkü politika alanına yeni bir gücün katılması sorunu olarak da görülmemelidir. Ezilen yığınların politik eylemi, mevcut politik yaşama alternatif bir politik düzlemi yaratan bir eylem olarak gerçekleştirilmelidir. Düzenin, kitlenin pasif onayı ya da güdümlü katılımını öngören politik düzleminin karşısında, emekçilerin, aktif, bilinçli ve demokratik bir kurucu özne olarak şekillendirdiği **özgürleştirici bir politik düzlemin** oluşturulması gerekir. Bu yalnızca "geleceğe" ilişkin bir "perspektif" değil, günün pratik bir sorunu olarak ele alınmalıdır. Örneğin, parçalı ve eşitsiz bir gelişim seyri izleyen ve belirgin bir ideolojik-politik netlik göstermeyen toplumsal muhalefet hareketlerinin örgütlenmesinde vurguyu "öncünün mükemmeliyetine" değil "**kitlesel inisiyatife**", "iman"a değil "**yaratma**"ya yapan, eş-biçimliliği, tek sesliliği dayatmayan, **farklılıkların devrimci bir sentezini** özgür ve demokratik bir katılımla gerçekleştirmeyi öngören, politik önderliği örgütsel bir hiyerar-

şiyi dayatma ve zorlama üzerinde değil **ideolojik bir hegemonya ve onay** üzerinde yükseltmeyi ilke haline getiren bir "cephe" politikasının izlenmesi, sadece işin gündelik, gelip-geçici bir gereği olarak kavranmamalıdır. Bu politika aynı zamanda, geleceğin üzerinde kurulacağı politik temel olarak ele alınmalıdır.

Savaş, Faşizm ve gericilik Kampı, DGM-Özel Tim-Terörle Mücadele Şubesi-MHP-şeriatçı terör örgütleri vb. gibi bir dizi (resmi, yarı-resmi, gayri resmi) örgütlenme aracılığıyla toplumsal etkinliğini siyasal şiddetle bütünleştirerek gelişmektedir. Dolayısıyla Savaş Faşizm ve Gericilik kampına karşı Barış ve Özgürlük kampının başlangıçtan itibaren çatışmalı bir zemin üzerinde gelişeceği açıktır. "Devrimci bir siyasal hareketin ancak, devrimcilerin kendi öz-gücü ve eylemi temelinde yükselen düzen-dışı ve düzen-karşıtı bir siyasal platform üzerinde inşa edilebileceği" düşüncesi bu somut gerçeğin karşılığıdır. Bu gerçekliği gözetmeyen bir siyasal çalışma tarzından devrimci bir hareket doğmaz.

Bu nedenle, devrimciler daha başlangıçtan itibaren militan bir kitle mücadelesinin sürekliliğini güvence altına alacak, oligarşinin baskı ve terörü karşısında boyun eğmeyecek bir profesyonelleşmeyi gündemlerine almak zorundadırlar.

Türkiye devrimci hareketi bu bakımdan (olumlu ve olumsuz örnekleriyle) zengin bir deneyime sahiptir. Profesyonelleşme sorunu genellikle **teknik** bir sorun olarak ele alınmaktadır. Sorunun salt teknik bir nitelikte ele alınması askeri deformasyona neden olmakta, hareketin sürekliliğinin salt askeri eylemin sürekliliğine indirgenmesine, öncülüğün ve önderliğin fetişleştirilmesine, gerek devrimciler arasında gerekse de kitleler içerisinde devrimci-demokrasi kültürünün değil askeri bir hiyerarşinin yaygınlaşmasına, toplumun alt katmanları içerisindeki yozlaşma eğilimlerinin devrimci saflara taşınmasına yol açmaktadır. Sorunun mücadele süreci içerisinde kendiliğinden çözüleceğini ummak da doğru değildir. Bu yaklaşım, özel koşullarda ve özel biçimler altında yürütülmesi gereken mücadelelerin örgütlenmesini güçleştirmekte, kritik momentlerde gereksinim duyulan taktik esnekliğe olanak vermeyen bir hantallığa neden olarak politik eylemin sürekliliğini riske etmektedir. Devrimci hareketin 12 Eylül deneyimi ağırlıkla bu ikinci eksikliğin damgasını taşımaktadır. Bugünkü Türkiye solunun bir kesimine egemen olan **militer siyasal kültür** bir yönüyle geçmişin bu eksik yönüne tepki olarak gelişmekte ve sol hareketin bünyesinde ciddi bir tahribata yol açmaktadır. Profesyonel-

leşme sorununun emekçi yığınların militan kitle eylemiyle canlı bir alışveriş içerisinde bilinçli, kararlı ve ayrıntılı bir çalışmayla çözümlenmesi zorunludur.

Devrimciler, ezilen ve sömürülen yığınların mücadelesinin dışında ve karşısında ayrı bir örgüt oluşturmazlar; ezilen ve sömürülen yığınların çıkarlarından farklılık gösteren hiçbir çıkara sahip değildirler; bu yığın hareketine, bir tarikat zihniyetiyle, tümüyle kendi kafalarında oluşmuş özel ilkeleri empoze etmeye çalışmazlar. Devrimciler ezilen yığınların gündelik mücadelesi ile ilişkilerinde "sıradan" kitleden iki noktada ayrışırlar: Gündelik mücadelenin "yerel" niteliği karşısında proletaryanın "evrensel" çıkarlarını, "kısmi" niteliği karşısında "bütünselliği" temsil ederler. Ancak yerel çıkar ile evrensel çıkar, kısmi çıkar ile bütünsel çıkar birbirlerinden kopuk, birbirlerini bütünüyle reddeden bir karşıtlık içerisinde ele alınamaz. Tam tersine, tarihsel deneyim, devrimcilerin, hareketin yerel çıkarları ile evrensel çıkarları, kısmi çıkarları ile bütünsel çıkarları arasında **pratik bir birlik** sağlayamadıkları noktada devrimci niteliklerini yitirdiklerini göstermiştir. Bu nedenle devrimciler örgütü, ezilen yığınların içinde bulundukları duruma gösterdikleri tepkilerin yerel ve kısmi somutluğundan, hareketin genel ve evrensel çıkarlarına denk düşen öğeleri yakalama ve hareketin bütününe egemen kılma çalışmasının örgütü olarak geliştirilmelidir. Bu ise devrimci hareketi yaratma görevinin iki yönünün bulunduğu anlamına gelir. **Birincisi**; ezilen yığınların içinde bulundukları duruma karşı duydukları tepkiyi ortaya çıktığı yerde ve durumda düzen dışı ve düzen karşıtı bir hareket halinde ifade etmelerini sağlayacak bir çalışma düzeni oluşturmak. **İkincisi;** devrimciler arasında, somut devrimci bir toplumsal bütünlüğü yığın hareketinin bağrında gelişen olanaklardan hareketle kurabilecek bir ilişkiler düzeyini oluşturmak. Bu iki görev bir ve aynı görevin, birbirini tamamlayan iki yönüdür; biri olmadan diğeri olmaz. Ve yine bu iki görev ezilen kitlelerin kendiliğinden durumu ile devrimcilerin iradi etkinliğinin birliğine dayandığı ölçüde yerine getirilebilir; İkisinden biri ihmal edilemez.

Devrimciler örgütü, "toplumun geri kalan kısmını kendisine benzetmeyi öngören bir örgütlenme" olarak "gelecek toplumun mikrokozmosu" halinde örgütlenemez. Devrimcilerin ilk adımda siyasal iktidar mücadelesini merkezine alan bir mücadele ve örgütlenme planı içerisinde hareket etmesi sınıflar mücadelesinin genel bir kuralıdır. Bu nedenle devrimci bir örgütlenmenin. iktidar mücadelesinin gereklerine göre yapılandırılması temeldir. Ancak yaşanan devrim ve sosyalizm deneyimleri; bu örgütlenme-

nin **basit** bir savaş örgütü değil **devrimci** bir savaş örgütü olması gerektiğini ortaya koymaktadır. Düzenin çizdiği sınırlar içerisinde aktif siyasal yaşamdan dışlanan emekçi yığınların siyasal kültürlerinin oluşumunda devrimci örgütlerin iç kültürleri önemli bir yer tutmaktadır. Öte yandan "örgütsel tutuculuk" emekçi yığınlara öncülük eden devrimci örgütlenmelerde, kitlelere kendi örgütsel formunu empoze etme eğilimine yol açmaktadır. Bu nedenle devrimcilerin birbirleriyle ve kitleler içinde kurdukları ilişkilerde sınıflı toplumlara özgü "eski pisliği yeniden üreten" siyasal-toplumsal kültür öğelerinin tasfiyesi, zorunluluktan kaynaklanan hiyerarşi ve işbölümlerinin militan mücadele üzerinde şekillenen etkili bir demokrasiyle denetlenmesi yaşamsal bir önem taşımaktadır. Devrimci bir savaş örgütü, örgütsel disiplini otoriter bir ahlak anlayışıyla karıştırmayan ve şiddet kullanma zorunluluğunu bir **şiddet kültü** yaratmadan yerine getirebilen, özgürleştirici bir ahlaki çerçeveyi bu denetim mekanizmaları temelinde yaratmalıdır. Ancak bugün devrimciler arasındaki ilişkiler, yaşanan yenilgilerin ve sol harekete egemen olan kısa görüşlü yaklaşımların etkisiyle bu bakımdan ciddi bir deformasyona uğramıştır. Sorun yalnızca "deformasyon'la da sınırlı değildir. Egemenlik ilişkilerinin yeniden üretimi sürecinde toplumsal ilişkilerdeki yabancılaştırıcı, bozucu. yozlaştırıcı öğeler sürekli bir artış göstermektedir. Öte yandan devrimci hareketlerin geçmiş pratiklerinin, ekoloji ve cins ayrımcılığı gibi, "kapitalist uygarlığın" başlangıçta fazlaca önemsenmeyen ya da işçi sınıfının devrimci eylemi içerisinde kendiliğinden çözüleceği umulan kimi sorunlarını çözemediği de görülmektedir. Oysa, düzenin ideolojik hegemonyasını süreklileştiren toplumsal bilinç biçimleri, bireycilik, çıkarcılık, ayrıcalık edinme isteği, genel toplumsal sorunlar karşısında duyarsızlık, pasifizm, tüketim tutkusu gibi öğelerin emekçi yığınlar içerisindeki etkinliğini kırmayı amaçlamayan bir mücadele perspektifinin ezilen sınıfların geniş kitlesini bağımsız bir devrimci toplumsal harekete dönüştürebilmesi olanaklı değildir. Elbette devrimci bir toplumsal kültürün geniş yığınlar içerisinde yaygınlaştırılabilmesi, ancak bir **kitle hareketliliği ortamında** olanaklıdır. Ama devrimciler kendilerinde olmayanı kitlelere kazandıramazlar. Bu nedenle devrimcilerin kitlesel politik etkinliği, öncelikle devrimciler arasındaki ilişkilerin özgürleştirici ve eşitlikçi bir siyasal kültür temeline oturtulmasını zorunlu kılmaktadır.

Sonuç Yerine

Bugün ülkemizde devrimci bir toplumsal hareket bulunmamaktadır. Türkiye solunun bugüne dek ortaya çıkarabildiği inisiyatiflerin üzerinde yükseldiği nesnel temel, henüz böyle bir hareketi üretebilme olgunluğuna sahip değildir.

Türkiye solu, sınıflar mücadelesinin yeniden şekillendiği bu tarihsel koşullar altında yeniden yapılanıyor. Tarihsel bir perspektifle bir kuruluş süreci olarak görülebilecek olan bu yeniden yapılanma, ağırlıkla geçmişten arta kalan sol siyasal grupların kendilerini yeni koşullarda var etme girişimleri üzerinde biçimleniyor. Yeniden yapılanma sürecinin **birinci** öğesini, Türkiye solundaki mevcut yapılanmaların iki kalın çizgi halinde ayrışma ve kümelenmeleri oluşturuyor. Bir tarafta DHKP-C, MLKP, TİKKO vb. diğer tarafta Yeniden, Kurtuluş vb.nin yer aldığı ana gruplarla ifade edilen bu ayrışma, daha çok örgüt ve mücadele anlayışlarındaki benzerlik ve farklılaşmalar üzerinde yükseliyor. Sürecin **ikinci** öğesi ise, söz konusu ayrışmayı aşan ve her iki ana akımı da kapsayan bir özellik taşıyor. MLKP ve ÖDP örneklerinde olduğu gibi, birbirinden oldukça farklı tarihsel kökenlere sahip siyasal geleneklerin birbirine yakınlaşması, yeni politik-örgütsel çatılar altında çözünerek bütünleşmesi, ayrışma içinde yaşanan birleşme eğiliminin temel karakteristiği durumunda.

Yaşanan süreç, ağırlıkla 1980 öncesindeki sol yapıların kendi kadrolarını yeniden siyasallaştırma ve harekete geçirmeleri temelinde şekillenirken, bu niteliği nedeniyle de, söz konusu grupların özel tarihlerinin bir bileşkesiymiş gibi görünüyor. Oysa siyasal tarih, politik öznelerin özerk tarihi değildir ve böyle ele alınamaz. Bugün Türkiye solundaki tüm siyasal oluşumlar kuşkusuz kendi özel tarihlerinin damgasını taşıyorlar. Ancak bu oluşumların gerçek ve özgül anlamları, sınıflar mücadelesinin güncel koşulları içerisinde yeniden yazılıyor. Bu güncel koşulların bir ürünü olan, demokratik toplumsal muhalefetin parçalı karakteri ise, bugünün politik kümelenmeleri içerisinde yeniden üretiliyor. Ancak yapılan "başlangıç"lar, parçalı muhalefetin bir ürünü olan "varoş solculuğu", "orta sınıf solculuğu", "Alevi solculuğu", "Kürt solculuğu" gibi toplumsal-politik gruplaşmaları aşan, toplumun tüm ezilen ve sömürülen kategorilerini devrimci bir tarzda çözerek bütünleyen pratik-ideolojik-politik bir zemini oluşturma gücünde değiller.

Ne var ki, her biri kendisini Türkiye solunun geçmişinde yer alan bir siyasal yapının doğrusal ya da yeniden üretilmiş devamı sayan bugünün

sol politik grupları, ideolojik-politik-örgütsel bakımdan bağımsız ve kendine yeterli bir kimlik oluşturdukları **sanısını** yaymaya özel bir önem veriyorlar. Bu tutum, sınıflar mücadelesinin gerçek ihtiyaçlarına yönelik bir körleşme yarattığı ölçüde, sadece söz konusu kümelenmeleri etkileyen bir politik yanılsama olmaktan çıkıyor, toplumsal-politik mücadele pratiklerinin kendisini zedeleyen bir etkene dönüşüyor.

Oysa bugün, yanılsamaların ötesinde, bu mücadele süreçlerine denk düşen gerçek politik süreçler ve kimliklerin yaratılması tarihsel bir zorunluluk. Bugün somut toplumsal gerçekliği, günümüzün sınıflar mücadelesi pratiği içerisinde, bu pratiğin devrimci bir yola kanalize edilmesi amacına bağlı olarak analiz etmeye... Bu çözümlemeyi, hayatın her alanında devrimci eyleme dönüştürmeye yönelen devrimci inisiyatifler oluşturmaya... Ve bu inisiyatifleri, giderek derinleşen bütünsel bir politik platform üzerinde devrimci bir siyasal hareketin ideolojik-politik-örgütsel temelini yeniden oluşturma pratikleri olarak inşa etmeye gereksinim var.

Türkiye toplumunun ise içine girdiği çöküntüden çıkabilmesi için devrimci bir yenilenmeye gereksinimi var. Devrimci hareket ancak böylesi bir yenilenme hareketi olarak gelişebildiği ölçüde toplumsal bir gereksinimi karşılayacak.

Böylesi bir yenilenmenin koşul ve olanakları içinde yaşadığımız dünya ve toplumun bağrında büyüyor. Bize düşen, öfkelerimizi, kaygılarımızı, hayallerimizi toplumun bağrında gelişen devrimci güçlerin hizmetine koşmak. Daha yürüyeceğimiz uzun bir yol var. Sabır, özveri ve kararlılıkla yola koyulmak gerek...

Bir adım ileri...

ÇIKARKEN

Devrim Dergisi, Sayı 1, Mayıs 1997

Emperyalistler ve işbirlikçileri krizden paranın, savaşın ve faşizmin özel bir düzeniyle çıkmaya çalışıyorlar. Yeni sömürgecilik ilişkileri emekçilere, ezilenlere karşı yürütülen topyekün bir savaş içinde yeniden biçimlendiriliyor. Kapitalist sömürü, toplumsal üretimin bütün alanlarını şimdiye kadar görülmemiş ölçüde içine alıyor ve yoğunlaşıyor. Kapitalist dünya pazarı, tüm ulusal sınırları yıkan ekonomik bölgeler üzerinden bütünleştiriliyor. Sömürge savaşlarının yerini, yeni-sömürgelerin yıkıcı iç savaşlarla yeniden sömürgeleştirilmesi alıyor.

Türkiye de bu sürecin içinde. Yoğunlaşan ve kapsamı genişleyen emek sömürüsü ve kirli savaş ancak bir savaş rejimiyle yönetilebiliyor. Tüm toplumsal egemenlik ilişkilerini ortadan kaldıracak bir devrim, emekçi sınıflar ve ezilen halklar için, her zamankinden daha yakıcı bir gereksinim. Emekçi sınıfların ve ezilen halkların çıkarlarının birliğini temsil eden devrimci bir hareket, işte bu yüzden tüm Türkiye toplumunun en yakıcı ihtiyacı. Devrimci hareketin politik-pratik ve ideolojik zeminlerinin yaratılması da, devrimcilerin ertelenemez görevi.

Bu görev öncelikle, halka karşı yöneltilen topyekün savaş karşısında halkın devrimci direnişini örgütleyen bir politikayı odağına almalıdır. Böylesi bir direniş çizgisinin sürekliliği ise, faşizmin tüm saldırılarına karşı direnebilecek bir hareketin oluşturulması ile sağlanabilir.

Ülkeyi saran toplumsal krizden devrimci bir çıkış toplumun ezilen sınıflarını politik çatışmanın öznelerine dönüştüren devrimci bir hareketin yaratılabilmesi halinde mümkündür. Ve devrime öncülük edecek örgütlenmeler ve kadrolar ancak böylesi bir devrimci hareketi yaratma süreci içinde oluşturulabilir.

Oligarşi, derinleşen toplumsal kutuplaşmayı sahte politik saflaşmalarla etkisizleştirebiliyor. Toplumsal kutuplaşmanın devrimci bir politik saflaş-

maya dönüştürülemediği bugünkü koşullarda, toplumsal muhalefet de ciddi bir kriz yaşıyor. Cılız, parçalı, dağınık ve etkisiz karşı koyuşlar ve bunu tamamlayan anlık kitlesel öfke patlamaları, toplumsal muhalefetin genel manzarasını oluşturuyor. Toplumsal muhalefet, genel çerçevesini rejimin belirlediği bir muhalefet hareketi, savaş rejiminin muhalefeti olarak örgütleniyor. Buna karşılık Türkiye solu, toplumsal muhalefeti savaş rejimine karşı bir muhalefet olarak örgütleyemiyor.

Sonuçta halkın her bir kesimi kendi uzlaşmasını arıyor. Ve bu uzlaşma çizgisi, durumuna tepki gösteren emekçi yığınların, polis barikatında takılıp kalmasına neden oluyor. Bu nedenle de sol, düzenin terörist egemenliğinin simgesi olan polis barikatının "siyasetini" yapmaktan kaçınamıyor. Ya yasallık alanının ötesine geçilemeyeceği düşüncesiyle ezilen yığınların politik tepkileri yasal politika alanına hapsediliyor. Ya da kitle hareketinin kendi devrimci potansiyeli bir kenara bırakılarak, devrimci mücadele öncünün eylemine ve örgütlenmesine indirgeniyor.

Bugün bu iki hataya da düşmeyen devrimci bir hareketin yaratılmasına ihtiyaç var: Ezilen yığınların eylemi içinde örgütlenen devrimci bir öncüye ve faşizmin diş geçiremediği kitlesel bir eylem çizgisine dayanan devrimci bir harekete.

Toplumsal gerçekliğin devrimci analizi bu görevin yerine getirilmesinin önkoşullarındandır. Devrimci analiz ise ancak, devrimci eylem içinde yapılabilir.

DEVRİM bu anlayışla devrimci bir hareketi inşa etmeye çalışan devrimci inisiyatiflerden birisi olarak yayın hayatına giriyor.

Gerek sosyalizm ve toplumsal mücadeleler tarihi gerekse ülkemiz solunun kısa tarihi, bize yayın faaliyeti konusunda örnek deneyimler bırakmıştır. Bu deneyimlerden çok şey öğreneceğiz. Ancak önümüzdeki sürece aynı zamanda toplumsal bir yenilenme hareketi olarak damgasını vuracak olan, kelimenin gerçek anlamıyla "yeni" bir devrimci harekettir. Bu nedenle de yayın çizgimiz bugünkü devrimci çalışmanın gereksinimlerince belirlenecektir.

Uzun bir belirsizlik döneminin ardından devrimci bir teorik-politik hattın temel kavramları, kuşkusuz bir günde yaratılamayacaktır. Devrimci teori de tıpkı bütün devrimci kazanımlar gibi söküp alınması ve parça parça koparılması gereken bir düzlemin unsurlarını oluşturmaktadır. Bu yüzden DEVRİM teorik-politik netleşme sürecini, militan bir mücadele düzlemi olarak tanımlamaktadır.

DEVRİM muhalefetin, solun ve devrimci hareketin birliğinin sağlanması açısından, Türkiye toplumundaki devrimci saflaşmayı ifade eden "Barış ve Özgürlük" kampının, birleşik bir emekçi hareketi temelinde, düzen dışı ve düzen karşıtı militan ve kitlesel bir mücadele zemini halinde örgütlenmesini savunacaktır.

Devrimci hareketin en yüksek ifadesi devrimci bir parti ise, böylesi bir partinin güncel ifadesi bu yönde kurulan ve adım adım hedefe ilerleyen devrimci çalışmalardır. DEVRİM bu çalışmaların alçakgönüllü bir bütünleyeni olacaktır. Belki olgunlaşmış, dörtbaşı mamur devrimci bir hareketin sesi değil; fakat, devrimci bir hareketi hedefleyen anlamlı bütün çalışmaların ortak sesi olacaktır. Bütün devrimci halk hareketlerini destekleyecek; sömürüye, gericiliğe, savaşa ve faşizme karşı bütün devrimci isyanların yanında olacaktır.

Kuşkusuz, dergiye bütün çalışmaların odağını oluşturma işlevi yüklemek, devrimci çalışmaları daraltıcı, elini kolunu bağlayıcı bir davranıştır. DEVRİM, devrimci çalışmalar tarafından görevlendirilen, işlevselleştirilen ve aynı zamanda devrimci çalışmalar içinde kurucu inisiyatiflerden biri de olabilen bir çizgi izleyecektir.

Bugün böylesi bir devrimci hareketi yaratmak için yürütülen çalışmalar örgütsel-politik düzlemde henüz oluşum halindedir. Bu çalışmalar içinde hissedilen politik "üst kimlik" ihtiyacını, bir "ad"a sahip olma ihtiyacı olarak değil, devrimci çalışmaların tümünün iki-üç adım sonrası için gereksindiği politik öngörüleri hep birlikte kazanma ihtiyacı olarak kavramak gereklidir. Ve bu ihtiyacın ortaya çıkışı devrimci inisiyatiflerin bir zaafiyeti olarak değil, sağlıklı bir gelişme refleksi olarak ele alınmalıdır. Ama bilinmelidir ki, ortak politik öngörüler ve ortak politik bir eksen yaratılması sorunu, sadece yayın faaliyetinin değil, tüm devrimci çalışmaların sorunudur ve çözümü de yine onların kollektif faaliyetlerinin bir eseri olacaktır. DEVRİM, bu çabaların kollektifleştirilmesine, bütünleştirilmesine ve netleştirilmesine hizmet eden araçlardan birisi olacaktır.

DEVRİM, kendi politik çalışmalarını toplumun devrimci isyan eğilimlerinden ayıran ve kopartan değil, onlarla bütünleştiren bir devrimcilik tarzının propaganda aracı olmayı hedefleyecektir. Ve böyle olduğu ölçüde de, daraltıcı değil zenginleştirici bir kimlik oluşturacaktır.

DEVRİM, tamamlanmış ve kesinleşmiş teorik-politik bir çerçevenın basit bir yansıtıcısı olarak değil, katkıya açık ve kollektif bir üretim zemini olarak örgütlenebildiği sürece, sol siyasal yayın organlarında sıkça

gördüğümüz "buyurgan" tutumun dışına çıkabilecektir.

Devrimci teorik çalışma, odağına kurulu düzenle mücadeleyi oturtması ve ideolojik mücadeleyle ilişkisini bu noktadan kurması halinde güçlü bir dinamizm sergileyebilir. Bu nedenle Türkiye solunda daha çok diğer gruplarla bir iktidar kavgası halinde yürütülen teorik mücadeleler, dergimiz için bir hareket noktası oluşturmayacaktır.

Örnek deneyimler yaratmaya ve bunları kollektif bir bilinç ve eyleme dönüştürmeye ihtiyacımız var. DEVRİM, bu noktada işlevsel bir platform olacaktır.

Devrimci eylem önce insanın zihninde düzenle uzlaşmaz düşünceler olarak mayalanır. Sonra insanın yüreğini kuşatır. Devrimci eylem bir kez insanın aklına ve yüreğine düştü mü, artık harekete geçmek zorunludur.

İşte DEVRİM, devrimcilerin aklına düşen bir fikir ve yüreğine düşen bir ateş olarak, eylemimize yol gösteren bir kılavuz, çalışmamızı tamamlayan bir örgütçü ve birikimimizi çoğaltan bir maya olacaktır.

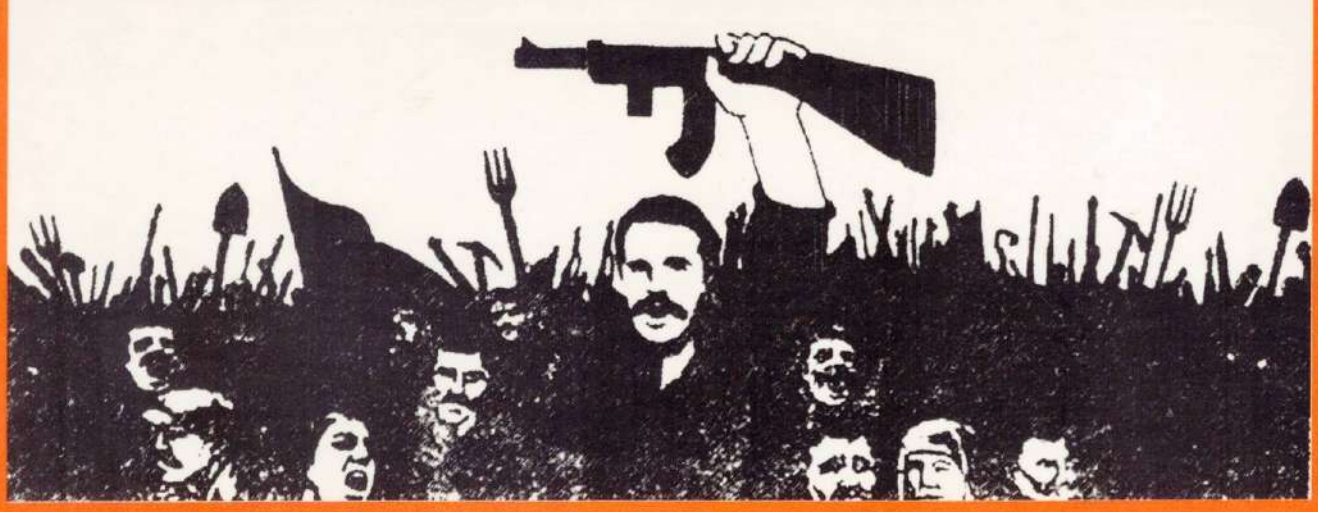

Türkiye devrimci hareketinin, solun 1960'lı yıllardan günümüze dek süren temel ideolojik-politik tartışma başlıklarına ilişkin görüşlerini yansıtan metinler, şimdi Devrim Yayınları tarafından beş ciltlik bir Seçmeler dizisi içinde yeniden yayımlanıyor.

"Devrimci Yol ve Devrim Dergilerinden Seçmeler" ana başlığını taşıyan bu beş cilt, zaman zaman bu iki kaynak dışında yayımlanmış olan metinleri de kaçınılmaz olarak kapsayacak. Ancak esas olarak Devrimci Yol ve Devrim dergilerinde "geçmiş devrimci hareket, emperyalizm, faşizm, emek hareketinin sorunları, Kürt sorunu ile devrimci strateji ve örgütlenme sorunları" hakkında kaleme alınmış olan seçme yazılardan oluşacak.

...

Söz uçar, yazı kalır; tarih bilinci yok olduğunda devrimci hareketin dünü basit bir geçmiş zamana, yarını belirsiz bir geleceğe indirgenir. Seçmeler, devrimci hareketin dünden yarına kalan teorik-politik birikimini, günümüzün sorunlarına karşı devrimci bir düşünsel silah haline getirmek amacıyla daha da ileri taşıma çabasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

DEVRİM

ISBN 9944-5221-1-2

9 799944 522112